W., 10,000--20/9/98.

Croydon Public Libraries.

Central Reference Library.

T

Accession No. 5364 Class No. 9942

Besides the class topic, other topics treated of in this book are as follows :—

Topic No.	Pages.	Topic No.	Pages.

BROMLEY LIBRARIES

Digitized by the Internet Archive
in 2026

https://archive.org/details/rerumbritannicar0004henr

CROYDON PUBLIC LIBRARIES
CENTRAL

RERUM BRITANNICARUM MEDII ÆVI SCRIPTORES,

OR

CHRONICLES AND MEMORIALS OF GREAT BRITAIN AND IRELAND

DURING

THE MIDDLE AGES.

CROYDON PUBLIC LIBRARIES
CENTRAL

THE CHRONICLES AND MEMORIALS

OF

GREAT BRITAIN AND IRELAND

DURING THE MIDDLE AGES.

PUBLISHED BY THE AUTHORITY OF HER MAJESTY'S TREASURY, UNDER THE DIRECTION OF THE MASTER OF THE ROLLS.

On the 26th of January 1857, the Master of the Rolls submitted to the Treasury a proposal for the publication of materials for the History of this Country from the Invasion of the Romans to the Reign of Henry VIII.

The Master of the Rolls suggested that these materials should be selected for publication under competent editors without reference to periodical or chronological arrangement, without mutilation or abridgment, preference being given, in the first instance, to such materials as were most scarce and valuable.

He proposed that each chronicle or historical document to be edited should be treated in the same way as if the editor were engaged on an Editio Princeps; and for this purpose the most correct text should be formed from an accurate collation of the best MSS.

To render the work more generally useful, the Master of the Rolls suggested that the editor should give an account of the MSS. employed by him, of their age and their peculiarities; that he should add to the work a brief account of the life and times of the author, and any remarks necessary to explain the chronology; but no other note or comment was to be allowed, except what might be necessary to establish the correctness of the text.

The works to be published in octavo, separately, as they were finished; the whole responsibility of the task resting upon the editors, who were to be chosen by the Master of the Rolls with the sanction of the Treasury.

The Lords of Her Majesty's Treasury, after a careful consideration of the subject, expressed their opinion in a Treasury Minute, dated February 9, 1857, that the plan recommended by the Master of the Rolls "was well calculated for the accomplishment of this important national object, in an effectual and satisfactory manner, within a reasonable time, and provided proper attention be paid to economy, in making the detailed arrangements, without unnecessary expense."

They expressed their approbation of the proposal that each chronicle and historical document should be edited in such a manner as to represent with all possible correctness the text of each writer, derived from a collation of the best MSS., and that no notes should be added, except such as were illustrative of the various readings. They suggested, however, that the preface to each work should contain, in addition to the particulars proposed by the Master of the Rolls, a biographical account of the author, so far as authentic materials existed for that purpose, and an estimate of his historical credibility and value.

Rolls House,
December 1857.

ANNALES MONASTICI.

VOL. IV.

CROYDON PUBLIC LIBRARIES
CENTRAL

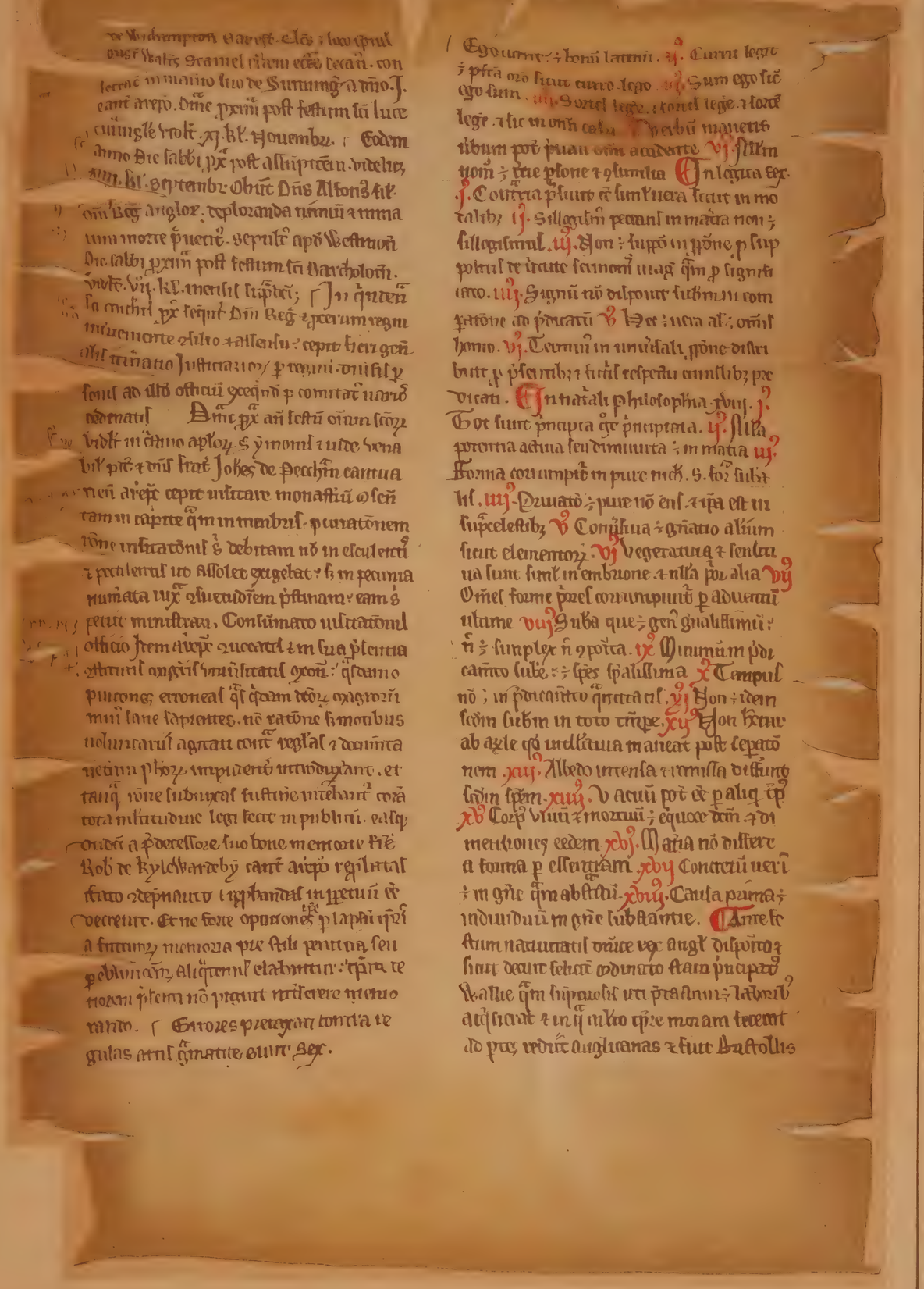

Annales de Oseneia.

MS. COTTON TIBERIUS, A. X. fol. 82.

Vincent Brooks, Day & Son, lith.

ANNALES MONASTICI.

VOL. IV.

ANNALES MONASTERII DE OSENEIA.

(A.D. 1016—1347.)

CHRONICON VULGO DICTUM CHRONICON THOMÆ WYKES.

(A.D. 1066—1289.)

ANNALES PRIORATUS DE WIGORNIA.

(A.D. 1—1377.)

EDITED

BY

HENRY RICHARDS LUARD, M.A.,

FELLOW OF TRINITY COLLEGE; REGISTRARY OF THE UNIVERSITY; AND VICAR OF GREAT ST. MARY'S, CAMBRIDGE.

PUBLISHED BY THE AUTHORITY OF THE LORDS COMMISSIONERS OF HER MAJESTY'S TREASURY, UNDER THE DIRECTION OF THE MASTER OF THE ROLLS.

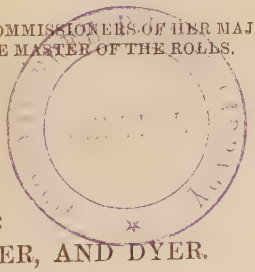

LONDON:
LONGMANS, GREEN, READER, AND DYER.

1869.

LR 5364
L 172 r

BROMLEY PUBLIC LIBRARIES
AL 25
LL5.4
ACC.
01862 7698
[942 07]

Printed by
Eyre and Spottiswoode, Her Majesty's Printers.
For Her Majesty's Stationery Office.

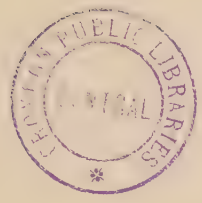

CONTENTS.

	Page
PREFACE - - - - - -	ix
CONTENTS OF THE OSNEY ANNALS AND THOMAS WYKES'S CHRONICLE RELATING TO OSNEY AND OXFORD -	lix
CONTENTS OF THE WORCESTER ANNALS RELATING TO WORCESTER - - - - -	lxiv
LIST OF DOCUMENTS - - - -	lxxxiv
ANNALES DE OSENEIA - - - - -	3
CHRONICON VULGO DICTUM CHRONICON THOMÆ WYKES	6
ANNALES DE WIGORNIA - - - -	355
APPENDIX - - - - - -	563
COLLATION OF THE PAGES IN GALE'S AND WHARTON'S EDITIONS - - - - - -	565

PREFACE.

PREFACE.

Contents of the present volume.

THE fourth and concluding volume of the ANNALES MONASTICI contains the ANNALS OF OSNEY, the chronicle known by the name of THOMAS WYKES or WIKES, and the ANNALS OF WORCESTER.

Annals of Osney, MS. Cotton. Tiberius A. 9.

The ANNALS of OSNEY, a monastery founded in the island of that name at Oxford for Augustinian canons by Robert d'Oyly in 1129, are now printed for the first time from the single MS. containing them in the Cotton Collection in the British Museum. The only writers who seem to have known of them are Anthony Wood, who has made frequent and good use of this MS. in the earlier portion of his history of the University of Oxford,[1] and Thomas Gale, who, besides printing what it possesses in common with the MS. Cotton. Titus A. 14, has given from it the history of the years 1289–1307, in pp. 118–128 of the volume entitled Historiæ Anglicanæ Scriptores Quinque, as a continuation of the chronicle of Thomas Wykes.

Thomas Wykes, MS. Cotton. Titus A. 14.

The whole of the chronicle which goes under the name of THOMAS WYKES, or rather the whole that is

[1] He cites it (*e.g.* p. 45) by the title, "Chron. Tho. Wyke, canonici "Osniensis, MS." This has frequently puzzled his readers, as many of the passages quoted are not in the chronicle which Gale printed under the name of Thomas Wykes.

contained in the MS. Titus A. 14, is printed in this volume by Gale, where it occupies pp. 21–118. The connexion between these two chronicles is so remarkable, that they will best be considered together, before their respective peculiarities are pointed out.

Author-ship.

In the first place it must be observed that the ascription of the authorship of this chronicle to Wykes rests entirely on the authority of Bale. That it was written in the monastery of Osney is extremely probable, as so large a portion is identical with the Osney MS., and the mention of various persons of the name of Wykes proves that the author, if not one of the family, must have had at least some close connexion with them. We find mention of the death of Robert de Wykes in 1246 (p. 96), of that of Edith de Wyka in 1269 (p. 230), of the profession of Thomas de Wykes at Osney in 1282 (p. 292), and of the vow of John de Wykes in 1283 (p. 295). This may be thought slender ground on which to give the authorship to Thomas de Wykes; still I can see no improbability in the supposition: that the history was written at Osney there can be very little doubt, and as this is the only occasion when any one is mentioned in the whole chronicle as taking the habit there, it seems at least reasonable to suppose that the author is speaking of himself; and this is of course strengthened by finding the mention of the deaths of his relations, when no other similar facts are mentioned throughout his work, these being solitary instances where anything which is not of immediate public interest is recorded. Bale, besides giving a short character of Thomas Wykes, which could only have been pure invention, states that he was the author of a catalogue of the abbats of Osney and of two poems, "Commen-" dationes vini" and "Increpationem gulæ," of which he gives the beginnings, and that he also wrote other works both in prose and poetry. This is copied by Pits and

Thomas Wykes probably the author.

Cave, and on the strength of it Polycarp Leyser inserts his name among the "Poetæ medii ævi" (p. 2003).[1]

Notices of Thomas Wykes.

There is a letter of Adam de Marisco, written to William of Nottingham, provincial minister of the Franciscans in England, on behalf of a certain Thomas de Wyke, a priest, who wished to be admitted a Minorite (Brewer's Monumenta Franciscana, p. 350). Now as William of Nottingham was deposed from his office in 1249 (Brewer, p. 373), this letter must have been written before that year. If then this Thomas de Wyke is identical with our author, he must have been born at least as early as 1225, and therefore was an old man when his history was written, if the whole was written at the same time. The name occurs not unfrequently elsewhere: for instance, in the Worcester Annals, printed in the present volume, in 1301 it is said that John de Wyke, sub-prior of Worcester, was elected prior (p. 550); this may be the same John de Wykes mentioned in p. 295; and in the "Prima fundatio fratrum "Minorum Londoniæ," printed in the Monumenta Franciscana, p. 495, frater Gilbertus de Wyke is mentioned. Other instances may be found by consulting the index to Mr. Roberts's Calendarium Genealogicum.[2]

It will be convenient to designate the 'Titus' MS. as "Wykes," and the 'Tiberius' as "Osney."

Connexion of the two chronicles, Osney and Wykes.

As before discussing the sources of the two chronicles, it is absolutely necessary to ascertain their mutual connexion, I shall speak of this, before describing them separately.

In the earlier portion the two chronicles have much in common with each other; facts, as well those taken from other sources as those relating to the affairs of Osney, being frequently described in the same words;

[1] Tanner mentions a MS. in the Bodleian Library, Digby 204, which contains a work ascribed to Thomas Wykes. *Fallaciarum* lib. i. "De "sophistis, etc. Quæritur an so-"phistica sit scientia."

[2] A Thomas de Wicke was prior of Great Malvern in 1217.

and though on the whole Wykes is much the fuller and more diffuse of the two, this is by no means always the case. This partial similarity continues till the year 1258, when the history of the provisions of Oxford and the barons' war is begun; and here the two are perfectly distinct, the writers taking opposite sides in that great struggle. They may be said to be entirely distinct till the year 1278, when the MSS. became identical, or at least so far so, as to admit of collation. They again differ from 1280 to 1284, Wykes being apparently an abridgment of Osney, and are again identical from 1285 to the middle of 1289, when Wykes comes to an end, and the other MS. is continued, with the heading "Con- "tinuatio historiæ et eventuum in regno Angliæ, anno "Domini MCCLXXXIX.;" the style, however, being exactly the same as the latter portion of the MS. which goes under Wykes's name—a somewhat ambitious style, each year beginning with a rhetorical opening, which this latter chronicle had adopted since the year 1263.

Is then Wykes copied from Osney, or Osney from Wykes? Or is the one chronicle a mere re-issue or new edition of the other? From many circumstances the last of these alternatives would have seemed the most probable, were it not that in the history of the barons' war diametrically opposite views are entertained by the two chroniclers,—Wykes being a strong royalist, and Osney equally strong on the barons' side. Nor do I think that either of the former suppositions can be adopted in its simplicity. In the earlier portion of the annals, where there can be no doubt that one was derived from the other, if not both from a common source, Wykes is usually the fuller, and to my mind gives rather the impression of being enlarged from Osney, than of Osney being abridged from Wykes.[1] From

[1] See for a slight, though good, instance of this, p. 39. Osney has, "Translatio Sanctæ Frideswidæ;" Wykes, "Translatæ sunt reliquiæ

the entry "nihil memoriale" being given by Osney as the sole entry in several years where there is nothing corresponding in Wykes, I do not think any conclusion can be drawn,—as, if the Osney annalist were copying from Wykes, he might as well insert the words where he found no entry, as Wykes leave them out were he copying from Osney.[1] The entries referring to the abbey of Osney itself are, as would be expected, fuller in the Osney MS., and those of Wykes have every appearance of being taken from it (see pp. 10, 19, &c.); while there are in Wykes many allusions to Oxford, which are not in the Osney MS., and which it is very difficult to suppose that the annalist would have passed over, if he had had Wykes's book before him.

Instances of agreement and difference in the two Chronicles.

That for a considerable portion of the annals the two chronicles are entirely independent, while both before and after one is taken from the other, is, I think, clear, both from the general style of the two, as from several instances of minute agreement or difference. Thus in 1135 (p. 20) both make Stephen besiege and take Oxford instead of Exeter castle (castrum *Oxoniæ* instead of castrum *Exoniæ*); in 1174 (p. 36) Wykes calls the bishop of Winchester (Richard of Poitiers) *Peter*, though Osney gives his name correctly; in 1226 (p. 67) both make Charles the successor of Louis VIII., a confusion between S. Louis and his brother Charles of Anjou; in 1237 (p. 84) both, by an error in following Matthew Paris, state the council of London to

---

" Fritheswithæ Oxoniæ, et loculo " honorifice repositæ." So under the year 1222, (pp. 62, 63,) Wykes is much fuller on the council of Oxford held in the abbey of Osney. In the general history this is almost always the case. See the accounts of the unfortunate expedition of Henry III. into Britanny in 1230 in the two chronicles (p. 71).

[1] From the earlier years in which this occurs, it might have been thought that the reference was to Florence of Worcester, who has nothing under the year 1076, where the first of these entries, "nihil me- " moriale," occurs, and very little under the next two years, 1082, 1084. But this is not the case further on.

have been held in S. Martin's church instead of S. Paul's. After the battle of Lewes the parliament held against the Marchers is said by Osney (p. 154) to have been at Oxford, by Wykes (p. 159) at London, —that one says the king and the other Simon de Montfort summoned the parliament is of course due to their respective sympathies; Osney states that the Marchers were banished for a year and a day, their families and lands remaining in the hands of the barons (p. 157); Wykes that they were banished for three years into Ireland, but adds that the earl of Gloucester connived at their staying in his lands in spite of the order (p. 159). In 1267 (p. 205), when civil war had almost broken out again, Osney mentions *Philip* Basset as one of the mediators with the king of Germany between the king and the London citizens; Wykes gives *John* Basset as the person. In p. 245 the Osney annalist is ignorant of the name of the archdeaconry held by pope Gregory X. before his consecration, though Wykes gives it there (p. 246), and the Osney annalist knew it shortly before (p. 219). On the other hand (in p. 247) he knows the exact day of Philip Basset's death (Oct. 29), while Wykes can only say that he died about S. Andrew's day (*ib.*) In the later portions there are several conclusive points of evidence that Osney is the earlier of the two MSS.; for instance, the account of Llewellyn's death in 1281 (p. 291) is clearly abridged by Wykes from the other (as indeed would seem to be the whole of this portion of the chronicle), Wykes beginning the new year (1282) in his usual style, and mentioning his own profession, and then abridging as before.

Conclusion drawn from the above as to the connexion of the two chronicles.

The conclusion to which I have come from these and other instances of similarity and dissimilarity in the two chronicles is as follows. The earlier portion of the annals of Osney was written at Osney about the year 1233, and then the events of each year were written from

year to year till 1277. For the earlier portion of his history I believe Wykes to have made use of the Osney MS., and then to have abandoned it and continued the history in his own style, when he had other opportunities of gaining information. From 1278 to 1284 I believe Wykes to have returned to the annals of Osney, and made them the sole source of his work, abridging them very much, omitting most of what was peculiar to the monastery, and inserting the few notices of himself and his relations; writing in all probability in the monastery itself, where, as we have seen, he took the habit in 1282, and introducing the events of each year by his own peculiar phraseology. After 1285 I think there can be little doubt that Wykes himself became the chronicler of the monastery, and himself continued the two chronicles—carrying on the chronicle which bears his own name as far as 1289, and the annals of Osney till 1293. This seems to me the best, if not the only explanation of the facts, that the chronicles are *certainly* dependent one on the other in the earlier portions, *certainly* different in the middle, and that the continuation beginning in 1289 which is not in the Wykes MS., must have been written by the same author as wrote much that has gone before which is not in the Osney annals. In order, however, that the reader may have the fullest opportunities of testing the correctness of this supposition, I have printed the two chronicles together in the upper and lower portions of each page, so that their connexion when they are derived from the same source can be easily seen; indeed, this is the only way in which the two could be printed, as so much of the latter portion of the two MSS. is identical, without giving a considerable amount of matter twice over.

Manner in which the two chronicles are printed in the present edition.

The MS. of the Osney annals (Cotton, Tiberius A. 9) is a folio, on parchment, in double columns, and occupies ff. 52–98 of the volume. It is written in the same

Description of the MSS. Osney, Tiberius A. 9.

hand down to the end of 1233,[1] afterwards in various hands and evidently at different times. A fresh hand begins in 1280 (where it differs from Wykes) and goes on till the end of 1284, when, on becoming identical with Wykes, the hand again changes, that employed before 1280 coming in again, and going on till nearly the end of the year 1290; then different hands are employed till the end of the year 1293. From this to the end, the whole is in the same hand, and written much later.

Wykes, Titus A.14.

The MS. which bears Wykes's name is also in the same collection (Cotton, Titus A. 14); it is a quarto, on parchment, containing eighty leaves, with thirty-five lines in a page. The whole is in the same hand, of the end of the 13th or beginning of the 14th century, and has been written by a very ignorant scribe, who evidently could scarcely read and did not understand the MS. he was copying.

I proceed to speak of the sources of the two chronicles.

Sources of the Annals of Osney.

The Annals of Osney, which (if we except an extract respecting S. Augustine's mission and king Alfred) begin in 1016, are taken in their earlier portion from Diceto and Florence of Worcester, there being a few additions from other sources,[2] and some which are original, relating chiefly to the history of Osney itself or Oxford. The annalist follows the chronology of the chronicler he is immediately following; thus in his opening sentence in mentioning the mission of S. Augustine, he gives its date from Diceto as 601, though Florence, whom he follows immediately afterwards, places it in 597. From the year 1118 Robert de Monte is used, though sparingly, the

[1] The beginning is a transcript of MS. Cotton. Vitellius E. xv. 1, which now consists of two and a half leaves of parchment, almost destroyed by fire—a MS. also formerly belonging to the abbey of Osney.

[2] The mention of Æthelred's wife being "filia Thoreti" (p. 3), is taken from Aelred of Rievaulx.

Continuator of Florence being the chief authority; later Matthew Paris, and occasionally William of Newburgh, are used, and after 1183 there is much in common with Trivet. It is extremely probable that Trivet, while at Oxford, had access to the Osney chronicle. After 1233, though Matthew Paris was still used, the bulk of the chronicle is original, and continues so (supposing it to be independent of Wykes) till the end of the year 1293, when the original MS. comes to an end. From this to the year 1347, which is the last year of which any events are given, the whole, which was written at the same time and at a date at least as late as the last year, is taken from Higden and his continuator, they being merely transcribed with very slight additions or alterations. The only one of importance will be found in pp. 344, 345 under the year 1318, where Higden's account of the pretender to the throne, who asserted that he and Edward II. had been changed at nurse, is given with several additional particulars.

Sources of the Chronicle of Thomas Wykes.

The earlier portion of Wykes's history, who begins with the year 1066, so far as it is independent of the Osney chronicle, is taken chiefly from William of Newburgh, whom he mentions in company with Bede and Matthew Paris, as one of the chief English historians (p. 7); though Florence of Worcester and Diceto have been also used, and I believe consulted independently, as well as through the medium of the Osney annals. The same may be said (though rarely) of Robert de Monte, and once (p. 35) of Hoveden.[1] From 1212 Matthew Paris, who has already been occasionally used, is probably the sole authority besides the Osney MS., down to as late as 1256. From that year, or at least from 1262, the chronicle is entirely original; the author occasionally using, as has already been remarked, a very rhetorical

[1] Or Benedictus. See ed. Stubbs, i. p. 61.

style, and beginning each year with an elaborate way of expressing the date in phraseology which he is always trying to vary.

Gale, in his edition of this chronicle, has entitled it "Chronicon Thomæ Wikes, aliter chronicon Salisbu-" riensis monasterii," that being the title which a modern hand has prefixed to the MS. For its supposed connexion with Salisbury I see no ground; none of the paragraphs where Salisbury is mentioned seem to be original; for instance, that in 1077 comes from Osney, in 1092 from Florence of Worcester, in 1123 from Newburgh, in 1184 from Osney; and these are by no means frequent enough to call for remark, or to make it likely that the author had any especial interest in that church or monastery. Gale deserves credit for many emendations of the MS. caused by the scribe's carelessness or ignorance; but there are many blunders throughout his edition, and not unfrequent audacious alterations of the text. A remarkable instance of this may be seen under the year 1245 in the account of the Dominicans at Oxford (Gale, p. 46, l. 24, p. 94 of the present volume). After the year 1289, where the Titus MS. concludes, Gale printed the "Continuatio" from the Tiberius MS. without any break,—though he has not given the whole. A note at the end of his index somewhat obscurely states that this latter portion is taken from a different MS.; he speaks of it as being not by Thomas Wykes.

Gale's edition.

The general character of the Annals of Osney, as far, that is, as the point where I suppose Wykes to have taken up the authorship, does not differ greatly from the usual character of the monastick annalists. There is, however, but little, comparatively speaking, relative to Osney itself; and thus it presents a marked contrast to such annals as those of Dunstable or Worcester. In the earlier portions, where the annalist is transcribing an earlier chronicle, he is frequently careless; where he

General character of the Annals of Osney.

is original, I do not think there is any reason to doubt his correctness or his honesty.

General character of Thomas Wykes.

Thomas Wykes is more of a historian than a mere annalist; and though I think it is clear that his history was written in the monastery of Osney, he has not allowed himself to be led away by local influences, or even by the ideas that were popular in his own society. His work is clearly his own, marked by his own feelings and peculiarities; and though he takes a very decided side in his account of the great struggle between Henry III. and Simon de Montfort, I do not think he can be accused of wilfully misrepresenting facts. It is a singular thing to have two histories proceeding from the same religious house, with such very strong opposite political bias, as is displayed by these two Osney writers. There can be no doubt that the whole of Wykes's history is by the same writer; the same peculiarities of style may be observed throughout. It is occasionally, as I have already remarked, too inflated, but it is rarely obscure; and for the whole history of the campaigns of Lewes and Evesham, and the events immediately preceding and following them, his history must always be of the first importance and authority.

Details peculiar to the Annals of Osney.

I pass on to point out some of the details most worthy of remark which are peculiar to the two chronicles, and best show their character and historical value. And, first, as to the Annals of Osney. In p. 19 will be found a curious anecdote of the impression produced on Henry I. by the service at the dedication of Canterbury cathedral in 1130. In p. 66 a line occurs quoted from a poet even now but little known, Maximianus; as this verse is quoted again in p. 282, it would seem as if the writer of the later portion of the annals were identical with that of the former. The mention of the true reason (according to the annalist) why the election of John Blund to the see of Canterbury was quashed in the year 1233 (p. 74), shows that the writer had a clear idea of

the popular feeling respecting the bishop of Winchester, Peter des Roches. With the next year (1234) a new hand and possibly a new author begins, and this writer, apropos of an anecdote of a speech of Henry III. respecting the abbat of Osney, speaks in very high praise of that king's character, mentioning his devotion, his charities, his liberality, his foundations of hospitals and churches, his zeal for the conversion of the Jews (Judæis convertentibus se ad Christianitatem domum[1] et necessaria providit), and concluding, "pater erat paupe-"rum et mœrertium consolator." This is the fullest portion of the chronicle. Full details follow (p. 78) of the death of Richard Marshal in Ireland. The death of the archbishop, Edmund of Abingdon, at Soissy is given with very interesting details (pp. 87, 88). In narrating the proceedings of the Oxford parliament of 1258, and the barons' war, though so decided a partisan of the barons, the author does not conceal the wretched condition into which the country was brought by the war: "sæviebat gladius hostilis in Anglia, cædibus et rapinis "omnia replebantur, ubique luctus, ubique clamor, "ubique desolatio. . . . Invaluit etiam fere inter omnes de "regno horrenda discordia, adeo ut quis cui crederet, "quis cui mentis suæ secreta committeret, nesciretur. "Plena erat prædonibus Anglia, nusquam tuta fides, "nusquam sine suspicione amor, sermo sine simulatione" (pp. 136–138). He, however, puts down the fire in Westchepe, which did so much damage in 1264, to the royalists (p. 147). Simon de Montfort is first mentioned as opposing the arrangement of 1261, and leaving the country in consequence (p. 129). A very remarkable characteristick of this portion of the history is that prince Edward is never mentioned, not even in the accounts of the battles of Lewes and Evesham;—at Evesham the

Reticence with respect to prince Edward.

[1] The *domus conversorum* for the Jews was opened in 1233. See the Preface to Grosseteste's Letters p. xxxv.

royalist army is described as "comes Gloucestriæ cum "marchionibus et aliis multis cum exercitu forti et "terribili" (p. 168). After the battle the parliament at Winchester is said to have been summoned by the earl of Gloucester "et his qui ex parte sua fuerant" (p. 174). He then states that prince Edward was present at the battle, "ex parte comitis Gloverniæ" (*ib.*). There can be little doubt that this omission was purposely done, whether from motives of respect or fear it is not easy to say. After the battle of Lewes, he says, "Quia propter "temporum malitiam non est tutum omnia vera loqui, "ideo ad præsens tacemus nomina magnatum, qui fu- "gerant et qui capti fuerant in bello prædicto. Multa "etiam alia quæ sunt facta his diebus omittimus huic "historiæ interserere propter pacem legentium, quia "forte quod placeret regalibus displiceret baronum fau- "toribus" (p. 149). This must have been written very near the time itself, probably immediately after the battle of Evesham, and before the general pacification of the country. Here the annalist is in very marked opposition to Wykes, with whom prince Edward is the prime mover of everything. At the battle of Lewes he speaks of him as being the real leader of the army, "cui flos "totius exercitus intendebat" (p. 150), and at Evesham all is ascribed to him which the other gives to Gilbert de Clare.

Simon de Montfort.

There are minute and interesting details in the Osney chronicle of the death of Simon de Montfort, who is called "vir Dei" (p. 170), and of the burial of his remains; but as he uses the same terms in which the Evangelists describe the burial of our Lord, they are the less trustworthy.[1] The account, however, of the

[1] "Super ea (the mutilated por- "tions of his body) sicut super "arma sua ut quis quid tolleret, "quasi sortem mittebant" (pp. 170, 171). "Reliquum corporis . . . in "lintheamine mundo involventes, in "monumento novo deposuerunt, in "quo nondum quisquam positus fue- "rat" (pp. 175, 176). This shows the estimation in which he was held at Osney, and makes the contrast with Wykes still more remarkable.

exhumation of the body, as being unworthy of Christian burial, as under sentence of excommunication and "tainted with the leprosy of treason" (pp. 176, 177), and of its being thrown into a farther place, hidden and known to very few, is peculiar to this annalist, and there seems no reason to doubt its truth. The way in which the disinherited are spoken of after the loss of their cause (p. 185), is curiously guarded; the account of the surrender of Kenilworth is given with very full details, as also the subsequent proceedings; though the writer states his ignorance as to how the earl of Gloucester and the disinherited came to terms (p. 199). After mentioning the final peace in 1267 (p. 207), he speaks in strong terms of the extortions of the king and prince Edward on both churchmen and laymen, "ita quod "multi plus torquebantur in pacis tranquillitate quam "in guerræ perturbatione." There is a remarkable account of the legate Ottoboni, of whose rapacity the writer has evidently a vivid recollection (p. 217), while his affability and agreeableness in conversation remind him of the text, "The voice is the voice of Jacob, but the "hands are the hands of Esau" (p. 218). The number of towns placed under an interdict by this legate is given at the astounding number of 27.[1]

In the later portion of the chronicle, whether due to Thomas Wykes or not, may be mentioned as worthy of remark, the account of the punishment of the judges in 1289 (p. 319), the death and character of the treasurer, John de Kirkeby, bishop of Ely (p. 323), and of the queen dowager Eleanor, of whose apparent renunciation of the world the chronicler speaks in sarcastick terms; "quæ "licet cucullam monacharum gestaret umbratilem, pos-"sessionibus sæcularibus, quibus non mediocriter abun-"davit, renunciare non curavit" (p. 329): there is a

[1] The reading here is somewhat doubtful, as the sentence is in the margin of the MS., and has been clipped in the binding.

full account given of her burial (p. 330). This portion was certainly written contemporaneously with the events described, as immediately before, in writing of the affair of the Scottish succession, the author says, "ad quem "vero finem rei gestæ tractatus præcise devenerit, "quam cito ad publicam notitiam devenerit et divul- "gata fuerit, rei seriem præsenti opusculo duximus "inserendam." He speaks very openly and strongly about Edward I., adding shortly afterwards, in mentioning the tax in 1292, that even the new tax collectors, who exceeded incomparably the "protervia" of the old ones, could not extinguish the inextinguishable avarice of the king's heart (p. 333).

Notices of Osney.

But the most interesting portions of the chronicle are necessarily the notices of Oxford and Osney itself. The monastery, after being founded as a priory, was soon after (p. 22) raised to the rank of abbey,[1] the island of Middeny (Medley) being the first land bestowed on it; soon afterwards several churches and lands near Oxford were given. There is less than is usual with monastick annalists of lawsuits respecting the abbey property, though the annals are not free from them.[2] The various taxes seem to have fallen with especial severity upon Osney. Two hundred marks paid to the Siennese merchants for the king's expenses in Gascony in 1255 seem to have been an especial grievance (p. 110), though the annalist allows (p. 111) that this sum was reckoned towards the payment of the tenth granted by the Pope. There was a considerable loss at the same time (1256) from the retaxing of the hostels at Oxford (p. 111). The abbey had also, in 1268, to pay a fortieth towards the redemption of the disinherited barons (p. 218).

---

[1] I do not understand the title of *primus* abbas given to William de Sutton in 1274 (p. 257); there was no other William in the list till William Wendovere in 1403.

[2] There were continual disputes with S. Frideswyde's in the earlier years of the abbey.

Notices of Oxford.

As to Oxford, we have mention of the lectures of Robert Poule in 1133 (p. 19); of the departure of the scholars in 1209, when two clerks had been hanged (p. 54), not, however, with such details as Matthew Paris gives; the robbery of the Jewry by clerks in 1243, forty-five of whom were imprisoned, but released through the influence of Grosseteste (p. 91); the quarrel between the townsmen and scholars in 1263, the banishment of the latter by the king, and their return under the protection of Simon de Montfort (pp. 139–141), one reason, perhaps, for the annalist of the abbey taking his side in the war; the entry of Henry III. into Oxford (p. 142) in 1263, in spite of the old superstitious belief, which Wykes gives at length (p. 143), that S. Frideswyde had obtained by her prayers that no king could ever enter the city with impunity. It was a curious instance of the superstition of Edward I. being greater than that of his father, that though as prince he had entered Oxford on this occasion with him, after his own accession he was afraid to do so, as Wykes mentions under the year 1275 (p. 264). He seems, however, to have overcome the dread later on in life, as Wykes mentions (p. 284) that he was present at the chapter of Dominicans held at Oxford in 1280. The mention of the death of Walter de Merton, in 1277, gives occasion to the annalist to insert some verses (p. 275) respecting his foundation at Oxford,—Merton College, nearly the oldest existing foundation in either university.[1] There is a full account of the quarrel between the bishop of Lincoln (Oliver Sutton) and the university in 1288 (p. 317), respecting his refusal to admit a chancellor[2] elected by the masters, because he did not apply in person for admission; the bishop declining to admit a person unknown to himself.

[1] Merton College was founded in 1264. *See* Mr. Anstey's remarks on the superior claims of University College. Muniment Acad. Oxon. i. p. xxix. Though the year 1257 is given as that of the foundation of Peter House, Cambridge, the charter was not given till 1284.

[2] William de Kyngescote, "vir "industrius."

The writer speaks in somewhat severe terms of the conduct of the university, who, to revenge themselves on the bishop, gave up their own lectures, and spent their time in idleness. The quarrel was partially made up the following year (p. 318), and finally settled at Westminster in 1290, the chancellor being forced to appear before the bishop, contrary to the ancient custom: what the consequence of this would be in future times, the chronicler says no one can tell (p. 324).

Visitation of the university by archbishop Peccham in 1284.

Still more interesting is the account of the visitation of archbishop Peccham in 1284, when, taking the occasion of his visitation of Osney, he summoned the masters of the university, and called them to account for their errors in grammar, logick, and natural philosophy (pp. 297–299). These last are especially valuable, not only from showing what the prevailing errors were then, but also from their giving an insight into what were the chief studies in Oxford at this time. The handwriting of these pages is evidently the author's own, and not a mere transcriber's, as may be seen by the facsimile.

Persons connected with Osney.

Of persons connected with Osney we do not hear much; the following instances seem worth mentioning. Walter de Gant, one of the canons, was made the first abbat of Waltham in 1184[1] (p. 40). The death of Adam de Senestan, rector of Hethe, is mentioned in 1268, "vir "multarum scientiarum et magnus theologus" (p. 215); his books and much of his other property came to the convent. There is a valuable notice in p. 229 respecting the prior Henry de Merdone, who is mentioned as being translated to Hexham in 1269 by Walter Giffard, archbishop of York. It fills up a gap in the dates of the succession of the priors of Hexham, and shows that the archbishop made use of the privilege then reserved to

[1] See Benedictus, i. p. 316, and Mr. Stubbs's note [2]. The Osney Annals agree with Benedictus as to this date.

him of appointing the prior himself, on the rejection of the postulation of Richard of York, whom the convent had elected.[1]

Errors in the Annals.

The writer not unfrequently speaks in the first person (see p. 164, ut more poetarum fabulantium loquar, p. 199, &c.). Of errors in detail there are not many, though the author has not escaped them entirely. In the earlier portion, where Diceto and Florence are his authorities, confusion is sometimes produced by one sentence being made out of the two (see p. 4, for instance), and the chronology is careless; for instance (p. 6), Walkelin's accession to the see of Winchester is put down to 1066, instead of 1070, which year both Diceto and Florence give. The alteration of Matilda's title from *comitissa*, which Florence, whom he is copying, gives, to *ducissa* (p. 9) is curious. The entries under the years 1095 and 1096 are under 1093 in Florence. On the other hand, the day of the capture of Jerusalem by the crusaders in 1099 is correctly given as *Friday*, instead of *Thursday* which Florence has. There is an error with respect to the coronation of Henry I.; the annalist (p. 14) states the king to have been crowned by archbishop Gerard, evidently mistaking the archbishop for his predecessor Thomas, whom Diceto mentions as assisting Maurice, bishop of London, in the ceremony.[2] In p. 89, we find *Ricardus* Marescallus for *Walterus*. In p. 114, the Pope is called Alexander nonus, a confusion between Gregorius *nonus* and *Alexander* quartus. In p. 171, the eldest

---

[1] See Mr. Raine's Preface to *The Priory of Hexham* (Surtees Soc. 1863), i. p. clx, and also No. XIV. of the Illustrative Documents, Appendix, p. xxii.

[2] Florence only mentions Maurice. As to the truth, see Raine's *Lives of the Archbishops of York*, pp. 153, 159, and the authorities quoted. One of them, Walter Map, De nugis curialium (p. 224), states that Gerard, while bishop of Hereford, crowned Henry I., and that Henry in consequence made him archbishop of York; but as he states that Aluredus was his immediate predecessor in the see, his authority is not worth much on the point.

son of Peter de Montfort is said to have been *killed* at Evesham. (See the note on the passage.) In pp. 236, 252, the prior of Canterbury is called William instead of Adam (de Chillenden). In the later portion we find *Beatrice* for *Margaret* (p. 325), and in p. 328, Joan of Acre, the countess of Gloucester, is called *sister* (germana) instead of *daughter* of Edward I. These are probably merely slips.

On the whole, I think, it will be found that these annals of Osney form a very valuable contribution to the history of the time during which they were written.

Thomas Wykes.

Thomas Wykes is too well known and has been too much used to require very much being said about his history; but it will be of use to point out some of the facts our knowledge of which is especially due to him, and the touches by means of which we are able to form a clearer idea of the leading actors in the history of the time.

Details peculiar to him.

In the account of Hubert de Burgh's rescue by Gilbert Basset and Richard Siward in 1233 (p. 76), Wykes gives the curious statement that he was removed against his own wish (eo nolente); in 1235 (p. 82) he has preserved the record of the royal visit to Oxford, and of the queen's reception by the university, of which there is no word in Osney.[1] The account (p. 84) of the riot in 1238, between the Oxford scholars and the servants of the legate Otho, is very full, and quite independent of that given by Matthew Paris. In 1245 he speaks of the Franciscans at Oxford enlarging their boundaries and building (p. 93), and of the Dominicans celebrating in their new church for the first time in the next year (p. 95). Their new house was near the great bridge at Oxford (p. 94).

Leading characters in the

The most valuable portion of the chronicle is the account of the barons' war, which from the beginning

[1] Consequently there is no mention of this in Anthony Wood.

baron's war. of the promulgation of the provisions of Oxford to the final pacification of the country, is given with great care and ample details. I have already spoken of the decided way in which he takes the royalist side, and how he attributes the whole of the successful result to prince Edward.

Henry III. Of the leading characters of the period, the king is not spoken of in very high terms; thus in 1243 (p. 90) and 1259 (p. 123) he dwells on his customary waste of money; in p. 183, when speaking of his conduct in giving away the spoils after the battle of Evesham, he says, "Sane conniventibus oculis pertransire non pos- " sumus quin domini regis et conciliariorum insipientiam, " si fas sit dicere, transmittamus ad memoriam postero- " rum," and again, "rex et sui complices, non sicut " decuerat cautiores effecti, sed potius stultiores;" and in p. 211, it is to the king's weakness (lege per regis impotentiam languescente) that the miseries of the war and the consequent wretched condition of the country are put down.

Prince Edward. Prince Edward is the hero throughout; before the war broke out the writer speaks (p. 137) of his forethought in gaining over the nobles to his side. Of his clemency he gives several instances; it is to him that he attributes the fact that Simon de Montfort the younger was spared after his capture at Northampton (p. 144), and later, when mentioning the submission of John de Vesci (p. 198), he speaks of Edward's "inæstimabilis et uni- " versa semper contra transgressores misericordia." So too in p. 209, in the account of the submission of the disinherited barons in the isle of Ely, he mentions his " gratia, quæ cunctis semper extitit gratiosa." The report of his wishing to dethrone his father in 1259, he styles "falsissimum," p. 124.

Simon de Montfort. Simon de Montfort is not spared. Before speaking of him personally, Wykes had expressed a very strong opinion respecting the provisions of Oxford; when he mentions

that the twenty-four were elected to govern the kingdom, he adds (p. 119), "sic mutaretur perperam ordo juris "naturalis, ut rex, qui subditos regere tenebatur, a sub-"ditis regeretur, et e converso;" the fifth article of the provisions he calls, "omnino illicitus et præcipue "detestandus." But the earl himself comes in for no small amount of abuse; his remaining in France after being removed from his command in Gascony is put down to "præmeditata calliditas" (p. 106), his opposition to the treaty with France in 1259, in which the foreign possessions of the English crown were resigned, to his hopes that one day the crown would come to his sons or heirs (p. 123). Afterwards he is accused of pride (p. 136), of sharing in the plunder of the Jews in London (p. 143), of unfairness to his own party, appropriating to himself eighteen baronies of the defeated party[1] (p. 153), of unworthy treatment of the king (*ib.*), of craft, imprisoning Robert, earl Ferrers, to further his own ambition (p. 160), and of committing the royal seal to two laymen (Peter de Montfort and Ralph de Sandwich), "quod a sæculo fuerat inauditum" (p. 168). After the battle of Lewes the historian breaks out into a sarcastic address, "Salve comes faustis successibus "animatus, evectus in sublime," &c. (p. 153), very unlike the usual style of monastick chroniclers. His sons are spoken of in little better terms than the father. Henry he accuses as treating Richard, king of the Romans, and his son more like captives than hostages; and his seizure of the wool, followed as it was by a severe winter (p. 159), is spoken of as a cause of the wretched state of the country.[2] Simon is called (p. 144) "pristinæ præsump-"tionis non tepidus æmulator;" and in the account

Simon de Montfort's sons.

[1] See Pearson's *Early and Middle Ages of England*, ii. p. 259, note [2].

[2] The feeling with which this act was received in the country is remarkably expressed by the chronicler, in words which are too vivid to admit a doubt of their truth: "sic detrectando militiam de milite "strenuo communi nuncupatione "lanarius est effectus."

of the murder of Henry of Almaine at Viterbo, where there are many details not found elsewhere, Aymeri de Montfort is accused of having a share in it (p. 241).

The barons.

Nor are the chief barons on De Montfort's side spared: he sneers at them as boys (quos vere et autonomatice pueros nominare possumus), and speaks of how easily they were lead by the earl, "tanquam cera liquescens ductiles ad "quamlibet fortunam" (p. 134),[1] and their fury afterwards is denounced in no light terms (p. 135); even after the battle of Lewes, in speaking of the mise of Lewes, his only name for them is the "complices" of the earl of Leicester (p. 152). He speaks, however, strongly in a passage, which is unluckily corrupt, of the wretched rabble (vilissima peditum caterva—vilissimo sæviendi genere) who mutilated the earl's body at Evesham (p. 174).

Richard of Cornwall.

Of Richard of Cornwall's election as king of the Romans, and the price paid by him for it to the electors, there is a full and interesting account (pp. 112–115); his enormous influence in England is spoken of frequently (see p. 118),[2] and his great wealth (cui semper ut assolet affluenter pecunia suppetebat), p. 204. There is a valuable notice of his efforts to improve matters in Ger-

---

[1] This sentence is either corrupt or very awkward.

[2] We do not always find the same high character given of him in the writers of this time. There is a chronicle in the same volume which contains the Worcester Annals (Cotton, Caligula A. x), which goes down to 1289, in which the following entries are given.

"Hic [*i.e.* Richard of Cornwall] "fuit erga omnes mulieres cujus- "cunque professionis seu condi- "tionis luxuriosissimus, thesauro- "rum collector cupidissimus et "avidissimus, pauperum oppressor "violentissimus."

"A.D. 1264, feria sexta, videlicet "in vigilia Inventionis Sanctæ "Crucis, circa horam sextam de- "collati fuerunt ccc^{ti} sagittarii et "xv. in Waldia in parochia Sanctæ "Mariæ de Tichesherst, in loco qui "appellatur Flemenewelle, coram "rege Henrico quarto, qui omnes do- "lose vocati ad pacem regis per con- "silium Ricardi regis Alemanniæ "prædictam mortem incurrerunt."

This second paragraph is extremely curious. See the account of the affair in Wykes, pp. 147, 148.

many, and of his stopping the tolls on the Rhine except at Boppart and Woerden (p. 222), and of his marriage with Beatrice of Falkenstein (p. 224).

During the war the historian mentions the attack by the Londoners on Richard's manor of Isleworth, and their ingratitude towards one who had been their benefactor (p. 140). The account in the next page (p. 141) of the rioters destroying a chapel of S. Cuthbert in the manor of Walter de Merton, where four of them were killed by a beam, shows that the author had some means of his own for knowing what was going on.[1] Just before the battle of Lewes (p. 148) he represents Simon de Montfort as trying to gain over king Richard by the promise of 50,000 marks,[2] and seems rather to hint that the offer, though finally rejected, was taken into consideration. His character, however, must have always stood high, as throughout his career all parties were so continually ready to submit to his arbitration, and he seems to have been genuinely anxious for peace, and to heal the discords which were dividing the country.

Gilbert de Clare.

Gilbert de Clare, the earl of Gloucester, is rather kept in the background by Wykes; his joining De Montfort is attributed to the influence of his mother, Maud de Lacy (p. 140).

Walter de Cantelupe.

Of Walter de Cantelupe, bishop of Worcester, though on the barons' side, he speaks well; mentioning his holy life above all other bishops, and adding that had it not been for his opposition to the king, he would have merited insertion in the catalogue of Saints (p. 180).

Peter d'Aigue-Blanche.

On the other hand, he does not spare Peter de Ekeblanke (Aigue-Blanche), bishop of Hereford, though a royalist, using very violent terms respecting the ills brought on

[1] So too in the account of prince Edward's crusade, he states he had information from some who were with him: "sicut quidam qui fuerant cum domino Edwardo fideliter asserebant" (p. 238).

[2] See Pauli, *Geschichte von England*, iii. p. 767.

the country by his management of the affair of prince Edmund's attempt on the crown of Sicily (p. 134).

Henry of Hastings.

Henry of Hastings, who is mentioned as leader of the Londoners at Lewes, is accused of being the first to fly, —"qui pæne primus audaciæ formidinem anteponens "fugit e prælio, fugæ potius beneficio se credere tutum "duxit, quam belli casus fortuitos expectare" (p. 150). This must be received with caution.[1]

Ottoboni (Pope Adrian V.)

Of the legate Ottoboni's proceedings in forcing the bishops of London, Winchester, Worcester, and Chichester to swear to denounce as excommunicate Simon de Montfort and his party, there is a very curious account, especially as the author expresses himself doubtful as to whether their subsequent capture and treatment by the people of the Cinque Ports were not by their own wish (sponte nescio vel invite), p. 156. Of the lamentable result of the revenge for the legate's denunciations taken by the people of the Cinque Ports, he speaks very strongly; and he points out the folly of Simon de Montfort's statement that the English might be well supported on their own products without commerce with foreigners;[2] though he mentions that some, to please the earl, wore their clothes undyed, instead of sending them to Flanders to be dyed (p. 158). In a subsequent year (1293) either he or the annalist who followed him at Osney speaks of the inconvenience in England from the want of French goods in consequence of Philip IV.'s prohibition of commerce with the English (pp. 335, 356).

Royalist as he is, he yet speaks of the over-hastiness with which S. Louis gave his judgment respecting the provisions of Oxford (forte minus sapienter et utiliter quam deceret, p. 139), and he speaks strongly as to the injustice of imprisoning the London citizens who went to the king at Windsor in 1265 (pp. 176, 177). Though he

[1] See Blaauw's *Baron's War*, p. 172.

[2] Ib. p. 214.

evidently rejoices in the defeat and death of Simon de Montfort, he writes with great feeling of the early deaths of William de Mandeville and John de Beauchamp, who fell with him at Evesham (p. 174). He seems also to feel for Eleanor de Montfort, of whose grief, after all was lost, he gives a very vivid picture (p. 179).

Details of the war.

As to the details of the war, his saying (p. 153) that after the battle of Lewes almost all the royalist nobles were imprisoned and chained, must be set down to the exaggeration of a partisan; though this need not be supposed of his account of the injuries done to the country by the disinherited barons after the battle of Evesham (p. 187). His account of the slaughter of the Jews in 1263 (p. 142) is very forcibly written, and he expresses himself in terms of great indignation against their murderers. His reasoning respecting the Jews is something like that of Grosseteste (Epistol. v., p. 35). There are some curious details of the difficulties of the royal army in Surrey and Kent, and the way in which they were harassed by the Welsh archers, who, however, were beheaded when caught (pp. 147, 148). On another occasion he gives full weight to the hardiness of the Welsh in speaking of the sufferings of Simon de Montfort's army from want of food and necessaries in 1265 (p. 168). The progress of the war after the battle of Evesham, the stand made by the barons in the isle of Ely, and the means by which prince Edward accomplished his entry there, and reduced them to submission, are all given very fully. After mentioning the triumph of prince Edward, the peace throughout the country, and consequent plenty, he gives a lamentable picture of the war, both in the actual miseries inflicted, and in the loosing of the bonds of society through the weakness of the king (p. 211). There is a great deal said of the subsequent troubles, and the arrangement between prince Edward and Gilbert de Clare as settled by Richard, king of Germany, in 1270 (p. 231). The mention that Edward I. suffered from the wounds received from the assassin at Acre after

his return (1275), seems peculiar to Wykes (p. 263). In the later portion, where the two MSS. are identical, the account (p. 306) of the condemnation of the errors of the Dominican Richard Knapwell or Clapwell (of whom see the Dunstable Annals, p. 323), is deserving of notice.

Errors in Wykes.

I have already spoken of the carelessness of the scribe to whom the only MS. of Thomas Wykes is due; but there are some errors which can only be put down to the author himself. Thus in 1085 (p. 11) there is a singular confusion between the two Popes who followed Gregory VII., Victor and Urban, which is not due either to Florence of Worcester or to the Osney Annals, whichever was the immediate source of this portion of the chronicle. Here it would appear that Florence was followed through the Osney MS., as Wykes follows the latter in placing under 1093 what Florence has under 1096. Under the year 1127, where William of Newburgh is the authority used, Wykes has made several blunders respecting Stephen of Blois (see p. 19, note 1).

In p. 26 *Gilbert* Foliot, the bishop of London, is called *Robert*, though Osney gives the name correctly. In p. 34 (1172) the young king Henry and his wife are said to have been crowned at *Westminster* instead of *Winchester*. In p. 41 *Lodowicus* is given for *Philippus*, a confusion between the two successive kings, though here too Osney is correct. In p. 53 the capture of the count of Flanders and others, at what must be meant for the battle of Bovines, is put six years before its real date. In p. 62 wrong dates are given of the Lateran council and of the birth of S. Thomas Aquinas; the first of these is singular, as the death of Innocent III. had been mentioned only just before under its proper year (p. 59). In p. 67, in copying Osney in mentioning the death of William Brewer, Wykes carelessly calls him "episcopus Exonien-" sis," confusing him with his nephew; and in p. 117 the bishop's death is again mentioned under the year 1257, instead of that of his successor. In the same page the account of the raid by the Welsh on the lands

of the earl of Gloucester, contradicts what had been said shortly before—that they laid waste prince Edward's lands, but spared those of the earl (p. 111). In pp. 138, 177, there is an error respecting the name of the mayor of London (see p. 177, note [2]). In p. 295, the bishop of Rochester (Thomas of Ingoldsthorp) is called *John*, though Osney gives his name correctly.

Thomas Wykes not unfrequently writes in the first person, and addresses his readers: for instance (p. 28), in writing of the marriage of Eleanor of Aquitaine with Henry of Normandy, he says, "Hæc secundum historiæ "veritatem huic opusculo dignum inserenda judicavi;" in p. 103, speaking of the dedication of Hayles, "taceo "de convivio," &c.; p. 171, "prout in sequentibus "audietis," &c. On the whole, in spite of his ambitious and flowery style, and of the very decided view of the history[1] which his political leanings induced him to take, we must always look on Thomas Wykes as one of the most interesting and most trustworthy historians of his time.

Great value of the Chronicle.

The ANNALS OF THE PRIORY OF WORCESTER, which are now for the first time printed in full, extend from the Incarnation to the year 1308, with a few entries written later, which bring them down to 1377. The single MS. which contains them is preserved in the Cotton Collection in the British Museum, Caligula, A. 10. It is a quarto, on parchment, containing 133 leaves; the whole down to 1303 was originally written in the same hand, of the beginning of the fourteenth century. There are many additions, chiefly relating to the priory, partly by the original hand, written later and with different inks, and partly by others. Many of the earlier years are blank, and there are also considerable spaces left between the later years, with an idea of their being filled in afterwards, as intimated in the preface which the author has adopted from the chronicle of another monastery (p. 355). This has caused the chronology in the earlier

Annals of Worcester.

MS. Cotton. Caligula A. x.

[1] A curious example of this may be seen in the pedigree he makes out for William I. *See* Freeman's *Norman Conquest*, ii. p. 589.

years to be disturbed; as the additions have been frequently inserted in the blank spaces opposite to the numbers of years with which they have no connexion, the years having been regularly numbered on when the MS. was first written; in some instances the number of the year has been altered, but in others the insertion has been made without regard to its proper place, simply because there was no room where it ought have appeared. Thus in pp. 367–369 the chronology from 851 to 903 is in a sad state of confusion, several bishops and kings being placed before their predecessors.[1] Red and blue inks have been used for many of the insertions, especially those relating to the bishops of Worcester and priors of the monastery. The last entries on f. 188 are all in the same hand, written probably about the date of the last of them, 1377.

Wharton's extracts.

A large portion of these annals has already appeared in print, in the first volume of Wharton's *Anglia Sacra*, where it occupies pp. 469–530. Wharton printed most of the references to Worcester; but as regards his other extracts, he is very capricious. He has also incorporated with his text some entries which have no connexion with the annals;—thus on one of the vacant leaves at the end of the MS. (f. 189 *b.*) a late hand has written the names of the bishops of Worcester, with the number of years during which each held the see opposite to his name; these Wharton has inserted in the annals, making regular sentences out of each entry.[2] He does not seem to have had any fixed principle as to what of general history he omitted or inserted. Nor are his extracts always correct; for instance in p. 479 under 1205, he prints *quasi* for *quæstio;* p. 519, l. 43 *incœpta* is an error for *inserta*, &c.

MS. Cotton. Vespas. E. 4,

The basis of the Annals of Worcester is the Winches-

[1] See the notes to p. 367. I have placed the succession of bishops correctly in the Table of Contents at the end of this preface.

[2] Anglia Sacra, i. pp. 473–475, &c.

ter MS., Cotton, Vespasian, E. 4, which, excepting for the years 1202–1260, the author of the Worcester chronicle has transcribed. This is a quarto, on parchment, occupying ff. 153–201 of the volume in which it is at present, and written throughout in the same hand, a very clear one of the end of the thirteenth century. It extends from the Incarnation to 1285, with additions from Matthew of Westminster at the end (ff. 199*b*–201*b*) for the years 1274 to 1280, in the same hand. The Annals of Worcester consequently possess matter in common with the Annals of Winchester and Waverley, which either use this MS. or have themselves been used by its author for the events of several years in the thirteenth century.[1] There can be no doubt that it was written at Winchester. In order to show in the clearest manner its connexion with the Worcester chronicle, I have printed all that is copied from the former in small type, and the additions inserted by the Worcester writer, from whatever source, in ordinary type, so that these additions may be seen at a glance, whilst the margin gives the sources of the additions, when they are not original. I have given the variations between the two MSS.; all the errors of the Vespasian MS. are copied without hesitation,[2] and it is clear that the Worcester writer had

the basis of the Worcester Annals.

[1] See what is said of this MS. in the preface to vol. ii. pp. xix and xxxviii. In the latter of these pages, l. 14, for 1280 read 1285.

[2] For instance, p. 370 (932), Adelredus (Æthelred) is called the brother of Adelstanus (Æthelstan); in p. 374, Anselmus is called "Papa;" p. 381, we have "Octo- "bonus imperator," apparently for "Octovianus Papa;" p. 383 (1175), prince Henry is said to have died, though his death is mentioned afterwards under its proper year 1183; p. 389 (1198), the abbat of Pershore is called *Anselm* instead of *Simon*, though immediately afterwards the chronicler, when not copying the Vespasian MS., gives his true name (*ib.*); in the same page the death of "Geoffrey, bishop "Chichester," is mentioned, an error which I cannot explain; in p. 415, Simon, who died in 1223, is called bishop of *London* instead of *Exeter*; in p. 455, l. 5, Normanderti must be a blunder for some other name (the MS. is quite clear); in p. 456 (1266), there is *Ottonem* for *Ottobonum*; p. 465, *Julii* for *Maii*; p. 469, *Stephani* for *Swithuni*, etc.

no intention with regard to it beyond making a faithful transcript.

Other sources of the Worcester Annals.

The earliest insertions of any interest (p. 365) are from Florence of Worcester, from whom the accounts of the early bishops of Worcester have been introduced into the blank spaces left by the transcriber of the Winchester MS.; there are also some original additions respecting the gifts of lands to the church (p. 366), and one insertion from Marianus Scotus (p. 367): otherwise Florence and his Continuator seem the only additional authorities till 1138, when Wendover begins, though sparingly, to be used. From 1141 there is a great deal in common with the Annals of Tewkesbury, and some entries seem to owe their origin to the Annals of Waverley. The Tewkesbury MS. is however certainly not the original, but would rather appear to have derived what it has in common with this Worcester chronicle from Worcester itself, probably from an earlier copy of the first portion of these annals.[1] For instance, the account of the penance enjoined by the archbishop of Sens in 1209 (p. 397) has been mutilated by the Tewkesbury annalist (p. 59); so in the account of the restoration of Worcester castle to the monks in 1217, the Tewkesbury annalist has curiously left out the name "Wygorniæ;" and in p. 408, just before the mention of the battle of Lincoln in 1217, the account given by the Worcester writer, "Legatus (*i.e.* Gualo) et Marescallus et "robur exercitus regii, &c." has been altered by the Tewkesbury blunderer into "legatus est Marescallus et "robur exercitus" (Tewkesbury, p. 63).[2]

From 1202[3] the Vespasian MS. is for a time deserted, and the Worcester chronicle seems to be original, unless

[1] The Tewkesbury MS. (Cotton, Cleopatra A. 7) is certainly considerably earlier than the Worcester MS.

[2] See also the account of the remarkable dew which fell on June 24, 1205 (Worcester, p. 393; Tewkesbury, p. 57).

[3] The events of 1201 and 1202 seem to be in a different hand from the earlier portion.

it and the Tewkesbury Annals owe what they have in common to another source. Excepting for one short entry about Peter des Roches in 1205, the Vespasian MS. is not again used till 1219, and then but sparingly (the entries from it being written at the end of each year, and evidently later than the rest) until 1261, when it is again literally transcribed. In the later portion, the extracts from Matthew of Westminster, which its author has written at the end as a sort of supplement, are here placed under their proper years. Matthew of Westminster does not seem to have been consulted independently, but to be known only from the Winchester MS., as when it ends, there is no more from him. The entries for the year 1282 and following which are taken from this MS. are post-dated by a year. In 1281 and 1283 there are some paragraphs in common with the chronicle of which there are some extracts in Leland's Collectanea, i. pp. 240 seqq. He considers it to have come from Pershore. From the year 1285, where the Vespasian MS. ends, there is much in common with Bartholomew Cotton; but the Worcester chronicle may be considered original from that date. With 1308 the original MS. ended. The names and gifts of some of the early bishops of Worcester (Appendix, pp. 563, 564) are written on spare leaves at the end, in the same hand as that in which most of the additions to the annals are written. They fill up some gaps in the succession of the bishops, as given in the annals themselves, and were probably placed there for want of room.

Repetitions.

The use that has been thus made of the Winchester MS. has produced frequent repetitions — the annalist telling over again from some other source the account of some event he has already transcribed from it. Thus in 1113 (p. 375) the account of the fire at Worcester is first given from Florence and then from the Vespasian MS.; in 1117 and 1118 the death of Matilda queen of Henry I., in 1121 the marriage of Henry I. with Adelais of Louvain, in 1139 the arrival of the empress, are all

given twice over. A remarkable instance of this may be seen in pp. 416, 417, where after the siege of Bedford castle has been mentioned with considerable detail, the bare fact is told over again from the Vespasian MS.

The Winchester author, however, at times repeats himself; for instance, the death of Sancho, archbishop of Toledo, in 1275, is told in two different ways (pp. 468, 469). The Worcester annalist also, even when he is original, occasionally is guilty of repetitions; thus in p. 439, the presentation of William de Lega to Tibberton chapel is given three times under three successive years, and in pp. 484, 485, there are two accounts of the gifts of Thomas de Kempsey, abbat of Tewkesbury, to the sacrist of Worcester priory, on his installation—the second being a fuller account, inserted after the other.

General character of the Annals of Worcester.

The general character of the Annals of Worcester is very similar to that of the Annals of Dunstable, though the author of the former must be pronounced inferior to Richard de Morins and his successors. There is less of detail of general interest, though, especially in the later portion, there are valuable notices of the chief events that took place both at home and abroad. As regards Worcester, and as furnishing matter to illustrate the history of the diocese and country, they are extremely rich and valuable. The style of all (or nearly all) that is not taken from the Winchester MS. seems the same throughout. Who the author was, it would be vain to conjecture; that he was a monk of Worcester, and wrote these annals in the priory, admits of no doubt; but of the many persons connected with the priory whom he mentions, there is no one so singled out, as to make it likely that he was the author. He not unfrequently speaks in the first person: for instance, in 1219 (p. 411) he speaks of his mother's land being let to his brother H.; in p. 518 he mentions that archbishop Winchelsey landed at Yarmouth on January 1, 1294, "ut audivi;" and in p. 537, in speaking of the place where the Franciscans buried William de Beau-

Personal allusions of the author.

champ, earl of Warwick, he says "ubi olera crescere "quondam vidi." His sentiments on the great events or questions which he describes or speaks of are rarely expressed. Of the barons' war he says absolutely nothing, contenting himself with transcribing his authority; he however calls the provisions of Oxford "bonæ "leges" (p. 445). There is a remarkable instance of praise given to Edward I., where after mentioning his confirmation of his concessions to the barons in 1298, "non "timore territus, sed mera voluntate et sine pretio," he adds "ideo in præsenti meruit amari et futuris tempo- "ribus benedici" (p. 536). This is especially marked in coming from a convent which had frequently suffered much from the king's exactions, and just before this (in 1297) had paid a heavy price—a fifth part of their property—in order to have the king's protection (p. 531). Edward I. however had been a very considerable benefactor to the cathedral, frequently visiting it, and leaving handsome offerings at the chief shrines.

There are some instances where the author lets his private feelings appear; thus in 1296, in speaking of the king's anger against the clergy for not bringing their treasures to him by a certain day, he adds "Sed caveat "unusquisque ne Papalis dignitas offendatur" (p. 529). Another curious example occurs in his account of the chapter of Benedictines held at Oxford in 1300 (p. 547), where after mentioning the decree of the president (Walter de Wenlock, abbat of Westminster) respecting the omission of prolix prayers hitherto used, he says "dubito quod futuris temporibus superfluum videbitur "*Pater Noster*." So of an individual, Richard de Estone, prior of Malvern, who died in 1300, he says (p. 548) "cujus bonitatem plures sentient non habendo."[1] The

[1] He calls him "dictus prior," as if doubting his right to the title. He succeeded William of Ledbury, who had been deposed by the bishop, with whom the priory of Worcester were on anything but good terms.

strongest opinion expressed is perhaps the regret that, through want of money, John de S. Germano, one of the Worcester monks, had lost his cause at Rome, and had been compelled to resign his election to the bishoprick. The pope appointed William of Gainsborough ; " et sic ecclesia Wygorniæ non personæ electi defectu " aliquo nec electionis aliquali vitio, sed inopia solum- " modo pecuniæ, tam nobili thesauro ea vice misera- " biliter vacuatur " (p. 555).

Nicholas of Norton, the sacrist, possibly the author.

If any one officer of the priory more than another may seem to have a claim to the authorship, it would be Nicholas of Norton, the sacrist, who is mentioned in p. 510 as erecting two pictures in the church, and as being appointed by the bishop to visit the priory in conjunction with his official in 1300 (p. 546),[1] as throughout the Annals there is a very marked and elaborate mention of the vestments and other gifts presented to the sacrists by the newly elected abbats of the other monasteries of the diocese, when they were blessed at Worcester either by the bishop, or by some other bishop appointed by him. Beyond this I do not think any conjecture as to the author can be made.

Details of the history of the priory in the Annals.

The see of Worcester was founded in 680. Monks were established there by bishop Oswald in 969. The church was enriched with lands from very early times, and details respecting these and the various churches in the gift of the priory occupy a considerable portion of the Annals. Presentations to churches, leases of lands given and taken, gifts of lands, legacies, pensions given or sold, lawsuits respecting the lands, appeals against the bishop's jurisdiction, journies to Rome to make good the appeals, and other similar matters, make up the chief portion of the details of the history of the monastery

[1] He is also mentioned in p. 480 as receiving from the executors of Nicholas, bishop of Winchester, 60 marks towards rebuilding the tower of the cathedral. This was in 1281.

that are given. Though lawsuits are occasionally mentioned, we do not hear of many; and the monks, as a body, do not seem to have been of a very litigious character, certainly not so much so as their brethren of Dunstable. The leases fall in and are renewed in regular succession; one vicar dies or is promoted, and the priory appoints his successor, as regularly as a modern college appoints its incumbents; and, excepting in the cases of bishop William of Blois, and bishop Godfrey Giffard, the relations between the priory and the bishops of Worcester seem to have been more than usually amicable. The former, (who had been forced upon the convent by the legate Gualo in 1218,) after excommunicating three monks in 1221 (p. 414), deposed the prior in 1222 (p. 415), and the writer speaks of his cruelty to the priory. There was a suit against him by the priory in 1223, and this led to the settlement between them in 1224. With the latter, up to the time of his death, the priory was in constant feud. To such a height did this rise at last, that in 1300, when archbishop Winchelsey visited the convent, they presented to him a formal accusation against the bishop, containing thirty-six articles.[1] Several of the causes of the quarrel between the two parties are given in detail in the Annals.

Quarrels between the priory and bishops W. de Blois and Godfrey Giffard.

One of them arose out of an ordination at Westbury. In 1288, when the bishop was holding his ordination there, Thomas de Wiche, precentor of Worcester, according to ancient custom, summoned those who were to be ordained. The archdeacon, John of Evreux, a nephew of the bishop, asserted that this was his office; the precentor, with the assent of the bishop, was forcibly

The ordination at Westbury.

[1] This may be seen, together with the bishop's answer to each charge, in the Appendix to Thomas's *Survey of the Cathedral Church of Worcester*, No. 67, pp. 63–73, who gives it from bishop Giffard's Register. It is alluded to in the Annals, p. 550. Some of the accusations relate to the bishop's appropriating the churches which the priory claimed as their own, away from them.

expelled from the chancel.[1] He at once appealed for the rights of the church of Worcester (p. 495). The bishop was soon after formally resisted when at Worcester to receive as usual the profession of some monks, so as to be prevented from doing anything to prejudice the question during the appeal; the prior told him that their profession was made not to him, but "to God and "the church." He came, he said, "to correct their "daily excesses." This he tried again in the following January; the prior bade him enter, according to the composition [2] [*i.e.* of 1224], in the Lord's name, as he and his predecessors had done; but the bishop refused, and both appealed; the convent giving a copy of their appeal to the bishop, but the bishop refusing to do the same to the convent (p. 497). However, two days afterwards, the bishop sent two of his clerks with his seal, and after a payment of twenty marks at once by the priory, and a promise of forty more to be paid afterwards, granted that all the spiritualities should be in the same condition as they were before the scene at Westbury, and that the composition should have its ancient force.[3] In spite of this, at an ordination in 1289 at Bromsgrove, the bishop would not allow the precentor to act, "immemor pacis factæ," says the chronicler, "quam cre- "dimus esse Wallicam et inanem" (p. 498).

The Westbury prebends.

But the great struggle between the bishop and the convent arose from the prebends in the church of West-

[1] The bishop gives a different account to this, when it was made one of the thirty-six charges against him. He says that the archdeacon, or any person appointed by the bishop, had always been the proper person to summon the candidates. (Thomas. Appendix, p. 64.)

[2] See this in Wharton, *Anglia Sacra*, i. p. 543; and see the Annals (1224), p. 417.

[3] See the "Reformatio pacis inter "episcopum et conventum Wigor- "niæ," Thomas's *Worcester*, Appendix No. 62, p. 48. The bishop promises that he will not receive, and states that he never has received, any amercements from the prior's tenements at Alveston. (Annals, p. 497.) There is also a composition, dated 1274, between the bishop and the priory given in the document No. 48, p. 32 of Thomas's Appendix.

bury. The bishop had a very strong interest in this place,[1] and one of his objects was to annex the churches in his gift to those prebends. To this the prior and convent would not agree, as interfering materially with their interests. In the bull which they obtained on the question from Pope Nicholas IV., the grievance is stated as follows:—"Et sic tandem eædem ecclesiæ non im-" mediate, prout debent, ecclesiæ Wygorniæ prædictæ " subjaceant, sed dictæ ecclesiæ de Westbury, cui eas " contulit, mediate, ac per consequens priori et capitulo " memoratis jus instituendi et destituendi rectores " quod, ut prædicitur, in eisdem sede Wygorniæ vacante " obtinent, subtrahatur." The point seems to be that, if the bishop carried out his scheme, there would be seculars instead of regulars in the collegiate church of Westbury. The bishop's first attempt was made in 1288 (p. 496). The above-mentioned bull was obtained by the priory in 1289; it is dated Rom. xv. kal. Maii, anno 2, and arrived on September 1 (p. 498). It is addressed to the abbats of Reading and Wigmore, and the precentor of Wells; but, as it was not "bullata," the judges appointed refused to act, and a second was soon after sent with the leaden bulla, directed to the bishop of London, the abbat of Reading, and Geoffrey de Veterano canon of Cambray, as judges.[2] This was heard before the judge at Reading on Nov. 8. It was to have been considered on Feb. 3; but the judge delegate (the dean of Evesham) was absent, and sent an excuse. The question then came before the king's council; the arguments of the priory were heard,

[1] In later times the bishops of Worcester seem to have had a great affection for Westbury. Bishop Carpenter (1443), who is buried there, had an inclination to be styled "Bishop of Worcester and "Westbury." Atkyns's *Gloucestershire*, p. 803. About the college at Westbury, see Tanner, *Notitia Monastica*, Gloucestershire, xxxii.

[2] See Thomas's *Worcester*, Appendix, p. 50. The bull is No. 63, p. 49. There are other documents connected with it in pp. 51–54.

and S. Wulstan's charter was read, which threatened an anathema against any who removed monks from Westbury. The king was present in person,[1] and after the chancellor had apparently temporized about the matter, said himself, that though he personally should prefer the churches to be made prebendal, he was yet unwilling to do anything to the prejudice of the church of Worcester; and the council taking warning by what was the case at Lincoln, where so many of the prebends were in the hands of Italians, which was also the case with the archdeaconry of Worcester,as what were the king's at the time of the vacancy of the see might come into the hands of the Pope, would not agree to allow that churches, which by any means might come into the king's appointment, should be made prebendal. Gilbert de Clare also spoke on the same side: "The churches belong to the barony; "therefore the condition of the churches cannot be "changed any more than that of the barony" (pp. 501, 502). In spite of this, however, in July of the same year (1290), the bishop installed three persons, no doubt incumbents of his churches, as prebendaries at Westbury. He visited the priory soon afterwards, and departed in anger, because they refused to affix their seal to the annexation of the prebends to the churches (p. 504). We hear no more of the question till 1294, when, while the bishop was ill at Hartlebury (p. 518), the citation of the court of Canterbury was again brought forward. The next year witnesses were examined in the church of St. Mary at Bow as to the facts of the bishop's proceedings (p. 523), and after this the Annals do not mention the affair again, possibly from being unwilling to record the defeat of the priory. It appears from the Bishop's Register that the cause came on in the Arches Court in 1297, and was decided in the bishop's favour.[2]

---

[1] The bishop had previously had letters from the king and queen and nobles in favour of the annexation. See p. 500.

[2] See Thomas's *Worcester*, p. 146.

There are continual intimations as to the unwillingness of the priory to admit this bishop's visitations; though he seems to have been received honourably when he came in person, his officials were always resisted (pp. 545, 546). The visitations must have entailed no slight expense on the priory, as in 1290 he came with 140 horses (p. 504). There is mention of a curious scene on Ash Wednesday in 1291, when the bishop's officials gave the ashes to the people, and dismissed the penitents, the prior meantime preaching in the chapter house; afterwards the prior blessed the ashes, and gave them to the convent, and did not interfere with the bishop's office (nec de officio episcopi se intromisit), p. 504. Their dislike of his visitation did not, however, prevent the prior from wishing to exercise his presumed right to visit the other monasteries of the diocese, when the see was vacant on the bishop's death. In 1301, soon after the death of bishop Godfrey Giffard, the prior set forth to visit them; the annalist does not say whether he was admitted by any; but states that the convent of Tewkesbury, the monks of Gloucester and Winchcomb, and the canons of Cirencester pertinaciously resisted him with closed doors; they do not appear to have denied his right in the abstract, as they put forth as their reason for the opposition that they had already been twice visited that year (p. 551). The prior carried the cause into the Arches Court, and two years afterwards (1303) the abbats of Tewkesbury and Gloucester were condemned (p. 556).

Opposition to the bishop's visitations.

Attempt of the prior to visit the other monasteries of the diocese, *sede vacante*.

With the Franciscans, who had had a settlement at Worcester soon after their first arrival in England,[2] the relations of the priory were far from amicable. The quarrels chiefly arose from questions as to the right of sepulture. The annalist is evidently very angry that William of Beauchamp, earl of Warwick, (the Beauchamps

Quarrels with the Franciscans respecting the right of sepulture.

Earl of Warwick.

[2] See Eccleston (Brewer's *Monumenta Franciscana*), p. 27.

had been long closely connected with the priory,[1]) who died in 1298, was induced, in the absence of his friends, by the advice of a certain friar, John of Olney, to choose to be buried among the Franciscans.[2] He mentions what a scene the friars made of the funeral, carrying the corpse round the city, like conquerors with a captured prey, and at length burying it in a place where no burials had taken place before, and where in winter time it was rather immersed than buried, the spot having been a cabbage garden within the author's memory[3] (p. 537). This did not prevent his son from bringing his mother's body afterwards to the same spot, although she herself had intended otherwise (p. 549).

Burial of H. Poche.

But the most remarkable instance of this was the affair of a certain H. Poche, a citizen of Worcester, who died in 1289. The sacrist of the priory carried off the body by force, and buried it in the cemetery of the priory in spite of the Franciscans (pp. 499, 500). The Franciscans complained to the archbishop (*mendaciter*, the annalist says) that they had been beaten and wounded by the monks; the affair came even to the king's ears. (The question was fairly settled about the same time, — that after mass said in the cathedral for the dead, provided that the church lost nothing, if the friars could legally prove that the bodies were left to them, they should freely carry them away to their place of burial.) The archbishop, John Peccham, a Franciscan himself,[4] wrote very strongly

[1] See pp. 382, 528, 544.

[2] He had had a fancy that his father, who had been buried in the cathedral, had been taken out of his grave; and actually had the body exhumed to see (p. 471). This was in 1276. It may have had something to do with his choosing his own burial place elsewhere.

[3] An instance this of the poor places in the towns the Franciscans had for their churches and dwellings. See Brewer's Preface to the *Monumenta Franciscana*, pp. xvii, xviii. That it was the church is clear from p. 549.

[4] This was a proud time for the English Franciscans, who boasted they had at this time the Sun and Moon (*i.e.* the Pope, Nicholas IV., and the archbishop) in their order See pp. 509, 511. The chronicler

to the bishop about the affair, saying he would not suffer this wickedness to pass unpunished, "quia plagas fratrum "nec debemus nec possumus sine lacrymis tolerare."[1] In his mandate he threatens all the officials of the priory —the prior, subprior, sacrist, præcentor, cellarer, subcellarer, and cook—with the greater excommunication, and the church with an interdict, unless they restore the body. The bishop accordingly held an inquisition on the wish of the deceased and on the supposed injury to the friars (p. 503), and found that it was his last wish to be buried in S. Mary's cemetery (*i.e.* that of the cathedral);—that no one had wilfully hurt the friars, but that, the crowd pressing on them, they had stumbled and fallen on some dung-heaps. The archdeacon's official, in consequence of the archbishop's letter, afterwards required the prior, on pain of suspension, to give up the body, and the friars promised they would carry it off as quietly as they could. Instead, however, of doing this, they carried it through the street with great pomp and tumult, explaining their privilege to the people in English (materna lingua),[2] inviting all they could to the spectacle to the confusion of the monks (ad confusionem nostram per magnam plateam cum cantu tumultuose illud efferebant), (p. 504).

Architectural history of the cathedral.

Regarding the architectural history of the cathedral the Annals are very meagre: there is mention of the fall of the new tower in 1175 (p. 383), of the dedication of the cathedral in the presence of the young king and a great array of bishops and abbats in 1218

seems rather to rejoice in the Pope's death in consequence, "sed quarto "non. Aprilis sol cognovit occasum "suum" (p. 509). The bishop of Worcester had also been admitted "tanquam frater in ordine fratrum "Minorum." See Thomas's *Worcester*, Appendix, No. 51, p. 35.

[1] See the archbishop's letter in Thomas's Appendix, No. 64, p. 55, followed by his mandate, p. 56.

[2] The annalist mentions that the edict respecting a new perambulation of the forests was published in English in Worcester in 1299 (p. 541).

(p. 409), of the new bells in 1220 (p. 412), of the fall of the two lesser towers by a storm in 1222 (p. 415), and of the laying the foundation of the new front of the cathedral in 1224 (p. 415). As to ornaments in the church, two new pictures, of which the priory were evidently very proud, as the annalist mentions they contained "multarum imaginum pulcherrimam comi-" tivam," were placed in the church in 1292 by the sacrist (p. 510), and a new one over the high altar in 1293 (p. 513).

Style of the Annals.

The style of the Worcester Annals is for the most part clear and unambitious; sometimes the author uses verse, as for the description of storms, or the births of the royal children, &c. Sometimes a local event, as the drowning of three boys in the Severn, or a new vessel being launched on the river, is commemorated by a line or two; this occasionally causes obscurity, the writer giving an allusion probably well enough understood when he wrote, but now difficult or impossible to be understood; for instance in p. 507, "Fraude capellani caput asportatur Alani," and p. 495,

"Pluribus expensis est facta domus Beverensis,
"Ante fuit camera sic parva, capella coquina."

See also the verses in pp. 503, 513. There is a curious account of a sacrilege done in Pershore church in 1299, obscurely written: "quia custos ecclesiæ, muliebri consilio "infatuatus, in loco sacrato ignem obtulit alienum" (p. 541).

Among events of general interest may be mentioned the various attempts at a wife for Henry III. (p. 420), the first stone of the pavement of Worcester being laid by the bishop in 1280 (p. 479), the annoyance of the prelates at having to go to London for the anniversary of queen Eleanor's funeral (p. 506), which the chronicler says will make the day memorable for many years.

There are several important allusions to the amount of bad money in circulation towards the end of the

thirteenth century:—the "pollard and crocard" pennies were denounced in 1299, but from the scarcity of coin were allowed to pass for halfpence (p. 543). The next year the citizens of Worcester were heavily fined for continuing to use them, "non secundum quod deliquerunt, sed secundum quod ditiores et magnates perdere potuerunt" (p. 546). There are not unfrequent allusions to foreign affairs; *e. g.* the defeat of Frederick II. at Parma in 1248 (p. 438). There are valuable details repecting the expedition to Gascony in 1294 (p. 519), the Welsh war in 1295 (pp. 520, 526); the battle of Courtrai in 1302 (p. 552), where, though the list of the chief persons of note slain partially agrees with Matthew of Westminster and other chroniclers, there are errors.[1] The visits of Edward I. to Worcester, which were very frequent, are given with very considerable detail, the offerings he made to S. Wulstan's and the other shrines being always mentioned at length. On one occasion, in 1295, an elaborate description is given of his praying before the shrine, and asking "What can I render to blessed Wulstan for all his holy prayers have done for me?" and providing for the support of three monks, and two wax candles to be burnt before the saint (p. 521). There is a curious account of the penance of the Worcester bailiffs for breach of sanctuary in 1302 (p. 554).

Errors.

Of errors in the Annals, besides those copied directly from the Vespasian MS., there is perhaps the usual average to be found, especially in the earlier portion;—they chiefly consist in wrong names given to many of the persons mentioned. Thus in 1179 (p. 384), the abbat of Gloucester is called G. Carbonel instead of *Thomas* Carbonel;[2] in 1191 (p. 387) the bishop of Bath is called *Roger* instead of *Reginald;* in 1199 (p. 390)

[1] See the note on the passage. I cannot identify "Dominus Wale Payel."

[2] As the Tewkesbury Annals are correct here, it is another proof that the Tewkesbury MS. was not used by the Worcester annalist.

Mauger is called archdeacon of *York* instead of *Evreux* (*Eboraci* for *Ebroici*, a not unfrequent mistake); in 1203 (p. 392) the earl of Leicester, *Robert*, is called *Galfridus;* in 1216 (p. 406) the bishop of Hereford is *Henricus* instead of *Hugo;* in 1220 (p. 412) the archdeacon of Norwich, *Geoffrey* de Burgh, is called *William;* even *Hubert* de Burgh is three times called *Henry* (pp. 419, 425, 426). Then we find in 1228 *Thomas* for *Geoffrey*, bishop of Ely (420); *Gilbert* abbat of Pershore, instead of *Gervase* (p. 425); *Richard*, earl of Chester, for *John* (p. 429); *Ottobonus* for *Otho* (p. 431), though Otho's name is correctly given just before; *Henricus* for *Hugo*, bishop of Lichfield (p. 432); *John*, bishop of Bath, for *Jocelyn* (p. 434); *G.*, bishop of London, for *F.* (Fulco), (p. 436); *W.* archdeacon of Worcester in 1256, for *V.* (Vincent), (p. 444); *Richard*, bishop of Lincoln, for *Henry* (p. 445). It is very singular that in mentioning the death of Florence of Worcester, in p. 376, the writer, though copying from the continuator of Florence, should call him "episcopus."

Registrum Prioratus Wigorniensis.

The "Registrum sive liber irrotularius et consuetudinarius prioratus beatæ Mariæ Wigorniensis" was edited with notes and illustrations by archdeacon Hale for the Camden Society in 1865. It illustrates in a very important manner many of the passages in the Annals, as giving in extenso many deeds of grants or charters to which they allude. I have referred to it whenever I have been able to feel sure of the correctness of the reference.

Great value of the Annals.

Though perhaps not equal in interest or value to the Annals of Dunstable for local history, or to those of Waverley for the general history of the country, I think that the Annals of Worcester will always rank very highly as an authority for the latter years of the thirteenth century.

Completion of the Collection of

It was stated in the preface to the first volume of this collection of the ANNALES MONASTICI, that its object

was to collect the most important of those written in the thirteenth century. This intention has, I think, been fully carried out. The only monastick chronicles of the period that have not been included are the Chronicle of Melrose, published in Fulman's collection, and the ecclesiastical history of Edmund of Hadenham, from which Wharton has given some extracts in the first volume of the Anglia Sacra, where they occupy pp. 341–355, under the title of "Annales ecclesiæ Roffensis." The first of these, besides having been recently re-edited by Mr. Stevenson for the Bannatyne Club in 1835, rather belongs to a collection of the materials for Scotch history, and the second, from its bulk, could have no place in such a collection as the present; but, if deserving of entire publication, must be published by itself. It contains 396 folio pages in double columns of the huge MS. Cotton. Nero D. ii., and, as it begins in 604, far the greater portion is occupied in early church history. It goes down to 1307. The Lanercost Chronicle, a great portion of which was written during the reign of Edward I.,[1] was also edited by Mr. Stevenson for the Bannatyne and Maitland Clubs in 1839. Annales Monastici.

There is, however, a considerable number of smaller monastick annals, as, for instance, those of Dover (Cotton. Julius D. v.), Evesham (Harl. 229), Furness (Cotton. Cleopatra A. 1), Hagneby (Cotton. Vespas. B. xi.) Lewes (Cotton. Tiberius A. x.), Ramsey (Cotton. Otho, D. viii.), Wigmore (Sir Thomas Phillipps, 8139, olim Townley), Winchcomb (Cotton. Tiberius E. iv.), &c., besides others whose locality is unknown. These are all very brief, and do not contain much that is important, beyond events relating to the respective monasteries, and local

[1] See Mr. Stevenson's Preface, p. xiii. He has shown that the designation of "Lanercost" to this chronicle is incorrect, and that it probably came from one of the Minorites of Carlisle. (Preface, p. v.)

allusions peculiar to each. If brought together they would form a valuable collection; but they would be out of place if mixed with the larger and more important chronicles in the present volumes.

Manner in which the monastick annalists compiled their histories.

Enough has been already said as to the usual way in which the historian or chronicler of each monastery wrote his annals,—how he borrowed the similar volume from some neighbouring monastery, and copied it with additions from his own observation or other sources that he found to his hand; how blindly at times he would copy from one even when he had another better authority, which he perhaps was already using; and how carelessly one portion of his work would be done, when he had no interest in the history, in comparison with the records of those times in which he or his monastery had taken a part. The curious preface to the Winchester chronicle, which the Worcester annalist has copied and used, as if it were his own, in the present volume, p. 355, besides showing something of the motives which actuated the monasteries in preserving and continuing these annals, seems to give a caution that no one, except the regularly appointed historian of the house, is to venture to add to the volume itself, though a paper (scedula) is to hang from the book in which any one might enter the obits of illustrious men and anything of importance connected with the state of the kingdom. At the end of the year, "non quicunque voluerit, sed cui injunctum "fuerit," is to write in the volume as briefly as he can what he thinks of all this loose matter is truest and best to be handed down to posterity, and the old paper being removed, a new one for the next year is to be put in its place. If this practice was pursued in many monasteries, it would account for the abrupt changes and variation of styles which are so frequently observed.

Character of the monastick annalists.

Professor Stubbs has well pointed out, in his preface to the chronicle known under the name of Benedict of Peterborough (i. pp. xviii–xx.), the difference between

the court chronicler and the monastick annalist. The thirteenth century was certainly the time during which the monastick annalists produced their best works. Before, especially during the reign of Henry II., there was a considerable number of persons, independent of each other, who wrote history. Afterwards, individual writers are scarce, and the monastick annals almost all come to an end. It is singular how generally this is the case about the time of the death of Edward I. Such compilations as these volumes contain would be invaluable for the history of the fourteenth and still more for that of the fifteenth century. The few meagre entries that so many chronicles contain, written all in one hand at a date long since the regularly kept annals of the monastery have ceased, seem to show that there was no one in the monastick body to carry on what had been for so long kept with such care. Whether the troubles of the reign of Edward II. affected the inner life of the monasteries more than we have any reason to know, or whether the effect of the great plagues of the fourteenth century, which in so many ways changed the condition of the country, was also so great in the monasteries as to prevent their ordinary records from being kept up, we cannot say. The fact is certainly very remarkable, that there are very few monasteries which continued their annals either at all, or with anything like the same spirit and diligence, after the death of Edward I.

A caution is, perhaps, necessary as to accepting as generally true for the whole country the statements which are made by one of these local annalists, and which were perfectly true as far as he was concerned. The price of land, the price of corn, no doubt varied very considerably in different parts of the country, and when we recollect how isolated many parts of England were, how difficult the communication from place to place was, it is perhaps more remarkable that these chronicles agree so often, especially about such points, than that

they occasionally differ. And in their estimation of public men and public events, while this same difficulty has to be taken into consideration, and also while it must be recollected how very much they had to rely on second-hand or chance information, their fairness and candour, on the whole, must be considered as deserving of all praise. No doubt the estimation of such a man as Simon de Montfort must depend very much on the side in the great struggle embraced by the writer; yet it is very rare to find the actual facts of the history wilfully distorted. If the facts of each year were written by various persons during the year's course, corrected from time to time as fresh information reached the monastery, and then written out by the professed annalist of the monastery, as the Winchester writer seems to intimate, this plan would afford a great safeguard from error.

Nor ought we to quarrel with the annalists for giving us in such detail the petty affairs of their own monastery, while they dismiss with scarcely a remark the great events of the general history of their own or foreign countries that were passing around them. Accounts of the latter, learnt at second or third hand, could never have much authority; the former bring before us in a very vivid manner the inner life of the monasteries, and thus give a key to the realizing the life of a very considerable portion of our forefathers. And when the annalists had a real opportunity of speaking of public events, they are generally very full: take, for instance, the account of the siege of Bedford castle in the Dunstable Annals, or the last few days of Simon de Montfort's life in the Waverley Annals. That the inner life of the monk of the thirteenth century was not all peace and quietness, and the monastery a complete refuge from all worldly troubles, is amply shown by the details here furnished of struggles against episcopal superintendence, lawsuits about lands, the evident enjoyment of adding house to house and field to field, and the not unfrequent internal

disputes from bad or overbearing abbats, or worthless monks. Yet, while fully admitting and realizing this, and knowing that in all ages human nature when exposed to the same temptations will be guilty of the same errors, we must not shut our eyes to the enormous blessings conferred on the country by the great monastick establishments,—the centres of religion and civilization,—protecting in a hard and ruthless age the poor and old; the preservers of, if not literature generally, certainly historical literature, as to them we owe almost all we know of those times; the cultivators and improvers of the lands which they received as gifts or bequests; and with inmates who, with all their faults, lived as if they believed there is a life beyond this world, and that selfishness is not the one guiding principle for man to follow. Learned, as a rule, the monks were not; it is singular how seldom books are alluded to throughout these annals, or how rarely we read of a book written by one of them. Their duties as landlords, and the continual services, doubtless occupied a great portion of their time, and perhaps the kind of men who chiefly supplied the monasteries were not likely to do much for literature. Of all the names of monks mentioned in the Dunstable[1] and Worcester annals in the thirteenth century, there is scarcely one which is known from any other source: a great contrast to the previous century, when so many well known names are prominent in the histories of the religious houses.

I linger about this subject with the feeling that it has never yet been properly considered, or had justice done to it. The indiscriminate and stupid abuse that for so long was lavished on all that existed before the sixteenth century led to a reaction, which, though infinitely better

[1] Richard de Morins himself (the author of the earlier portion of the Dunstable Annals) is an instance to the contrary; he had studied at Bologna. See the *Gesta Abbatum S. Albani*, i. p. 307 (Riley).

better than what it succeeded, yet in many instances went so far in the opposite extreme, as to give an almost equally unreal picture of the times it venerated. If it was clear that a monk was not necessarily a demon, it yet did not follow that he was necessarily an angel. Indiscriminate praises or condemnations of a whole past age are alike untrue; and it can only be by a large amount of hard historical study that we can ever be able to form in our minds a true picture of the past. I believe no sources can be found for obtaining this knowledge so good as the accounts of the monks as given by their own writers, and that thus the publication of the present volumes and works either of the same nature, or more directly histories of monastick life—is at least one method of rendering the attainment of accurate knowledge on these subjects possible.

As I have reason to believe that the tables of contents prefixed to the Annals of Dunstable and Bermondsey have been found useful, I have done the same with respect to the chronicles in the present volume.

Of the plan adopted in the Index to the four volumes, which is issued separately, I have spoken in the few words of preface prefixed to it. It will, I trust, be found sufficiently full.

Cambridge,
October 15, 1868.

CONTENTS OF THE ANNALS OF OSNEY AND THE CHRONICLE OF WYKES RELATING TO OSNEY AND OXFORD.

A.D.		Page
1071.	The castle of Oxford built by Robert de Oilly [or d'Oyly] I.	9
1074.	S. George's church in Oxford castle founded by Robert d'Oyly I. and Roger de Iveri	10
1129.	S. Mary's Osney founded by Robert d'Oyly II.	19
,,	*Ralph*, the first prior	19
1133.	Robert le Poule lectures at Oxford on the Scriptures	19
1138.	Death of prior Ralph. Prior *Wigod*, who is made an abbat	21, 22
1139.	Roger, bishop of Salisbury, seized in Oxford castle by Stephen	23
,,	Robert d'Oyly II. receives the empress Matilda at Oxford	23
1142.	Death of Robert d'Oyly II., who is buried at Eynsham	24
,,	Stephen takes and burns Oxford	24
,,	Escape of the empress from the castle	24
1147.	Medley island given to Osney	25
,,	S. Mary Magdalene's church adjudged to S. George's by the bishop of Hereford, against S. Frideswide's	25
1149.	S. George's church given to Osney	26
1150.	Bensington and Turkdean churches given by John de Pageham, bishop of Worcester	26
1151.	The abbat goes to Rome to claim his right to the church of S. George's against the prior of S. Frideswide's	27
,,	S. George's and S. Mary Magdalene's adjudged to Osney by Eugenius III.	27
1163.	Death of Henry d'Oyly I.	33
1168.	Death of abbat Wigod. Abbat *Edward*	33
1175.	The abbey receives investiture of S. Mary Magdalene's	37

A.D.		Page
1176.	The opposition of S. Frideswide's to this silenced by the bishops of London and Worcester at the command of the Pope - - - -	38
1180.	Translation of S. Frideswide - - - -	39
1181.	Adam, bishop of S. Asaph, dies at Osney - -	39
1183.	Death of abbat Edward - - - -	39
1184.	Abbat *Hugh of Buckingham* - - - -	40
,,	Walter de Gant (canon of Osney) made first abbat of Waltham - - - - - -	40
1189.	Churches of Waterperry and Hampton Gay, and two hides of Pesi obtained - - - -	43
1190.	Church of S. Frideswide and great part of Oxford burnt	43
1200.	Suits with S. Frideswide's respecting Norham and Beechcroft tithes settled - - - -	50
1205.	Death of abbat Hugh. Abbat *Clement* - -	51
,,	Land of Fulewille obtained - - - -	51
1206.	Land of Little Tew obtained - - - -	52
1209.	Two clerks hanged at Oxford, and the scholars leave Oxford in consequence - - - -	54
1221.	Death of abbat Clement. Abbat *Richard de Gray*, formerly prior - - - - -	62
1222.	Council at Osney, April 18, under archbishop Langton	62, 63
1299.	Death of abbat Richard. Abbat *John*, formerly sub-prior - - - - - - -	70
1232.	John Blund, who had taught theology at Oxford, elected archbishop of Canterbury - - -	73
,,	Death of Henry d'Oyly II. His burial at Osney -	73
1234.	Tallage exacted from Oxford - - - -	77
,,	Speech of Henry III. respecting the abbat of Osney	77
1235.	Abbat John becomes a Franciscan at Northampton -	82
,,	Abbat *John de Lecche* - - - - -	83
,,	Henry III. and queen Eleanor at Oxford; her reception (Wykes) - - - -	82, 83
1236.	Richard de Wrthe, canon of Osney, made abbat of Dorchester - - - - - -	83
,,	Richard, precentor, made abbat of Ouston - -	83
1238.	Riot of the Oxford clerks against the legate Otho, while at Osney - - - -	84, 85
1244.	Robbery in the Jewry by Oxford clerks, of whom 45 are imprisoned - - - - -	91
,,	They are released by the influence of Grosseteste -	91
1245.	The Franciscans enlarge their boundaries and build new houses (Wykes) - - - -	93
,	The Dominicans leave their house in the Jewry and enter a new dwelling by the great bridge (Wykes)	94

A.D.		Page
1246.	Walter Mauclerc, bishop of Carlisle, takes the Dominican habit at Oxford (Wykes) - - -	94
,,	The Dominicans celebrate in their new church (Wykes) - - - - - - -	95
1247.	Parliament at Oxford (Wykes) - - -	96
1249.	Discovery of a human body outside S. Frideswide's (Wykes) - - - - - - -	98
1250.	Death of abbat John de Lecche - -	100, 101
,,	The bowels of William de Cantelupe buried at Osney - - - - - - -	100
,,	Abbat *Adam de Berners* - - - -	101
1254.	Death of abbat Adam de Berners - - -	106
,,	Abbat *Richard de Appeltre* - - - -	107
1255.	Letter of Pope Alexander IV. respecting a debt due to the merchants of Sienna - - - -	107
,,	Reason of this letter - - - - -	109
1256.	Hostels at Oxford retaxed - - - -	111
,,	Consequent loss to Osney - - - -	111
,,	Payment made of 200 marks to the merchants of Sienna - - - - - - -	111
,,	Letters patent allowing this payment to go towards the king's tenth - - - - - -	112
,,	Suit of Roger de Aumeri against the abbat, who pleads illness - - - - - -	112
,,	The Carmelites build in Stockwell Street - -	113
1258.	Parliament at Oxford - - - - -	118
,,	The provisions of Oxford - - - -	118
,,	Herlot attacks the right of Osney to ingress into the church of Staines - - - -	120
,,	Their right to it confirmed - - - -	120
,,	S. George's in Oxford castle confirmed to Osney	120, 121
1260.	Settlement with Roger de Aumeri respecting the manor of Westone - - - -	126, 127
,,	Death of Robert de Westone, prior of S. Frideswide's; Robert de Olney succeeds - -	127
1263.	Quarrel between the Oxford scholars and townsmen	139
,,	Parliament at Oxford (Wykes) - - -	140
,,	The scholars ordered to leave Oxford by the king -	141
,,	They return under the protection of Simon de Montfort - - - - - - - -	141
,,	Henry III. comes to Oxford, and enters the churches of S. George's and S. Frideswide's -	142, 143
,,	His gifts to S. Frideswide's - - - -	143
1264.	Parliament at Oxford against the marchers -	154, 155
1265.	Simon de Montfort the younger at Oxford (Wykes) -	169

A.D.		Page
1266.	Henry III. spends Christmas at Osney	197
1267	Resignation of abbat Richard de Appeltre	208
,,	His suit with Roger de Aumeri respecting Westone manor	209
,,	Abbat *William de Sutton*	210
,,	A palfrey extorted from him by the official, who refused to admit him without it	211, 212
,,	Adam de Senestan, rector of Hethe, buried at Osney	215
,,	Many of his books, &c. come to the abbey	215
1268.	A fortieth paid for the redemption of the disinherited barons	218
1269.	Matthew de Stratton, archdeacon of Bucks, buried at Osney	225, 226
,,	His gift of two carucates in Mortone and Estrop	225, 226
,,	The high altar dedicated by R. de Gravesend, bishop of Lincoln	227
,,	Henry de Merdene, prior of Osney, made prior of Hexham	229
,,	Death of Richard de Appeltre, the late abbat	230
1272.	Basilia of Worcester buried at Osney	249
,,	Translation of the remains of the prelates buried at Osney	249
1274.	Abbat William goes to the council of Lyons	257
1275.	Edward I. at Oxford (Wykes)	263
,,	Account of his reception; he is afraid to enter the city (Wykes)	264
,,	Gaston de Bearne imprisoned in Oxford castle (Wykes)	264
1276.	Visitation of archbishop Kilwarby; large amount of procurations paid to him in comparison with archbishop Boniface	270
1277.	Philip of Eye buried at Osney	271
,,	Beatrice of Falkenstein buried in the church of the Franciscans at Oxford	274
,,	Death of Walter de Merton, founder of Merton college	275
1279.	Grant of Richard de Gravesend to Osney, confirming S. George's, &c. to the abbey (*note*)	282, 283
1280.	Floods at Oxford	284
,,	Chapter of Dominicans at Oxford, Edward I. being present	284
1282.	Thomas de Wykes takes the habit at Osney (Wykes)	292
1284.	Visitation of archbishop Peccham	297
,,	The Oxford masters summoned before the archbishop	297

A.D.		Page
1284.	Their errors in grammar, logick, and natural philosophy condemned - - - - - 298,	299
,,	Justices itinerant at Oxford - - - - -	301
,,	Death of abbat William de Sutton. His character -	302
,,	Abbat *Roger de Coventry* - - - - -	303
,,	No snow or frost at Oxford from Michaelmas to Lady Day, but constant rain - - - -	303
1288.	William de Kyngescote elected chancellor of Oxford - - - - - - - - -	317
,,	The bishop of Lincoln refuses to admit him in his absence - - - - - - -	317
,,	In revenge for this the masters give up their lectures	317
1289.	The quarrel made up, the chancellor admitted, and the lectures resumed - - - - -	318
,,	Translation of S. Frideswide - - - - -	318
,,	Chapters held at Oxford of the three orders of mendicant friars - - - - - - -	318
1290.	Settlement of the dispute between the bishop of Lincoln and the university of Oxford - - -	324
,,	John of Ludlow, elected chancellor, has to go to Nutley to be admitted by the bishop - -	324
,,	Visitation of bishop O. Sutton - - -	327
1291.	The prior appointed a collector of the tenth for half the diocese of Lincoln - - - - -	332

CONTENTS OF THE ANNALS OF WORCESTER RELATING TO WORCESTER.

A.D.		Page
680.	Worcester made a bishop's see. Bishop Bosel -	365
689.	Bishop Ostfor - - - - -	365
693.	Bishop S. Egwin - - - - -	366
717.	Bishop Wilfrid - - - - -	366
742.	Bishop Milred - - - - -	366
775.	Bishop Wermund - - - - -	366
778.	Bishop Thilher, abbat of Berkeley - - -	366
780.	Gifts of Offa to the church of Worcester,—various lands and a great Bible - - - -	366
781.	Bishop Heathored - - - - -	366
782.	Gifts of duke Othred (Stoke-Prior and Shipston) -	366
798.	Icomb given to Worcester by bishop Heathored. Bishop Denebert - - - - -	563
822.	Harvington manor given by bishop Denebert. Bishop Heabert - - - - - -	563
832.	Gifts of Cenwulf - - - - -	367
846.	Crowle given by bishop Heabert. Bishop Alheun -	563
852.	Gifts of Beorhtwulf (Mitton and Grimley) and Burhed (Wolverley - - - - -	563
872.	Bishop Werefrid - - - - -	563
915.	Mernanclive given by bishop Werefrid. Bishop Æthelhun, abbat of Berkeley - - 563,	369
922.	Bishop Wilferth - - - - 370,	564
929.	Bishop Kenewold - - - - -	564
955.	Fepsinton (Phepson, a hamlet of Himbleton) given by Edred - - - - - -	367
957.	Oddingley and Lawarne given by bishop Kenewold	564
,,	Bishop S. Dunstan, abbat of Glastonbury - -	368
[960.][1]	Bishop Oswald - - - - -	368
[969.]	Oswald establishes monks at Worcester - -	368
,,	*Winsin*, priest of St. Helen's, first prior of Worcester - - - - - -	368
[970.]	Monks of Worcester established at Ramsey by Oswald - - - - - - -	369

[1] See preface, p. xxxvi, n. [1].

A.D.		Page
992.	Bishop ALDULF, abbat of Peterborough	370
1058.	Wulstan, monk of Worcester, made abbat of Gloucester	372
1072.	Fame of bishop S. WULSTAN	372
1084.	New monastery at Worcester begun by S. Wulstan	373
1112.	Death of bishop SAMPSON	375
1113.	Fire at Worcester. Death of prior *Thomas*. Bishop THEULF	375
,,	William, abbat of Gloucester, blessed at Worcester	376
1162.	Fromund, abbat of Tewkesbury, blessed at Worcester	380
1163.	Bishop ROGER FITZ-COUNT	381
1170.	Burial of William de Beauchamp at Worcester	382
1175.	Fall of the new tower	383
1179.	Thomas Carbonel, abbat of Gloucester, blessed at Worcester	384
1180.	Bishop BALDWIN, abbat of Ford	384
1181.	Crispin, abbat of Winchcomb, blessed at Worcester	384
1182.	Robert, abbat of Tewkesbury, blessed at Worcester	385
1186.	Bishop WILLIAM DE NORHALE	385
1189.	Death of prior *Ralph*. Prior *Senatus*. Fire at Worcester	386
1190.	Bishop ROBERT FITZ-RALPH	387
1195.	Bishop HENRY, abbat of Glastonbury	388
1196.	Bishop JOHN OF COUTANCES. Resignation of prior Senatus	388
,,	Prior *Peter*	389
1198.	Anselm, abbat of Pershore, blessed at Worcester	389
1199.	Bishop MAUGER	390
1201.	Miracles of S. Wulstan	391
1202.	Fire at Worcester	391
,,	Inquisition by the Pope into the miracles of S. Wulstan	391
,,	Return of the monks from Rome who had gone for his canonization	391
,,	Lease of West by the convent	391
,,	Lease of Alveston and Shipston to Thomas de Erdintone	391
1203.	Duel in the prior's court	392
,,	Fidelity sworn to the priory by Roger Mortimer for Wribbenhall	392
1204.	Gervase, abbat of Pershore, blessed at Worcester	392
,,	The relicks of S. Wulstan reverently reburied by bishop Mauger	392
..	Death of prior Peter	392

A.D.		Page
1205.	Pension in Lindridge church confirmed to the priory by Giles, bishop of Hereford	393
,,	Singular dew near Worcester about June 24	393
,,	Henry, abbat of Gloucester, blessed at Worcester	393
1206.	Lease of a liberate in Chacombe	394
,,	Settlement between the priory and O. parson of Lindridge	394
,,	Lease of Henwick	394
,,	Death of Abel, the sacrist, and Roger Dod, the dean	394, 395
1207.	The priory gives Harvington church to Robert de Clipstone	395
,,	King John visits Worcester, and gives a charter relating to various manors	395
,,	He gives 100 marks towards restoring the cloister and offices	395
,,	Death of the late prior Senatus	395
,,	Leases of Harvington and Boraston	396
1209.	Stoke comes into the hands of the chamberlain	397
,,	Prior Ralph makes good his claim to the land of Hugh of Knighton	397
1210.	Two hundred marks and a cart with four horses paid for the king's tax	398
,,	Lindridge church given to Ralph, the prior's brother	398
,,	Lease obtained of Overbury church from Ralph of Stoke	398
1211.	Leases of Wolverley and Broadwas fall in	399
,,	Lease of Berrow church obtained by the prior	399
,,	New assise of the leases made by the prior, who adds to the income of the infirmary 60*s.* annually from the lands of Hugh of Knighton	400
1212.	Arrangement with the church of Strata Florida	400
,,	Newnham mill let to O. Bolt	401
,,	Cure of an Irishman at S. Wulstan's tomb, and gift to the church in consequence	401
1213.	Lease of three parts of Doddenham meadow obtained from William de Mauns	401
,,	Cropthorne, Netherton, and Cutsden fall in on the the death of W. de Wetemore	401
,,	Prior Ralph elected bishop of Worcester, but the election set aside by the influence of the legate, Nicholas of Tusculum	402
1214.	Bishop Walter de Gray	402, 403

A.D.		Page
1214.	Prior Ralph made abbat of Evesham - - -	403
,,	Hugh, abbat of Tewkesbury, blessed at Worcester by the bishop of Hereford - - - -	403
,,	Prior *Silvester of Evesham.* Cleeve church given by the bishop - - - - 403,	404
1215.	Leases of Cleeve, Sedgeberrow, Stoke, and of the demesnes of Wolverley and Boraston - -	404
,,	Term of the leases of Moor and Newnham prolonged	405
,,	Fidelity sworn to the priory by Hugh de Mortimer for Wribbenhall - - - - -	405
1216.	Prior Silvester returns from the Lateran council, and is consecrated bishop of Worcester at Perugia	405
,,	Peter, abbat of Tewkesbury, blessed at Worcester -	405
,,	Lease taken of the vineyard at Doddenham from Thomas de la Mare - - - - -	406
,,	Worcester embraces the cause of prince Louis -	406
,,	Capture of Worcester by the royalists under R. Blundevil and F. de Breauté - - -	406
,,	Plunder of the cathedral, and the work of the shrine of S. Wulstan melted to pay the fine exacted -	407
,,	The priory suspended, for celebrating for Louis -	407
,,	Burial of king John at Worcester - - -	407
,,	Prior *Symon Punnie* - - - - -	407
,,	William of Broadwas, the subprior, resigns at the request of the bishop - - - -	407
1217.	The see taxed by the bishop - - - -	407
,,	Worcester castle restored to the priory - -	407
,,	Terms of the leases of Hallow, Grimley, and Henwick prolonged - - - - -	409
,,	Burial of Alexander Neckham at Worcester -	409
1218.	Dedication of the cathedral - - - -	409
,,	Translation of S. Wulstan - - - -	409
,,	The convent not allowed by the legate to elect the bishop - - - - - -	410
,,	Bishop William of Blois - - - -	410
,,	William of Broadwas made sacrist - - -	410
,,	Death of Thomas of Erdington and other monks -	410
1219.	Land belonging to the author's mother let to his brother, whose homage is received by the prior -	411
,,	The bishop holds a synod at Worcester - -	411
,,	S. Andrew's church, Worcester, given to Simon de Walton - - - - - - -	411
,,	Richard, parson of S. Martin's, succeeds Reginald, parson of S. Andrew's, as dean - - - -	411

A.D.		Page
1220.	Attempt of the bishop to remove the prior, which fails	411
,,	New bells founded, and consecrated by the bishop	412
,,	Miracles of S. Wulstan	412
,,	Rentcharge given to the sacristy by W. Mandeville, earl of Essex	412
1221.	Martin de Pateshull and other judges itinerant at Worcester	413
,,	Claim to the advowson of Dodderhill established	413
,,	Dodderhill church dedicated, and Thomas, abbat of Winchcomb, blessed there	413
,,	Miracles of S. Wulstan	413
,,	Papal letter of privileges to the priory and the right of sepulture confirmed	414
,,	The bishop appeals against this, and the prior goes to Rome; W. de Lichfield goes with him	414
,,	Dodderhill church given by the bishop to his nephew, in spite of the prior's appeal	414
,,	William of Broadwas, the sacrist, deposed; Osbert made sacrist	414
,,	The bishop excommunicates three monks. Opposition to his entry into the chapter, and appeal to the archbishop	414
1222.	The prior suspended by the Pope for false letters	414
,,	The bishop deposes the prior, and substitutes *William Norman* (prior of Malvern)	415
,,	Cruelty of the bishop; the priory sequestrated by the archbishop	415
,,	The prior is absolved, but excommunicated again on appealing against the bishop, and returns to Rome	415
,,	The two lesser towers thrown down by a storm	415
,,	Death of the sacrist Osbert	415
1223.	Prosecution of the bishop by the priory; and suit with William Norman	415
,,	Parliament at Worcester	415
,,	Death of prior Symon	415
1224.	The bishop lays the foundation of the new front of the cathedral	415
,,	Thomas of Bredon, abbat of Gloucester, blessed at Worcester	416
,,	Pension given to C. de Crema, until he receives a benefice	416
,,	Chapel of Berrow adjudged to the priory, consolidated with Overbury, and given to Martin de Pateshull	416

A.D.		Page
1224.	Meeting in the chapter house to settle the questions between the priory and the bishop, and between William Norman and the priory	416
,,	Prior *William of Bedford*	417
1225.	Confraternity of the church	417
,,	Arrangement between the prior and Walter rector of Bredon, respecting tithes	418
,,	New house built by the prior	418
,,	Tibberton church given to Robert, the chaplain, dean of Worcester	418
,,	S. Martin's Worcester given to C. de Crema	418
,,	Tournament at Worcester; those engaged in it excommunicated by the bishop	418
,,	Gold chalice given by William Briwerre	418
1226.	Stoke falls in, on the death of Reginald de Scortegrave	418
,,	Sedgeberrow church given to Helias of Broadwas	419
,,	Stoke church given to Anketil de Parco	419
,,	Justices itinerant at Worcester	419
,,	Site of the clothiers' room restored by the bishop	419
1227.	Lease of Shipston prolonged	419
,,	Rentcharge given by William de Mandeville	420
1230.	Suit respecting the pasturage at Wheatfield belonging to Wolverley manor	421
,,	Composition respecting a portion of the land of Henry of Knighton	421
,,	Henry of Bampton, abbat of Cirencester, blessed at Worcester	421
,,	Payment by the prior towards the war, and payment to the Pope	422
1231.	Leases of Harvington, Fepsinton, and Pensax	422
,,	Rentcharge at Penhulle, land at Broadwas and Whittington bought	423
1232.	Leases of Alston and Sedgeberrow fall in, and are given away	423
,,	Arrangement with the abbey of Westminster	423
,,	Mill and lands at Doddenham bought	423
,,	The site of the castle confirmed to the priory by the king	423
,,	The king gives the advowson of Bromsgrove church	423
,,	Justices itinerant at Worcester	423
,,	Henry III. keeps Christmas at Worcester	424
,,	Abbats of Tewkesbury, Hales Owen, Winchcomb, and Alcester blessed at Worcester	424

A.D.		Page
1233.	Land at Doddenham quit-claimed to the priory	424, 425
,,	Synod at Worcester celebrated by the bishop	425
,,	Cleeve manor falls in on William Norman's death, and is let again	425
1234.	Roger, abbat of Pershore, blessed at Worcester	425
,,	Moor falls in	426
,,	William, abbat of S. Augustine's, Bristol, blessed at Worcester	426
,,	Land bought of Alured de Penhulle	426
,,	Arrangement respecting S. Helen's Worcester, and the chapels of Claines, Wick, and Wichenford	426
1235.	A. de Penhulle's land bought of R. de Sodintone	426
,,	William of Cirencester becomes a monk	426
,,	Lease taken of the mill at Shipston	426
,,	Confirmations to the abbeys of Alcester, Winchcomb, and Bordesley	426, 427
,,	Church of Sudbury conferred by the bishop on the sacrists' office	427
,,	Arrangement respecting S. Helen's and the above-named chapels	427
,,	Justices itinerant at Worcester	427
,,	Doddenham mill let to Henry Drugel	427
,,	Fine paid to the prior by the widow of Philip of Mitton	427
,,	30 marks paid to the king	427
1236.	Bromsgrove church conferred on the priory by the bishop, the chapel of Grafton being reserved for the sacristy; and the vicar is admitted on the presentation of the priory	427
,,	Confirmations to Keynsham, Usk, Great Malvern	427, 428
,,	Bishop WALTER DE CANTELUPE	428
,,	S. Andrew's, Worcester, given to Richard of Coventry	428
,,	Legacy of William de Beauchamp for the fabrick of the church	428
1237.	Church of Rowington confirmed to Reading abbey	428
,,	Shipston mill, a moiety of Doddenham meadow, and a virgate at Cleeve, bought	428
,,	Cleeve mill let	428
,,	Presentations to Cropthorne, Harvington, and Stoke	428, 429
,,	Pension granted to Hamelin	429
1238.	Arrangement between the bishops of Worcester and Lichfield respecting Dudley	429
,,	Hampton meadow bought	429
,,	Payment of the thirtieth to the king	429
,,	Crowle wood bought	429

A.D.		Page
1238.	Actions of the bishop against P. Saltmarsh and others - - - - - 429,	430
,,	Presentation to Alvechurch - - - -	430
1239.	S. Clement's church, Worcester, given to R. of Cotheridge - - - - - -	430
,,	Chapels of Grimley and Hallow given to R. dean of Worcester - - - - - -	430
,,	Alston mill bought - - - - -	430
,,	Presentation to Himbleton - - - -	430
1240.	Fairs and a market obtained by the bishop - -	431
,,	Justices of the forest at Worcester - - -	431
,,	Boundary settled between Wolverley and Kidderminster - - - - - -	431
,,	Lease of Horsley - - - - -	431
,,	S. Andrew's Worcester given to Sampson - -	431
,,	S. Swithun's Worcester given to John, chaplain -	432
,,	Synod at Worcester - - - - -	432
,,	Presentation to Icomb - - - -	432
,,	Rentcharge given to the almonry by the bishop, who confirms the tithes, &c. to the sacristy - -	432
,,	Tax paid to the Pope - - - - -	432
1241.	The bishops' lawsuits settled - - - -	432
,,	Justices itinerant at Worcester - - -	432
,,	Arrangement with the parson and freemen of Newnham respecting the assart of Cornwood - -	433
,,	Arrangement respecting Chadwick tithes, with S. Wulstan's hospital, Worcester - - -	433
,,	Land of Thomas Ruppe of Harvington bought -	433
1242.	Aid for the Gascon expedition paid to the king -	433
,,	William Long, abbat of S. Augustine's Bristol, blessed at Worcester - - - - -	433
,,	Heriot of Hugh of Cleeve received; lease from his widow - - - - - -	434
,,	Homage and payment to the prior by Henry de Sanford - - - - - -	434
,,	Presentations to Cropthorne, Grimley, Hallow, and S. Clement's Worcester - - - -	434
,,	Lease granted of Cutsden demesne - - -	434
,,	Death of prior William. Prior *Richard de Condicote*	434
1243.	Land bought at Wolverley and Alston - -	435
,,	Presentation to Cleeve and S. Clement's Worcester	435
,,	Vincent, archdeacon of Worcester, installed by the subprior - - - - - - -	435
,,	The usual gifts received for the installation of the two new abbats of Gloucester, though one died before installation - - - - -	435

A.D.		Page
1243.	Tymberdene land leased to the almoner - -	435
,,	Cups given by the prior to the king and queen on Richard of Cornwall's marriage - - -	435
1244.	Land in Doddenham bought - - - -	435
,,	Pension granted to W. Bidun at the king's request -	435
,,	Exchange in Fladbury and Wichenford between the bishop and J. Poer confirmed - - -	435
,,	Wichenford vicarage given to W., chaplain - -	435
,,	Heath near Tibberton bought - - -	435
1245.	100 shillings and a silver cup given for princess Margaret's marriage - - - -	436
,,	Death of Aernalis, the chamberlain - - -	437
,,	Land at Teddington bought - - - -	437
1246.	The county fined for false judgment - - -	437
1247.	Mulderham mill falls in - - - -	438
,,	John, abbat of Winchcomb, blessed at Worcester by the bishop of Hereford - - - -	438
,,	Chapels of Doddenham and Knightwick given to W.	438
,,	Payment in aid of the Pope - - - -	438
,,	Justices itinerant of the forest at Worcester - -	438
,,	Patronage of Halford church yielded by the convent of Kenilworth to the bishop - - -	438
1248.	Payment in aid of the Pope - - - -	438
,,	Presentations to Tibberton, Doddenham, and Knightwick - - - - -	439
1249.	Justices itinerant at Worcester - - -	439
,,	Payment in aid of the king - - - -	439
,,	Various lands come to the priory - - -	439
,,	Presentation to Sedgeberrow and Tibberton -	439
1250.	Quarrel with the bishop respecting certain liberties of Oswaldslaw hundred - - - 439,	440
1251.	Reception of the bishop with a procession on his return from the Roman court - - - -	440
1252.	Presentation to Wichenford and S. Clement's Worcester - - - - - -	441
,,	Death of prior Richard de Condicote. Prior *Thomas*	441
,,	During the vacancy the custody of the priory remains in the hands of the subprior and cellarer -	441
,,	Presentation to Harvington - - - -	441
,,	Chapels of Doddenham and Knightwick given to G., chaplain - - - - - -	441
1253.	Recovery of vetitum namium by the bishop -	441
,,	Taxes paid to the Pope - - - -	441
,,	Aid for the Gascon expedition paid to the king -	442

A.D.		Page
1253.	Mills of Mulderham, Wolverley, and Broadwas let on lease	442
,,	Leases of Shipston, Cleeve, Fepsinton fall in	442
,,	Symon de Walton presented to Stoke	442
,,	Confederation with the convents of Wenlock and Abingdon	442
,,	Meadow land bought of W. de Schirnake	442
,,	Harvington manor leased to Symon de Walton, partly for a debt to him and partly to pay off the Caurcines	442
1254.	Debt to Sampson of Bromsgrove paid	442
1255.	Sedgeberrow church given to the prior's nephew	443
,,	Justices itinerant at Worcester	443
,,	Site confirmed to the nuns of Whiston (Worcester)	443
,,	Legacy of archbishop W. de Grey	443
,,	Payment of taxes to the king	443
,,	Confederation with Peterborough	443
,,	Payments for warren	443
,,	The right to two virgates at Canterton made good before the justices	443
1256.	Hugh de Cantelupe installed archdeacon of Gloucester by the prior	443
,,	Custody of the priory woods within the forests of Feckenham and Kenfare obtained from the king	443
,,	Presentation to Wolverley	443
,,	Payment to A. de Savoy for taxes	443
,,	Presentation to S. Andrew's Worcester	444
,,	Land at Broadwas and Canterton bought	444
1257.	Stoke church given to M. de Cantelupe	444
,,	Payment to A. de Savoy	444
,,	The plea of vetitum namium recovered by the bishop, and the quarrel with W. de Beauchamp settled	445
1258.	Settlement of the boundaries of Norton and Alvechurch manors	445
,,	Payment to the nuncio Herlot	445
,,	Arrangement with Reading abbey and R. de Wasseburne respecting Teddington	445
,,	Land of A. de Oncredam at Broadwas let for a mark	445
1259.	Leases of Hallow and Grimley fall in	445
,,	Land and tenements of W. de Credyntone fall in	446
1260.	Visitation of the archbishop	446
,,	Land at Netherton bought	446
,,	Death of prior Thomas. Prior *Richard de Dumbeltone*	446
,,	During the vacancy the custody of the priory remains in the hands of the subprior and cellarer	446
,,	Presentation to Stoke and Himbleton	446

A.D.		Page
1260.	General chapter of Franciscans at Worcester	446
1261.	Justices itinerant at Worcester; refusal of the county to admit them, because seven years had not elapsed since the last session	446
,,	Tithes of Monkwood belonging to Bromsgrove church obtained	446
,,	Land bought from W. de Beauchamp and Hugh de Mortimer	447
,,	Presentation to Broadwas and S. Andrew's Worcester	447
1262.	Justices itinerant of the forest at Worcester	447
,,	Granges at Grimley and Henwick destroyed by a storm	447
,,	Presentation to Lindridge and Himbleton	447
,,	Pension from Lindridge confirmed by the bishop of Hereford	447
1263.	Church of Bromsgrove falls in	448
,,	Siege and capture of Worcester by certain of the barons	448
,,	Plunder of the Jews in Worcester	448
1265.	Burial of bishop Walter de Cantelupe at Worcester	453
1266.	Bishop Nicholas, archdeacon of Ely	456
1268.	Bishop Godfrey Giffard	458
,,	The bishop appropriates Grimley with Hallow to the priory	458
1269.	The priory obtain the right of jurisdiction, *vacante sede*	458
1270.	Justices itinerant of the forest at Worcester	460
1271.	Justices itinerant of the forest at Worcester	461
1272.	Death of prior Richard de Dumbeltone, who is buried in the cloister	462
,,	Prior *William of Cirencester*	462
1273.	Visitation of Worcester by archbishop Kilwarby	465
1274.	Death of prior William of Cirencester. Prior *Richard de Feckenham*	466, 467
1275.	Duels for the church of Tenbury and bailiwick of Henbury	467
,,	Advowson of Dodderhill church secured for thirty marks paid to R. Mortimer	468
,,	Justices itinerant at Worcester	468
1276.	Rumour respecting the exhumation of William de Beauchamp, earl of Warwick	471
,,	His son has the tomb opened, and is excommunicated	471
,,	Edward I. at Worcester	471
,,	Peace made between the prior and William de Beauchamp	472

A.D.		Page
1277.	John de Wikes and John de Harleye take the habit at Worcester	473
1278.	Edward I. at Worcester	476
1281.	Presentation to Stoke Prior and Sedgeberrow	479
,,	First stone of pavement laid in Worcester by the bishop	479
,,	Action of the Templars against the convent respecting Bromsgrove church	479
,,	Legacy from bishop Nicholas of Winchester, formerly bishop of Worcester, partly for building the tower	480
,,	Inquisition respecting new houses at Bromsgrove, and a partition built up in front of them burnt	480
,,	Edward I. at Worcester	480
,,	Question as to the advowson of the chapel of Grafton	481
,,	Presentation to S. Swithun's Worcester	481
1282.	Simon de Wyre, the precentor, goes to Rome	483
,,	Edward I. holds a parliament at Worcester against Llewellyn	484
,,	Thomas of Kempsey, abbat of Tewkesbury, blessed at Worcester	484, 485
,,	The priory visited by the bishop	484
,,	Walter de Wikewane, abbat of Winchcomb, blessed at Worcester	484, 485
1283.	The king's officers attempt to seize the tenth collected for the Holy Land, but find no deposit at Worcester	487
,,	30 marks paid to the king for the Welsh war	487
,,	Presentation to S. Andrew's Worcester and Himbleton	487
,,	Execution of a robber, formerly a monk of Wenlock	487
,,	Meadow at Dudley given to the priory	487
,,	Hermitage of Packington given to Walter de Lodeford for his life	487
,,	A pension to Guy de Foliano compounded for	488
,,	Edward I. at Worcester to visit S. Wulstan	488
,,	Presentation to Sedgeberrow	488
,,	John of Jumièges, abbat of Gloucester, blessed at Worcester	489
1285.	Presentations to Hallow and Icomb	491
1286.	Presentations to Stoke and S. Swithun's Worcester	492
,,	Death of prior Richard de Feckenham. Prior *Philip Aubin*	492, 493
,,	Presentations to Lindridge and Sedgeberrow	493

A.D.		Page
1286.	Entry of the bishop into the chapter house, with harsh propositions	493
,,	The priory send a proctor to the Roman court	493
1287.	Burial of Robert Mortimer in the cathedral	493
,,	Case of land at Marston decided at Gloucester	493
,,	Decision in favour of William Beauchamp as to his right of warren	493
,,	The prior receives seisin of a tenement at Overbury and Teddington	494
,,	Room removed in the priory for fear of fire	494
,,	Visitation of the bishop	494
,,	The prior receives seisin of land at Broadwas	494
,,	Presentation to Grimley vicarage	494
,,	Grant of ground for building to Richard de la Linde	494
,,	Presentation to All Saints, Worcester	495
,,	Robert de Fangefoss, archdeacon of Gloucester, buried in the cathedral	495
1288.	The precentor expelled from the chancel by the bishop while holding an ordination at Westbury	495
,,	Attempt of the bishop to join the churches of his manors to the Westbury prebends	496
,,	Opposition of Stephen de Wittone to the bishop's taking any step to the prejudice of the priory during the appeal	496
,,	The prior opposes the bishop in the chapter house	496
,,	Appeal of the prior against the bishop	496
,,	Presentation to Broadwas	496
,,	The proctor of Francis archdeacon of Worcester (a cardinal) installed for him	496
,,	Progress of the appeal against the bishop. He agrees that all should be as before the expulsion of the precentor from Westbury	497
1289.	Ordination at Bromsgrove. The precentor still prevented from doing his office	498
,,	The bishop robbed of 200 marks at Bredon	498
,,	The chapel of Grafton extorted by the bishop, but recovered by the priory	498
,,	The bull arrives against the junction of the churches and the Westbury prebends, and is heard at Reading	498
,,	Grant to Richard de la Linde	498
,,	The deed respecting this grant received	499
,,	The day for the Westbury suit postponed, because the judge did not appear	499

A.D.		Page
1289.	H. Poche, citizen of Worcester, buried in the cemetery in spite of the Franciscans - -	499, 500
,,	Remission of part of the usual gifts from the new abbat of Pershore, because the abbey church had been recently burnt - - - - -	500
,,	Royal letters brought by the bishop respecting the Westbury prebends - - - - -	500
,,	Confirmation of certain lands to the see - -	500
,,	Joiosa de Mortimer buried in the cathedral - -	500
,,	Reception of Edward I. at Worcester - -	500
,,	Certain foresters, &c. imprisoned - - -	500
,,	False accusation of the priory by the Franciscans respecting the funeral of H. Poche - -	500
,,	The question as to the right of sepulture settled -	500
,,	Archbishop Peccham writes strongly to the bishop on behalf of the Franciscans - - -	501
1290.	The foresters find sureties for their appearance at Woodstock - - - - - -	501
,,	The bishop's redemption taxed at 500 marks, and the prior's at 200 - - - - -	501
,,	Arguments of the priory against the junction of the churches and the Westbury prebends - -	501
,,	Answer of the king - - - - -	501
,,	Opinion of the council and of Gilbert de Clare -	502
,,	Letter from Rome respecting the archdeaconry; payment to be made by the priory - - -	502
,,	Presentation by the king to All Saints, Worcester, during the minority of H. Mortimer - -	502
,,	Three persons installed by the bishop at Westbury -	502
,,	Order of the archbishop that the body of H. Poche be exhumed and given up to the Franciscans -	502
,,	Inquisition on the wish of the deceased and the supposed injury to the friars - - - -	503
,,	Insult to the prior at Harvington - - -	503
,,	Visitation of bishop Godfrey, with 140 horses	503, 504
,,	The priory refuses to affix its seal to the deed of consent to the junction of the Westbury prebends to the bishop's churches, and he retires in anger -	504
,,	The prior admonished to give up the body of H. Poche to the friars - - - - -	504
,,	The friars carry it off in great triumph to the confusion of the monks - - - - -	504
,,	Ashes given to the people by the penitentiary and H. de Carnera on Ash Wednesday, the prior preaching in the mean time in the chapter house	504

A.D.		Page
1290.	The prior afterwards blesses the ashes, and does not interfere with the bishop's office	504
,,	One hundred marks forgiven the priory by the king for the soul of the queen	504
,,	Letter of the bishop prejudicial to the priory: appeal against it	504, 505
,,	Visitation of the bishop: he revokes his statutes	505
,,	Deed respecting the foss at Malvern between the bishop of Worcester and earl of Gloucester confirmed	505
,,	The earl is to give two bucks and two does annually to the bishop, and the same to the convent, *sede vacante*	505
,,	The obnoxious statutes quashed before the chancellor	505
,,	Concessions of the bishop respecting Cutsden and Lawerne	505
,,	Presentation to Himbleton	506
,,	Edward I. at Worcester	506
1291.	Confirmation of the bishop's concessions	506
,,	Food and clothing given to one of the king's servants at his request	506
,,	Bull obtained by the bishop against the priory	506
,,	Presentation to Packington	506
,,	The prior made guardian of the obventions collected for the Holy Land in Lichfield and Worcester dioceses	507
,,	The document of the submission of the claimants of the crown of Scotland to Edward I. sent to the convent	507
,,	Inquiry by the Pope into the value of the convent property	509
1292.	Gifts of William of the Mills	509
,,	Master John buried on the north side of the high altar	509
,,	Bloodshed in the cathedral	509
,,	Service held in the chapter-house till the cathedral was purified by the bishop	510
,,	Additional income for drugs given by William of the Mills	510
,,	New pictures in the church given by the sacrist, Nicholas	510
,,	Presentation to Wolverley	510
,,	One hundred marks borrowed from Laurence of Ludlow	510

A.D.		Page
1292.	Grant of a pension to Thomas de Lughore	510
,,	Presentation to S. Martin's Worcester	511
,,	Death of James Aubin; his gift to the priory	511
1293.	Several faulty bonds of William de Lodeford exchanged for one correct bond	512
,,	The monk Thomas returns from the Roman court	512
,,	Three boys drowned in the Severn	513
,,	New picture placed over the altar	513
,,	Grant of Overbury to G. de Norwich (rector of Wolverley)	513
,,	New cross set up	513
,,	One hundred pounds borrowed of William de Hameltone received, and 100 marks from Laurence of Ludlow	513
,,	Presentation to Wolverley	514
,,	Rentcharge sold by John Lovet	514
,,	New vessel on the Severn	514
,,	Bond to R. de Belewe	514
,,	Peter de Traci receives seisin of the tenement in Prior's Cleeve	514
,,	Offering of the king to S. Wulstan before his expedition to France	514
,,	Order of the chapter that three masses of S. Wulstan should be said every week till the king's return	514
1294.	Edward I. at Worcester; his offerings	516
,,	Licence obtained from the king to enter the land of R. de Belewe	517
,,	Heavy burdens on the convent	517
,,	Bargain with R. de Arnleye	517
,,	Edward I. at Worcester	517
,,	William of Gloucester again presented to Wolverley	518
,,	Renewal of the citation, &c. respecting the Westbury prebends	518
1295.	Edward I. at Worcester: his offerings and speech to S. Wulstan and S. Oswald	521
,,	One hundred pounds lent by Henry de Bluntesdone	521
,,	Lease taken of Stretton-on-the-Foss from R. de la Linde	523
,,	Presentation by the priory to Doddenham-cum-Knightwick, and by the bishop to Kempsey and Tredington	523
,,	Pope Boniface VIII. confers Blockley on Bartholomew de Ferentino	523
,,	Death of Peter de Escote at Anagni, on the business of the Westbury prebends	523

A.D.		Page
1295.	Gift and memorial of John Lovet - - -	523
,,	Four monks with R. de la Linde examined in the church of S. Mary at Bow respecting the Westbury prebends - - - - - -	523
,,	Seven old men examined by W. Brun, rector of Lac [?], on the same subject - - 523,	524
,,	The familiar clerks of the bishop examined - -	525
,,	Death of and masses for Nicholas of Dumbleton -	525
1296.	Burial of William de Poer in the cloister - -	527
,,	Death of prior Philip Aubin. Prior *Symon de Wyre*	527
,,	His installation banquet - - - - -	528
,,	James de Beauchamp buried in Worcester cathedral	528
,,	Death and benefactions of William of the Mills -	528
,,	Tax exacted by the king - - - -	528
,,	Presentation to S. Swithun's, Worcester - -	530
,,	Pension given to Henry de Bluntesdone - -	530
1297.	The fifth part of their goods paid by the priory for the king's protection - - - -	531
,,	Lease for five years of the archdeaconry of Worcester - - - - - -	532
,,	Letter of the bishop to the priory - - -	533
,,	Answer of the county to the demand of a tax -	534
,,	Burial of Matilda de Evreux, sister of the bishop -	534
,,	Profession of four monks - - - -	534
,,	Settlement of the boundaries of the prior's wood at Wolverley - - - - - -	535
,,	Names of the knights and others chosen for the perambulation of the forests - - -	536
,,	Offerings of the king to the shrines of the Worcester saints - - - - - -	536
1298.	Death of Walter, preceptor of the brethren of S. Wulstan - - - - - -	536
,,	William de Beauchamp, earl of Warwick, buried among the Franciscans - - - -	537
,,	Account of the manner and place of his burial -	537
,,	Letter binding the priory to give a pension to H. de Bluntesdone exchanged for another - -	539
,,	Profession of three monks before John, bishop of Llandaff - - - - - -	539
,,	Presentation to Cropthorne - - - 539,	541
1299.	Presentation to Wichenford - - - -	541
,,	Two marks granted annually to Robert of Dovebridge, while at the Roman court for the priory -	541
,,	Letter of absolution from archbishop Kilwarby -	541

A.D.		Page
1299.	Edict, promising a new perambulation of the forests, read in English at Worcester	541
,,	Fire at Worcester	541
,,	Suits gained by the prior against certain persons before the judges itinerant	541
,,	Presentation to S. Clement's, Worcester	542
,,	Grant to Ralph de Wyvile to receive him with two horses, and to pay him 40*s.* annually	542
,,	Grant to Adam of Hartlebury to be perpetual miller at Mulderham	542
,,	Burial of Simon de Clifford in the cathedral	542
,,	Death of Thomas of Sedgeberrow in the Roman court, and appointment of a proctor to claim his books, &c. for the priory	543
,,	Absolution and offering of John de Bradenestok	543
1300.	Burial of John de Beauchamp in the cathedral	544
,,	The Feckenham foresters fined by Hugh le Despenser, justice of the forest	544
,,	Offerings of the king at the shrines of Worcester	544
,,	Money borrowed by the priory of Peter, chaplain of Cutsden, to pay H. de Blundestone	544
,,	Two liveries in consequence granted to Peter	544
,,	Presentation to Wolverley	545
,,	Perambulation of Feckenham forest	545
,,	The prior's woods at Wolverley separated from the royal forest	545
,,	Attempt of the bishop by his official and another to visit the priory	545
,,	The Worcester citizens fined for buying tin, wool, &c. with pollards	546
,,	Commission given by the bishop to visit the priory	546
,,	Order of the chapter that the keeper of the infirmary should give 18*d.* to each monk for drugs	547
,,	Obit of Wulstan, a benefactor to the priory, celebrated	547
,,	Arrangement to pay G. de Middleton six marks while in the Arches Court for the priory	547
,,	Presentation to Himbleton	548
,,	A disme paid	548
,,	John de Dumbleton re-appointed prior of Little Malvern by the priory, but will not accept the office	548
,,	Archbishop Winchelsey visits Worcester, and preaches in the chapter house	548
,,	His visit to the bishop and prior	548

A.D.		Page
1300.	Royal proclamation respecting the last perambulation of the forest read	548
,,	The archbishop deposes some officers of the priory, and suspends others	549
1301.	The king and queen at Worcester	549
,,	The king gives Worfield church to the priory	549
,,	Maud, countess of Warwick, buried among the Franciscans	549
,,	Pasturage at Monkwood, Grimley, and Hallow bought from James of Wichenford	549
,,	Neighbours of the priory murdered at Worcester	549
,,	Resignation of prior Simon. Prior *John de Wyke*	550
,,	Some of the older monks examined on oath respecting articles brought against the bishop by William of Gloucester	550
,,	Taxes paid to the king and the Pope	550
,,	Isabella, countess of Clifford, buried in the cathedral	550
,,	Dodderhill church appropriated to the priory by the bishop	550, 551
,,	The prior introduced into Dodderhill church by S. de Wynetone	551
,,	Burial of bishop Godfrey Giffard in the cathedral	551
,,	Attempt of the prior to visit the abbeys of Tewkesbury, Gloucester, Winchcomb, and Cirencester	551
,,	Their opposition, because they had been twice already visited in the year	551
1302.	John de S. Germano elected bishop, and received by the king	551
,,	In consequence of his unwillingness to be elected, the archbishop puts off his confirmation	551
,,	Forty shillings granted to R. de la Le, proctor at Rome for the convent	552
,,	Fall of part of the dormitory	552
,,	A young monk cured by a vision of S. Wulstan	552
,,	Lease of the hermitage in Packington Parva	553
,,	Livery sold to Adam de Pirie and his wife for their lives	553
,,	John de S. Germano resigns the bishoprick	554
,,	William of Gainsborough appointed bishop by the Pope	554
,,	Breach of the right of sanctuary at Worcester	554
,,	Publick penance of the bailiffs for this	554
,,	Profession of Henry Fouke and others before the prior, *sede vacante*	554

A.D.		Page
1302.	Account of the expedition of John de S. Germano to Rome - - - - - -	555
,,	Loss to the church of Worcester by his failure -	555
1303.	Offerings of the king to the cathedral - -	556
,,	The archbishop deprives the priory of Dodderhill church - - - - - -	556
,,	The abbats of Gloucester and Tewkesbury condemned for resisting the prior's visitation -	556
,,	The priory refuses to pay the expenses of the enthronization of the bishop - - -	556
1304.	Death of Richard Frend, the cook - - -	557
1305.	The justices of trailbaston at Worcester -	557, 558
1307.	The usual gifts to the sacrist given by abbat John Thoky of Gloucester - - - -	559

LIST OF DOCUMENTS.

Annals of Osney.

A.D.		Page
1255.	Letter of Alexander IV. to the abbat and convent of Osney, respecting a debt due to the merchants of Sienna	107
1256.	Letters patent of Henry III., allowing the above payment to go towards the king's tenth	112
1277.	Terms of the peace between Llewellyn and Edward I. (French)	272

Annals of Worcester.

1273.	Articles of inquiry brought by the papal nuncios	463
1282.	Sentence of archbishop Peccham against the exempti who refuse to attend the council of Lambeth	481
1291.	Submission of the claimants of the crown of Scotland to Edward I.	507
1292.	Homage of Baliol to Edward I. at Newcastle	511
1296.	Extract from the bull *Clericis laicos*	528
,,	Writ to the sheriff of Worcester to seize the property of the clergy	530
,,	Edict against the clergy	530
1297.	Letter of Boniface VIII. to the French clergy	531
,,	Answer of the county to the demand for a tax	534
,,	Letter of prince Edward respecting Aquitaine and Flanders	534
,,	Declaration respecting the taxing of the clergy	535
1298.	Arbitration of Boniface VIII. between Edward I. and Philip IV.	538
1300.	Commission of bishop Godfrey Giffard to his official, Robert of Gloucester, and to Nicholas of Norton, the sacrist, to visit the prior and chapter	546

A.D.		Page
1300.	Letter of the khan of Tartary to Pope Boniface VIII. - - - - - -	548
1302.	Deed respecting certain land at Boraston - -	553
,,	Letter of Boniface VIII. to Philip IV. against his appointing to benefices - - - -	553
1303.	Assertion by Boniface VIII. of the superiority of the king of the Romans to all other kings - -	556

ERRATA.

Page 53, note 3, for *Roger* read *William.*

„ 239, Wykes, l. 1, *kal. Decembris.* So the MS.; *xvi.* should evidently be inserted before *kal.*

„ 261, note 2, for *Thomas* de Fortibus read *William* de Fortibus.

„ 347, l. 32, margin, for *Edward* read *Edmund.*

„ 359, l. 15, for *Dimianus* read *Duvianus.*

„ 364, l. 16, for *Edvam* read *Eduam, i.e.*, Æduam (Autun).

„ 379, l. 9, for CXLII. read MCXLII.

„ 403, note 3, for *John* read *Reginald de Dammartin.*

Pages 424, 539, margin, for *Hayles* read *Hales* (*i.e.* Hales Owen in Shropshire).

„ 430, 446, 447, margin, for *Himbledon* read *Himbleton.*

Page 477, note 3, for *denarios* read *denarius.*

„ 502, l. 28, for *Redberne* read *Redberue* (*i.e.* Rodborough).

„ 504, l. 25, for *episcopo* read *episcopi.*

A table of errata for all the four volumes will be found at the end of the index volume.

ANNALES MONASTERII DE OSENEIA.

A.D. 1016—1347.

FROM

MS. COTTON. TIBERIUS A. ix.

CHRONICON VULGO DICTUM CHRONICON THOMÆ WYKES.

A.D. 1066—1289.

FROM

MS. COTTON. TITUS A. xiv.

ANNALES MONASTERII DE OSENEIA.

MS. Cotton. Tiberius A. 9. Diceto (Twysden), coll. 435, 451.

Anno ab incarnatione Domini DCI. Augustinus a Gregorio Papa in Angliam transmissus Adelbertum regem Cantiæ ad fidem convertit. Aluredus, quem primum omnium regum Angliæ Leo Papa in urba Roma consecraverat, mortuis tribus fratribus suis, cœpit regnare anno ab incarnatione Domini DCCCLXVII. f. 52. A.D. 601. Mission of St. Augustine. Alfred.

Flor. of Worcester, i. p. 197 (ed. Thorpe). Diceto, coll. 457, 459. Aelred of Rievaulx (Twysden), coll. 362, 372. Flor. Wor. i. p. 167.

Ab isto descendit sextus generatione beatus Eduuardus rex et confessor, cujus corpus apud Westmonasterium requiescit. Pater vero ejusdem Sancti Edwardi Adelredus, cujus pater Edgarus, cujus pater Edmundus, cujus pater Edwardus senior, cujus pater Aluredus a Papa Leone consecratus fuit. Nota quod Adegarus rex, pater Adeldredi, de priori conjuge habuit filium Edwardum postea regem et martyrem, quem noverca sua occidit. Qui ex priori conjuge, filia scilicet comitis Thoreti, generavit Edmundum cognomento Ferreum-latus. Ex Emma autem, filia Ricardi primi ducis Normanniæ, genuit Aluredum et prænominatum Edwardum. Temporibus prædicti Adelredi, irruentibus Dacis in Angliam et maximam insulæ portionem cæde incendioque vastantibus, regina Emma cum filiis suis in Normanniam ad Ricardum secundum fratrem suum scilicet transvecta est. Genealogy of Edward the Confessor.

Diceto, 466.

Anno ab incarnatione Domini MXVI. Adelredus rex Anglorum ix. kalendas Maii Londoniæ defunctus est, post multas vitæ suæ tribulationes, quas super illum venturas, regalis consecrationis die post impositam coronam prophetico spiritu ei prædixerat sanctus Dunstanus: "Quoniam," inquit, "aspirasti "ad regnum per mortem fratris tui quem occidit mater tua, "propterea audi verbum Domini," etc. Corpus autem illius in ecclesia Sancti Pauli honorifice est sepultum. Post cujus mortem inter Cnutum et Edmundum Ferreum-latus multum super regno Angliæ decertatum est. Tandem divisum est inter A.D. 1016. Death of Ethelred. Prophecy of St. Dunstan.

A.D. 1016. Death of Edmund Ironside. Cnut sole king. Edmund's sons sent to Hungary.

eos regnum; sed Edmundus cito post peremptus est dolo Eadrici perfidissimi ducis, veru ferreo in secreta naturæ transfixus dum in secessu resideret. Cnutus igitur a primatibus regni in regem susceptus, totius Angliæ consecutus est imperium, fratribus Edmundi et filiis Edwardo et Edmundo (qui ad regem Suevorum missi sunt occidendi; sed inde ad regem Hungarorum missi sunt nutriendi; et ibidem Edmundus finivit vitam; Edwardus vero Agatham, filiam germani imperatoris Henrici, uxorem accepit, ex qua Margaretam Scotorum reginam et Edgarum suscepit) abjectis et repudiatis. Diceto, 466.

Marriage of Cnut and Emma.

Et ne hæres legitimus regnum quod jure sibi debebatur aliquando reposceret, Normannica fultus virtute, Emmam Ædelredi regis relictam duxit in uxorem. Et Id. 474.

Harold I. Harthacnut.

genuit ex ea Hardecnutum, quem proceres Angliæ, mortuo Haraldo qui post Cnutum regnavit, vocaverunt de Flandria, ubi cum matre sua morabatur, et eum in regem gaudenter susceperunt. Legitimis vero hæredibus prioribus, scilicet Adelredi filiis, qui longo tempore in Normannia moram fecerant, inde notis existere, maxime

f. 52 *b*.

Godwinus,[1] qui Aluredum fratrem Edwardi ob matrenum colloquium in Angliam transvectum et socios Diceto, 472.
suos inaudita crudelitate perimi fecit. Regnante Harde- Id. 474.
chuto, Edwardus, Edelredi quondam regis Angliæ filius, de Normannia, ubi multis exulaverat annis, venit in Angliam, et a fratre suo Hardechuto susceptus est honorifice, et in curia sua mansit. Defuncto vero Hardechuto anno ab incarnatione Domini MXLVI., prænominatus Edwardus in regem Angliæ constitutus est die Paschæ, et regnavit viginti fere annis.

Edward the Confessor.

William duke of Normandy in England.

Anno ab incarnatione Domini MLI. Willelmus, cujus pater Id. 476,
erat Robertus frater Ricardi tertii, dux Normannorum, venit 468.
in Angliam, quem rex Edwardus et socios honorifice suscepit, multisque donatum muneribus ad Normanniam remisit.

Capture of Harold.

Anno ab incarnatione Domini MLXIII. Haroldus, Godwini Id. 478.
comitis filius, tempestate compulsus, venit in Pontivam insulam, quem captum consul Ponticus Guido Willelmo duci Norman-

His oath to William.

norum reddidit. Haroldus autem juravit Willelmo se filiam[2] ejus ducturum, et Angliam post mortem Edwardi ad ejus

[1] This sentence, partially made up from Diceto or Florence of Worcester, is unfinished and corrupt.

[2] Adeliza.

Diceto, 478.

dominium servaturum; sed cum reversus fuisset in Angliam, perjurii crimen elegit. Regnum itaque quod nec jure sibi debebatur nec natura, post mortem sanctissimi regis Edwardi irreverenter usurpans, malum quod Anglis secundum ejusdem sancti regis oraculum Dominus præparaverat transgressione pacti et fractione juramenti acceleravit. A.D. 1063. His seizure of the crown.

Osney, Tib. A. 9. *Incipiunt chronica de eventibus ab adventu Normannorum in Angliam anno ab incarnatione Domini millesimo* lxv°.

Death of Edward the Confessor. Harold. William I.

Obiit Edwardus rex Anglorum et successit dux Haroldus. Et cometa apparuit. Et Gwillelmus dux Normannorum cum multa classe veniens devicto rege Haroldo subjugavit sibi Angliam, elevaturque in regem die Natalis Domini, consecratus ab Aldredo archiepiscopo Eboracensi eo quod Cantuariensis archiepiscopus eo tempore a summo Pontifice suspensus haberetur. Diceto, 479, 480.

A.D. 1066. MLXVI. Walchelinus suscepit episcopatum Wintoniæ. Id. 483.

Titus A. 14.

CHRONICON VULGO DICTUM THOMÆ WYKES.

A.D. 1066. f. 1. Invasion of England by William of Normandy.

MLXVI. Anno Incarnationis Domini nostri Jesu Christi MLXVI. Willelmus dictus le Bastard dux Normanniæ, innumerabili classe parata et exercitu copioso congregato, vendicans sibi jus in regno Angliæ, regnante tunc in Anglia rege Haraldo, applicuit in Angliam in portu qui dicitur Hastinges; tempore quo applicuit, rex Haraldus fuit in partibus Eboraci, ubi

Battle of Stamford Bridge.

prælium commisit cum Scotis et Norwegis, in loco qui nunc dicitur Pons belli, qui partes aquilonares depopulaverant, de quibus fere omnes in prælio interfecit, reliquos profugavit: sed audito quod dux Normanniæ cum suo exercitu applicuerat, relicta provincia Eboracensi, ocius quasi transvolando provincias, partes adiit meridionales, ut duci applicito prælium vel inferret vel exciperet. Interim autem dux suum post maris naufragia fatigatum irrefragabiliter recreavit exercitum, et ad motus bellicos quos sibi non deesse præsciverat, totis viribus præparavit. Rex itaque Haraldus cum paucis sibi occurrit, credens Londoniarum

copias, prout sibi spoponderant, e vestigio secuturas et sibi subsidium præstituras; cujus adventu præcognito, dux acies contra regem instruxit, et in loco ubi nunc constitutum est illud nobile monasterium de Bello, audacter bellum intulit. In primo conflictu totum pondus prælii conversum est in regem, qui coxa[1] prope nates pæne præcisa, letaliter vulneratus post modicum tempus interiit. Comperta regis morte dilapsus est ejus exercitus, fere omnibus qui fugere non poterant interfectis. Assecuto tam felici triumpho, dux cum suis pompatice procedens, primo civitatem Wyntoniæ, deinde civitatem Londoniæ brevissimo labore, nullo sibi resistente, pessundedit. Et quia Stigandus tunc Cantuariensis archiepiscopus viro tam cruento et alieni juris invasori manus imponere recusavit, ab Aldredo tunc Eboracensi archiepiscopo, assistentibus cæteris regni pontificibus, et magnatibus regni cooperantibus et assensum præbentibus, magnifice coronatus, regni diadema suscepit.

A.D. 1066. *Wykes, Titus A.* 14. Battle of Hastings.

William of Newburgh (ed. Hamilton), i. p. 11.

Coronation of William by Aldred, Stigand refusing.

Et licet venerabilis Beda, Willelmus de Newburge, Mathæus de Parys, et plerique prædecessores nostri historiographi famosissimi gesta Anglorum sufficienter conscripserunt, nihil memorabile relinquentes; tamen propter minores quibus non suppetit copia librorum, quid juris Willelmus le Bastard habuit in regnum Angliæ, et quam injuriose rex Haraldus regnum occupaverat, ad posterorum memoriam succincto sermone transmittere dignum duxi.

The author's predecessors.

f. 1 *b*.

Fuit itaque prædictus Haraldus nec de regum Anglorum, nec Dacorum qui regnum violenter occupaverant, stirpe generosa secundum carnem progenitus; sed filius scelestissimi proditoris Godwini comitis Cantiæ, cujus filiam Eadgitham nomine, beatissimus rex et confessor Edwardus de consilio[2] procerum regni sui matrimoniali sibi lege copulaverat, quam tamen carnali

What right William or Harold had to the crown.

[1] *coxa*] torca, MS.

[2] *consilio*] concilio, MS.

A.D. 1066. nunquam conjunctione cognovit; virginitatem quoque
Wykes, Titus A. 14. suam Deo voverat, quam usque ad mortem illibatam conservavit. Prævidens itaque dum adhuc viveret, regnum Angliæ post mortem suam periculis et turbationibus exponendum, nobilissimum ducem Normannorum Willelmum le Bastard hæredem suum constituit, et regni sui successorem, tanquam ex testamento, dum adhuc viveret, assignavit ipsum; et Haraldum uxoris suæ fratrem germanum et alumnum suum, misit ad ducem in Normanniam, ut assignationis supradictæ nuncium sibi deferret; ubi tactis sacrosanctis jurejurando corporali præstito, homagium sibi fecit et fidelitatem; promittens eidem sub debito sacramenti, quod mortuo rege Edwardo, ei sicut regi fideliter adhæreret. Decedente vero sancto rege Edwardo, idem Haraldus juramenti prædicti, quod præstiterat, prævaricator effectus, regnum nequiter occupavit, et auctoritate propria in regem se fecit coronari; unde statutum est, ut dux ipse frequenter eum moneret ut regnum, cui injuste incubuit, sibi restitueret; alioquin fortuita belli discrimina sciret sibi minime defutura. Hac ratione dux ipse motus, regem ipsum, ut puta proditorem, invadere non formidabat, et contra perjurum prælium non instruere duxit inglorium; erat enim miles strenuissimus, miræ probitatis et audaciæ, et bellator robustissimus, cognatus sanctissimi regis Edwardi, et hæres quasi ex testamento, sicut prætactum est, legitime designatus; natus ex nobilissima muliere Matilde, quæ fuit filia strenuissimi militis Richardi dicti Sanzpeur, filii Willelmi Lungespeye, filii Rolandi, qui fuit
f. 2. primus dux Normannorum. Idem dux Willelmus, ut prætactum est, interfecto Haraldo, in regno quod militariter adquisierat, tantis [1] successibus animatus, et proficiens de die in diem, faventes sibi muneribus et amore pellexit, resistentes quoque viribus pariter et

[1] *tantis*] sanctis, MS.

Diceto, 482.

MLXVII. Duo Papæ facti sunt; episcopus Parmensis qui expulsus est, et episcopus de Leuca qui remansit. A.D. 1067. *Osney Tib. A.* 9.

F. W. ii. p. 2.

Ducissa Matildis Angliam venit, quam Aldredus reginam consecravit die Pentecostes. Cadalous. Alexander II.

Id. ii. pp. 3, 4.

MLXVIII. Dani vel Norregani in Angliam venientes apud Eboracum tria milia Normannorum interfecerunt. Invasion of the Danes.

MLXIX. Aldredus archiepiscopus obiit; et fames valida per Angliam facta est. Death of archbishop Aldred.

Id. ii. p. 5.

MLXX. Concilium Wintoniense celebratum est, in quo Stigandus Cantuariensis archiepiscopus degradatur, et frater ejus Eastanglorum[1] episcopus et abbates multi sine causa. Degradation of Stigand.

MLXXI. Lanfrancus archiepiscopus Cantuariensis et Thomas Eboracensis consecrantur. Eodem anno ædificatum est castellum Oxenefordense a Roberto de Oilly primo. Consecration of Lanfranc and Thomas. Oxford castle.

Id. ii. p. 9.

MLXXII. Rex Willelmus Scotiam sibi subjugavit.

---

timore perdomuit.[2] Anno quo applicuit in Anglia cometa apparuit. A.D. 1067. *Wykes, Titus A.*14.

Abridged from Florence of Worcester, i. p. 228, (ed. Thorpe).

MLXVII. Willelmus le Bastard, interfecto [ut] prædictum est, rege Haraldo, strenua potitus victoria, fortuna sibi gratius arridente, in festo Nativitatis Dominicæ coronatus est apud Westmonasterium ab[3] Aldredo tunc Eboracensi archiepiscopo, ut superius tactum est. William crowned at Westminster.

Id. ii. p. 3.

MLXVIII. Dacorum et Norwegiorum innumerabilis exercitus applicuit in Anglia in plaga aquilonari, ut invaderent Normannos, et vendicarent jus antiquum quod habere se dicebant in regno Angliæ; quibus occurrerunt Normanni numero et viribus impares, et inierunt Daci prælium cum Normannis in partibus Eboraci, et de exercitu Normannorum tria milia interfecerunt. Invasion of the Danes and Norwegians.

MLXIX. Obiit Aldredus Eboracensis archiepiscopus. Defectus frugum et fames valida in Anglia. Death of archbishop Aldred.

MLXX. Celebratum est concilium Wyntoniense, in quo Stigandus Cantuariensis archiepiscopus degradatus est. Stigand degraded.

MLXXI. Consecrati sunt Lanfrancus Cantuariensis, et Thomas Eboracensis archiepiscopi. Abps. Lanfranc and Thomas.

MLXXII. Rex Willelmus invadens regem Scotiæ, regem et regnum Scotiæ sibi subjugavit. Submission of Malcolm III.

---

[1] Ethelmar, bishop of Elmham.

[2] *perdomuit*] ꝑdormito, MS.

[3] *ab*] ob, MS.

A.D. 1063. *Osney, Tib. A.* 9. f. 53. S. George's church in Oxford castle.

MLXXIII. Rex Willelmus bastard[1] Cenomannicam civitatem maxime Anglorum adjutorio sibi subjugavit. Diceto, 486.

MLXXIV. Hildebrandus qui et Gregorius Papa. Editha regina regis Edwardi uxor obiit. Fundata est ecclesia Sancti Georgii in castello Oxenfordensi a Roberto de Oyly primo et Rogero de Iveri. F. W. ii. p. 11.

MLXXV. Walteophus comes jussu W[illelmi] regis occiditur. Id. p. 12.

MLXXVI. Nihil memoriale accidit.

Death of Hermann, bishop of Sherborne.

MLXXVII. Hermannus Siresburnensis episcopus obiit, cui successit Osmundus. Hic sedem episcopalem de Siresburne Salesburiam transtulit.

MLXXVIII. Robertus filius W[illelmi] regis Normanniam vastat.

MLXXIX. Rex Scotorum Malcolmus Northymbriam vastat. Id. p. 13.

Murder of bishop Walcher.

MLXXX. Walcherus Dunhelmensis episcopus occiditur, cui successit Willelmus.

MLXXXI. Henricus imperator Romam fregit, et Wibertum in sede apostolica constituit. Diceto, 487.

A.D. 1073. *Wykes, Titus A.* 14. Le Mans taken. Gregory VII. St. George's, Oxford, founded. Earthquake. Death of Herman f. 2 *b*. bishop of Sherborne. Rebellion of Robert Curthose against his father. Malcolm III. The anti-pope set up by Henry IV.

MLXXIII. Rex Willelmus civitatem Cenomanniam sibi rebellantem, militariter adquisivit.

MLXXIV. Hildebrandus electus est in Papam. Fundata est ecclesia Sancti Georgii in castro Oxoniæ.

MLXXVI. Factus est terræmotus in Anglia decimo kal. Maii.

MLXXVII. Obiit Hermannus episcopus Schireburnensis, qui primus transtulit sedem episcopalem Schyreburnensem in castrum veteris Saresberiæ.

MLXXVIII. Robertus Curtehose primogenitus regis Willelmi le Bastard, quem in ducatu Normanniæ progenuerat, priusquam regnum Angliæ adquisisset, miles strenuissimus et bellator ferocissimus, patre tunc in Anglia commorante, confidens in potentia virtutis suæ, genitori suo factus indevotus, cœpit turbare Normanniam, castra, civitates, et oppida ducatus suo subjugare dominio, gratiam et dilectionem paternam sibi penitus eximendo. Flor. Worc. ii. p. 12.

MLXXIX. Malcolmus rex Scottorum depopulavit et vastavit totam Northumberland.

MLXXXI. Henricus imperator vi Romam ingressus est, et Wibertum in sede Apostolica collocavit, et vocatus est Gregorius. Diceto, 487.

---

[1] *bastard*] This word is inserted above the line in another ink.

Diceto, 487.

MLXXXII. Nihil memoriale. A.D. 1082.

MLXXXIII. Mater regis Henrici primi Matildis regina obiit. *Osney, Tib. A. 9.*

MLXXXIV. Nihil memoriale.

Flor. Worc. ii. p. 18.

MLXXXV. Obiit Gregorius Papa, cui successit Victor.

MLXXXVI. Tota Anglia describitur.

MLXXXVII. Obiit Victor Papa, cui successit Urbanus. Obiit Willelmus rex Anglorum; cui successit Willelmus Rufus, et Robertus primogenitus factus est dux Normanniæ sicut pater moriens adjudicaverat. Death of William I. William II.

Diceto, 488.

MLXXXVIII. Translatio Sancti Nicholai in Baram.

MLXXXIII. Obiit Matilda regina Angliæ, uxor regis Willelmi, mater Henrici regis primi. A.D. 1083. *Wykes, Titus A.* 14. Death of Q. Matilda.

MLXXXV. Obiit Gregorius papa, cui successit Victorinus et dictus est Urbanus.

Flor. Worc. ii. p. 18.

MLXXXVI. Rex Willelmus totum regnum Angliæ describi fecit, et ab incolis innumerabilem pecuniæ summam extorquens, ipsos intolerabiliter oppressit. Death of Gregory VII. Domesday survey.

Id. p. 20.

MLXXXVII. Obiit Willelmus le Bastard rex Angliæ, et sepultus est in civitate Cadomensi in provincia Normanniæ, in monasterio Sancti Stephani protomartyris quod a fundamentis construxerat. Death of William I.

Cf. Matt. Par. pp. 13, 14.

Successit ei Willelmus Rufus [filius] ejus in regno, quem primum genuit postquam regnum adquisivit; decumbens enim in extremo mortis examine, tres filios suos designavit hæredes: Robertum Curtehoese primogenitum suum ducatu Normanniæ voluit esse contentum, Willelmum Rufum secundo genitum, regni Angliæ quod militariter adquisierat successorem sibi prærogavit; Henricum postremum filiorum suorum, quem vulgus Clericum nuncupabat, thesauri sui non modica pecunia quam congregaverat dotandum esse decrevit, cæterisque fratribus felicius acturum fore quasi quodam præsagio præcinebat, quod et postea contigit. Obiit autem strenuissimus ipse rex Willelmus vi. idus Septembris, anno regni sui xxi., et coronationis[1] suæ anno xx.

MLXXXVIII. Cœpit regnare rex Willelmus coronatus a Lanfranco Cantuariensi archiepiscopo. William II.

[1] *coronationis*] condonationis, MS.

A.D. 1091. *Osney, Tib. A.* 9. Death of Lanfranc. Anselm.

MLXXXIX. Obiit Lamfrancus archiepiscopus; cui successit Anselmus abbas Becci. Flor.Worc. ii. pp. 26, 31.

MXC. Nihil memoriale.

MXCI. Nihil memoriale. Eodem anno terræ motus factus est.

Dedication of Salisbury.

MXCII. Osmundus episcopus ecclesiam quam Salesberiæ construxerat, dedicavit, sicque in ea sedes episcopalis permansit. Id. p. 30.

MXCIII. Remigius Lincolniensis episcopus obiit; cui successit Robertus Bloeth.

MXCIV. Sanctus Wlstanus Wigorniensis episcopus obiit. Id. p. 35.

MXCV. Rex Walanorum Res occiditur. Id. p. 31.

A.D. 1091. *Wykes, Titus A.* 14. Death of Lanfranc. S. Anselm. f. 3. The see of Sherborne translated to Salisbury. Death of S. Wulstan. The first crusade.

MLXXXIX. Obiit Lanfrancus Cantuariensis archiepiscopus; successit ei Anselmus abbas Beci Herlewin.

MXCI. Sexto decimo kal. Novembris [valid]issimus ventus[1] percussit civitatem Londoniæ. Flor.Worc. ii. p. 29.

MXCII. Osmundus episcopus dedicavit ecclesiam in castro veteris Saresberiæ, et sic remansit ibi sedes episcopalis, quam transtulit de Schireburne usque Sarum.

MXCIII. Obiit Remigius Lincolniensis episcopus; successit ei Robertus Bloeth.

MXCIV. Obiit Sanctus Wlstanus Wigorniensis episcopus.

MXCV. Præsidente[2] papa Urbano in celsitudine dignitatis Apostolicæ, facta est per universos Christianorum fines generalis prædicatio de cruce: unde factum est, ut multi reges et principes catholici, zelo fidei Christianæ vehementius inflammati, et plebeiæ multitudinis turba, quam dinumerare nemo poterat, sacrosanctæ crucis charactere suos humeros adornabant; et innumerosa stipati militia profecti sunt in Terram Sanctam, ad debellandum Turcos et Sarracenos, qui civitatem sanctam Jerusalem et urbes amplissimas totius Syriæ violentis ausibus occupaverant, et omnia loca sacra in quibus nostræ redemptionis mysterium operatum est, suis profanarant immunditiis, duce capitaneo totius exercitus Godefrido de Buylone, clarissimæ militiæ titulis præsignito. Sane Robertus Curtehose[3] dux Normanniæ, inter cæteros orbis potentissimos nulli secundus, cum cæteris non procedere duxit inglo-

[1] *ventus*] nactus, MS.
[2] *Præsidente*] Precidente, MS.
[3] *Curtehose*] Curtobole, MS.

F. W. ii. p. 31 (a. 1093). Id. p. 39.

MXCVI. Rex Scotorum Malcolmus et primogenitus ejus Edwardus occiduntur. Et Margareta regina ejus obiit. Eodem anno Urbanus Papa secundum concilium tenuit apud Claromontem, civitatem Arvernorum, et iter Jerosolimæ prædicavit. Ibi statutum est ut peregrini signum crucis gestarent. A.D. 1096. *Osney, Tib. A.* 9. Death of Malcolm III. Council of Clermont.

MXCVII. Cometa apparuit.

Id. pp. 41, 44.

MXCVIII. Walchelinus Wintoniensis et Osmundus Saresberiensis episcopi obierunt. Hoc anno capta est Antiochia a Christianis.

MXCIX. Obiit Urbanus secundus Papa, cui successit Paschalis. Jerusalem capta est a Christianis, id. Julii, feria sexta.[1] Capture of Jerusalem.

Id. p. 48.

MC. Obiit Thomas Eboracensis archiepiscopus senior, cui successit Gyrardus, Herefordensis episcopus. Rex Willelmus Death of William II.

---

rium, veruntamen ad expensas amplissimas in expeditionis itinere faciendas pecuniam sufficientem non haberet, a fratre suo postremo Henrico non modicam pecuniæ summam, quam sibi pater suus in testamento reliquerat, mutuo recepit, et totum Normanniæ ducatum sibi loco pignoris obligavit, et tradidit possidendum, quousque de mutuata sibi pecunia plena fieret satisfactio. Proficiscentes igitur in Terram Sanctam Christiani, civitatem Jerusalem, et omnes civitates, et oppida finitima, Domino cooperante, expulsis Sarracenis in deditionem receperunt. A.D. 1095. *Wykes, Titus A.* 14.

Flor. Worc. ii. p. 31 (a. 1093).

MXCVI. Commissum est prælium grave inter Malcolmum regem Scottorum, et proceres Aquilonis, in quo rex ipse, qui diu furiose debacchando partes Aquilonares fere usque ad internecionem depopulaverat, una cum primogenito filio et hærede suo interfectus est. Death of Malcolm III.

MXCVII. Cometa apparuit.

MXCVIII. Capta est civitas Jerusalem a Christianis probitate ducis Godefridi et complicium suorum, profligatis Sarracenis. Fundatum est nobile monasterium Cistersi; et cœpit pullulare et proficere ordo Cisterciensis. Jerusalem taken. *f.* 3 *b.* Diceto, 498. Citeaux founded.

MXCIX. Obiit Urbanus papa, successit ei Paschalis.

MC. Rex Willelmus Angliæ, dictus Rufus, qui pro Death of William II.

---

[1] *sexta*] quinta, Flor. Worc., erroneously, as the ides of July (July 15) fell on Friday in 1099. Diceto has *sexta*.

A.D. 1100. *Osney, Tib. A.* 9. Henry I. Rufus in Nova Foresta sagitta Walteri Tirelli, quam in feram destinaverat, casu percussus occubuit; cui successit frater ejus Henricus, consecratus a Gyrardo Eboracensi archiepiscopo. Flor. Worc. ii. p. 45.

His marriage with Matilda. MCI. Rex Henricus Matildem filiam Malcolmi regis et Margaretæ accepit uxorem, quæ postea bona regina dicta est. Id. p. 47.

MCII. Anselmus Cantuariensis archiepiscopus in concilio suo plures abbates deposuit. Id. p. 51.

MCIII. Magna discordia orta est inter regem Henricum et Anselmum archiepiscopum; et Romam ivit. Id. p. 52, f. 53 *b*.

A.D. 1100. *Wykes, Titus A.* 14. eo quod accipitrum[1] et canum ludicris quasi se totum dederat, totum fere regnum Angliæ in multorum perniciem et omnium regnicolarum dispendium primus afforestavit; propellentibus eum ad interitum peccatis suis, a quodam milite suo Waltero Tyrel, in nova foresta, tanquam pro fera, confossus[2] sagitta quadam, vulneratus interiit, et nullorum lacrymis deploratus, delatus est Wyntoniam et ibi sepultus. Hic Dei timore postposito, venerabilem Anselmum Cantuariensem archiepiscopum absque ulla rationis consideratione, de regno Angliæ profligaverat, bonis omnibus spoliatum. Newburgh, i. pp. 16, 17.

Henry I. Successit eidem Henricus frater suus ultimogenitus, solemniter coronatus in festo Assumptionis beatæ Mariæ.

His marriage with Matilda. Iste Henricus duxit uxorem Matildem, filiam regis Scotiæ et Sanctæ Margaretæ reginæ Scotiæ, quæ Matildis dicta est Matildis bona regina, de qua genuit unicum filium, nomine Willelmum, et unicam filiam nomine Matildem, quam postea nubilem fecit desponsari Romanorum imperatori Henrico. Hic rex Henricus Anselmum archiepiscopum diutius relegatum de exilio revocavit, et ad propria restituit. Newburgh, i. p. 17.

MCI. Rex Henricus, ut prætactum est, Matildem filiam regis Scotiæ desponsavit.

Recall of S. Anselm. MCII. Anselmus archiepiscopus revocatus de exilio plures abbates Angliæ deposuit.

Quarrel between Henry I. and S. Anselm. MCIII. Orta est discordia inter regem Henricum et Anselmum archiepiscopum Cantuariensem.

[1] *accipitrum*] ancipitum, MS. | [2] *confossus*] confossas, MS.

Flor.Worc. ii. p. 53.

MCIV. Corpus Sancti Cuthberti incorruptum ostensum est. A.D. 1104.

MCV. Rex Henricus Normanniam adquisivit, capto fratre suo primogenito Roberto, quem usque ad mortem in vinculis tenuit. *Osney, Tib. A.* 9. Acquisition of Normandy.

Diceto, 500.

MCVI. Henricus imperator obiit; cui successit Henricus filius ejus. Cometa apparuit.

Flor.Worc. ii. p. 56.

MCVII. Willelmus Giffard Wintoniensis, Rogerus Saresbiriensis, Willelmus Exoniensis, Einelmus Herefordensis, Urbanus (scilicet Landavensis), Clamorganensis episcopi, ab Anselmo archiepiscopo consecrantur. New bishops.

MCIV. Inventum est corpus Sancti Cuthberti incorruptum. A.D. 1104.

F.W.ii. 54.

MCV. Duæ plenæ lunæ visæ sunt in firmamento. *Wykes, Titus A.* 14.

Newburgh, i. p. 18.

MCVI. Robertus Curtehoese rediens de Terra Sancta, confidens de viribus suis et strenuitate militiæ suæ, ducatum Normanniæ quem fratri suo regi Henrico, sicut superius dictum est, impignoraverat, pecunia non soluta, contra pactionem inter eos initam, occupare non erubuit; et civitatibus, castris, et oppidis in deditionem resumptis, ministros fratris sui regis Angliæ violenter expulit et abjecit, proventibus ejusdem ducatus totus incumbens. Quo audito rex Henricus, invitatus a nonnullis Normannorum magnatibus, quibus dux Robertus formidabilis fuerat et odiosus, congregato exercitu copioso ab Anglia, transfretavit in Normanniam, sibique in adjutorium innumerabilem stipendiariorum cœpit adjungere comitivam, de pecunia quæ sibi copiosius abundavit sufficienter stipendia subministrans, fratri suo prævaricatori in fide bellum iniens[1] ad diem certum et locum, ipsumque in prælio apud Tenerchebray cepit, et captum erutis oculis, minus fraterne quam decuerat, captivavit, et compedibus oneratum usque ad diem mortis suæ vitam miserrimam actitare coegit. Eodem anno iterum cometa apparuit. Attack on Normandy by Robert Curtehose. f. 4. Battle of Tinchebrai.

MCVII. Consecrati sunt Willelmus Wyntoniensis, Rogerus Saresberiensis, Willelmus Exoniensis, Einelmus Herefordensis, Urbanus Landavensis, episcopi. New bishops.

[1] *iniens*] incliens, MS.

A.D. 1108. *Osney, Tib. A.* 9. Death of Philip I., and of S. Anselm. Marriage of princess Matilda with the emperor Henry V.

MCVIII. Gerardus Eboracensis archiepiscopus obiit, pro quo Thomas junior eligitur. Philippus rex Francorum obiit, et successit filius ejus Ludovicus. Flor.Worc. ii. p. 57.

MCIX. Obiit Anselmus Cantuariensis archiepiscopus et successit Radulfus.[1] Rex Anglorum Henricus primus Matildem filiam suam Henrico imperatori Alemanniæ in conjugem dedit. Quo mortuo accepit eam Gaufridus comes Andegaviæ, et ex ea genuit regem Henricum secundum. Id. pp. 59, 67.

MCXI. Henricus imperator Paschalem Papam cepit, sed postmodum cum eo pacem fecit. Id. p. 60.

MCXII. Samson Wigorniensis episcopus obiit. Id. p. 66.

MCXIII. Nihil memoriale accidit.

Thurstan archbishop of York. The Thames nearly dry.

MCXIV. Thomas junior Eboracensis archiepiscopus obiit, cui successit Turstanus. Sexto idus Octobris ita parva facta est Tamesis, ut inter duas archas pontis Londoniæ pæne tota aqua transiret et pueris permeabilis esset. Radulfus Cantuariensis archiepiscopus consecratur. Id. p. 67.

MCXV. Hoc anno hyems extitit asperrima. Oswinus rex Walanorum occiditur. Id. p. 69.

A.D. 1108. *Wykes, Titus A.* 14. Death of S. Anselm. Marriage of Matilda.

MCVIII. Obiit Gerardus Eboracensis archiepiscopus; successit ei Thomas.

MCIX. Obiit Anselmus Cantuariensis archiepiscopus; successit ei Radulfus abbas Sagiensis.[2]

MCX. Henricus rex despondi fecit Matildam filiam suam, quam unicam de uxore sua Matilda bona regina progenuerat; quam diu tandem postea, mortuo imperatore sine hæredibus ab eo progenitis, Galfridus comes Andegavensis duxit in uxorem; de qua postea, multo tempore prius elapso, genuit filium quem vocari fecit Henricum. Newburgh, i. p. 20.

MCXI. Henricus imperator cepit Papam Paschalem, cum quo postea pacem fecit.

MCXII. Obiit Sampson Wigorniensis episcopus. Mortalitas hominum maxima in Anglia.

Thurstan archbishop of York.

MCXIV. Obiit Thomas junior Eboracensis archiepiscopus, cui successit Turstanus. Tamisia exsiccata, et mare se retraxit per decem miliaria duobus diebus. Consecratus est Radulphus Cantuariensis archiepiscopus.

MCXV. Hyems asperrima in Anglia.

[1] This entry is in the margin in a different hand.

[2] Of Séez.

MCXVII. Faricius abbas Abbendoniæ obiit, cujus anniversarium in domo illa precipue recolitur. A.D. 1117. *Osney, Tib. A.* 9.

Robert de Monte, (ed. Migne) coll. 436, 7. Cont. Flor Worc. pp. 72, 73.

MCXVIII. Paschalis Papa obiit, cui successit Gelasius. Obierunt etiam Arnulfus patriarcha et Baldewinus rex Jerusalem et Matildis Anglorum bona regina. Death of Faricius abbat of Abingdon.

MCXIX. Obiit Gelasius Papa, cui successit Calixtus. Terræmotus per Angliam factus est iv. kalendas Octobris.

MCXX. Willelmus filius regis Henrici cum fratre suo Ricardo bastard, comite Cestriæ,[1] et multis aliis nobilibus, et cum omnibus quæ in navi erant præter unum pauperem, naufragio interierunt apud Barbeflete. Loss of prince William and others at Barfleur.

Malmesb. ii. p. 653.

MCXXI. Nihil memoriale.

Cont. F. W. p. 75.

MCXXII. Rex Henricus I. Adelizam, filiam Godefridi ducis Lotharingiæ, accepit uxorem. Marriage of Henry I.

R. de Monte, coll. 438, 9.

MCXXIII. Obiit Radulfus Cantuariensis archiepiscopus; cui successit Willelmus de Curbuil, Prior de Chich. Et Robertus Bloet Lincolniensis episcopus obiit, cui successit Alexander. and Adelais of Louvain.

MCXVIII. Obiit Paschalis Papa, cui successit Gelasius. A.D. 1118. *Wykes, Titus A.* 14.

MCXIX. Obiit Matilda regina Angliæ, quæ dicta est bona regina. Death of Paschal II.

MCXX. Redeunte rege Henrico de Normannia in Angliam, Willelmus filius ejus cum electa multitudine virorum submersus est in mare, in portu qui dicitur Barbesflet, et cum eo Ricardus dictus le Bastard frater ejus, comes Cestriæ,[1] et quamplures alii nobiles. Death of q. Matilda. Prince William drowned.

MCXXII. Rex Henricus primus duxit in uxorem Atthelisam filiam ducis Lotharyngiæ. Marriage of Henry I.

MCXXIII. Obiit Radulphus Cantuariensis archiepiscopus; successit ei Willelmus Curbol. Obiit Robertus Lincolniensis episcopus; successit ei Alexander frater Rogeri Saresberiensis episcopi. Archbp. William of Corbueil. f. 4 *b*.

Newburgh, i. p. 26.

Hic Rogerus pauper capellanus de partibus transmarinis adhæsit regi Henrico adhuc minoris ætatis, et factus est capellanus; quo in regem sublimato factus est regis cancellarius et quasi totius regni administrator: deinde, volente rege, factus est episcopus Saresberiensis; qui præ nimio superbiæ fastu ædificavit duo munitissima non ignobilia castra, Schireburne scil. et Devisas. Evectus postmodum in sublime, fratrem suum Alexander bishop of Lincoln, and Roger bishop of Salisbury.

[1] Richard.

A.D. 1124. *Osney, Tib. A. 9.* Death of the emperor Henry V. Homage sworn to Matilda.

MCXXIV. Obiit Calixtus Papa, cui successit Honorius. Cont. Flor. Worc. ii. p. 79.

MCXXV. Monetarii per Angliam truncatis manibus dextris et abscisis testiculis, regis Henrici I. subeunt edictum.

MCXXVI. Obiit Henricus imperator, maritus primus imperatricis ; cui successit Leodegarius.

MCXXVII. Omnes nobiliores Angliæ sacramentum fecerunt filiæ regis Henrici Matildi imperatrici et hæredibus ejus. Id. p. 84.

A.D. 1123. *Wykes, Titus A.* 14. Alexandrum de Gallia evocavit in Angliam, quique, fratre procurante, factus est episcopus Lincolniensis et fraternæ superbiæ non tepidus æmulator; construxit castra de Newerk, Lafford,[1] et Banebyre.

MCXXIV. Obiit Kalixtus Papa, cui successit Honorius. Eclipsis solis, adeo ut sol videretur esse similis novæ lunæ.

Punishment of coiners.

MCXXV. Fames maxima præ defectu frugum in Anglia. Rex Henricus gravissimam justitiam fecit de monetariis et falsariis monetæ; nam omnes qui de falsatione monetæ convinci poterant, abscisis dexteris et ablatis testiculis, regnum suum abjurare[2] et exulare coegit. Cont. Flor. Worc. ii. p. 79.

Matilda declared heir, and fealty sworn to her by the nobles.

MCXXVII. Rex Henricus, convocatis totius regni sui proceribus, prospiciens quod ejus[3] status præ sua teneritudine pendule vacillabat, eo quod non habebat hæredem masculum de corpore suo legitime procreatum qui sibi posset jure hæreditario in regno succedere, fecit eos jurare fidelitatem filiæ suæ Matildi imperatrici et hæredibus ex ea procreandis, quæ nondum de corpore suo sobolem procreaverat; inter alios qui juraverant primus et præcipuus extitit Stephanus comes Bononiensis et Blesensis, regis Henrici ex sorore sua nepos, qui non solum in persona propria sacramentum fidelitatis emisit, sed et aliis regni proceribus jurisjurandi formam præstruxit. Siquidem idem Stephanus majoris Stephani comitis Bononiæ primogenitus et hæres, promovente ipsum avunculo[4] suo rege Henrico, unicam

Stephen of Blois.

Newburgh, i. p. 22.

---

[1] *i.e.* Sleaford.

[2] *abjurare*] adunare, MS.

[3] *quod ejus*] cujus, MS.

[4] *avunculo*] amurticio, MS.

Robert de Monte, col. 443.

MCXXVIII. Obiit Ricardus Londoniensis episcopus, cui successit Gilebertus Universalis. A.D. 1128.

MCXXIX. Papæ Honorio successit Innocentius; orto tamen contra eum gravissimo scismate per Petrum Leonis hæresiarcham. Obiit Willelmus Giffard Wintoniensis episcopus, cui successit Henricus frater regis Stephani, abbas Glastoniæ, nepos regis Henrici primi. *Osney, Tib. A.* 9. f. 54.

Cont. Flor. Worc. ii. p. 91.

Eodem anno fundata est ecclesia Sanctæ Mariæ in insula quæ dicitur Oseneya, extra castrum Oxenfordense posita a Roberto de Oyly secundo, constabulario regis Henrici primi; cui primus præfuit prior Radulfus annis novem et mensibus quinque. S. Mary's Osney founded. Ralph, the first prior.

MCXXX. Rex Henricus ecclesiam Christi Cantuariensis nobiliter dedicari fecit, adeo ut coruscante luminaribus ecclesia, et singulis altaribus singulis episcopis deputatis, cum simul omnes inciperent canticum *Terribilis est locus iste*, et classicum mirabiliter intonaret, rex illustris præ lætitia se non capiens, juramento per mortem Domini regio affirmaret vere terribilem esse. Hugo primus abbas de Radingis factus est archiepiscopus Rothomagi. Canterbury cathedral dedicated.

MCXXXI. Nihil memoriale.

Id. pp. 94, 95.

MCXXXII. Robertus dux Normanniæ, frater regis Henrici primogenitus, in custodia obiit. Terræmotus per Angliam. Death of Robert of Normandy.

MCXXXIII. Magister Robertus Pulein scripturas divinas, quæ in Anglia obsoluerant, apud Oxoniam legere cœpit. Robert le Poule at Oxford.

filiam et hæredem comitis Blesensis[1] duxerat in uxorem: unde factum est, ut ex successione paterna comitatum Bononiensem et per uxorem suam comitatum Blesensem pariter possideret. A.D. 1127. *Wykes, Titus A.*14.

MCXXVIII. Obiit Ricardus Londoniensis episcopus; cui successit Gilebertus.

MCXXIX. Obiit Honorius Papa; successit ei Innocentius. Robertus de Oyli fundavit monasterium Oseneye.

MCXXX. Rex Henricus fecit dedicari ecclesiam cathedralem monachorum monasterii Sanctæ Trinitatis Cantuariensis. f. 5.

MCXXXIII. Obiit in carcere Robertus Curtehoese dux Normanniæ, quem frater suus rex Henricus, sicut superius annotatum, cepit in bello et usque hactenus tenuit captivatum. Death of Robert Curtehose.

[1] *i.e.* Matilda. The compiler has carelessly changed *Bononiæ* and *Blesensis* in this paragraph, besides calling Stephen the eldest son of his father, instead of the third.

A.D. 1133. *Osney, Tib. A. 9.* Qui postea, cum ex doctrina ejus ecclesia tam Anglicana quam Gallicana plurimum profecisset, a Papa Lucio secundo vocatus et in cancellarium Sanctæ Romanæ ecclesiæ promotus est.

MCXXXIV. Nihil memoriale.

Death of Henry I. Stephen. Siege of Oxford Castle.

MCXXXV. Obiit rex Henricus primus, cui successit filius Ade[læ] sororis ejus, Stephanus comes Boloniæ. Qui primo anno regni sui castellum Oxoniæ obsidens in deditionem accepit. Anno secundo regni sui transivit idem rex scilicet in Normanniam, prælium commissurus adversus Gaufridum comitem Andegavensem, maritum secundum imperatricis; sed orta seditione inter Normannos et Flandrenses negotium ejus frustratum est. Cont. F. W. p. 95. Robert de Monte, col. 452, 3.

MCXXXVI. Grave bellum inter Normannos et Walenses, cæsis militibus quingentis sexdecim. Cont. F. W. p. 97.

A.D. 1134. *Wykes, Titus A. 14.* Eodem anno facta est eclipsis solis, adeo ut sol videretur similis tertiæ lunæ.

Death of Henry I. Succession of Stephen.

MCXXXV. Obiit serenissimus rex Henricus primus iv. nonas Decembris; corpus ejus a Normannia in Angliam delatum, sepultum est apud Radinges in monasterio monachorum quod fundavit et copiosis ditavit possessionibus. Successit eidem in regno Stephanus comes Bononiæ, ejus, ut prætactum est, ex sorore nepos; præter sacramentum quod Matildi filiæ regis de observanda fidelitate præstiterat, annitentibus præsulibus et proceribus regni, consiliis perjurii crimine irretitis. Sane proceres et pontifices regni, quia Matildis imperatrix, quæ comiti Andegavensi Gaufrido post mortem imperatoris nupserat, nullam adhuc de corpore suo prolem procreaverat, ut regni profectibus providerent, ne regnum sine rege periclitaretur, ipsum Stephanum tanquam propinquiorem hæredem in regem sublimarunt. Id. p. 95. Newburgh, i. p. 21. Id. p. 23.

His consecration by archbishop William of Corbueil.

Consecratus est autem a Willelmo tunc Cantuariensi archiepiscopo iv°. Februarii. Anno eodem, coronationis suæ primo, idem rex Stephanus obsedit castrum Oxoniæ, et cepit.

Stephen goes into Anjou against Geoffrey.

MCXXXVI. Rex Stephanus confidens in potentia virtutis suæ, transfretavit in Galliam, et congregato exercitu copioso, procedens in Andegaviam proposuit debellare Galfridum Andegavensem, qui Matildem imperatricem duxerat in uxorem; prospexerat enim, quod si imperatrix prolem de corpore suo generaret, bella

Cont. F. W. p. 97.

MCXXXVII. Willelmus Cantuariensis archiepiscopus obiit. Grave bellum apud Kardigan, et tanta strages hominum facta est, ut de captivis mulieribus mille remanerent ad decimam. A.D. 1137. *Osney, Tib. A.* 9.

MCXXXVIII. Obiit Radulfus, primus prior ecclesiæ nostræ; cui successit magister Wigodus, qui ecclesiæ nostræ præfuit annis triginta et mensibus quatuor, Death of p. Ralph. Wigod, second prior of Osney.

---

sibi minime defutura.[1] At comes voracitatem vertens in alacritatem, regi terram suam invadenti potenter occurrit, ipsumque militari virtute repulsans, infecto proposito eum Angliam repatriare non sine [dedecore] compellebat. Imperatrix quoque, jam gravida, peperit filium ab eodem comite procreatum, quem avito [nomine] nuncupavit Henricum; cui, sicut prætactum est, regnum Angliæ jure hæreditario competebat. A.D. 1136. *Wykes, Titus A.* 14. Birth of Henry II.

Id. p. 97.

MCXXXVII. Commissum est grave prælium inter Normannos et Wallenses apud Kardigan, in quo pluribus interfectis Normannis.[2] Battle at Cardigan.

MCXXXVIII. Obiit Willelmus Cantuariensis archiepiscopus; successit ei vir venerabilis Theobaldus. Eodem anno imperatrix comitissa Andegaviæ, editæ jam masculæ sobolis fœcunditate gavisa, muliebrem animum exuens et virilem induens, de via pelagi pericula non formidans, assumpto secum filio suo adhuc impubere, ut puta in cunabilis vagiente, consentiente marito suo comite Andegavensi, qui ne terras suas relinqueret indefensas, cum ea transfretare tutum fore non decrevit; classe[3] parata cum militaribus copiis naves ascendit, et aura igitur gratius arridente, secundis flatibus navigando, applicuit in Angliam, ut jus quod filio suo super regno Angliæ competebat proavorum successione, et avunculi sui assignatione, radice rectissima, vendicaret. Proceres quoque regni quorum animos jurisjurandi transgressio vacillabat, provida deliberatione sibi consiliabant,[4] affectum denunciantes regi Stephano Theobald archbishop of Canterbury. f. 55. Arrival of Matilda and her infant son in England.

---

[1] *defutura*] defutatur, MS.
[2] Sic.
[3] *classe*] classa, MS.
[4] *consiliabant*] consiliabat, MS.

A.D. 1138. *Osney, Tib. A. 9.* Battle of the Standard.

scilicet quindecim annis et septem mensibus in prioratu; postea vero in abbatem promotus est. Eodem anno commissum est prælium inter Anglos et Scotos in provincia Norhanhinbrorum juxta villam quæ dicitur Alurintona, ubi multa milia Scotorum interfecta sunt. Rex vero Scotorum David et filius ejus Henricus fugæ beneficio vix evaserunt. R. de Monte, col. 454. Cont. F. W. p. 112.

A.D. 1138. *Wykes, Titus A.14.* She is joined by Robert, earl of Gloucester.

alieni juris invasori, seu potius intrusori, ut vel regno cederet, aut ad motus se bellatos præpararet. Evocavit imperatrix in adjutorium suum virum nominatissimum et potentem, ac militari strenuitate præclarum, fratrem suum Robertum comitem Gloucestrensem, quem pater suus rex Henricus de non legitimo concubitu progenuerat, in quo sibi usque adeo complacebat, ut filiam unicam et hæredem[1] cujusdam comitis Gloucestrensis conjugali sibi matrimonio copularet; castra quoque munitissima Bristolle et Marlebege et alias terras amplissimas assignaret. Is congregata militum et bellatorum caterva non modica, sororis suæ non mediocriter auxit exercitum, eique totis viribus assistebat. Civil war. Initia dolorum hoc malum; it per totum regnum guerra detestabilis, nam imperatrix cum fautoribus suis regem viriliter impetebat. Rex multos de proceribus regni, qui pejerare non erubuerant, sibi conjunxerat, et quamplures alienigenas in suum adjutorium accersivit, quorum fultus auxilio partis adversæ conatus militariter propulsabat. Hinc factum est ut inter partes mutuo concertantes diversimodis casibus alternaretur fortuna; rex interdum imperatricis conatibus et suorum resistere non prævalens, verecunde succubuit: aliquotiens imperatrix instabilis fortunæ volubilitatem experta, regi non sine suorum dispendio tergum dedit. Battle of the Standard. Eodem anno commissum est grave prælium inter Anglos et Scotos apud Alvertone, ubi erectum et eductum est Standardum, cujus usque hodie memoria non sopitur. Robert de Monte, col. 454.

[1] Maud or Mabel, daughter of Robert Fitz-Hamon, lord of Gloucester.

MCXXXIX. Teobaldus Cantuariensis archiepiscopus sacratur. Cepit rex S[tephanus] Rogerum episcopum Saleberiensem in castro Oxenfordiæ et filium ejus Rogerum cognomento Pauperem, cancellarium regis, et Alexandrum Lincolniensem episcopum, eosque ad deditionem castellorum suorum coegit. Nigellus secundus Elyensis episcopus et Adelelmus nepos Alexandri episcopi qui per idem tempus thesaurarius regis fuit, per fugam elapsi sunt. Rogerus Salesburiensis episcopus obiit; cui successit Jocelinus, Wintoniensis archidiaconus. Eodem anno venit Matildis imperatrix in Angliam, regnum sibi ex testamento patris sui vendicatura. Tunc rebellaverunt multi contra regem; scilicet Brianus quoque de Walingeford cum imperatrice agens provinciam circumquaque vastare cœpit. Robertus II. vero de Oylly imperatricem ut dominam suam in municipio de Oxonia recepit.

A.D. 1139. *Osney, Tib. A.* 9.

Cont. Flor. Worc. ii. pp. 108, 116. R. de Monte, col. 454.

Seizure of the bishops of Salisbury and Lincoln by Stephen.

Arrival of Matilda in England. f. 54 *b.*

Brian Fitz-Count.

Robert d'Oyly.

Cont. F. W. p. 123. MCXL. Turstanus Eboracensis archiepiscopus obiit, cui successit Henricus Murdac.

Id. p. 129. MCXLI. Captus est rex S[tephanus] apud Lincolniam, quarto nonas Februarii, a Roberto comite

Capture of Stephen;

Newburgh, i. p. 26. MCXXXIX. Rex Stephanus minus sano ductus consilio cepit [et] incarceravit duos fratres Rogerum Saresberiæ et Allexandrum Lincolniæ episcopos, et abstulit ab eis omnia castra quæ suis sumptibus ædificaverant, de quibus supra fit mentio, ut in eis sibi et suis refugium præpararet.

A.D. 1139. *Wykes, Titus A.* 14.

The bps. of Salisbury and Lincoln imprisoned.

MCXLI. Rex Stephanus casu devenit Lincolniam, ubi occurrerunt ei proceres qui favebant imperatrici, et irruentes in regios inopinate, regi prælium intulerunt: et captus est rex in prælio, fautoribus suis quam pluribus interfectis, reliquis ægre evadentibus, rege [per] proceres captivato. Dum hæc Lincolniæ agerentur, commissum est et aliud prælium inter regios et fautores imperatricis apud Wiltone, in quo captus est Robertus comes Gloucestrensis et carcerali custodiæ mancipatus, cæteris ignominiose propulsatis. Doluit

Capture of Stephen at Lincoln. f. 6.

Capture of Robert of Gloucester at Wilton.

A.D. 1141. *Osney, Tib. A. 9.*

Gloecestriæ, qui cum Ranulpho comite Cestriæ et aliis pluribus ab imperatrice missus fuerat. Eodem anno rebellavit adversus imperatricem Henricus Wintoniensis episcopus, qui prius ei civitatem Wintoniæ reddiderat,[1] et Robertum comitem Gloecestriæ cepit, ipsamque civitatem cum duabus abbatiis[2] incendit. Rex ergo statim pro comite redditus est, et regno restitutus. Cont. Flor. Worc. pp. 130, 133.

of Robert of Gloucester. Winchester burnt.

Death of Robert d'Oyly II.

MCXLII. Obiit Robertus secundus de Oylly fundator ecclesiæ nostræ, cujus corpus apud Eignesham quidem humatum est, eo quod ante fundationem ecclesiæ nostræ illic se sepeliendum devoverat. Quindecim diebus post mortem ejus cepit rex Stephanus Oxeneforde et incendit, et in munitione imperatricem obsedit. Unde post longam obsidionem victu deficiente, imperatrix cum quatuor militibus candidis lintheis velatis, quia terra nive candebat, nocte egrediens per Thamesim congelatam evasit. R. de Monte, col. 458.

Oxford taken by Stephen.

Escape of the empress.

MCLXIII. Obiit Innocentius Papa.
MCXLIV. Obiit Celestinus Papa. Id. coll. 459, 461.

A.D. 1141. *Wykes, Titus A.* 14.

imperatrix de fratris sui et aliorum fautorum suorum captivatione; habito tandem de captivorum liberatione inter partes tractatu, pro comite Roberto redditus est rex Stephanus: quibus libertati pristinæ restitutis, redivivus guerræ furor vehementius solito cœpit inter partes excandescere. Destructa est Wyntonia.

They are exchanged.

The empress besieged in Oxford.

MCXLII. Rex Stephanus comperto quod imperatrix causa refugii in castro Oxoniæ se reposuerat, obsedit castrum, et inclusam sic arctavit, ut mediæ noctis intempestæ silentio, cogeretur induta vestibus linteis, quia nix vehemens ingruebat, cum quatuor tantum militibus, simili amictu, ne viderentur, indutis, fluvium Tamisiæ super glaciem clanculo pertransire; sicque manus regis evasit, et in tutiora se loca recepit.

Her escape.

MCXLIII. Obiit Innocentius Papa; successit ei Celestinus, pauco tempore post victurus. R. de Monte, coll. 459, 461.

MCXLIV. Obiit Celestinus Papa; successit ei Lucius,

[1] *reddiderat*] reddiderant, MS. | [2] Hyde and Warewell.

R. de Monte, col. 462.

MCXLV. Obiit Lucius secundus Papa, cui successit Eugenius tertius. A.D. 1145. *Osney, Tib. A.* 9.

MCXLVI. Nihil memoriale.

Id. coll. 463, 4.

MCXLVII. Lodovicus rex Francorum et Conradus imperator Alemannorum per Græciam ambulaturi iter Jerosolimitanum arripiunt cum multis milibus, quorum quamplurimi in itinere ferro [et] fame perierunt, ita ut infecto negotio principes cum paucis vix evaderent. Eodem anno donata insula Middenia ecclesiæ nostræ a civibus Oxoniæ. Eodem etiam anno adjudicata ecclesia Sanctæ Mariæ Magdalenæ ecclesiæ Sancti Georgii a Roberto de Bethuine Herefordensi episcopo, qui eandem causam ex mandato Eugenii Papæ tertii remota appellatione terminandam susceperat, agente Waltero archidiacono, ecclesiæ Sancti Georgii canonico, adversus ecclesiam Sanctæ Frideswidæ. Second crusade. Island of Midden (Medley) given to Osney. Church of S. Mary Magdalene.

Matt. Par. p. 82.

MCXLVIII. Alexander Lincolniensis episcopus obiit, cui successit Robertus de Chesneto. Eodem anno

---

in brevi post similiter moriturus. Asperrima fames in Anglia pro defectu frugum, unde factum est ut Anglia duplici incommodo famis scilicet et guerræ totaliter attenuata contabesceret. Puer quidam Christianus crucifixus est a Judæis, in civitate Norwici. A.D. 1144. *Wykes, Titus A.* 14. Famine.

MCXLV. Obiit Lucius Papa, successit ei Eugenius.

Newburgh, i. p. 56.

MCXLVII. Secunda transfretatio Christianorum in Terram Sanctam, ut invaderent Sarracenos; in qua Conradus rex Alemanniæ et Lodowicus rex Franciæ cum turba plurima bellatorum, devia maris mediterranei relinquentes, profecti sunt per terram, quousque pervenissent in Græciam, in regionem Constantinopolitanam, et nobilem illam civitatem Antiochiam, quæ a perfidis Sarracenis per dolum fuerat occupata, suis conatibus liberarent. Fundata est abbatia Bruerniæ ordinis Cisterciensis. Second crusade. Bruerne abbey founded.

MCXLVIII. Obiit Alexander Lincolniensis episcopus, cui successit Robertus de Chesny. Obiit Robertus

A.D. 1148. *Osney, Tib. A. 9.* Council of Rheims. Condemnation of Gilbert de la Porée, bishop of Poictiers.

celebratum est concilium civitate Remis sub Papa Eugenio, in quo damnata sunt dogmata magistri Gileberti Porcatæ, Pictavensis episcopi, qui dicebat quod divinitas non est Deus sed forma qua est Deus, sicut humanitas non est homo sed forma qua est homo; et quædam alia quæ catholica detestatur ecclesia. Ibi obiit Robertus de Bethuine Herefordensis episcopus, qui bonus episcopus appellatus est; cui successit Gilebertus Foliot abbas Gloecestriæ, qui postea episcopus Londoniensis factus est.

S. George's given to Osney.

MCXLIX. Donata est ecclesia Sancti Georgii ecclesiæ nostræ.

Bensington and Turkdean churches.

MCL. Obiit Symon Wigorniensis episcopus; cui successit Johannes de Pageham, qui contulit nobis ecclesias de Bensindon et Turkden.[1]

Deaths of Geoffrey of Anjou, Theobald of Blois,

MCLI. Obierunt Gaufridus pater regis Henrici secundi, comes Andegaviæ. Et Theobaldus comes, frater

R. de Monte, coll. 467, 8.

A.D. 1148. *Wykes, Titus A.* 14. Council of Rheims.

Herefordiæ episcopus; cui successit Robertus[2] Foliot, postea per postulationem Londoniensis episcopus. Eodem anno Eugenius Papa veniens citra montes, celebravit generale concilium in civitate Remensi. Hic Eugenius et beatus Bernardus Clarevallensis dudum fuerunt socii speciales in scholis.

MCL. Obiit Symon Wygorniæ episcopus; successit ei Johannes de Pageham.

f. 6 *b.* Death of Geoffrey of Anjou.

MCLI. Obiit Galfridus comes Andegaviæ, pater Henrici qui postea fuit rex Angliæ. Hic comes Galfridus præpotens in robore militari dum vixit, dum conjux ipsius cum filio suo morabatur in Anglia, ne in tempore otii foret otiosus, finitimum sibi ducatum Normanniæ et omnes alias terras transmarinas quæ filio suo jure hæreditario competebant, militari probitate subnixus sibi subjugavit, civitates et castra sufficien-

---

[1] *qui . . .*] This sentence is in the margin in red.

[2] Sic erroneously for *Gilbertus*.

regis Stephani. Et Matildis regina uxor regis Stephani. Eodem anno perrexit abbas Wigodus Romam, provocatus a Roberto priore Sanctæ Frideswidæ, qui ecclesiam Sancti Georgii ex auctoritate Walteri archidiaconi, qui nullum jus donationis in ea habuit, sibi vendicavit. Ibi adjudicata est ecclesia Sancti Georgii et ecclesia Sanctæ Mariæ Magdalenæ ecclesiæ nostræ ratione judicii; sententia auctoritate Apostolica confirmata, et in registro Papæ Eugenii tertii in gestis septimi anni litteris annotata est.

A.D. 1151. *Osney, Tib. A.* 9. q. Matilda. Appeal to Rome re- f. 55. specting the church of S. George. S. George's and S. Mary Magdalene's confirmed to Osney.

---

tibus undecunque præsidiis muniendo. Imperatrix quoque filium suum adhuc impuberem, dum regem Stephanum sorte bellica fatigaret, clarissimo principi David regi Scottorum tradiderat mittendum. Cum igitur idem Henricus sextum decimum [annum] ætatis suæ attigisset, rex ipse Scottorum prospiciens ipsum jam aptum armorum et præliorum exercitiis, eum apud Carloyl militis cingulo decoravit. Hic audita morte patris,[1] cum omni celeritate ad partes se transtulit Gallicanas, et Andegaviam ex successione paterna, Normanniam et Cinomannam, cæterasque terras avito sibi jure competentes, nullo prorsus resistente in deditionem accepit: et spreto nomine comitis, induit nomen ducis, et se ducem Normanniæ publice proclamabat. Eodem anno obiit Matilda regina Angliæ, uxor regis, et Eustachius ejusdem regis primogenitus, qui futurus successor regni sperabatur. Idem Eustachius filiam[2] Lodowyci regis Francorum duxerat in uxorem. Rex itaque jam senex effectus, sentiens se per mortem uxoris et fratris sui et primogeniti sui a Domino flagellatum, cœpit cogitare potius cogitationes pacis quam belli.

A.D. 1151. *Wykes, Titus A.* 14. His son Henry, Newburgh, i. p. 61. knighted by David, king of Scots; Id. p. 82. duke of Normandy. Death of queen Matilda and prince Eustace.

[1] *patris*] patria, MS. | [2] Constance.

A.D. 1152. *Osney, Tib. A.* 9. Marriage of Henry II. and Eleanor of Aquitaine. Peace

MCLII. Facto divortio inter Lodovicum regem Francorum et Alienor reginam, duxit eam uxorem Henricus dux Normanniæ. Cont. Flor. Worc. p. 136.

MCLIII. Mortuo Eustachio filio regis Stephani, ipse rex suscepit in filium et hæredem Henricum ducem R. de Monte, coll. 475, 6.

A.D. 1152. *Wykes, Titus A.* 14. Divorce of Louis VII. and Eleanor.

MCLII. Agitata diutius lite inter Alienoram reginam Francorum et virum suum regem, ipsa regina acriter petente divortium ratione consanguinitatis, quam proposuit inter se et virum suum, auctoritate Apostolica celebratum est divortium inter eos; instantius autem laborabat ad divortium, eo quod ad nuptias Henrici ducis Normanniæ et futuri regis Angliæ ferventius aspirabat. Erat et ipsa filia unica et hæres ducis Aquitanniæ quam nos Vasconiam nuncupamus. Soluto quoque matrimonio inter ipsam et regem, ad nuptias ducis quas concupierat ilico convolavit; unde factum est ut dux Henricus jus hæreditarium uxoris suæ, ducatum Aquitanniæ etiam invito rege Francorum, exigente tamen justicia, in deditionem acciperet, et ducatum[1] Normanniæ[2] comitatibus Andegaviæ et Cenomanniæ sociaret, et cœpit inter primos orbis proceres tanquam famosissimus reputari. Hæc secundum historiæ veritatem huic opusculo dignum inserenda [judicavi]. Possessiones istas amplissimas tenuit et possedit idem dux et posteri ejus usque ad tempus regis Johannis, qui malis innumeris crebrescentibus circa eum, eas sua mollitie perdidit. Newburgh, i. p. 84.

Her marriage with Henry, duke of Normandy.

f. 7.

Terms of peace between Stephen and Henry.

MCLIII. Mediatoribus multis efficacissime laborantibus, facta est pax inter regem [Stephanum et Henricum ducem, ita ut] Stephanus quamdiu vivet pacifice regnum Angliæ possideret, quo mortuo Henricus dux Normanniæ tanquam hæres legitimus eidem in regno succederet, quem rex adoptavit in filium, et hæredem Id. p. 83.

---

[1] *ducatum*] ducatus, MS. | [2] MS. inserts *et*.

Normanniæ, cessavitque mirabilis guerra totius Angliæ. Eodem anno obierunt Sanctus Bernardus abbas Clarævallensis et Eugenius Papa, cui successit Anastasius. A.D. 1153. *Osney, Tib. A.* 9. between Stephen and Henry. Deaths of S. Bernard and Eugenius III.

R. de Monte, coll. 475, 3.

Matt. Par. pp. 91, 92.

MCLIV. Obiit rex Stephanus, cui successit Henricus regis Henrici primi ex filia nepos, coronatus a Theobaldo archiepiscopo. Henricus Eboracensis archiepiscopus obiit, cui successit Sanctus Willelmus, qui obiit, et successit Rogerus. Death of Stephen. Succession of Henry II.

R. de Monte, col. 476.

Id. col. 478.

MCLV. Obiit Anastasius Papa, cui successit Adrianus genere Anglicus.

Id. coll. 480, 1.

MCLVI. Rex Henricus secundus transfretavit, et castra fratris sui Gaufridi obtinuit.

---

sibi successurum publice designavit; et sic cesssavit guerra quæ regnum Angliæ per xv. fere annos conquassaverat. Eodem anno obiit Eugenius Papa; successit ei Anastasius. Obiit etiam Sanctus Bernardus abbas Clarevallensis. A.D. 1153. *Wykes, Titus A.* 14.

Newburgh, i. p. 87.

MCLIV. Obiit rex Stephanus viii. kal. Novembris. Sepultus est in monasterio de Faveresham[1] in Cantia, quod a fundamentis extruxerat et sufficientibus possessionibus ampliavit. Obiit Henricus Eboracensis archiepiscopus; successit ei Willelmus, qui cito obiit; cui successit Rogerus. Death of Stephen.

MCLV. Dux Henricus audita morte regis Stephani statim de Normannia venit in Angliam, et honorifice susceptus a clero et populo, solemniter coronatus est apud Westmonasterium a Theobaldo tunc Cantuariensi archiepiscopo xiv. kal. Julii. Eodem anno obiit Anastasius Papa; cui successit Nicolaus natione Anglicus, natus apud Sanctum Albanum. Succession of Henry II.

MCLVI. Mense Octobris apparuit signum crucis in luna. Rex Henricus transfretavit; et civitates et castra quæ a[2] se desciverant et ab ejus se fidelitate sub-

[1] *Faveresham*] Kaveresham, MS. | [2] *a*] ad, MS.

LONDON FREE PUBLIC LIBRARY

A.D. 1157. *Osney, Tib. A.* 9. Invasion of Wales.

MCLVII. Rex Henricus exercitum copiosum duxit in Walliam, ubi interfectus est Eustachius filius Johannis, et Robertus de Curci et plures alii tam nobiles quam plebei. Rex tamen ultra progressus Hohellum regem Venedotiæ sibi subjugavit. Newburgh, i. p. 96.

Nantes obtained by Henry II. Peace with Louis VII.

MCLVIII. Johannes de Pageham Wigorniensis episcopus obiit, cui successit Aluredus. Rex Namnetam civitatem in jus dominii recepit. Idem rex Angliæ R. de Monte, col. 485.

A.D. 1156. *Wykes, Titus A.* 14. The Flemings driven from England.

straxerant, strenuissima probitate resumpsit; rediensque in Angliam omnes alienigenas, præcipue Flandrenses, qui regi Stephano adhæserant, omnibus possessionibus suis, quas in Anglia possederant, spoliatos profligavit et repatriare coegit: castra et munitiones, quas tempore hostilitatis construxerant, solo tenus complanavit.

The Northern counties freed from the Scots.

MCLVII. Rex Henricus, fortuna sibi gratius arridente, regem Scottorum sic arctavit, ut omnes terras Aquilonares, scil. Northumberland, Cumberland, et Westmeriland, quas tempore hostilitatis injuste occupaverat, resignaret. Quo facto, congregato exercitu processit ad partes Walliæ, ut principes et provinciales suo dominio subjugaret. Quippe Wallenses in primo conflictu in saltibus inviis et paludibus, ut moris eorum est, latitantes, exercitum regis de latibulis egredientes viriliter impetentes, fugere compulerunt, pluribus tam nobilibus quam plebeis inhumaniter interfectis, rege vix excidium evadente. Rex itaque suorum exterminium et suam verecundiam ægre ferens, eosdem cautius solito cœpit impetere, et classe non modica ex uno latere et exercitu cautius instructo ex altero circumcingens, unitos compulit suppliciter veniam petere, et se suis beneplacitis coaptare; et ut majorem de fidelitate servanda sibi facerent securitatem, Howellum inter Wallenses potentissimum et alios plures regi nomine obsidum tradiderunt. Newburgh, i. p. 92.

f. 7 *b*. The Welsh compelled to submit.

MCLVIII. Obiit Johannes Wigorniæ episcopus, cui [successit] Alluredus.

Henricus et rex Francorum Ludovicus invicem fœderati sunt. A.D. 1158. *Osney, Tib. A.* 9.

R. de Monte, col. 490. MCLIX. Rex Henricus adversus Tolosam civitatem movit[1] exercitum, sed resistente sibi rege Francorum Ludovico et Tolosanis opem ferente, infecto negotio reversus est; plura tamen castella partim vi partim terrore subegit. Civitas etiam Caturcorum timore perterrita in ejus ditionem cessit. Attempt of Henry II. upon Toulouse. Cahors surrendered.

Id. col. 491. MCLX. Mortuo Papa Adriano tertio, electi sunt duo in sede Apostolica, Rollandus qui postea Alexander Schism in the papacy.

Newburgh, i. p. 101. MCLIX. Rex Henricus, audito quod Gaufridus frater suus secundo genitus, (cui pater eorum comitatum Andegavensem, licet injuste, in testamento moriturus assignavit, ita tamen quod tribus castris munitissimis Chinone, Leudone,[2] et Mirebello contentus esset, quousque frater suus primogenitus Henricus regnum Angliæ fuisset adeptus et pacifice possideret,) comitatum Andegaviæ potenter invaderet, et ex testamento jus sibi perfunctorium vendicaret; copiosum exercitum maris devia peragrando duxit ad Tholosam, fratremque suum tam viriliter coarctavit, ut supradicta tria castra sibi reddere cogeretur; cui tamen res [et] terras quasdam planas ad victum[3] gratiose concessit. A.D. 1159. *Wykes, Titus A.* 14. Expedition of Henry II. against Geoffrey of Anjou.

Matt. Par. p. 95.

Newburgh, i. p. 106. MCLX. Rex Henricus iterum se fecit solemniter coronari apud Lincolniam, non infra civitatem, sed in suburbio. Eodem anno obiit Adrianus Papa; quo defuncto, cardinalibus in electione discordantibus, electi sunt duo; Rollandus qui et Allexander dictus a majori et saniori parte cardinalium canonice electus et consecratus est. Hujus partem fovebat regnum Apuliæ, Siciliæ, et Calabriæ, et tandem reges Franciæ et Angliæ, imo etiam universalis ecclesia Latinorum, exceptis tantum Lombardis et Teutonicis qui ditioni imperatoris Fretherici fuerant subjugati. A minoribus et pauciori- Henry II. crowned again. Pope Alexander III.

[1] *movit*] monuit, MS.
[2] Loudun.
[3] *victum*] justum, MS.

A.D. 1160. *Osney, Tib. A.* 9. dictus est, et Octovianus qui Victor appellatus est. Maxima tamen pars curiæ Romanæ et tota Latinitas præter Teutonicos Alexandro parebat. Solus Fredericus imperator Alemanniæ Octaviani partes fovebat. Ortum est ergo scisma pessimum quod [1] per xvij. annos et v. menses ecclesiam catholicam vehementer afflixit. Newburgh, i. p. 107.

MCLXI. Obiit Theobaldus Cantuariensis episcopus.[2] Id. p. 120.

MCLXII. Electus est Thomas cancellarius regis in archiepiscopatum.

Council of Tours. MCLXIII. Celebratum est concilium Turonis sub Alexandro Papa tertio ubi fuerunt omnes fere epi- Id. p. 124.

A.D. 1160. *Wykes, Titus A.* 14. bus minus canonice electus est Octovianus, qui et Victor nuncupatus est; hujus partem fovebat solus imperator et provinciæ suo dominio subjugatæ; [3] et factum est schisma magnum in universali ecclesia catholica.

The Antipope Victor III.

Death of archbp. Theobald. MCLXI. Obiit Theobaldus Cantuariensis archiepiscopus, qui beatum Thomam, dictum de Londonia, sincerissime diligebat; cui dudum archidiaconatum Cantuariensem contulerat: insuper et eum regis fecit esse cancellarium; quique defuncto Theobaldo, electus est in archiepiscopum Cantuariensem.

f. 8.

S. Thomas archbishop of Canterbury. MCLXII. Beatus Thomas Cantuariensis archiepiscopus consecratus est iii. nonas Junii.

Council of Tours. MCLXIII. Alexander Papa per maris devia navigando, ut insidias Octaviani et Fretherici imperatoris fautoris sui declinaret, valedicens Apulliæ devenit in Gallias, et accurrentibus et applaudentibus sibi regibus Angliæ et Franciæ, gratumque sibi favorem præstantibus, convocatis universis occidentalis ecclesiæ prælatis, generale concilium in civitate Turonensi magnifice celebravit. Interfuit autem eidem concilio venerabilis Thomas Cantuariensis archiepiscopus. Eodem anno nondum plene emenso, orta est dissentio inter regem

Quarrel between the king and archbp. Id. p. 129.

---

[1] *quod*] que, MS.

[2] Sic.

[3] *subjugatæ*] subjugante, MS.

scopi et abbates totius Angliæ. Eodem anno obiit Henricus primus de Oyli, advocatus noster. Et W[illelmus] Lungespeie, frater regis Henrici secundi. A.D. 1163. *Osney, Tib. A.* 9.

Matt. Par. p. 102. MCLXIV. In concilio apud Norhamtoniam magna discordia orta est inter regem Henricum et Thomam archiepiscopum, adeo ut imminente sibi mortis periculo, archiepiscopus a concilio rediens crucem archiepiscopalem suam manibus suis ipse ferret, sicque ab Anglia recedens pedestri itinere, ut facilius delitesceret, per aliquot dies ambulans ad Papam Alexandrum in Franciam secessit. Death of Henry d'Oyly I. Exile of Becket.

MCLXV. Nihil memoriale. f. 55 *b*.

MCLXVI. Nihil memoriale.

Newburgh, i. p. 146. MCLXVII. Obiit Robertus Lincolniensis episcopus; post cujus mortem diu vacavit episcopatus, sexdecim annis. Long vacancy of the see of Lincoln.

MCLXVIII. Obiit Matildis imperatrix, et Wigodus abbas noster, cui successit Edwardus. Death of the empress Matilda, and of abbat Wigod.

MCLXIX. Nihil memoriale.

Angliæ et Sanctum Thomam Cantuariæ archiepiscopum. A.D. 1163. *Wykes, Titus A.*14.

MCLXIV. Beatus Thomas ingravescente discordia inter ipsum et regem, prout in vita ejusdem sancti plenius exponitur, et malis circa eum crebrescentibus, elegit exilium, et ne deterius sibi contingeret, partes adiit Gallicanas. Eodem anno xiv. kal. Octobris circa horam nonam visi sunt in firmamento tres circuli varii quatuor colorum ad modum iridis; postea illis disparentibus, quasi duo soles apparuerunt. Exile of Becket. Solar phenomenon.

Newburgh, i. p. 146. MCLXVII. Obiit Robertus Lincolniensis episcopus, post cujus obitum vacavit sedes Lincolniæ fere xvii. annis: ita quod quodam fratre converso de Thame ordinis Cisterciensis, qui quasi propheta habebatur a laicis, asserente quod nunquam in Lincolnia futurus esset episcopus, fides ei credula adhiberetur. Prophecy respecting Lincoln diocese.

MCLXVIII. Obiit Matildis imperatrix mater regis Henrici.

A.D. 1170. *Osney, Tib. A.* 9. MCLXX. Fecit rex Henricus coronari Henricum filium suum a Rogero Eboracensi archiepiscopo, Sancto Thoma Cantuariensi archiepiscopo per idem tempus in Galliis exulante; unde gravis dissentio in ecclesia orta est. Matt. Par. p. 122.

Murder of Becket. MCLXXI. Interfectus est Sanctus Thomas archiepiscopus in ecclesia Cantuariensi; cujus mortem pretiosam crebra miracula subsecuta contestata sunt.

MCLXXII. Nihil memoriale.

MCLXXIII. Inchoata est guerra inter regem Henricum secundum et filium ejus regem Henricum tertium Id. p. 127.

A.D. 1170. *Wykes, Titus A.* 14. Coronation of prince Henry. MCLXX. Henricus rex Angliæ quatuor habens filios, scil. Henricum primogenitum, Ricardum secundo genitum, postea regem Angliæ, militem strenuissimum, Galfridum Plantagenest tertio genitum, Johannem dictum sine terra, quarto genitum, postea regem Angliæ; Henricum filium suum primogenitum, exulante Sancto Thoma, solemniter fecit coronari in regem a Rogero tunc Eboracensi archiepiscopo in præjudicium Cantuariensis archiepiscopi, assistentibus sibi et cooperantibus universis regni Angliæ episcopis; ex quo orta est dissentio inter dominum Cantuariensem et suffraganeos suos, quæ fuit causa martyrizationis beati Thomæ. Newburgh, i. pp. 153, 4.

f. 8 *b*. Murder of Becket. MCLXXI. Passus est beatus Thomas in ecclesia Cantuariensi. Eodem anno rex Henricus primo adiit Hiberniam. Id. p. 163.

The young king crowned again with his wife Margaret. MCLXXII. Henricus rex junior, sic enim vulgo vocabatur, iterum cum regina juniore uxore sua coronatus est apud Westmonasterium.[1]

His rebellion against his father. MCLXXIII. Rex Henricus junior ambitione regnandi, ut rem cum nomine possideret, in humanam præsumptionem degeneris Absalonis mutari non erubuit, cum potius ut patris regnum et regnandi potestatem adimeret, ad partes se transtulit Gallicanas, regis Francorum, qui patri suo adversarius semper extitit et infestus, consilio totaliter se committens; cujus valla- Id. p. 164.

[1] Hoveden, f. 302 *b* (Savile), says *Winchester*.

Newburgh, i. p. 165. tus adjutorio, terras omnes transmarinas, nullo sibi resistente, tempore sibi modico subjugavit. Confluebant ad filium, relicto patre, nonnulli de proceribus Anglicorum, quorum præcipui fuerunt Robertus comes Leycestriæ, [et] Hugo Bigotus comes Norfolciæ. Evocabat etiam ad se tres fratres suos licet adhuc impuberes; Ricardum, Galfridum, et Johannem. Dum hæc agerentur, rex Scottorum partes Aquilonares crudelissima depopulatione vastavit. Rex igitur senior undequaque coarctatus, explicatis thesauris regiis, quorum sibi copia suppetebat, providens quod Angli[a] fere omnis a se declinaret,[1] evocatis xx. milibus stipendiariis robustissimis et doctis ad prælium, Brebantionibus, Rutariis, et Avallensibus, stipendiis abundantissime ministratis, transfretavit in Galliam, filiumque suum sibi rebellantem, regem fautorem suum et eorum exercitus repulsatos, non sine confusione maxima in Franciam repedare coegit: castra, civitates, et oppida, quæ occupaverant, reassumens. Interim Ricardus de Lucy, cui absente rege regni cura commissa fuit, obsedit Leycestriam et cepit, muros prostravit, et solo tenus complanavit; indeque progrediens ad partes Aquilonares ad regem Scottorum, cum maximo dedecore repatriare coegit. Comes Leycestriæ in ultionem destructionis Leycestriæ, favente sibi Hugone, x. milia Flandrenses navigio transvexit in Angliam, qui omnes dum de Suffolchia procedere cogitarent ad partes Leycestriæ, comprehensi per regios, ad duo miliaria prope Sanctum Eadmundum in vico qui dicitur Fourham, a[2] minimo usque ad maximum interfecti sunt; sicque regnum Angliæ tranquilla pace gaudebat, sed non diu. Nempe rex Scottorum ad detergendam ignominiam præcedentem, iterum Aquilonarem provinciam cœpit invadere; quo comperto Randulphus de Glanville, Bernardus de Baillole cum pauco exercitu occurrerunt, habitoque

A.D. 1173. *Wykes, Titus A.* 14.

Invasion of the North by William the Lion.

Id. p. 172.

Capture of Leicester by Richard de Lucy.

Retreat of William the Lion.

Hoveden, f. 307.

Slaughter of the Flemings at Fornham.

Newburgh, i. p. 179.

f. 9.

Defeat and capture of William the Lion.

[1] *declinaret*] destinaret, MS. | [2] *a*] ad, MS.

A.D. 1173. *Osney, Tib. A. 9.* juniorem et omnes fratres ejus, ita ut omnes filii ejus et quamplurimi comites et barones insurgerent in eum, quod bellum duobus fere annis protractum regnum utrumque, Anglorum videlicet et Francorum quorum auxilio idem rex junior fruebatur, vehementer attrivit.

Consecration of bishops. MCLXXIV. Ricardus Cantuariensis archiepiscopus, et Gaufridus Ridel Eliensis, et Johannes de Oxonia Norwicensis, et Ricardus de Peiter[1] Wintoniensis, et Johan- Matt. Par. p. 127.

A.D. 1173. *Wykes, Titus A.14.* congressu cum Scotis prope castrum de Alnewik, regem ceperunt, totumque ejus exercitum vel ceperunt vel interfecerunt. Commissum est hoc prælium anno MCLXXIV., tertio idus Julii, rege Scottorum in castro Richemundiæ carcerali custodiæ mancipato. Captus est ibidem cum rege Scottorum adjutor ejus præcipuus, Robertus comes Leycestriæ, missusque est captivus ad regem. Newburgh, i. p. 180.

New bishops. MCLXXIV. Ricardus prior Dovoriæ consecratus est archiepiscopus Cantuariensis, et cum eo Galfridus Eliensis, Johannes Norwicensis, Petrus[2] Wyntoniensis, Johannes Cicestrensis, Reginaldus Batoniensis, Robertus Foliot Herefordensis, episcopi. Eodem anno me-

Peace between the king and his sons. diatoribus plurimis potissime laborantibus, facta est concordia inter regem Henricum et filium sub hac forma. Filius qui patrem offenderat humiliter ad patrem veniens, reatum suum, quod inficiari non poterat, publice recognovit; veniam suppliciter petiit et obtinuit, satisfactionem spopondit et adimplevit. Quippe quod ulterius patrem non inquietaret, trifariam præstitit cautionem; juratoriam, dum corporale præstitit sacramentum de fidelitate servanda, insuper tanquam domino hominium fecit: fidejussoriam, dum multi potentes et nobiles gratis pro eo fidejubent: pignorantiam, obsides ingenuos in patris custodiam deputando. Tres quoque fratres juniores pater facile et impune Id. p. 191.

[1] *i.e.* of Poictiers.

[2] Sic erroneously for *Ricardus*.

nes Cicestrensis, et Reginaldus Lumbard Bathoniensis, et Robertus Folioth Herefordensis, episcopi consecrantur. Gaufridus quoque bastard filius regis Henrici in episcopatum Lincolniensem eligitur; sed postmodum de voluntate patris sui non consecratus episcopatum reliquit. A.D. 1174. *Osney, Tib. A.* 9. Geoffrey Plantagenet elected bp. of Lincoln.

MCLXXV. Robertus comes Leicestriæ et Willelmus rex Scotiæ, qui adversum regem Henricum secundum cum rege juniore conspiraverant, capiuntur. Et firmata est pax sub sacramento inter regem Galliæ Ludowicum, qui partes junioris regis et fratrum ejus fovebat, et Henricum regem Angliæ. Eodem anno investituram accepimus ecclesiæ Sanctæ Mariæ Magdalenæ, judicante Gileberto Lundoniarum episcopo ex præcepto Papæ Alexandri tertii, unde prius a canonicis Sanctæ Frideswidæ violenter ejecti fueramus. Capture of Robert de Bellomont and William king of Scotland. Peace with Louis VII. The convent receives investiture of S. Mary Magdalene's.

---

admisit ad gratiam, quos ætatis immaturitas excusabat. Ipsi quoque cum patre remanserunt; senior in provinciis Andegaviæ et Aquitanniæ, quas pater sibi concesserat, continue morabatur. Eodem anno Gaufridus frater[1] regis Henrici de non legitimo concubitu progenitus, electus est in episcopum Lincolniæ; qui tamen ad digniorem aspirans celsitudinem, munus consecrationis suscipere recusavit, temporalibus commodis ejusdem episcopatus nomine electi totus incumbens, usque ad annum Domini A.D. 1174. *Wykes, Titus A.* 14. Geoffrey Plantagenet, bp. of Lincoln.

MCLXXV. Rex Scottorum et Robertus comes,[2] sicut superius tactum est, quia series historiæ sic poscebat, capti sunt prope Alnewyk. Rex Henricus rebus in Normannia ad votum dispositis, processit in Britanniam Minorem, et filiam unicam et hæredem comitis Britanniæ Galfrido filio suo cognomento Plantegenest, despondit; de qua processu temporis genuit Arthurum Marriage of Geoffrey and Constance of Britanny.

---

[1] *frater*] Sic MS. erroneously for *filius*.

[2] Robert de Bellomont, earl of Leicester.

A.D. 1176. *Osney, Tib. A.* 9. The opposition of the canons of S. Frideswyde's, Oxford, silenced.

MCLXXVI. Impositum est silentium canonicis Sanctæ Fridewidæ apud Oxoniam a Gileberto Londoniensi episcopo et Rogero Wigorniensi episcopo ex mandato Papæ Alexandri tertii, ne quam ulterius adversus ecclesiam de Oseneia super ecclesia Sanctæ Mariæ Magdalenæ controversiam moverent, a qua sæpius auctoritate Apostolica abjudicati fuerant.

Reconciliation of the pope and emperor.

MCLXXVII. Venit Fredericus imperator Alemannorum cum multa devotione Venetitiam cum primoribus regni sui, et Alexandrum in Papam Catholicum, et Alexander illum in catholicum imperatorem recepit; sicque facta pace inter regnum et sacerdotium factum est gaudium magnum in ecclesia omnibus amantibus pacem. Newburgh, i. p. 196. Trivet (ed. Hog.), p. 86.

MCLXXVIII. Jerosolimis facta est paganorum destructio. Eclipsis solis in Vigilia Exaltationis Sanctæ Crucis per totam horam sextam. Id. p. 88.

Third Lateran council. *f.* 56.

MCLXXIX. Celebratum est concilium generale apud Lateranum sub Papa Alexandro tertio tricentorum duorum episcoporum a diversis mundi partibus convocatorum. Rogerus Wigorniensis episcopus, frater Wil- Id. p. 93.

Louis VII. at Canterbury.

lelmi Mor.[1] comitis Gloucestriæ, obiit. Ludovicus rex Franciæ venit in Angliam ad venerandum Sanctum Thomam martyrem. Matt. Par. p. 137.

A.D. 1175. *Wykes, Titus A.* 14. *f.* 9 *b.*

et Alienoram, de quibus suo loco dicetur. Anno eodem facta est pax inter Henricum regem Angliæ seniorem, et Lodowycum regem Franciæ, qui partem Henrici junioris diu foverat contra patrem.

The schism in the papacy at an end.

MCLXXVII. Frethericus imperator venit in Angliam, et relicto Papa Victore schismatico, cui longo tempore tam potenter adhæserat, saniori consilio ductus, Alexandro Papæ cœpit propensius adhærere; et sic cessante schismate, quod ecclesiam diu sciderat, factum est gaudium magnum in universali ecclesia catholica a MCLXXVIII.

MCLXXIX. Lodowycus rex auditis miraculis quæ Dominus operabatur per beatum Thomam, quem toto Matt. Par. p. 137.

---

[1] This word is illegible, as the MS. is injured here.

Trivet, p. 97. MCLXXX. Translatio Sanctæ Frideswidæ. Baldewinus abbas de Forde Wigorniensis et Sefridus Cicestrensis episcopi consecrantur. Rex Henricus secundus mutavit monetam in Anglia. A.D. 1180. *Osney, Tib. A.* 9. Newburgh, i. p. 223. Translation of S. Frideswyde.

Matt. Par. p. 140. MCLXXXI. Obiit Alexander Papa tertius; cui successit Lucius tertius. Eodem anno mortuus est apud Oseneiam Adam episcopus Sancti Asaph, et Rogerus Eboracensis archiepiscopus. Ludovicus rex Franciæ obiit; cui successit filius ejus Philippus in puerili ætate coronatus in vita patris. Obiit etiam Johannes de Salebi Carnotensis episcopus. Pope Lucius III. Death of Louis VII. Philip Augustus.

MCLXXXII. Nihil memoriale.

Id. p. 141. MCLXXXIII. Obiit rex Henricus junior, filius regis Henrici secundi. Valterus de Constantiis Lincolniensis et Gerardus Pulcele Cestrensis episcopi consecrantur. Eodem anno obiit Edwardus abbas noster secundus. Præfuit ante ecclesiæ nostræ annis sexdecim, mense uno, diebus decem. Death of the young king Henry. Death of Edward, second abbat of Osney.

MCLXXXIV. Xvii. kalendas Februarii factus est terræ motus in pluribus locis Angliæ circa mediam noctem. Earthquake, and

---

exilii sui tempore tam honorifice exhibuit, venit in Angliam pro veneratione martyris supradicti. A.D. 1179. *Wykes, Titus A.*14.

MCLXXX. Henricus rex mutavit monetam suam. Translatæ sunt reliquiæ Fritheswithæ Oxoniæ, et loculo[1] honorifice repositæ. Translation of S. Frideswide.

MCLXXXI. Obiit Lodowicus rex Francorum; successit ei Philippus filius ejus, in puerili ætate coronatus. Obiit Allexander Papa, cui successit Lucius. Death of Louis VII.

Newburgh, i. p. 231. MCLXXXIII. Obiit rex Henricus junior in partibus transmarinis. Consecrati sunt Walterus de Constantia Lincolniæ episcopus, et Gerardus Cestrensis episcopus. Death of the young king Henry.

Id. p. 234. MCLXXXIV. Obiit Ricardus Cantuariensis archiepiscopus; successit ei Baldewinus. Obiit et Gerardus Cestrensis episcopus, cui successit Hugo. Obiit et New bishops.

[1] *loculo*] socucio, MS.

A.D. 1184. *Osney, Tib. A. 9.* thunder storms. Hugh of Buckingham third abbat of Osney. Walter de Coutances archbishop of Rouen. Baldwin archbishop of Canterbury. Heraclius, patriarch of Jerusalem, in England. Prince John in Ireland. Pope Urban III. New bishops.

Kalendis ejusdem eadem hora noctis audita sunt tonitrua. Ricardus Cantuariensis archiepiscopus et Gerardus Cestrensis episcopus obierunt. Eodem anno factus est dompnus Hugo de Buchinham abbas Oseneiæ tertius. Et magister Walterus de Gant abbas primus de Waltham. Jocelinus Salesberiensis episcopus suscepto habitu Cisterciensi obiit. Trivet, p. 102.

MCLXXXV. Valterus Lincolniensis episcopus factus est archiepiscopus Rothomagensis. Et Baldewinus Wigorniensis episcopus factus est archiepiscopus Cantuariensis. Eodem anno venit patriarcha Jerosolimorum in Angliam, exercitum collecturus in subventione terræ Jerusalem. Johannes filius regis, cognomento sine terra, exercitum copiosum duxit in Hyberniam. Lucius Papa tertius obiit; cui successit Urbanus tertius. Matt. Par. p. 142.

MCLXXXVI. Hugo prior de Chartuse Lincolniensis, Willelmus Wigorniensis de Norhale, Willelmus Herefordensis, Johannes Exoniensis, Reinerius Sancti Asaph, episcopi consecrantur. Trivet, p. 105.

A.D. 1184. *Wykes, Titus A.* 14. Earthquake.

Joselinus Saresberiensis episcopus, recepto prius habitu monachorum Cisterciensium. Anno eodem, xvii. kal. Februarii, factus est terræmotus in pluribus locis per Angliam, circa mediam noctem, et audita sunt tonitrua valde terribilia.

Consecration of archbishop Baldwin.

MCLXXXV. Consecratus est Baldewinus Cantuariensis archiepiscopus; Walterus Lincolniensis episcopus, postulatione de se facta, relicto episcopatu Lincolniæ, factus est Rotomagensis archiepiscopus. Obiit Lucius Papa, cui successit Urbanus. Venit Heraclius patriarcha in Angliam pro negotio Terræ Sanctæ. Johannes, filius regis Henrici ultimo genitus, cognomento sine terra, copiosum exercitum duxit in Hiberniam.

Prince John in Ireland.

S. Hugh bishop of Lincoln.

MCLXXXVI. Sanctus Hugo monachus, ordinis Cartusiensis, consecratus est in episcopum Lincolniæ. Consecrati sunt etiam Willelmus Wigorniæ, Johannes Exoniæ, et Reynerus Sancti Asaph episcopi.

Trivet, p. 106.

MCLXXXVII. Gilebertus Foliot Londoniensis episcopus obiit. Eodem anno capta est terra Jerosolimitana a Saladino principe pagano, quinto et quarto nonas Julii, et crux Domini asportata, et rex captivus ductus, multitudine Christianorum post interfecta. Urbanus Papa tertius obiit; cui successit Gregorius octavus obiitque; et successit Clemens tertius. A.D. 1187. *Osney, Tib. A.* 9. Loss of Jerusalem. Popes Gregory VIII. and Clement III.

Id. p. 109.

MCLXXXVIII. Philippus rex Franciæ et Henricus secundus rex Angliæ cum optimatibus utriusque regni crucem acceperunt eundi Jerusalem, quam prius acceperat Fredericus imperator Alemanniæ cum optimatibus suis. Eodem anno datæ sunt decimæ de tota Anglia in subventione terræ Jerosolimitanæ. Ricardus de Peiter Wintoniensis episcopus obiit. The kings of France and England take the Cross. Also the emperor Frederick I.

MCLXXXIX. Facta est fames pervalida per Angliam, ita Famine in England.

MCLXXXVII. Obiit Gilbertus Londoniensis episcopus. Commisso prælio inter Christianos et paganos in Terra Sancta, apparuit sancta crux in bello. Saladinus cepit civitatem sanctam Jerusalem. A.D. 1187. *Wykes, Titus A.*14. f. 10. Battle of Tiberias.

Newburgh, i. p. 273.

MCLXXXVIII. Rex Henricus et rex Francorum Lodowicus[1] simul acceperunt crucem, [ut] veni[ren]t in Terram Sanctam, quorum exemplo animati dux Burgundiæ,[2] comes Flandriæ,[3] et comes Campaniæ,[4] et utriusque regni nobilium et plebeiorum innumerabilis multitudo, crucem similiter acceperunt; et concessit dominus Papa regibus supradictis decimam partem omnium bonorum mobilium regnorum suorum percipiendam de regnicolis suis, non solum de laicis sed et de clericis, tam sæcularibus quam religiosis; sicque decimata est tota Anglia. Obiit Ricardus Wyntoniæ episcopus. The kings of England and France take the Cross.

MCLXXXIX. Obiit serenissimus rex Anglorum ii. nonas Julii, scil. in octavis Apostolorum Petri et Pauli: Death of Henry II.

---

[1] Sic, erroneously, for Philippus.
[2] Hugh III.
[3] Philip of Alsace.
[4] Henry II.

A.D. 1189. *Osney, Tib. A.* 9. ut multi fame morerentur. Fredericus imperator Henri- Trivet, p. 113. Newburgh, ii. p. 1.
cum filium suum regem Italiæ relinquens, Jerosolimam
per terram profectus est, cui fuit impedimento impe-
rator Constantinopolitanus [1] qui cum Soldano in tantum
f. 56 *b*. fœdus inierat ut uterque sanguinem alterius biberit
Death of Henry II. juxta ritum legis suæ. Rex Henricus secundus, obses-
sus [2] a Ricardo comite Pictaviæ filio suo et Philippo
Richard I. crowned. rege Franciæ et Philippo comite Flandriæ, obiit; et
successit filius ejus, coronatus a Baldewino archiepi-
scopo, qui et ipse ante patrem suum crucem accepe-
Liberation of queen Eleanor. rat. Hic statim ut [3] regnum adeptus est, reginam
Alienor, matrem suam, quam pater suus in custodia
diu tenuerat, liberavit et super omne regnum suum
Persecution of the Jews. exaltavit. Per Angliam Christiani adversum Judæos
insurgere incipiunt. Gaufridus Ridel Eliensis episcopus
obiit. Willelmus Elyensis de Longo Campo cancellarius
regis [factus est]. Gaufridus frater regis Ricardi, qui
prius episcopatum Lincolniensem reliquerat, electus est in

A.D. 1189. *Wykes, Titus A.* 14. cujus tempore passus est beatus Thomas. Et sepultus
est rex in partibus transmarinis, in illo nobili monas-
Succession of Richard I. terio monialium Fontis Ebraudi. Quo defuncto filius
ejus rex regum nominatissimus, de partibus Galliæ
ocius veniens in Angliam, solemniter coronatus est
apud Westmonasterium a Baldewino tunc Cantuariensi
archiepiscopo, iii. nonas Septembris. Eodem die dum
rex, expleto coronationis suæ [4] solemni, cum proceribus Newburgh, ii. p. 3.
sederet in convivio, orta est contentio inter Christianos
Massacre of the Jews in London. et Judæos ante fores palatii, ibique interfectus est
quidam Judæus Eboracensis famosissimus, nomine Jo-
sias, alter nomine Benedictus graviter vulneratus con-
fugit ad ecclesiam, et a Christianis baptizatus est:
nec mora, incenduntur domus Judæorum in civitate

[1] Isaac Angelus.
[2] *obsessus*] obsessis, MS.
[3] *ut*] in, MS.
[4] *suæ*] tam, MS.

archiepiscopatum Eboracensem. Ricardus thesaurarius regis Londoniensis, Godefridus de Luci Wintoniensis, Hubertus Walteri Salesburiensis, episcopi consecrantur. Eodem anno ecclesias de Peri et de Hamtonia et duas hidas de Pesi adepti sumus. Sedata est discordia inter Baldewinum archiepiscopum et monachos Cantuarienses, quæ inter eos occasione cujusdam ecclesiæ canonicorum sæcularium quam archiepiscopus extra Cantuariam construxerat aliquamdiu habita, totam ecclesiam Anglicanam et scandalo et mæstitia nonnulla repleverat. Archiepiscopus autem ecclesiam illam apud Lamhediam extra Londoniam construxit.

A.D. 1189. *Osney, Tib. A.* 9. Churches of Waterperry and Hampton Gay. The quarrel between abp. Baldwin and the Canterbury monks made up.

MCXC. Combusta est ecclesia Sanctæ Frideswidæ cum maxima parte civitatis Oxenfordiæ. Willelmus Wigorniensis episcopus obiit. Philippus rex Franciæ et Ricardus rex Angliæ et Baldewinus Cantuariensis archiepiscopus et Hubertus Salesburiensis cum optimatibus utriusque regni iter Jerosolimitanum arripiunt.

Fire at Oxford. Progress of the crusade.

Londoniæ: et innumerabilis Judæorum interfectus est numerus; quidam vero flammis exusti et bonis omnibus spoliati descenderunt ad inferos in momento. Benedictus ille qui baptizatus fuerat ductus est ante regem, et interrogatus an vellet [esse] Christianus, respondit quod non, asserens quod invitus coactus est baptizari, quique rege jubente redditus est Judæis, sed invalescente angustia vulnerum, vix per triduum supervixit, pejor factus, ut non solum Judæus sed et apostata moreretur.

A.D. 1189. *Wykes, Titus A.* 14.

Newburgh, ii. p. 6.

MCXC. Rex Anglorum Ricardus transfretavit in Galliam, et fœdere inito inter ipsum [et] Philippum regem Francorum, sacræ devotionis instinctu simul acceperunt crucem, firmiter statuentes simul procedere in Terram Sanctam. Henricus filius Fretherici Romanorum [imperatoris] similiter cum proceribus Alemanniæ et Italiæ crucem accepit. Interim Anglicorum juventus ingenua quæ dinumerari non poterat, vexillo crucis

League between Richard I. and Philip II. The Jews massacred.

A.D. 1190. *Osney, Tib. A.* 9. Prince John compelled to find hostages.

Willelmus de Longo Campo, cancellarius et procurator Angliæ, ex mandato regis Ricardi comitem Johannem fratrem regis obsides invenire coegit, unde postea inter eos magna dissentio orta est. Fredericus imperator et filius ejus major[1] et Baldewinus archiepiscopus et plures alii tam nobiles quam plebei Jerosolimam profecti obierunt.

Monks removed from Coventry. Pope Cælestine III. Capture of Cyprus by Richard I. His marriage with Berengaria. Capture of Acre. Return of Philip Augustus.

MCXCI. Hugo Coventrensis episcopus in ecclesia Coventrensi, amotis monachis, canonicos sæculares instituit. Robertus archidiaconus de Nothinham consecratur Wigorniensis episcopus. Obiit Papa Clemens tertius; cui successit Celestinus tertius. Ricardus rex Angliæ Ciprum insulam sibi subjugavit, ubi et Berengeriam filiam Ragonis[2] regis Navariæ duxit uxorem. Inde in terram Jerosolimitanam profectus civitatem Acon cum aliis auxiliis obtinuit. Philippus rex Fran-

Matt. Par. p. 166.

Matt. Par. p. 162.

A.D. 1190. *Wykes, Titus A.* 14.

similiter insignita, in Judæos Eboraci, Lincolniæ, Stanfordiæ, cæterarumque civitatum et oppidorum regni Angliæ proclivius irruentes, inæstimabilem multitudinem trucidantes, bonis omnibus spoliarunt, arbitrantes obsequium se præstare Deo, dum inimicos crucis Christi suis viribus exterminarent, et de thesauris eorum ad proficiscendum in Terram [Sanctam] expensas sibi necessarias præpararent.

Newburgh.

f. 10 *b*.

The Coventry monks expelled by bp. Hugh Nonant.

MCXCI. Duo reges supradicti mare mediterraneum transnavigantes, cœperunt iter arripere quod voverunt. Eodem anno Hugo Coventrensis episcopus, ejectis monachis monasterii Coventrensis, canonicos regulares ibidem instituit: sed monachi procedentes ad curiam Romanam exponentesque querimoniam, auctoritate Apostolica canonicos ejecerunt, et in statum pristinum, brevi temporis labente curriculo, restituti sunt. Eodem anno reges supradicti processerunt in Siciliam; proces-

Newburgh, ii. p. 105.

Quarrel in Sicily between

---

[1] Frederick, duke of Suabia. [2] *i.e.* Sancho.

Matt. Par. p. 163.

ciæ contra voluntatem regis Angliæ a partibus Jerosolimitanis revertitur. Gaufridus Eboracensis archiepiscopus, in transmarinis consecratus, in Angliam reversus, ab uxore constabularii Dovræ, sorore cancellarii, captus et custodiæ mancipatus et abjectissime tractatus, post modicum metu comitis Johannis fratris sui dimissus est: ob quam causam idem cancellarius

A.D. 1191. *Osney, Tib. A.* 9. Seizure of archbishop Geoffrey. f. 57. Flight of Longchamp.

Newburgh, ii. p. 30.

sit quoque rex Francorum, et applicuit ad urbem Messanam ut hyemaret ibidem, et receptus a civibus, hospitia sibi præparavit. Rex itaque Anglorum proponens in eadem civitate pariter hyemare, cum appropinquaret civitati, repulsus est a rege et a civibus. Verum rex Anglorum moleste repulsionem suam ferens, contra regem et cives in portu prælium instruxit, et invitis repulsoribus, violentis ausibus aditum civitatis obtinuit. Veruntamen ne negotium crucis contingeret impediri, gratis cessit regi Francorum, et extra civitatis[1] mænia castra figens, diversoria sibi et exercitui suo sufficientia præparavit. Sopita est ad tempus discordia, suis tandem temporibus excitanda. Succedente verno tempore, aura flante leniori, rex uterque naves ascendit, rege Francorum paululum præcedente, rex Anglorum vestigio navigavit. Rex Francorum applicuit Tholomaydam, quæ nunc Accon dicitur, rex Anglorum casu applicuit in insulam Ciprum; cui occurrit princeps ipsius insulæ, tyrannus impiissimus qui eam vi [et] dolo occupaverat, regemque et exercitum volentem applicare non permisit; invito tamen principe insulam occupavit, tyrannum captivavit et compedibus oneravit, navesque suas auro et argento, quod ibidem abundanter invenerat, et victualibus oneravit, et profectus est Tholomaydam. Sane rex qui præcessit nihil famosum gessit obsidendo; rex quoque Ricardus infra paucos

A.D. 1191. *Wykes, Titus A.* 14. Richard I. and Philip II. Capture of Cyprus. Acre taken.

[1] *extra civitatis*] extranibus, MS.

A.D. 1191. *Osney, Tib. A.* 9.

omni potestate sua privatus, ab Anglia clam fugere volens, apud Dovram in eodem loco ubi a suis archiepiscopo Eboracensi manus invectæ fuerant, in habitu muliebri constitutus a mulieribus captus et retentus, et manibus earum ignominiosa quædam perpessus est. Reginaldus Bathoniensis episcopus electus in archiepiscopum Cantuariensem obiit; cui successit ad episcopatum Bathoniensem Savaricus cognatus ejus. Matt. Par. p. 167.

His seizure and ill-treatment at Dover.

Death of bishop Reginald Fitz-Jocelyn.

MCXCII. Rex Ricardus Angliam, commissa terra Jerosolimitana Henrico nepoti suo comiti Campaniæ, et concessa Cipro insula ei qui fuerat rex Jerusalem, a partibus illis reversus est. Quem naufragio projectum cepit Limpoldus dux Austriæ et domino suo Henrico imperatori Alemanniæ custodiæ mancipandum tradidit. Nec multo post obiit Saladinus. Newburgh, ii. pp. 83, 88. Id. pp. 91, 96. Matt. Par. p. 174.

Cyprus given to Guy de Lusignan.

Capture and imprisonment of Richard I.

Death of Saladin.

Conspiracy of John with Philip

MCXCIII. Philippus rex Franciæ et comes Johannes

A.D. 1191. *Wykes, Titus A.* 14.

dies civitatem cepit, Turcos interfecit qui civitatem occupaverant; et non immerito tota sibi victoria ascribebatur, ex quo rex Francorum indignatione contabuit.

Prodigy at Dunstable.

Anno eodem contigit eclipsis solis. In pago Dunestaple a nonnullis visum est signum crucis in firmamento, et in eo figura crucifixi, quæ tandem infra dimidiæ horæ spatium, interlabente quasi quadam nubecula separata, a cruce disparuit. Newburgh, ii. p. 14.

f. 11.

Return of Philip II.

MCXCII. Rediit rex Francorum prior de Syria in Franciam, invitato domino Papa ut regem Anglorum de prævaricatione attrectaret initæ confœderationis; cui Papa fidem non adhibens, vacuum et inanem sine honore dimisit. Rex Angliæ, ut declinaret insidias regis Francorum, quas liquido sibi comperiit nocituras, secreto per latibula transire volens per Alemanniam, prodentibus[1] eum Teutonicis, captus est a Lipoldo duce Austriæ.

Richard I. taken prisoner by Leopold of Austria.

Rebellion of John

MCXCIII. Johannes frater regis audita captivatione

[1] *prodentibus*] procedentibus, MS.

Matt. Par. p. 175. contra regem Ricardum fœdus inierunt; quorum unus in Normannia, alter in Anglia, guerram movit; tunc A.D. 1193. *Osney, Tib. A.* 9. against Richard I.

Newburgh, ii. p. 118. obsessa sunt a baronibus Angliæ castella comitis Johannis de Wildesore, de Merleberga, de Nothingham, de Thikehulle, de Bulesore. Robertus Wigorniensis episcopus obiit. Hubertus Salesburiensis episcopus factus est archiepiscopus Cantuariensis. Eodem anno assumpti sunt calices et thesauri ecclesiarum et quarta pars reddituum de tota Anglia in redemptionem regis Ricardi, qui tum imperatori tam aliis ducenta milia libras esterlingorum solvere tenebatur. Henricus Marischal Exoniensis et Henricus abbas Glastoniæ Wigorniensi[s] episcopi consecrantur. John's castles besieged. Hubert Fitz-Walter archbp. of Canterbury. Ransom of Richard I.

Trivet, p. 151.

MCXCIV. Rex Ricardus, datis imperatori obsidibus, a custodia solutus, in Angliam reversus est; qui sta- Release and return of Richard I.

fratris sui regis Ricardi, autumans ipsum de captivatione ipsa nunquam posse evadere, proclivius aspirabat ad regnum Angliæ, unde civitates et oppida totius regni occupavit suoque dominio subjugavit, statimque transfretavit in Normanniam, et facta confœderatione cum rege Franciæ, qui regis Ricardi capitalis fuit inimicus, cooperante et subsidium impendente, totam nullo obsistente in deditionem accepit. Obsessa est Wallingford per ipsum et complices suos. A.D. 1193. *Wykes, Titus A.*14.

Newburgh, ii. p. 96. MCXCIV. Romanorum imperator Henricus indignum judicans tam insignem captivum in alterius quam imperatoris custodia detineri, regem Ricardum de manibus ducis Austriæ pro quadam summa pecuniæ sibi commissa extorsit, et in carcere compedibus oneratum tutissime custodivit. Angli vero sui regis captivationem non ferentes, pacti sunt imperatori solvere centum milia librarum argenti, quarum tertia pars cessit duci Austriæ, qui eum primitus captivavit; unde factum est ut per contributionem ad redemptionem regis impositam, regnum Angliæ sic oppressum fuerat et exhaustum, ut etiam ecclesiarum calices venderentur. Ransom of Richard I.

Id. p. 108.

Id. p. 110.

A.D. 1194. *Osney, Tib. A.* 9. His war in France. Tournaments allowed.

tim ut apud Wintoniam secundo coronatus est, transfretavit, regi Franciæ guerram moturus pro terris et castellis suis quæ in absentia sua obtinuerat. Herebertus Pauper Sareberiensis episcopus consecratur. Rex Ricardus in Anglia primum torneamenta exerceri concessit. Matt. Par. p. 176. Id. p. 177.

MCXCV. Obierunt Hugo Dunhelmensis episcopus et Henricus Wigorniensis episcopus. Eodem anno adventus Sarracenorum in Hispaniam. Id. p. 178.

MCXCVI. Johannes de Constantiis Wigorniensis episcopus consecratur.

Death of the emperor Henry VI. Otho IV.

MCXCVII. Obiit Willelmus Eliensis episcopus. Obiit etiam Henricus imperator Alemanniæ; cui successit in partem imperii citra Renum Otho nepos Ricardi regis Angliæ; in aliam partem successit Philippus dux Suaviæ, frater defuncti imperatoris. Qui duo invicem se debellaverunt. Obiit etiam Henricus rex Suliæ per incuriam propriam, cadens de turri excelsiori; cui successit Wido de Leinzellan, et non coronatus obiit; Trivet, p. 158.

Death of Henry of f. 57 *b*. Champagne. Matt. Par. p. 189.

A.D. 1194. *Wykes, Titus A.* 14. Return of Richard I.

Anno eodem, soluta pecunia, rex liberatus a carcere venit in Angliam, et statim castra et civitates quæ frater suus Johannes occupaverat in Anglia, resumpsit et in suam potestatem redegit, nec distulit transfretare in Normanniam, fratris indevoti conatus tam viriliter reprimendo, ut veniam humiliter peteret et gratis occupata restitueret. Newburgh, p. 118.

MCXCV. Obiit Hugo episcopus,[1] et Henricus Wigorniæ episcopus. Loco Henrici [electus] est Johannes in episcopum Wigorniæ.

Scarcity.

MCXCVI. Consecratus est Johannes Wigorniæ episcopus. Defectus frugum in Anglia, adeo ut summa frumenti venderetur pro i. marca.

MCXCVII. Item tanta sterilitas in Anglia, ut summa frumenti venderetur pro xviii. solidis viii.d.

---

[1] *i. e.* Hugh de Puisac, bishop of Durham.

et successit frater Gwidonis comes Heimericus coronatus in regem Christianorum terræ Sulianæ. Hubertus Cantuariensis archiepiscopus et Hugo Lincolniensis episcopus ex precepto Papæ Cælestini tertii, amotis clericis, monachos Conventrenses restituerunt. A.D. 1197. *Osney, Tib. A.* 9. Trivet, p. 159. Almaric de Lusignan king of Jerusalem. The Coventry monks restored.

MCXCVIII. Eustachius Elyensis episcopus consecratur. Hugo Coventrensis episcopus obiit; cui successit Gaufridus de Muschamp, archidiaconus de Clivelant. Obierunt Ricardus Londoniensis et Johannes Wigorniensis et Willelmus Herefordensis episcopi.

MCXCIX. Monachi Cantuarienses auctoritate Papæ Innocentii tertii capellam de Lamedia dirui fecerunt. Willelmus cognomento de Sanctæ Mariæ Ecclesia consecratur Londoniensis episcopus. Rex Ricardus dum castellum Callucum prope Lemovicum obsideret, telo percussus occubuit; cui successit comes Johannes frater ejus, coronatus ab Huberto Cantuariensi archiepiscopo die Ascensionis, contra quem statim rebellare cœpit Arturus nepos ejus, filius Gaufridi fratris sui majoris comitis Britanniæ jam defuncti. Qui Arturus regis Franciæ fretus auxilio, totam Andegaviam et Cenomanniam atque Turoniam mox obtinuit; sed postmodum cum rege Angliæ pacem fecit. The chapel at Lambeth destroyed. Death of Richard I. Matt. Par. p. 195. Coronation of John, May 27. Arthur obtains Maine, Anjou, and Touraine.

MCXCVIII. Galfridus filius Petri factus est justiciarius Angliæ. A.D. 1198. *Wykes, Titus A.* 14. f. 11 *b.* Matt. Par. p. 193.

MCXCIX. Rex Ricardus, singula[ri]s militiæ decus in orbe, subjugata sibi Normannia, cum processisset in Aquitanniam, rediens inde, obsedit castrum de Chalun in Normannia, quod rex Francorum dolo occupaverat, ibique a quodam sagittario telo toxicato percussus vii. kal. Aprilis, heu proh dolor! interiit. Corpus ejus delatum apud Fontem Ebraudi, sepultum est ibidem ad pedes patris sui regis Henrici. Anno eodem successit ei in regno Angliæ Johannes frater ejus, coronatus apud Westmonasterium, vi. kal. Junii, ab Huberto tunc Cantuariensi archiepiscopo. Death of Richard I. Succession of John.

A.D. 1200. *Osney, Tib. A.* 9. Peace between John and Philip Augustus. Marriage of prince Louis with Blanche of Castile. Her dower, Evreux and the Vexin. Marriage of John and Isabella of Angoulême. Peace at Canterbury and York. The suit between S. Frideswide's and Osney settled.

MCC. Firmata est pax inter Philippum regem Franciæ et Johannem regem Angliæ, ita quod Lodovicus filius regis Franciæ Blanchiam filiam [Aldefonsi] [1] regis Hispanniæ, neptem regis Angliæ, duxit uxorem, et cum ea in maritagium accepit civitatem Ebroacensem et Velgesin Normanniæ cum magna parte terræ regis Angliæ. Rex quoque Angliæ, facto divortio inter ipsum et cognatam suam [2] filiam Willelmi comitis Gloecestriæ,[3] Ysabel filiam [Aimerici] [1] comitis Engolismensis, cognatam regis Franciæ, duxit et secum coronari fecit. Facta est concordia inter Hubertum Cantuariensem archiepiscopum et monachos suos, et rursus inter Gaufridum Eboracensem archiepiscopum et canonicos suos. Obiit [4] Johannes de Oxonia Norwicensis et Hugo Lincolniensis episcopi. Malgerus Wigorniensis, et Egidius de Brewosum Herefordensis et Johannes de Grai Norwicensis episcopi consecrantur. Eodem anno canonicis Sanctæ Frideswidæ sponte remittentibus canonicis Oseneiæ omnem querelam quam eis super ecclesia Sanctæ Mariæ Magdalenæ et super decimis de Norham et Berechcroft instituerant, Willelmus abbas de Thame et Rogerus prior de Abbendonia et magister Thomas de Waccheleia, judices a Papa Innocentio tertio delegati, canonicos Oseneiæ ab impetitione prædictorum inperpetuum absolverunt.

Matt. Par. p. 199.

Id. p. 200.

Id. p. 205.

Great floods. Motisfont priory in Hampshire founded.

MCCI. Facta est in autumno tanta aquarum inundatio ut pratis omnibus coopertis inter segetes quoque in agro stantes anguillæ caperentur. Fundata est domus Sanctæ Trinitatis de Motesfunt a Willelmo Briwerr secundo.

A.D. 1200. *Wykes, Titus A.* 14. Death of S. Hugh of Lincoln.

MCC. Obiit venerabilis antistes Sanctus Hugo Lincolniensis episcopus xv. kal. Decembris.

MCCI. Inundationes aquarum vehementissimæ mense Augusti.

---

[1] A blank space is left in the MS.
[2] Isabella or Hawisia.
[3] MS. inserts *et*.
[4] Sic.

Matt. Par. p. 207.

MCCII. Johannes rex Angliæ cepit Arturum nepotem suum et Gaufridum de Leuzellan et Hugonem le Brun et alios plures de hostibus suis; sed post omnes cæteros remittens, solum Arturum tenuit. A.D. 1202. *Osney, Tib. A.* 9. f. 58. Capture of Arthur and others by John.

Trivet, p. 174.

MCCIII. Arturus in custodia regis Johannis obiit. Willelmus de Bleis Lincolniensis episcopus consecratur. Death of Arthur.

MCCIV. Philippus rex Franciæ Normanniam obtinuit. Regina Alienor obiit. Obiit etiam Seffridus Cicestrensis episcopus, et successit Symon archidiaconus Wellensis. Obiit etiam Godefridus Wintoniensis episcopus, post quem duo electi, videlicet Ricardus decanus Salesburiensis et Petrus de Roche, Romam perrexerunt; Petrus vero consecratus rediit. Loss of Normandy.

MCCV. Obiit Hugo abbas Oseneiæ; præfuit autem annis fere xxi.; et successit Clemens prior Oseneiæ. Hoc anno terram de Fulewille adepti sumus. Obiit etiam Hubertus Cantuariensis archiepiscopus; post Death of abbat Hugh. Abbat Clement. Death of abp. Hubert Fitzwalter.

MCCII. Rex Johannes ut terris suis transmarinis salubrius provideret, transfretavit processitque in Britanniam Minorem, ibique dolo (sicut dicebatur) cepit Arthurum nepotem suum, filium Galfridi fratris sui senioris, ad quem secundum leges Anglicanas regni Angliæ successio pertinebat, et ut quidam æstimabant, ipsum inhumaniter jussit interfici, et cadaver ipsius in mare demergi; sororemque ejus Alienoram dictam la Brette secum traduxit in Angliam, et in castris munitissimis tutissime custodiri fecit sub custodia quatuor militum, qui eam continue conservarent, ne forte sobolem procrearet, quæ jus in regno Angliæ posteris temporibus posset hæreditatis titulo vendicare. A.D. 1202. *Wykes, Titus A.*14. Arthur put to death by John.

MCCIII. Successit Sancto Hugoni in episcopatu Lincolniæ Willelmus de Bleys, consecratus in episcopum ix. kal. Septembris.

MCCV. Obiit Hubertus Cantuariensis archiepiscopus, iii. idus Julii; electus est loco ejus vir venerabilis Stephanus de Langetone; sed quia rex Johannes ipsum Stephen Langton archbishop of Canterbury

A.D. 1205. *Osney, Tib. A. 9.* quem duo electi sunt, videlicet prius Reginaldus supprior Cantuariensis, et postea Johannes Norwicensis episcopus. Matt. Par. p. 212.

Land of Little Tew. MCCVI. Obiit Willelmus Lincolniensis episcopus. Hoc anno terram de parva Tiwa adepti sumus. Jocelinus Bathoniensis episcopus consecratur. Johannes diaconus cardinalis venit in Angliam. Obiit etiam Henricus Exoniensis episcopus. Id. p. 214.

Arrival of the legate John de Ferentino.

A thirteenth extorted by John. Exile of archbishop Geoffrey. MCCVII. Data est[1] regi Johanni tertia decima pars omnium catallorum per totam Angliam, cui exactioni quia Gaufridus Eboracensis archiepiscopus consentire noluit, ab Anglia recessit, et ejus res in manus regis saisitæ sunt. Hoc anno obiit Symon Cicestrensis episcopus. Eodem anno cassata electione duorum prædictorum, monachi Cantuarienses in curia Romana coram Papa Innocentio constituti, magistrum Stephanum de Langetone presbyterum cardinalem sine assensu regis in archiepiscopum Cantuariensem elegerunt; ob quam causam rex Johannes iratus monachos Cantuarienses et omnes Romanos ab Anglia fugavit, et prohibuit ne per Angliam causæ auctoritate Apostolica ventilarentur; quod cito postea permisit. Id. p. 221. Id. p. 222.

Stephen Langton archbishop of Canterbury. Anger of John.

The interdict. MCCVIII. Innocentius Papa totam Angliam inter-

---

A.D. 1205. *Wykes, Titus A. 14.* præcise recusavit admittere, præponens in eadem dignitate quem vellet præficere, idem Stephanus sedem Apostolicam adiit et a Papa confirmationis et consecrationis gratiam obtinuit.

MCCVI. Obiit Willelmus de Bleys Lincolniensis episcopus, ii. kal. Maii; successit ei Hugo de Welles.

MCCVII. Rex Johannes extorsit tertiam decimam partem omnium bonorum mobilium totius regni sui, tam de clericis religiosis et sæcularibus quam de laicis; solo ordine Cisterciensi excepto. f. 12.

The interdict. MCCVIII. Interdicta est Anglia per dominum Papam,

[1] MS. inserts *ei*.

Matt. Par. pp. 225, 226.

dicto subjecit, quia rex Johannes Stephanum archiepiscopum admittere noluit ; ob quam causam rex iratus res episcoporum et personarum religiosarum et clericorum in manus suas saisiri fecit. Plures etiam episcopi ab Anglia recesserunt. Obierunt Philippus Dunhelmensis et Gaufridus Conventrensis episcopi. Willelmus de Brewosia secundus exhæredatur.

A.D. 1208. *Osney, Tib. A.* 9.

Exile of the bps.

---

et cœpit generale interdictum sub rege Johanne decimo kal. Aprilis. Causa quidem præcipua interdicti fuit ista. Rex, sicut superius tactum est, venerabilem Stephanum de Langetone Cantuariensem archiepiscopum, a domino Papa confirmatum, non permisit ingredi regnum suum, licet per dominum Papam, tum per literas, [tum] per nuncios ad hoc specialiter destinatos, monitus fuisset ne ipsum vero impediret, sed liberam administrationem tam spiritualium quam temporalium, (quibus, in contemptum sedis Apostolicæ [et] ecclesiasticæ libertatis præjudicium, totaliter incumbebat,) sibi restitueret : quia ergo præceptum Apostolicum adimplere contempsit, Papa totum Angliæ generali supposuit interdicto. Huic articulo ad confusionem aliud accessit incommodum, proponentibus contra eum fere cunctis regni proceribus quibus nimium odiosus erat, eo quod eos intolerabilibus opprimebat angariis et extorsionibus indebitis, quinetiam quod nobilium regni sui filias et consanguineas rapuit et concubitu polluit adulterino, (erat enim carne lubriculus, æquiparans vel excedens petulantiam Salomonis,) quod injuste, contra jus scilicet naturale et civile, regnum occupaverat, legitimum hæredem nepotem suum Arthurum non solum exhæredando, sed et inhumaniter perimendo. Anno eodem rex Franciæ cepit comites Boloniæ,[1] Flandorum,[2] et Saresberiæ.[3]

A.D. 1208. *Wykes, Titus A.* 14.

Cause of the interdict.

Unpopularity of John;

his character.

[1] Reginald de Dammartin.
[2] Ferrand.
[3] Roger de Longespée. This must be meant for the battle of Bovines, thus put six years before its proper date.

A.D. 1209. *Osney, Tib. A.* 9. Hugh bp. of Lincoln.

MCCIX. Concessum est ecclesiis conventualibus semel in ebdomada missam celebrare. Hugo archidiaconus de Welles consecratus est Lincolniensis episcopus. Henricus archidiaconus de Stafford electus est in episcopum Exoniensem, et Walterus de Gray regis cancellarius in episcopum Coventrensem, et magister Nicholas de Aquila in episcopum Cicestriæ. Rex Johannes fecit jurare fidelitatem sibi et Henrico filio suo per totam Angliam. Suspensi sunt apud Oxoniam duo clerici; ob quam causam omnes scolares ab Oxonia recedentes, eam sine scolis reliquerunt. Matt. Par. p. 227. Id. p. 228.

Homage sworn to John and prince Henry. The scholars leave Oxford.

Persecution of the Jews.

MCCX. Judæi per Angliam tum pecunia, tum carceribus, tum morte, miserabiliter mulctati sunt. Rex J[ohannes] auxilium grande cepit ab ecclesiis per Angliam, unde maxime monachi albi gravati sunt. Idem rex per Walliam transiens in Hyberniam, plura castella in Wallia et Hybernia sibi subegit, plura in locis in quibus prius non fuerant construxit. Magna discordia oritur inter Papam Innocentium et Otonem imperatorem. Rex Johannes prohibuit literas Apostolicas in Angliam differri et causas Apostolica auctoritate tractari. Willelmus de Brewosia secundus et Walterus de Laci et Hugo de Laci fratres a terra regis Angliæ recesserunt. Matildis, uxor W[illelmi] de Brewosia et Willelmus primogenitus ejus in custodia regis Johannis obierunt. Id. p. 229.

f. 58 *b.* Castles taken and built by John. Quarrel between Innocent III. and Otho IV.

Death of Matilda and William de Braose.

Capture of

MCCXI. Dominus Symon de Monteforti plures civi-

A.D. 1209. *Wykes, Titus A.* 14.

MCCIX. Consecratus est Hugo de Welles Lincolniæ episcopus, xiv. idus Januarii.

John in Ireland;

MCCX. Rex Johannes transfretavit in Hiberniam, et cepit ibi castrum Mokefergus,[1] uxore Willelmi de Brehuse Matilde, quæ sibi restitit, una cum filio suo fame peremptis. Eodem anno rex Johannes destruxit Judæos, et grave tallagium imposuit religiosis.

in Wales.

MCCXI. Rex Johannes, audito quod Wallenses egre-

[1] *i. e.* Carrickfergus.

tates Abigensium obsedit et cepit; inter quas civitatem nominatissimam nomine le Val cepit, virtute fretus divina. Venerunt in Angliam duo nuncii domini Papæ, videlicet magister Pandulfus et frater Durandus Hospitalarius, ad reformandam pacem inter regnum et sacerdotium. In quorum adventu tantum gavisa est Anglia universa ut ex civitatibus et villis per quas transitum fecerunt exibat in occursum eorum copiosa hominum multitudo, sperans pro certo reconciliationem per eos affuturam. Tandem ad regem Johannem pervenientes ab eo ut videbatur gratanter et cum gaudio suscepti sunt. Deinde post multas collocutiones, tantum ut rei probavit exitus frustratorias et dilatorias, Romam infecto negotio redierunt. Rex Johannes cum ingenti exercitu semel et iterum Gwalliam adiit, et eam tandem obtinuit; retentaque in manu sua non modica parte illius terræ, et in eadem diversis constructis munitionibus, reliquam dimisit Leulino sibi confœderato. Obiit W[illelmus] de Brausa exulans in Galliis. Obiit etiam Rogerus constabularius Cestriæ.

A.D. 1211. *Osney, Tib. A.* 9.

Matt. Par. p. 230.

Lavaur and other Albigensian cities by S. de Montfort.

Pandulf and Durand in England.

They return without results.

Invasion of Wales by John.

Death of Roger de Lacy.

MCCXII. Obiit Gaufridus Eboracensis archiepiscopus, exulans in transmarinis. Obiit etiam Malgerus Wigorniensis episcopus apud Pontiniacum. Fugatus est Miramomelinus, dux Saracenorum, ab exercitu Christianorum, captis quibusdam munitionibus quas occupaverant et insuper aliis. Dominus Symon de Monteforti

Trivet, p. 184.

Death of archbishop Geoffrey and bishop Mauger.

Defeat of Miramolin in Spain.

---

dientes de finibus suis terras regis et marchiensium sibi finitimas depopulare et vastare cœpissent, congregato magno exercitu processit in Walliam, et provinciam de Snowdone militariter occupavit; tandem habito tractatu inter regem et Wallenses, rex acceptis obsidibus in Angliam repedavit cum pace. Pandulfus et Durandus nuncii Papæ venerunt in Angliam.

A.D. 1211. *Wykes, Titus A.* 14.

Matt. Par. p. 231.

MCCXII. Rex Johannes iterum proposuit ire in Walliam; metuens vero proditionem suorum qui ei pendulis cordibus adhærebant et circa eum proditiosis mentibus

A.D. 1212. *Osney, Tib. A. 9.* The Albigenses reduced. The Welsh rebel. Abigenses ad nihilum redegit, et terram illorum suo subjugavit dominio. Rebellaverunt Wallenses contrà Johannem regem Angliæ, incitati mandato domini Papæ, quia idem rex inobediens esse cœperat sanctæ Romanæ ecclesiæ. Et vi ceperunt plures munitiones et in cineres redigerunt, quas præcedenti anno rex Angliæ inter fines eorum erexerat, et homines occiderunt. Diversæ visiones pluribus apparuerunt de fine regni regis Johannis; inter quos præcipui erant quidam monachus de transmarinis et quidam de aquilonari parte Angliæ nomine Petrus, qui constanter et publice asserebat regem Johannem non regnaturum ultra xiv. annos, quod postea rei probavit eventus, quamvis aliter quam multi putaverunt. Matt. Par. p. 241.

Prophecy of Peter of Pontefract. Id. p. 232.

f. 59.

Return of the bps. MCCXIII. xviii. kalendas Maii.[1] Hoc anno formata

A.D. 1212. *Wykes, Titus A.14.* f. 12 *b.* The legates Pandulf and Durand in England. fluitabant, distulit illo ire; remansit autem, ubi quosdam de proditoribus et suspectis incarceravit, quosdam exilio relegavit. Pandulfus domini Papæ subdiaconus et frater Durandus de ordine Hospitalicorum, nuncii domini Papæ, de quibus breviter supra tetigimus, venientes in Angliam ut pacem ecclesiæ re[for]marent, frequenter habuerunt cum rege de pacis redintegratione tractatum, populis de eorum adventu gaudentibus, ac verissime credentibus pacem per eos posse protinus reformari; sed hoc frustra, nondum enim statim finis; invalescente quidem proterva regis obstinacia, via pacis non poterat inveniri.

Submission of John to the pope. MCCXIII. Rex Johannes in arcto positus, vexatione dante intellectum, consensit in formam pacis in hunc modum; rex coram præfatis nunciis Pandulfo et Durando, præsentibus nonnullis regni magnatibus, habito solemni colloquio[2] super Berhamdone[3] inter Matt. Par. p. 234.

[1] The day on which Easter fell.

[2] *sollemni colloquio*] sollempni sollempni sollempno, MS.

[3] *i. e.* Barham Down.

per Pandulfum pace inter Papam Innocentium et Johannem regem Angliæ, venerunt in Angliam archiepiscopus et episcopi, et receperunt episcopatus suos. A.D. 1213. *Osney, Tib. A.* 9.

Cantuariam et Dovoriam de pacis forma, tandem tradidit et submisit se et regnum Angliæ Deo et sedi Apostolicæ, et Papæ Innocentio tunc papatus celsitudine præsidenti, et successoribus suis in perpetuum; conficiens sibi inde chartam suam sigillo aureo consignatam; ipseque pro se et pro hæredibus suis corporali præstito sacramento, homagium et fidelitatem fecit ecclesiæ Romanæ, ad tenendum de ea regnum, reddendo singulis annis domino Papæ mille marcas, videlicet, pro Anglia septingentas et pro Hibernia et Wallia trecentas; charta ipsa post recitata fuit in domo Templariorum Dovoriæ, postea in ecclesia Sancti Pauli Londoniæ, in præsentia Nicholai cardinalis Tusculanensis Apostolicæ sedis legati, qui Stephanum de Langetone Cantuariensem archiepiscopum et plures de suffraganeis suis episcopis Angliæ, quos rex religaverat, adduxit in Angliam, coram innumerabili procerum et plebicorum multitudine [in] audientia lecta fuit et a rege concessa. Iisdem temporibus erat quidam laicus in Anglia nomine Petrus de Punfreit, quem vulgus Petrum sapientem Anglice nuncupabant, cui laicorum rusticaria simplicitas, pro eo quod multa prædixerat quæ postea rei exitus approbavit, prophetiæ spiritum asserebat inesse, tribuens ei præscientiam futurorum, quæ secundum fidem catholicam soli Deo creditur ascribenda: diu autem prædixerat post annum quartum decimum regni regis, regnandi potestatem regi finaliter eximendam; quod quidem contigit, sed alio modo quam putabat. Alludebat etiam huic præsagio revelatio facta cuidam monacho viro sancto transmarino in[1] somnis: quod ultra annos xiv. non regnaret. Et quidem anno f. 13.

A.D. 1213. *Wykes, Titus A.*14.

Prophecy of Peter of Pontefract.

[1] *transmarino in*] transmarinam, MS.

A.D. 1214. *Osney, Tib. A. 9.* John in France. The interdict at an end. Truce for five years with France. John takes the Cross. Fourth Lateran Council.

MCCXIV. iii. kalendas Aprilis.[1] Hoc anno Johannes rex transfretavit circa Purificationem impugnaturus regem Galliæ ex una parte per Pictavenses, ex alia per Flandrenses. Eodem anno solutum est interdictum quinto nonas Julii, et rediit rex infecto negotio, acceptis treugis quinque annorum cum rege Galliæ.

MCCXV. xiii. kalendas Maii.[1] Johannes rex Angliæ suscepit crucem quarto nonas Martii; et kal. Novembris celebratum est generale concilium Romæ sub Papa Innocentio.

MCCXVI. vi. kalendas Junii venit Ludovicus filius

A.D. 1213. *Wykes, Titus A.* 14.

regni sui quarto decimo, ut prætactum est, se et regnum suum sedi Apostolicæ subjugavit. Requisitus insuper a rege idem Petrus, pridie antequam sedi Apostolicæ se submisit, per quantum tempus foret regnaturus, respondit usque diei crastinæ horam tertiam et non diutius; quo audito rex furore commotus ipsum capi fecit, et in castro de Corf dirissime compeditum tutissime custodiri præcepit, quousque de eo gravissimam faceret ultionem.

The interdict relaxed.

MCCXIV. Cessavit generale interdictum Angliæ, relaxatione ipsius facta vi. nonas Julii, et factum est gaudium magnum in universa ecclesia Anglicana. Facta est iterato generalis prædicatio de cruce pro subsidio Terræ Sanctæ. Obiit Galfridus filius Petri justiciarius Angliæ. Petrus de Punfreyt, de quo superius fit mentio, de præcepto regis per villam de Corf distractus est ab equis, postea in patibulo suspensus.

Execution of Peter of Pontefract.

John takes the Cross.

MCCXV. Johannes rex iv. nonas Martii, et cum eo plures de magnatibus Angliæ, crucem acceperunt; similiter in aliis regnis et provinciis, reges, comites, et innumerabilis nobilium multitudo certatim crucem susceperunt.

MCCXVI. Lodowicus filius Philippi regis Franciæ

---

[1] The day on which Easter fell.

Matt. Par. p. 279. Philippi regis Franciæ Londoniam, et ibidem sollemniter susceptus est a civibus Londoniæ et quibusdam comitibus et baronibus qui adventum ipsius procuraverant in odium regis Johannis, a cujus fidelitate non solum recesserant, sed prædicto L[udovico] fecerunt homagium. Quod factum licet prima facie videatur detestabile, ad id tamen faciendum necessitate arctati sunt. A.D. 1216. *Osney, Tib. A.* 9. Louis lands in England. His reception.

evocatus a multis magnatibus Angliæ, quibus rex Johannes formidabilis extitit et odiosus, propter varias angarias quibus regnicolas injuste oppressit, præcipue quia chartam suam de libertatibus quas dudum eis concesserat nitebatur infringere, venit in Angliam, adducens secum bellatorum multitudinem, et ab his qui eum evocaverant honorifice susceptus, plagam Cantiæ et Surreyæ nullo sibi resistente pessundedit. Cives quoque Londoniæ ipsum gratanter admiserunt, civitatem Londoniæ sibi pro refugio concedentes, homagium sibi et fidelitatem simul cum baronibus faciendo, auxilium suum favorabiliter impendendo, ut expulso Johanne sublimarent in regem; et credebatur a nonnullis prosperum[1] negotium in manibus Lodowyci. Obiit Innocentius Papa xvii. kal. Augusti, cui successit Honorius. A.D. 1216. *Wykes, Titus A.*14. Prince Louis in England. Death of Innocent III. and of John.

Matt. Par. p. 287. Anno eodem rex Johannes in monasterio quodam Cisterciensis ordinis quod Swynesheued dicitur in provincia Holandæ, intoxicatus, ut dicebatur, continuo cœpit ex violentia veneni contabescere, indeque progrediens usque Newerk ibidem post dies paucos exspiravit. Obiit autem xiv. kal. Novembris; corpus ejus inde delatum usque Wigorniam in ecclesia conventuali monachorum honorifice tumulatum est inter feretra Sancti Wlstani et Sancti Oswaldi; quamobrem vere bruti Britones fabulantur ridiculosas illas vanas[2] Merlini, quas falso tamen prophetias esse arbitrantur, in eo fuisse completas, dicentis, quod inter sanctos colloca- f. 13 *b*.

v. Trivet, p. 198.

[1] *prosperum*] prosperam, MS. | [2] Sic MS. probably for *fabulas*.

A.D. 1216. *Osney, Tib. A. 9.* In tantam namque indignationem adversus eos prædictus rex Johannes commotus fuerat occasione quarundam libertatum quarum concessionem ab eo extorserant, quod et contra propriam cartam quam fecerat venire præsumeret, et omnes qui ad id ab eo obtinendum conspiraverant, tanquam proditores suos exhæredandos statueret. Obiit Innocentius Papa xvii. kalendas Augusti, et successit Honorius. Obiit xiv. kalendas Novembris Johannes rex Angliæ, et successit ei Henricus filius suus, patrocinio Romanæ ecclesiæ fultus.

Death of Innocent III. Honorius III. Death of John. Henry III. Matt. Par. p. 297.

MCCXVII. Reformata pace per Gwalam, Apostolicæ

A.D. 1216. *Wykes, Titus A.14.* bitur. Defuncto et sepulto rege Johanne, statim proceres aquilonares et marchienses cum cæteris regni fidelibus, partem Lodowici detestantibus, pacem et regni tranquillitatem affectantibus, Henricum filium regis Johannis primogenitum et hæredem legitimum novennem assumentes, adduxerunt Gloucestriam ; ibique barones supradicti, non expectata præsentia Cantuariensis archiepiscopi, sertum quoddam eidem loco diadematis imponentes, præsentibus et cooperantibus H[enrico] Dubliniensi archiepiscopo, et Gwala Apostolicæ sedis legato, nec tamen manum apponentibus, ne forte fieret in præjudicium sedis Cantuariensis, solemnitate qua poterant, sublimarunt in regem ; et edicto publico proclamari fecit nunc per totam Angliam, quod nullus laicus, nec masculus nec fœmina, domum suam per mensem unum egrederetur, nisi sertulum portaret in capite, ut sic innotesceret toti regno coronatio novi regis. Facta est hæc or[di]natio quinto kal. Novembris, a quo die quamdiu vixit descripta est data in brevibus regis Henrici.

Succession of Henry III. Account of his coronation.

MCCXVII. Lodowicus coronationem novi regis propter ætatis teneritudinem habens contemptui, æstimans ipsum propter impubertatem conatibus suis non posse resistere, aliquod[1] arduum attemptare præsumpsit ; et

Battle of Lincoln, and defeat of Louis.

[1] *aliquod*] aliquem, MS.

sedis legatum, Ludovicus circa Nativitatem beatæ Mariæ reversus est in terram suam. A.D. 1217. *Osney, Tib. A.* 9.

Matt. Par. p. 309. MCCXX. Henricus primogenitus regis Johannis coronatus est Londoniis xiii. ætatis suæ anno, die Pente- Departure of Louis. Coronation of Henry III.

Id. p. 296. confidens de universitate complicium sibi cohærentium, relicta civitate Londoniæ, procedensque usque aquilonem, irruit improvise super illam nobilissimam civitatem Lincolniæ, ut et ipsam sicut Londoniam suo dominio subjugaret; verum in contrarium res lapsa est; veniente siquidem Lodowyco cum innumerabili bellatorum comitiva ut oppugnaret civitatem ex parte meridionali per quam ascenditur, occurrerunt eidem ex parte aquilonari proceres Angligenæ novi regis complices et fautores, viribus et numero non impares, statimque adversus Gallicos prælium instruentes, omnes fere ceperunt vel peremerunt in ore gladii. Captus est ibidem nobilis vir comes de Perche, de cujus probitate Gallici potissime confidebant. Lodowycus utique fugæ se committens præsidio, vix evadens, rediit Londonias. Fugit etiam de prælio Falco de Breaute præcipuus ejus consiliarius et adjutor. Lodowico cum sibi cohærentibus sic confuso, cœpit fieri inter partes de pace tractatus. Facta est autem pax inter ipsum et regem de consensu baronum id. Aprilis, et repatriavit Lodowycus in Galliam vacuus et delusus, fraudatus totaliter a proposito. A.D 1217. *Wykes, Titus A.*14. f. 14. Louis leaves England.

MCCXVIII. Translatus est beatus Wlstanus vii. id. Junii.

Id. p. 304. MCCXIX. Obiit Willelmus senex Marescallus comes Penbrochiæ, miles strenuissimus, et per universum orbem nominatissimus. Anno eodem translatus est beatissimus Hugo quondam Lincolniensis episcopus. Death of William Marshal.

MCCXX. Fundata est ecclesia novæ Saresbiriæ iv. kal. Maii. Henricus rex jam decimum tertium ætatis suæ agens annum, cum magna veneratione coronatus est apud Westmonasterium a venerabili patre Stephano The church of New Sarum founded. Second coronation of

A.D. 1220. *Osney, Tib. A.* 9. costes, xvi. kalendas Junii. Et translatio beati Thomæ martyris non. Julii, sub S[tephano] Cantuariensi archiepiscopo facta cum solemnitate in Anglia prius inaudita. Matt. Par. p. 310.

Translation of S. Thomas of Canterbury.

MCCXXI. Pridie idus Julii obiit Hugo abbas Abbendoniæ, et successit Robertus camerarius ejusdem ecclesiæ ix. kalendas Septembris. Eodem anno xv. kalendas Octobris obiit Clemens abbas noster, et successit ei Ricardus de Grai prius prior noster.

Death of abbat Clement.

Abbat R. de Grai.

MCCXXII. Celebratum est concilium apud Oseneiam

A.D. 1220. *Wykes, Titus A.* 14. Cantuariensi archiepiscopo, a quo sicut decuit sacro unctionis chrismate delibutus, regio diademate venustatus, inter regni proceres gloriosus effulsit. Sane quia propter ætatis teneritudinem nondum sufficiens fuerat ad regni gubernaculum, totius regni proceres providebant sibi tutorem et custodem, virum summæ discretionis et probitatis, dominum Hubertum de Burgo, qui motus regis voluntarios refrænaret, ne forte per immoderantiam lasciviret; factusque est justiciarius totius Angliæ, ut sua prudentia, qua cæteris præpollebat, regis et regni negotia dispensaret. Celebrata fuit regis coronatio in festo Pentecostes, videlicet xvi. kal. Junii. Anno eodem, cooperante Stephano Cantuariensi archiepiscopo, cum solemnitate prius inaudita translatus est gloriosus martyr Thomas Cantuariensis archiepiscopus. Celebratum est etiam concilium Lateranense sub Papa Innocentio.

Henry III. at Westminster.

Hubert de Burgh.

Translation of S. Thomas.

MCCXXI. Natus est Thomas[1] in vigilia Sancti Gregorii.

MCCXXII. Stephanus Cantuariensis archiepiscopus, prælatis omnibus Angliæ suæ diœcesi[2] subjectis apud Oxoniam congregatis, Dominica in quindena Paschæ qua legitur, *Ego sum pastor bonus*, in monasterio canonicorum Oseneiæ solemne concilium celebravit.

Council of Oxford, April 18.

---

[1] If this is S. Thomas Aquinas, it antedates his birth by five years.

[2] *diœcesi*] dinitus, MS.

Matt. Par. p. 316. Dominica qua legitur *Ego sum pastor*,[1] præsidente eidem concilio Stephano Cantuariensi archiepiscopo. A.D. 1222. *Osney, Tib. A.* 9.

Id. p. 317. MCCXXIII. Obiit Philippus rex Franciæ, et successit Ludovicus filius suus. Death of Philip Augustus.

MCCXXIV. Leolinus princeps Norwalliæ insurrexit contra dominum regem Henricum quartum et W[illel- Louis VIII. f. 59 *b*. Defeat of Llewellyn.

In eodem concilio præsentatus est quidam diaconus qui pro amore cujusdam mulieris Judææ abnegando Christianitatem diutius aposta[ta]verat, et se ritu Judæorum fecit circumcidi ; super quo convictus,[2] primo degradatur, sæculari judicio condemnatus, igne combustus est. Dicebatur quod idem apostata in contemptum Redemptoris nostri et fidei catholicæ, corpus Dominicum de ecclesia furtive sublatum in loco ignobili proicere non abhorruit, quod postea prodente quodam Judæo ad corroborationem fidei Christianæ, inventum est inpollutum et incorruptum, in vase quodam mundissimo, angelicis manibus, ut sane credi poterit, præparato. Oblatus est in eodem concilio rusticus quidam laicus, qui in tantam devenit insaniam, ut in ignominiam Crucifixi se faceret crucifigi, asserens se filium Dei et redemptorem mundi, quique judicio concilii immuratus, totum vitæ suæ residuum reclusus, duro pane et aqua refectus, in carcere terminavit. A.D. 1222. *Wykes, Titus A.*14. f. 14 *b*.

MCCXXIII. Obiit Philippus rex Francorum ; successit ei Lodowicus filius ejus. Louis VIII. king of France.

Matt. Par. p. 320. MCCXXIV. Henricus rex Angliæ, congregata nobilium et plebeiorum turba non modica, castrum de Bedford, quod Falco de Breaute cum sibi cohærentibus in multo[3] præsidio [et] victualibus necessariis præmunierat, admotis machinis obsidione conclusit. Quippe Falco dimissis in eo defensoribus, aliunde se transtulit, promittens quod eis in brevi adjutorium mitteret oppor- Siege and capture of Bedford castle by Henry III.

---

[1] Second Sunday after Easter ; that year, April 18.

[2] *convictus*] convicta, MS.

[3] *multo*] nullo, MS.

A.D. 1224. *Osney, Tib. A.* 9.

mum] Mariscallum. In qua invasione idem L[eolinus] succubuit, et elevatum est castrum de Mungumeri. Item eodem anno comes Cestriæ et Falcasius de Breauté et quidam alii magnates Angliæ Hubertum de Burgo justiciarium domini regis, invito rege ipso, de bailiva sua amoveri facere voluerunt et non potuerunt. In illo tempore dominus Papa Honorius tertius Henricum regem Angliæ, scilicet Henricum quartum, legitimæ ætatis esse reputandum decrevit. In eodem anno comites, barones, et omnes bailivi, qui custodias de domino rege Henrico vel de rege Johanne patre suo habuerunt in capite, sive castra sive alias munitiones, domino regi apud Norhamtoniam in Natali Domini resignaverunt et liberaverunt. In eodem anno nupta est soror domini regis W[illelmo] Mariscallo. In eodem anno consecratus est Radulfus de Newille, cancellarius

Attempt of Ranulph Blundevil and others against Hubert de Burgh.

Matt. Par. p. 318.

The king declared of age.

Marriage of princess Eleanor.

R. de Neville bp. of Chichester.

A.D. 1224. *Wykes, Titus A.* 14.

tunum. Inchoata est obsidio et oppugnatio castri circa festum Sancti Albani;[1] obsessi quoque quamdiu victualia suppetebant munitionem [propugnaverunt]; deficientibus tandem alimentis, cum promissum quod sperabatur non adveniret adjutorium, castrum dedere sunt coacti. Quo capto in vigilia Assumptionis et solo tenus complanato,[2] omnes fere inventi in castro suspensi sunt in patibulis, paucis duntaxat per preces magnatum, licet ægre, suspendii periculum evadentibus, veruntamen ex decreto regis regnum Angliæ abjurarunt: suspensi sunt xiv. milites, inter quos præcipuus fuit Willelmus de Breaute frater Falconis; non multo post captus est ipse Falco, et traditus episcopo Londoniensi custodiendus; postea abjurans regnum Angliæ transfretavit, possessionibus quas habebat in Anglia nec immerito spoliatus. Anno eodem Lewelinus princeps Walliæ partes marchienses cœpit per frequentes ex-

Matt. Par. p. 321.

Aug. 14.

Fawkes de Breauté banished.

Raid of Llewellyn.

[1] June 22.

[2] *complanato*] complanati, MS.

Matt. Par. p. 322.

domini regis in episcopum Cicestrensem. In eodem anno consecratus est W[illelmus] Briuuere canonicus Exoniæ in episcopum Exoniensem. Item eodem anno consecratus est magister Alexander in episcopum Cestrensem. A.D. 1224. *Osney, Tib. A.* 9.

Id. p. 320.

Eodem anno Falcasius[1] de Breaute tenuit castrum Bedefordiæ contra dominum regem; et exercitum congregavit et castrum cepit dominus rex in die Assumptionis Sanctæ Mariæ, et omnes qui intus erant, scilicet W[illelmum] de Breaute fratrem Falcasii, custodem castri, et eos qui cum eo erant, suspendi fecit in patibulis, paucis qui rogatu magnatum[2] vix mortem suspendii evaserunt liberatis. Ipse vero Falcasius, vita sibi et membris concessis, omnibus terris quas[3] Fawkes de Breauté holds Bedford castle against the king. Its siege and capture, Aug. 15. Banishment of Fawkes de Breauté.

---

cursus rapinis et incendiis devastare, præcipue terras regis et Willelmi Marascalli. Quo audito rex copiosum congregavit exercitum, et occurrit eidem, potenter eum repulsando; in patriam suam non sine dedecore et suo dispendio repedare coegit. Comes Cestriæ et quidam alii magnates nitebantur amovere Hubertum de Burgo de justitiaria et de concilio regis, sed non prævaluerunt. Honorius Papa decrevit Henricum regem Angliæ legitimæ ætatis. Anno ipso in Natali Domini, omnes magnates regni apud Northampton castra et munitiones regias quas tenebant ex commendatione regis Johannis, et cæteri suas ballivas, regi resignabant. Willelmus Marascallus sororem regis duxit in uxorem; quæ viro suo defuncto aliquandiu permanens in viduitate, in præsentia Sancti Edmundi Cantuariensis archiepiscopi et Sancti Ricardi Chicestrensis episcopi solemne votum castitatis emisit, cujus postea prævaricatrix effecta, nupsit Simoni de Monteforti comiti Leycestriæ. Consecrati sunt in episcopos Radulphus A.D. 1224. *Wykes, Titus A.*14. Attempt of Ranulph Blundevil and others against Hubert de Burgh. Marriage of William Marshal and princess Eleanor. f. 15.

[1] *Falcasius*] Falcasium, MS.
[2] *magnatum*] magnagnatum, MS.
[3] *quas*] qui, MS.

A.D. 1224. *Osney, Tib. A.* 9. habuit in Anglia privatus, partes suas adiit transmarinas, assecutus illud poeticum,

"Et redit ad nihilum qui fuit ante nihil."[1]

A fifteenth granted, and Magna Charta confirmed.

MCCXXV. Cepit rex assensu magnatum quindecimam partem catallorum in Anglia de viris religiosis et laicis, et concessit chartam libertatum tempore regis Johannis factam, et easdem libertates promulgari fecit et observari. Item eodem anno consecratus est Galfridus archidiaconus Norwicensis in episcopum Elyensem; et obiit prædecessor ejus Johannes quondam abbas de Fontibus, Eliensis episcopus. Matt. Par. p. 323. Id. p. 324.

Council of London, May 3.

Anno ab incarnatione Domini MCCXXVI. celebratum est concilium Londoniæ, præsidente eidem concilio venerabili S[tephano] Cantuariensi archiepiscopo, die crastino Dominicæ qua cantatur *Misericordias Domini*.[2] In concilio tractatum fuit super petitione domini Id. p. 328.

A.D. 1224. *Wykes, Titus A.* 14. de Neville Chichestrensis, Willelmus Bruere Exoniensis, Alexander Conventrensis. Rex Angliæ in odium Lewelini firmavit castrum de Mungumery.

Grant of a fifteenth, and confirmation of Magna Charta.

MCCXXV. Omnes magnates regni, tam religiosi quam sæculares, concesserunt regi quintamdecimam partem omnium bonorum mobilium per totum regnum Angliæ; et rex concessit eis et confirmavit Magnam Chartam de libertatibus, quas pater suus rex Johannes dudum concesserat, ipsamque chartam fecit innovari et publice promulgari, et per totum regnum inviolabiliter observari præcepit. Obiit Johannes Eliensis episcopus quondam abbas de Fontibus; successit eidem Galfridus prius archidiaconus Norwicensis.

Council of London.

Demand of Honorius III. refused.

MCCXXVI. Stephanus Cantuariensis archiepiscopus jam celebravit solemne concilium apud Londoniam, in crastino Dominicæ qua cantatur *Misericordias*, in quo Papa Honorius petiit, quod in qualibet ecclesia cathe-

---

[1] Maximiani Elegiæ, i. 222.

[2] Second Sunday after Easter.

Matt. Par. p. 328.

Papæ Honorii tertii de conferendis præbendis curiæ Romanæ de qualibet ecclesia cathedrali et etiam conventuali et præbendali et insuper monasteriis collegiatis ubi separata sunt bona prælatorum et collegiorum. Tandemque eidem petitioni unanimi consensu omnium qui concilio eidem interfuerunt, necnon domini regis Angliæ Henrici quarti et comitum et baronum ejus consilio, responsum fuit, quod ecclesia Anglicana nullo modo tali petitioni adquiesceret, nisi universalis ecclesia necnon patroni et fundatores ecclesiarum in eandem consensissent, quod nullatenus credebatur posse evenire; et ita non processit negotium. Item eodem anno obiit Willelmus Lungespeie comes Saresburiæ. Item eodem anno obiit Ricardus de Marisco Dunolmensis episcopus. Willelmus Scotus, archidiaconus Wigorniensis, electus est in episcopum Dunolmensem. In eodem anno obiit Willelmus Briuuere, in diebus suis vir magni consilii et plurimorum fundator monasteriorum. Item obiit Ludovicus rex Franciæ; et successit ei in regnum Karolus [1] filius ejus. Item obiit Falco de Breaute, de quo superius facta est mentio. Item eodem anno de communi consilio

A.D. 1226. *Osney, Tib. A.* 9. Demand of Honorius III. refused. f. 60. Death of Louis VIII. Death of Faukes de Breauté.

drali et conventuali religiosorum ubi bona conventus et prælatorum sunt separata, nec non in qualibet ecclesia præbendali, posset conferre unum beneficium cui vellet. Responsum fuit præcise, quod nullatenus hoc concedere poterant absque consensu patronorum et fundatorum suorum, et etiam nisi universalis ecclesia totius mundi illud id duceret concedendum. Eodem anno de consensu Papæ, clerus Angliæ concessit regi xvi. partem beneficiorum ecclesiasticorum sub antiqua taxatione: item obiit Willelmus Lungespeie comes Sarisburiensis, Willelmus Bruere episcopus Exoniensis, Lodowicus rex Francorum, cui successit Karolus [1] filius

A.D. 1226. *Wykes, Titus A.* 14.

[1] Sic, confusing S. Louis with Charles of Anjou.

A.D. 1226. *Osney, Tib. A.* 9. A sixteenth of church property granted to Henry III.

Anglicanæ ecclesiæ sine omni cohertione, ad petitionem domini Papæ ad urgentissimam necessitatem domini regis terræ Henrici quarti, filii regis Johannis, spontanea voluntate concessa fuit eidem regi Henrico sexta decima pars æstimationis ecclesiarum, secundum taxationem qua taxatæ erant ecclesiæ in diebus illis quando vicesima pars ecclesiarum collata fuit ad instantiam domini Papæ in subsidium Terræ Sanctæ, facta cautione ex parte regis quod hoc in præjudicium libertatis ecclesiæ Anglicanæ in posterum non veniret. Item eodem anno obsedit Ludovicus rex Franciæ civitatem Avinien-

Siege of Avignon.

sem, ad instantiam domini Papæ, in odium et destitutionem comitis Sancti Egidii, et ibi perdidit de

Its surrender.

exercitu suo circiter tria milia virorum. Tandem per magistrum Romanum cardinalem legatum Franciæ, qui eidem exercitui et obsidioni intererat, reddita fuit civitas, non tam virtute obsidionis quam calliditate circumventionis, ut dicebatur, ex parte prædicti legati. Item Thomas de Bluntvile consecratus est in episcopum Norwicensem. Item magister Henricus de Samford, archidiaconus Cantuariensis, electus est in episcopum Roffensem, defuncto magistro Benedicto, ejusdem loci episcopo. Item eodem anno obiit Willelmus de Mandevile, comes Essexiæ.

A.D. 1226. *Wykes, Titus A.* 14. ejus. Obiit Ricardus de Marisco Dunelmensis episcopus; successit ei Willelmus Scotus archidiaconus Wygorniæ. Obiit Pandulfus Norwicensis episcopus; successit ei Thomas de Blunvile. Obiit Benedictus Roffensis episcopus; successit ei Henricus de Sandford, archidia-

Richard, count of Poitou, sent into Poitou.

conus Cantuariensis. Dominus rex misit exercitum magnum in Pictaviam cum Ricardo fratre suo, cui contulerat comitatum Pictaviæ quem rex Franciæ injuste occupaverat; qui statim rediit infecto[1] negotio, rege Francorum suis viribus obsistente.

[1] *infecto*] in festo, MS.

Matt. Par. p. 336. Anno ab incarnatione Domini MCCXXVII. Obiit felicis memoriæ Honorius Papa tertius, et successit ei Gregorius quondam episcopus Hostiensis. In eodem anno obiit Guala tituli Sancti Martini presbyter cardinalis, quondam legatus Angliæ. Item obiit Gregorius de Crescentiis Sancti Theodorii diaconus cardinalis. A.D. 1227. *Osney, Tib. A.* 9. Gregory IX.

Id. p. 350. Anno MCCXXVIII. Obiit Stephanus Cantuariensis archiepiscopus. Quo defuncto electus fuit in archiepiscopum Cantuariensem magister Walterus de Eynesham, monachus Cantuariensis ecclesiæ; cujus postea cassata electione, dedit dominus Papa magistrum Ricardum le Grant cancellarium Lincolniensis ecclesiæ in archiepiscopum Cantuariensem. Item eodem anno cassata Romæ electione magistri Willelmi Scoti, archidiaconi Wigorniensis, electi Dunolmensis ecclesiæ, translatus fuit de mandato domini Papæ Ricardus episcopus Saresburiensis ad episcopatum Dunolmensis ecclesiæ; vacante sede Saresburiensis ecclesiæ per translationem illam, electus Id. p. 344. fuit in episcopum Saresburiensis ecclesiæ magister Robertus de Bingeham, canonicus Saresburiensis. Item eodem anno obiit Eustachius episcopus Londoniensis, Death of Stephen Langton. Richard Grant archbishop of Canterbury. . 60 *b*.

MCCXXVII. [Obiit] Honorius[1] Papa; successit ei Gregorius, Hostiensis episcopus. A.D. 1227. *Wykes, Titus A.*14.

MCCXXVIII. Obiit Stephanus de Langetone Cantuariensis archiepiscopus. Electus est loco ejus magister Walterus de Eynesham monachus Cantuariensis; cassata ejus electione, Papa contulit archiepiscopatum magistro Richardo le Grant cancellario Lincolniensi. Cassata electione Willelmi le Scot Dunelmensis electi, translatus est auctoritate domini Papæ Ricardus Saresberiensis episcopus ad episcopatum Dunelmensem; loco ejus electus est et consecratus magister Robertus de Bingham in Death of Stephen Langton.

[1] *Honorius*] Honoras, MS.

CONDON FREE CENTRAL LIBRARY

A.D. 1228. *Osney, Tib. A.* 9.

et successit ei magister Rogerus Niger archidiaconus Cole[ce]striæ. Item eodem anno obiit Galfridus epi- Matt. Par. p. 353.
scopus Elyensis, et electus est abbas Sancti Edmundi
Hugh Northwold bishop of Ely.
in episcopum ejusdem loci. Item obiit Henricus archiepiscopus Dubliniæ, et electus est Lucas decanus Sancti Martini Londoniensis in archiepiscopum ejusdem loci; qui postmodum Romæ eidem electioni renunciavit, et demum per aliam electionem iterum in archiepiscopum ejusdem loci electus est.

Stephen sent as legate to England.

MCCXXIX. Gregorius Papa nonus pro tuendo statu Id. p. 361.
ecclesiæ Romanæ contra Fredericum imperatorem Romæ misit in Angliam Stephanum capellanum suum cum auctoritate sedis Apostolicæ ad colligendum decimam reddituum et proventuum clericorum et virorum religiosorum; qui etiam potestatem acceperat in Hibernia et Scotia hoc ipsum faciendi. Eodem anno obiit
Death of abbat Richard.
v. idus Julii Ricardus abbas noster, et successit ei
Abbat John.
frater Johannes supprior noster.

MCCXXX. Rex Angliæ Henricus quartus transfretavit

A.D. 1228. *Wykes, Titus A.* 14. f. 15 *b.*

episcopum Saresberiæ. Obiit Eustachius Londoniensis episcopus; successit ei magister Rogerus Niger. Obiit Galfridus Eliensis episcopus; successit ei Hugo abbas Sancti Eadmundi. Obiit Henricus Dublinensis archiepiscopus; successit ei Lucas decanus Sancti Martini et
Henry III. at Kerry (Montgom.).
thesaurarius garde robe domini regis. Eodem anno rex duxit exercitum apud Kery, quo redeunte cepit scutagium per totam Angliam, et dederunt ad scutum ii. marcas.

Richard Grant archbishop of Canterbury.

MCCXXIX. Consecratus est Ricardus le Grant Cantuariensis archiepiscopus iv. idus Junii. Omnes benefi- Id. p. 361.
ciati in Anglia, Hibernia, et Scotia dederunt domino Papæ decimam partem reddituum suorum, nec non et omnes religiosi.

Defeat of Henry III. at Saintes.

MCCXXX. Dominus Henricus rex Angliæ prima vice cum exercitu magno nobilium et mediocrium Angliæ,

Matt. Par. p. 365. in Britanniam. Eodem anno fama circumquaque divulgabatur quod Leulyn dolo occiderat Willelmum de Brause, virum nobilem magnæ virtutis et strenuissimæ juventutis baronem, quem tanto odio persecutus est ut non solum illum extinguere, verum etiam terras suas, castella, et prædia destruendo et comburendo ad nihilum satageret redigere. Eodem anno frustrato negotio rediit rex de Britannia in Angliam. Multi autem magnates qui cum eo ierant, tam in partibus illis quam in reditu suo, non sine admiratione multorum, de hac luce migraverunt. A.D. 1230. *Osney, Tib. A.* 9. William de Braose put to death by Llewellyn.

Id. p. 368. Anno gratiæ MCCXXXI. Orta est quædam controversia inter magistrum Ricardum archiepiscopum Cantuariensem et regem et Hubertum tunc temporis justiciarium et monachos Christi Cantuariæ. Qui Romam pergens et cum honore susceptus multa quæ petiit impetravit, Id. p. 370. et in spe positus plura et majora impetrandi inibi finem Death of archbishop Richard.

---

ascensis navibus primo die Maii transfretavit in Britanniam; et cum in partibus transmarinis aliquamdiu moram traxisset, habitus est conflictus inter Anglos et Gallicos apud Seyntes, in quo Angli repulsi sunt, et plures interfecti; et rediit rex in Angliam infecto negotio, et applicuit circa festum Omnium Sanctorum. De magnatibus autem qui cum eo erant, plures ante regis reditum, nonnulli vero post reditum ipsius in partibus Angliæ, non sine multorum admiratione, ex hac luce migraverunt, inter quos memoratissimus fuit Id. p. 367. Gilibertus de Clara comes Gloucestriæ, qui et ipse obiit in partibus marinis. Rex iterum cepit scutagium per totum regnum, et dederunt ad scutum xl. solidos. A.D. 1230. *Wykes, Titus A.* 14. Death of Gilbert de Clare.

MCCXXXI. Orta contentione inter Ricardum archiepiscopum ex parte una, et dominum regem, Hubertum de Burgo, et monachos Cantuarienses ex altera, archiepiscopus adiit sedem Apostolicam, ibique defunctus Death of archbishop Richard.

A.D. 1231. *Osney, Tib. A. 9.*

vitæ posuit. Eodem anno venit Willelmus Marescallus de Britannia, et dedit sororem suam comitissam Glou- Trivet, p. 218.

Marriage of Richard of Cornwall and Isabella of Gloucester.

cestriæ Ricardo comiti Cornubiæ, fratri regis, in conjugium; et infra quindenam ultimum diem clausit; cui successit Ricardus frater ejus, tunc temporis ma-

Death of William Marshall.

rescallus exercitus regis Franciæ, vir tam elegantia corporis quam probitate laudabilis, qui a rege Angliæ in gratiam susceptus in hæreditatem suam et

Castle Maud built.

dignitatem est institutus. Eodem anno rex collecto Matt. Par. p. 369. exercitu magno contra Leulinum iter aggressus et ultra Herefordiam per unam dietam progressus, castrum

f. 61.

Matildis extruxit, positisque ibi viris ad munitionem reversus est. Eodem anno Radulfus de Nevile epi- Id. p. 370.

Election of R. Nevile to Canterbury, quashed.

scopus Cicestrensis, cancellarius domini regis Henrici quarti, electus est in archiepiscopum Cantuariensem.

Anno ab incarnatione domini MCCXXXII. cassata est

Also that of John, prior of Canterbury.

electio Radulfi de Nevile episcopi Cicestrensis, qui electus fuit in archiepiscopum Cantuariensem. Eodem anno prior Christi Cantuariæ annuente rege electus

A.D. 1231. *Wykes, Titus A.14.*

est. Electus est loco ejus magister Johannes Blundus; postulatus est ad eandem sedem Radulphus de Neville tunc Cicestrensis episcopus et domini regis cancellarius;

Marriage of Richard of Cornwall and Isabella, widow of G. de Clare.

cassata est postulatio de eo facta. Veniens Willelmus Marescallus junior de Britannia in Angliam Isabellam sororem suam comitissam Gloucestriæ, relictam G[ilberti] de Clara, admirandæ pulchritudinis mulierem, nobili viro Ricardo comiti Cornubiæ in matrimonio copulavit. Idem quoque Willelmus infra quindenam post contractum matrimonium decessit in fata videlicet viii. idus Aprilis. Venit in Angliam Ricardus Marescallus frater

Castle Maud begun.

ejus circa festum Sancti Jacobi et successit ei in hæreditatem. Rex Angliæ profectus in marchiam contra Lewelinum cœpit construere castrum Matildis.

f. 16.

MCCXXXII. Rex Henricus cepit quadragesimam partem omnium bonorum totius regni sui. Eodem anno

est in archiepiscopum Cantuariensem, et veniens Romam ut dicebatur sponte renunciavit electioni suæ, sicque domum rediens in illo statu in quo prius fuit remansit. A.D. 1232. *Osney, Tib. A.* 9.

Matt. Par. p. 376. In eodem anno magister Johannes Blundus theologus, qui apud Oxoniam theologiam docuit ex consensu domini regis et aliorum tam cleri quam populi, favente sibi maxime episcopo Wintoniensi tunc magnæ auctoritatis viro, electus est in archiepiscopum Cantuariensem. John Blund elected.

Eodem anno Hubertus de Burgo justiciarius accusatus apud regem in multis, ad tantam dejectionem devenit ut rebus et honore spoliatus in turre Londoniæ inclusus et dire vinculatus teneretur. Tandem interventu quorundam comitum et aliorum magnatum translatus est ad castrum quod vocatur Divisas, ibique primo in mitiori, postea duriori, custodia positus est, assignatis ad sui custodiam viris minime sibi parcentibus. Accusation and imprisonment of Hubert de Burgh.

Eodem anno Randulfus comes Cestriæ, vir magni consilii et in bellicis rebus strenuus, apud Walingeforde mortuus est, et cum comitatu magno et honore prius inaudito ad terram suam delatus. Death of Ranulf Blundevil.

Item eodem anno Henricus de Oyli secundus, advocatus noster, defunctus est, et cum magna veneratione, ut dignum fuit, in novo opere Oseneyæ tumulatus. Death of Henry d'Oyly II.

Eodem anno tale edictum promulgatum est a dompno rege, ut tam viri religiosi quam alii, computatis omnibus rebus suis mobilibus cum juramento, videlicet carucis, bobus, porcis, frugibus, et hujusmodi, exceptis A fortieth to be paid to the king.

Hubertus de Burgo comes Cantiæ accusatus apud regem per æmulos suos, quorum præcipuus fuit Petrus de Rupibus tunc Wintoniensis episcopus, ut Petrum de Rivallis nepotem suum ad regis obsequium promoveret, prævalente delatorum malitia, captus est apud Boscum arsum, et primo positus in turri Londoniæ graviter compeditus; deinde ductus est usque Divisas, et incarceratus ibidem in castro, sub arctissima custodia tenebatur. Obiit vir nobilissimus Radulfus comes Cestriæ A.D. 1232. *Wykes, Titus A.*14. Seizure of Hubert de Burgh at Boisars (Brentwood).

A.D. 1232. *Osney, Tib. A.* 9.

dumtaxat rebus proprie et specialiter ad jus ecclesiæ pertinentibus, quadragesimum denarium regi solvant.

Election of John Blund to Canterbury quashed. The true reason of this.

Anno ab incarnatione Domini MCCXXXIII. cassata est electio magistri Johannis Blundi, ea de causa, ut dicebatur, quia duo habuit beneficia sine dispensatione summi Pontificis. Verior tamen causa fuit ne P[etrus] de Roches episcopus Wintoniensis, qui tunc consiliarius regis fuit et maxime fovebat partes dicti Johannis, utriusque gladii dominium sibi usurparet. Matt. Par. p. 385.

Great floods.

Eodem anno tanta facta est imbrium copia et aquarum inundatio ut etiam pontes et domus quamplures subverterentur. Multa prata toto anno illo infalcata remanserunt. Fœna quæ falcata fuerant aut aquis asportabantur aut in cumulos congregata computruerant. Segetes cum in crescendo spem darent messuris, in hora messionis vix a colligentibus salvatæ sunt. f. 61 *b*.

Escape of Hubert de Burgh.

Eo anno cum Hubertus de Burgo teneretur in vinculis apud Divisas noctu fugit per murum in ecclesiam parochialem, ibique ad præ- Id. p. 388.

A.D. 1232. *Wykes, Titus A.* 14.

apud Walingeford. Rex Henricus cepit quadragesimum denarium tam de religiosis quam de sæcularibus per totam Angliam.

Edmund of Abingdon archbishop of Canterbury.

MCCXXXIII. Cassatis electionibus omnium qui ad sedem Cantuariensem electi fuerant, nec non priore Sanctæ Trinitatis Cantuariensis electionem de se factam in præsentia domini Papæ sponte resignante, monachi Cantuariæ, obtenta iterum eligendi potestate, summæ sanctitatis virum magistrum Edmundum, tunc Saresberiensis ecclesiæ thesaurarium, in patrem et pastorem concorditer elegerunt. Id. p. 386.

Quarrel between the king and Richard Marshal.

Orta est gravis dissensio inter dominum regem et Ricardum Marescallum, adeo ut invalescente contentione rex disseisiret ipsum, et præcipuos fautores suos Gilbertum Basset et Ricardum Siward, de omnibus terris eorum in Anglia, et commisit eas Petro de Rivallis, et fecit prosternere domos, parcos, et gardinos, nemora succidi, vivaria terra injecta repleri, prata arari. In eadem perturbatione Hubertus de Id. p. 387.

Matt. Par. p. 389.

ceptum regis a multis militibus armatis et aliis viris provincialibus circumvallatus est. Tandem quidam miles Ricardus cognomento Syward, qui cum Marascallo erat, qui tunc temporis fortiter restitit regi in partibus Walliæ, veniens ad Divisas cum armatorum manu circa horam diei tertiam ecclesiam intravit, Hubertum armavit, et in nobili vehiculo positum secum adduxit, custodibus stupore consternatis nec præ pavore saltem mutire audentibus. Eodem anno magister Eadmundus, canonicus Saresburiensis, sollemniter electus[1] est in archiepiscopum Cantuariensem, vir tam in literatura quam conversatione commendabilis. Eodem anno cum inter dominum regem et Marescallum concertatio diu protraheretur, in primo conflictu multum detulit Marescallus regi, in tantum ut omnia castella sua ad adventum regis juberet aperiri, factisque inter eos quibusdam

A.D. 1233. *Osney, Tib. A.* 9.

Election of Edmund of Abingdon to Canterbury.

Progress of the war between the king and Richard Marshall.

Burgo ignaris custodibus suis et castellanis, nocturno tempore evasit de castro de Divisis, demissus per cancellos cum mappis et manutergiis, agente quodam armigero suo qui solus de familia sua ei ministravit, et reposuit se in quandam ecclesiam parochialem contiguam fossato castri, quo mane comperto custodes et castellani violenter extrahentes eum de ecclesia reposuerunt in castrum, solito[1] gravius compeditum cautius custodientes; sed per dominum Robertum tunc Saresberiensem episcopum, annuentibus[2] cæteris episcopis regni immunitatem ecclesiæ zelantibus, per censuram ecclesiasticam iterum repositus est in eandem ecclesiam, ubi a militibus et toto comitatu circumvallatus arctissime custodiebatur. Cum vero ibidem aliquandiu moraretur, quodam die summo mane venerunt illuc Gilbertus Basset et Ricardus Siward, cum armatorum multitudine copiosa, missi a Ricardo Marescallo, et invitis

A.D. 1233. *Wykes, Titus A.*14.

Escape of Hubert de Burgh from Devizes castle.

His removal by G. Basset and R. Siward.

---

[1] *solito*] solido, MS. | [2] *annuentibus*] amittentibus, MS.

A.D. 1233. *Osney, Tib. A.* 9. pactionibus, cum sentiret Marescallus quod consiliarii regis niterentur redigere in irritum quæ facta fuerant, ne mora certum traheret periculum, subito cum suis ad Walliam tendens, castella brevi occupavit et regi supervenienti cum exercitu suo mirabiliter obstitit. Conflictionibus illis adinvicem non semel neque bis multi ceciderunt, maxime de alienigenis conduct[it]iis qui cum rege erant. Rex autem, ut dicebatur, jussit omnia prædia Marescalli in Anglia funditus subverti, arbores fructiferas evelli, nemora succidi et venundari, vivaria terra repleri, et prata arari. His ita gestis, Ricardus Syward, de quo superius facta est mentio, probitatem animi vitæ mortali præponens, circa festum Sancti Thomæ apostoli fere juxta exercitum regis transiens, plura prædia tam episcopi Wintoniensis quam Ricardi comitis Cornubiensis redegit in favillam cineris; nullos autem alios lædens sine læsione reversus est. Matt. Par. p. 394.

Injury done to the property of Richard Marshall.

Revenge of Richard Syward.

A.D. 1233. *Wykes, Titus A.* 14. f. 16 *b.* custodibus nec contradicere valentibus, sed nec mutire audentibus, ipsum Hubertum in ecclesia armaverunt, et equum loricatum ascendere fecerunt, et eo nolente eductum de ecclesia in manu potenti adduxerunt usque Austiclive, et præparatis ibi navibus, brachium maris quod ibi adjacet transnavigantes, ipsum Hubertum in castrum de Strugoyl, quod ex alia parte ipsius fluminis situm est, in tuto deposuerunt, custodibus qui eos cum toto comitatu clamore valido usque ad ripam prosequebantur, cum dedecore et confusione nimia redeuntibus. Mirabilis inundatio aquæ pluvialis æstivo tempore facta est per totam Angliam. Anno eodem circa Natale Ricardus Siward, ut domini sui Ricardi Marescalli et complicium suorum vindicaret injurias, aliquid putans audendum, adjuncta sibi vispilionum turba non modica, multa de maneriis comitis Ricardi et episcopi Wyntoniensis igne combusta redegit in

He is brought to Striguil castle.

Attack of Richard Siward on the manors of R. of Cornwall and P. des Roches.

Anno[1] gratiæ MCCXXXIV. Ex regis edicto factum est taylagium de urbibus principaliter et specialiter de rege tenentibus, utpote de Londonia, de Wintonia, de Oxonia, et de aliis, procurantibus hoc quibusdam consiliariis et commessalibus domini regis, qui in hoc magis consuluerunt bursæ suæ quam regis honori vel regni negotiis. Rex autem vir simplex erat et timens Deum, et præcipue in eleemosynarum largitione devotissimus, monasteria redditibus ampliavit, domos hospitales fundavit, ecclesias a fundamentis extruxit, Judæis convertentibus se ad Christianitatem domum et necessaria providit; et ut paucis concludam, pater erat pauperum et mœrentium consolator. Contigit in die Animarum ut diceret suis, "Exite per vicos et "placeas et decem milia pauperum congregate;" cui dixit unus de principibus suis in tota provincia non posse tot pauperes inveniri. Et ait rex, "Mirum est "de vobis. Abbas Oseneiæ ad nutum suum quindecim "milia congregaret, et vos ad decem milia congreganda "non sufficitis." Eo anno magister Edmundus cancellarius et thesaurarius ecclesiæ Saresburiensis in archiepiscopum Cantuariensem cum summa veneratione consecratur. Iste tam scientia quam moribus pollens, semetipsum formam honestatis et exemplum sanctæ conversationis exhibuit. Excussit manus suas a mu-

A.D. 1234. *Osney, Tib. A.* 9. Tallage exacted from the principal cities.

Character of the king.

f. 62.

Anecdote of him and the abbat of Osney.

Matt. Par. p. 397.

Consecration of archbishop Edmund.

His character.

cineres, nulli alii præterquam ipsis molestiam inferens vel gravamen.

A.D. 1233. *Wykes, Titus A.*14.

MCCXXXIV. Rex Henricus fecit talliari omnes civitates et burgos, et maneria sua propria per totam Angliam. Anno eodem iii. nonas Aprilis consecratus est Edmundus Cantuariensis archiepiscopus. Ricardus Marescallus commissis omnibus terris suis quas habebat in Anglia Huberto de Burgo, Gilberto Basset, et Ricardo Siward ad defendendum contra infestationem

[1] Another hand begins here.

A.D. 1234. *Osney, Tib. A.* 9.

nerum acceptione, dolens et compatiens quod multi diligunt munera, sequuntur retributiones. Addidit etiam inter *prendentem* et *pendentem*, inter *capere* et *cadere*, non esse nisi duas litteras mutatas. Post ejus conse- Matt. Par. p. 397.

Removal of the king's counsellors.

crationem paucis diebus elabentibus, amoti sunt consiliarii regis, scilicet Petrus de Roches episcopus Wintoniensis, Petrus de Rivallis domesticus ejus, Stephanus de Segrave tunc temporis justiciarius, Robertus Passelewe et alii. Horum gloria valde humiliata est, et vox musicorum illorum aliquantulum versa est in lamentum.

Richard Marshall in Ireland.

Eodem anno Ricardus Marescallus, relicta fere tota domestica familia sua in Wallia simul cum Huberto de Burgo, Gileberto Basset, Ricardo Syward, ad tuenda castra sua et ad resistendum exercitui regis contra eum acriter instantis, transivit in Hiberniam cum paucis, putans omnes sive amore sive timore sine difficultate et sine moræ dispendio sibi subjugare ; sed aliter se habuit rei eventus. Adversarii, scilicet Mauricius filius Geroldi, justiciarius Hiberniæ, Ricardus de Burgo, Hugo de Lacy, et Walterus de Lacy, frater ejus, et alii tam de sua quam suorum virtute confisi, et plurimum animati pro quibusdam literis furtive quasi a domino rege sibi destinatis, quarum tenor erat ut Marescallum vivum caperent aut interficerent et terras suas inter se dividerent, quæ tamen literæ a conscientia domini regis non emanarunt, sicut postea patuit, quoddam castrum Marscalli quod vocatur

---

A.D. 1234. *Wykes, Titus A.* 14.

regis, transfretavit in Hiberniam, et cum esset in castro suo de Kildare, credens se ibidem in tuto

Richard Marshal besieged in Kildare castle.

posse consistere, ecce Mauricius filius Geroldi [et] Hugo de Lacy castrum ipsum obsidione concluserant : idem quoque Ricardus cum esset miles robustissimus, verecundum fore decernens obsidione concludi, prævalente audacia egrediens de castro contra obsessores cum adhærente sibi militia potenter instruxit. Porro Mauricius filius Geroldi justiciarius Hiberniæ, cum nobilibus

Kyldar obsederunt. Quod audiens Marscallus et de tali ausu valde admirans, collegit exercitum suum, unum quidem magnatum secum habens Galfridum de Marisco, qui in hora necessitatis satis timide et enerviter egit, magis cogitans de ecclesiæ refugio quam de victoriæ titulo. Comparantibus igitur et mutuo se exhortantibus ad prælium, quidam ex parte Marescalli subtraxerunt se, quidam dissimulabant, quidam parti adversæ adhærentes in fronte ei restiterunt, quidam *quasi filii Effrem intendentes et mittentes arcum conversi sunt in die belli.* Quid faciendum fuit tali ac tanto viro, auxilio destituto, in tali discrimine posito, et periculo jam imminenti exposito? Animam suam posuit in manibus suis, et sicut leo fortissimus bestiarum ad nullius pavet occursum, sic ille audacter primus ingreditur campum, et quendam electum militem armis Ricardi de Burgo indutum prostravit et occidit. Hoc idem fecisset Mauricio justiciario, nisi manus bellatorum conglobata se interposuisset. Nullus licet optime armatus ictum suum sustinere potuit, quin ad terram caderet vel expiraret. Nec fuit quisquam ausus congredi cum eo in facie, sed per insidias et post tergum, ita quod dicere potuit, *Supra dorsum meum fabricaverunt peccatores.* Dixerunt qui rei veritatem noverant quod plures quam ducentos viros armatos repulit et retrogradi fecit per spatium non modicum. Quid multa? Rolandus si præsens fuisset in illa die vel Oliverus, plus probitatis non fecisset. Denique gladiis, clavis, et macheris percutitur,

A.D. 1234. *Osney, Tib. A.* 9. Siege of Kildare.

Ps. lxxvii. 9.

Prowess of Richard Marshall.

Ps. cxxviii. 3.

Matt. Par. p. 399.

---

supradictis innumerabili bellatorum multitudine congregata de præcepto regis, ut dicebatur, ut eum vivum caperet, exiit ei obviam, fortuitis eventibus se committens; tandem totum pondus prælii in Ricardum Marescallum directum est, in quo post strenuissimam dimicationem obrutus multitudine lethaliter vulneratus, primo duntaxat die Aprilis semivivus relictus, xv. die a die belli morte nimium deploranda decessit. Cito

Matt. Par. p. 399.

A.D. 1234. *Wykes, Titus A.* 14.

His death.

A.D. 1234. *Osney, Tib. A.* 9. Death of Richard Marshal.

lanceis impellitur, intestina dextrarii circa pedes volvuntur, et quasi mons sedet comes immobilis. Tandem subnervaverunt equum suum, quo cadente quasi alter Judas Machabæus cecidit, et a quodam Dei inimico et misericordiæ oblito mortale vulnus accepit. Portatus est in castrum suum de Kyldar et decem diebus supervixit, in vera pœnitentia et cordis compunctione debitum naturæ solvens. Tres fratres ejus Gilebertus, Walterus, et Anselmus clandestinam fugam arripientes venerunt in Walliam. Procurante autem domino Edmundo Cantuariensi archiepiscopo, in brevi regis gratiam adepti sunt; similiter Hubertus de Burgo, Gilebertus Basset, Ricardus Syward, et alii. Rex concessit Gileberto le Marescal, qui major natu erat post fratrem, ut in jus hæreditarium fratri succederet, fratresque ejus honoravit et secum retinuit. De morte vero Marescalli contristatus est usque ad animam, et quasi alter David flevit de morte Absalon. Eo anno venit Boetius clericus Romanus in Angliam de denario Sancti Petri et de residuo vicesimæ longe antea per Angliam collectæ, nec dum ex integro solutæ, tam a clericis quam a laicis, necnon et a viris religiosis districtissime inquirens.[1] Illo anno obiit Hugo episcopus Herefordensis, cui successit magister Radulfus de Meydenestan, ejusdem ecclesiæ decanus, vir magnæ literaturæ et in theologia nominatissimus. Eo anno

Matt. Par. p. 399.

f. 62 *b.* Flight of his brothers. Their reconciliation with the king. Gilbert Marshal succeeds to his brother's inheritance.

Id. p. 404.

Boetius sent from Rome to collect the papal tribute.

Id. p. 409.

A.D. 1234. *Wykes, Titus A.* 14. Reconciliation of the king with G. Marshal, H. de Burgh, &c.

post mortem ejus Gilbertus frater ejus domini regis se beneplacitis coaptavit, et regi reconciliatus successit fratri in hæreditatem, et factus est miles et comes die Pentecostes. Reconciliati sunt cum eo Hubertus de Burgo, G[ilbertus] Basset, Ricardus Siward, et restituit eis dominus rex omnes terras et possessiones eorum, et admisit eos ad concilium suum, amotis de concilio regis

f. 17.

---

[1] See the letter of Grosseteste to abp. Edmund, complaining of the behaviour of the convent of Osney in this matter. *Epist. R. Grosseteste*, p. 101.

obiit Robertus, abbas Abendoniæ, et successit eidem Lucas, ejusdem domus camerarius. Infra ejusdem anni circulum Mauricius filius Geroldi, justiciarius Hyberniæ, ad mandatum domini regis applicuit apud Bristow. Timens autem sibi, non est ausus ulterius progredi sine ducatu; sed nec equos secum adduxit, ut sic excusaretur ne procederet. Tandem cum episcopum Rofensem et Ricardum comitem Cornubiæ ductores haberet et tutores, accessit ad regem, qui tunc erat apud Merlebergam cum proceribus et primoribus regni et tribus fratribus Marescalli. Convenientibus illis in unum, facta est concordia inter dictos fratres et justiciarium, et quasi Jacob et Laban mutuo fœdus inierunt ut nullus alteri noceret. Utrum autem ex corde fuerit illa confœderatio et reconciliatio, nescienti non est affirmandum. Ipso anno Romani *ponentes in cœlum os suum et iniquitatem in excelso loquentes*, levaverunt manum contra dominum Papam, qui fretus auxilio Frederici imperatoris et aliorum, debellatis illis frequenter et turpiter confusis, factus est illis quasi *clavus in oculis et lancea in lateribus*. Eo anno Petrus de Orival, aliquotiens regis thesaurarius, sentiens se paucos in curia regali habere amicos, et *faciem* regis *non esse* apud eum *sicut heri et nudius tertius*, timuit *suæ villicationis rationem reddere*, et in quodam cœnobio Wintoniæ delitescendo moratus est. Eo anno nullo pacto potuit Ricardus Siward reconciliari Ricardo comiti Cornubiæ pro damno præteriti anni sibi ab eodem illato; nec ad petitionem domini regis, sed nec interventu archipræsulis Cantuariensis, nec ad suggestionem episcoporum et magnatum, nec intuitu probitatis suæ,

A.D. 1234. *Osney, Tib. A.* 9. Maurice Fitz-Gerold in England. He is protected by bishop H. Sandford and R. of Cornwall. His reconciliation with the brothers of R. Marshall. Rising of theRomans against the Pope, Gregory IX. Flight of Peter de Rievaulx, the treasurer, to Winchester. Refusal of Richard of Cornwall to be reconciled with Richard Siward.

Ps. lxxii. 8. Matt. Par. p. 408. Num. xxxiii. 55. Gen. xxxi. 2. S. Luc. xvi. 2.

Petro de Rupibus episcopo Wyntoniensi, P[etro] de Rivallis, Roberto Passelewe, et Stephano de Segrave tunc justiciario. Ricardus quoque Siward, quia nullo modo potuit reconciliari comiti Ricardo propter damna quæ ei intulerat, ut ejus ad tempus impetus decli-

A.D. 1234. *Wykes, Titus A.* 14. Removal of Peter des Roches, &c., from

A.D. 1234. *Osney, Tib. A. 9.* nec consideratione orationis Dominicæ ubi dicitur *Dimitte nobis debita nostra, etc.* Miles autem hoc sentiens, maluit prudenter iram comitis declinare quam jactanter contra stimulum calcitrare, et abiit in Scotiam, illud dictum secum reputans,

"Grata superveniet quæ non sperabitur hora." Hor. 1 Epist. iv. 14.

Robert Grosseteste elected bishop of Lincoln.

MCCXXXV. Obiit Hugo secundus Lincolniensis episcopus mense Februarii; et electus est magister Robertus Grosseteste, vir bene morigeratus et magnæ literaturæ, in episcopum Lincolniensem ad Annunciationem Sanctæ Mariæ, et consecratus est sequenti die Sanctæ Trinitatis. Eodem anno misit imperator Alemanniæ Frethericus magnos viros et nobiles ad regem Angliæ Henricum quartum, filium regis Johannis, petens sibi dari Ysabellam sororem suam in conjugem; cujus petitioni annuens rex remisit nuncios una cum sorore ad imperatorem, qui duxit eam in uxorem. Eodem anno recepit frater Johannes primus, abbas Oseneiæ, habitum ordinis Fratrum Minorum apud Norhamptoniam, feria quarta post festum Sancti Michaelis; et

Marriage of the emperor Frederick II. with the princess Isabella. Matt. Par. p. 414.

Abbat John becomes a Franciscan.

A.D. 1234. *Wykes, Titus A. 14.* naret, transtulit se ad partes Scotiæ, sereniora tempora præstolando. Obiit Hugo Herefordensis episcopus; successit ei magister Radulfus de Maydenestane.

the king's council.

Robert Grosseteste bishop of Lincoln.

MCCXXXV. Obiit Hugo de Welles Lincolniensis episcopus; electus est loco ipsius magister Robertus Grosseteste, consecratur xv. kal. Julii. Frethericus imperator Isabellam sororem domini regis Angliæ duxit uxorem, et facta est imperatrix. Henricus rex Angliæ Alienoram filiam comitis solemniter sibi matrimonio copulavit, et factæ sunt sic nuptiæ in festo Sanctorum Fabiani et Sebastiani cum solemnitate inaudita apud Westmonasterium; statim et inde discedens circa Purificationem venit Oxoniam, ubi regina, occurrentibus sibi certatim magistris et clericis totius universitatis

Marriage of Frederick II. and princess Isabella; and of Henry III. and Eleanor of Provence, Jan. 20.

Matt. Par. p. 420.

electus est frater Johannes de Lecche in abbatem Oseneiæ, et benedictus pridie nonas Novembris. A.D. 1235. *Osney, Tib. A.* 9.

MCCXXXVI. Duxit Henricus rex Angliæ quartus Elienor filiam comitis Provinciæ in uxorem post Natale. Eodem tempore factus est magister Ricardus de Wrthe, canonicus Oseneiæ, abbas Dorkecestriæ. Eodem anno factus est Ricardus, cantor Oseneiæ, abbas de Hoholvestone. Eodem anno obiit Willelmus de Bleis episcopus Wigorniensis, et Thomas de Blumvile episcopus Norwicensis. Willelmo Wigorniensi successit magister Walterus de Cantilupo, qui confirmatus est Romæ a domino Papa Gregorio. Abbat John de Lecche. Marriage of Henry III. and Eleanor of Provence. Richard, precentor of Osney, f. 63. made abbat of Osulveston (Ouston in Leicestershire).

Anno Domini MCCXXXVII. Obiit Ricardus Dunholmensis episcopus. Eodem anno venit Otto legatus in Angliam mense Augusti, procurante rege Henrico ut Arrival of the legate Otho.

---

cum cereis et lampadibus, summa cum honorificentia suscepta est. A.D. 1235. *Wykes, Titus A.*14.

MCCXXXVI. Obiit venerabilis Willelmus de Bleys Wigorniensis episcopus; electus est loco ipsius magister Walterus de Cantalupe, statimque adiit sedem apostolicam in qua a domino Papa consecratus est. Obiit Thomas de Blunville Norwycensis episcopus; successit ei Willelmus de Raleya, sed nondum consecratus. Bishops of Worcester and Norwich.

MCCXXXVII. Beatus Edmundus Cantuariensis, orta quadam discordia inter ipsum et regem, profectus est ad curiam Romanam. Anno eodem Otto Sancti Nicholai in carcere Tulliano[1] diaconus cardinalis, Apostolicæ sedis legatus, venit in Angliam, et cum eo Walterus de Cantalupe Wygorniensis episcopus. Concessa est domino regi tam a clero quam a populo tricesima totius regni pro confirmatione Magnæ Chartæ libertatum, quæ hactenus male fuerant observatæ, et lata est sententia generalis super omnes qui libertates ipsas in[2] posterum infringerent, in Aula Westmonasteriensi a legato et omnibus The archbishop goes to Rome. The legate Otho in England. A thirtieth granted.

Matt. Par. p. 436.

[1] *Tulliano*] Tullianum, MS. | [2] *in*] non, MS.

A.D. 1237. *Osney, Tib. A.* 9. Council in London. A thirtieth granted to the king.

dicitur; et apud Londoniam concilium generale celebravit in ecclesia Sancti Martini.[1] Item hoc anno tam a clero quam a populo data est tricesima catallorum regi Henrico propter libertates regni prius a rege Johanne concessas et juratas, et sub interminatione anathematis ab universo clero per totam Angliam confirmatas, et tamen postea male observatas. Magister Eadmundus archiepiscopus Cantuariensis profectus est Romam.

Archbp. Edmund goes to Rome.

Riot at Oxford

MCCXXXVIII. Otto legatus veniens Oxoniam die Sancti Georgii invasus est a clericis, eo quod repulsi

---

A.D. 1237. *Wykes, Titus A.* 14.

prælatis Angliæ. Obiit Ricardus Dunelmensis episcopus. Legatus celebravit concilium apud Londoniam, in ecclesia Sancti Martini.[1]

Riot at Oxford between the scholars and the servants of the legate.

MCCXXXVIII. Cum Otto legatus venisset Oxoniam et hospitaretur in monasterio Oseneiæ, die Sancti Gregorii[2] orta est gravis discordia inter familiares legati et clericos universitatis Oxoniæ, eo quod ipsi familiares clericos ingredientes turpiter et inhoneste repellebant, etiam brodium calidum de callidariis bullientibus super vestimenta clericorum projecerunt, et ipsos cum facibus ardentibus gravissime percusserunt; clerici quoque violentiam inferentibus talionem expenderunt. Et sic ventum est ad pugnam, statimque facto clamore per totam villam clerici se armaverunt, properantes Oseneyam, ut tam enormem ulciscerentur injuriam. Interim quoque januis obseratis aditum clericis præcluserunt; clerici quoque jactato[3] igne januas incendere nitebantur. Quo comperto legatus timens pelli suæ ascendit campanarium ecclesiæ; clerici quasi furia invecti, quorum exterius innumerabilis coacervata fuerat multitudo, cœperunt sagittare cum arcubus et balistis, campanarium

Matt. Par. p. 469.

f. 17 *b*.

---

[1] An error for *S. Pauli*. The council was summoned *in octavis S. Martini*, whence the error. Matt. Par. p. 443.

[2] Sic.

[3] *jactato*] tallato, MS.

sunt cum gladiis a famulis legati ab ostio aulæ hospitum de Oseneya; unde non potuit exire curiam Oseneyæ propter insultum clericorum, quousque dominus rex, qui tunc erat apud Abendoniam, milites armatos ad A.D. 1238. *Osney, Tib. A.* 9. against the legate, April 23.

viriliter impugnantes: unus autem clericorum, projecta sagitta per quoddam foramen quod invenit in valvis portæ, percussit magistrum cocorum consanguineum legati inter inguinem et umbilicum, qui statim defunctus est; pro cujus morte plures de clericis capti sunt et incarcerati, sed tandem de præcepto regis et assensu legati liberati sunt. Rex autem, qui tunc fuerat Abbendoniæ, misit milites et alios quamplures armatos, qui legatum nocturno tempore de monasterio educentes, transita Tamisia deduxerunt Abbendoniam ad regem; et sic ægre tamen evasit impetum clericorum. A.D. 1238. *Wykes, Titus A.*14. The legate escapes to the king at Abingdon.

Matt. Par. p. 474. Anno eodem venit quidam Ribardus ad curiam regis, qui tunc morabatur apud Wodestoke, et fingens se stultum aliquantis diebus in aula regis inter domesticos jocabatur ad modum morionis; tandem una noctuum cum rex paratus cubile suum vellet ascendere, inventus est ille sub lecto regis latitans in stramine, cum cultello longissimo volens interficere regem; captus est et de Wodestoke usque ad Oxoniam ad caudas equorum tractus ibidem in patibulo suspensus est; deinde compertum est quod missus fuerat a Willelmo de Mareys, qui utlagatus fuit [a] rege propter iniquitatem suam, et insula quadam inter Walliam et Cornubiam quæ Lunday dicitur tunc temporis morabatur, et de præda et rapinis sibi victum propagabat. Anno eodem rediit beatus Edmundus Cantuariensis archiepiscopus de curia Romana in Angliam. Obiit Petrus Wyntoniensis episcopus; rex itaque quantum potuit impedivit ne aliquis loco ipsius eligeretur, ut proventus[1] temporalium ipsius episcopatus sede vacante Attempt on the king's life. The assassin sent by William Marsh. Return of the abp. Death of Peter des Roches.

[1] *proventus*] provestibus, MS.

A.D. 1238. *Osney, Tib. A.* 9. Return of the archbp. Death of Peter des Roches. Birth of prince Edward. Quarrel between the Pope and the emperor.

ejus liberationem transmisit. Eodem anno obiit Alexander episcopus Coventrensis. Eodem anno Sanctus Eadmundus Cantuariensis archiepiscopus a Roma reversus venit mense Februarii. Eodem anno obiit Petrus de Rupibus Wintoniensis episcopus v. idus Junii.

MCCXXXIX. Edwardus primogenitus regis Henrici ex Elianora natus est xiv. kal. Julii apud Londoniam. Eodem anno consecratus est Willelmus de Radlee apud Londoniam a Sancto Edmundo in episcopum Norwycensem vii. kalendas Octobris. Eodem anno orta est dissensio inter Papam Gregorium et Frithericum imperatorem. Matt. Par. p. 515.

MCCXL. Hugo de Pateshulle consecratus est a Sancto Edmundo Cantuariensi archiepiscopo apud Novum

---

A.D. 1238. *Wykes, Titus A.* 14.

sibi non sincubaret.[1] Obiit Allexander Conventrensis episcopus; successit ei Hugo de Patteshulle, vir prudens[2] et discretus, diu tamen postea consecratus, ut patebit inferius.

Birth of prince Edward, June 17. Quarrel between Frederick II. and Gregory IX. f. 18.

MCCXXXIX. Alienora regina peperit Edwardum filium suum primogenitum apud Westmonasterium xv. kal. Julii, scil. in festo Sancti Botulphi. Orta est detestabilis discordia inter Frethericum imperatorem et dominum Papam, eo quod non permisit Papam uti sua potestate et jurisdictione infra imperium suum sicut in aliis regnis, propter quod Papa et cardinales decreverunt eum schismaticum et hæreticum; imperator siquidem sic eos arctavit ut vix auderent suspirare. Dominus Eadmundus Cantuariensis archiepiscopus electionem factam de Willelmo de Raleya ad episcopatum Norwycensem confirmavit, ipsumque Londoniæ vii. kal. Octobris solemniter consecravit. Matt. Par. p. 486.

Crusade of Richard of Cornwall, Baldwin de L'Isle, &c.

MCCXL. Ricardus comes Cornubiæ die Pentecostes apud Walingford arripuit iter in Terram Sanctam, adducens secum pecuniam innumerabilem, et transfretavit

---

[1] Sic MS. Gale gives *devolveret* for *non sincubaret.*

[2] *prudens*]. pendens, MS.

Locum[1] in episcopum Cestriæ in octavis Sancti Johannis Baptistæ. Eodem anno Ricardus comes Cornubiæ, frater domini regis, iter arripuit versus Terram Sanctam xv. kalendas Julii. Eodem die rex Henricus et Gilebertus Mareschal pacificati sunt. Eodem anno circa festum Omnium Sanctorum Sanctus Eadmundus Cantuariensis archiepiscopus transfretavit et venit Pontiniacum, ibique ægrotans et tamen ultra progrediens venit ad Soysy, ibique mortem proximam sentiens, jussit camerario suo ut arderet cilicium suum quo utebatur. Ille vero accipiens ab eo projecit in ignem, et circumponens multitudinem carbonum dimisit sic. Postea veniens invenit cilicium totum integrum et incombustum, et ille rediens nunciavit domino suo de cilicio incombusto. Et ait archiepiscopus, "Ego ponam "ignem;" quod cum fecisset et dimisisset in igne, non

A.D. 1240. *Osney, Tib. A.* 9. Crusade of Richard of Cornwall.

v. Matt. Par. p. 545. Death of archbishop Edmund at Soissy.

cum eo Baldewinus comes Insulæ, et aliorum nobilium et mediocrium regni Angliæ turba non modica; veniensque Accon, quæ quondam Tholomaida vocabatur, et aliquandiu commoratus in Syria, omnes captivos Christianos de universis mundi partibus quos Sarraceni diuturno tempore tenuerant captivatos, data pecunia redemit, restituens pristinæ libertati; tandem treugis initis cum Soldano, reædificavit Aschalonem et alia castra non pauca, quæ per Sarracenos solo tenus fuerant complanata. Quibus actis reversurus in Angliam, transiens per Appuliam, Siciliam, et Calabriam, ab imperatore Fretherico summo cum honore susceptus est, indeque progrediens ad curiam domini Papæ devenit: sane dominus Papa volens sibi gratiam facere specialem, totam pecuniam provenientem de crucesignatis per totam Angliam sibi concessit.

A.D. 1240. *Wykes, Titus A.* 14.

Matt. Par. p. 569. His reception by the emperor and Pope.

Anno eodem repatriavit Otto legatus, et quatinus per abdita diverticula pertransiret ut imperatoris Fre-

Departure of the legate Otho.

[1] Newark, near Guildford.

A.D. 1240. *Osney, Tib. A.* 9. ardebat. Archiepiscopus autem post horam extrahens illud ab igne invenit omnino intactum ab igne, et dixit, "Ex quo sic placet Domino meo, deferatur "magistro Roberto fratri meo;" et rediens ad lectum decubuit. Circa mediam noctem dixit suis qui erant cum eo discumbentes, "Quæ est hora noctis?" Qui responderunt, "Circa mediam noctem est." Qui paulum jacens requisivit iterum, "Quæ est hora modo?" Responderunt, "Ante auroram." Et iterum jacens tertio interrogavit, "Quæ est hora noctis nunc?" Et dixerunt, "Aurora est." Et archiepiscopus, "Et ego vos "commendo Deo." Et dicens *In manus tuas, etc.*, obiit sanctissimus archiepiscopus xvi. kalendas Decembris, et deportatus est Pontiniacum. Otto legatus recessit ab Anglia. Petrus de Egeblanche consecratus est in episcopum Herefordiæ ab episcopo Wygorniæ apud Londoniam x. kalendas Januarii.

Departure of the legate Otho.

MCCXLI. Magister Nicholaus de Farnham consecratus

A.D. 1240. *Wykes, Titus A.* 14. therici declinaret insidias, captus est ab imperatore, et omni pecunia quam per fas seu per nefas adquisierat spoliatus, et carceri mancipatus. Beatus Edmundus Cantuariensis archiepiscopus, circa festum Omnium Sanctorum transfretavit in Galliam, et veniens Pontiniacum cœpit ægrotare; progrediens tamen inde usque Soysy xvi. kal. Novembris pretiosam resolutus in mortem Deo spiritum reddidit; corpus ejus inde delatum usque Pontiniacum honorifice, [ut] decuit, traditum est sepulturæ. Hugo de Patteshalle consecratus est in episcopum Coventrensem in octavis Sancti Johannis Baptistæ a Sancto Edmundo diu antequam transfretaret. Petrus de Egeblanke consecratus est in episcopum Herefordensem x. kal. Januarii.

Death of archbishop Edmund at Soissy.

MCCXLI. Magister Nicholaus de Farnham consecratus est in episcopum Dunelmensem a Waltero de Grey Eboracensi archiepiscopo, id. Junii apud Gloucestriam. Obiit Papa Gregorius, cui successit Cælestinus. Obiit

New bishops.

est[1] in episcopum Dunholmensem ab archiepiscopo Eboracensi apud Gloverniam id. Junii. Fredericus imperator cepit Ottonem legatum et alios plures volentes adire Romam. Obiit Gregorius Papa mense Augusti, cui successit Cælestinus. Obiit Sanctus Rogerus dictus Niger, Londoniensis episcopus, circa festum Sancti Michaelis. Obiit Hugo de Pateshulle Coventrensis episcopus. Obiit Gilebertus Mareschal apud Ware v. kalendas Julii, cui successit in hæreditate frater ejus Walterus. Ricardus comes frater regis venit in Angliam de Terra Sancta mense Januarii. Henricus rex quartus subjugavit Walliam.

A.D. 1241. *Osney, Tib. A.* 9. f. 64 *b.* Capture of Otho by the emperor. Death of Gregory IX. Cælestine IV. Return of Richard of Cornwall.

Anno Domini MCCXLII. Rex Henricus cum regina, et Ricardus comes frater regis et Ricardus[2] Mareschallus, die translationis Sancti Nicholai apud Portesmwe

Expedition into Gascony,

Sanctus Rogerus dictus Niger episcopus Londoniæ; successit ei Fulco Basset. Obiit Hugo de Pateshulle Coventrensis episcopus; successit ei Rogerus de Weseham decanus Lincolniensis. Obiit Gilbertus Marescallus apud Ware v. kal. Julii; successit ei in hæreditatem Walterus Marescallus frater ejus. Eclipsis solis die Sanctæ Fidis virginis.

A.D. 1241. *Wykes, Titus A.* 14. f. 18 *b.* Eclipse on Oct. 6.

MCCXLII. Rediit Ricardus comes Cornubiæ de Terra Sancta circa festum Purificationis mense Januarii. Rex Henricus Walliam sibi subjugavit, sed facta pace inter ipsum et David principem Walliæ, quæ modico tempore duravit, rediit in Angliam. Anno eodem rex Henricus cum regina, adducens secum Ricardum fratrem suum comitem Cornubiæ, arripuit iter in Wasconiam cito post Pentecosten, et die translationis Sancti Nicholai posuit se in mari apud Portesmothe, et transiens adiit

Return of Richard of Cornwall. Wales reduced. Expedition of Henry III. into Gascony, May 9.

---

[1] The note "Verte duo folia" is written here, as ff. 63 *b*, 64 *a*, are occupied with the letter of Alexander IV., dated Naples, xi. kal. Jan., Pont. a. 1.

[2] Sic MS. An error apparently for *Walterus*.

A.D. 1242. *Osney, Tib. A.* 9.

in Gasconiam transfretaverunt, petentes a rege Galliæ Normanniam et Pictaviam aliasque terras transmarinas quæ regi[1] Angliæ jure hæreditario contingebant; sed cum infinitum thesaurum expendissent, frustrato negotio inanes reversi sunt. Regina Elianor peperit filiam nomine Margaretam in Gasconia. Obiit Jocelinus Bathoniensis episcopus mense Novembris.

which fails.

Birth of princess Margaret.

Return of the king. Pope Innocent IV. Marriage of Richard of Cornwall and Sanchia, Nov. 22.

Anno Domino MCCXLIII. Henricus rex quartus rediens de Gasconia applicuit apud Portesmwe vii. kalendas Octobris. Synebaldus cardinalis factus est Papa, et vocatus est Innocentius. Ricardus comes Cornubiæ desponsavit sororem reginæ nomine Sench, die Sanctæ

Matt. Par. p. 604.

A.D. 1242. *Wykes, Titus A.* 14.

regem Franciæ, et petiit ab eo ut restitueret sibi Pictaviam et Andegaviam et alias terras suas ultramarinas sibi jure hæreditario competentes, quas injuste detinuit occupatas; sed nihil profecit. Neque enim ducatum Normanniæ, in quo jus sibi maturius competebat, reddere dignabatur; processit igitur rex in Vasconiam non modica stipatus comitiva, ibique regina peperit ei filiam quam vocari fecit Margaretam. Obiit Joselinus Batoniensis episcopus.

Birth of princess Margaret.

Return of Henry III.

MCCXLIII. Rex Henricus facta treuga inter ipsum et regem Francorum, consumpta inutiliter, ut assolet, innumerabili pecunia, reversus est in Angliam, et applicuit apud Portesmuthe circa festum Sancti Michaelis, viz. vii. kal. Octobris. Obiit Papa Cælestinus; electus est loco ejus Sinebaldus cardinalis, et vocatus est Innocentius quartus. Ricardus comes Cornubiæ duxit uxorem Senchiam filiam comitis Provinciæ, sororem reginæ Angliæ. Willelmus de Raleye Norwicensis episcopus postulatus est ad sedem Wintoniæ, cui rex totis viribus se opposuit; ipse vero quasi exulatus, adiit dominum Papam. Factæ sunt nuptiæ solemnes domini

Pope Innocent IV.

Marriage of Richard of Cornwall and Sanchia of Provence, Nov. 22.

[1] *regi*] rege, MS.

Ceciliæ. Bonefacius Cantuariensis electus confirmatus est a domino Papa in Nativitate beatæ Mariæ. A.D. 1243. *Osney, Tib. A.* 9.

MCCXLIV. Innocentius Papa venit Lugdunis mense Januarii. Obiit Radulfus de Nevile episcopus Cicestriæ mense Februarii. Consecratus est magister Ricardus de Wich in episcopum Cicestrensem iii. nonas Martii. Die Annunciationis beatæ Mariæ facta est roberia in Judaismo Oxoniæ a clericis; propter quod missi fuerunt in carcere quadraginta et quinque clerici. Verumtamen ad instantiam sancti Roberti Lincolniensis episcopi jussu regis fuerunt liberati, eo quod nullus impeteret eos de pace regis fracta vel alio crimine. Willelmus de Radlee Wyntoniensis episcopus cepit saisinam episcopatus in Decollatione Sancti Johannis, Boniface archbishop of Canterbury. Innocent IV. at Lyons. Robbery in the Jewry at Oxford, March 25. Forty-five clerks imprisoned, but released by the influence of Grosseteste.

---

comitis Cornubiæ et Senchiæ comitissæ apud Walingford, in festo Sanctæ Ceciliæ. Bonefacius avunculus reginæ, frater domini Petri de Sabaudia, electus est in archiepiscopum Cantuariensem, et statim adiit dominum Papam confirmandus. Rex pro itinere Vasconiensi cepit scutagium, scil. xl. solidos ad scutum. A.D. 1243. *Wykes, Titus A.*14. Boniface of Savoy archbishop of Canterbury.

MCCXLIV. Die Annunciationis beatæ Mariæ, anno Domini MCCXLIV. incipiente, orta contentione inter clericos universitatis et Judæos Oxoniæ, clerici fregerunt domos Judæorum et bona eorum innumerabilia asportaverunt, propter quæ plures eorum incarcerati fuerunt; sed per dominum Robertum Lincolniensem episcopum liberati sunt omnes, quia nullus apparuit qui eos directe posset impetere de crimine feloniæ. Rediit Willelmus de Raleya de curia, confirmatus a Papa, et non obstante regis rebellione assecutus est episcopatum Wyntoniæ, et reversus solvit interdictum civitatis quod promulgaverat in cives et monachos qui prius sibi denegaverant civitatis ingressum. Idem Willelmus Wyntoniensis episcopus anno eodem consecravit Rogerum præcentorem Sarum in episcopum Bathoniensem apud Attack on the Jews by the Oxford clerks, who are imprisoned, but released by Grosseteste. Matt. Par. p. 605. Return of bp. William de Raleigh. f. 19.

A.D. 1244. *Osney, Tib. A.* 9. et solvit interdictum civitatis Wintoniæ, quam prius, eo quod clausæ contra eum portæ civitatis fuerant, interdicto subjecerat. Rogerus præcentor Saresberiensis consecratus est in episcopum Bathoniensem apud Radinges iii. idus Septembris a Willelmo Wintoniensi episcopo. Fulco Basseth consecratus est in episcopum Londoniensem die Sancti Dionisii a Willelmo Wintoniensi episcopo mense Septembris apud Londoniam. Elianor regina peperit filium, quem vocavit Edmundum, xvii. kalendas Februarii. Matt. Par. pp. 638, 649, 607.

William de Raleigh obtains seisin of the see of Winchester, Aug. 29. Oct. 9.

P. Edmund born.

Council of Lyons. MCCXLV. Innocentius Papa celebravit generale concilium apud Lugdunum, in quo concilio excommuni-

---

A.D. 1244. *Wykes, Titus A.* 14. Redynges iii. id. Septembris. Consecravit etiam Fulconem Basset in episcopum Londoniæ apud Londoniam in festo Sancti Dyonisii. Regina peperit Eadmundum xvii. kal. Februarii, filium suum secundo genitum. Anno eodem Innocentius Papa, metuens sibi ne opprimeretur a Fretherico imperatore sicut prædecessores sui, adductis secum cardinalibus transferens se de finibus imperii, montes Alphium transgrediens venit Lugdunum super Rodanum, ibique diutius morabatur in tuto consistens. Bonefacius Cantuariensis adiit dominum Papam pro gratia confirmationis, quam facile obtinuit. Rex Henricus arripuit iter versus Scotiam ut invaderet regem Scottorum; sed facta per amicos intermedios inter eos pace, statim rediit cito post Pascha. Gwerra Walliæ incepit inter regem Angliæ et Davit principem Walliæ.

Oct. 9.

Prince Edmund born, Jan. 16.

Flight of Innocent IV. to Lyons.

Peace with Scotland.

Expedition into Wales. MCCXLV. Davit princeps Walliæ nitebatur impetrare a domino Papa, ut Wallia et principes ejus imperpetuum a dominio rege Angliæ eximerentur, sed nihil profecit. Quo comperto rex adiit partes Walliæ, et principem sic arctavit, ut necessitate compulsus fugeret in Snoudoniam. Successit regi in adjutorium tanta siccitas æstivalis, ut et paludes et nemora montuosa

cavit Frethericum imperatorem et degradavit, instituens quemdam Landegrave nomine imperatorem. Eodem anno rex Henricus perrexit Walliam mense Augusti, et eam sibi subjugavit, eo quod tanta siccitas fuit illo sine impedimento vel obice pertransiret. Robertus Grosseteste adiit curiam domini Papæ contra canonicos Lincolnienses, et canonici contra eum, pro visitatione præbendarum. Fratres Minores Oxoniæ, prius in arcto constituti, cœperunt delatare terminos suos, et nova ædificia construere.

A.D. 1245. *Osney, Tib. A.* 9. Henry Raspe, landgrave of Thuringia, made emperor.

A.D. 1245. *Wykes, Titus A.*14. Grosseteste's quarrel with his chapter.

Innocentius Papa, convocatis universis ecclesiæ prælatis, celebravit generale concilium apud Lugdunum, in [quo] sententialiter degradavit imperatorem Frethericum, decernens ipsum finaliter amovendum ab imperio; ipsumque et omnes fautores ejus excommunicavit, asserens ipsum hæreticum et rebellem ecclesiæ Romanæ, præcepitque Coloniensi,[1] Treverensi,[2] et Maguntiensi[3] archiepiscopis, ut Henricum dictum Landgravium Thuringum, virum potentissimum et militem strenuissimum, eligerent in regem Teutonicorum, quod et factum est. Veruntamen nec ingressum civitatis Aquensis, in qua reges coronari consueverunt et in throno Karoli Magni consistentes ibidem ex consuetudine collocari, nec coronationis gratiam potuit obtinere. Frethericus itaque dominium regni Allemanniæ perpendens, quinetiam decretum concilii vilipendens, invito Papa et cardinalibus, proventibus imperii potenter incubuit, viz. Italiæ, Tusciæ, urbis Romanæ, majoris Campaniæ, et provinciarum adjacentium: insuper patrimonium suum Appuliam, Siciliam, Calabriam, et totam Africam[4] nullo sibi resistente possedit in pace[5] quoad vixit.

The Franciscans at Oxford. Council of Lyons. Degradation of Frederick II.

Matt. Par. p. 704.

Election of Henry Raspe.

f. 19 *b*.

Anno eodem, cassata electione Willelmi de Monte

[1] Conrad.
[2] Arnold.
[3] Siffrid II.
[4] *Africam*] Affricam, MS.
[5] MS. inserts *possedit*.

A.D. 1245. *Osney, Tib. A.* 9. anno, quod regius exercitus transivit per nemora et per moras ubicumque voluit.

Reduction of Wales. Beaulieu dedicated. MCCXLVI. Dedicatio ecclesiæ Belli Loci Regis Johannis facta fuit xv. kalendas Julii a Willelmo Wintoniensi

---

A.D. 1245. *Wykes, Titus A.* 14. Pessulano monachi Coventrensis, magister Rogerus de Weseham consecratus est in episcopum Coventrensem. Matt. Par. p. 660.

Invasion of Wales. Circa Assumptionem beatæ Mariæ rex Angliæ profectus est versus partes finitimas Walliæ, ad invadendum Davit principem Walliæ, prævaricatorem pactionum inter eos initarum, et cœpit ædificare castrum de Gannok Id. p. 684. et redire circa festum Sancti Michaelis; et cepit scutagium per totam Angliam, scil. xl. sol. ad scutum.

Return of Grosseteste. Rediit Robertus Lincolniensis episcopus, obtenta pro eo sententia in curia Romana contra canonicos Lincolniæ, in parte ut dicebatur, et cœpit visitare canonicos et eorum præbendas.

The Dominicans at Oxford. Fratres Prædicatores Oxoniæ, relicta mansiuncula quam habuerunt infra Judaismum Oxoniæ, intraverunt novam habitationem suam juxta magnum pontem Oxoniæ in festo Omnium Sanctorum. Innocentius Papa extorsit vi. milia marcarum de viris religiosis et clericis Angliæ beneficiatis, exceptis tantummodo Cluniacensibus, et de ordine de Sempingh, Templariorum, et Hospitalariorum. Obiit Davit princeps Walliæ. Id. p. 695.

Dedication of Beaulieu, June 18. MCCXLVI. Dedicata est ecclesia monachorum Belli Loci xv. kal. Julii a Willelmo de Raleya Wyntoniensi episcopo. Id. p. 710.

June 24. Walterus Mauclerk Carleolensis episcopus assumpsit habitum fratrum Prædicatorum apud Oxoniam in festo Nativitatis Sancti Johannis Baptistæ. Innocentius Papa nitebatur extorquere de clericis Angliæ beneficiatis non residentibus medietatem beneficiorum suorum, de studentibus et dominis suis servientibus tertiam partem; de vendentibus, vicesimam partem.

Death of Henry Raspe. Silvester de Everdone, qui aliquandiu fuerat domini regis cancellarius, electus est et consecratus in episcopum Karleolensem. Obiit Henricus Landgravius Thuringus Id. p. 726.

episcopo. Eodem anno xi. kalendas Martii terræmotus factus est magnus per totum occidentem. A.D. 1246. *Osney, Tib. A.* 9. f. 65. Earthquake.

qui fuit electus in regem Romanum, non tamen assecutus munus coronationis. Quo audito dominus Papa injunxit tribus archiepiscopis, ut Willelmum comitem Holandiæ, militem strenuissimum, eligerent in regem, et ut ei totis viribus adhærerent, quod et factum est. Et quia cives Aquenses non permiserunt eum ingredi civitatem Aquensem ut coronationis beneficium obtineret, eo quod fecissent homagium et fidelitatem imperatori Fretherico, a cujus fidelitate nullo modo vellent recedere ipso superstite, Papa in odium imperatoris, misso quodam cardinali Petro Capthia,[1] civitatem supposuit interdicto, mittens in adjutorium electi omnes cruce signatos qui profecturi fuerant in Terram Sanctam. Quorum fretus adjutorio, Willelmus in regem electus, et archiepiscopi supradicti cum his qui electo adhærebant, civitatem ipsam obsidione concluserunt; protractaque est obsidio per unum annum integrum et viginti dies; et quanquam æstimaretur numerus obsidentium ad l. milia hominum, obsessi tamen se et civitatem potentissime defendebant, donec elapso obsessionis termino supradicto, certus ad eos devenit rumor, quod imperator in fata decesserat, unde credentes[2] se ab ejus hominio qui decesserat absolutos, regi Willelmo sub honestis conditionibus, salvis sibi vita et membris et omnibus bonis et possessionibus suis, civitatis aditum concesserunt. Rex civitatem ingressus statim se fecit cum solemnitate qua potuit coronari. Fratres Prædicatores primo celebraverunt divina in nova ecclesia sua Oxoniæ die Assumptionis beatæ Mariæ. Obiit venerabilis Saresberiensis episcopus Robertus; Willelmus de Eboraco loco ejus electus est. Sanctus Edmundus canonizatus

Matt. Par. p. 730.

A.D. 1246. *Wykes, Titus A.* 14. William, count of Holland, elected.

Id. p. 741.

Id. p. 750.

f. 20. Aix besieged.

William of Holland crowned. The Dominicans celebrate at Oxford, Aug. 15.

Id. p. 718.

[1] *i. e.* Carpoccio.

[2] *credentes*] seuventes, MS.

A.D. 1247. *Osney, Tib. A.* 9. Translation of S. Edmund.

MCCXLVII. Sanctus Edmundus Cantuariensis archiepiscopus apud Pontiniacum translatus est v. idus Junii. Eodem anno ii. idus Julii consecratus est Willelmus de Eboraco in episcopum Saresberiensem apud Wiltonam a Fulcone Londoniensi episcopo. Eodem anno obiit Rogerus Batoniensis episcopus.

Crusade of S. Louis.

MCCXLVIII. Lodovicus rex Franciæ iter arripuit versus Terram Sanctam xv. kalendas Maii. Fabricata

---

A.D. 1246. *Wykes, Titus A.* 14. Death of Robert de Wykes.

est. Circa medium Adventum factus est terræmotus per totam Angliam x. kal. Martii. Obiit Robertus de Wykes x. kal. Januarii. Caristia bladi ita ut summa frumenti venderetur pro xvi. solidis.

Parliament at Oxford.

MCCXLVII. Facta est generalis congregatio omnium magnatum Angliæ, episcoporum, comitum, baronum coram domino rege apud Oxoniam, quindena Paschæ;

New coinage.

quorum consilio et assensu dominus rex mutavit monetam suam, quia vetus sic fuit retonsa quod quasi nullius fuit valoris. Rex ibidem fecit celebrari solemnem missam de beato Edmundo nuper ante canonizato. Item caristia magna bladi in Anglia, adeo ut summa frumenti venderetur i. marca et amplius.

Matt. Par. p. 747.

Translation of S. Edmund.

Translatus est beatus Edmundus apud Pontiniacum quinto idus Junii. Consecratus est Willelmus de Eboraco in episcopum Saresberiensem, secundo idus Julii, a Fulcone Londoniensi episcopo. Obiit Rogerus Bathoniensis episcopus. Prohibitio capiendi monetam retonsam.

Great plenty.

MCCXLVIII. Permittente Domino qui pascit homines et jumenta, facta est ubertas et copia frugum in Anglia, adeo ut anni præcedentis incommodum quasi quadam oblivione sepeliretur. Rex prospiciens regnum suum per egestatem[1] pecuniæ desolatum, a fratre suo comite Ricardo mutuo accepit non modicam pecuniæ

The king borrows from Richard of Cornwall.

---

[1] *per egestatem*] prædestum, MS.

Fabricata est nova moneta in Anglia post octabas Epiphaniæ. Nicholaus Dunholmensis episcopus resignavit episcopatui suo ad Purificationem beatæ Mariæ. Magister Thomas archidiaconus Lincolniensis consecratus est in episcopum Sancti David apud Cantuariam septimo kalendas Augusti. A.D. 1248. *Osney, Tib. A.* 9. New coinage.

MCCXLIX. Lodovicus rex Francorum cepit civitatem Damietæ viii. idus Junii. Bonefacius archiepiscopus Cantuariensis venit in Angliam die Sancti Mathæi Capture of Damietta. Arrival of archbishop Boniface, Sept. 21.

---

quantitatem, et non solum in majoribus civitatibus ut assolet, sed et in universis oppidis per regnum fecit cudere[1] et fabricare monetam, et cambium etiam constituit; unde infra tempus modicum facta est copia monetæ per totam Angliam. Concessitque fratri suo comiti Ricardo pro beneficio mutui, ut de proventibus cambii pecunia quam commodavit integraliter solveretur, non solum per pondus sed per numerum; et ut postremum perciperet medietatem[2] proventuum cambii quam vindicaret; unde non mediocriter ejusdem comitis accrevit ærarium. Obiit nobilissimus Willelmus comes Ferariensis. Rex Franciæ cum militia copiosa, in die Parasceuæ arripuit iter in Terram Sanctam, et transito mari Mediterraneo, hyemavit in insula Cypro. Magister Thomas le Waleys, archidiaconus Lincolniæ, electus est in episcopum Menevensem, consecratus apud Cantuariam vii. kal. Augusti. A.D. 1248. *Wykes, Titus A.*14. Grant of the king to Richard of Cornwall. f. 20 *b*. Crusade of S. Louis.

MCCXLIX. In hyeme facta est tanta temperies aeris et auræ suavitas, ut vulgariter diceretur hyemem in æstatem esse conversam; neque enim nix aut gelu per totam hyemem videbatur ingruere; unde factum est ut Anglici per hyemem abjectis vestibus penulatis, indumentis tenuissimis et æstivalibus se induerunt; sed in fine Martii et mense Aprili, et usque ad Mild winter.

---

[1] *cudere*] videre, MS.

[2] So Gale. The MS. has *posterum perciperet medilacio.*

A.D. 1249. *Osney, Tib. A.* 9.

Apostoli, et cathedratus est in festivitate Omnium Sanctorum. Johannes de Caleto, prior Sancti Swithuni, factus est Abbas de Burgo; cui successit in prioratu Willelmus de Tauntone, die Sanctæ Scolasticæ. Eodem anno Henricus rex Angliæ quartus crucesignatus est medio Quadragesimæ. Eodem anno facta strage Christianorum a Saracenis, captus est rex Franciæ a Soldano et Damieta reddita est Saracenis.

Henry III. takes the Cross.

Defeat of S. Louis, and loss of Damietta.

A.D. 1249. *Wykes, Titus A.*14.

medium mensis Maii tantum frigus inhorruit, ut rejectis syndonibus, vestes duplices resumere cogerentur. Bonefacius Cantuariensis archiepiscopus consecratus a Papa, venit in Anglia, installatus in festo Omnium Sanctorum. Rex Franciæ, relicta insula Cypro, verno tempore naves ascendens aura sibi feliciter arridente, die Veneris proxima post festum Sanctæ Trinitatis applicuit ad Damiatam civitatem opulentissimam, et Dominica sequente cepit eam, et expulsis Sarracenis qui eam occupaverant, obtinuit eam in pace. Nicholaus de Farnham episcopus Dunelmensis cessit dignitati, resignans episcopatui; Walterus de Kyckame decanus Eboracensis ad eandem dignitatem est electus circa Pascha; consecratus in festo Sancti Nicholai proximo sequente. Frater Gilbertus Romanus prior Etoniæ assumpsit habitum fratrum[1] Prædicatorum in crastino Sanctæ Trinitatis apud Oxoniam. Obiit rex Scotiæ circa Nativitatem Sancti Johannis. Anno eodem rex Henricus accepit crucem, vovens se profecturum in Terram Sanctam. Eodem anno terminante, circa mediam Quadragesimam inventum est quoddam corpus hominis extra muros Sanctæ Fritheswythæ Oxoniæ mirabiliter detruncatum; nam absciso capite, brachiis et cruribus cum tibiis quasi artificialiter per juncturas dissociatis a corpore, truncus solus inventus est; membra quidem[2]

Archbp. Boniface arrives in England.

S. Louis lands at Damietta, June 4.

Death of Alexander II. of Scotland.

Discovery of a human body outside S. Frideswide's.

---

[1] *fratrum*] suum, MS. | [2] *quidem*] quidam, MS.

MCCL. Obiit Fredericus imperator Alemanniæ; et Willelmus Wintoniensis episcopus obiit Turonis, et ibidem sepultus est kal. Septembris, et dominus Ademarus[1] frater domini regis electus est in episcopum Wintoniensem pridie nonas Novembris, et in crastino Sancti Hillarii a domino Papa Lugdunis confirmatus est. Eodem anno rex Franciæ liberatus est, et Magister Hospitalis qui dudum incarceratus fuit solutus est a

A.D. 1250. *Osney, Tib. A.* 9. Death of the emperor Frederick II. S. Louis released.

---

ipsa cum diligentia quæsita tandem inveniebantur quodam funiculo colligata in loco secreto, semota a trunco corporis; caput autem nusquam potuit inveniri.

A.D. 1249. *Wykes, Titus A.*14.

MCCL. Rex Franciæ præ triumpho captionis Damiatæ evectus in sublime, instigante eum præsumptione et superbia quæ Gallicos indefesse consequitur, relicta civitate in qua tutissime morabatur, aliquid quod tamen ad effectum producere non poterat putans audendum, cum audisset Sarracenos in confinio cujusdam castri quod Mansora dicitur, non procul a Damiata, fixisse tentoria, paucitatem exercitus eorum, qui ab exploratoribus videri poterat, habens contemptui, cum paucis qui cum eo erant irruit super eos; instructo statim prælio, exhibitus est de latibulis Sarracenorum[2] numerus infinitus, et interfectis Christianis captus est a Sarracenis rex Francorum die Martis proxima post octabas Paschæ. In ipso prælio morte pretiosa occubuit miles robustissimus, Christi pugil invictissimus, Willelmus Lungespeye, qui pugnando usque ad mortem, vivum se captivari non permisit, præeligens mortem pro Christo amplecti quam se dedere Sarracenis. Tandem rex, reddita Sarracenis Damiata et solutis pro redemptione sua et nobilium de regno Francorum qui cum eo se dedere Sarracenis non erubuerunt octo milibus bisannorum Sarracenicorum, terminis statutis liberatus

Defeat of S. Louis. f. 21. His capture, April 6. Damietta resigned.

---

[1] Aymer de Lusignan.

[2] *exhibitus . . . Sarracenorum*] So Gale. The MS. has, *exhibato de delatibulis truncorum.*

A.D. 1250. *Osney, Tib. A.* 9. carcere Babiloniæ, et Soldanus Babiloniæ arma suscepit. Eodem anno obiit Ricardus Roffensis episcopus, cui successit magister Laurentius de Sancto Martino. Eodem anno obiit [Jo]hannes de Lecche, a[bbas] noster, ad festum Omnium [Sanctorum].[1] Eodem anno obiit dominus Willelmus de Cantilupo, et jacent ejus viscera apud Oseneiam coram altari Sancti Michaelis. Eodem anno irruperunt in Francia quidam hæretici qui dicebantur pastores, et erant cruce signati; quibus ad tempus laici credebant, donec quosdam clericos tam Parisius quam Aurelianis interfecerunt, et sic eorum

Death of abbat John de Lecche.

Death of William de Cantelupe.

The Pastoureaux.

A.D. 1250. *Wykes, Titus A.* 14. de captivitate, venit Accon die Veneris proxima ante Pentecosten; populus autem reliquus a maximo usque ad minimum in prælio fuerat interfectus. Rex cum dedecore et confusione et vituperio[2] Christianitatis, regressus est in terram suam.

His return.

The Pastoureaux. Anno eodem congregatus est et in Francia ribaldorum numerus infinitus qui se pastores nuncupabant, et confluebat ad eos de diversis mundi regionibus multitudo quam dinumerare nemo poterat, qui se omnes cruce signari fecerunt ad proficiscendum in Terram Sanctam, dicentes quod uni ribaldorum qui profanæ multitudinis illius dux et magister effectus est, divinitus fuit revelatum quod Terra Sancta per eos fuerat adquirenda; quod nimirum in Gallicorum confusionem et ignominiam potissime redundabat. Tandem orta inter eos et scolares Parisienses et Aurielanenses gravi contentione, interfecta est ribaldorum multitudo non modica: comperto per confessionem magistri eorum et aliorum de comitiva quod erant hæretici; reliqui dispersi fugiendo vix mortis periculum evaserunt; et sic tota ipsa vesania redacta in nihilum tempore modico conquievit.

---

[1] This sentence is in the margin. | [2] *vituperio*] imperio, MS.

fallacia detecta est. Quidam eorum postea fuerunt suspensi, alii occisi et ad nihilum redacti. Johannes de Lecche abbas de Ose[neia], qui præfuit annis quatuordecim, a[nte] festum Sancti Ba[rnabæ] curæ postea resignavit. Eo[dem] anno iii. idus [Junii] Adam de Ber[ners] electus est in a[bbatem] Oseneiæ, A.D 1250. *Osney, Tib. A.* 9. Abbat Adam de Berners.

Frater Gilbertus Romanus quondam [prior] Etoniæ professus est ordinem Prædicatorum apud Oxoniam in festo Sancti Barnabæ. Obiit Willelmus de Raleye Wintoniensis episcopus circa festum Sancti Ægidii: dominus Ademarus de Lezignane frater domini regis ad eandem sedem electus est. Obiit Frethericus imperator circa festum Sanctæ Luciæ virginis. Dominus Philippus de Arcy miles quidam appellavit dominum Henricum de Bathonia justitiarium domini regis de proditione et felonia, et de falso judicio contra eum prolato per ipsum et collegas suos; appello proposito coram rege et concilio suo, præfixus est eis dies coram rege in parliamento apud Wyndeshores die Jovis ante Cathedram Sancti Petri, in quo dictus Henricus, qui sapientissimus fuerat in legibus Anglicanis, respondens in persona propria cassavit appellationem, quia non rite nec secundum[1] lege[m] regni proposita fuerat, nec formata; rex deposuit eum de officio justiciariæ; volens de potestate sua descendere ad missionem;[2] tandem amicorum interveniente subsidio, fecit pacem cum rege pro habenda benevolentia sua, et ne procederetur ad inquisitionem, dans ei ccc. marcas argenti. Circa festum Omnium Sanctorum Innocentius Papa recessit de Lugduno, transferens se ad partes transalpinas. Obiit Ricardus Roffensis episcopus; successit ei Laurentius de Sancto Martino. Anno eodem orta est gravis dissensio inter Bonefacium Cantuariensem archiepiscopum et canonicos

A.D. 1250. *Wykes, Titus A.*14. June 11. Sept. 1. Death of Frederick II., Dec. 13.

f. 21 *b.* Accusation of Henry of Bath, the justiciary, Feb. 16.

Innocent IV. leaves Lyons, Nov. 1.

Quarrel between archbishop

[1] *secundum*] scō, MS.

[2] Sic.

A.D. 1250. *Osney, Tib. A.* 9.

et die Sancti [Johannis] Baptistæ benedictus apud Dorkecestriam, et die Apostolorum P[etri et] Pauli installatus; [præ]fuit annis quinque.[1] Orta est gravis dissensio inter Bonefacium archiepiscopum Cantuariensem et episcopum Londoniensem eo quod archiepiscopus voluit facere visitationem in ecclesia Sancti Pauli.

Attempt of the abp. to visit S. Paul's.

The church of Hales dedicated.

MCCLI. Dedicata est ecclesia de Heiles quam fundavit Ricardus comes Cornubiæ. Eodem anno desponsata

---

A.D. 1250. *Wykes, Titus A.*14.

Sancti Pauli Londoniæ, eo quod archiepiscopus vendicabat sibi jus visitandi dictos canonicos; cumque archiepiscopus violenter voluisset intrare ecclesiam Sancti Pauli ratione visitationis faciendæ, repulsus est per canonicos; unde contigit, quod habito conflictu inter partes ante foras ecclesiæ, quidam de familia archiepiscopi interfecti sunt, nonnulli quoque gravissime vulnerati.

Boniface and the canons of S. Paul's.

May 1. The quarrel between bp W. de Cantelupe and W. de Beauchamp at an end.

MCCLI. Circa Hokeday sedata est gravissima discordia quæ diu duraverat inter dominum Walterum[2] de Cantalupo Wigorniæ episcopum, et dominum Willelmum de Bello Campo de Elmelye, pro secta curiæ quam alternatim uterque ab altero exigebat. Circa idem tempus Allexander rex Scottorum cœpit occupare terras regis Angliæ regno suo finitimas. Quo comperto rex Angliæ innumerabili exercitu congregato ad partes se transtulit boriales, præmittens Johannem Mansell in Scotiam ut de pace tractaret; quo mediatore, contracta sunt sponsalia inter regem Scottorum et Margaretam filiam regis Anglorum, statimque pace solidata, rediit rex in Angliam et totus exercitus. Monachi de Heyles in festo Assumptionis Beatæ Mariæ primo intraverunt novam ecclesiam suam, quam comes Ricardus, una cum omnibus ædificiis monasterii, suis sumptibus

Princess Margaret betrothed to Alexander III., king of Scotland.

The monks of Hales enter their new church.

---

[1] *Johannes . . . quinque*] This sentence is in the margin; the MS. is torn.

[2] *Walterum*] Willelmum, MS.

est Margareta filia regis Henrici quarti regi Scotiæ. A.D. 1251.
Innocentius Papa quartus recessit de Lugdunis versus *Osney, Tib. A.* 9.
Romam.

Marriage of princess Margaret f. 65 *b.* to Alexander III. of Scotland.

MCCLII. Calor nimius factus est et siccitas et fames valida.

MCCLIII. Obiit magister Ricardus de Wiz, episcopus Cicestriæ ante Pascha, et Sanctus Robertus Grosseteste

Deaths of Richard de

---

a fundamentis extruxerat, et in eadem divina celebrare A.D. 1251.
cœperunt. In festo Nativitatis Beatæ Mariæ venit *Wykes, Titus A.* 14.
rex Scottorum apud Wodestoke, ibique initiata prius
sponsalia confirmavit. Non. Novembris dedicata est
Matt. Par. p. 827. ecclesia de Heyles cum magna solemnitate, præsenti- f. 22.
bus ibidem rege Angliæ et regina, comite Ricardo Dedication of Hales.
ejusdem monasterii fundatore, et universis regni comitibus et baronibus, militum et plebeiorum multitudine numerosa, xiii. episcopis ipsam ecclesiam dedicantibus. Taceo de convivio, cujus apparatum vix lingua vel calamus sufficeret explicare. In crastino Natalis Domini Alexander rex Scottorum Margaretam filiam regis Angliæ quam prius subarraverat, ut prætactum est, in facie ecclesiæ solemniter desponsavit, præsentibus apud Eboracum celebrationi nuptiarum totius Angliæ et Scotiæ magnatibus, quos dinumerare nemo poterat.

Id. p. 846. MCCLII. Invaluit calor maximus, et siccitas inaudita Drought and consequent famine.
per totam Angliam, adeo ut a Pascha usque ad autumnum non plueret omnino, sed nec per totum tempus supradictum tenuissima roris consolatio superficiem terræ vel in modico madefecit, unde factum est ut vix per agros, prata, seu pascua herba quælibet crescere videretur. Hoc etiam incommodo prævalente secuta fames valida, mortalitas hominum et jumentorum, et caristia bladi, penuria frugum et fructuum.

MCCLIII. Obiit Sanctus Ricardus Cicestrensis episcopus, cito post Pascha; successit ei Johannes vir miræ simplicitatis et innocentiæ. Obiit venerabilis Robertus Death of Grosseteste. Grosseteste Lincolniæ episcopus, in catalogo sanctorum

A.D. 1253. *Osney, Tib. A. 9.* la Wiche and Grosseteste. The king in Gascony. Papal taxation.

Lincolniensis episcopus, post festum Sancti Michaelis, et Silvester Carloensis episcopus septimo die ante Annunciationem Dominicam. Eodem anno transfretavit rex Henricus quartus in Garsconiam circa Assumptionem beatæ Mariæ. Et facta est contributio Anglicanæ ecclesiæ domino Papæ Innocentio quarto ad

---

A.D. 1253. *Wykes, Titus A. 14.*

merito connumerandus; successit ei Henricus de Lexintone. Obiit Silvester Karleolensis episcopus; successit Thomas de Veteri Ponte. Orta est gravis dissentio inter dominum Ademarum Wyntoniæ electum et monachos Sancti Swithuni Wyntoniæ, unde factum ut idem electus multos de monachis capi faceret et incarcerari; veterem priorem deposuit et novum substituit. Clerus Angliæ facta quadam contributione dederunt Papæ Innocentio mille marcas, ut procurationes archiepiscoporum, episcoporum, archidiaconorum, quas extorquebant et subditis, taxaret ad certam pecuniæ quantitatem. Idemque Papa decrevit ut archiepiscopi pro procuratione sua perciperent tantummodo quatuor marcas, episcopi xxx. solidos, archidiaconi vii. solidos vi. denarios. Anno eodem circa festum Assumptionis Beatæ Mariæ rex Henricus cum exercitu copioso transfretavit in Vasconiam, et de communi concilio regni sui commisit custodiam totius regni sui Angliæ fratri suo Ricardo comiti Cornubiæ et Waltero de Grey archiepiscopo Eboracensi. Causa vero transfretationis domini regis hæc fuit. Venerant ad regem in Angliam majores ducatus Vasconiæ graviter conquerentes et regi denunciantes, quod Simon de Monteforti comes Leycestriæ, qui fuerat senescallus Vasconiæ, proceres et populum ipsius provinciæ per indebitas extorsiones intolerabiliter opprimebat, et proventus seu commoda fisco regio[1] competentia, non regi sed[2] suis usibus

Contribution of the clergy to pope Innocent IV.

Henry III. goes to Gascony, Aug. 15.

Accusation of Simon de Montfort by the Gascons.

f. 22 *b*.

[1] *regio*] regia, MS. | [2] *regi sed*] regibus, MS.

summam mille marcarum, eo quod idem Papa taxavit procurationes debitas pro visitationibus solvendas in hunc modum, videlicet archiepiscopis quatuor marcas, episcopis triginta solidos, et archidiaconis septem solidos et sex denarios. Eodem anno orta est magna dissentio inter dominum Adamarum Wintoniensis ecclesiæ electum et monachos Sancti Swithuni, eo quod voluit ordinare de

A.D. 1253. *Osney, Tib. A.* 9.

Quarrel between the bishop and the

---

applicavit. Rex nimium super hoc vehementer iratus, deposuit comitem de administratione ducatus. Comes itaque amotionis suæ causa tria famosissima et munitissima castra Vasconiæ, in quibus totum robur provinciæ consistere manifestum est, capitalibus inimicis domini regis in ultionem depositionis suæ tradidit possidenda, videlicet castrum de Frunsak, castrum de Renauges, et castrum quod dicitur Regula, cum adjacentibus oppidis et burgis, sola duntaxat civitate Burdegalis regi, tepide tamen, adhærente. Castrorum occupatores infidi proceres et populum solito gravius[1] oppresserunt, inmisso præsidio castra munientes, sequo pro tuendis munitionibus ad conflictus bellicos præparabant; nec permittebant quenquam, quem rex præficiebat, gerere ducatus administrationem. Unde rex in portu qui dicitur Portesmuthe navibus ascensis pelago se committens, prospere velificando devenit[2] Burdegalas, evocatisque in adjutorium suum de indigenis, et de his quos secum adduxerat bellatorum catervis, castra nequiter occupata obsidione concludens, admotis machinis militariter inpugnavit, cepit, et obtinuit; infinitam pecuniam coadjutoribus suis ut oportuit dividendo, [omnia] per totam provinciam solidavit,[3] strenuissimum virum dominum Stephanum Lungespeye substituit totius Vasconiæ senescallum. Comes quidem

A.D. 1253. *Wykes, Titus A.* 14.

Charge against him respecting the castles of Fronsac, Renauges, and La Réole.

Henry III. lands at Bordeaux, and quiets the whole province.

---

[1] *gravius*] graviter, MS.
[2] *devenit*] decrevit, MS.
[3] *omnia . . . solidavit*] So Gale. The MS., *per totam provinciam solidata.*

A.D. 1253. *Osney, Tib. A. 9.* monks of Winchester.

prioratu pro voluntate sua. Eodem tempore male tractavit monachos et quosdam ut dicebatur incarceravit; deposuit etiam priorem,[1] et novum priorem[2] regia fultus potestate creavit.

The queen and prince Edward go to Gascony.

MCCLIV. Johannes Cicestrensis episcopus et Henricus Lincolniensis episcopus et Thomas Carloensis episcopus consecrantur. Regina Angliæ Elienor cum filio suo Edwardo primogenito transfretavit una cum archiepiscopo Cantuariensi Bonefacio ad regem in Gasconia.

Marriage of prince Edward and Eleanor of Castile.

Eodem anno Edwardus regis Henrici filius et hæres duxit uxorem filiam regis Castellæ[3] in Hyspania.

Return of the king.

Eodem anno ante Natale rediit Henricus rex cum regina Elienor de Gasconia.

Death of Innocent IV.

Obiit Innocentius Papa quartus, et eodem anno consecratus est Alexander Papa quartus.

Alexander IV.

Eodem anno obiit Adam de Berners abbas noster quarto nonas Augusti, qui præfuit ecclesiæ nostræ quinque annis; quo mortuo et directis fratribus in

Death of abbat A. de Berners.

Gasconiam ad regem, impetraverunt licentiam eligendi;

A.D. 1253. *Wykes, Titus A.14.*

Leycestriæ animo saucius, odium quod ex amotione sua conceperat pro tempore dissimulando, in regno Franciæ morabatur, expectans temporis opportunitatem, quo præmeditata calliditate, depositoribus suis solveret talionem.

Marriage of prince Edward and Eleanor of Castile.

Dum hæc agerentur in Vasconia, dominus Edwardus regis Angliæ primogenitus, qui cum regina matre sua et domino Bonefacio Cantuariensi archiepiscopo venerat in Vasconiam, processit in Hispaniam, et filiam regis Hispaniæ solemni sibi matrimonio copulavit, et ab eodem rege cingulum militare suscepit; consummatisque negotiis rediit in Vasconiam.

Return of Henry III.

MCCLIV. Rex Angliæ cum regina et filio suo supradicto, regrediens per Franciam ut in Angliam repedaret, applicuit Dovoriæ tertio die Natalis Domini, viz. in festo Sancti Johannis Evangelistæ, occurrentibus sibi

---

[1] William of Taunton, above, p. 98. See also Annal. v. Wint., p. 94.

[2] Andrew of London.

[3] Alfonso IV.

et electo canonice in abbatem fratre Ricardo de Appeltre in vigilia Sanctæ Fidis, in die Omnium Sanctorum proximo benedictus est, et in die Sancti Martini proximo installatus. Eodem anno obiit Hugo Eliensis episcopus, quondam abbas de Sancto Eadmundo. Eodem anno impetravit rex Henricus quartus ab Alexandro Papa quarto decimam omnium ecclesiarum Anglicanarum per quinquennium, quam decimam prædecessor ejus Innocentius Papa quartus ante obitum suum concesserat ei tantum per triennium ut dicebatur. A.D. 1254. *Osney, Tib. A.* 9. Oct. 5. Abbat Richard de Appeltre. A tenth of church property granted to the king for five years.

MCCLV. Obiit Walterus Eboracensis archiepiscopus post Pascha, et Willelmus de Boraco Saresberiensis episcopus ad Conversionem Sancti Pauli proximo sequentem. Eodem anno circa Purificationem beatæ Virginis directæ fuerunt literæ Domini Papæ Alexandri quarti abbati et conventui de Oseneya in hunc modum: Letter of Alexander IV. to the abbat and convent of Osney, respecting a debt due to the merchants of Sienna.

Alexander episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis decano ecclesiæ Sancti Stephani Trecensis[1] et magistro Nicholao de Senis capellano nostro, salutem et apostolicam benedictionem. Cum dilecti filii Bonaventura Bernardini, Bartholomæus Guidi, Hugolinus Belmont, Capitinus Bucci, Bonifacius Juncta, Aldebrandus Aldebrandini, cives et mercatores Senenses, pro se et cæteris eorum sociis civibus et mercatoribus Senensibus venerabili fratri nostro episcopo Herefordensi,[2] nomine dilectorum filiorum abbatis et conventus monasterii de Oseneia, ordinis Sancti Augustini, Lincolniensis diœcesis, renuncianti constitutioni de duabus dietis editæ in concilio generali et

---

ibidem totius regni magnatibus, ipsumque cum summo gaudio suscipientibus. Obiit Innocentius Papa IV.; successit ei Allexander Papa IV. Obiit venerabilis Hugo Eliensis episcopus, quondam abbas Sancti Edmundi; successit ei magister Willelmus de Kilkenny domini regis cancellarius. Alexander Papa concessit domino regi Angliæ decimas ecclesiarum totius Angliæ per quinquennium. A.D. 1254. *Wykes, Titus A.* 14. f. 23.

MCCLV. Circa Pascha obiit piissimæ recordationis Death of

---

[1] Radulfus de Rumiliaco. *Gall. Christ.* xii. 526.

[2] Peter de Egeblank.

A.D. 1255. *Osney, Tib. A.* 9. f. 66.

omnibus litteris et indulgentiis, a sede Apostolica impetratis ac etiam impetrandis, ducentas marcas sterlingorum bonorum et novorum, tredecim solidis et quatuor sterlingis pro marca qualibet computatis, auctoritate litterarum nostrarum apud sedem Apostolicam pro expediendis dictorum abbatis et conventus ac monasterii negotiis mutuarint, certis eis loco et terminis persolvendas, prout in instrumento publico exinde confecto plenius continetur; discretioni vestræ per apostolica scripta mandamus, quatenus si dicti abbas et conventus ac successores eorum in statutis loco et terminis juxta instrumenti prædicti tenorem, ita quod nulla alia probatio vel certitudo super hujusmodi debito exigatur mercatoribus ipsis, quibus prætextu alicujus constitutionis canonicæ vel civilis aut cujuscumque privilegii vel indulgentiæ, de quibus plenam et expressam oporteat in præsentibus fieri mentionem probandi necessitatem incumbere nolumus, quod pecunia ipsa in utilitatem præfatorum abbatis et conventus ac monasterii sit conversa, non satisfecerint de pecunia memorata; vos in dictum abbatem et successores ipsius qui erunt pro tempore excommunicationis sententiam proferentes, conventum ipsum sublato appellationis obstaculo subiciatis ecclesiastico interdicto, et tamdiu abbatem et successores ipsius excommunicatos faciatis publice nunciari singulis diebus Dominicis et festivis, pulsatis campanis et candelis accensis, donec præfatis mercatoribus de pecunia prædicta cum justis et moderatis expensis ac debita restauratione damnorum, super quibus juramento alterius mercatorum ipsorum sine aliqua alia probatione dicti abbatis et conventus credere teneantur, usuris omnino cessantibus fuerit satisfactum. Si vero dicti abbas et conventus in hujusmodi sententiis per duos menses permanserint, ab amministratione spiritualium et temporalium suspendatis eosdem, præfigentes ipsis terminum peremptorium competentem quo abbas personaliter, conventus vero per procuratores idoneos, nostro se conspectui repræsentent, pœnam debitam pro meritis recepturi, contradictores per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo: non obstante si dictis abbati et conventui aut aliquibus aliis ex eisdem quod excommunicari, suspendi, vel interdici aut conveniri, extra certas diœceses, seu extra vel ultra certa loca, vel ad solutionem ali-

A.D. 1255. *Wykes, Titus A.* 14. abp. W. de Grey. Sewal de Bovill abp.

Walterus de Grey Eboracensis archiepiscopus. Electus est loco ejus vir magnificæ præminentiæ magister Sewallus de Baville, cujus admissioni rex assensum suum denegavit; proponens, si quo modo posset, dominum Ademarum fratrem suum Wyntoniæ electum, ad archi-

quorum debitorum nisi creditores legitime probaverint ea in uti- A.D. 1255.
litatem prædictorum abbatis monasterii et conventus fuisse con- *Osney, Tib. A. 9.*
versa compelli non valeant, a sede Apostolica sit indultum; aut quod Anglicis ab eadem sede concessum esse dicitur, ut per literas sedis ipsius extra regnum Angliæ valeant ad judicium evocari, et universis privilegiis vel literis apostolicis generalibus et specialibus sub quacumque forma verborum obtentis et obtinendis, et quibuslibet aliis per quæ id impediri vel differri valeat, et de quibus et eorum totis tenoribus de verbo ad verbum plenam et expressam fieri oporteat in præsentibus mentionem, et constitutione de duabus dietis edita in concilio generali, vel si dicti abbas et conventus crucesignati sint vel f. 66 *b.*
crucesignari eos contigerit, et indulgentiis quæ a prædicta sede crucesignatis generaliter vel eorum aliquibus specialiter sint concessæ vel in posterum concedentur. Quod si non ambo his exequendis potueritis interesse, alter vestrum ea nihilominus exequatur. Datum Neapoli xii. kalendas Junii, pontificatus nostri anno primo.

Origo et causa istarum literarum talis fuit. Domi- Reason of the above letter.
nus rex Henricus quartus antequam arriperet iter versus Guasconiam tunc sibi rebellem, per consilium cujusdam Petri tunc Herefordensis episcopi, qui de Provincia traxit originem, et per consilium cujusdam Roberti Walerant tunc senescalli sui, convocavit quoddam concilium apud Londoniam, et rogavit auxilium de archiepiscopis, episcopis, abbatibus, et cæteris ecclesiarum prælatis tunc ibi præsentibus, quibus tepide tunc ibi regi respondentibus, recessit rex iratus. Postea vero de consilio prædictorum episcopi et Roberti, rex fecit apponi sigillum suum cuidam scedulæ nudæ et sine scriptura, et sic fecit scedulam includi ne intus inspiceretur. Et iterum convocavit prædictos prælatos ad parliamentum apud Radinges, quibus comparentibus rogat rex speciales suos, videlicet episcopum Dunhol-

---

episcopatus celsitudinem promovere; sed hoc frustra, A.D. 1255.
quippe electus Eboracensis, missis statim ad curiam *Wykes, Titus A.14.*
Romanam nunciis, gratiam domini Papæ sic adeptus of York,
est, ut a propriis suffraganeis posset in Anglia con- July 25.
secrari, insuper et pallium sibi misit; obtenta hujus

A.D. 1255. *Osney, Tib. A. 9.* mensem et quosdam alios episcopos et abbates, ut sigilla sua apponerent illi scedulæ signo suo signatæ; quibus præcogitatam malitiam non intelligentibus, sigilla sua simpliciter apposuerunt. Quod cum factum fuisset misit rex eosdem episcopum et Robertum ad curiam Romanam una cum prædicta scedula nuda et sic sigillata per sigilla deforis dependentia, et intrantes curiam aperuerunt scedulam nudam, et in ea scribi fecerunt quæ voluerunt, facientes se procuratores prælatorum Angliæ; et sic obligaverunt Anglicanam ecclesiam quibusdam mercatoribus Senensibus usque ad novem milia marcarum, inter quas ecclesias idem episcopus et Robertus obligaverunt ecclesiam de Oseneia eisdem mercatoribus ad ducentas marcas, unde mirabiliter gravata est. Scripta sunt hæc ut innotescat omnibus et maxime prælatis cum quanta sollicitudine et discretione debent de cætero sigilla sua custodire, et ne similia eveniant præcavere.

Sewal archbishop of York. Eodem anno ante Ascensionem Domini electus fuit magister Sawalus decanus Eboracensis in archiepiscopum Eboracensem, cujus electioni cum rex Henricus quartus regium negaret assensum, misit ad curiam Romanam, et dominus Papa confirmavit ejus electionem; et sic volente nolente rege obtinuit et pallium et archiepiscopatum. His consecration, July 25. Consecratus etiam fuit eodem anno[1] a suffraganeis quos advocaverat, Dominica proxima post festum Sanctæ Mariæ Magdalenæ apud Eboracum.

A.D. 1255. *Wykes, Titus A. 14.* gratia consecratus est apud Eboracum, Dominica proxima post festum Sanctæ Mariæ Magdalenæ. Circa festum Conversionis Sancti Pauli obiit Willelmus de Eboraco episcopus Sarisberiensis; successit eidem magister Ægidius Rudeport. Giles de Bridport bishop of Salisbury.

---

[1] The Winchester Annals, p. 95, and Hemingburgh, i. p. 302, state that he was consecrated the next year, 1256; the day then would be July 23.

MCCLVI. Post Epiphaniam apud Wdestoke obtinuerunt magistri Oxoniæ apud dominum regem Henricum quod hospitia clericorum in Oxonia retaxarentur; unde ecclesia de Oseneia damnificata est ad summam [ ][1] marcarum annuatim. Eodem anno ad festum Apostolorum Philippi et Jacobi solverunt canonici de Oseneia, ne interdicto et excommunicationi subicerentur, auctoritate literarum domini Papæ præscriptarum, prænotatis mercatoribus Senensibus ducentas marcas. Verumtamen postea computata fuit illa summa pecuniæ in decima concessa regi a sede Apostolica quam eis solvere debuerunt, et receperunt super his literas regias testimoniales de quietancia in hunc modum:

A.D. 1256. *Osney, Tib. A.* 9. f. 67.

Hostels at Oxford re-taxed.

200 marks paid by the Osney canons to the Sienna merchants, May 1.

MCCLVI. Obiit Rogerus de Weseham Coventrensis episcopus; loco ipsius electus est dominus Rogerus de Meulent. Obiit Willelmus de Kilkenny Eliensis episcopus; successit ei Hugo prior Eliensis ecclesiæ. Obiit Thomas Karleolensis episcopus; successit ei Robertus de Chainy thesaurarius reginæ. Wallenses egredientes terminos suos, terras domini Edwardi filii regis sibi finitimas, in comitatu Cestriæ crudelissima depopulatione vastabant, terris comitis Gloucestriæ[2] nullam omnino molestiam inferentes. Eodem anno, edicto generali prohibitum est, ne viri religiosi quocunque titulo de cætero intrarent terras de feodo regis sine licentia regis.

A.D. 1256. *Wykes, Titus A.* 14.

The Welsh lay waste Cheshire.

Anno eodem in festo Sancti Hillarii electus est Ricardus comes Cornubiæ in regem Romanorum, et ut ad posterum memoriam traducatur qualiter electus fuit, et qui sunt electores, inutile non decrevimus, sed opportunum, rei gestæ seriem hic interserere. Interfecto

Richard of Cornwall elected king of the Romans, Jan. 19.

---

[1] Blank in MS.

[2] Richard de Clare.

A.D. 1256. *Osney, Tib. A.* 9. Letters patent to the abbat and convent of Osney, allowing this payment to go towards the tenth granted to the king.

Henricus Dei gratia rex Angliæ, et cætera; omnibus ad quos præsentes litteræ pervenerint salutem. Ad omnium vestrum notitiam volumus pervenire, quod cum dominus Papa decimam ecclesiasticorum proventuum regni nostri nuper duxerit concedendam, et dilecti nobis abbas et conventus de Oseneia de dicta decima ipsos et monasterium suum contingente nos liberaverint de ducentis marcis erga mercatores Senenses, quibus pro facto Siciliæ fuimus obligati, concedimus et protestamur nobis per liberationem illam de prædicta decima dictos abbatem et conventum contingente pro quinque annis a tempore dictæ decimæ nobis concessæ esse satisfactum usque ad summam prædictam. In cujus rei testimonium has literas nostras patentes domino abbati et conventui fecimus. Teste me ipso apud Radinges xiv. die Maii anno regni nostri quadragesimo.

Suit against the abbat of Osney, who pleads illness.

Eodem anno traxit Rogerus de Aumeri abbatem de Oseneya in placitum de manerio de Westun; unde idem abbas a quindeno Sancti Yllarii assoniavit se de malo lecti.

A.D. 1256. *Wykes, Titus A.* 14.

rege Willelmo, quem Papa præfici fecit regno Alemanniæ in odium Fretherici, de quo supra anno MCCXLVI. fecimus mentionem, a Frisonibus quos suo proposuerat subjugare dominio, vacante aliquandiu regno, missus est ad prædictum comitem Ricardum ex parte quorundam de electoribus, vir nobilis et prudens Johannes de Attennis,[1] dicens quod si negotium Alemanniæ voluisset assumere, et electoribus super certam pecuniæ summam quam petebant satisfacere, in regem eligerent, et ei sicut domino totis viribus adhærerent. Cujus persuasioni comes fidem adhibuit et consensum, et misit cum eo in Alemanniam nobilem virum Ricardum comitem Gloucestriæ, et dominum J[ohannem] Mansell, tribuens eis plenam potestatem componendi cum electoribus; recepta de eis securitate quod eum eligerent. Sunt itaque septem principes Alemanniæ ad quos potestas eligendi regem specialiter pertinere dinoscitur,

Matt. Par. p. 923.

f. 23 *b.* The electors of the king of the Romans.

---

[1] *i. e.* John of Avesnes.

Eodem anno electus fuit Ricardus comes Cornubiæ, frater regis Henrici quarti, in regem Alemanniæ. A.D. 1256. *Osney, Tib. A.* 9. Richard of Cornwall elected king of Germany.

Eodem anno fratres de Monte Carmely obtinuerunt placiam suam, et ædificaverunt in Stocwellestret. Obiit Willelmus de Kilkenni, episcopus Elyensis, circa festum Omnium Sanctorum. Et subprior[1] ejusdem ecclesiæ electus fuit in episcopum Elyensem. The Carmelites build in Stockwell Street, Oxford.

Item obiit Thomas episcopus Karloliensis, et electus fuit Robertus de Chauri. Item obiit Johannes abbas de Abindune in festo Sancti Barnabæ apostoli, et electus fuit Willelmus de Neuberi et installatus die Sancti Martini. Item obiit Willelmus de Eboraco, episcopus Saresberiensis, et electus fuit magister Egidius de Brideport, et consecratus apud Cantuariam in media Quadragesima a Bonefacio Cantuariensi archi-

---

viz. tres ecclesiastici et quatuor sæculares; primus ecclesiasticorum archiepiscopus Maguntinus, secundus archiepiscopus Coloniæ, tertius archiepiscopus Treverium; primus sæcularium dux Bavariæ, secundus dux Saxoniæ, tertius dux Austriæ, quartus Marchio Brandesburgi. Pepigerunt igitur nuncii supradicti cum principibus, primo cum Maguntino,[2] ad cujus præminentiam pertinet prima vox in electione, quique tunc temporis vinctus detinebatur in carcere cujusdam potentis illius provinciæ qui eum paulo ante in bello ceperat, cum quo pro liberatione sua pacem fecerat pro quinque milibus marcarum Coloniensium, videlicet quod comes daret ei viii. milia marcarum Coloniensium, de quibus v. milia cederent captivatori pro liberatione sua, tria milia residua cederent usibus captivati. Deinde pepigerunt cum Coloniensi[3] pro xii. milibus marcarum Coloniensium, cum duce Bavariæ[4] pro

A.D. 1256. *Wykes, Titus A.* 14.

Price paid by Richard for his election.

---

[1] Hugh Belsham.
[2] Gerard.
[3] Conrad of Hohenstadt.
[4] Louis II.

A.D. 1256. *Osney, Tib. A.* 9. Rising of the Welsh against prince Edward. f. 67 *b.*

episcopo. Eodem anno prohibuit rex Henricus Angliæ ne viri religiosi emerent terras aut intrarent in feudum ejus in civitatibus aut in villis sine ejus licentia. Eodem anno suscitaverunt Walenses guerram contra Edwardum filium regis Henrici quarti, et combusserunt terras ejus et eorum qui favebant ei, et dimiserunt terras comitis Gloverniæ in pace.

Demands of the king from the clergy to pay the expenses for prosecuting prince Edmund's claim to Sicily.

Eodem anno, ex edicto regis Henrici convocato clero et populo ad parliamentum apud Londoniam circa mediam Quadragesimam, pronunciatum fuit ex parte domini regis quod cum ipse rex de consilio et assensu totius Anglicanæ ecclesiæ se et regnum suum obligaverat domino Papæ propter regnum Ceciliæ, quod idem Papa, videlicet Alexander nonus,[1] concesserat Edmundo filio suo, in hunc modum petit rex decimas a clero omnium beneficiorum suorum secundum novas taxationes, nullis deductis expensis nisi perquam necessario

A.D. 1256. *Wykes, Titus A.* 14.

xviii. milibus marcarum sterlingarum, xii. solidos pro marca qualibet computando; cuilibet cæterorum principum obtulerunt tantummodo viii. milia marcarum Coloniensium, nec tamen aliquis ipsorum tam modicum dignabatur admittere, petentes singuli xii. milia prout archiepiscopus Coloniensis percepit, quo se viliores non reputabant. Præfixo die electioni faciendæ in festo Sancti Hillarii apud Frankeford, loco scilicet electioni faciendæ deputato, convenerunt dux Bavariæ, archiepiscopus Coloniæ personaliter, archiepiscopus[2] Maguntinus per procuratorem habentem sufficiens mandatum et eligendi plenariam potestatem, et votis concorditer adunatis dominum Ricardum comitem Cornubiæ solemniter elegerunt in regem, reliquis quatuor non consentientibus, nec tamen impedire valentibus. Processu quoque temporis archiepiscopus Treverensis[3]

Account of the election at Frankfort.

[1] Sic erroneously for *quartus.*

[2] *archiepiscopus*] archiepiscopo, MS.

[3] Arnold II. of Isenburg.

faciendis, decimas dico per quinquennium a die istius petitionis ei faciendas sive solvendas; item petit idem fructus omnium beneficiorum ecclesiasticorum primo vacaturorum primi anni usque ad quinquennium a die istius petitionis; item petit idem ut universus clerus et populus se obliget in totum domino Papæ ad summam centum milium marcarum et quinquaginta milium marcarum et quingentarum marcarum et quadraginta marcarum præter usuras; item petit idem dimidietatem fructuum non residentium in suis beneficiis; item petit idem de privilegiatis fructus omnium beneficiorum suorum, reservatis dumtaxat fructibus unius beneficii privilegiato quod duxerit eligendum; item petit idem indistincte legata. A.D. 1256. *Osney, Tib. A.* 9.

MCCLVII. Die Ascensionis coronatus fuit Ricardus frater Henrici regis Angliæ in regem Alemanniæ et Richard crowned king of Germany, May 17.

---

solus sine cæterorum consensu, ut electionis negotium impediret, eoque quod xii. milia marcarum non potuit obtinere sicut archiepiscopus Coloniensis, regem Hispanniæ elegit in regem Romanum, promittens ex parte regis Hispanniæ cuilibet trium principum xx. milia marcarum, qui cum nullo modo volebant in ejus electionem consentire, donec de promissa pecunia fecisset eis plenarie satisfactionem. Rex autem Hispanniæ in tam frivola electione spem ponens et fiduciam, misit solemnes nuncios ad curiam domini Papæ pro negotio prætaxato, qui diutinam in curia sed inutilem moram facientes, et innumerabilem pecuniam consumentes, in nullo penitus profecerunt, quin etiam demum confusi et vacui recesserunt. A.D. 1256. *Wykes, Titus A.*14. Alphonso of Castile elected by some of the electors.

MCCLVII. Ricardus comes Cornubiensis in Romanorum[1] regem electus, domino Coloniensi archiepiscopo, domino Leodiensi episcopo,[2] domino Trajectensi epi- f. 24. Departure of Richard of Corn-

[1] *Romanorum*] Normanorum, MS. | [2] Henry II.

A.D. 1257. *Osney, Tib. A. 9.* uxor ejus in reginam, et Henricus filius ejusdem Ricardi recepit arma a patre suo, et factum est festum et gaudium magnum universis. Eodem tempore obiit Walterus Norwycensis episcopus, et electus fuit magister Simon de Waltone et consecratus die qua cantatur *Lætare Jerusalem.*

Mid-Lent Sunday.

Defeat of the king's army in Wales.

Eodem anno in vigilia Sanctæ Trinitatis, scilicet quarto nonas Junii, apud Keremardin fuerunt multi magnates et milites de diversis partibus Angliæ cum magno exercitu congregati; et cum exissent in Walliam, ducti a quodam Walense ad prædandum, interclusi sunt undique a Walensibus inter paludes et nemora, ita quod nullum eis patebat subterfugium. Cœperunt ergo contra Walenses dimicare, sed non prævaluerunt propter multitudinem Walensium qui viriliter irrue-

---

A.D. 1257. *Wykes, Titus A.* 14. scopo,[1] domino Florentio comite Holandiæ, et aliis quamplurimis Alemanniæ magnatibus ipsum quærere et in Alemanniam deducere venientibus, ascensis navibus apud Jernemutham penultimo die Aprilis, prospere velificando primo die Maii cum xlviii. magnis navibus et duabus naviculis applicuit in Hollandia in oppido quod vocatur Durdreit, infra regnum Alemanniæ; et in festo Ascensionis Dominicæ, quod eo anno contigit xvi. kal. Junii, cum summa solemnitate coronatus est, archiepiscopo Coloniensi Conrado sibi manus imponente, quippe Geraldus Maguntinus archiepiscopus, qui ex præminentiæ suæ debito primam sibi manum imponere tenebatur, auctoritate summi Pontificis excommunicationis vinculo fuerat innodatus, veruntamen in civitate quæ dicitur Aquisgranum, ubi ex antiquo jure universi reges coronari etiam consueverunt, præsentialiter interfuit. Completo solemniter coronationis officio, rex regio venustatus diademate gloriosus effulgens, in throno Karoli magni honorifice

wall for Germany.

His coronation at Aachen, May 17.

---

[1] Henry.

runt in eos, et equos Anglorum interfecerunt; et ita factum est ut fieret strages magna ex Anglis: in quo conflictu fuit dominus Stephanus Bauceyn, vir magnæ probitatis, interfectus cum multis aliis quorum numerum ignoramus. Eodem anno circa festum Sancti Petri ad Vincula congregavit rex Henricus exercitum magnum ut expugnaret Walenses qui diruerant castra comitis Gloverniæ et homines ejus interfecerant, qui tunc temporis obsederant castrum de Gannoc; sed rex Angliæ, auxilio Quinque Portuum Angliæ superveniente

A.D. 1257. *Osney, Tib. A.* 9. Stephen Bausan killed. August 1. Gannoc castle besieged.

collocatus, dominum Henricum filium suum militiæ cingulo decoravit. Coronata est cum eo serenissima conjux sua Senchia, cujus inæstimabilis pulcritudo solemnitatem ipsam non mediocriter illustravit; sequebatur tam solemne convivium, quod judicio principum et procerum qui personaliter interfuerunt, modernis temporibus comparationem recipere dedignabatur.

A.D. 1257. *Wykes, Titus A.*14.

Circa idem tempus obiit Sewallus Eboracensis archiepiscopus; successit ei magister Godfridus de Ludham. Obiit etiam Walterus Norwycensis episcopus; successit ei magister Symon de Waltone. Obiit etiam Willelmus [1] Exoniæ episcopus; successit ei magister Walterus archidiaconus Surreyæ. Eodem anno missi sunt a domino rege milites multi cum maxima multitudine bellatorum ad partes Keynnerdin ad propulsandos Wallenses, qui terras comitis Gloucestriæ vastaverunt, qui minus discrete progredientes ut terras Walensium invaderent et prædas abducerent, a Wallensium multitudine qui de latibulis silvarum et paludibus inopinate prosiluerunt circumsepti, habito conflictu quamplures interfecti, paucis eorum evadentibus, occubuerunt. Interfectus est ibidem miles strenuissimus dominus Stephanus Bauzan. Circa festum Sancti Petri ad Vincula, rex audito quod Wallenses castrum suum de

Expedition against the Welsh. Stephen Bausan killed. Henry III. in Wales.

[1] An error: William Brewer died in 1244. Richard Blondy died this year.

A.D. 1257. *Osney, Tib. A.* 9. The siege raised.

cum victualibus, amovit obsidionem et victualibus munivit castrum. Rediit autem rex in Angliam ad festum Sancti Michaelis proximum.

New bishops. f. 68.

Eodem autem anno decimo die Martii Rogerus nepos regis in episcopum Cestrensem, magister Simon de Waltune in episcopum Norwicensem, et magister Walterus in episcopum Eccestrensem consecrantur apud Cantuariam a Bonefacio archiepiscopo, omnes una die.

Death of archbishop Sewal, May 1.

Anno Domini MCCLVIII. Obiit Sewalus archiepiscopus Eboraci ad festum Philippi et Jacobi. Facta est fames valida per Angliam, ita ut multi fame morerentur.

Parliament at Oxford, June 11.

Eodem anno in festo Sancti Barnabæ factum est parliamentum Oxoniæ, præsente rege et baronibus; et quia dominus rex prius juraverat quod staret

---

A.D. 1257. *Wykes, Titus A.* 14. f. 24 *b*.

Gannok obsedissent cum exercitu copioso, processit ibidem; Quinque Portuensibus per mare venientibus in adjutorium evocatis, obsidionem amovit; castrum victualibus munivit, præsidium sufficiens intromisit, et rediit in Angliam circa festum Sancti Michaelis.

Bishops consecrated, March 10.

Decimo die Martii, scilicet Dominica qua cantatur *Lætare Jerusalem*, simul consecrati sunt apud Cantuariam a domino Bonefacio Cantuariensi archiepiscopo, Rogerus Coventriæ, Symon Norwici, Walterus Exoniæ episcopi.

Famine.

MCCLVIII. Invaluit in Anglia fames inaudita per defectum frugum, ita quod et homines et jumenta passim per vicos et in via morerentur, et intolerabilis caristia bladi.

The Provisions of Oxford.

Magnates Angliæ prospicientes Ricardum regem Alemanniæ ab Anglia recessisse, qui dum esset in Anglia regem et regni moderamina gubernaverat, ad cujus nutum universa regni negotia dependebant, credentes ipsum [nunquam] in Angliam reversurum, decernentes regem Angliæ regni sui negotiis disponendis

---

[1] *per vicos*] pericios, MS.

provisioni baronum, ex parte regis sunt duodecim electi et totidem ex parte baronum, et tunc communi consilio constituerunt dominum Hugonem Bigod justiciarium Angliæ. Tunc amoti sunt custodes castrorum domini regis et alii communi consilio substituti. Tunc amoti sunt alienigenæ a consilio regis et a ballivis suis. Ad festum vero Apostolorum Petri et Pauli sequens dominus Adamarus frater domini regis electus Wyntoniensis, et domini Willelmus de Valantia, Galfridus et Wydo de Lysenan, fratres ipsius electi, cum multis aliis alienigenis, timentes sibi, recesserunt ab Anglia, compellentibus eos ad hoc magnatibus regni, eo quod abusi sunt legibus terræ, omnia pro voluntate sua facientes. Eodem tempore

A.D. 1258. *Osney, Tib. A.* 9. Provisions of Oxford.

The Poitevins banished.

---

inutilem et insufficientem, circa festum Sancti Barnabæ congregati sunt Oxoniæ, *convenientes in unum adversus dominum* et regem suum, *christum* utique Domini, et inito consilio in primis potestatem sibi regiminis penitus adimebant, statuentes ut de cætero de majoribus potentioribus[que] regni eligerentur viginti quatuor, qui regem et regnum solito melius et commodius gubernarent, sicque mutaretur perperam ordo juris naturalis, ut rex qui subditos regere tenebatur a subditis regeretur, et e converso. Et ne posteris lateat forma jusjurandi quod subditi regem suum emittere compulerunt, quinque tantum articulos continebat. Jurabant quod provisiones Oxoniæ factas per viginti quatuor inviolabiliter observarent ad honorem Dei, ad honorem sanctæ matris ecclesiæ, ad commodum regis, ad utilitatem totius regni. Isti quatuor articuli si observati fuissent liciti plurimum et tolerandi fuerunt. Quintus articulus omnino illicitus fuit et præcipue detestandus, videlicet, quod si quis dictis provisionibus contraire præsumeret, vel observare recusaret, hostis publicus censeretur, et quia *modicum fermentum totam massam corrumpit*, articulus iste totum confudit negotium, cujus

A.D. 1258. *Wykes, Titus A.* 14.

Ps. ii. 2.

1 Cor. v. 6.

A.D. 1258. *Osney, Tib. A. 9.*

infecti sunt quidam de nobilibus regni ut dicebatur. Facta est fames valida in Anglia ita ut multi fame morerentur. Eodem tempore venit quidam Herlotus Romanus in Anglia, dicens abbatem et conventum de Oseneia non habere canonicum ingressum in ecclesia de Stanes, quod per testes fidedignos probatum fuit in contrarium, et sic obtinuimus confirmationem ejus de eadem ecclesia. Eodem tempore auctoritate literarum domini Papæ Honorii tertii, et auctoritate et præcepto domini Henrici Lincolniensis episcopi, ad festum Apostolorum Petri et Pauli venit apud Oseneiam dominus Ricardus de Graveshende decanus Lincolniæ, et magister David archidiaconus Derebyæ tunc officialis ejusdem domini Lincolniensis episcopi, et magister Willelmus tunc officialis domini Roberti de

Some nobles poisoned. Famine. Staines confirmed to Osney.

The right of Osney to the church of S. George in the castle of Oxford examined and confirmed.

A.D. 1258. *Wykes, Titus A.14.*

occasione totius guerræ et dissensionis materia sumpsit initium seu fomentum. In omnibus enim articulis, sicut ex post facto patebit, in contrarium res lapsa est; statimque fratres regis, electus Wintoniæ, Willelmus de Valencia, Galfridus et Guido de Lezignané, Petrus de Sabaudia avunculus reginæ, necnon et ejus ultramarini exulare coacti sunt; barones et omnes et singulos de familia regis a maximo usque ad minimum recedere compulerunt, custodes castrorum et civitatum, et quoscunque ministros regis cedere coegerunt, et alios loco eorum substituerunt. Dominum Hugonem Bigot constituerunt totius Angliæ justiciarium, abbatem de Burgo, qui fuit Normannus,[1] thesaurarium scaccarii, magistrum Nicholaum de Hely cancellarium.

The Poitevins forced to leave the country.

f. 25.

Anno eodem intoxicatus est Ricardus comes Gloucestriæ et Willelmus de Clare frater ejus per quendam de militibus comitis Walterum de Scoteny sicut vulgo dicebatur, qui postea apud Wyntoniam equis distractus est et in patibulo suspensus.

Richard and William de Clare poisoned.

---

[1] John de Caux.

Marisco tunc archidiaconi Oxoniæ, et examinaverunt in capella infirmariæ instrumenta et cartas, privilegia et attestationes super rebus et possessionibus et juribus pertinentibus ad ecclesiam de Oseneia ratione ecclesiæ Sancti Georgii quæ sita est in castro Oxoniæ; quibus omnibus lectis et relectis et diligenter inspectis et examinatis, approbaverunt prædicta instrumenta et privilegia et in scripturam redegerunt, sigilla sua auctentica in testimonium approbationis forinsecus apponentes, attendentes simul et longissimam præscriptionem et pacificam possessionem. Eodem anno in Assumptione Sanctæ Mariæ obiit Henricus Lincolniensis episcopus, et in festo Sancti Mathæi apostoli electus fuit magister Ricardus de Graveshende, decanus Lincolniæ, in episcopum ejusdem loci, et in crastino Animarum apud

A.D. 1258. *Osney, Tib. A.* 9.

August 15.

Sept. 21.

Nov. 3.

Ante festum Purificationis Beatæ Mariæ, Ricardus rex Romanorum rediens de Alemannia in Angliam remeare disposuit; cum venisset apud Sanctum Audomarum, occurrebant ei ex parte baronum ibidem Rogerus de Quenci comes Wyntoniæ, Walterus Wygorniensis episcopus, abbas Sancti Edmundi,[1] abbas Sancti Augustini Cantuariæ,[2] Johannes Mansell, et alii quamplures, inhibentes eidem ne quo modo in Angliam transfretare præsumeret, nisi præstito prius sacramento quod provisiones Oxoniæ observaret; quibus ille respondit, quod extra regnum Angliæ ad hoc compelli non debuit, adiciensque quàm cito venisset in Angliam, si dominus rex Angliæ frater suus præciperet ei[3] hujus sacramentum emittere, coram complicibus et comparibus suis faceret quicquid de jure facere debuisset. Nuntii siquidem tali sponsione non contenti responderunt quod ipsum in Angliam applicare non permitterent, nisi supradictum prius emitteret jusjurandum. In-

A.D. 1258. *Wykes, Titus A.* 14.

Return of Richard, king of Germany, who is forced to swear to the Provisions of Oxford.

---

[1] Simon de Luyton.

[2] Roger of Chichester.

[3] *ei*] $\overset{i}{q}$, MS.

A.D. 1258. *Osney, Tib. A.* 9. Right of the monks of Winchester to elect their prior. f. 68 *b.* Return of Richard, king of Germany, Feb. 2. Death of John Fitz-Geoffrey, Nov. 23. June 11.

Cantuariam a Bonefacio archiepiscopo consecratus. Eodem anno sententiatum est pro monachis Sancti Swithuni contra episcopum Wintoniensem a Bonefacio archiepiscopo, quod ipsi monachi de cætero petita licentia a domino rege eligant sibi priorem de conventu suo, non expectata episcopi sui præsentia sive licentia. In Purificatione Sanctæ Mariæ venit Ricardus rex Alemanniæ frater regis Henrici in Angliam. Eodem anno ad festum Sancti Clementis obiit nobilis vir Johannes filius Galfridi, justiciarius regis in Hibernia.

Anno Domini MCCLIX. Ad festum Sancti Barnabæ obiit Fulco Basseth Londoniensis episcopus; et electus

---

A.D. 1258. *Wykes, Titus A.* 14.

hibuerant etiam quod nullus eum sine licentia et assensu baronum navigio transduceret, comminatisque nautis in portubus, quod omnes qui eum transnavigarent capitis detruncatione punirentur. Habito igitur ibidem super hoc ipso tractatu continue per xi. dies, tandem ad hoc devenit, quod rex corporale præstitit sacramentum, quod quam cito venisset in Angliam, rege sibi injungente in præsentia parium suorum, sacramentum ipsum emitteret in forma quam petebant; sicque transfretare permissus est. Cumque venisset Cantuariam antequam pranderet, coram rege et regni magnatibus, qui pæne omnes sibi occurrerant, sacramentum ipsum publice et solemniter adimplevit. Quinto kal. Februarii applicuit, et primo die Februarii, scilicet in vigilia Purificationis, intravit Londoniam cum gaudio magno, civitate ipsa contra adventum ipsius inæstimabiliter adornata. Anno eodem circa festum Sancti Clementis obiit Johannes filius Galfridi, domini regis justiciarii in Hibernia magistri.

His reception in London.

Death of John Fitz-Geoffrey.

f. 25 *b.* Death of bp. Fulk Basset, June 11.

MCCLIX. Obiit Fulco Basset Londoniensis episcopus circa festum Sancti Barnabæ; electus est loco ipsius Henricus de Wengham, consecratus apud Sanctam Mariam de Suuerk a domino Bonefacio Cantuariensi archi-

fuit Henricus de Wyngeham, cancellarius regis, in episcopum ejusdem loci. Rex Henricus et regina et Ricardus Lincolniensis episcopus transfretaverunt in

A.D. 1259. *Osney, Tib. A.* 9. The king crosses to France.

episcopo xv. die Februarii. Die Veneris proxima post festum Sancti Martini, rex Henricus et regina transfretaverunt in Franciam et dominus Ricardus de Graveshend Lincolniensis episcopus, ad tractandum de pace inter regem Angliæ et regem Franciæ de terris Normanniæ, Pictaviæ, et Andegaviæ, quas ipse et prædecessores sui injuste occupaverunt et detinuerunt in præjudicium regis Anglorum. Demum conventum est, quod rex Franciæ daret regi Angliæ xxv. milia librarum Parisiensium per annum, dum tamen rex conficeret sibi chartam suam de quieta clamatione omnium terrarum quas vendicaverat, et etiam exhiberet ei chartas domini Edwardi filii sui, domini Ricardi regis Alemanniæ, Simonis de Monteforti et hæredum suorum. Comes autem Leycestriæ huic paci[1] opposuit, proponens quod processu temporis contingere posset quod eædem terræ simul cum regno Angliæ ad filios suos vel hæredes jure hæreditario descendere possent. Ejus rei causa pax ipsa non sumpsit effectum, unde contigit ut occasione hujus impedimenti, rex et regina in partibus illis inutilem moram trahere cogerentur usque Pascha proximo sequens, et pecuniam innumerabilem per tantum tempus frustratorie consumebant. Anno eodem Ricardus rex Alemanniæ fuit in Cornubia in festo Natalis Domini.

A.D. 1259. *Wykes, Titus A.*14. The king and queen cross, Nov. 14.

Treaty with France, which is opposed by S. de Montfort.

Rex Angliæ circa Pascha, pace inter ipsum et regem Francorum diutius pertractata, nec tamen, ut ex post facto patebit, plenissime solidata, proponens redire in Angliam, simul cum regina venit apud Sanctum Audomarum, ibique suggestum est ei, quod dominus Edwardus primogenitus suus de consilio baronum et pro-

Prince Edward accused of desiring to dethrone his father.

[1] *paci*] pacis, MS.

A.D. 1259. *Osney, Tib. A. 9.* Galliam infra octabas Sancti Martini, ad tractandum cum rege Galliæ de terris transmarinis de jure pertinentibus ad regem Angliæ. Henricus de Wyngeham

A.D. 1259. *Wykes, Titus A.14.* cerum Angliæ, de quibus complures sibi confœderaverat, ambitione regnandi ad patris sui depositionem cœperat aspirare, ita duntaxat ut si veniret in Angliam ipsum faceret captivari, et quamdiu viveret in custodia detineri, sibique patre adhuc supersite imponeret regni diadema, quod falsissimum fuit. Timuit tamen rex et distulit in Angliam remeare. Quo audito, frater suus rex Alemanniæ, congregatis apud Londoniam universis regni magnatibus, fecit fieri literas suas, quibus una
f. 26. cum sigillo suo sigillum domini Edwardi et omnium magnatum supradictorum fecit appendi, misitque regi assecurans eum quod audacter et confidenter nihil sibi
Henry III. returns, April 23. metuens veniret in regnum suum. Quibus acceptis rex mari se credidit, et circa festum Sancti Georgii in regnum suum securus applicuit. Rex Alemanniæ reversurus in Alemanniam xiv. kal. Julii transfretavit, et regno suo visitato[1] iterum nono kal. Novembris
John, son of the count of Britanny, knighted, Oct. 13. applicuit in Angliam. Anno eodem in quindena Sancti Michaelis, scil. in festo Sancti Edwardi, dominus rex Angliæ Johannem filium et hæredem comitis Britanniæ, totius Angliæ magnatibus apud Londoniam convocatis,
His marriage with princess Beatrice. militiæ cingulo solemniter insignivit. Idemque Johannes eodem die dominam Beatriciam filiam regis in uxorem accepit, factæque sunt nuptiæ celeberrime apud Westmonasterium. Circa festum Nativitatis Dominicæ
Death of bp. Aymer of Winchester. obiit dominus Ademarus Wyntoniæ episcopus apud Parisius in veniendo de curia consecratus a Papa; quo defuncto electi sunt ad eandem dignitatem duo schismatici, per discordiam eligentium, videlicet prior Sancti Swithuni Wyntoniæ[2] et abbas de Tyleteye.[3] Obiit etiam

[1] MS. inserts *et*.

[2] Andrew of London. See below, p. 132.

[3] *i. e.* William of Taunton, abbat of Middleton. See the Winchester Annals, p. 99.

præscriptus consecratus est in episcopum Londoniarum quintodecimo die Februarii. Rex Henricus cum regina reversus est in Angliam ad festum Sancti Georgii. A.D. 1259. *Osney, Tib. A.* 9. His return, April 23.

Anno Domini MCCLX., ad festum Ascensionis Domini, Adimarus electus Wintoniensis, frater regis Henrici filii regis Johannis, consecratus est in episcopum a domino Papa Alexandro quarto, cassatis in curia Romana om- Consecration of Aymer de Lusignan, bishop of Win-

---

Walterus de Kyrkam Dunelmensis episcopus; successit ei quidam monachus.[1] A.D. 1259. *Wykes, Titus A.*14.

Post Pascha factum est Parliamentum baronum apud Londoniam. Rex itaque perpendens barones grandia moliri et aliquid velle machinari contra eum, ingressus est civitatem Londoniæ, et fecit custodiri portas civitatis, resumpsitque turrim Londoniæ, expellens[2] Hugonem Dispensarium qui factus fuit justiciarius per ordinationem baronum; et fecit venire scaccarium suum de Westmonasterio ad Sanctum Paulum in domibus episcopi Londoniæ in quibus hospitabatur, et cœpit proponere plures articulos contra barones, et rationes prout sibi videbatur satis efficaces, quod non tenebatur observare promissiones Oxoniæ. Unde ortum est schisma inter ipsum et proceres; tandem post multas altercationes compromiserunt in arbitros. Parliament in London. Endeavours of the king to escape from the Provisions of Oxford.

MCCLX. Hic quia se præbet occasio, non inutile decrevimus annectendum qualiter et qua occasione Petrus de Egeblanke Herefordensis episcopus, adiens curiam Romanam obligavit regem et regnum Angliæ ad solvendum domino Papæ centum quinquaginta milia, quingentas et quadraginta marcas argenti. Hæc itaque fuit causa; mortuo Fretherico imperatore quem dominus Papa in concilio Lugdunensi, uti supradictum est, decrevit ab imperio amovendum, Papa asserens Treaty of bishop P. de Egeblanke with the pope for the kingdom of Sicily to be given to prince Edmund.

---

[1] Robert de Stichill, prior of Finchale.

[2] *expellens*] expellerico, MS.

A.D. 1260. *Osney, Tib. A.* 9. chester, May 13.

nibus sibi objectis a baronibus Angliæ et monachis Wyntoniæ; cum magno apparatu Angliam adire disponebat, præmisso domino Vincentio, Turonensi archiepiscopo et sedis Apostolicæ legato, cum plena potestate totam Angliam interdicto subigere, nisi eum pacifice terram intrare et episcopatum Wyntoniensem plenius

His death at Paris, Dec. 4.

sinerent obtinere; sed cum venisset Parisius, gravi languore correptus qui Angliam perturbare disposuerat, ibidem morte præventus circa festum beatæ Luciæ Virginis, ultione ut creditur divina, defunctus est; et sic suis cum confusione reversis, gens Anglicana Deum in suis beneficiis laudans et benedicens valde gavisa

Settlement about the manor of Weston.

est. Eodem anno facta est concordia inter Ricardum abbatem Oseneiæ et Rogerum de Aumari de manerio

---

A.D. 1260. *Wykes, Titus A.* 14. f. 26 *b*.

regnum Siciliæ, Appuliæ, et Calabriæ, utpote[1] patrimonium Petri, ad sedem Apostolicam pertinere, pro quo tuendo et conservando totam prædictæ pecuniæ quantitatem apposuerat ut dicebat, obtulit ipsum comiti Ricardo priusquam regni Alemanniæ negotium assumpsisset, si prædictam pecuniam sibi solvere voluisset. Comes utique præmetiens negotii difficultatem, regnum ipsum sub ipsis conditionibus admittere recusavit. Papa igitur contulit illud domino regi Angliæ ad opus domini Edmundi filii sui secundo geniti. Rex autem minus provide negotio se immiscuit, mittens ad curiam supradictum episcopum Herefordensem[2] pro negotio confirmando, qui regem et regnum ad solu-

Demands of the Pope from the clergy.

tionem ipsius pecuniæ obligavit. Imminente postmodum regni turbatione, Papa prævidens quod nec regem nec regnicolas ad solutionem ipsam potuit compellere, rege procurante, clerum sibi contradicere non valentem proposuit arctare[3] ad ipsius pecuniæ solutionem, petens decimas omnium bonorum ecclesiasticorum in Anglia per quinquennium secundum novam taxationem, non

---

[1] *utpote*] unpote, MS.
[2] MS. inserts *non*.
[3] *arctare*] arrare, MS.

de Westone pro trecentis marcis.[1] Eodem anno primo die Martii obiit bonæ memoriæ domina Matildis de Cantilupo, cujus animæ propicietur Deus.[1] Eodem anno in crastino beatæ Mariæ Magdalenæ obiit bonæ memoriæ Robertus de Westone prior Sanctæ Frethes-wydæ, et præfuit annis xi. hebdomadis v. diebus vi.; cui successit Robertus de Olneya supprior ejusdem domus. Eodem anno depositus est Willelmus de Neubyri abbas de Abendonia, circa festum Decollationis beati Johannis Baptistæ, per episcopum diœcesis. Huic successit dominus Henricus de Frilleford, dictæ domus camerarius. A.D. 1260. *Osney, Tib. A.* 9. Death of Matilda de Cantelupe.

Anno Domini MCCLXI. Redditi sunt fructus terræ et fugata est fames, quæ prævaluit a multis retro annis in Anglia, ita ut multi fame et inedia consumpti morerentur. Dominus Papa Alexander obiit in vigilia beati Augustini Anglorum apostoli. Hic præfuit annis vii. etc. Eodem anno facta est magna The famine at an end. Death of Pope Alexander IV., May 25.

---

deductis expensis. Item petiit medietatem beneficiorum clericorum non residentium. Item petiit de privilegiatis per dispensationes Apostolicas fructus omnium beneficiorum suorum, unico duntaxat excepto, quod quilibet duceret eligendum. Item petiit de bonis defunctorum per totum regnum, omnia indistincte legata. Petiit etiam ex abundanti, quod totus clerus Angliæ tam religiosi quam sæculares, ad solutionem supradictæ pecuniæ sedi Apostolicæ faciendam se suis literis obligaret; sed cum in omnibus petitionibus proficere non posset, monasteria regni compulit ad ipsam pecuniæ quantitatem solvendam se suis literis firmiter obligare. A.D. 1260. *Wykes, Titus A.*14.

MCCLXI. Rex Angliæ post Pascha resumpsit castrum suum Dovoriæ, expellendo dominum Hugonem le Bigot, cui commissa fuerat custodia per barones, et recedens Dover castle.

[1] This sentence is in the margin.

A.D. 1261. *Osney, Tib. A.* 9. Breach of the Provisions of Oxford by the king.

dissensio inter dominum regem et barones Angliæ, quia rex per consilium Johannis Maunsel et Roberti Walrandi et Petri de Sauveya, ut dicebatur, et quorundam aliorum nitebatur infringere statuta et provisiones quæ provisæ fuerunt ad honorem regis et regni in generali parliamento apud Oxoniam, præsentibus dicto rege et baronibus in festo Sancti Barnabæ Apostoli. Eodem anno die Mercurii proximo ante festum beati Martini apud Berchamstede obiit Schenchia regina Alemanniæ, soror Elianoræ reginæ Angliæ, et translatum est corpus cum conductu venerabilis patris B[onefacii] Cantuariensis archiepiscopi et aliorum duorum episcoporum et domini Petri de Sauveya et aliorum magnatum ad domum de Hayles, et ibi sepultum est. Eodem anno die Lunæ proxima ante festum beatæ Katerinæ Virginis, post multas et varias disceptationes[1] provisa fuit quædam forma pacis recitandæ inter Henricum regem et barones Angliæ, et in vigilia beati Nicholai proxima sequenti sigillis partium roborata apud Londoniam, quæ talis est; videlicet, quod ex parte regis electi sunt tres scilicet, episcopus

Death of Sanchia, wife of Richard, king of Germany, Nov. 9. Her burial at Hales.

Agreement between the king and the barons, Nov. 21. f. 69.

A.D. 1261. *Wykes, Titus A.* 14. The king absolved from his oath to keep the Provisions of Oxford.

a prædicto arbitrio, volebat parliamentare post Pascha, sed recessit de Londonia et profectus est Wyntoniam. Obiit Allexander Papa quartus apud Wyterber[2] circa quindenam Paschæ. Rex Angliæ in festo Pentecostes apud Wyntoniam detulit literas domini Papæ, et publice ostendit eas baronibus, quod absolutus fuit a juramento quod præstiterat de providentiis baronum observandis, tanquam ab illicito, ut puta quod sine consensu et voluntate domini Papæ et cardinalium ecclesiæ Romanæ, cujus vassallus Rex Angliæ fore dinoscitur, hujus momenti sacramentum præstare non potuit, et quia invitus sacramentum præstitit, ut dicebat, et ut veraciter asserere potuit. Et deposuit do-

f. 27.

[1] Here is an erasure of six lines in the MS.

[2] *i.e.* Viterbo.

Saresberiensis, episcopus Herefordensis, et Johannes Mansel, et ex parte baronum alii tres, scilicet magister R[obertus] de Marisco decanus Lincolniæ, Rogerus Bigod comes et Petrus de Munford, in quos compromiserunt sicut in arbitros ordinandi super præmissis provisionibus et aliis regni negotiis, quod si dicti sex non possunt convenire, addant sibi septimum, scilicet Ricardum regem Alemaniæ; et si adhuc accidat eos dissentire, assument sibi octavum, scilicet nobilem virum regem Franciæ; et debet arbitrium istud publicari ante festum Pentecostes proximo sequens. Nobilis vir Simon comes Leycestriæ huic formæ non consentiens, petita licentia a rege et baronibus transfretavit, dicens se velle adire Terram Sanctam. Rex et princeps Tartarorum cum populo innumerabili de partibus suis egrediens, regem regum omnium post solum Deum se faciens, in partibus orientalibus multos principes et magnates suo subjugavit imperio, rebelles autem et contradictores occidit in ore gladii, civitates eorum et omnes munitiones incendebat et destruebat, ita ut nullum alicui pateret refugium. Post multarum autem civitatum subversionem et in-

A.D. 1261. *Osney, Tib. A.* 9.

June 12. Opposition of Simon de Montfort to this. He leaves the country. Irruption of the Tartars.

---

minum Hugonem Dispensarium, de officio justiciarii, et fecit dominum Philippum Basset justiciarium, et amovit omnes de familia sua quos barones apposuerant; et abstulit sigillum suum de magistro Nicholao de Ely, et commisit illud domino Waltero de Mertone. Post multas altercationes circa festum Sancti Michaelis secreto intravit civitatem Londoniæ, timens seditionem baronum, quod recusabant cum eo parliamentare: tandem circa festum Sancti Nicholai major pars baronum convenit cum rege, et consenserunt quidam eorum in formam pacis, quibusdam tamen se absentantibus. Consecratus est Urbanus Papa quartus circa Decollationem Sancti Johannis, prius patriarcha Jerosolymitanus. Obiit domina Senchia Romanorum regina serenissima

A.D. 1261. *Wykes, Titus A.* 14.

The seal given to Walter de Mertone.

Dec. 6.

Pope Urban IV. Aug. 29.

Death of Sanchia.

A.D. 1261. *Osney, Tib. A. 9.* numerabilis populi interfectionem ille tyrannus, Deo disponente, gravi detentus infirmitate, vitæ præsentis curricula finivit, et sic capite suo destituti residui Tartarorum reversi sunt ad propria.

May 28. Progress of the quarrel between the king and barons. Anno Domini MCCLXII. Circa festum Pentecostes facta est concordia quædam inter dominum regem Henricum et multos barones Angliæ super provisionibus Oxoniæ; tamen dominus Symon de Monteforti comes Leycestriæ nullo modo regiæ voluit adquiescere voluntati; et sic ut inferius patebit, pendebat inter

June 4. eos discordia usque annum sequentem. Die Sanctæ Trinitatis obiit dompnus Henricus abbas Abendoniæ, cui successit dompnus Ricardus de Hanreth, ejusdem domus sacrista. Die Jovis proxima ante festum Sancti Johannis Baptistæ anni prænotati transfretavit venerabilis Ricardus rex Alemanniæ in Alemanniam, et eodem anno circa Purificationem beatæ Mariæ rediit in Angliam. Die Translationis Sancti Thomæ martyris transfretavit Henricus illustris rex Angliæ in Franciam una cum domina regina aliisque magnatibus Angliæ, et ibidem moram fecit usque ad Adventum Domini. Idem autem rex cum domina regina ante Natale Domini Dei gratia reversus est in Angliam;

Richard, king of Germany, crosses, June 22; returns, Feb. 2.

The king goes to France, July 7.

He returns, and confirms the

A.D. 1261. *Wykes, Titus A. 14.* quinto idus Novembris. Iterum circa Purificationem Beatæ Virginis factum est parliamentum apud Londoniam, et posuerunt se rex et barones supra dictum regis Franciæ et regis Alemanniæ.

Parliament in London.

Modification of the Provisions of Oxford. MCCLXII. In quindena Paschæ convenerunt barones apud Londoniam, tractaturi cum rege; et post multos tractatus concesserunt quod a pluribus articulis contentis in providentia Oxoniæ resilirent, si quosdam eorum eis confirmaret. Ibique provisum fuit quod de quolibet comitatu eligerentur ab universitate comitatus quatuor milites qui scirent et vellent esse vicecomites, et mitterentur ad regem Alemanniæ, et ipse quem de eis vellet faceret vicecomitem usque festum Sancti Michaelis,

qui[1] ad propria veniens spontanea voluntate provisiones Oxoniæ circa Conversionem Sancti Pauli Apostoli confirmavit et ratificavit, et easdem in singulis comitatibus Angliæ sigillo suo signatas promulgari fecit et observari. Die Veneris proxima ante festum Sancti Kenelmi martyris obiit dominus Henricus de Wengeham episcopus Londoniarum; et electus est magister Ricardus Talebod, decanus Sancti Pauli ejusdem civitatis. Die Sabbati proxima ante festum dicti Sancti Kenelmi obiit vir nobilis Ricardus comes Gloverniæ in partibus Cantuariæ, et cum magno honore sepultus est ad patres suos apud Teokesbury. In die Sancti Bartholomæi Apostoli obiit magister Robertus de Marisco decanus Lincolniensis, et electus est in decanum magister Willelmus de Lexinthona, cujus confirmatio impedita fuit per quandam literam papalem, cujus literæ datus fuit executor dominus Bonefacius Cantuariensis archiepiscopus. Tamen post inhibitionem a dicto archiepiscopo factam dictus magister W[illelmus] pro statu suo et ecclesiæ Lincolniensis dominum Papam appellavit; et pace ibidem reformata, redeunte nuncio dicti electi in Angliam, idem magister W[illelmus] confirmatus est et installatus. Magister Johannes de Exonia, cancellarius Eboracensis, in curia

A.D. 1262. *Osney, Tib. A.* 9. Provisions of Oxford.

July 13.

Death of Richard de Clare, July 14.

Aug. 24.

William de Lexinton, dean of Lincoln. f. 69 *b.*

John of Exeter consecrated bp.

et quod exinde rex faceret vicecomitem quem vellet. Item post Pentecosten convenerunt ad innovationem hujus conventionis; sed comes Leycestriæ non consentiens transtulit se ad partes transmarinas. Eodem anno xi. kal. Julii dominus rex Alemanniæ recessit de Londonia ad transfretandum tertia vice in Alemanniam, et tertia die sequente transfretavit.

A.D. 1262. *Wykes, Titus A.* 14. Simon de Montfort refuses his assent.

Circa gulam Augusti transfretavit rex Angliæ in Franciam et regina, et fuerunt in partibus Franciæ usque fere Natale, et proxima septimana ante Natale applicuerunt in Angliam. Eodem anno circa festum

Aug. 1. The king and queen in France. July 13.

[1] MS. inserts *cum*.

A.D. 1262. *Osney, Tib. A.* 9. Oct. 13. of Winchester. Romana consecratus est in episcopum Wintoniensem a venerabili patre domino Papa Urbano, cassata prius electione duorum monachorum Wyntoniensis ecclesiæ; et eodem anno die translationis Sancti Edwardi regis et confessoris, ad instantiam domini regis Angliæ, tunc in partibus transmarinis existentis, apud Westmonasterium missam sollemniter de Sancto Edwardo celebravit. Magister Stephanus de Cycestria electus in episcopum Cicestrensem, a venerabili patre Cantuariensi archiepiscopo apud Cantuariam ante festum Sancti Michaelis honorabiliter est consecratus. Die Jovis proxima ante festum Sancti Michaelis obiit magister Ricardus Taleboth electus Londoniensis, nondum consecratus, cui successit magister Henricus de Sandwiz in episcopum Londoniensem. Circa festum Sanctæ Luciæ Virginis obiit magister Egydius de Brudeport episcopus Saresberiensis; et electus est in episcopum Feb. 25. dominus Walterus de la Wyle, ejusdem ecclesiæ succentor, et postea venerabiliter consecratus. In crastino The monks of Lincoln Sancti Mathiæ Apostoli obiit Johannes de Plessetis comes Warewyk. Circa idem festum citati fuerunt

---

A.D. 1262. *Wykes, Titus A.* 14. Bishops of London and Winchester. Sanctæ Margaretæ obiit Henricus de Wengham episcopus Londoniæ, et statim xv. kal. Septembris electus est magister Ricardus Talebot, et obiit tertio vel quarto die ante festum Sancti Michaelis non confirmatus, et iterum id. Novembris electus est magister H[enricus] de Sandwyche in episcopum Londoniæ. Circa quindenam Sancti Michaelis rediit magister Johannes de Exonia consecratus a Papa in episcopum Wyntoniæ, circa festum Sancti Swithuni in Julio, cassata electione abbatis de Tileteye et Andreæ prioris Wintoniæ, quem dictus dominus Wyntoniæ depositum de prioratu cepit et captivavit circa Natale. f. 27 *b*. See above p. 124.

Rediit dominus rex Alemanniæ tertio in Angliam, et applicuit in Angliam iv. id. Februarii. Eodem anno obiit Johannes Cycestrensis episcopus; electus [est] Sept. 24. magister Stephanus, et consecratus Dominica proxima

omnes viri religiosi Lincolniensis diœcesis ecclesias possidentes a venerabili patre Lincolniensi, Ricardo de Gravesend,[1] per apostolica mandata, ostensuri quo jure possessiones suas ecclesiasticas possiderent. Hac occasione quamplures confirmationes datæ fuerunt ab episcopo et capitulo Lincolniensi viris religiosis. A.D. 1262. *Osney, Tib. A.* 9. diocese cited to prove their claim to their ecclesiastical property.

MCCLXIII. Consecrati sunt episcopi magister Henricus de Sandwyz Londoniensis, et dominus Walterus

---

ante festum Sancti Michaelis. Eodem anno post Natale obiit magister Egidius de Brideport episcopus Sarisburiensis, et electus est in episcopum Sarisburiensem dominus Walterus de la Wile. A.D. 1262. *Wykes, Titus A.*14.

MCCLXIII. Dominus Edwardus regis Angliæ primogenitus arripuit iter versus partes Marchiæ contra Lewelinum, ad invadendum ipsum ante festum Pentecostes, et facta treuga statim rediit. Prince Edward in Wales.

Capitulum generale fratrum Prædicatorum apud Londoniam in festo Pentecostes, ubi multi nobiles Angliæ convenerant; et die Sanctæ Trinitatis consecrati sunt H[enricus] de Sandwyche Londoniæ, et dominus Walterus de la Wile Sarisburiæ episcopus apud Cantuariam. Comes Leycestriæ accersitus a baronibus clanculo de Gallia rediit in Angliam. General chapter of Dominicans in London. Bishops consecrated, May 27.

In ipsa congregatione magnatum quæ facta est Londoniæ, in festo Pentecostes, comes Leycestriæ et multi alii murmuraverunt adversus regem Angliæ, dominam reginam, et dominum Edwardum, dicentes eos perjurium incurrisse, nisi providentias Oxoniæ observarent; et quia omnis caro prona ad malum, [cum] junioribus Angliæ pueris, scilicet Angliæ nobilibus, videlicet H[enrico] de Hastynges, J[oanni] filio J[oannis], Johanni de Vesci, G[alfrido] de Luci, N[icolao] de Segrave, R[oberto] de Veteri Ponte, W[illelmo] de Munchanesy, Parliament in London, May 20.

---

[1] The name is inserted in the margin in a later hand.

A.D. 1263. *Osney, Tib. A.* 9. Outbreak of the barons' war.

de la Wyle Saresberiensis, apud Cantuariam vi. kalendas Junii. Eodem anno orta est dissensio maxima inter dominum Henricum regem Angliæ et dominum Simonem de Monteforti, quondam comitem Leycestriæ,

---

A.D. 1263. *Wykes, Titus A.* 14.

quos vere et autonomatice pueros nominare possumus, qui tanquam cera liquescens ductiles ad quamlibet formam cum quibusdam baronibus, qui non zelo justiciæ,

Ps. ii. 2.

sed et aviditate lucri temporalis commovebantur, *convenerunt in unum adversus dominum et adversus christum ejus*, scilicet, ad regem Angliæ, convocantes universos regni nobiles in adjutorium suum, ut vel venirent degeneres incolæ regem proprium in ultimis vitæ suæ temporibus depressuri, vel juxta detestabilia statuta Oxoniæ quasi capitales inimici eorum corporum et possessionum discrimine punirentur. Itaque cunctis fere regni nobilibus de improviso [1] undequaque confluentibus, quibusdam pro simplicitate conjicientibus pium esse negotium, alii præ timore subeundi periculum rerum et corporum, nonnulli vero causa lucri detestabilis, ut

f. 28.

vacuos et insatiabiles cupiditatis suæ loculos nefandis depredationibus cumularent, congregaverunt exercitum copiosum, initia præliorum suorum perpetuo maculantes

Attack on bishop Peter de Egeblanke.

opprobrio; nempe venerabilem patrem P[etrum] Herefordensem episcopum, spreta reverentia ordinis et personæ, captivatum vinculis manciparunt, contemnentes

Ps. civ. 15.

illud propheticæ prohibitionis elogium, *Nolite tangere christos meos*. Quanquam enim dominus episcopus gerendo negotium domini Edmundi filii regis Angliæ, cui dominus Papa contulerat regnum Appuliæ et Siciliæ, damnosus extiterat toti regno, præsertim cum prætextu ipsius negotii universi regni ipsius incolæ, tam sæculares tam ecclesiasticæ personæ, intolerabili contributione super eos imposita exhaurirentur, non

---

[1] *improviso*] So Gale; ipsos, MS.

et alios comites, barones, et milites quamplures super quibusdam articulis, qui vulgariter vocantur provisiones Oxoniæ, et multis aliis negotiis statum regni tangentibus. Et quia post multas altercationes, contentiones, A.D. 1263. *Osney, Tib. A.* 9.

---

tamen licuit eis mittere manum in sanctum Domini. Statimque in tantam proterviam furor immanis exarsit, ut castra, civitates, et oppida totius regni, quæ regis dominio jure vetustissimo necnon hæreditario censebantur, suo prorsus dominio subjecerunt, abjudicantes non solum alienigenas, sed et alios quamplures tam innocentes quam reos a regno; et eorum detestabile decretum executioni quamcitius demandantes, diripientes bona et possessiones exulum et rebellium, vastantes prædia, passim mobilia vili pretio venundantes, præcipue bona dominæ reginæ, quam videbant manifestis indiciis a statutis Oxoniæ seu provisionibus animo resilire. Et quia Simoni de Waltone, tunc Norwycensi episcopo, et J[ohanni] Mansell, tunc summo regis conciliario, commissa fuerat per dominum Papam, ut prætactum est, potestas absolvendi regem et omnes alios ab illicito juramento quod fecerant Oxoniæ, quod quidem dominus Papa tanquam illegitimum reprobavit penitus et cassavit, necnon ut omnes rebelles et nolentes absolvi excommunicationis vinculo innodarent; omnia mobilia eorum bona ubicunque cum inveniri poterant, ausu nefario diripiebant; intenta eis morte, si ulterius commissam sibi potestatem præsumerent exercere. A.D. 1263. *Wykes, Titus A.* 14. Fury of the barons. Especially against bp. S. de Waltone and John Mansel.

Comes igitur Leycestriæ, qui per barones de partibus Galliæ fuerat accersitus, congregavit exercitum copiosum, augmentando vires suas ut dominum regem, E[dwardum], et eorum fautores arctaret ad supradictas providentias observandas; et cubabat in castris in parco Islewiche usque ad Assumptionem Beatæ Virginis; tandem dominum regem et filium suum usque adeo coarctavit quod cœperunt parliamentum apud Simon de Montfort raises an army, and takes the field.

A.D. 1263. *Osney, Tib. A. 9.* arbitrorum diffinitiones, in unam non potuerunt convenire seu concordare sententiam, durissima inter eos oritur guerra, ita quod sæviebat gladius hostilis in Anglia, cædibus et rapinis omnia replebantur, ubique

---

A.D. 1263. *Wykes, Titus A. 14. f. 28 b.* Londoniam in Nativitate Beatæ Virginis per tres dies tantummodo duraturum.

Shameful insults to the queen by the Londoners.

Interim domina regina in turri Londoniæ commorante, cum quadam die, nescio quid actura usque Westmonasterium navigio cuperet se transferre, cum remigando appropinquaret ponti Londoniæ, ecce infinitus numerus Londoniensium, nescitur quibus instigationibus animati, conviciantes eidem, et secus quam tantæ nobilitatis dominæ congrueret, impropria convitiis mentiendo miscebant; non erubescentes dominam suam meretricem et adulteram multoties repetitis vocibus nuncupare, quinetiam, quod auditu horribile fuit, ipsam lapidibus obruere, cœno sordido, fractis ovis, et omnium sordium genere quod excogitare poterant proiciendo vilipendere. Johannes quoque Mansel, bonis omnibus spoliatus, nocturno tempore clam recedens ad partes se transtulit transmarinas, Anglicum solum ulterius non visurus. Regina disponente quam cito posset ad mortificationem tantæ ignominiæ partes visere Gallicanas, adveniente igitur tempore parliamenti, convenit Londoniæ innumerabilis populi multitudo, et rex modica vel pæne nulla stipatus militia, cum cæteris venit ibidem. Credebatur ibidem factura totius negotii decisio; sed hoc frustra, nondum enim finis, comes quippe Leicestriæ omni pæne nobilium regni caterva subnixus erexit sibi cornua superbiæ, moliendo grandia, cogitando sublimia, nec permisit ejus improbitas quod aliquatenus flecteretur ad pacem. Rupto quidem tanquam per discordiam parliamento, rex cum regina, nescio cujus rei causa, ad partes se transtulit Gallicanas circa octabas Nativitatis Beatæ Virginis supradictæ, et relicta ibidem regina cum sorore sua illus-

John Mansel leaves the country.

Parliament in London.

Pride of S. de Montfort.

The Parliament is dissolved.

The queen left in France.

luctus, ubique clamor, ubique desolatio; incenduntur hinc inde magnatum maneria, devastantur bona ecclesiastica ut temporalia, et *ut populus sic et sacerdos* conculcabatur. Invaluit etiam fere inter omnes de trissima Francorum regina, repatriavit in Angliam statim post festum beati Michaeli archangeli, ut solemnitatem beati Edwardi, quem præcipue veneratur post Christum, prout singulis annis consueverat, devotissime celebraret, quod et factum est. A.D. 1263. *Osney, Tib. A.* 9. Isai. xxiv. 2. A.D. 1263. *Wykes, Titus A.*14. Nov. 20.

In ipso tunc parliamento, quod expleta tanta solemnitate rex tenuit cum magnatibus, pertractare curabat, ut honestis conditionibus utrobique concessis, per pacem et concordiam regni nobilibus indissolubili fœdere necteretur. Dominus Edwardus videns quod comes complicium suorum veritate subnixus, ad amplectendam pacem inflexibilis permaneret, caute prospiciens et præcavens in futurum, ne quod patri suo factum fuerat eo mortuo traheretur in consequentiam, callidis allectionibus adjunxit sibi dominum Johannem Basset et omnes marchienses, comitem Marescallum,[1] et quamplures de nobilibus regni, convocans eos in adjutorium suum, ut impetus comitis quos contra ipsum moliebatur sua virtute reprimerent, vel saltem frænarent audaciam.[2] Habito igitur concilio, rex cum fratre suo Romanorum rege serenissimo, comite Marescallo, et cum omnibus quos E[dwardus] sibi conjunxerat, arripuit iter usque Dovoriam, ut castrum Dovoriæ, quod non immerito clavis dicitur, repeteret ab his quibus per comitem et barones fuerat commendatum, æstimans sibi potentiæ suæ plurimum deperire, nisi munitionem illam tutissimam rehaberet; verum hi qui castri custodiam obtinebant id regi restituere præcisis vocibus recusabant. Rex itaque cum suis corde saucius[3] statim usque partes Londoniæ vacuus repedabat.

Parliament in London.

Prince Edward gains over some of the nobles.

f. 29.

The king refused admittance into Dover castle.

[1] Roger Bigod.
[2] *audaciam*] audacem, MS.
[3] *saucius*] sanctius, MS.

A.D. 1263. *Osney, Tib. A. 9.* regno horrenda discordia, adeo ut quis cui crederet, quis cui mentis suæ secreta committeret, nesciretur. Plena erat prædonibus Anglia, nusquam tuta fides, nusquam sine suspicione amor, sermo sine simulatione.

A.D. 1263. *Wykes, Titus A.14.* Interim fautoribus suis undequaque convocatis, comes Leycestriæ civitatem Londoniæ, faventibus sibi quibusdam licet paucis civibus, quorum præcipui fuerant Thomas filius Ricardi major urbis, Thomas de Pynlesdone, Matthæus Bukerel, et Michael Tony, quibus annexa fuerat innumera multitudo ribaldorum quos bachilarios vocitabant, ingrediens occupavit, senioribus urbis et sapientibus reclamantibus et contradicentibus, sed impedire non valentibus, quod postea toti communitati cessit in damnum. Ex hac igitur protervia per universum regnum Angliæ consuetudo detestabilis inolevit, quod in omnibus pæne civitatibus et burgis fieret conjuratio ribaldorum qui se bachilarios publice proclamabant, et majores urbium et burgorum violentis ausibus opprimebant; quamobrem per totum regnum elanguevit rigor legis, fas quoque et nefas paribus passibus ambulabant, unde regno nostro convenienter competebat, ut terræ *cujus rex puer est, et cujus principes mane comedent.* Cum igitur rex rediret de Dovoria et appropinquaret Londoniam, comes et cives sibi et filio suo petitum ultra civitatis Londoniæ denegabant ingressum.

The city of London occupied by S. de Montfort.

State of the towns throughout the country.

Eccl. x. 16.

Habitis quoque frequenter tractatibus inter partes, circa festum Nativitatis Dominicæ, rex et universi complices sui et fautores, comes cum universis sibi cohærentibus, rex Romanorum, dominus E[dwardus], comites, barones, milites, archiepiscopi, episcopi, universi ecclesiarum prælati, imo generaliter clerus et populus unanimi assensu compromittebant in regem Franciæ super omnibus contentionibus ortis inter regem et proceres suos occasione provisionum Oxoniæ, quod quicquid super dictis provisionibus et statutis seu con-

All the points of difference referred to S. Louis,

Eodem anno nonis Augusti facta est eclipsis solis hora diei sexta. Eodem anno ante festum Sancti Mathiæ Apostoli orta est dissensio inter universitatem Oxoniæ et burgenses ob injurias scolaribus illatas, eo quod burgenses contra privilegia universitati a domino

A.D. 1263. *Osney, Tib. A.* 9. Eclipse. Quarrel between the townsmen

---

tentionibus ordinaret et statueret, de alto et de basso, nulla prorsus exceptione facta, utraque pars inviolabiliter observaret. Et ut nullus esset liber a crimine perjurii vel prævaricatione promissorum, omnes et singuli compromissum supradictum sigillorum suorum munimine roborarunt, necnon tactis sacrosanctis personaliter juraverunt, quod ab ordinatione vel arbitrio prætaxato nullatenus resilirent, dum tamen rex super hoc circa Pascha diceret dictum suum. Rex autem tertio die Nativitatis Dominicæ transtulit se usque Franciam, ut arbitrio supradicto personaliter interesset. Barones quoque dominum Ad[amum] de Novo Mercato, et dominum Willelmum le Blunde, et paucos alios loco omnium pro eodem negotio in Galliam transmittebant. Porro rex Francorum impiger ad prolationem arbitrii, ut partes celeriter remitteret expeditas, vicesimo die Natalis forte minus sapienter et utiliter quam deceret, eructatione siquidem improvisa suum præcipitavit arbitrium, ipsumque auctoritate Apostolica roboravit, regemque Angliæ judicialiter pristinæ potestati restituit, provisiones Oxoniæ seu statuta abrogavit penitus et cassavit, decernens quod rex justitiarium, cancellarium, thesaurarium, vicecomites, ballivos, consiliarios, et ministros sibi eligeret quoscunque vellet. Rex quoque reversus ad propria, quanta ad hoc lætitia fuerat circumfusus, tanto barones mœstiores reddidit et confusos, quique et prævaricatores præstiti juramenti non solum [non] erubescebant ab arbitrio memorato recedere, verum etiam regem iterato impetere, et consueto debacchationis genere conglobatis viribus depopulare provincias, et adversarios suos solito ferventius infestare.

A.D. 1263. *Wykes, Titus A.*14. f. 29 *b*. who gives his judgment hastily, annulling the Provisions of Oxford.

A.D. 1263. *Osney, Tib. A.* 9. f. 70. and scholars of Oxford.

rege concessa scolares incarceraverunt, nec cancellario eos exigenti reddere voluerunt; unde hinc inde multa mala perpetrata sunt. Quod audiens dominus rex

---

A.D. 1263. *Wykes, Titus A.*14. Parliament at Oxford.

Rex vero circa principium Quadragesimæ secessit Oxoniam, convocatis magnatibus quibus inhonestum videbatur ab ejus fidelitate recedere, tractabat cum eis qualiter posset adversariis se defendere, vel condignam de prævaricatoribus capere ultionem. Regii vero proceres combustoribus domorum suarum, quibus poterant, nitebantur rependere talionem.

Gilbert de Clare joins S. de Montfort.

Interim comes Londoniæ totus incubans adjunxit sibi quotquot poterat, et Gilbertum comitem Glocestriæ novitium, instigante matre sua,[1] blanditiis allectum, qui prius regi devotus extiterat, resilire coegit, et de fideli reddidit infidelem.

Riotings of the Londoners, f. 30.

Nec tamen prætermittendum esse censeo quin ad notitia[m] posterorum stili beneficio transmittatur, qualiter Londonienses turmæ, vesaniæ suæ principiis agitati, prima die Lunæ Quadragesimæ anni supradicti serenissimum Romanum regem, qui communitatis ejusdem præcipuus consuevit esse protector, et contra domini regis Angliæ motus voluntarios, cum eos præponeret gravare, clipeus defensionis, contra documentum evangelicum, mali retributione beneficia compensantes, cœperunt impetere. Quippe duce H[ugone] Dispensario, quem barones justiciarium vocitabant eique custodiam turris Londoniæ propria voluntate commiserant, furiosæ catervæ Londoniæ, quas dinumerare nemo poterat, exeuntes diluculo ex paucis vexillis, usque Islewyche manerium domini Romanorum regis recto tramite procedebant, ipsumque manerium, quod fossato et palo circumcinxerat, cum suis ædificiis succendebat, universa mobilia quæ ibidem inveniri poterant sceleratis ausibus diripientes suis usibus applicabant. Stagnum quoddam quod rex præsumptuoso opere fecerat præparari, con-

who plunder the manor of Richard, king of the Romans, at Isleworth,

---

[1] Maud de Lacy.

omnes scolares ab Oxonia discedere præcepit, qui exulabant usque ad Nativitatem Sancti Johannis Baptistæ proximo sequentem, et tunc redierunt subfulti præsidio domini Symonis de Monteforti. A.D. 1263. *Osney, Tib. A.* 9. The scholars ordered to leave Oxford.

fracto capite quod aquæ meatum potissime retardabat, non solum aqua sed et piscibus vacuabant, et reversi Londoniam, cum gaudio sicut qui lætantur cum malefecerint et exultant in rebus pessimis. Tanto scelere non contenti, mansionem ejusdem regis quæ in suburbio Londoniæ prope Westmonasterium sita fuerat, solo tenus diruebant, non relinquentes lapidem super lapidem quem sibi necessarium decrevissent, eradicantes virgulta, lateres seu tegulas, et lapides universos qui prodesse poterant turribus abducentes; et furore simili debacchantes universorum maneria, qui domino regi fideliter adhærebant seu quolibet officii genere ministrabant, funditus concremabant, præcipue terras domini W[illelmi] de Valentia germani domini regis, quem sine ratione inter alienigenas computabant. In quo rem memorabilem contigisse recordor, quam silentio præterire non possum; porro cum manerium quoddam domini Walteri de Mertone prope Londoniam, quod ad præbendam suam Sancti Pauli Londoniæ jure vetustissimo competebat, pro eo quod cancellariæ fungebatur officio, diruere niterentur, inter cætera ædificia quæ nitebantur effringere, quandam capellam in honore Sancti Cuthberti pontificis vetustissime fabricatam prostraverunt, verum trabes maxima ultione divina ex improviso corruens quatuor ex dirutoribus interfecit. A.D. 1263. *Wykes, Titus A.* 14. and destroy his house at Westminster. Further outrages against the king's partisans. Four of the rioters killed by the fall of a beam in a chapel of S. Cuthbert they were destroying.

Inter cætera sane silendum non arbitror excidium Judæorum, quod eo tempore fuerat Londoniæ perpetratum. Porro cum hi qui Londoniæ morabantur necessariis indigerent expensis, præsertim cum eis ad sustentationem tantæ familiæ propria sufficere non valerent, alienis opibus penuriam suam redimere glo- Slaughter of the Jews in London.

A.D. 1263. *Osney, Tib. A.* 9. The king at Oxford

Eodem anno in Quadragesima dominus Henricus rex Angliæ intravit villam Oxoniæ et castrum et ecclesiam Sancti Georgii. Item intravit ecclesiam Sanctæ Fredeswythæ cum magna devotione, quod nul-

A.D. 1263. *Wykes, Titus A.* 14. f. 30 *b.*

riosum dixerunt. Irruentes igitur in Judæos motibus improvisis, quorum maxima multitudo civitati Londoniarum fiducialiter incubabat, credens sibi dispendia minime proventura, non zelo legis sed cupiditate commodi temporalis allecti, quotquot in urbe poterant inveniri, humanitatis quidem et pietatis immemores, crudelissime trucidabant, ætati vel sexui non parcentes; inaudita prorsus homicidia perpetrantes, nempe senes cum senioribus, lactantem cum homine sene, pueros vagientes in cunis, pendentes ad ubera matrum nondum ablactatos a lacte, nec avulsos ab uberibus, inhumaniter jugulabant, quadringentis ferme Judæis utriusque conditionis[1] et sexus nequiter interfectis. Et licet fidei nostræ charactere insigniti non essent, inhumanum videbatur et impium eos interficere sine causa, cum secundum canones contingat eos pro sola humanitate fovere, et etiam quod ad imaginem Dei creati sunt, et quia secundum prophetam *in fine seculi reliquiæ Israel salvi erunt;* nec aliquis eorum poterat evitare periculum, nisi qui vitam suam pecunia redimeret infinita, vel hi qui vel ficte sacri baptismatis tinctionem recipere voluerunt, qui pæne omnes postea cessante vesania ad pristinam redierunt incredulitatem,[2] abnegando Christianitatem, eo ipso pejores effecti, ut et in peccatis viverent, et apostatæ morerentur. Inter ipsos impietatis auctores præcipuus extitit Johannes filius Johannis, qui famosissimum civitatis Judæum Kok filium Abraham propriis manibus interfecit, opesque ipsius, in quibus omnes Judæos Angliæ videbatur

Isa. x. 22.

Especial cruelty of John Fitz-John, who murders and seizes on the

[1] *conditionis*] conditionibus, MS.
[2] *incredulitatem*] incrudelitatem, MS.

lus rex attemptavit a tempore regis Algari; et multa bona eidem ecclesiæ contulit, et majora promisit si Deus ei de inimicis daret victoriam. A.D. 1263. *Osney, Tib. A.* 9.

MCCLXIV. Dominus rex de suorum consilio iii. nonas Aprilis cum magno exercitu et forti ab Oxonia iter arripuit versus Northamptoniam ad dimicandum contra eos qui prædictam villam muniebant et contra dominum regem detinebant. Et cum regis potestati qui de intus erant resistere non poterant, dominus rex Siege and capture of Northampton by the king.

---

excedere, et fere etiam omnium aliorum, thesauris propriis applicabat; de quibus postea comiti Leycestriæ, licet invitus, non modicam tribuit portionem, ut neuter eorum a scelere rapinæ et homicidii foret immunis. Nec quatenus æstimari poterit, quantum occasione tanti sceleris fisco[1] deperiit, præsertim cum Judæi non tantum tallagiis, sed et placitis, donariis, eschaetis, et exenniis ærarium domini regis consueverunt multipliciter augumentare. Expositis igitur casibus prælibatis annum terminemus lxiii., et ad quartum stilum prout possumus convertamus. A.D. 1263. *Wykes, Titus A.*14. treasures of the richest of the Jews. S. de Montfort a sharer in the plunder.

MCCLXIV. Anno regni regis Henrici xlviii. non. Aprilis, videlicet die Sabbati in vigilia Passionis, eo scilicet die quo universa per orbem ecclesia incipit canere hymnum *Vexilla regis prodeunt*,[2] rex Angliæ cum fratre suo rege Alemanniæ, cum domino E[dwardo] filio suo et militia copiosa veniens de parliamento Oxoniæ, in quo primus ille rex Anglorum a multis retroactis temporibus civitatem Oxoniæ audacter intraverat, spreta illa veteri superstitione qua vulgariter dicebatur, quod beata virgo Fredeswytha suis precibus obtinuerat, adeo quod nullus unquam rex oppidum supradictum sine discrimine corporis posset intrare,—audito quod maxima pars baronum quæ a rege desciverat, oppidum Northamptone cum castro adjacente vio- The king at Oxford in spite of the old superstition. f. 31.

---

[1] *fisco*] filio, MS.

[2] The vigil of Passion Sunday, April 5 in 1264.

CENTRAL

A.D. 1264. *Osney, Tib. A. 9.* Capture of Simon de Montfort the younger.

eandem villam cum suis in armata [manu] nonis Aprilis intravit, et dominum Symonem filium Symonis de Monteforti et sexaginta milites, qui ad ecclesiam cum equis et armis miserabiliter confugerant, extraxit foras et secum tanquam captivos adduxit. Villam etiam deprædati sunt, qui cum rege erant, absque misericordia. Inde vero progrediens cum suis versus Ley-

---

A.D. 1264. *Wykes, Titus A.14.* His attack on Northampton.

lentis ausibus occupasset, ut vel ibidem contra dominum regem et fautores suos, quos paucissimos reputabant, possent aliquandiu se tueri, vel opportunitatem temporis expectare, quo viribus suis undecunque contractis ad capitaneum suum comitem Leycestriæ, qui Londoniis, quam simili præsumptionis genere prius occupaverat, totus incubuit, se transferrent,—domini E[dwardi] primogeniti sui strenua fretus audacia ac aliorum sibi cohærentium probitate subnixus, audacter irruit super oppidum Northamptone, quod proceres supradicti primo, frustra tamen, defendere sunt conati, quorum dux præcipuus erat Symon de Monteforti dictus junior, filius comitis Leycestriæ jam recenter novo militiæ cingulo decoratus, pristinæ tamen præsumptionis non tepidus æmulator.

Capture of Simon de Montfort the younger.

Cumque proceres regii satis mane, quasi orto jam sole oppidum supradictum cœpissent viriliter impugnare, et partem muri qua cingebatur solo tenus præcipitassent, ut sic sibi denegatum suis viribus præpararent ingressum, dictus Symon equo spumifero loricatus incedens, ut volentes ingredi potenter repelleret, minus sapienter prosilii[t] ad aperturam muri, verum equus cui incedebat immemor salutis domini sui, fræni retinacula parvipendens, stimulis vehementer agitatus, invitum sessorem portans ad fracturam in foveam præcipitari coegit; at externi non desides insignem captivum fere illæsum extrahentes de fovea, domino Edwardo, qui interfectioni ipsius potenter se opposuit, non sine lætitia reddiderunt. Quo facto cæteri obsessi,

cestriam et Nothingham, nullo penitus resistente, Lincolniam adire disposuit; sed propter obsidionem castri Roffensis et propter alias occasiones imminentes festinanter reversus est. A.D. 1264. *Osney, Tib. A.* 9.

Eodem anno circa Pascha floridum quidam qui erant ex parte baronum interfecerunt multos Judæos Londoniæ quorum non erat numerus, et Judaismum spoliaverunt. Postea in ebdomada Paschæ comes Leyces- Many Jews slain in London, Palm Sunday, April 13.

---

de defensione sua vel oppidi nihil amplius cogitantes, animo consternati sic facti sunt immobiles, ut post hoc contra insultantes resistere non curarent. Rex vero tum civitatem pompatice intravit, et omnes nobiles quos in ea invenit justissimæ captivationis [l]oris astrinxit. Sed dominus P[etrus] de Monteforti cum paucis castrum ingressus est, frustra credens in eo contra tantam multitudinem se tueri; quippe regia comitiva inclusos ita potenter cœpit urgere, quod statim secundo die voluntati regiæ cedere coacti sunt. Ibidem ea vice usque ad centum milites et amplius, de quibus exceptis famosissimis fuerunt dominus Adamus de Novo Mercato, Willelmus de Furnevale; nobilium quoque, qui nondum militis cingulo fuerant insigniti, captus est numerus infinitus. Regii quoque proceres supradicta potiti victoria, præda onusti et spoliis captivorum locupletati, ut cupiditatis suæ marsupia satiarent ad plenum, nec locis sacris nec ordinibus deferentes, quicquid in civitate vel in ecclesiis vel extra poterat inveniri, nefariis ausibus abradentes, suis usibus applicarunt, initia præliorum suorum inexpiabili nævo sacrilegii maculantes, id ipsum brevissimo interlabente tempore fortuna retrogradienda[1] perdituri, nec immerito, quippe de villa florentissima miserrimam reliquerunt, et bonis omnibus vacuatam. A.D. 1264. *Wykes, Titus A.*14. Entry of the king into Northampton. f. 31 *b*.

---

[1] *retrogradienda*] retrogroanda, MS.

A.D. 1264. *Osney, Tib. A.* 9. Siege of Rochester by S. de Montfort. April 25. Progress of the civil war.

triæ cum civibus Londoniæ castrum Roffense obsedit et ibi viriliter fortiterque se habuit; sed castrum non cepit propter celerem adventum regis Londoniam.

Eodem anno, die Sancti Marci Evangelistæ, et ante et post, combusserunt barones multa maneria regis Alemanniæ et domini Philippi Basset et multorum aliorum cum rege existentium. Similiter et regales igni tradiderunt maneria baronum et cum baronibus existentium.[1]

A.D. 1264. *Wykes, Titus A.* 14. The king at Leicester.

Rex itaque prosperis successibus animatus secessit inde Leycestriam, et quam reges temporibus retroactis respicere [non] audebant, cum veteris derisione superstitionis intravit, processurus usque Notyngham ad repetendum munitionem illam tutissimam, quæ nec minus naturæ quam artis beneficio solidata in regno Angliæ parem nescit. Willelmus quoque Bardulf vir strenuus et fidelis, cui barones castrum illud inconsulte commiserant, id sano ductus consilio advenienti regi protinus resignavit.

Simon de Montfort besieges John de Warren in Rochester castle.

Cum vero rex apud Notingham cum nobilibus qui ab eo recedere recusabant festa Paschalia celebraret, nunciatum est ei quod comes Leycestriæ iracundia vehementer accensus, in ultionem captivationis filii et complicium suorum, quam non vindicare vel impunitam relinquere duxit inglorium, adjuncta sibi civium Londoniensium turba non modica, in septimana quæ vulgo pœnosa dicitur pro eo quod universalis ecclesia in memoriam passionis Dominicæ solito ferventius sacris operibus insudare, [et] peccata commissa pœnis corporalibus expiare consueverit; spreta sacri temporis reverentia, nobilissimum virum comitem Warennæ in castro Rouecestriæ, quod dominus rex sibi custodiendum commiserat, obsidione concluserat, et obsessos in festo Parasceues et Sabbato sancto, admotis machinis

[1] This sentence is in the margin.

Eodem anno die proxima ante bellum de Lewes, combusta est magna pars de Westchep Londoniæ ex utraque parte, ut patet oculis intuentium usque hodie. Ista miserabilis combustio facta fuit fraudulenter a quibusdam qui fovebant partes regias in civitate. A.D. 1264. *Osney, Tib. A.* 9. Fire in West Chepe, London, by the royalists.

Stabat adhuc spiritus procellæ et exaltati sunt fluctus ejus, ita quod post multorum castrorum eversiones et civitatum deprædationes et aliorum malorum Battle of Lewes, May 14.

et balistarum jaculis viriliter insultarat, adeo ut, obtento per potentiam vallo exteriori, ipsos in turris angustia coarctaret. At conclusi necessitatem vertentes in alacritatem, obsessores pro viribus propulsabant, et turris se beneficio, quæ inexpugnabilis fuerat, muniebant, domini regis citissimum præstolantes adventum. Quorum auditu dominus rex impiger ad eorum liberationem celeriter faciendam quasi transvolando provincias, noctes fere ducens insomnes, cum exercitu copioso infra quinque dies de Notyngham usque Roffham pervenit. Cujus adventu præcognito, comes cum suis turmis intempestæ noctis silentio latenter recedens, in civitatem Londoniarum iterum se recepit, paucis peditibus in Roffa relictis ad victimam,[1] quos obsessi comperta obsessorum fuga exeuntes diluculo manibus et pedibus mutilabant. A.D. 1264. *Wykes, Titus A.* 14. f. 32. Relief of Rochester by the king.

Fugientibus itaque Londoniarum turmis, rex quasi glorians de triumpho, meridionales Angliæ partes maritimas (quæ vulgo Quinque Portus appellantur), nescio quorum ductus consilio, visitavit, ut Portuenses alliceret amore vel timore compelleret ad invadendum Londonienses classe piratica, vel ut saltem suis viribus interdicerent commeatum, ne congregatæ multitudini victualia necessaria navigio veherentur. Veruntamen provincias Surreiæ et Cantiæ montuosas exercitus re- The king at the Cinque Ports. His army in Surrey and Kent.

[1] *victimam*] victissimam, MS. See below p. 150, l. 33.

A.D. 1264. *Osney, Tib. A. 9.* inauditas crudelitates, cum pax inter regem et barones reformari non potuit, tandem dominus rex cum suis et dominus Symon cum suo exercitu venerunt apud Lewes, et pridie idus Maii commissum est inter eos bellum intestinum, et facta est magna strages interfectorum, ita quod eodem die ex utraque parte, prout dicebatur, plusquam xv. milia virorum ceciderunt, et baronibus illo die victoria ascribebatur. Et quia

A.D. 1264. *Wykes, Titus A.14.* gius libere transire non potuit, dum Wallenses sagittarii jactis eminus jaculis in viarum angustiis ipsos fortiter impedirent; sed inermes sagittarii dum frustra loricatos invaderent, ultione condigna regiis viribus comprehensi amputatione capitum sunt puniti. Cum igitur rex cum innumerabili exercitu in provincia illa sterili moraretur, deficientibus victualibus, multitudo non modica famis inedia tabescebat, rugiebant jumenta,

Threats of S. de Montfort. et passim per defectum pabuli defecerunt. Quo comperto comes Leycestriæ glorians in virtute sua, congregata baronum multitudine copiosa, Londoniensium innumerabili agmine circumcinctus, quia legitur stultorum infinitus est numerus, aliquid putans audendum,[1] regem et suos non minus arte quam viribus duxerat impetendos, et se cum suis copiis versus Lewense cœnobium, ubi rex eo tempore morabatur, festinatis gressibus transferebat, et satis prope regis exercitum, quasi ad septem vel octo miliaria, castra fixit; terribili comminatione regi denuncians, ut vel providentias faceret observari, vel statim ei occurreret fortuita belli discrimina subiturus. Taceo quod serenissimum regem Alemanniæ nuntiis intermediis implorabat, quod regem

f. 32 *b.* His attempt to gain over Richard, king of Germany. Angliæ fratrem efficaciter suum curaret inducere ut quandam pacis formam quam sibi ipse formaverat dignaretur amplecti; promittens eidem marcarum milia

[1] *audendum*] audiendum, MS.

propter temporum maliciam non est tutum omnia vera loqui, ideo ad præsens tacemus nomina magnatum, [qui] fugerant et qui capti fuerant in bello prædicto.[1] Multa etiam alia quæ sunt facta hiis diebus omittimus huic historiæ interserere propter pacem legentium, quia forte quod placeret regalibus displiceret baronum fautoribus.[1] Post prælium ita commissum dominus rex

A.D. 1264. *Osney, Tib. A.* 9. Reticence of the author.

Respect shown to

quinquaginta, si ea pro suæ voluntatis libito faceret confirmari. Sane rex memoratus prospiciens et perpendens regis Angliæ, fratris sui, et hæredum suorum manifestam exhæredationem, et potentiæ suæ depressionem efficaciter imminere, ipsam ultro admittere recusavit.

A.D. 1264. *Wykes, Titus A.*14.

Rex quidem Angliæ confidens in multitudine complicium suorum, et paucitatem partis adversæ habens contemptui, æstimans eos adversus ipsum nihil ausuros, universos [et] singulos, minus sano fretus consilio, ejus et fratris sui regis Alemanniæ homagiis diffidavit, unde comes et sui complices indignati, domino regi fidelitatem qua sibi tenebantur et sua prorsus homagia reddiderunt. Et pridie idus Maii, xiv. die viz. ejusdem mensis, die[2] Mercurii ejusdem mensis proxima ante festum Sancti Dunstani, contra regem proprium degeneres incolæ inaudito iniquitatis genere ad motus se bellicos præparabant, summoque mane turmis dispositis, aciebus ad prælium ordinatis, ignorantibus cæteris ac si eos comprehendere proponerent in grabatis, opaca silvarum tegmina transmeantes erectis [vexillis in] declivium cujusdam montis quod oppidum Lewense, ubi rex tunc temporis sibi metuens incubabat, finitima in civitate disterminat, duce comite descendebant; dum quidam de regiis excubantes notatis vexillis regem et totum exercitum in lectulis dormientem ex-

Battle of Lewes, May 14.

[1] This sentence is in the margin. | [2] *die*] So Gale; secunda, MS.

A.D. 1264. *Osney, Tib. A. 9.* stetit cum baronibus, qui eum et suos cum omni veneratione exhibuerunt, aliis magnatibus in bello arestatis in castris dominationi baronum deditis, moram facientibus, sub custodia tamen. Auditis hujusmodi rumoribus in partibus transmarinis per quosdam de prædicto bello fugientes, proposuerunt alienigenæ Angliam intrare cum magna fortitudine ad indigenarum, ut puta-

the king after the battle.

The aliens propose to return in force,

A.D. 1264. *Wykes, Titus A.14.* citabant. At illi stupefacti concito surgentes, prout melius poterant, armis se bellicis muniebant, exeuntes in occursum multitudinis tam profanæ. Et statim tubis terribiliter clangentibus adversi hinc inde exercitus torvis se vultibus prospectantes invicem irruerunt. Verum industria comitis hoc docente, totum pondus prælii versum est in reges Angliæ et Alemanniæ, capitaneos totius multitudinis conglobatæ. Nempe dominus Edwardus, cui flos totius exercitus intendebat, relicto patre et patruo, ad turmas Londoniensium, quos nimirum præcipuis odiis insectabat, se cum tota favente sibi militia transferebat, ut non tantum suas, sed et patris et matris injurias vindicaret. Porro Londoniensium innumera multitudo bellorum ignara, præeunte Henrico de Hastynges, qui pæne primus audaciæ formidinem anteponens fugit e prælio, fugæ potius beneficio se credere tutum duxit quam belli casus fortuitos expectare. Relinquentes igitur quadrigam comitis Leycestriæ, cui vexillum suum, si fas sit dicere, minus honeste infixerat, ut putaretur in eo quiescere tanquam impotens vel ægrotus, impositis in ea quibusdam civibus Londoniæ, viz. Augustino de Hadestok, Ricardo Pycard, Stephano de Chelmareford, qui ne viderentur infidi contra dominum regem loricas induere recusabant, ut eos tanquam formidolosos vel infidos exponeret ad victimam, cum vidissent dominum E[dwardum] cum suis turmis, quibus impares se cernebant, eos evaginatis gladiis viriliter impetentem, statim terga vertentes laxatis habenis supradictum Henricum sequentes,

f. 33.

Pursuit and slaughter of the Londoners by prince Edward.

batur, subversionem. Quod barones cognoscentes litora maris in manu forti fecerunt observari, ne Angliam invadere volentibus pateret aditus seu introitus. Postquam hujusmodi resistentia pervenit ad notitiam eorum qui in Gallias confugerant, ad dominum Papam miserunt nuncios, eum humiliter deprecantes quatenus a latere suo aliquem legatum in Angliam destinaret qui

A.D. 1264. *Osney, Tib. A.* 9. f. 70 *b.*

but the barons watch the coasts against them.

The exiles request a legate from

e vestigio fugæ remedio se salvare credebant. Verum dominus E[dwardus], eis qui in curru repositi fuerant crudelissime jugulatis, reliquos fugientes festinatis gressibus prosequi non timebat. Omnesque quos evectionum velocitate subvectus poterat attingere, in ore gladii interfecit, et mucrone vix sanguine satiato reversus ad prælium tam ipse quam hi [qui] eum sequebantur, etiam cum suis equis immoderato labore fuerant sic lassati, quod vix poterant respirare. Interim reges Angliæ et Alemanniæ quos vere solos reliquerat, infinita multitudine circumcincti, post strenuam dimicationem circumfusæ multitudinis impetus non valentes diutius sustinere, fugientibus cunctis in ecclesiam conventualem, quos credebant sine fictione debita sibi subsidia præstituros ut mortis pericula declinarent, proh dolor! ipsis prævaricatoribus se dedere sunt coacti. Quibus captivatis, omnes qui fugerunt in oppidum, projectis armis ut regum ignominiæ communicarent, nulla prorsus facta rebellatione, supradictis se captivatoribus spontanee reddiderunt. Quippe dominus E[dwardus] cum domino H[enrico] Romanorum regis primogenito cognato suo supradicta lassitudine sic quassatus, quod ulterius dimicare non poterat, videns quod nullus superfuit coadjutor, paterno periculo communicare non erubuit.

A.D. 1264. *Wykes, Titus A.* 14.

The king and Richard, king of Germany, surrender.

Nempe comes Warennæ, W[illelmus] de Valentia, H[ugo] Bigotus, de quibus potissime confidebat, infelicitate regia consternati, fugientes e prælio usque castrum Pevenense, classe parata, sine moræ dispendio in

Flight of John de Warrenne, W. de Valentia, and H. Bigod.

A.D. 1264. *Osney, Tib. A. 9.* statum regis et regni in melius reformaret et audaciam resistentium refrænaret. Dominus Papa, eorum annuens petitionibus, misit dominum Sabinensem legatum, virum in jure civili et canonico satis peritum, modestum, justum, et pium, qui volens terram intrare, satis durum invenit obstaculum et impedimentum. Qui post multas hinc inde nunciorum navigationes et

the Pope, who sends Guy Foulquois, cardinal bp. of S. Sabina.

Opposition to his entry into England.

A.D. 1264. *Wykes, Titus A. 14. f. 33 b.* Galliam transfretabant, ibique cum illustri Anglorum regina aliquandiu morabantur feliciora tempora præstolantes. Dicebatur itaque, quod in prælio prætaxato et fuga Londoniensium fere quinque milia interfecti sunt, quorum plura, æmulatores regii, talionem captivationis sed potius depopulationis Northamptoniæ, justo Dei judicio consecuti, non habentes jus querelæ, fortunæ volubilitatem experti, victores victis colla dedentes, imis summa, summis infima commutantes, in manus hostiles, proh dolor! inciderunt; et inimicos suos quos prius spoliaverant, suis reddiderunt spoliis locupletes. In crastino convenerunt victores tractaturi quid fieret de captivis.

Comes itaque, Deo permittente, cujus occulta sunt judicia, strenua potitus victoria, quia tunc nullo renitente quicquid voluit poterat ordinare, extorto a rege et domino Edwardo[1] quodam sacramento, quod et ipse comes etiam cum suis præstitit, statutum quoddam edidit quod quidam misam Lewensem inusitato nomine nuncupabat, eique domini regis et domini E[dwardi] sigilla simul cum suo et suorum complicium appendebat. In quo continebatur quod dominus Edwardus, et dominus H[enricus] Romanorum [regis] primogenitus pro Marchiensibus et aliis qui in ipso bello captivati non fuerant, tanquam obsides tenerentur, quousque per quinque nobiles de regno Franciæ nomi-

The mise of Lewes.

Prince Edward and Henry of Almaine kept as hostages,

---

[1] *Edwardo*] Edmundo, MS.

altercationes videns se non posse propter barones suam legationem ad debitum perducere effectum ad curiam Romanam quamcitius reversus est, et cito post in Papam est electus et postea consecratus.

A.D. 1264. *Osney, Tib. A.* 9. His failure. He is elected Pope (Clement IV.).

---

natim expressos et per eos quos sibi duxissent associandos, ordinaretur status regni nostri, credentibus cunctis negotium agi fideliter sine dolo ; at hoc frustra, siquidem expostulatio liquebat, quod non sine scrupulo fiebat ordinatio prælibata. Quid multis moror? Statim inclitos obsides tradidit domino H[enrico] de Monteforti primogenito suo custodiendos, quos non more obsidum, sed more captivorum, aliquotiens in castro Dovoriæ, aliquotiens alibi, minus honeste quam decebat fecerat custodiri. Regem Romanorum cum filio suo Edmundo adhuc impuberi captivatum, in munitionibus tutissimis ignominiose tractavit. Pæne omnes regni nobiles qui regi prius adhæserant captivavit, et inclusos in castris compedibus oneravit ; castra, civitates, et oppida totius regni, terras et prædia captivorum suo prorsus dominio subjugavit, coadjutoribus suis, quorum post comitem Gloucestrensem præcipui fuerant H[ugo] Dispensarius et Johannes filius Johannis, exilissimas dividens partes; quod et postea sibi cessit in damnum.

A.D. 1264. *Wykes, Titus A.*14. who are treated as prisoners by Henry de Montfort.

The nobles on the king's side imprisoned and chained. Unfairness of S. de Montfort to his own party.

Salve comes faustis successibus animatus, evectus in sublime, supra modum glorians in virtute sua sibi et filiis suis, quos tenerrime diligebat, adeo ut zelo promotionis eorum, tam inauditos ausus assumere non erubesceret; *terras* captivorum et dominicorum domini regis *divisit* tanquam *in funiculo distributionis*, et exceptis terris domini regis Alemanniæ quas tenebat, xviii. baronias propriis usibus applicabat, et sicut tutor pupillum ducere consuevit, sic regem per omnes regni provincias ignobiliter circumduxit, et tam naturæ quam juris ordine transmutato, regem suum regere non erubuit, a quo regi rectissime tenebatur, et se sic supra se extulit, ut nomen comitis celsitudinem regiam funditus obumbraret. O protervia sceleris inauditi, quæ

f. 34.

Ps. lxxvii. 54.

His treatment of the king.

A.D. 1264. *Osney, Tib. A. 9.* Parliament at Oxford, Eodem anno dominus rex fecit convocari apud Oxoniam in festo beati Andreæ Apostoli omnes magnates Angliæ ad tractandum super statu regni, et pro-

A.D. 1264. *Wykes, Titus A. 14.* superbiam arrogantis Luciferi sic excessit! ut non solum contentus esset ponere *sedem ad Aquilonem*, et *esse similis Altissimo*, ut saltem inter se et regem regnum dimidiando dividere dignaretur, vel regiæ majestati tanquam socius coregnare; sed et potentiam suam ultra regis solium elevabat. Isa. xiv. 13, 14.

The queen collects an army of mercenaries to invade England. Regina quidem cum Edmundo filio suo degens in Gallia, audito quod acciderat, infaustis nimirum sauciata successibus, accepta a creditoribus mutuo pecunia non modica, ex omnibus provinciis transmarinis stipendiarios lucri avidos accersivit, Teutonicos, Rutarios, Avalenses, Bribantiones, Flandrenses, Normannos, Pictavenses, Wasconenses, Gallicos, et Burgundos, et innumeram illam multitudinem in portu quodam Flandriæ qui Dam vulgariter appellatur, datis affluenter stipendiis, conglobavit; innumerabili quoque classe parata, proponens, nacta temporis opportunitate,[1] cum eisdem militaribus copiis in Angliam transfretare, dominum suum de manu comitis et baronum si posset eripere, [et] pristinæ potestati restituere, illatasque sibi injurias vindicare.

The ports guarded by the barons. Quo audito comes de universis Angliæ provinciis innumerabilem populum convocavit, ipseque tanta multitudine circumcinctus portus Cantiæ diligentissime custodivit, misitque H[ugonem] Dispensarium in Suffolchiam et Norfolchiam, et præpositis tribunis totam illam provinciam convocavit, et vicos maritimos videlicet Jernemuthe, Donewyche, et Gyppwyc, tutissime custodiri præcepit. Itaque comes, ut applicare volentes favente sibi virtute repelleret, Quinque Portuenses, quosdam timore compulit, quosdam amore pellexit, quod innumeras sibi classes piraticas construerent,[2] con-

f. 34 *b*.

[1] *opportunitate*] opportunitatem, MS.

[2] *construerent*] construebat, MS.

videndum quo modo procedere vellent contra marchiones et eorum fautores qui vocati non venerunt ad parliamentum de Warewik; quapropter dominus rex, comes Symon, et alii nobiles Angliæ cum suo conamine venerunt usque Wygorniam ad comprehenden- A.D. 1264. *Osney, Tib. A.* 9. Nov. 30, against the Marchers.

vagantes in pelago ut exciperent venientes, et congrederentur cum eis in salo. Et ut Portuensibus vel aliis qui in litoribus excubabant stipendia necessaria non deessent, exceptis laicorum contributionibus, de omnibus viris ecclesiasticis sine personarum distinctione, decimam partem bonorum suorum extorsit, sacrilegæ pecuniæ partem custodibus portuum distribuit, et ærarium suum de residuo non mediocriter augmentavit. A.D. 1264. *Wykes, Titus A.* 14.

Stipendiarii quoque transmarini, ut honestis occasionibus fortuita belli discrimina declinarent, videntes reginæ sacculos funditus exhauriri, et sibi parcius solito stipendia ministrari, causantes pecuniæ defectum regressi sunt unusquisque in domum suam, regina quoque mente lugubri non sine confusione maxima in Gallias remeabat. The mercenaries desert the queen.

Sane venerabilis Pontifex Urbanus, qui tunc sedi Apostolicæ præsidebat, compatiens ignominiæ regis Anglorum, legatum quendam Guidonem Sabinensem episcopum ad partes Occiduas destinavit, ut veniens in Angliam turbationes quibus regnum ipsum miserabiliter fuerat conquassatum pacificare curaret, et captivos insignes honestis conditionibus liberatos[1] constitueret, statum regis redintegraret, ipsumque cum baronibus pacificatione congrua colligaret. Hoc enim decuit angelum pacis, et viro tam industrio convenientissime congruebat. Erat enim vir sapiens et eloquentissimus, et omni virtutum genere perornatus. Comes autem et complices sui ingressum regni sibi constantissime denegarunt, intentata sibi morte si forte veniret, et de statu regni se Pope Urban IV. desires to send Guy Foulquois to England. His coming prevented by the barons.

[1] *liberatos*] liberati, MS.

A.D. 1264. *Osney, Tib. A. 9.* Their submission.

dum dictos marchiones, si gratis non venerint sicut fuerat eis demandatum. Unde dicti marchiones sibi timentes venerunt ad pacem post multas altercationes sub certa forma, quæ talis esse videtur; quod dicti

---

A.D. 1264. *Wykes, Titus A.14.* Several of the bishops summoned to Boulogne.

quomodolibet intermitteret. At ille pontifices et prælatos Angliæ, juncto sibi domino Cantuariensi, qui tunc timens pelli suæ præ timore baronum in Galliis exulabat, citari fecit peremptorie, præcipue Wygorniæ, Londoniæ, Wyntoniæ, et Cycestriæ, qui comitis et baronum præcipui fautores extiterant, ut coram eo Boloniæ, quæ supra litus maris quod Angliam Galliamque disterminat sita dinoscitur, personaliter comparerent; sed ipsis, ut dicebatur, procurantibus, furiosa baronum insania universis et singulis navium prorsus vehicula denegabat. Porro legatus fraude comperta, in contumaces pontifices vehementius excandescens, ipsos ultione canonica puniebat. At illi minus sapienter

f. 35.

auctoritatem summi Pontificis declinare nolentes, missis excusatoribus, quos si vellent procuratores mittere, potuissent, contra dictum legatum appellabant, appellationis interpositæ rationes legitimas prætendebant; tandem saniora meditantes Wygorniæ, Londoniæ, Wyntoniæ episcopi simul cum justiciario et paucis aliis regni proceribus transfretabant, circa Nativitatem Beatæ Virginis dicti legati se conspectibus præsentantes. At legatus auctoritate subnixus apostolica eis in virtute obedientiæ firmiter injungendo præcepit, ut statim venientes in Angliam, comitem Leycestriæ, filios et fautores suos universos et singulos nominatim expressos excommunicationis vinculo innodarent, civitatem Londoniæ, omnes terras comitis Gloucestrensis, omnes vicos maritimos Quinque Portuum subponerent interdicto, ipsosque jurare coegit, quod applicantes in Angliam universa prædicta executioni protinus demandarent. Obtento quidem super hoc rescripto apostolico, pelago se credentes, sponte nescio vel invite, com-

They appear before the legate on Sept. 8, and are ordered to excommunicate S. de Montfort and his abettors.

marchiones per unum annum integrum et unum diem extra regnum proscriberentur, uxoribus et filiis et omnibus terris suis interim in custodia baronum remanentibus, et secundum quod se pacifice habuerint

A.D. 1264. *Osney, Tib. A.* 9.

---

prehensi sunt in mari a Quinque Portuensibus, qui scripta eorum autentica dilaniata minuatim vel concisa projecerunt in mare, adjectis minis quod capite plecterentur si quid ex injunctis publicare præsumerent, et sic eorum præceps vesania indevotos pontifices et perjuros mutos reddidit et elingues. Statimque legatus tanquam vacuus et delusus, reflexis habenis usque beati Petri limina repedabat.

A.D. 1264. *Wykes, Titus A.* 14.

The legate leaves England.

Verum circa festum beati Michaelis priusquam legatus venisset ad curiam, venerabilis Papa Urbanus diem clausit extremum, regno cælesti pontificium temporale commutans. Cardinales itaque supradictum legatum in summum Pontificem unanimiter elegerunt, quique solemniter consecratus de Guidone vocatus est Clemens IV., non. Februarii in festo Sanctæ Agathæ virginis consecratus, pro ignominia sibi ab Anglis illata Apostolicæ celsitudinis dignitatem disponente Domino reportavit, assecutus tam potentiam puniendi reprobos, et remunerandi devotos.

Death of Urban IV.

Clement IV.

Sed ut ad Anglicanæ seriem historiæ recurramus, improbitatem seu vesaniam Quinque Portuensium, et incommoda quæ per eos regno Angliæ multipliciter provenerunt, dissimulato non debemus silentio præterire. Sane navium piraticarum copiosam sibi multitudinem præparantes, per pelagi devia continue vagabantur ut commeatum in Angliam suis viribus interdicerent, et omnes quos in pelago navigantes comprehendere poterant, non solum alienigenas, sed et indigenas inhumaniter jugulabant, et cadaveribus in mari projectis, naves et quicquid in eis continebatur suis usibus applicabant; Scylleæ voraginis seu Charybdinæ naufragiis crudeliores effecti, dum mercatores, qui nobis necessaria

Piracy and cruelty of the people of the Cinque Ports.

f. 35 *b.*

A.D. 1264. *Osney, Tib. A.* 9. The Provisions of Oxford confirmed

et malum non machinaverint, liberius et mitius per visum parium suorum in fine anni cum ipsis ageretur.

Eodem anno et eodem loco concessæ et confirmatæ sunt provisiones Oxoniæ, et sub signo regis destinatæ

A.D. 1264. *Wykes, Titus A.* 14. Consequent high price of wine and other commodities.

deferre consueverant, bonis omnibus spoliatos sine personarum differentia trucidabant. Quamobrem venalium, quibus Anglia præ cæteris regionibus abundare consueverat, copia sic defecit, ut vina quæ per xl. solidos antea vendebantur, per x. marcas libentissime venderentur; cera quæ similiter xl. solidos excedere non solebat, viii. marcas et amplius tunc valebat; libra piperis quæ sex denarios vix valebat, pro tribus solidis vendebatur. Quid plura? salis, ferri,[1] chalybis, pannorum, nec non omnium venalium tanta fuit penuria, quod populus egestate dolebat,[2] et mercatores passim mendicare sunt coacti, neque enim poterant incolæ regni nostri sua venalia extra regnum transvehere; quapropter nisi divina misericordia necessitatibus regni citius providisset, simul cum venalibus pecuniæ copia deperisset. Et ut comes aures plebeias frivolis demulceret oblectamentis, condixerat et per regnum devulgari fecerat, quod sine commeatu extraneorum possent indigenæ bonis propriis commode sustentari, quod tamen fuit impossibile, alterna quidem bonorum commutatio diversis regnis alternatim diversimoda commoda subministrat; unde plurimi volentes comitem complacare, ne viderentur aliunde necessaria sibi mendicare, pannos candidos induebant, dedignantes panno[s] induere coloratos.

The wool seized on by Henry de Montfort.

Porro dominus Henricus de Monteforti comitis Leycestriæ primogenitus, ut inditæ sibi cupiditatis loculos adimpleret, militiæ suæ primordia plurimum denigrabat, dum totam lanam regni, quam non solum mercatores Flandriæ, sed Angliæ et aliarum provinciarum ad por-

---

[1] *ferri*] fieri, MS. | [2] *dolebat*] tollebat, MS.

vicecomitibus per singulos comitatus Angliæ, ut eas publicari faciant et firmiter observari. Et sciendum quod forma prædicta de marchionum proscriptione ad tus adduxerant ad suas utique provincias navigio deducendas, arrestari faceret suis usibus applicandas, et sic detrectando militiam de milite strenuo communi nuncupatione lanarius est effectus. His et aliis incommodis sic attenuatum regnum Angliæ tabescebat, quod irreparabilibus dispendiis sauciatum de regno florentissimo fieret infelicissimum, ut vere nobis congrueret illud propheticum, facti sumus *opprobrium vicinis nostris, subsannatio et illusio his qui in circuitu nostro sunt.* Prælibatis igitur incommodis in regno crebrescentibus, intempeste hyemali tempore succedente, propter importunitatem temporis aliquantulum a tumultibus bellicis rabies furibunda quievit, redeunte vernali tempore, prout ex subscriptis liquebit pristinam resumptura vesaniam.

A.D. 1264. *Osney, Tib. A.* 9. and sent through

A.D. 1264. *Wykes, Titus A.* 14.

f. 36.

Ps. xliii. 14.

Transacto siquidem vicesimo die Nativitatis Dominicæ, facta est Londoniæ per comitem convocatio non minima procerum Anglicorum, ibique decretum est, quod omnes Marchienses transfretarent in Hyberniam, et per triennium exilio relegati in Angliam non redirent sine communi assensu illorum quibus regni gubernacula juxta sanctiones procerum traderentur, adjecto quod circa Pascha proximo secuturum, subjuncta [pœna] intolerabili, regni limina[1] vacuarent; sed præmuniti a quibusdam prout dicebatur, quod in vitam[2] eorum si transfretassent fraudulenter fuerat machinatum, transfretationem suam sano ducti consilio differebant, in terris comitis Gloucestriæ, ipso connivente, tutissime commorantes.

The Marchers banished to Ireland, but protected by the earl of Gloucester.

In ipso tunc parliamento pontifices qui convenerant, ediderunt quædam statuta in elusionem potestatis apo-

[1] *limina*] lumina, MS. | [2] *vitam*] vocem, MS.

A.D. 1264. *Osney, Tib. A.* 9. the country. Pope Clement IV.

effectum non pervenit propter duorum comitum subsequentem contentionem.

Eodem anno circa festum Sancti Michaelis obiit Urbanus quartus, et electus est eodem die episcopus

---

A.D. 1264. *Wykes, Titus A.*14. Craft of S. de Montfort.

stolicæ, quod eis processu temporis non mediocriter cessit in damnum; ipsa tunc vice comes Leycestriæ caute prævidens, ne forte magnates regni, quos flexibiles et facile mutabiles reputavit, imo etiam inconstantes vocare non erubuit, contra se aliquid attemptare præsumerent, præmeditatis cautelis disposuit majores deprimere, et eorum potentias annullare, confringendo cornua superborum, ut exinanitis majorum viribus liberius et facilius vulgares sibi populos subjugaret, et molitiones seu cautelas quas conceperat ad effectum

He imprisons Robert earl Ferrers.

produceret. Unde mota gravi quæstione nomine regis contra comitem Ferariensem, præclusis sibi legitimis defensionibus, ipsum tanquam hostem publicum carcerali custodiæ mancipavit, cogitans id ipsum facere de comite Gloucestrensi, ut infirmitatibus capitis[1] dolerent membra subjecta. Quippe supradicti duo comites tam possessionibus, quam suorum viribus subditorum, cæteros regni nobiles præcellere dinoscantur. Imposuit enim comiti Gloucestriæ, quod ad Marchienses inimicos rei

f. 36 *b*.

publicæ receptavit in terris suis, quamobrem ab eo tanquam suspecto sufficientem cœpit exigere cautionem, volens si posset ipsum, sicut et comitem Ferariensem, confictis callide ratiunculis captivare.

Escape of the earl of Gloucester and John Giffard.

At comes callidus artem arte artificiose deludens, juncta sibi militum turma non modica, spreto parliamento, secessit ad partes occiduas, et in loca tutissima se recepit; Johannes quoque Giffardus strenuitate militiæ et animi probitate nulli secundus, cum impeteretur a comite Leycestrensi quod contra misam Lewensem multas terras occupaverat, quæ cæteris

---

[1] *infirmitatibus capitis*] infirmitatis capitibus, MS.

Sabinensis et legatus Angliæ; consecratus autem in festo Sanctæ Agathæ vocatus est Clemens quartus.[1] A.D. 1264. *Osney, Tib. A.* 9.

MCCLXV. Videns igitur hostis generis humani quandam pacis scintillulam et dilectionis inter barones lucentem et ardentem, invidit, et ne sperata pace diutius terra frueretur, zizaniam superseminavit quæ fructum Feb. 5.

---

magnatibus ratione captivorum suorum competere videbantur, præstita cautione quod comiti Leycestrensi de excessu emendas faceret competentes, ne forte, sicut comes Ferariensis, incideret in manus ejus, comitem Gloucestriæ, cujus domesticus et commensalis extiterat, secutus e vestigio, ad partes se transtulit Marchienses. Itaque comes Leycestriæ cum H[ugone] Dispensario, Johanne filio Johannis, dominis Wygorniæ, Londoniæ, Cicestriæ episcopis,[2] cæterisque fautoribus suis qui ei deesse ignominiosum duxerunt, suam quodammodo palliando cautelam, quandam formam liberationis domini E[dwardi] voluntarie fabricatam, sed nulla prorsus ratione subnixam, motibus propriis confingebat, et redactam in scriptis adhærentes sibi proceres sigillorum suorum munimine roborabant, quam si libuerit diligenter inspicere consideratis conditionibus in dicta forma contentis, pejoris conditionis esse videretur liberatus, quam fuerat captivatus. His breviter prælibatis anni sequentis seriem exponamus. Obiit Godfridus Eboracensis archiepiscopus; Willelmus de Ruderefeld decanus Eboracensis ad eandem sedem est electus iv. idus Martii, scil. in crastino Sancti Gregorii, et statim adiit sedem [Apostolicam]. A.D. 1264. *Wykes, Titus A.*14. W. de Ruderfield elected archbishop of York.

Sam. xi. 1. MCCLXV. Succedente verno *tempore, quo solent reges ad bella procedere*, virentibus arbustis, avibusque præ amœnitate jocundissimas resonantibus cantilenas, adolescentes strenui duo filii comitis Leycestriæ faustis successibus animati, non solum abundantes pecunia sed Two of the young De Montforts summon the barons to a tournament at

[1] This is written with a style in the margin.

[2] MS. inserts *et*.

A.D. 1265. *Osney, Tib. A. 9.* amicitiæ baronum et concordiæ suffocaret; et inde seminarium sumpsit. Nam dominus Symon de Monteforti castella Angliæ in manu sua cepit et pro voluntate sua munivit, et de eis pro libitu suo ordinavit. Ob istam causam et multas alias quas longum est interserere, Gilbertus comes Gloucestriæ cum aliis magnatibus indignatus subtraxit se a consilio comitis Symonis et suorum; attraxit autem ad se omnes mar-

Gilbert de Clare withdraws himself from Simon de Montfort.

A.D. 1265. *Wykes, Titus A.14.* Northampton. f. 37. et militum innumerabili comitiva stipati, edicto publico per totum regnum Angliæ divulgare cœperunt, quod omnes nobiles regni convenirent Northamptoniam in quindena Paschæ, congressuri cum eis et eorum complicibus ad ostentationem virium eo genere confligendi, quod vulgo torneamentum consueverat appellari. Convenientibus igitur ibidem militaribus copiis juniorum Angliæ, quorum non erat numerus, comes Gloucestriæ metuens ne per comitis Leycestriæ machinationes sibi dispendia molirentur, distulit illuc ire. Quo comperto, machinator astutus contractam undequaque militiam blandimentis allectam, soluto torneamento, simul cum rege et domino Edwardo ad partes secum cœpit traducere Marchienses, edicto publice divulgato quod Marchienses hostes reipublicæ et commoditatibus regni rebelles volebat invadere, et prævaricatoribus pœnas[1] infligere competentes.

The earl of Gloucester refuses to come.

S. de Montfort enters Hereford.

Confidens igitur in virtute sua, et viribus sibi cohærentium progredientium militia bellicosa Sabrinam transiit, et nullo contradicente civitatem Herefordensem pompatice introivit, ibique usque Pentecosten inutilem moram traxit. Interim comes Gloucestriæ, ut jam conceptos ejus impetus callide declinaret, contractis undequaque viribus in tutiora se loca recepit: verum frater ejus Thomas de Clara adolescens ingenuus, tanquam familiaris et cubicularius domini Edwardi consolationis gratia cum eo continue morabatur, quasi

Thomas de Clare with prince Edward.

[1] *pœnas*] penis, MS.

chiones et multos alios qui prius steterunt cum comite Symone, et facti sunt capitales inimici qui prius fuerant, ut videbatur, quasi fœdere indissolubili fratres jurati et specialissimi. Quid plura? Fiunt hinc inde hostiles concursus ad spolia, ad castrorum subversiones, et burgorum et villarum incendia, et multa alia facinora perpetranda; quæ omnia non est nostræ facultatis evolvere seu enumerare. In isto conflictu miserabili A.D. 1265. *Osney, Tib. A.* 9. f. 71.

volens fratris sui vestigiis adhærere, propter quod comes Leycestriæ, ignarus mysterii quod inter ipsum et dominum Edwardum nemine conscio gerebatur, eum sincerissime diligebat, et de fidelitate multipliciter commendabat, sed hoc frustra. A.D. 1265. *Wykes, Titus A.*14.

Escape of prince Edward.

Quippe die Jovis in septimana Pentecostes, dominus Edwardus cum dicto cubiculario suo et paucis aliis militibus civitatem egressus, spatiandi gratia devenit in agros, et omnes dextrarios quos milites eduxerant de civitate singillatim ascendit, tanquam probationis gratia, quis eorum alterum velocitate præcelleret, et cum singulos stimulis agitatos velocitate cursuum fatigasset, ultimum quem ascendit comperiens satis idoneum et velocem, tandem adjuncto sibi domino Thoma sicut antea fuerat prælocutum, avulsus modicum a militibus qui secum exierant, obtenta licentia sed non petita, non modica locorum spatia equi quo ferebatur citissima velocitate transiliens, collegis [1] suis mirantibus quo pergeret valedixit, fugientem frustra prosequentibus, sed attingere non valentibus. Qui statim reversi in urbem nunciaverunt comiti quæ gesta erant in via. Qui nimirum corde saucius dominum Thomam, quem prius de fidelitate commendaverat, delusorem publice proclamabat. Itaque dominus Edwardus exceptus a Marchiensibus qui in quadam silva vicina loricati, f. 37 *b*.

[1] *collegis*] collegiis, MS.

A.D. 1265. *Osney, Tib. A.* 9.

contigit, ut more poetarum fabulantium loquar, quod domina Fortuna expandebat alas suas atque amplius portabat in humeris suis comitem Gloverniæ quadam favorabiliori prærogativa quam comitem Leycestriæ; et sic comitis G[loverniæ] exercitus de die in diem numero et fortitudine crescebat, ita et alterius decrescebat. Eodem tempore dominus Symon filius Symonis obsedit castrum de Peuneseye in Kantia super mare

Simon de Montfort grows weaker.

Siege of Pevensey

A.D. 1265. *Wykes, Titus A.* 14.

prout condictum fuerat, adventum suum diligentius expectabant, non sine lætitia ductus est versus partes Wygemore, quo deveniens accurrente sibi militia copiosa, quasi sopita captivitatis ignominia nimia cepit lætitia circumfundi, dum se liberatum comperit de maledicti fauce draconis.

Walter Giffard, bishop of Bath.

Obiit W[illelmus] Bathoniensis episcopus; magister Walterus Giffard ad eandem sedem est electus, et statim transfretavit ad dominum Cantuariensem, et rediit in Angliam consecratus ab eodem, circa Pentecosten. Et quia transfretavit invitis baronibus, maneria sua fere omnia destruxerunt. Ipse vero ante consecrationem suam præstito sacramento quod regi non adversaretur, rediens in Angliam, prout ei injunctum fuerat a metropolitano, in comitem Leycestriæ et complices suos excommunicationis sententiam fulminavit.

His manors destroyed by the barons.

The earl of Gloucester makes terms with prince Edward.

Igitur comes Gloucestriæ volens comiti Leycestriæ pro insidiis quas sibi paraverat reddere talionem, ut callide cogeretur comprehendi laqueo quem tetendit, et *incidere in foveam quam fecit*, convocata sibi militum, armigerorum, et peditum copiosa caterva, quasi pœnitentia ductus quod domino regi in bello Lewensi fuerat adversarius vel infestus, recepto a domino Edwardo prius apud Lodelawe corporali sacramento, quod si eo juvante posset obtinere victoriam, antiquas leges bonas et approbatas faceret observari, pravas consuetudines quæ in regno inoleverant abrogari, et quod regem induceret ut alienigenas a regno et a concilio suo [amoveat], nec

Ps. vii. 16.

situm, in qua obsidione multum laborabat; sed parum vel nihil in expugnando proficiebat. Audiens igitur patrem suum et eos qui cum eo erant apud Herefordiam in arcto positos, volens eis fideli adjutorio pro posse suo succurrere, congregavit exercitum ex his qui patris sui partes fovebant, qui post multas invasiones et deprædationes in itinere factas venerunt apud Kenilwrthe; qui vix ibi pernoctabant quin comes A.D. 1265. *Osney, Tib. A.* 9. by Simon de Montfort the younger.

permitteret eos habere custodiam castrorum, vel aliquid genus administrationis in regno, et quod res indigenarum sibi fidelium consilio regeretur, adhæsit eidem in multitudine virtutis suæ, eidem egeno et bonis omnibus spoliato quicquid sibi necessarium fuerat subministrans. Confluebant ad dominum Edwardum non tantum Marchienses, sed de cunctis regni provinciis innumerabilis militiæ multitudo, sed et comes Warennæ, Willelmus Valentinus, et Hugo Bigotus, qui paulo ante cum strenua bellatorum caterva in comitatu Pembrok nemine resistente applicuerant, ipsius auxerunt exercitum. Johannes quoque Giffard, singulare militiæ decus, in Anglia cui nullus post comitem Gloucestriæ poterat coæquari, tantam sibi equitum et peditum ultra æstimationem virium suarum cœpit conjungere comitivam, ut complicibus suis stuporem incuteret, et adversariis formidinem irrogaret. Igitur conglobata militiæ multitudo civitatem Wygorniæ adiit, quam cives domino Edwardo sine qualibet resistentia reddiderunt; de oppidis et burgis adjacentibus factum est illico quod volebat. A.D. 1265. *Wykes, Titus A.*14. Army of prince Edward. f. 38. Worcester surrenders to prince Edward.

Et ne comiti Leycestriæ et exercitui ejus pateret transitus ultra Sabrinam, pontem Wygorniæ frangi fecit, omnesque naviculas per Sabrinam trahi fecit ad aridam, et factis foveis per omnia loca fluminis ubi transitus esse consueverat, præclusit hostibus transmea- The bridge at Worcester over the Severn broken down.

[1] John de Warren.

A.D. 1265. *Osney, Tib. A.* 9. He is surprised by Gloucester at Kenilworth. Aug. 1.

Gloverniæ cum marchionibus de eorum adventu præmunitus, quasi subito supervenit, et eos in aurora die Sancti Petri ad vincula invasit et spoliavit, et multos ex eis in captivitate duxit, scilicet Robertum comitem Oxoniæ, Willelmum de Monte Canuto, Baldewynum Wake; Ricardum de Grey, Adam de Novo Mercato, et multos alios qui jacebant in papilionibus extra castrum. Symon vero cum paucis vix evasit in castro

A.D. 1265. *Wykes, Titus A.* 14.

tum. Interim dominus R[obertus] de Ros, W[illelmus] de Vesci, et alii milites et adolescentes ingenui usque trecentos ingressi sunt Gloucestriam, frustra credentes in ea contra dominum E[dwardum] et ejus exercitum se tueri. Quippe dominus E[dwardus] strenua suorum comitiva subnixus, audacter irruens super oppidum supradictum, modico sudore obtinuit id in brevi; conclusi quidem repentinos impetus non valentes diutius sustinere, civitate relicta in castri munitionem tutissimam fugientes, contra externos insultus quos statim senserunt difficiles, motibus bellicis præparabant. Verum protracta aliquamdiu obsidione, dum partes alternis viribus concertarent, obsessi deficientibus in castro victualibus sub certis conditionibus obsessori castrum dedere sunt coacti; quos exeuntes de castro dominus E[dwardus] benigne suscipiens, cum equis et armis quietos abire permisit; recepto prius ab omnibus et singulis sacramento, quod contra ipsum infra mensem arma bellica non portarent. Acta sunt hæc circa Nativitatem beati Johannis Baptistæ intrante mense Julio. Igitur munitionem obtentam tam viris bellicosis idoneis ad defensionem quam victualibus munientes, transito flumine circa partes occiduas festinatis se gressibus transferebant. Comes vero Leycestriæ, spreta Herefordia, secessit Monemutham, ubi Johannes Giffard solus cum favente sibi militia ipsum fixis ante oppidum tentoriis sic arctavit, provocando singulis diebus ad prælium, ut irritatus inde recedere

Gloucester taken by prince Edward.

June 24.

Simon de Montfort at Monmouth;

patris sui. Istis igitur miserabiliter captis et confusis, multis etiam ex eis in fugam conversis, comes cum suis gaudens rediit et captivos suos secum adduxit. Comes Symon exercitum suum recreare prope Wygorniam desiderans, eodem die audiens de sinistro eventu filii sui et eorum qui cum illo erant, in crastino, scilicet die Dominica, movit exercitum suum, domino rege Henrico sibi comite, pergens in occursum filii sui. A.D. 1265. *Osney, Tib. A.* 9. Simon de Montfort

cogeretur. Qui progressus castrum de Hulkes, quod dominicum fuerat comitis Gloucestriæ, inventis in eo paucis defensoribus occupavit, quod tamen comes Gloucestriæ infra triduum consimili talione resumpsit. At comes Leycestriæ progrediens vicum quendam maritimum qui Neuport dicitur, qui etiam comiti Gloucestriæ jure hæreditario competebat, sine repugnatione qualibet occupavit, misitque nuncios usque Bristollas, ut omnes naves onerarias quas adipisci poterant sine mora transmitterent usque Neuport, ut ipse cum rege et adhærente sibi exercitu usque Bristollas navigio se transferret. Quo comperto comes Gloucestriæ tres naves piraticas quas habebat, quas vulgo galyas vocant, in introitu portus ubi naves applicare debuerant appendebat, et in eis simul cum nautis imponi fecit bellatorum multitudinem copiosam, qui videntes classem de Bristollis venientem appropinquare litoribus, validissimo congressu confligebat eis in salo, de quibus undecim naves vel capiebant vel in fluctibus submergebant, cæteras omnes violentis ausibus regredi compellentes. Comes quidem Gloucestriæ et dominus Edwardus tanta potiti victoria gloriantes, erectis vexillis, aciebus ordinatis ad prælium processerunt ad pontem qui ducit in oppidum, ut habito ingressu cum inimicis[1] in oppido dimicarent; at illi videntes se non posse resistere, habito prius congressu in pontis medio, violenter re- A.D. 1265. *Wykes, Titus A.*14. f. 38 *b.* at Newport. Defeat of his transport ships from Bristol by the earl of Gloucester.

[1] *inimicis*] interius, MS.

A.D. 1265. *Osney, Tib. A. 9.* Veniens autem apud Kemeseyam die Lunæ sequenti ad vesperam, movit exercitum suum versus Evesham in crastino, scilicet die Martis. Et cum intrasset capellam quandam ut missam domini Wygorniensis[1] audiret, venit qui nunciaret comitem Gloucestriæ cum marchionibus et aliis multis cum exercitu forti et terribili, qui omnes in mortem dicti Symonis et suorum conjuraverant, adventare. Cumque suasum

advances to Kempsey, and then to Evesham.

Advance of the army of the earl of Gloucester.

A.D. 1265. *Wykes, Titus A.14.* pulsi in oppidum, partem pontis quæ villæ communis adjacebat projectis ignibus concremabant, ut urgentibus inimicis votivum denegarent ingressum.

S. de Montfort leads his army into Wales.

Nostris quidem ad castra redeuntibus, comes Leycestriæ medio noctis intempestæ silentio relicto oppido clam recedens, faventem sibi exercitum duxit in terram principis Walliarum, cui pro impendendo sibi subsidio quinque castra de dominico regis commisit, quorum quædam quæ sibi frequenter fuerunt nociva statim solo tenus complanavit, insuper illicito præsumptionis genere confecit ei chartam, quod omnes terras quas prædecessores sui jure vetustissimo vendicabant, sibi sine qualibet diminutione restitueret, eamque sigillo regio consignavit, quod duobus laicis deportandum commiserat, viz. domino P[etro] de Monteforti, et domino R[adulfo] de Sandwych militibus, quod a seculo fuerat inauditum.

f. 39. Verum Anglici panibus assueti, cum essent in terra Walensium solo carnium edulio vel lactionis, quibus illa gens effera vivere consuevit, sine panibus vivere nesciebant; quamobrem illas provincias saltuosas et silvarum devia non sine periculo transmeantes, reversi sunt Herefordiam, expectantes tempus idoneum quo per latebrosa viarum diverticula positas eis insidias cautius evitantes, Sabrina quomodolibet transmeata, possent refugium civitatis Londoniæ, quod indiscrete reliquerant, revertere. Sed dominus E[dwardus] cum favente sibi

He returns to Hereford.

The roads guarded

[1] Walter de Cantelupe.

ei esset a collateralibus suis ut in castrum suum de Kenilworthe se transferret, et sic mortem imminentem evaderet, vir constantissimus constantissime respondit, "Non est militis Christi fugere, sed pro veritate "potius inimici gladio occumbere." Ad prælium igitur se præparans cum sibi adhærentibus, licet paucis, occurrit eis. Cumque in campo quodam prope Evesham sibi invicem obviassent, omnes simul uno

A.D. 1265 *Osney, Tib. A.* 9. S. de Montfort refuses to escape.

Battle of Evesham.

---

militia, præcluso, sicut diximus, fluminis transmeatu, ne forte cæteri votivis gauderent desideriis, cum omni diligentia viarum angustias observabat. His expositis stilum nostrum ad Orientales provincias reflectamus.

A.D. 1265. *Wykes, Titus A.*14. by prince Edward.

Igitur Symon de Monteforti junior frivolam et inutilem relinquens obsidionem castri Peveneseye, quam junctis sibi Londoniarum turmis diu frustra protraxerat, reversus Londoniam convocavit barones, sexdecim ferme vexilliferos, et bellatorum infinitam multitudinem, et secedens Wyntoniam, civibus sibi non faventibus, sed aditum præcludentibus, civitatem ipsam repentinis insultibus cœpit fortiter impugnare. Cumque cives, prout poterant resistentes, viribus oppugnare non posset, ne votivis fraudaretur desideriis, arte proditiosa duxit utendum: quippe immissa [manu] loricatorum per fenestram quandam in monasterio Sancti Swythuni, quod muro civitatis adjungitur, pessulis et seris[1] januarum violenter effractis, exterius urgentibus liberum patefecit ingressum; qui continuo civitate obtenta, quibusdam sed paucis civibus interfectis, cæteris quoque inhumaniter comprehensis, quicquid in domibus vel extra sive in ecclesiis repositum poterat inveniri, sacrilegis ausibus occupaverunt,[2] supellectile[3] et pecuniam infinitam secum in equis et curribus abducentes, spolia civitatis opulentissimæ inter Sathanæ satellites diviserunt. Igitur urbis florentissimæ depopulatores impii prædis onusti secesserunt Oxoniam, quibus ut eorum pacificus foret ingressus,

Sack of Winchester by Simon de Montfort the younger,

who then goes to Oxford,

[1] *seris*] serumis, MS.
[2] *occupaverunt*] occupavit, MS.
[3] *supellectile*] suppellectillam, MS.

A.D. 1265. *Osney, Tib. A. 9. f. 71 b.* impetu in virum Dei irruebant acclamantes, " O vetus " proditor, vetus proditor, impossibile est ut ulterius " vivas ! " Et cum tantæ multitudini diu resistere non prævaleret, se ipsum et causam suam Deo et gloriosæ Matri suæ commendans, ibidem interfectus est morte turpissima et inaudita. Nam caput ejus amputabant, manus, pedes, et membra virilia, quod dictu horribile est, abscidebant, et super ea sicut super

Death of S. de Montfort, and shameful mutilation of his corpse.

A.D. 1265. *Wykes, Titus A. 14. f. 39 b.* cives callidi civitatis aditum non negabant, indeque pompatice processerunt Northamptoniam, et in tantæ multitudinis potentia spem ponentes et fiduciam, habito invicem consilio, quod invito domino E[dwardo] et complicibus suis, qui Sabrinæ transitum concludebant, in subsidium comitis Leycestriæ secederent Herefordiam, ut vel ejus augentes exercitum cum adversariis dimicarent in prælio, et ipsum suis viribus ad partes reducerent orientis. Ultimo die mensis Julii, scil. in vigilia Sancti Petri ad vincula, duce Symone post solis occasum venerunt Kenilleuurthe, et cœna facta, fatigatis equis pabula tribuentes, minus providi vel circumspecti neminem formidantes, exuentes arma bellica quia se credebant in tuto consistere, dormiebant in lectulis usque mane.

Northampton,

and Kenilworth;

where he is surprised by prince Edward.

Porro dominus Edwardus circuendo provincias Wygorniæ, comperto quidem per exploratores callidos quod adversa sibi multitudo venisset, ibidem cum esset in vicino cum adhærente sibi militia noctem illam duxit insomnem, et adveniente crepusculo ascensis vehiculis, ampla provinciarum quasi transvolans interstitia, summo mane diluculo deveniens Kenilleuurthe, totam illam multitudinem comprehendit in lectulis dormientem; quos minus leviter quam credebant expergefactos, nullo prorsus præter Symonem evadente, captivavit. Symon utique qui nocte illa debuit excubasse, forte minus sobrius dormiebat; sed comperto tumultu, relicta syndone nudus profugiens, beneficio cujusdam naviculæ lacum transiit, et in castrum navigii præsidio se recepit.

His escape.

arma sua ut quis quid tolleret, quasi sortem mittebant. Interfecti fuerunt cum eo ipsa hora nobilissimi viri et strenuissimi Henricus comitis primogenitus, Hugo Dispensarius, Petrus de Monteforti, et filius ejus primogenitus,[1] Johannes de Bello Campo, Willelmus de Mandewyle, Rogerus de Sancto Johanne, Gillebertus de Elsefeld, Johannes de Dyve, Radulfus Basset, et alii milites et nobiles circa quinquies viginti, ut pro

A.D. 1265. *Osney, Tib. A.* 9. Other persons of note slain.

Quid multa? prædones sacrilegi qui Wyntoniam deprædarunt, nec locis dedicatis nec sacris deferentes ordinibus, Deo judice qui non fallitur, sed potius æquitatis libra singulorum merita recompensat, equis et armis, et universa supellectili quam nequiter adquisierant, spoliati, impietatis suæ talionem fortuna retrograda receperunt. Cæteri vero, non solum equis et armis eorum, sed et variis spoliis locupletes, captivos insignes ignobiliter abducentes, regressi sunt Wygorniam, captivatos in locis tutissimis reponentes compedibus oneratos. Acta sunt hæc primo die mensis Augusti, qui juxta priscam gentilium superstitionem dicitur dies mala. Quod quidem convenienter contigit, quia non solum supradictis captivis mala fuerat, sed comiti Leycestriæ pessima facta est, prout in sequentibus audietis. Comes quidem Leycestriæ quia exercitus ejus plerumque famis et sitis inedia tabescebat, relicta Herefordia per secreta provinciarum diverticula ne exciperetur ab hostibus, si quo modo posset, præmeditata calliditate Londonias regredi proponebat; sed hoc frustra, nempe cum transisset Sabrinam navigio cum universo exercitu suo, devenit Eveshamiam tertio die mensis supradicti, feria secunda. Sed dominus E[dwardus] cum comite Gloucestriæ, omnibus Marchiensibus, necnon innumera multitudine bellatorum, comperto per exploratores callidos, quod in crastino de Eveshamia versus Kenilleuurthe fuerat recessurus, circa solis occasum recessit de Wy-

A.D. 1265. *Wykes, Titus A.* 14.

Aug. 1.

f. 40.

March of S. de Montfort to Evesham, where he is met by prince Edward and G. de Clare.

---

[1] *i.e.* Peter. But he was only wounded. See Rishanger's Chron. (Camd. Soc.), p. 47.

A.D. 1265. *Osney, Tib. A. 9.* certo putabatur. Cecidit etiam eodem die maxima multitudo equitum et peditum, quorum numerum solus Deus novit. Nec fuit aliquis ex parte comitis vir virtutis, valoris, sive fortitudinis qui mortem evasit, nisi solus dominus Johannes filius Johannis, gratia Dei protectus, et domini Rogeri de Clifford præsidio adjutus. Nec est prætermittendum signum quod accidit manifestissimum, quia hora illa qua prælium in-

John Fitz-John almost the only survivor of note.

Supernatural dark-

A.D. 1265. *Wykes, Titus A.* 14. gornia; et quia sciebat quod exploratores comitis in sua fuerant comitiva, ut eos sua calliditate deluderet, fingebat ac si versus Salopesburiam vel Brigiam seu Staffordiam voluisset iter assumere; sed comperto quod exploratores de civitate per duo vel tria milia poterant elongari, reflexis habenis versus Eveshamiam equitans per totam noctem, summo diluculo ante solis ortum devenit ibidem.

Battle of Evesham, Aug. 4.

Porro rex et comes, summo mane audita missa, modicum pransi, processuri versus Kenilleuurthe equos ascendere sunt parati; verum quidem primites egressi de oppido, dominum Edwardum cum suo exercitu vocatis vexillis prope mænia conspexerunt, id ipsum comiti Leycestriæ non sine formidine nunciantes. At ille cum suis confidens virtute sibi cohærentium, complices suos animavit ad prælium. At illi protinus armis se bellicis munientes, erectis vexillis et aciebus ordinatis ad prælium, ne fugere vide[re]ntur, exeuntes de oppido, in occursum adversæ multitudinis viriliter processerunt. Siquidem dominus Edwardus, sola vexatione dante intellectum, ignominia quam ex captivatione Lewensi pertulerat et cautior effectus, sagaciter in duas turmas divisit exercitum, et ut cæteros animaret ad prælium, primam aciem primus ille dux et miles invictissimus strenuissime conducebat, primos insultus inflexibiliter perpessurus; comes quoque Gloucestriæ, aciei supradictæ capitaneus, probitate strenuissima indeficienter sibi subsidia præstiturus. Præcedentem e vestigio comes utique Leycestriæ primam turmam habens

cepit, videlicet dicta die Martis hora prima, factæ sunt tenebræ per totam terram, quales nunquam nostris temporibus visæ sunt, et tonitruus sequente mirabili pluviarum inundatione, cum ante et post per totam diem maxima esset aeris serenitas, quæ manifestum indicium dare videbantur futurorum. Post stragem hanc miserabilem statutum est parliamentum apud Wyntoniam in Nativitate beatæ Mariæ, ab his

A.D. 1265. *Osney, Tib. A.* 9. ness and thunder during the battle.

Parliament at Winchester, Sept. 8.

longe prospectans, (nam secundam interjacente quodam monticulo videre non poterat,) nimia densitate tanquam in forma circulari suum inglomeravit exercitum, ut sibi invicem conglobati imminentes adversariorum insultus possent virilius sustinere. At dominus E[dwardus], leonina fretus audacia, trepidationis ignarus, clangore tubarum terribiliter resonante; conglobatam multitudinem militariter cœpit impetere; eo quidem glomeratam multitudinem in fronte violentis motibus impugnante, ecce statim comes Gloucestriæ, aciei secundæ strenua comitiva stipatus, irruens in partem adversam coacervationis prætaxatæ, totum exercitum illum quasi conglutinatis acierum extremitatibus circumcinxit; alternis igitur partibus terribiliter dimicantibus, conclusa multitudo concludentium impetus sustinere non potuit, dum clypeis in frusta concisis, calybrina loricarum textura minutissime lacerata, confodientibus lanceis et gladiis sanguine debriatis, sine resistentia locum daret; unde factum est, ut qui prius in bello Lewensi triumphatores extiterant, tergiversationem fortunæ fallibilem jam perpessi, victores victis colla dedentes, pæne omnes hostili mucrone perfossi, fatales exitus miserabiliter terminarunt. Interfecti fuerant in hoc prælio circiter centum et sexaginta milites, et aliorum nobilium qui nondum militari cingulo decorati fuerant numerus infinitus interiit. Inter eos siquidem qui fatalem vitæ terminum in prælio supradicto fine concluserunt, famosissimos et præcipuos ad notitiam posterorum præsenti opusculo duximus annotandos, capitaneus multitudinis

A.D. 1265. *Wykes, Titus A.* 14. f. 40 *b.*

A.D. 1265. *Osney, Tib. A. 9.* qui victoriam hanc obtinebant, scilicet comite Gloverniæ et his qui ex parte sua fuerant. Et sciendum quod dominus Henricus rex Angliæ fuit in prælio ex parte Symonis comitis, et dominus Edwardus regis primogenitus ex parte comitis Gloverniæ; patre tamen invito ut dicebatur. Ab hac hora dominus rex restitutus est ad pristinum statum regiæ potestatis, quia prius fuit quasi sub custodia baronum. Post prælium ita com-

The king recovers his power.

A.D. 1265. *Wykes, Titus A.14.* Symon de Monteforti non solum capite detruncatus occubuit, verum etiam brachiis et cruribus amputatis et minuatim in frusta concisis, vix trunco remanente, vilissima peditum caterva quæ[1] potissimum ejus actibus invidebat, vilissimo sæviendi genere furiens in præmortuum, causam sibi nimis amputabat.[2]

Death of Simon de Montfort.

Henry de Montfort, Hugh Despencer, and others.

Henricus de Monteforti primogenitus ejus et hæres, in conspectu patris gladio diverberatus interiit. Hugo Dispensarius commilitonum suorum præsidio viduatus funestissimo pugione confossus occubuit. P[etrus] de Monteforti, Radulfus Basset, aliique viri nominatissimi, dimunitioni Anglicanæ militiæ planctuoso funere necabantur. Cujus itaque vel saxeum pectus super interitum adolescentis ingenui Willelmi de Mandewille fratris domini Johannis filii Johannis, qui in eodem prælio viso fratris occasu fuerat captivatus, poterit non dolere? et quis in funere Johannis de Bello Campo possit lacrymas continere? qui duo coætaneis suis corporum elegantia præpollebant, sed et ætatis imbecillitas utrumque non immerito poterit excusare. Gestum est hoc prælium extra oppidum Eveshamiæ die Martis proxima post festum Sancti Petri ad vincula, quarto die mensis Augusti, pridie scilicet nonas ejusdem mensis. Rex itaque tubis pro triumpho resonantibus ductus in oppidum, probitate filii, quem tenerrime diligebat, diutinæ captivitatis ignominia liberatus, suis præ gaudio lacrymantibus, restitutus est pristinæ liber-

William de Mandeville.

f. 41.

John de Beauchamp.

Triumph of the king.

---

[1] *quæ*] qui, MS. [2] Sic.

missum quidam ex amicis comitis defuncti lamentantes et dolentes, cum magis esset gaudendum quam dolendum, si vis doloris rationem admitteret, venerunt in agrum, et reliquum corporis quod sub divo derelictum fuerat super scalam veterem et debilem collocaverunt et vili collobio et dilacerato cooperuerunt, et ad ecclesiam conventualem Eveshamiæ deportaverunt, et in lintheamine mundo involventes, in monumento novo

A.D. 1265. *Osney, Tib. A.* 9. Burial of the remains of Simon de Montfort.

tati. Caput capitanei, hastili infixum in verecundiam decapitati, immo etiam in signum regalis triumphi usque Wygemore ignobiliter est delatum, filio suo Symone prospectante, qui consummato prælio vivus subsidia præstiturus, visoque procul extermino, reversus est Kenilleuurthe munitionem non ignobilem, quam sibi post captivationem complicium suorum quam prædiximus, refugium speciale delegerat; ibique mente tam lugubri paternum et fraternum deploravat excidium, ut putaretur diebus plurimis cibos[1] vel potum non gustasse.

A.D. 1265. *Wykes, Titus A.* 14.

Sedata quidem vel ad modicum singultuosa mæroris angustia, serenissimum regem Romanum patruum suum cum filio postumo,[2] qui in castro de Kenilleuuorthe minus honeste quam regiam deceret honestatem, diutinæ captivitati mancipatus extiterat, sine qualibet conditionis adjectione liberum et solutum abire permisit, quique die Mercurii in crastino Nativitatis Beatæ Virginis venit Walingford, ubi occurrentibus familiaribus et amicis, cum nimia jocunditate sicut decuit est receptus. Uxor[3] quippe H[ugonis] Dispensarii, qui turri Londoniarum et captivos insignes, quos in ea vinctos tenebat, universos et singulos, solo comite Ferariensi[4] duntaxat excepto, liberos abire per-

Release of Richard, king of the Romans.

[1] *cibos*] cibis, MS.

[2] *i.e.* Edmund.

[3] Aliva or Alyna. Foss's *Judges*, ii. p. 311.

[4] Robert de Ferrers.

A.D. 1265. *Osney, Tib. A.* 9. deposuerunt, in quo nondum quisquam positus fuerat. Multa etiam corpora nobilium sepulta ibidem, Deo annuente, in pace requiescunt. Post parvum temporis intervallum quidam forte nostrates, nondum nece comitis saturati, murmurabant et majorem adhuc exercebant vindictam in cadavere mortuo, dicentes illud non esse Christiana sepultura dignum, tum quia fuit sententia anathematis innodatum, tum quia fuit pro-

A.D. 1265. *Wykes, Titus A.* 14. misit, et ad terras patris sui domini Philippi Basset luctuosa se transferens, mortem mariti sui inconsolabiliter deplorabat. Cives quoque Londonienses leonina prius sævitia debacchantes, agninam mansuetudinem protinus induentes, civitatem et turrim domino regi sine contradictione qualibet reddiderunt, et mirum in modum qui fere per biennium dæmoniaca delusione facti fuerant arrepticii, per mortem comitis et suorum, quasi miraculose subito a dementia seu furia curabantur.

The citizens of London return to their allegiance.

The castles taken by the barons restored to the king. f. 41 *b.*

Civitatum et castrorum domini regis occupatores complicium suorum funere consternati, ea statim regi tanquam vero domino reddiderunt, omnesque captivi per barones captivati quibuscunque locis in Anglia tenebantur, libertati pristinæ restituti sunt, illis duntaxat exceptis quos comes Leycestriæ in castris Dovoriæ et Kenilleuurthe custodiendos commiserat. Mense Julio præcedenti et Augusto sequenti cometa apparuit, quæ fortassis tam inopinati eventus præsagium portendebat. Rex tanta potitus victoria, secessit Wyntoniam, ubi in Nativitate Beatæ Virginis adhærentes sibi magnates Angliæ convocavit, et consummato parliamento se transtulit Wyndeshoriam; ibique venientes cives Londoniarum sub specie treviarum, majores eorum minus honeste quam regiam decebat dignitatem de procerum suorum concilio captivavit, et captivatos carcerali custodiæ mancipavit. Et licet cives infidi contra regem et dominum suum enormiter delinquentes

Parliament at Winchester.

Citizens of London imprisoned at Windsor;

ditionis lepra infectum. Et in tantum elaborabant et prævalebant, quod fuit extumulatum et in loco remotiori projectum, qui quidem locus nisi paucissimis usque hodie est occultus et incognitus. Sed est Deus clementissimus omnium conditor fidelium et redemptor, qui adhuc revelabit suorum merita servorum, qui pro sui nominis honore et patriis legibus sanguinem suum

A.D. 1265. *Osney, Tib. A.* 9. The body exhumed, and thrown into a farther place.

juxta rationis exigentiam deteriora meruissent, indecorum tamen fuit eos per regis evocationem pacifice venientes ad curiam, improvisa captivationis ignominia condemnare. Rex itaque, civibus supradictis in castro relictis, post festum Sancti Michaelis secessit Londonias, ut solemnitatem beatissimi regis Edwardi, quem præ cæteris sanctis potissime diligebat, consueta devotionis honorificentia celebraret; in qua regio diademate venustatus, tanquam regiam majestatem qua diu caruerat recenter adeptus, inter regni sui proceres quorum innumera multitudo ibidem[1] congregata fuerat, sopita captivitatis ignominia, gloriosus effulsit.

A.D. 1265. *Wykes, Titus A.* 14.

Et non multo post, cives Londonienses quos, sicut supra tetigimus, captivarat, omnes et singulos exceptis quinque principalibus, liberari præcepit; illos vero quinque principales, videlicet, majorem,[2] Thomam de Pinlesdone, Michaelem Tony, Mathæum Bukerel, et Johannem Capellarium,[3] qui fuerant præcipui regis adversarii, et plebeiam civitatis multitudinem ad facinora provocabant, recludi jussit in carcerem compedibus oneratos; de quibus duo ultimi, intolerabili summa

All but five are released.

Two heavily fined.

[1] MS. repeats *ibidem*.

[2] The author evidently means the mayor he has called Thomas Fitz-Richard (see p. 138). He appears to have made a confusion between *William* Fitz-Richard and Thomas Fitz-*Thomas*. See *Liber de Antiquis Legibus* (Stapleton), pp. 70, 79, 86. From the passage in p. 86 it is clear that the imprisoned mayor was Thomas Fitz-*Thomas*. See also Aungier's French Chronicle of London, pp. 7, 8.

[3] "Johan le chapeler de Flete" (Fr. Chron., p. 7). "John the Cap-" per of Flete," Riley's translation, p. 235.

A.D. 1265. *Osney, Tib. A.* 9. f. 72.

fuderunt et gladiis multorum occubuerunt, ad laudem et gloriam nominis sui sempiternam.

Parliament at Winchester, Sept. 8, postponed to Oct. 13.

Convenientibus igitur in Nativitate beatæ Virginis comite Gloverniæ et magnatibus apud Wyntoniam ad parliamentum, in quo inter cætera tractatum fuisset super diversis terrarum saysinis et super exhæreditionibus quorundam et de gratia quibusdam faciendis,

---

A.D. 1265. *Wykes, Titus A.* 14.

pecuniæ pro liberatione sua mulctati, vacuos regis loculos cumulantes, post modicum temporis intervallum liberati sunt.

Siege of Dover castle.

Expleta quidem solemnitate præfata, insonuit rumor gratissimus in auribus regiis, quod scilicet ferme quatuordecim nobiles regni qui in castro Dovoriæ tenebantur compedibus cathenati, turrim castri consentientibus duobus custodibus occuparunt; nam tertius ni fallor, ex præcogitata solertia emissus fuit in villam, ut cibos emeret nobilibus prætaxatis; qua obtenta, f. 42. januas statim interius seris[1] et pessulis munientes, ut cæteris in castro degentibus, qui conclusos viriliter impugnare cœperunt, desideratissimum denegarent introitum, murum fortissimum construxerunt ante januas, et obturantes ingressum, sese[2] contra externos insultus, quos continuo sentiebant difficiles, militariter defendebant. Quo audito, dominus Edwardus de Londonia usque ad Dovoriam ocius advolans, sine somno, non modica militia circumcinctus, munitionem prædictam cœpit in fronte viriliter impugnare; illi vero qui turris se beneficio muniebant, internos a tergo jactis eminus jaculis balistarum officio, quarum copia abundabat in turri, potenter urgere cœperunt; tandemque undequaque obsessi, cum utrobique per externos et internos infatigabiliter impetiti, imminentes insultus diutius sustinere non possent, salvis sibi tantummodo vita et armis, castrum victualibus copiose refertum, urgente necessitate, inclito regis primogenito dedere sunt compulsi.

Its surrender to prince Edward.

[1] *seris*] seruis, MS. | [2] *sese*] sole, MS.

tandem protelatum est negotium usque ad festum beati Eadwardi proximum sequens. In quo festo provisum est et publice pronunciatum, quod omnes qui fuerunt contra regem in bello de Lewes et apud Norhamptoniam et in bello de Evesham exhæredantur, comites scilicet, barones, milites, libere tenentes, cives Londoniæ, et burgenses Norhamptoniæ. His igitur consummatis, domina regina in Angliam rediit circa festum Omnium

A.D. 1265. *Osney, Tib. A.* 9. Proceedings against the defeated party. Return of the queen, Nov. 1,

---

Egressa est de castro comitissa Leycestriæ soror regis, infaustis sauciata successibus, quæ, maritali simul et filiali nece comperta, deposita purpura, habitum vidualem, quem voto castitatis temere violato per carnis petulantiam indiscrete reliquerat, reassumens, eorum inconsolabiliter miseranda funera deplorabat; adeo ut laneis tantum carne tenus induta, pisces et carnes per multa tempora non gustaret; quæ postea fluente modico temporis intervallo, prout in sequentibus audietis, cum filiis suis [quos] procreavit, non solum dote propria sed et filiorum suorum et hæreditate relicta, transfretavit in Galliam perpetuæ relegationis exilium [subitura]. Rex igitur ex tam felici successu, inæstimabili lætitia circumfusus, secessit Cantuariam, adducens secum de proceribus regni multitudinem copiosam.

A.D. 1265. *Wykes, Titus A.*14. Eleanor de Montfort crosses to France. The king at Canterbury.

Regina quoque Angliæ illustris, quæ jam fere per biennium in Galliis exulaverat, applicans Dovoriæ una cum domino Octobono Sancti Adriani diacono cardinali, Apostolicæ sedis legato, venit in Angliam iv. kal. Novembris, in crastino Sanctorum Apostolorum Symonis et Judæ, die Jovis ante festum Omnium Sanctorum; et regina die Veneris, et legatus die Sabbati, occurrentibus sibi cum gaudio regibus Angliæ et Alemanniæ, necnon comitum, baronum, episcoporum, abbatum, priorum, et aliorum regni nobilium infinita caterva, venit Cantuariam, et signis præ gaudio concrepantibus, tota civitas exultabat. In crastino vero Omnium Sanc-

Return of the queen. She and the legate meet the king and Richard, king of Germany, at Canterbury.

A.D. 1265. *Osney, Tib. A. 9.* with the legate Ottobonus. Council of London, Dec. 1.

Sanctorum, secum adducens quendam legatum nomine Octobonum,[1] a latere domini Papæ cum potestatis plenitudine destinatum, qui in ingressu suo villas per quas transitum fecit posuit interdicto et etiam Londoniæ civitatem; sed tamen cito interdictum relaxavit. Qui etiam statuit et celebravit concilium apud Londoniam in crastino beati Andreæ, in quo causam suæ legationis et potestatem publice demonstravit; quosdam vero epi-

A.D. 1265. *Wykes, Titus A.14.* f. 42 *b.* Death of bishop Walter de Cantelupe.

torum, rex uterque cum regina et legato, necnon universa multitudo quæ illuc convenerat, Londonias repedabat. Circa idem tempus obiit piæ recordationis Walterus de Cantalupo Wygorniensis episcopus; raptus, ut sane credi poterit, ne videret dies malos, qui tanta sanctitatis eminentia cæteris præpollebat episcopis; quod nisi contra juramentum quod domino regi de fidelitate [fecerat], imo etiam contra inhibitionem sedis Apostolicæ, comiti Leycestriæ tam familiariter et fortiter adhæsisset, in catalogo sanctorum non immerito fuerat ascribendus. Electus est loco ejus magister Nicholaus de Ely, vir gnarus et prudens, non minus elegantia morum, quam scientiæ literalis sublimitate conspicuus.

Simon de Montfort the younger seizes the isle of Axholme.

Audiens igitur Symon de Monteforti quod mater ejus cum duobus filiis suis Aumarico et Ricardo transfretasset in Galliam, (nam Guido tertius eorum, qui in bello Eveshamiæ fuerat captivatus, in castro Windeshoriæ tenebatur eo tempore compeditus, ne iterato regnum Angliæ perturbationibus agitando patrissare non erubuerit); quippe adjuncto sibi Johanne Deyville, Baldewino Wake qui de castro de Brunesfeld fraudulenter evaserat, dum Johannes Giffard, cujus captivus extiterat, ipsum curialiter sine compedibus quocunque volebat, liberum sine custodibus abire[2] permisit; congregata sibi non modica tam equitum quam

[1] There is a representation of this in the margin.

[2] *abire*] abiit, MS.

scopos, scilicet Londoniensem,[1] Lincolniensem,[2] Wyntoniensem,[3] et Cicestrensem,[4] publice et graviter accusabat, quod auxilium, consilium, et favorem Symoni comiti contra regem et regni honorem præstabant, propter quod, ut brevibus concludam, ab officio et beneficio suspendit, donec a domino Papa beneficium absolutionis possent impetrare; qui curiam Romanam adierunt, et ibi per plures annos quasi exulantes moram fecerunt, A.D. 1265. *Osney, Tib. A. 9.* Four bishops suspended for siding with S. de Montfort.

---

peditum comitiva, provinciam quandam paludosam et magnis fluminibus circumcinctam, quæ vulgo Haxiholme dicitur, cito post festum Sancti Martini pontificis occupavit: et ut in ea tutum sibi præpararent refugium, ingressus et regressus qui fuerant valde difficiles, callide præcludentes; ut externos ab ingressu potenter arcerent, viarum angustias et transmeatus aquarum adhibitis custodibus observabant; et frequenter egredientes vispilionum copiæ, vicinas cœperunt depopulare provincias, omne genus victualium quod comprehendere poterant in insulam transvehentes. Porro dominus Edwardus provinciæ desolatæ compatiens, exercitu congregato et domino Henrico filio domini regis Alemanniæ cæteris sibi faventibus in adjutorium evocatis, versus partes Aquilonares festinatis se gressibus transferebat; occupatores infidos obsidione concludens, factisque pontibus ligneis artificiose excogitatis, quorum beneficio liberum ad obsessos sibi patefacerent transmeatum, ipsos usque adeo coarctavit, ut pacem necessario meditari cogerentur. Habitoque tandem tractatu, dictus Symon cum complicibus suis egressus de insula tertio die Nativitatis Dominici sub certis conditionibus domini regis gratiæ se submisit; videlicet, quod tam ipse quam complices sui starent arbitrio serenissimi Romanorum regis et domini Edwardi, ita quod quicquid illi duo statuerent inviolabiliter observarent; ad A.D. 1265. *Wykes, Titus A.14.* He is compelled to leave the island, and to submit to prince Edward. f. 43.

---

[1] Henry de Sandwich.
[2] Richard Gravesend.
[3] John Gervais.
[4] Stephen Berksted.

A.D. 1265. *Osney, Tib. A. 9.* quorum Wyntoniensis sublatus de medio ibidem in pace requievit. Lincolniensis vero domini Papæ gratiam obtinuit, et in sua diœcesi reversus cum gaudio suos sibi subditos visitans lætificabat.

The younger S. de Montfort fortifies Kenilworth.

Interim Symon filius Symonis, videns se et alios quasi injuste miserabiliter exhæredatos, munivit cas-

---

A.D. 1265. *Wykes, Titus A.* 14. quod se ipsos non solum corporali sacramento præstito, sed et datis obsidibus obligabant.

Quibus per dominum E[dwardum] conductis [1] usque Norhamptoniam, ubi duo reges et multi regni nobiles congregati convenerant, ordinatum est per arbitros supradictos, quod Symon de Monteforti regnum Angliæ vacuaret, et relegatus exilio non rediret, nisi de voluntate regis et communi assensu procerum Anglicorum; et interim, de proventibus comitatus Leycestriæ perciperet annuatim cccc. libras argenti, dum tamen ante transfretationem suam, cautionem juratoriam et fidejussoriam inveniret, quod degens in partibus transmarinis, nec regi nec regno dispendia vel gravamina procuraret. Et cum venisset Londoniam facturus juxta quod condictum fuerat, licentia non petita nec consummato quod spoponderat, consuetæ tergiversationis non immemor, delusis cæteris clandestine transfretavit.

He is sentenced to banishment.

Conduct of those who remain in Kenilworth castle.

Statimque degeneres incolæ, qui morabantur in castro Kenilleuuorthe, quod regis Angliæ dominicum fuerat, discurrendo per vicinas provincias, ut ipsius castri receptaculum, quod sibi refugium speciale delegerant, victualibus et aliis necessariis copiosius instaurarent, sine discretione personarum seu locorum, sævissima depopulatione, quicquid obsessis necessarium decernebant, sceleratis ausibus abducebant; et se contra futuros insultus quos sibi non deesse præsciverant, modis quibus melius poterant præparabant, aggregando sibi sceleratorum vispilionum non modicam multitudinem, ut imminentes impetus dictæ multitudinis fulti sub-

---

[1] *conductis*] conductus, MS.

trum de Kenildworthe, ad quem convolabant quamplures exhæredati de diversis Angliæ partibus, et factus est ibidem exercitus satis magnus et fortis. A.D. 1265. *Osney, Tib. A.* 9.

Videns igitur Symon quod tam magnus exercitus diu non potuit sustentari sine magno periculo totius provinciæ circumjacentis, transtulit se cum multis ad insulam quæ vocatur Exholm; quos insequens dominus Eadwardus in manu forti et valida, post multas hostiles dimicationes inter se ad invicem factas, qualiter- He seizes the island of Axholme. Peace made, and he comes to London

---

sidio possent facilius sustinere: tantamque victualium, supellectilium, omnium necessariorum in castro supradicto coacervare[1] cœperunt abundantiam, ut per septennium conclusis crederent necessaria minime defutura. Magister W[illelmus] de Brehus bonæ indolis adolescens ingenuus, circa mediam Quadragesimam ad Landavensis ecclesiæ celsitudinem unanimiter est electus; qui licet ætate corporis immaturus videretur, pubertatis sufficientiam in moribus et scientia prætendebat. Obiit circa festum Circumcisionis Dominicæ magister S[imon] de Wautone Norwicensis episcopus, appositus ad patres suos in senectute bona; et loco[2] ejus Rogerus ejusdem ecclesiæ prior, a monachis confratribus suis concorditer est electus. Sane conniventibus oculis pertransire non possumus, quin domini regis et conciliariorum insipientiam, si fas sit dicere, transmittamus ad memoriam posterorum. A.D. 1265. *Wykes, Titus A.*14. William de Braose bishop of Llandaff. f. 43 *b*.

Quippe, sicut supra tetigimus, post inopinatam Eveshamiæ triumphalem victoriam, rex et sui complices non sicut decuerat cautiores effecti, sed potius stultiores; sic evecti sunt in sublime, ut futura regni dispendia contemnerent præmetiri: nempe terras, possessiones, res, et redditus singulorum qui in bello Eveshamiæ captivati fuerant vel occisi, sive qui comiti Leycestriæ dum viveret favorem vel auxilium præstiterunt, (illis duntaxat exceptis qui præ timore, vel The spoils after the battle of Evesham carelessly given away by the king.

[1] *coacervare*] coacervate, MS. | [2] *loco*] lecto, MS.

A.D. 1265. *Osney, Tib. A. 9.* with prince Edward. In fear of imprisonment he escapes, and leaves the country.

cumque inter eos sedata fuit tempestas, ita quod dominus Symon venit Londoniam cum domino Eadwardo. Idem vero Symon post paucos dies a quodam præmunitus amico, ne perpetuam, ut dicebatur, pateretur incarcerationem, in noctis conticinio fugam latenter iniit et transfretavit. Eodem anno ii. nonas Februarii obiit piæ memoriæ magister Walterus de Cantilupo,

Death of bishop Walter de Cantelupe. A.D. 1265. *Wykes, Titus A.* 14.

potius ambitione commodi temporalis, quasi pœnitentia ducti, regi seu filio suo, spreta superstitiosa præsumptione provisionum Oxoniæ, iterum adhærere cœperunt,) rex quibuscunque petentibus non solum indigenis sed et alienigenis, sine personarum discretione concessit; et non solum possessiones et redditus exterorum, sed et prædia civium Londoniensium, nulla prorsus habita futurorum consideratione, donavit indignis, sine qualibet præcedentia meritorum.

Fine extorted from the Londoners.

Rex itaque de communitate civium prædictorum pro transgressione quam sibi fecerant et reginæ, xx. milia marcarum extorsit; cujus pecuniæ summa nec vel in modicum fiscum auxit, sed et tota transmarinis creditoribus, qui eam dominæ reginæ dum in partibus degeret transmarinis mutuo concesserant, solvebatur; et ut Anglicis ex præcedentibus malis pessima provenirent ex suorum vacuatione loculorum, Gallicorum sacculos adimplebant; qui toto turbationis tempore conniventes, nulla prorsus Anglicis subsidia præstiterunt. Circa idem tempus dominus Papa, de plenitudine potestatis, cassata electione W[illelmi] decani Eboracensis, qui circa festum Sancti Nicholai de curia rediit Eboracum, contulit archiepiscopatum Eboracensem cuidam fratri de ordine Fratrum Minorum dicto Bonoventure, qui timens pelli suæ, ne forte furiam Anglicorum (quæ nondum sedata fuit ad plenum,) sibi sentiret infestam, tantæ celsitudinis dignitatem domino Papæ sano ductus consilio resignavit, quam ob causam diutior ecclesiæ supradictæ vacatio domino regi non mediocriter extitit fructuosa. Igitur anni

See of York. The election of William de Ruderfield quashed by the Pope, who appoints S. Bonaventura, who resigns through fear.

Wygorniensis episcopus; cui successit magister Nicholaus de Ely, quondam regis cancellarius. A.D. 1265. *Osney, Tib. A.* 9.

MCCLXVI. In isto anno sicut in annis præcedentibus per diversa Angliæ loca quamplures facti sunt hostiles insultus, et invasiones, et hominum strages, tam ex parte regia quam ex parte exhæredatorum; sed domina fortuna dedit semper exhæredatis partem deteriorem. Fuerunt qui dixerunt quod hoc eis accidit infortunium, Civil war. The disinherited have the worst of it. The reason for this being their

---

LXV. series pauculis expedita quiescat, et anni sequentis eventus sub stili compendio percurramus. A.D. 1265. *Wykes, Titus A.*14.

MCCLXVI. Anno protinus inchoante, quo Summi Patris Sapientia virginalis uteri clausulam obumbravit M°CC°LX°. sexto, dominus legatus recepto prius rescripto sedis Apostolicæ, dominos Londoniæ[1] et Cicestriæ[2] citari fecit, ut comparerent coram eo Londoniæ die Lunæ proxima ante Ramos Palmarum, et publicato coram innumerabili populo confluente rescripto sedis Apostolicæ memorato, suspendit eos ab officiis et beneficiis, et ab administratione tam spiritualium quam temporalium, et nihilominus citavit eosdem, quod infra tres menses post citationem factam Apostolicæ sedis se conspectui præsentarent sub pœna depositionis perpetuæ, ibidem a summo Pontifice, cui dum legationis officio fungeretur (ut supra tetigimus) se reddiderant indevotos, pœnas vel præmia pro meritis accepturi: qui se statim licet inimici limina[3] beati Petri non sine cordis angustia festinatis gressibus transfretabant. Idem quoque factum est de Wyntoniensi[4] die Lunæ proxima post quindenam Paschæ, qui mente lugubri præcedentes vestigio sequebatur. In supradicto domini Papæ rescripto[5] cum legeretur, audivi quatuor exprimere causas, quarum quælibet ad degradationem de The bishops of London and Chichester summoned by the legate. f. 44. The bishop of Winchester.

[1] Henry de Sandwich.
[2] Stephen de Birksted.
[3] *limina*] lumina, MS.
[4] John Gervase.
[5] *rescripto*] rescripta, MS.

A.D. 1266. *Osney, Tib. A.* 9. f. 72 *b.* dispersion throughout the country.

quia dispersi semper fuerunt per diversas regni provincias et nunquam simul congregati; unde ad hoc satis bene concordat illud evangelicum, *Omne regnum* sive collegium *in se divisum desolabitur.* Fuerunt etiam et alii qui dixerunt quod hæc infortunia eis evenerunt, quia tam hostiliter contra dominum regem ligium dominum suum insurrexerunt. Eodem anno S. Luc. xi. 17.

A.D. 1266. *Wykes, Titus A.* 14. Causes of the citation.

jure sufficere poterat singulorum. Prima quod cum citarentur a Papa, dum legationis officium exerceret in partibus Gallicanis, ut coram eo die certo Bononiæ comparerent, nec per se, nec per procuratores idoneos comparere curabant; quinimmo[1] cum instinctu proprio, prout superius est expressum, transfretantes coram eo personaliter sisterentur, quod eis per eundem legatum fuit injunctum, videlicet quod comitem Leycestriæ et filios suos, comitem Gloucestriæ, et alios regni nobiles nominatim expressos, nec non omnes fautores et coadjutores eorum excommunicarent, civitatem Londoniæ et habitatores Quinque Portuum supponerent interdicto; redeuntes in Angliam exequi recusabant, causantes comminationem baronum et Quinque Portuensium, quam secundum evangelium timuisse non debuerant, si *zelus domus Dei* eos vel in modico *comedisset.* Dicit enim veritas evangelica; *Nolite timere eos qui occiderint corpus, animam autem non possunt occidere,* &c.; ex quo contemptu liquido constat eos inobedientiæ vitium incurrisse. Secunda, quod contra sacramentum fidelitatis domino regi præstitum ipsum totis viribus, auxilio, consilio, et favore una cum baronibus impugnabant: ob quæ evidenter in perjurium inciderunt. Tertia, quod scientes comitem et fautores suos sententia excommunicationis auctoritate summi Pontificis innodatos, eis adhærendo, prout superius prætactum est, communicantes excommunica- Ps. lxviii. 10. S. Matt. x. 28.

[1] MS. repeats *immo.*

videns dominus rex quod nisi audacia illorum qui erant in munitione castri de Kenildworthe citius reprimeretur, multa mala possent regno suo evenire; nam numerus eorum de die in diem crescebat, et totam patriam circumquaque vastabant et spoliabant; collecto igitur exercitu non modico, venit rex apud Warewike et per

A.D. 1266. *Osney, Tib. A.* 9. The king advances against Kenilworth castle.

---

tis consimili sententia juxta dicta Canonum fuerant involuti. Quarta, quod scientes se excommunicatos, quod ignorare [non] debuerant, cum ignorantia crassa et supina non excuset, immiscuerunt se divinis, quamobrem facti sunt irregulares; verum ex dicta exinanitione pontificum, accrevit tam legati quam domini regis ærarium: dum hic commodis ex spiritualitate provenientibus potenter incumberet, ille proventus temporalium suis usibus applicaret, ut verificaretur illud propheticum, *Residuum locustæ comedit eruca, residuum erucæ comedit brucus;* et illud, *quod non capit filum*[1] *capit viscus.*

A.D. 1266. *Wykes, Titus A.* 14. f. 44 *b.*

Joel. i. 4.

Adveniente ergo tempore, quo virentibus undecunque foliis silvarum tegmina chlamidantur, baronum, qui se exhæredatos publice vocitabant, quietis impatiens furia non quievit. Nempe duce comite[2] Ferariensi, qui domino rege[3] liberatus nullam pæne terrarum suarum præsensit diminutionem, Baldewinus Wake, Johannes Deyville, et aliorum baronum et militum innumerabilis multitudo, adjuncta sibi vispilionum tam equitum quam peditum infinita caterva, occiduas scilicet et aquilonares cœperunt depopulare provincias, rapinis et incendiis miserrime devastantes, cujusdam silvæ densitatem, quæ lingua Anglorum Suffeldfrith vulgariter appellatur, sibi pro refugio deligentes. Adam quoque Gurdun ejusdem sceleris imitator, meridionales Angliæ plagas, congregatis[4] sibi consimilis nequitiæ satellitibus,

Injuries to the country by the disinherited barons.

Adam Gurdun.

---

[1] *filum*] filius, MS.

[2] *comite*] comitem, MS.

[3] *domino rege*] dominum regem, MS.

[4] *congregatis*] congregata, MS.

A.D. 1266. *Osney, Tib. A. 9.* aliquod tempus ibidem moram faciens, expectabat marchiones cum suis machinis et alios magnates et fideles suos per Angliam constitutos. Ipsis igitur in unum convenientibus, et omnibus rite et ordinate præparatis, June 25. in crastino Sancti Johannis Baptistæ rex cum suo exercitu vexillis displicatis iter arripuit versus Kenildworthe, et castrum fixis tentoriis circumquaque obsedit.

A.D. 1266. *Wykes, Titus A.14.* furibunda debacchatione cœpit invadere, et varias percurrendo provincias rapinis[1] simul et incendiis devastare.

Alii quoque quamplures bonis suis non immerito spoliati, in singulis fere regni provinciis scelestissimas sibi cœperunt conjungere comitivas, ut vel suas ulciscerentur injurias, vel ut saltem sibi de quæstu nefariæ deprædationis suæ victualia propagarent. Talibus igitur incommodis regnum Angliæ tabescens inconsolabiliter sua poterat dispendia deplorare. Igitur rex et dominus E[dwardus] compatientes provinciæ desolatæ, dominum H[enricum] serenissimi Romanorum regis primogenitum, ducem et capitaneum catervæ cujusdam baronum et militum et bellatorum multitudinis infinitæ, ut eos qui partes aquilionares perturbabant suis viribus propulsaret, ad partes illas sano freti consilio transmittebant; qui strenuo prædictorum bellatorum Battle of Chesterfield, May 15. agmine circumcinctus die Sabbati in vigilia Pentecostes devenit in quoddam burgum quod vocatur Cestrefeld, et invenit ibi comitem Ferariensem, et prædonum sibi cohærentium detestabilem comitivam, et statim turmis ad prælium ordinatis, regii proceres loricati coopertis vehiculis trepidatione sepulta in supradictos maleficos, f. 45. qui in burgo supradicto fiducialiter morabantur, militariter irruerunt. Sane interim necessitate coacti armis se bellicis protinus munientes, ut urgentes externos potenti virtute repellerent, strenuissime dimicabant,

---

[1] *rapinis*] rapinas, MS.

In ista obsidione tam ex parte regia quam ex parte eorum qui erant in castro multa et magna facta sunt mirabilia. Item durante ista obsidione, de consilio regis et legati et Angliæ magnatum electi sunt duodecim qui ordinarent de statu regni et exhæredatorum, qui inter cætera quandam ordinaverunt provisionem quæ vulgariter vocatur "dictum de Kenildworthe," in

A.D. 1266. *Osney, Tib. A.* 9. The dictum of Kenilworth.

---

sed tandem post strenuissimam utrinque dimicationem, divina cooperante clementia, victoria devenit ad regios, et innumerabilem populum de comitiva comitis Ferariensis gladius devoravit hostilis.

A.D. 1266. *Wykes, Titus A.*14.

Comes utique qui fugere non poterat ignobiliter deprehensus, in signum regalis triumphi captivus non ignobilis ducebatur ad regem Quidam vero de capitaneis sibi cohærentibus venandi gratia in silva quadam vicina convagantes, audito quod acciderat, latebrosa nemoris densitate protecti, ut mortis discrimina declinarent, fugæ se remedio commiserunt. Rex itaque faustis successibus exhilaratus, insignem captivum comitem supradictum misit usque Wyndeshoriam, et in castro tutissime custodiri præcepit compedibus ferreis oneratum.

Capture and imprisonment of Robert de Ferrers.

At dominus E[dwardus] ne nil agere videretur, in eadem septimana Pentecostes per abdita locorum diverticula callide vagabatur, et dominum Adam Gurdun, qui meridionales Angliæ partes invasit, exploratorum circumspecta providentia præmunitus, in quadam silva prope Aweltone circa solis occasum cum turma sua detestabili castra metantem invenit, et audacter evaginato mucrone irruens in eum, gigas et bellator invictissimus solus ipsum militariter impetebat; nam turba quæ sibi subsidium præstitura sequi debuerat, quadam fossicula præpedita ad ipsum tam celeriter devenire non poterat; quamobrem cum forti fortior fortissime dimicare compulsus est; erat enim dictus Adam miles strenuus et bellator robustissimus: sed

Capture of Adam Gurdun by prince Edward at Alton.

A.D. 1266. *Osney, Tib. A.* 9.

qua ordinatione sive dicto continebatur, quod exhæredati deberent facere redemptionem quandam et terras suas recuperare, ita quod quidam darent valorem terrarum suarum quinque annorum, quidam quatuor annorum, quidam trium, quidam duorum, secundum qualitatem personæ et delicti quantitatem. Quæ quidem provisiones fuerunt approbatæ et confirmatæ tam cor-

---

A.D. 1266. *Wykes, Titus A.* 14.

tandem dominus E[dwardus] crudeli tyranno suis sibi subsidia conferentibus prævalebat, ipsumque, plurimis de comitiva sua crudeliter interfectis, quibusdam vero fugientibus, inflicto sævo vulnere captivavit, et usque Wyndeshoriam secum adduxit, atque sicut condecuit diris compedibus oneravit, ne forte comes Ferrariensis ibidem captivatus sine comite moraretur. In ipsa quidem hebdomade Guido de Monteforti, qui in castro Dovoriæ captivatus, minus provide quam deceret per constabiliorum negligentiam servabatur, corruptis custodibus cæterisque delusis, evasit de castro, et ipsis ignorantibus transfretavit in Galliam, cum matre simul et fratribus suis paternas nequitias luiturus.[1] Rogerus Norwicensis episcopus consecratus est Dominica qua cantatur, *Quasi modo geniti*.[2] Circa festum Ascensionis rediit Bonefacius archiepiscopus Cantuariensis in Angliam, et consecrati sunt ab eodem in octavis Pentecostes Nicholaus Wygorniensis, et W[illelmus] Landavensis episcopi.[3]

Escape of Guy de Montfort from Dover castle. f. 45 *b*.

Siege of Kenilworth castle, June 25.

Dum hæc siquidem agerentur, dominus Edmundus filius regis Angliæ postumus, adjuncta sibi militum et bellatorum multitudine copiosa, in oppido Warewike morabatur, ut infestos prædones castri Kenilleuuorthe potenter urgeret, ne, sicut consueverant, nullo prorsus

---

[1] *luiturus*] luituras, MS.

[2] *i. e.* Low Sunday, that year April 4.

[3] This and the previous sentences are after *impetebat* (p. 189, l. 31), in the MS.

porali sacramento quam sigillorum appositione omnium prælatorum totius Angliæ in festo Omnium Sanctorum, qui ibidem auctoritate domini legati ad hoc fuerant specialiter convocati. His ita ordinatis, missi sunt a latere regis sollemnes nuncii ad eos qui erant in castro et ad eos qui erant in insula de Ely, ut venirent ad pacem regis et starent ad prædictorum duo- A.D. 1266. *Osney, Tib. A.* 9. The terms offered to those in the isle of Ely,

obstaculo resistente viciniam[1] rapinis et incendiis devastarent, quos frequenter egredientes, ut vel consueto debacchationis genere sibi necessaria prædarentur, vel ut ipsum irritando provocarent ad prælium, [per] exploratores callidos præmunitus cum turmis militaribus robustissime persequendo, vix fugæ præsidio mortis pericula declinantes, in castri refugium regredi compellebat. Rex itaque cunctis regni proceribus in adjutorium evocatis, qui sibi ratione feodorum suorum, vel homagii præstiti deesse non debuerant, vel nolebant, in crastino Nativitatis Sancti Johannis Baptistæ castrum supradictum cœpit obsidione concludere, et admotis undequaque plurimis machinarum generibus conclusam multitudinem modis omnibus qui excogitari poterant infestabat. Illi vero munitione tutissima circumcincti, inopinatis frequenter egressibus obsessores, cum se credebant in tuto consistere, viriliter impetebant, et facta militariter externorum strage sævissima, ad suum redierunt refugium: obsessoribus siquidem et obsessis balistarum officio jacula sine intermissione proicientibus, alterna partium concertatio humani sanguinis prodiga non modicum[2] utrobique sanguinem effundebat. Protractaque est obsidio usque festum Omnium Sanctorum, domino Romanorum rege pariter et legato sæpe mediatoribus effectis, ut in formam pacis honestam mutuo colligarent; sed conclusorum impatiens obstinatio A.D. 1266. *Wykes, Titus A.*14.

[1] *viciniam*] vicinas, MS. | [2] *modicum*] modica, MS.

A.D. 1266. *Osney, Tib. A. 9.* who refuse them. decim ordinationem ; qui omnes respondentes dixerunt quod noluerunt aliqua ratione stare eorum ordinationi sive dicto, tum quia electi fuerunt sine eorum assensu et voluntate, tum quia eorum dictum fuerit nimis

Sufferings of those in the castle of Kenilworth. durum et quasi intollerabile. Post breve igitur temporis intervallum, ipsi qui erant in castro variis detinebantur infirmitatibus, et ita vehemens inter eos

---

A.D. 1266. *Wykes, Titus A.14.* non permisit quod per eos quomodolibet concordia formaretur, quippe qui in victualibus sufficienter abundabant, et quod Symon de Monteforti ad obsidionem suis viribus amovendam, et ad eorum liberationem celeriter faciendam de partibus Gallicanis in manu potenti fuerat adventurus, quique super hoc literas suas consolatorias frequenter acceperant, et ad terrorem cæterorum mendacissime jactabant.[1] Occidentalium partium dissidia prælibata paululum relinquentes, stilum nostrum ad ea quæ in partibus orientalibus pullularunt incommoda convertamus.

f. 46. The disinherited barons in the isle of Ely. Exhæredatorum caterva non modica clanculo colligata, validaque conjuratione connexa, circa festum Sancti Michaelis provinciam quandam paludosam lacubus et fluminibus, nec non intransibilibus paludibus circumcinctam, quæ insula Eliensis vulgariter appellatur, arte potius usa quam viribus, conniventibus incolis introivit. Qua obtenta, protinus insulanis præ multitudine confluentium resistere non valentibus sic armis et victualibus muniebant, factis in aqua propugnaculis ingressus et regressus calliditatis præmeditato genere præcludentes, quod ipsis invitis nullus ad ipsos patebat ingressus, ipsi quoque quotiescunque volebant ad vicinas se provincias transferebant, tanta vispilionum quos sibi colligaverant comitiva stipati, quod quicquid in Norfolchia, Suffolchia, seu comitatu Cantebrigiæ victualium seu

---

[1] *jactabant*] jactuabant, MS.

invaluit pestilentia et fames quod de eorum salute desperabatur et vita. Tandem nutu Dei, ut credebatur, dominus rex de consilio suorum misit ad eos ut castrum redderent et venirent ad ejus pacem et gratiam. Qui super hujusmodi mandato inter se deliberantes et statum suum miserabilem considerantes, illis qui missi fuerant responderunt, "Si placet domino regi et suis, A.D. 1266. *Osney, Tib. A.* 9. They offer to surrender, unless they obtain

---

suppellectilium poterat inveniri, cum etiam in adjacentibus undequaque provinciis, non habita consideratione personarum seu locorum, ad suam et suorum sustentationem in insulam supradictam nefariis ausibus abducebant, et in eadem tutissime sine resistentia qualibet hyemabant. A.D. 1266. *Wykes, Titus A.* 14.

Ex confluentibus ad eos prædonum copiis in tantæ proterviæ proruperunt audaciam, quod non solum oppida minora, burgos, et villulas adjacentes luctuosa depopulatione vastarent, detestanda sane sacrilegia perpetrantes, dum bona personarum ecclesiasticarum et etiam laicorum causa refugii in locis sacris deposita, nec locis dedicatis, ordinibus seu personis, nec sacris temporibus deferentes, violenter abraderunt; verum etiam nacta temporis opportunitate latentes egredientes super illam opulentissimam civitatem Norwici, quæ ratione cathedræ pontificalis totius diœcesis obtinet principatum, inopinatis ausibus irruerunt, civibus præ timore mortis vel incendii resistere non curantibus, et quicquid in ea venale seu pretiosum cujuscunque generis poterat inveniri, in equis et curribus abducentes in insulam transvehebant. Et cujus cor saxeum cives prius opulentos et jam bonis omnibus spoliatos, urbemque florentissimam divitiarum opulentia qua prius abundaverat viduatam inconsolabiliter non deplorat? Vulgo siquidem dicebatur, quod summa bonorum quæ supradicti cives in ipsa direptione perdiderant secundum justam æstimationem ad viginti milia marcarum et amplius ascendebat. Acta sunt hæc circa festum Sancti They plunder Norwich. Dec. 6.

A.D. 1266. *Osney, Tib. A.* 9. aid from Simon de Montfort. f. 73.

" volunt omnes, qui in nostro sunt contubernio, con-
" sulere dominum Symonem de Monteforti, qui est in
" transmarinis partibus, per nuncios satis fideles super
" præmissis, et quod ad certum diem veniat ad nos-
" trum præsidium et castri sui ereptionem seu defen-
" sionem; sin alias, domino regi castrum libere et
" absolute sine aliqua tergiversatione reddemus; ita

A.D. 1266. *Wykes, Titus A.* 14. f. 46 *b.*

Nicholai confessoris et pontificis mense Decembri. Circa idem tempus dominus Papa de plenitudine potestatis Eboracensis ecclesiæ pontificium, quod frater Bonaventura resignaverat, contulit magistro W[altero] Giffard tunc Bathoniensi episcopo; cui successit in Bathoniensem dominus W[illelmus] de Bittone, vir providus, non minus virtutibus quam ætate maturus.[1] His breviter annotatis ad obsidionem prætactam quam reliquimus revertamus.

Walter Giffard archbishop of York.

Sufferings of the besieged in Kenilworth.

Deficientibus in castro Kenilleuurthe victualibus non solum hominum, sed et pabulo jumentorum, conclusa multitudo præ ciborum penuria tabescebat, adeo ut jumentorum carnibus vescerentur pro deliciis, et undæ labentibus haustibus sitis ardorem pro vino et aliis potuum confectionibus extinguere cogerentur. Quinimo cotidianis ciborum distributionibus sibi parcius solito ministratis, citra satietatem singuli se reficere sunt compulsi, quod tamen latuit obsessores; unde factum est quod obsessi contra externos insultus, quos cotidie solito validius accrescere sentiebant,[2] se segnius et mollius defendebant. Cæterum ædificia castri sic fuerant fundibulorum jactibus conquassata, quod præ lignorum penuria cremandorum temporis hyemalis intempesta frigora diutius sustinere non possent. Igitur ut honestis conditionibus et castrum dedere viderentur, et suam quam tetigimus penuriam palliarent, habito invicem

---

[1] MS. inserts *est.*

[2] *sentiebant*] sentiebat, MS.

" tamen quod medio tempore sit pax domino regi pro A.D. 1266.
" nobis et suo exercitu, et sit nobis pax pro domino *Osney, Tib. A.* 9.
" rege et suis, qui sumus undique hostium insidiis
" circumvallati, salvis etiam nobis et nostris vita et
" membris et aliis rebus nostris mobilibus, et quod
" super his fiat hinc inde securitas vera sine fraude
" aliqua et deceptione." His auditis, dominus rex,

---

tractatu non modico, præmeditata solertia fruebantur, A.D. 1266.
et die Lunæ proxima post festum Sancti Leonardi *Wykes, Titus A.* 14.
inter ipsos et regem amicabiliter sic convenit, quod Nov. 8.
dominus Ricardus de Emundeville et alii duo milites, necnon quinque alii egrederentur de castro, et quadraginta dierum circulo per regem loco obsidum pro omnibus tenerentur in custodia; et si forte Symon de Monteforti infra terminum prænotatum venisset obsessis in adjutorium, obsides supradicti sine qualibet contradictione reponerentur in castro; alioquin supradicti castri domini regis occupatores infidi elapso termino domino regi castrum restituerent, salvis tam sibi quam obsidibus prætaxatis vita et membris, equis et armis, necnon et universis bonis eorum tam bene quam nequiter adquisitis. Interim obsessores et obsessi, vacantes otiis, a mutuis quieverunt insultibus; appropinquante quoque quadraginta dierum circulo, prætaxato die Lunæ Dec. 20.
proxima ante festum Sancti Thomæ Apostoli deficientibus Surrender of Kenilworth castle,
sic in castro victualibus quod ultra duo dies ulterius
victualia non haberent, videntes sperata sibi diutius adjutoria minime proventura, munitionem obsessam urgente necessitate regi tanquam vero domino reddiderunt. Egredientes quoque de castro quanta famis inedia tabescebant, pallor vultus et cutis glaucitas evidentissime
prætendebant. Quinimmo obsessores externi, egredien- f. 47.
tibus obsessis, cum limina[1] deditæ munitionis ingrede-

---

[1] *limina*] lima, MS.

A.D. 1266. *Osney, Tib. A.* 9. habito consilio cum proceribus suis, annuit eorum petitionibus; et datis hinc inde obsidibus et pacis securitate accepta et voce præconaria per totum exercitum proclamata, destinantur nuncii ad dominum Symonem ut prælocutum est. Postea vero quamplurimi eorum qui erant in castro adeo vexabantur morbo disentirico et aliis infirmitatibus, quod ipsi qui sani erant corruptionem et languorem infirmantium sustinere non poterant; et ideo ante nunciorum reversionem domino

Messengers sent to Simon de Montfort.

But they resign the castle before the return of the messengers.

A.D. 1266. *Wykes, Titus A.*14. rentur, præ fœtoris nimietate pæne fuerant suffocati. Rex itaque deditum sibi castrum statim domino Edmundo filio suo postumo, nescio quorum ductus consilio, conferebat, et se statim recreationis gratia transferebat Wodestokiam, ut ibidem Nativitatis Dominicæ solemnia celebraret; indeque secessit Londoniam, ut solemnitatem beati Edwardi, quæ in vigilia Epiphaniæ annuali revolutione contingit, consueta devotione recoleret; quo peracto statim literis suis per universum regnum undequaque transmissis, universos regni magnates, tam personas ecclesiasticas quam sæculares, qui sibi deesse noluerant, convocavit, ut vero in Octavis Purificationis beatæ Mariæ coram eo convenirent apud Sanctum Edmundum, collocutione mutua tractaturi qualiter insulanorum furiam possent sua virtute reprimere, et desolatæ provinciæ necessitatibus providere.

which is given to prince Edmund.

Jan. 5.

Parliament summoned to St. Edmund's Bury, Feb. 9.

Advenit ibidem legatus, et missis in insulam pontificibus et aliis nobilibus, monuit insulanos ut relicta vesania in honestam pacis concordiam consentirent, et domini regis se beneplacitis coaptarent. At illi tam in profana multitudine spem ponentes, nec credentes se in provincia tam inaccessibili posse quomodolibet impugnari, in malitia sua nequiter obstinati inflexibiles perstiterunt. Soluto quoque parliamento, rex cum innumerabili bellatorum et militum comitiva secessit Cantebrigiam, frustra gestiens introitus et exitus insulæ prænotatæ concludere, appositis undequaque

Advice of the legate (Ottobonus) to the occupiers of the isle of Ely.

But they persevere, and while the king wastes his time at Cambridge,

regi castrum reddiderunt et exeuntes latitabant inter amicos suos recreationis gratia et consolationis, sicut hi qui erant fessi et gravati multis tribulationibus et doloribus et aliis periculis non modicis. Reddito igitur domino regi castro et filio suo nomine Eadmundo ad custodiendum tradito, rex cum suo exercitu ab illa obsidione recessit; et die proxima ante Vigiliam Natalis Domini venit apud Oseneiam, et ibidem per septem dies celebravit Natalis Domini solemnitatem cum omni jocunditate et tripudio. Postea iter arripuit cum exer-

A.D. 1266. *Osney, Tib. A.* 9.

The king at Osney, Dec. 23, and spends Christmas there.

custodibus ne, sicut consueverant exeuntes, vicinas sine repulsa possent depopulare provincias; ipse quoque per totam Quadragesimam et amplius cum exercitu copioso in Cantabrigia inutiliter morabatur. Siquidem etsi dominus rex de oppidis maritimis, viz. Gypewiche, Donewyche, Gernemuthe, Linna, classem non modicam convocasset, et imposita bellatorum multitudine insulanos navigio fortiter impetisset, exeuntibus insulanis in occursum illorum, et in salo potentissime dimicantibus, regii tamen bellatores devicti pariter et confusi; quibusdam vulneratis, aliis crudeliter interfectis, vix ad propria sunt reversi.

A.D. 1266. *Wykes, Titus A.* 14.

they defeat his fleet.

Rege quoque sicut prædiximus ibidem inutiliter commorante, intimatum fuit domino Edwardo, quod dominus Johannes de Vesci magnatum Aquilonarium non modicam sibi conjunxerat comitivam, facta invicem mutua conjuratione, quod quilibet alii colligatione firmissima cohæreret, et unusquisque alterius fretus subsidio, terras proprias quas rex, ut supra tetigimus, coadjutoribus suis minus discrete contulerat, ipsis violenter expulsis, motu proprio resarciret, et obtentas contra quoslibet defensaret. Dominus vero Johannes ne ultimus videretur, castrum suum de Alnewyche et terras plurimas adjacentes quibus fuerat viduatus, juxta formam habitæ conjurationis resumere non expavit. Sane dominus Edwardus hoc audito, congregatam

Submission of John de Vesci to prince Edward.

f. 47 *b.*

A.D. 1266. *Osney, Tib. A.* 9. He besieges the isle of Ely.

citu suo versus Windeshoram, et inde post paucos dies versus insulam de Ely, ubi obsedit exhæredatos et satis fortiter expugnabat. Eodem anno dominus Papa Clemens quartus transtulit magistrum Walterum Giffard episcopum Batoniensem ad archiepiscopatum Eboracensem. Eodem anno ecclesia Anglicana cœpit solvere domino regi decimam omnium proventuum tam bonorum spiritualium quam temporalium cum duobus annis sequentibus, et hoc auctoritate Apostolica.

A tenth paid by the church to the king.

The disinherited apply to Gilbert de Clare, earl of Gloucester,

MCCLXVII. Audientes igitur qui erant in insula de Ely adventum regis et suorum, multi ex eis clam exierunt et in partibus Londoniæ devenerunt, et latitantes expectabant adventum G[ileberti] comitis Glo-

---

A.D. 1266. *Wykes, Titus A.*14.

militiam et bellatorum multitudinem copiosam ad partes cœpit traducere boreales, et dictum dominum Johannem dux ille potentissimus usque adeo coarctavit, quod castrum et terras quas proprio resumere præsumebat instinctu, protinus resignavit, quinetiam proprium confitendo debitum, domini E[dwardi], cujus inæstimabilis et universa semper contra transgressores extitit misericordia, gratiæ se submisit, qui pius et misericors non solum distulit ultionem, sed et veniam tribuit transgressori. Cæteri vero conjuratores animo consternati, indemni castigatione cautiores effecti, a pristina protinus præsumptione cessabant. Hujus igitur anni turbationibus explicatis, sequentis anni seriem ad posterorum memoriam pro nostræ parvitatis modulo perstringamus.

Merciful character of prince Edward.

London occupied by the earl of Gloucester and others, April 10.

MCCLXVII. Anno quo Verbum Patris altissimi in utero Virginis meruit incarnari MCCLXVII., dum rex Angliæ frivolam et inutilem in Cantabrigia moram traheret, G[ilbertus] de Clare comes Gloucestriæ, ne nil agere videretur, domini W[illelmi] de Midichenely[1] de Edwardestone, magistri Rogeri de Leycestre, Henrici de Borham fœdo fretus consilio, circa Dominicam Pal-

---

[1] Sic MS. for *Munchensi* or *Monte Canisio*.

verniæ, qui eis occurrebat in manu forti et valida. Qualiter vero comes et exhæredati fuerant confœderati, nescio—Deus scit. Veniens igitur comes Londoniam post Annunciationem beatæ Virginis, civitatem ingrediens eam occupavit, et multas injurias quibusdam civibus inferebat. Exhæredati vero maneria et villas sibi adversantium circumquaque spoliabant et palatium

A.D. 1267. *Osney, Tib. A.* 9. who occupies Londoon.

They plunder the manors of their oppo-

---

marum, obtenta tamen prius per cives Londonienses licentia domini regis, quod ipsi tanquam fideli et devoto suo civitatis aditum non negarent, ipsam (si fas sit dicere) minus honeste quam deceret ingrediens occupavit, ignorantibus quibusdam civibus mysterium quod inter ipsum et conciliarios suos paucis consciis gerebatur, quibusdam non consentientibus ut dicebatur, qui timore potius quam amore voluntati regiæ paruerunt. Confluebant ad eum non solum ipsius comitis subjugati dominio, verum etiam externorum multitudo non modica, quinetiam Johannes de Heyville, qui exhæredatorum in insula commorantium capitaneus dicebatur, et Robertus de Wyleby, qui non solum strenuæ multitudinis comitiva qua continue cingebatur, sed et robustæ dimicationis solertia[1] cæteris præpollebat, relicta quam prædiximus insula, civitatem Londoniæ cum turba innumerabili, ut[2] comiti votivum communicarent adjutorium, introibant. Comes itaque civitatem ipsam bellatoribus, armis, et victualibus muniebat, januas urbis adhibitis custodibus undequaque concludens, ut quorumlibet externorum insultus formidare minime cogeretur; ut autem dolosam civitatis occupationem honesto quodam tegmine palliaret,[3] de prædictorum sibi cohærentium, quorum minus sano consilio potissime fruebatur, præmeditata calliditate ad excusandas excusationes in peccatis ridiculosa sibi figmenta contexuit, videlicet quod pro utilitate reipublicæ

A.D. 1267. *Wykes, Titus A.*14.

John d'Eyville and Robert de Wyleby resort to him.

f. 48.

Endeavour of the earl to induce

---

[1] *solertia*] solertiam, MS.

[2] MS. inserts *ad*.

[3] *palliaret*] palliarî, MS.

A.D. 1267. *Osney, Tib. A.* 9. nents and the king's palace at Westminster. f. 73 *b.* Attack on the Tower.

regis apud Westmonasterium deteriorabant et vilissime deturpabant. Turrim Londoniæ, in quo legatus cum suis perhendinabat, hostiliter impugnabant. Fuerunt qui dixerunt quod multi qui erant ex parte regia fide et juramento comiti fuerant obligati, ita quod ad suum venirent mandatum si necesse fuerit, ut exhæredati ad statum meliorem restituerentur; ob quam causam istam

---

A.D. 1267. *Wykes, Titus A.* 14. the king to come to terms with the disinherited barons.

causam communitatis totius regni gerere nitebatur, ut dominum regem inducerent, quod exhæredatos admitteret ad gratiam et ad pacem, et terras eorum et possessiones, quas diversis personis indiscrete contulerat, sub certis conditionibus eis restituere cogeretur.[1] Quinimmo confingebat, quod pro commoditate regni dominum Edwardum nitebatur inducere, ut sacramentum quod sibi præstiterat (quando sicut supra tetigimus apud Hereford de custodia comitis tam prudenter evasit) tanquam honestum et toti regno pernecessarium saniora meditans observaret. Articulos quoque juramenti, quos supra nos posuisse meminimus, ad præsens brevitatis causa pertransire non pudet. Rex igitur audito quod civitatum Angliæ principissa per infidos indigenas in dolo fuerat occupata, animo consternatus obstupuit, honestatem regiam non decere decernens, relictis insulanis, quos ut poterat coarctavit, adjacentes provincias Sathanæ satellitibus tyrannice debacchantibus ad prædam exponere subsidio destitutas. Cæterum perniciosius universis ratione subnixis, nec immerito, videbatur urbem supradictam, quæ sic iterato nefaria suggestione delusa, pristinam resumendo vesaniam, a rege suo sub quadam comminatione desciverat, furibundis satellitibus dedere negligendo. Dum itaque talium perplexitatum fluituationes in regis animo versarentur, fidelibus suis qui secum in Cantabrigia morabantur mutuo pertractantibus quid horum censeretur esse consultius, insulanos sumptuosa sed inutili tamen coarctatione concludere,

V. pp. 161, 165.

Alarm of the king.

---

[1] *cogeretur*] cogerentur, MS.

attemptavit præsumptionem sive animositatem. Audiens dominus rex tumultum et turbationem quæ fiebat Londoniæ, relictis quibusdam ad prædictæ insulæ custodiam, celeriter venit cum exercitu satis magno et forti ad succurrendum legatum qui erat in arce Londoniæ; qui veniens Londoniam non potuit habere ingressum, nisi vellet intrare tantum cum tribus vel ut urbis nequiter occupatæ liberationi cum faventium sibi procerum cuneis se transferret; ecce dominus Edwardus festinatis gressibus de partibus veniens Aquilonis strenuissima comitatus militia domini regis non mediocriter auxit exercitum; et continuo conglutinatis exercitibus procedentes, versus partes Londoniæ se cum tota multitudine transtulerunt.

A.D. 1267. *Osney, Tib. A.* 9. The king advances to London to relieve the legate. His entry into London prevented.

A.D. 1267. *Wykes, Titus A.* 14. His army is reinforced by prince Edward, and marches upon London.

Quippe dum hæc agerentur, dominus legatus considerans sibi suisque, si Londoniæ moraretur, verecunda prorsus vitæ discrimima minime defutura, sano fretus consilio urbe relicta, arcem regiam, quæ Turris Londoniæ dicitur, cum turbis sibi familiaribus introivit, et obturatis januis contra externos insultus quos sibi non deesse patulo prævidebat, conclusam familiam quantumlibet modicam ad castri defensionem pro suæ possibilitatis modulo præparavit, et pro tuendis corporibus ad motus bellicos animavit. Nec mora, comes cum suis copiis urbe potitus ut prædiximus, domini regis et liberorum suorum et exercitus eorum innumerabilis adventu præcognito, ut imminentes insultus virilius propulsaret, Turrim Londoniæ, in qua legatus non sine formidine morabatur inclusus, cujus ultro sibi suisque negabatur introitus, obsidione conclusit, et admotis machinis ei[1] parti quæ civitati contiguatur, nec non balistarum officio jacula funestissima sine intermissione proicientium conclusos fortiter impugnabat.

The legate shuts himself up in the Tower, f. 48 *b*. where he is besieged by the earl of Gloucester.

[1] *ei*] ea, MS.

A.D. 1267. *Osney, Tib. A.* 9. vel quatuor militibus. Indignatus rex noluit suum derelinquere exercitum, sed extra muros civitatis perrexit ad Turrim et per quoddam posticum eduxit legatum, et secum adduxit usque ad abbatiam de Stratford, duobus miliaribus a civitate distantem. Exhæredati vero audientes de adventu regis, libentissime volebant exire ad præliandum, sed per comitem fuerunt

The legate released and brought to Stratford. Desire of the disinherited for

---

A.D. 1267. *Wykes, Titus A.* 14. At conclusi machinas exiles et pauperculas, quas in Turri repererant, pro modulo suæ possibilitatis cœperunt erigere, et insultantes vice versa repellere, ne forte præmunitionis indefensæ penuria periclitarentur obsessi, et, quod absit, Turri dedita vel viribus occupata, occasione tanti refugii animarentur, interim et externorum oppugnationem contingeret impediri: his quoque duobus incommodis providere remedium salubri usa consilio invigilabat regiæ solertia comitivæ.

He is freed by the king, Quippe cum rex cum favente sibi copia quadam nocte satis prope civitatem nihil sibi metuens recubaret in castris, summo diluculo indumentis bellicis totum muniri præcepit exercitum, et expansis vexillis equitans prope mœnia civitatis, videntibus cunctis et invidentibus nec impedire valentibus, præsertim cum januas urbis tam numerosa multitudo egredi non auderet, ipsam pœne ex uno latere circuibat, et arci cartatæ cominus appropinquans, per posticum qui de Turri plagam meridionalem respicit et fluvio contiguatur, legatum potenter eduxit, et ejus loco defensores idoneos intromisit; eductoque legato occupatores urbis non immerito deridebat, et procedens usque Stratford ad tria miliaria prope Londoniam sine quolibet obice castra fixit, morosam sed tamen inutilem protrahens obsidionem, dum pars utraque præcedentium non immemor prælio-rum, in quibus inopinatius quam credi poterat sub eventibus variis alternabat et rotabatur fortunæ volubilitas ignara constantiæ, cogitaret magis cogitationes pacis quam belli. Porro commorantes in urbe, ut vel

who goes then to Stratford.

prohibiti et præpediti. Videns igitur comes se et suos et etiam exhæredatos in arcto positos et undique hostiliter obsessos, misit ad eos in quibus confidebat et [qui] sibi erant affidati ut ad eum equis venirent pariter et armis, sicut inter eos fuit prælocutum constanter et ordinatum. Qui omnes mandatum ipsius parvipendentes et ipsum comitem omnino deserentes, cum dofantasticam gloriam ostentarent, vel ut externos furiosis excursionibus irritarent, ea parte civitatis qua liber eis sine resistentia vel impedimento patebat egressus, Cantiæ scil. et Surreiæ provincias pervagantes, quæcunque poterant inveniri victualia congerebant et non soluto pretio deduxerunt in urbem.

A.D. 1267. *Osney, Tib. A.* 9. a battle prevented by the earl of Gloucester. The earl sends to his friends to

A.D. 1267. *Wykes, Titus A.*14. f. 49.

Quinetiam rationis consideratione non habita, palatii regii Westmonasteriensis, quod diversis in regnis comparationem recipere dedignatur, fores, fenestras, et ostia confractis gunfis vectibus avellentes deduxerunt in suburbium civitatis, quod usitato nomine Suthwerkes dicitur, et inde sibi propugnacula præparare cœperunt, ut si forte per quoslibet impeterentur, oppugnantes tali præsidio facilius propulsarent. Imo, quod non sine dolore referimus, omnes illos quibus per accusationem adversariorum sive præsumptionem impingere poterant, quod partis regiæ fautores existerent, sine personarum differentia trucidabant, vel de pontis cacumine sive de naviculis præcipitatos in flumine demerserunt.

The doors, windows, &c., of the palace at Westminster carried off to Southwark.

Murder of many of the king's adherents.

Nec silentio præterire debemus, quod exceptis quos supra tetigimus insulanis, hostem reipublicæ Henricum Pedonem, qui, prout superius est expressum, convagans [1] per pelagus prædo piraticus, navigantes non solum bonis omnibus spoliavit, sed et immisericorditer trucidavit, in suam non erubuerunt asciscere clientelam.

Henry Pedo the pirate.

Dum hæc Londoniis agerentur, Henricus de Hastinges ita quietis factus impatiens, juramenti quod de non ulterius adversando regi præstiterat, cum dedito castro de Kenilleuurthe cum cæteris occupatoribus impune

Perjury of Henry of Hastings.

[1] *convagans*] convagante, MS.

A.D. 1267. *Osney, Tib. A.* 9. join him ; but they stand with the king. The earl holds out against the king.

mino rege steterunt et contra comitem civitatem obsederunt. Et forte illi *erant ex Phariseis.* Considerans igitur comes quod satis *maledictus est homo qui confidit in homine et ponit carnem brachium suum,* et videns se falsis hominum promissionibus deceptum, se et suos et etiam exhæredatos satis bene confortavit et animavit ad fortia, et strenue civitatem defendebat

S. John i. 24. Jer. xvii. 5.

A.D. 1267. *Wykes, Titus A.* 14.

recederet, prævaricator effectus, non cogitaret cogitationes præcedentium abstergere macularum ; comperto quod egresso, prout supra tetigimus, domino Johanne de Eiville, insularium capitaneo, occupatores ipsi ad suam sibi perniciem relicti sine capitaneo, eandem insulam indiscretius quam decuit vel oportuit adeundam putavit, et factus est malefactorum maleficus gubernator, immoderatiori superbiæ fastu prædecessorum non solum æquiparans, sed excedens. Quippe rege cum proceribus suis circa obsidionem Londoniæ, ut prædiximus, occupato, proceres insulani sublato legis vigore, et nullo disciplinæ metu seu rebellantium viribus coerciti, permissiva quadam libertate gaudentes, vicinas provincias consueto ferocitatis genere crebris incursionibus infestabant. Rex quidem Angliæ cum sibi pecunia minus copiosa suppeteret, qua vel domesticos in victualibus necessariis exhiberet, vel Gallicorum copiis quos in suum frustra convocaverat adjutorium cotidiana stipendia ministraret, cibariis hominum et pabulis jumentorum passim deficientibus, diusculam in obsidione prælibata sed frivolam et inutilem moram traxit, dum neutra partium, quamlibet viribus imparem se videret, adversam conflictu bellico ausa esset invadere. Verum rex Alemanniæ, cui semper ut assolet affluenter pecunia suppetebat, cibariis abundantissime ministratis, agentem irrefragabiliter recreavit exercitum : Johannes quoque Basset præ cæteris regni proceribus cibariorum largitor profusissimus, consimilis munificentiæ non tepidus imitator, citra regiam largitatem consistere duxit inglorium, ejus pro facultatum viribus vestigiis inhærendo.

V. p. 199.

Ravages of the barons in the isle of Ely.

The king's want of money. f. 49 *b.*

Help given by the king of Germany and John Basset.

contra regem et suum exercitum per duos menses et amplius. Tandem reformata pace inter regem et comitem et suos et cives Londoniæ, mediantibus rege Alemanniæ et Philippo Basset, permissus est rex cum suis intrare civitatem. Exhæredatis concessum est ut veniant pro meritis recepturi secundum parium suorum ordinationem, vel quod redimant terras suas secundum

A.D. 1267. *Osney, Tib. A.* 9. Peace made, and the king enters the city. Arrangement with

Tandem vexatione dante intellectum,[1] nunciis intermediis potissime laborantibus cœpit fieri de pace tractatus: sed quia partes alternæ de suis frustra viribus præsumebant, protelebatur pacis negotium per mutuos hinc inde tractatus, licet supradictus Romanorum rex serenissimus cum domino Henrico primogenito suo, domini comitis avunculo, domino Johanne Basset, pluribusque regni nobilibus mediatoribus effectis et efficacissime cooperantibus ut in honestam concordiæ formam mutuo convenirent, diligentissime laboraret; denique post multas hinc inde altercationes, Eo disponente quo nato præconizabat angelica multitudo, *Gloria in excelsis Deo et in terra pax hominibus bonæ voluntatis*, alterna partium rabies furibunda honesto concordiæ vinculo counita, mediante virorum pacificorum solicitudine, conquievit in hunc modum; videlicet quod comes Gloucestrensis proprium quod excusare non poterat confitendo delictum, domino regi civitatem redderet occupatam, et rex *misericordiam* potius exercendo quam *judicium*, eidem comiti et complicibus suis omnem rancorem et motum animi quem contra eos non sine ratione conceperat gratiose remitteret, et illatas tam sibi quam suis injurias perdonaret, dum tamen comes juratoriam et fidejussoriam cautionem præstaret sub pœna xx. milium marcarum, quod in posterum contra dictum dominum regem guerram movere non præsumeret, nec ipsi prætextu occasionis hujusmodi dispendia vel injurias irro-

A.D. 1267. *Wykes, Titus A.* 14. Peace arranged.

S. Jac. ii. 13.

London surrendered to the king.

Oath of G. de Clare.

[1] *intellectum*] so Gale; intermedium, MS.

A.D. 1267. *Osney, Tib. A.* 9. the disinherited. Many of the disinherited make peace with the king for themselves separately.

dictum de Kenildworthe. Fuerunt qui dixerunt quod occasione istius conflictus meliorata fuit conditio exhæredatorum per omnemodum, seu status eorum reformatio. Ita quod quidam eorum de die in diem venerunt ad pacem regis et gratiam sine redemptione per amicorum procurationem. Et quidam eorum terras suas redimebant secundum dictum de Kenildworthe.

A.D. 1267. *Wykes, Titus A.* 14. f. 50.

garet: forma quoque pacis hujus nobilissimis domino Romanorum rege[1] et domino Johanne Basset de consensu partium discordantium compromisso vallata, commissa est per modum arbitrii proferenda. Acta sunt hæc xv. die Junii datis infra triduanis induciis, quod comes cum complicibus suis et universa supellectili urbe egrederetur, et ne forte inter alternas partium familias contentio moveretur, contra regis ingressum universa civitatis hospitia vacuarent.

Entry of the king into London.

Rex itaque post triduum cum universo exercitu civitatem ovanter ingressus, adhibitis tam in ea quam in Turri custodibus de quibus potissime confidebat, ipsam de cætero cautius muniendam ac conservandam esse decrevit. Veruntamen civibus ipsis qui de admissione comitis supradicti ad excusandas excusationes in peccatis aliquantulas poterant prætexere rationes, id est quod expediret potius quam deceret, attendens admissis ratiunculis sub dissimulatione quadam, indulta misericorditer venia condescendit.

John d'Eyville, &c., pardoned.

Quinetiam justitiæ *misericordiam, quæ superexaltat judicium*, anteponens, Johannem Deyville, Robertum de Wyleyby cum complicibus eorum universis et singulis qui relictis insulanis, uti prætactum est, ut comiti cohærerent civitati Londoniarum impudenter se immerserunt,[2] admisit ad gratiam, et omni quam prius meruerant indignatione sepulta, literas veniales sigillo regio consignatas in perpetuæ reconciliationis argumentum non solum clementer, sed et curialiter erogavit. S. Jac. ii. 13.

---

[1] *rege*] regi, MS. | [2] *immerserunt*] immerserent, MS.

Eodem modo fecerant hi qui erant in insula de Ely. His igitur et multis aliis mirabiliter consummatis, quievit terra ab hostilibus incursibus et rapinis. Sed post hoc dominus rex et ejus filius tam a viris ecclesiasticis quam laicis innumerabilem extorquebant pecuniæ quantitatem, ita quod multi plus torquebantur in pacis tranquillitate quam in guerræ perturbatione.

A.D. 1267. *Osney, Tib. A.* 9. The country at peace. Extortions of the king.

Igitur rex stipendiarios fere cunctos, quos de partibus transmarinis frustra traduxerat, solutis affluenter stipendiis ad propria repedare permisit, et cum indigenis sibi cohærerentibus usque festum Sancti Jacobi Apostoli Londoniis continue morabatur, et difusculis (ut assolet) tractatibus de regni moderatione pertractans, nihil memorabile vel famosum quoad regni commoditatem gessit in opere, sed et victualium civitatis deditæ pauculas reliquias inutili sibi familia cohærente consumpsit.

A.D. 1267. *Wykes, Titus A.*14. The mercenaries dismissed; oppressive and useless stay of the king in London.

Porro dominus Edwardus Eliensis provinciæ desolationem toto corde combibens, ut perfidos occupatores militaribus ausibus oppugnaret, arte simul et viribus duxit utendum. Quippe contra scelestissimos prædones illos viros cautela juvare turpe dici non debuit, sed potius virtuti fuerat ascribendum, cum circa hostes reipublicæ triumphus fidei debeat anteponi; quippe pio studio satagens pro publica regni commoditate tantæ multitudinis impetuosos ausus atterere, præmeditata fretus solertia cum domino Nicholao de Segrave ut curatore ejusdem, cui cujusdam propugnaculi seu pessulariæ, quæ volentes ab ingressu insulæ potissime coercebat, commissa fuit custodia, clam collusit, ne quid per eam pateretur impedimenti quo minus prosperaretur in his quæ animo jam conceperat et ad effectum perducere conabatur; cumque super hoc securitate fideque firmissima fulciretur, contracta secum bellatorum manu non modica, Ramesiense monasterium, quod paludosæ provinciæ contiguatur, adiit, et populos ejusdem pro-

Reduction of the isle of Ely by prince Edward.

Assistance given by N. de Segrave.

f. 50 *b.*

At Ramsey.

A.D. 1267. *Osney, Tib. A.* 9. Eodem anno obiit Johannes episcopus Wyntoniensis in curia Romana.

Resignation of abbat Richard de Appeltree. Eodem anno post Circumcisionem Domini bonæ memoriæ Ricardus secundus cognomento de Appeltre, abbas noster, propter suas frequentes infirmitates cessit curæ pastorali in præsentia venerabilis patris Ricardi episcopi Lincolniensis. Iste abbas per octo annos con-

---

A.D. 1267. *Wykes, Titus A.* 14. vinciæ sibi conjunxit pollicitationibus simul et præmiis demulcendo, quod mortis discrimina non verentes, si, quod absit, necessitate vel infortunio cogerentur, secum commori non negarent; provinciales itaque qui navigando pariter et deambulando paludis illius amplissimæ abditissima loca frequenti perscrutatione cognoverant, vias abditas pontibus arundineis per loca prius intransibilia artificiose compositis præparabant, et naturæ defectus artis beneficio suppleverunt: unde factum est ut tam equitum quam peditum multitudo quasi per aridum tutissime transmearet. Huic artificio accedebat in adjutorium æstivi temporis siccitas biennalis, quod loca prius madida adeo, ut ante hoc tempus essent incalcabilia, post munus ætatis[1] fortioris sic fuerant arefacta, quod vere dici poterat, *digitus Dei est hoc.* Itaque supradictæ copiæ militares ostensa sibi per provinciales itinera sub tanti clypeo capitanei peragrare minime formidantes, connivente sicut pepigit domino supradicto,[2] propugnacula supradicta seu pessularias nullo prorsus rebellante transibant, et ignorantibus insulanis infra terminos insulæ prælibatæ jam in solido consistentes, interlabente tantum modico fluviolo quem facile immissis manipulis arundineis, quorum eis affluenter copia suppetebat, sine quolibet obice poterant pertransire, intuentibus cæteris insulanis stuporem et timorem pariter incusserunt. Unde factum est quod repentino

Manner in which the entry into the isle of Ely was accomplished.

Exod. viii. 19.

[1] *ætatis*] etate, MS.

[2] *domino supradicto*] domina supradicta, MS.

tinuos pro manerio de Westone sustinuit placitum satis durum contra Rogerum de Amary militem, qui habuit contra ipsum abbatem in suum adjutorium regem Angliæ et fratrem suum regem Alemanniæ, et fere omnes qui erant tunc temporis de eorum consilio. Tandem sicut domino Jesu Christo placuit, mediantibus

A.D. 1267. *Osney, Tib. A.* 9. f. 74. His suit respecting the manor of Westone.

tantorum hospitum adventu non præcognito pavefacti, ad defensionem propriam seu resistentiam faciendam pigrius moverentur ; veruntamen ne nil agere viderentur, quantulamcunque balistariorum et sagittariorum turmam præmiserunt ad amnem, ut parantibus sibi transitum jaculorum officio vel in modico propulsatis, nobiles cæteri possent interim se suasque evectiones loricis induere, et assumptis cæteris armamentorum generibus, adventantibus ex inopinato adversariorum copiis prælium vel inferre vel excipere ; sed hoc frustra : quippe dominus Edwardus balistarios et sagittarios suos ex adverso fluvioli repensuros supradictis sagittariis talionem sagaciter ordinavit, ne forte præ defensionis penuria tam salubri proposito fraudaretur ; sane cum parato pæne transitu exercitus scienter affectans cum insulanis, quos eminus quasi paratos ad prælium adventare prospexit, inire conflictum, ecce dominus E[dwardus] edicto publico denunciavit eisdem, quod si quis quempiam de suis invaderet, vel ipsum quo minus cœptis insisteret quocunque rebellationis obstaculo præpediret, capitis detruncatione vel suspendio plecteretur, si sibi triumphus, quod nemo poterat ambigere, sorte bellica proveniret. Quo audito dilapsa penitus et sopita pristinæ ferocitatis audacia, universi simul et singuli subita consternatione contriti, supina protinus feritate neglecta, demissis capitibus incedentes agninam mansuetudinem induerunt ; et quod nec prius audire poterant, ejus se gratiæ, quæ cunctis semper extitit gratiosa, voluntarie submiserunt.

A.D. 1267. *Wykes, Titus A.* 14. f. 51. Proclamation of prince Edward. Those in the isle submit.

At ipse indulta sibi sub dissimulatione venia, quam tamen, ut verum non taceam, multiplici ratione dene-

A.D. 1267. *Osney, Tib. A.* 9. rege Alemanniæ et multis aliis clericis et laicis, pax est inter eos reformata, ita quod manerium sicut jus ipsius abbatis penes ipsum abbatem et suos successores remanebit quietum ab ipso Rogero et suis hæredibus et absolutum imperpetuum. Isti abbati successit frater Willelmus de Suttone, procurator domus Oseneiæ, qui

Abbat William de Sutton.

A.D. 1267. *Wykes, Titus A.* 14. ruerant, vix biduanis concessis induciis ut cum sacrilega prædarum suarum coacervatione, civitate simul et insula deditis vacuarent, utramque non sine confusione et dedecore universi pariter egredientes, provincialibus ad propria restitutis, et pristina libertate gaudentibus, non mediocrem lætitiam reliquerunt. At victor exercitus cum triumphali tripudio signis præ gaudio concrepantibus civitatem ingreditur, civibus universis cum pauculis monachorum reliquiis Regi regum gratias exsolventibus,[1] qui sub futuri principis patrocinio civitatis et provinciæ condolens afflictionibus, spurcissimam gentis nefariæ comitivam abradens, libertate reddita, ab eorum humeris importabile servitutis jugum excussit. Fama prævola per totum regnum modico tempore divulgata fautores regios non mediocri lætitia circumfundens, quanto gratius in auribus eorum insonuit, tanto molestius adversæ partis viscera contristavit. Obtento quidem circa festum Sancti Jacobi Apostoli tam felici triumpho, sedatis jam per Angliam pristinarum turbationum motibus procellosis, in cunctis regni finibus successit optata tranquillitas, et evanescente turbationis nubilo, pacis serenitas illucescens incolis bonæ voluntatis gratius arridebat, succedente messium tempore, præconizato per totum regnum Angliæ generali pacis edicto, nobiles singuli redeuntes ad propria, et pro loricis vestes laneas induentes conflabant *gladios suos in vomeres, et lanceas suas in falces,* et præliorum Is. ii. 4.

Victorious entry of prince Edward into Ely.

July 25.

Peace throughout the country.

f. 51 *b.*

---

[1] *exsolventibus*] exsolventes, MS.

primus fuit electus per compromissum. Ipse idem fuit uno et eodem die et confirmatus et benedictus apud Tinghurst, die Sancti Vincentii martyris, a prænominato episcopo. Ab isto abbate vi extortus primo fuit palefridus in ingressu suo a quodam officiali Oxoniensi, nomine Willelmo de Sutton, qui in audientia publice

A.D. 1267. *Osney, Tib. A.* 9. His confirmation and benediction, Jan. 22. A palfrey extorted from him.

exercitio canum et accipitrum[1] solatia commutantes, vel otiis vacare vel negotiis libere poterant indulgere.

A.D. 1267. *Wykes, Titus A.*14. Great plenty.

Neque enim sub silentio sepelire debemus, quam clementer universorum moderatrix Sapientia regni nostri turbationis incommode conquassati dispendia decompensans, post tantarum conquassationum tædia largifluam omnimodorum concessit fructuum[2] ubertatem, ut plebs prius enervis et languida jam prælatorum oblita malorum *sederet super ollas carnium, et comederet panes in saturitatem,* vina insuper Aquitannica abundantissime deferebantur in regnum, et exili pretio venundata vacua prius promptuaria repleverunt, *et excitatus tanquam dormiens Dominus, et tanquam potens crapulatus a vino,* et eduxit panem de terra, et vinum quod lætificat non solum cor hominis, sed ut legitur libro Judicum, Domini et hominis, et completum videbatur illud prophetæ vaticinium, *Date vinum his qui amaro sunt animo, bibant et obliviscantur egestatum eorum.* Cæterum elapso jam quinquennio in diversis præliis et conflictibus in arido pariter et in salo, tanta strages facta est hominum Anglicorum, deprædationes, rapinæ, furta, sacrilegia, perjuria, multifariaque perditionum et aliorum vitiorum genera perpetua, quod inter fas et nefas, virtutes et vitia, honestum et inhonestum, vix modica fuit discordia, sed lege per regis impotentiam languescente, licitum erat unicuique facere quod volebat; sed huic morbo tam pestifero salutare

Exod. xvi. 3.

Ps. lxxvii. 65.

Judic. ix. 13. Prov. xxxi. 6, 7.

Effects of the war.

[1] *accipitrum*] ancipitum, MS. | [2] *fructuum*] fructū, MS.

A.D. 1267. *Osney, Tib. A.* 9. juravit quod nunquam abbatem installaret nisi mitteret sibi palefridum cum toto hernesio. Cujus errore audito, post multas altercationes ob reverentiam prælatorum et aliorum magnatum qui fuerant invitati, et ne dies tantæ solemnitatis cum tristitia et magna jactura deperiret, cum solemni protestatione et appellatione

---

A.D. 1267. *Wykes, Titus A.*14. providit antidotum Sapientia Dei Patris, ac si a[1] piis fidelibus diceretur, "Recordare, Domine, testimonii tui, "et dic angelo percutienti, Cesset jam manus tua, ut "non desoletur terra, et ne perdas omnem animam "vivam."

Tournaments held. Elapso tempore vindemiarum et messium, et rutilante pacis sereno, Anglicanæ militiæ juventus ingenua jam præliis assueta, dum quietem asperneret et otia, pro ostentatione virium et exercitatione præliorum, ne forte desidia milites contabescere viderentur, in armorum exercitia conflagrarunt, et cooperantibus duobus regis Angliæ filiis, nec non illustris Romanorum regis primogenito, edicto publico præconizabantur præliorum præludia, quæ vulgari nuncupatione *torneamenta* consueverant appellari; certisque diebus et locis ad hoc tam de indigenis quam alienigenis adventantes copiæ militares sui confectione qualibet prætaxatis congressibus intendebant; et licet temporibus retroactis consuevissent per regiam prohibitionem torneamenta frequentissime retardari, effrænatus tamen fervor procerum prohibitionibus hujusmodi deferendum non duxit, quinetiam hoc anno tot in regno celebrabantur hastiludia, quot ad decem et amplius retro annis in Anglia non fiebant, adeo ut uno eodemque die diversis in oppidis vix per unicam diætam distantibus, videlicet Warewyke et Brakkele, diversi tyronum cunei tornearent.

f. 52. Great number of them.

A tenth of ecclesiastical Et ne clericorum marsupia sacculis laicorum abundantius intumescerent, sed esset clerus sicut et populus,

---

[1] *a*] eia, MS.

liberatus fuit eidem officiali prædictus palefridus,[1] qui, antequam posset in jus legitime evocari propter sui facti enormitatem, gravi detentus infirmitate, habitum recepit religiosorum. A.D. 1267. *Osney, Tib. A.* 9.

Eodem anno, id. Martii, obiit piæ memoriæ Alexander abbas Eygneshamiæ, cui successit Johannes de Oxonia, non per electionem sed per ordinationem Abbats of Eynsham.

---

summus Pontifex excedens potius, si fas sit dicere, potestatis plenitudinem quam excercens, inaudito contributionis genere Anglicanam ecclesiam oneravit concedendo domino regi Anglorum decimam partem omnium bonorum et proventuum annuorum, tam clericorum quam religiosorum,—paucis religiosis duntaxat exceptis, qui cum ne cum aliis contribuerent et sic sua læderent privilegia, inestimabili data pecunia redimendum duxerunt,—et non solum secundum antiquam vel per nequiter innovatam taxationem decimas suas unius anni reddere sunt coacti, sed et trium annorum secundum verum et plenum rerum suarum valorem decimatione singuli persolvebant; et ut voluntariis motibus suis æqui vel saltem honesti colorem superduceret, et innatam Romanis cupidinem qualicunque tegmine palliaret, non causam confinxit ut causam videlicet quod quia populus multiformi jactura contritus regis dispendia relevare non posset, vel potius non sineret ad hoc se legis metu vel per regis potentiam coerceri, clerici saltem ipsius defectibus pietatis studio condolentes sua nimia dispendia resarcirent: veruntamen quanquam sic conflictis ratiunculis potuissent induci, indecens et iniquum decerni debuit voluntarias contributiones eis imponere, cum potius debuisset eis nomine precario supplicasse, ut propria voluntate quam gratis vellent, sibi certam concederent pecuniæ quantitatem. Quippe per exitum negotii manifestis clarebat indiciis innata Romanis

A.D. 1267. *Wykes, Titus A.* 14. property granted to the king by the Pope.

The taxation according to a fresh valuation.

---

[1] There is a drawing of a palfrey's head in the margin.

A.D. 1267. *Osney, Tib. A. 9.* domini Ricardi Lincolniensis episcopi. Eodem anno et quatuor annis præcedentibus multa alia et inaudita mirabilia facta sunt in regno Angliæ, quæ longum est et difficile, immo impossibile singula enarrare, etiam si omnium nostrum membra verterentur in linguas.

A.D. 1267. *Wykes, Titus A.14.* The expenses of collecting it charged on the religious houses. f. 52 *b.* prudentia serpentina; nam tandem non modicam illius decimæ portionem pro recompensatione tributi annui, quod rex domino Papæ nomine subjectionis solvere consuevit, a cujus solutione toto turbationis tempore cessabatur, in augmentum papalis ærarii assignare non erubuit; et magistrum Symonem camerarium suum ejusdem pecuniæ receptorem destinavit in Angliam, cui ne de proprio solverentur expensæ quo papalium sarculorum quantulamcunque portionem contingeret exhauriri, de singulis domibus religiosis totius regni singulis diebus septem solidos assignavit procurationis nomine percipiendos.

Walter Giffard, archbp. of York, enthroned, Nov. 1. Dominus W[alterus] archiepiscopus Eboracensis, intronizatus est in festo Omnium Sanctorum apud Eboracum. Eodem anno obiit Johannes Wyntoniensis episcopus in curia Romana, qui sub expectatione gratiæ summi Pontificis in eadem curia morabatur; quo defuncto dominus Papa episcopatum Wyntoniensem contulit magistro Nicholao de Ely, tunc Wygorniensi episcopo; at ille summa cum hilaritate priori sponsæ, formæ venustioris sed potius potioris captus illecebra, valedixit. Monachi quoque Wygornienses electionis liberæ licentia jam obtenta, ecclesiæ viduatæ præsulem idoneum præficere cupientes, magistrum Godfridum Giffard, venerabilis patris domini Eboracensis germanum, tunc domini regis cancellarium, in patrem et pastorem unanimiter elegerunt, qui nimirum a domino rege gratanter admissus, sublata qualibet resistentia, a domino Cantuariensi canonice confirmatus munus consecrationis usque ad tempus congruum expectabat.

Death of John of Exeter, bp. of Winchester.

Bishop Nicholas of Ely quits Worcester for Winchester.

Godfrey Giffard elected bishop of Worcester.

MCCLXVIII. Idus Aprilis obiit magister Adam de Senestan, quondam rector de Heth, vir multarum scientiarum et magnus theologus; vir etiam magnæ abstinentiæ et sibi parcus per omnia. Multa de bonis istius magistri, tam in libris quam in aliis, ad domum Oseneiæ devenerunt, cujus corpus requiescit in ecclesia Oseneiæ ante magnam crucem, et pro anima ipsius sustinet conventus unum capellanum divina celebrantem imperpetuum. A.D. 1268. *Osney, Tib. A.* 9. Death of Adam de Senestan.

Eodem anno et eodem mense audita sunt tonitrua satis terribilia, et pluviarum subsecutæ sunt inundationes et aquarum dirivationes, valde horribiles et durantes per quindecim dies. Storms and floods.

Eodem anno die Sancti Georgii Octobonus legatus generale celebravit concilium in ecclesia cathedrali Council of the legate Ottobonus,

---

MCCLXVIII. Anno quo Summi Patris Unigenitus semetipsum exinanivit formam servi accipiens MCCLXVIII., optatæ tranquillitatis firmitudine in cunctis Angliæ finibus solidata, venerabilis pater Octobonus tunc legatus in Anglia, convocatis universis et singulis regni prælatis tam majoribus quam minoribus qui quocunque prælationis titulo præsidere videbantur, annuente Christianissimo Anglorum rege Henrico, in quindena Paschæ quæ ipso anno contigit sexto id. Aprilis, in ecclesia cathedrali Sancti Pauli Londoniæ solemne concilium cum magnificæ potestatis gloria celebravit; in quo, constitutionibus ultimi prædecessoris sui Ottonis Sancti Nicholai in carcere Tulliano diaconi cardinalis, dudum Apostolicæ sedis legati in Anglia, summarie confirmatis, novas quas ipsemet constitutiones edidit conspectu multitudinis legi fecit in pulpito, et publice devulgatas inviolabiliter observari constituit, et earum copiam pontificibus exhiberi decrevit, eas a prælatis qui tunc præsentes extiterant et eorum posteris memoriter observandas; quarum, quidam de pontificibus et aliis junioribus prælatis prospicientes et si possent præcavere volentes, quasdam ex jam editis constitutionibus, A.D. 1268. *Wykes, Titus A.*14. Council of London under the legate Ottobonus. His constitutions.

A.D. 1268. *Osney, Tib. A. 9.* in St. Paul's, April 23.

Sancti Pauli Londoniæ, in quo fuerunt quinque archiepiscopi et multitudo non modica episcoporum, abbatum, et aliorum prælatorum; quod quidem concilium solutum fuit infra triduum.

Literas ipsius et [alia] multa contra barones et Londonienses . . . . quinque portuum gravamen . . . aliorum de terra . . . . . sententiam contra ip . . . . latam quære . . . vitam beat . . . . nie martyris.[1]

Nicholas of Ely made bp. of Winchester.

Eodem anno et in eodem concilio translatus fuit magister Nicholas de Ely, episcopus Wygorniensis, ad episcopatum Wyntoniensem, auctoritate domini Papæ Clementis quarti, cui successit magister Godefridus Giffard domini regis cancellarius. Eodem anno in festo Sancti Johannis Baptistæ dominus Eadwardus regis filius et multi alii magnates Angliæ acceperunt

Prince Edward takes the Cross, June 24.

A.D. 1268. *Wykes, Titus A.14. f. 53.*

quod eorum jurisdictioni plerumque diminuere vel lædere viderentur, propter quod injuncta sibi earundem observantia eorum animos potissime titillabat, summi Pontificis audientiam appellabant. At legatus diem crastinum præfixit appellantibus, ut interim deliberarent an tota communitas appellationem interpositam prosequi vellet vel a proposito desilire; sed interim prælatos singulariter sciscitatos prudenter alloquebatur, et sic eorum motus voluntarios obtundebat, ut omnes in crastino vel sponte vel metu interjectis appellationibus renunciarent. Legatus autem, omnibus pro voluntate dispositis, convocatæ multitudini licentiam tribuit ad propria repedandi.

His skill in stopping the opposition to their reception.

The carrying out the constitutions concerning pluralists is left to the bishops, because the legate is timid,

Statimque pontifices prout eis prætextu constitutionum prædictarum in concilio eodem sub terribili comminatione fuit injunctum, singuli singulos clericos suarum diœcesium, plura quoque titulo beneficia possidentes, certis diebus et locis fecerant evocari, privilegia seu dispensationes suas, si quas habebant, super beneficiorum pluralitate sub pœna privationis eorundem

[1] This sentence is in the margin, which is torn.

crucem a domino legato apud Norhamptoniam in subsidium Terræ Sanctæ et inimicorum crucis Christi subversionem. Eodem anno idem legatus circa gulam Augusti transfretavit iterum non reversurus. Iste legatus percepit ad procurationem suam singulis annis sex marcas argenti. Ipse idem, quasi lynx omnia penetrans, valorem omnium ecclesiarum totius Angliæ inrotulavit quasi in memoria sempiterna, et in scriniis suis recondidit, secundum quod potuit super his inquirere per exactissimam inquisitionem et diligentem. Iste idem fecit omnes ecclesias cathedrales et conventuales pensionarias, ita quod hæ quæ non contulerant beneficia vacantia suis clericis vel alienigenis, solverent eis certam pensionem et annuam donec vacarent bene-

A.D. 1268. *Osney, Tib. A.* 9. f. 74 *b.* Ottobonus quits England, Aug. 1. His rapacity.

---

sublatis appellationibus ostensuros, ex quo pontificum, qui non solum animarum sed pecuniæ zelum habuerunt, accrevit ærarium, dum quidam, quorum dispensationes minus sufficere decernebant, data pecunia pacem sibi redimere cogerentur. Forte quidem legatus exemplo prædecessoris sui territus, qui pro consimili quam clericis Angliæ moverat quæstionem dum venisset Oxonias, a scholaribus ejusdem municipii terribiliter infestatus, quodam de nepotibus suis interfecto, vix mortis periculum evadebat,[1] saniora meditans, cum clericis regni nostri super pluralitate beneficiorum timuit disceptare, quamobrem disceptationem hujusmodi pontificibus tradidit exequendam; porro pretio vel timore modico lapsu temporis dicta clericorum vexatio penitus conquievit. Episcopus Wyntoniensis in festo Pentecostes solemniter inthronizatus convocatis multis regni magnatibus solemne convivium Wyntoniæ celebravit.

A.D. 1268. *Wykes, Titus A.* 14. recollecting the riot at Oxford against his predecessor, Otho.

Die Dominica in festo Nativitatis Sancti Johannis Baptistæ convenerunt Norhamptoniæ dominus legatus, dominus Wyntoniensis, et Anglicanæ militiæ innumerabilis multitudo, ibique solemni prædicatione facta, dominus Edwardus, et dominus Edmundus frater ejus,

Prince Edward, Edmund, &c., take the Cross at Northampton, June 24.

[1] *evadebat*] invadebat, MS.

A.D. 1268. *Osney, Tib. A.* 9.

ficia sibi competentia. Iste idem legatus,[1] genere nobilissimus et comitis filius, in sermonibus fuit satis dulcis et affabilis, sed in suis negotiis expediendis et exenniis recipiendis satis capax et pilosus. Unde de eo potest dici illud Geneseos, *Vox quidem vox Jacob est sed manus manus sunt Esau.* Iste idem legatus stetit in Anglia fere per tres annos continuos, et multa alia fecit mirabilia ut dicebatur quæ non sunt recordatione digna. Idem posuit interdicto [quam]plures civitates Angliæ et burgos [quo]d patet superius . . . . talem numerum scilicet xxvii.[2] Eodem anno cœpimus solvere quadragesimam in subsidium redemptionis ex-

Gen. xxvii. 22.

Payment in aid of the disinherited.

A.D. 1268. *Wykes, Titus A.* 14.

serenissimi regis Anglorum filii, dominus Henricus illustris Romanorum regis primogenitus, nobiles viri comites Gloucestriæ, et Warennæ, dominus Willelmus de Valentia, et alii milites regni nostri usque ad centum et viginti, piæ devotionis studio satagentes Terræ

f. 53 *b.*

Sanctæ dispendia, quæ per depopulationem nobilissimæ civitatis Antiochiæ nuper captæ per Sarracenos fuerat multipliciter desolata, suæ probitatis viribus resarcire, Redemptoris nostri charactere triumphali in signum futuræ peregrinationis suos humeros insignibant, et utriusque sexus populus infinitus tot nobilium excitatus exemplo, non solum nobilium sed ignobilium personarum cunei quasi concertantes ad crucem accipiendam alacriter cucurrerunt: de numero militum prædictorum xxii. majores cæteris et nobiliores extiterant, quos vulgariter vexilliferos appellamus. Consimili quoque devotionis instinctu, facta per totum regnum in civitatibus burgis et villis per fratres Prædicatores et Minores disseminatione verbi crucis Christi, plebeia multitudo, quam dinumerare nemo poterat, eodem crucis charactere suos humeros adornabat.

Their example followed by many.

---

[1] There is a portrait of the legate at full length in the margin.

[2] This sentence is in the margin.

hæredatorum. Eodem anno circa festum Sancti Eadmundi regis et martyris obiit Petrus de Egeblanche, episcopus Herefordensis, cui successit dominus Johannes Brutone, domini regis justiciarius. A.D. 1268. *Osney, Tib. A.* 9. Death of Peter de Ekeblanke, Nov. 20.

Eodem anno obiit Clemens Papa quartus in vigilia Sancti Saturnini martyris, post cujus obitum vacabat ecclesia Romana per duos annos et a festo Sancti Saturnini usque ad festum Sancti Egidii abbatis; quo die electus fuit quidam archidiaconus de Leges,[1] nomine Theardus, in Terram Sanctam proficiscens tunc temporis, et vocatur Gregorius decimus. Death of Clement IV., Nov. 28. Sept. 1. Gregory X.

Statimque legatus regressus inde Londonias se suamque familiam ad transfretandum celeriter accingebat, et classe parata, auro et argento Anglicano nondum satiatus licet onustus, non vacuis sed tumentibus sacculis, circa festum Sanctæ Margaretæ virginis transfretavit in Galliam, versus limina beati Petri tempore congruo processurus. A.D. 1268. *Wykes, Titus A.*14. Departure of the legate, July 20.

Romanorum quoque rex illustris, detersa jam captivitatis ignominia, flagranti desiderio gestiens videre Teutonicos, et regni sui negotia, quæ diuscule captivato principe pendule vacillaverant, salubrius ordinare, secundo nonas Augusti Anglia pro tempore derelicta jam quarta vice post electionem de eo factam in Alemanniam transfretavit, rebus pro voto dispositis Angliam reversurus. Richard, king of Germany, goes into Germany.

Eodem anno rex sano fretus consilio promisit et statuit, quod exhæredati, quorum terras diversis personis minus consulte contulerat, data pecunia suas redimerent possessiones, qua soluta chartas regias quas eis indiscrete confecerat singuli singulas resignarent, et vix exhæredati regis gratiam consequerentur ad plenum. Annuentibus episcopis qui præ pusillanimitate contradicere non audebant nec resistere, non gra- A 20th of their benefices paid by the clergy for the ransom of the disinherited.

[1] Liège.

A.D. 1268. *Osney, Tib. A. 9.* Frost from Nov. 25 to Feb. 2.

Eodem anno gelu fortissimum duravit a festo Sanctæ Katerinæ usque ad Purificationem beatæ Mariæ; et mirabile accidit illo gelu durante, quod quamcito pluviæ de cælo cadebant, tamcito congelabant, ita quod propter gelu illius lubricitatem nullus poterat in eundo seu equitando se quoquam divertere sine magno vitæ periculo vel membrorum sive corporis dispendio.

A.D. 1268. *Wykes, Titus A. 14.* f. 54.

tuito sed per illicitam extorsionem concessum est, quod clerici totius regni vicesimam partem beneficiorum suorum tribuerent in subsidium exhæredatorum, assignandam domino regi, ut rancorem quem contra ipsos conceperat gratiose remitteret, et illatas injurias penitus perdonaret; et licet afflictis non esset afflictio superaddenda, decimarum contributio triennalis obstare non potuit, quin vicesimam tam nequiter extortam inviti solvere cogerentur. Et licet pecunia proveniens de decimis clericorum annuos redditus, qui de exitibus totius regni domino regi proveniunt, excedere videretur, in modico vel in nullo regis accrevit ærarium, dum consueto prodigalitatis genere, per regis imperitiam largiretur indignis, et quasi ros mane pertransiens, vel nebula ferri ore solaris radii rarefacta, vel quasi fumus evanesceret inutiliter dispersa vel collapsa.

Death of pope Clement IV., Nov. 30.

Eodem anno circa festum Sancti Andreæ Apostoli, antequam legatus noster venisset ad curiam, venerabilis Papa Clemens carnis mole deposita hominem terrenum exuit, eorum ut sane credi poterit collegio sociandus in cælis quorum ministerio fungebatur in terris; de quo rem memorabilem ad posterorum memoriam transmittere dignum duxi, quod dum in vitæ præsentis incolatu pontificio fungebatur, nec prece nec pretio per quoscunque flecti potuit, ut cuiquam de mundo dispensationem de pluribus beneficiis obtinendis concedere dignaretur. Facta est solemnis inthronizatio domini Wygorniensis episcopi apud Wygorniam in festo Natalis Domini. Circa idem obiit Petrus Herefordensis

Godfrey Giffard, bp. of Worcester, enthroned, Dec. 25.

Post vero prædicti gelu resolutionem tam horrendæ subsecutæ sunt pluviarum inundationes et aquarum dirivationes, quod asportabant blada seminata et radicata, oves et boves, domos et homines, pontes ligneos et lapideos, et alia mala fecerunt innumerabilia. A.D. 1268. *Osney, Tib. A.* 9. Great rains and floods follow.

MCCLXIX. Sexto idus Aprilis dominus Edmundus, domini regis Angliæ filius, accepit in uxorem filiam Marriage of prince Edmund

---

episcopus; Johannes le Bretone, vir providus et honestus, ad eandem sedem a canonicis ejusdem ecclesiæ unanimiter est electus circa festum Epiphaniæ, et statim pro confirmationis munere consequendo ad partes se transtulit transmarinas: dominus quippe Cantuariensis, cui jure metropolitano competit electorum confirmatio, in remotissimis tunc Galliæ finibus, illectus natalis soli dulcedine, morabatur. Igitur anni præsentis eventibus exaratis, anni sequentis seriem brevitate qua convenit percurramus. A.D. 1268. *Wykes, Titus A.*14. John le Bretone, bishop of Hereford.

MCCLXIX. Anno quo Sapientia Patris increata, ut mundo visibilis appareret, nostræ mortalitatis chlamidem induebat, MCCLXIX., convocata Londoniæ in quindena Paschæ magnatum Angliæ multitudine copiosa, rex cum proceribus ut assolet diuscule, sed tamen nugatorie pertractando, vix aliquid memorabile gessit in opere, nisi quod de conciliariorum suorum provisione, domino Edwardo et domino Henrico regis Alemanniæ primogenito potissime laborantibus, statutum est et publice divulgatum, quod Judæi, qui hactenus Christianos intolerabiliter oppresserant prætextu feodorum annuorum, in quibus simplices Christiani cautela Judæorum sæpissime circumventi eis tenebantur, per chartas suas statutis terminis obligati, talismodi feoda de cætero [non] haberent, quinetiam munimenta, quæ Judæi super feodis hujusmodi possidebant, Christianis sine contradictione qualibet redderentur. Parliament in London. Acts against the Jews. f. 54 *b.*

Eo ipso tempore nondum soluto parliamento, dominus Edmundus regis Angliæ postumus unicam filiam Marriage of prince Edmund

A.D. 1269. *Osney, Tib. A. 9.* and Aveline de Fortibus.

comitissæ de Albemarlia et neptem comitis Gloucestriæ, ad quas nuptias interfuerunt dominus rex et regina et fere omnes Angliæ magnates.

Eodem anno xv. kalendas Maii nix, ventus validus, lunæ eclipsis more insolito fuerunt apud nos. Eodem

---

A.D. 1269. *Wykes, Titus A.* 14. and Aveline de Fortibus.

comitis Albemarle, cui ex successione paterna comitatus Albemarle, cujus redditus et proventus non exiles sed amplissimi dinoscantur, et ex materna comitatus Devoniæ et dominicatus Insulæ jure hæreditario competebat, solemni sibi matrimonio copulavit.

Marriage of Henry of Almain and Constance, daughter of Gaston de Bearn, May 21.

Dominus Henricus regis Alemanniæ primogenitus, annuentibus et potissime cooperantibus domino rege Anglorum et domino Edwardo, die Martis proxima post festum Sancti Dunstani, filiam nobilis viri Gastonis de Byerra, cui præ cæteris Aquitaniæ magnatibus, quæ vulgari nuncupatione Vasconia dicitur, in divitiis et potentia nec non terrarum latitudine nullus potuit æquiparari, matrimoniali sibi fœdere counivit, sub expectatione paternæ hæreditatis, cujus non modica portio hæreditario jure novæ nuptæ competere dicebatur. Dominus J[ohannes] le Bretone Herefordensis electus, die Dominica in festo Sancti Augustini Anglorum episcopi in monasterio de Waverle Cisterciensis ordinis, consecrationis munus accepit, et statim pontificatus infula decoratus versus partes se transtulit Marchienses, inthronizationis suæ solemnia completurus.

May 26.

The tolls on the Rhine stopped by Richard, king of Germany,

Romanorum quoque rex illustris, inferioribus et superioribus Alemanniæ partibus peragratis,—perpendens quod dum in Anglia pro fratris sui regis Angliæ juvamine morabatur, furiosa Teutonicorum insania, quorum munitiones inexpugnabiles super alveum Rheni [1] consistere dinoscuntur, quietis impatiens et exquirendæ pecuniæ sed potius extorquendæ tam avida, quod pro ea congerenda nullum genus facinoris ex-

---

[1] *Rheni*] rē, MS.

anno dominus Henricus, filius domini Ricardi regis Alemanniæ, desponsavit filiam Gasti de Bierne apud Windesowre in die Sancti Dunstani, patre suo in Alemannia moram faciente. Eodem anno et eodem tempore idem Ricardus rex Alemanniæ, quinto idus

A.D. 1269. *Osney, Tib. A.* 9. Marriage of Henry of Almain and Constance de Bearn, May 19.

horrescat, de singulis puppibus quæ per crepidinem[1] fluminis supradicti victualia seu quæcunque mercimonia deferebant, et per munitiones antedictas, quas evitare non poterant, descendere cogerentur, insolita[2] prorsus et intolerabilia pacagia quæ vulgo thelonea nuncupantur, nec Dei timore nec regiæ dignitatis reverentia coerciti, singuli singulariter extorquebant, unde factum est quod vili pretio venderentur,—morbo tam pestifero salubre studuit adhibere remedium; et facta statim in urbe Wormatiæ principum et magnatum Alemanniæ convocatione non modica, cœpit cum eis mutuo pertractare qualiter salubrius et melius desolatæ provinciæ posset oppressionibus obviari, ut pertusa vespilionum rabie pertinaci succederet optata tranquillitas super Rhenum, et necessarium incolis commeatum noncontingeret impediri. Sane prospiciens tam salubre propositum sagacitate potius quam viribus ad effectum posse perduci, cives vicinarum urbium qui de mercimoniis vivere consueverant, et potentiores regni unanimi fœdere colligatos jurisjurandi cautione præstita counivit, quod si quis in posterum, quantæcunque foret præminentiæ, supradicta thelonea præsumeret extorquere, statim omnes et singuli contractis undequaque viribus invicem conglobati sub mulcta intolerabili irruerent in rebellem, munitiones ipsius solo tenus complanando, terris et possessionibus ipsius usque ad exterminium depopulationis extremæ crudelissime devastandis, excepto duntaxat Bopardiensis et Werdensis oppidorum consueto thelonio, quod ex antiquo

A.D. 1269. *Wykes, Titus A.* 14. f. 55. excepting those of Boppart, and Woerden.

[1] *crepidinem*] crepedine, MS. | [2] *insolita*] insoluta, MS.

A.D. 1269. Junii, duxit in uxorem quandam nobilem puellam et
Osney, Tib. A. 9. f. 75. decoram valde, nomine Beatricem de Falkestan, quæ
propter ejus pulchritudinem vocabatur gemma mulie-
Marriage of Richard, Aug. 10. rum, et eam eodem anno duxit in Angliam circa
festum Sancti Laurentii, et magno gaudio recepti sunt

---

king of Germany, and Beatrice de Falkenstein.

jure Romanorum regibus incumbere consuevit. Igitur Teutonici sublato tantæ oppressionis incommodo glorificabant regem, et ipsius sapientiam multipliciter commendabant. Quinetiam rei gestæ divulgatio per universas orbis provincias regiæ majestatis titulum mirabiliter illustrabat. Gavisa est universaliter bellicosa Germannia, excusso jugo diutinæ servitutis, et omnimodarum rerum mercimonia faciliori pretio vendebantur.

A.D. 1269. *Wykes, Titus A.* 14.

Marriage of Richard and Beatrice de Falkenstein,

Rex igitur, his et aliis regni negotiis pro devoto dispositis, illud apostolicum, *melius est nubere quam uri*, sana mente combibens, et ut, ut regiam condecet majestatem, lumbos suos castitatis baltheo coarctaret; caute prospiciens quod si de indigenis regni sui sibi copulasset uxorem, regnicolarum suorum animos potissime complacaret, nobilem quandam filiam clarissimi viri domini Theodorici de Falkemorite, non ambitu dotalitii, sed incomparabilis formæ ipsius captus illecebra, xvi. kal. Julii, scilicet, Dominica proxima post festum Sancti Barnabæ Apostoli, solemni sibi connubio copulavit, et imperiale palatium suum de Lucre, quod diversis in regnis comparationem recipere dedignatur, nuptialis solemnizatione convocatis ibidem non paucis Germanniæ magnatibus illustrabat; statimque novæ nuptæ decor ingenuus sic regii cordis intima transfigebat, ut nec eam unica nocte cujuscunque rationis prætextu a suo permitteret latere separari. Evolutis quoque non multis diebus, idem rex non solum natalis soli, ut plerique, illectus dulcedine, sed ut augustæ suæ conjugi, cui [1] ni fallor ita complacuit quod pro ea

1 Cor. vii. 9.

f. 55 *b.* at the palace of Lokeren.

[1] *conjugi cui*] inq^{u}s^{i}, MS.

a clero et populo. Eodem anno viii. idus Septembris obiit dominus Mathæus de Strattone, quondam archidiaconus Bukinghamiæ, qui per quinquaginta annos et amplius strenue et laudabiliter suum rexit et gubernavit archidiaconatum; cujus corpus cum patre et

A.D. 1269. *Osney, Tib. A.* 9. Death of archdeacon Matthew de Stratton.

---

complacanda nihil sibi videri posset laboriosum, prædiorum et possessionum suarum, quibus in Anglia multipliciter abundabat, gloriam et magnificentiam ostentaret, versus fines Angliæ recto tramite, festinatisque gressibus procedebat, et tertio nonas Augusti jam quarta vice post coronationem suam applicuit Dovoriæ, occurrentibus sibi non paucis regni magnatibus, quorum singuli, prout decuit, regem et reginam pro suarum possibilitate virium singulariter honorabant.

A.D. 1269. *Wykes, Titus A.* 14. His return to England.

Circa idem tempus rex Anglorum, cui, sicut prædiximus, dominus Papa decimam clericorum secundum verum suarum valorem minus sane, si liceret dicere, diu ante concesserat, perpendens quod nec antiqua beneficiorum taxatio, nec Walteri Norwicensis episcopi taxatio nequiter innovata verum valorem posset attingere, pessimis pessima superaddens, pontificibus, qui se pro subditorum defensione murum inexpugnabilem exponere debuissent, annuentibus et nec in modico contradicentibus, tandem extorsit, ut pro recompensatione veri valoris non percepti, per triennium decimam quarti anni singuli reddere cogerentur; quinetiam quantumcunque grave vel onerosum foret exsolventibus, uno et eodem decimationes duplices reddiderunt; nec mirari debemus si pontifices nostri avaritiæ vitio toxicati, prætaxatis extorsionibus, ut deceret, se opponere non curarent, præsertim cum singuli suarum diœcesum decimationes, ut eis exinde quasi negotiationis titulo commoda provenirent, pro certa pecuniæ quantitate ducerent redimendas, quinimmo in exigendis seu colligendis dictorum decimalium præstationibus tanto improbiores effecti sunt, et ex-

The tenth extorted from the clergy according to a new taxation.

No opposition to them from the bishops.

A.D. 1269. *Osney, Tib. A.* 9. His gifts to Osney.

matre requiescit in pace coram altari Sanctæ Crucis in conventuali ecclesia Oseneiæ. Iste Mathæus contulit nobis duas carucatas terræ in Mortone et unam in Estrop; cujus animæ propicietur Deus, Amen.

A.D. 1269. *Wykes, Titus A.* 14.

quisitiori studio laborarunt, quanto propriis marsupiis desideratam pecuniam prospicerent propensiori pondere cumulandam.

Translation of Edward the Confessor. f. 56.

Dominus rex Anglorum Henricus piæ devotionis instinctu, non patiens ulterius venerabiles reliquias beatissimi regis Edwardi Confessoris, quem præ cæteris sanctis speciali quadam veneratione dilexit, locello quodam humili recubare, ut lucerna tam fulgida diutius tecta sub modio lateret, sed ut celsius erecta super candelabrum ingredientibus et egredientibus spiritale lumen copiosius erogaret, tertio idus Octobris, quæ dies anno ipso in Dominica contigit, eo scilicet die quo multo tempore retroacto prius in scrinio minus pretioso fuerat allocatus, convocatis universis Angliæ prælatis et magnatibus, nec non cunctarum regni sui civitatum pariter et burgorum potentioribus, ut translationis solemnia celebrius illustrarent; confluente pariter plebeiæ multitudinis turba non modica, venerandas illas reliquias de veteri scrinio transferens in sublime, in conspectu tantæ multitudinis suis et serenissimi fratris sui Romanorum regis humeris supportandas apposuit, nobilibus filiis suis domino Edwardo, domino Edmundo, domino comite Warennæ, domino Philippo Basset, et pluribus aliis regni potentioribus, quotquot manus apponere poterant ad onus tam nobile supportandum, in adjutorium evocatis, et in auri scrinio preciosissimis lapidibus adornato in loco supereminenti cum ea qua decuit reverentia collocavit. Acta sunt hæc omnia in ecclesia conventuali monasterii Westmonasteriensis, quam idem rex opere sumptuosissimo fabricatam, amota prorsus veteri quæ nullius omnino valoris extiterat, de propriis fisci regalis exitibus a

S. Matt. v. 15.

Splendour of the new church of Westminster.

Eodem anno dedicatum est majus altare Osenciæ a Ricardo de Gravisende Lincolniensi episcopo, scilicet sexto decimo kalendas Julii; et sunt xl. dies indulgentiæ.[1] A.D. 1269. *Osney, Tib. A.* 9.

Eodem anno in translatione Sancti Edwardi regis et confessoris iterum translatum est corpus almificum ejusdem Edwardi in novo et mirifico feretro, tam de auro quam de argento et lapidibus pretiosis facto, a Second translation of Edward the Confessor, Oct. 13.

---

fundamentis construxit; quæ quidem sumptibus pariter et decore[2] sic cæteris per orbem ecclesiis præpollere decernitur, ut videatur comparem non habere. Eodem die monachi Westmonasterienses infra novam structuram prima vice divina mysteria celebrabant; nec defuit in regis palatio, post executa translationis insignita, tam solemne convivium quod admirationi cunctis esse poterat et stupori. A.D. 1269. *Wykes, Titus A.*14. The monks celebrate there for the first time.

Celebrato tandem tantæ translationis solemnio, cœperunt nobiles, ut assolent, parliamentationis genere de regis et regni negotiis pertractare; in quo regis astutia, immo ut verius dicam extorsionis cupidinosæ nervicia prævalente, annuentibus regni majoribus vel contradicere non audentibus,[3] concessum est quod de universis laicorum mobilibus per regnum Angliæ sibi vicesima solveretur, ut non solum ut prædiximus clericorum marsupia per quadriennalem decimarum extorsionem vacua redderentur, sed et regis insatiata cupido laicorum medullas profundissime scrutaretur, quod et æquitatis lance librata contigisse dignoscitur, ut laici,[4] qui cum dirisione maxima clericorum damnis applaudere consueverant, sic propria demum dispendia deplorarent; et licet in cunctis regni comitatibus certæ fuissent per regis consiliarios assignatæ personæ ad dictam vicesimam colligendam, non potuit tamen pe- A 20th of lay property paid to the king. f. 56 *b*.

---

[1] This sentence is in the margin.
[2] *decore*] dedecore, MS.
[3] *audentibus*] audientibus, MS.
[4] *laici*] laycos, MS.

A.D. 1269. *Osney, Tib. A.* 9. venerabili patre Waltero Giffard Eboracensi archiepiscopo et multis aliis episcopis, abbatibus, et aliis regni prælatis, in præsentia domini Henrici regis Angliæ filii regis Johannis et hæc omnia procurantis, circumstantibus nonnullis comitibus, baronibus, militibus, et aliis regni proceribus, cum multitudine cleri et

---

A.D. 1269. *Wykes, Titus A.* 14. cunia proveniens subito congregari, sed protracta est taxatio pariter et collectio usque Quadragesimam et æstatem sequentem, unde orta est in populo murmuratio in pretio fortiter invalescens; quippe dum taxatores, vacuatis interim horreis et quadrupedibus mortuis vel occisis, ea quæ tunc invenerant taxare vel æstimare rationabili pretio voluissent, regia cupiditas, tali taxatione seu pretio non contenta, compulit ut secundum fere verum valorem, prout in festo Sancti Michaelis proximo præcedente, quæcunque bonorum genera habebant, mobilia pariter et immobilia, taxarentur; unde factum est, ut dicto murmure non obstante, quod primo concessum fuit ex gratia, quasi necessitate cui contradici non potuit, non sine maximo plebis gravamine solveretur; et licet innumerabilis inde pecunia proveniret, in modico vel in nullo videbatur regis ærarium augmentari. Porro per proceres et prælatos, qui tantæ contributioni mutuum præbuerunt assensum, non modica portio pecuniæ supradictæ in subsidium peregrinationis domini Edwardi in Terram Sanctam salubriter fuerat assignata.

Popular murmurs in consequence.

The earl of Gloucester refuses to attend the parliament, in fear of prince Edward.

Circa idem tempus comes Gloucestrensis minus sano, sicut a plerisque dicebatur, fretus consilio, tractatus seu parliamenta regis et procerum, cum quibus fuerat evocatus et inter quos primus esse debuerat, accedere recusabat; confingens sibi causas absentiæ, et frivolas excusationes, videlicet, quod dominus Edwardus subdolas sibi machinabatur insidias, ut venientem ad curiam captivaret in dolo, propter quod contractis viribus, spretis parliamentis, in loca se re-

populi, ac cernentibus tam mirabile et gloriosum spectaculum ad laudem et gloriam Domini nostri Jesu Christi et gloriosi confessoris sui Sancti Edwardi. A.D. 1269. *Osney, Tib. A.* 9.

Eodem anno in festo Sancti Martini translatus est frater Henricus de Merdene prior noster ad prioratum de Exilesham in finibus Scotiæ, per procurationem et ordinationem domini Walteri Giffard Eboracensis archiepiscopi. Eodem anno quinto kalendas Januarii obiit Henry de Merdene, prior of Osney, made prior of Hexham, Nov. 11.

---

posuit tutiora. Sane dominus E[dwardus] piæ devotionis instinctu satagens peregrinationis suæ votum in Terram Sanctam, pro quo vivificæ crucis signo triumphali una cum comite supradicto et aliis regni proceribus suos humeros insignaverat, adimplere, nihil aliud a comite supradicto petebat, prout claruit ex post facto, nisi quod in Terra [Sancta] secum votum peregrinationis assumptæ perduceret ad effectum. At comes causatus est terris suis, quæ Walliæ contiguantur, et quæ tunc temporis a Wallensibus fortiter fuerant impugnatæ, depopulatis provinciis et castris solo tenus complanatis, periculum imminere, si vacuatis regni limitibus ipsas hostibus expositas relinqueret indefensas. A.D. 1269. *Wykes, Titus A.*14.

Post multas tandem altercationes, ne tam modicæ dissentionis vehementius excandescens alterius partibus suscitaret incendium, quo nova per regnum turbationis incommoda pullularentur, Romanorum rege serenissimo, domino H[enrico] primogenito, prælatis, et aliis regni proceribus tranquillitatem regni zelantibus mediatoribus effectis, dominus Edwardus et comes antedictus dicti Romanorum regis arbitrio, quod dictum regis vulgariter approbavit, se voluntarie submiserunt, et compromissum ipsum non solum sigillorum munimine roborarunt, sed sub mulcta intolerabili jurisjurandi cautione præstita vallaverunt. Eventibus igitur anni sexagesimi[1] f. 57. They submit their differences to the arbitration of Richard, king of Germany.

[1] *sexagesimi*] quinquagesimi, MS.

A.D. 1269. *Osney, Tib. A.* 9. piæ memoriæ Ricardus de Appeltre quondam abbas noster.

Death of the late abbat, Richard de Appeltree. MCCLXX. In festo Annunciationis beatæ Mariæ tantæ fuerunt pluviæ et aquarum derivationes, quod

---

Violent rains and noni pro nostræ capacitatis ingenio recitatis, stili nostri

A.D. 1269. *Wykes, Titus A.* 14. paupertas mendica quiescat, ut anni sequentis series pauculis evoluta ad posterorum memoriam traducatur. Obiit Editha de Wyka vi. id. Januarii.

Second crusade of S. Louis. MCCLXX. Anno quo Filius increatus a Patre genitus ante sæcula pro nobis homo fieri dignatus est in fine sæculorum MCCLXX. inchoante, circa Pascha rex Francorum Lodowycus cum duobus filiis, Philippo primogenito et hærede, et Johanne postgenito, multisque nobilibus regni Francorum iter arripuit versus Terram Sanctam, ut obsessis in Acconia, quos Soldanus Babiloniæ,[1] qui totam sibi Syriam subjugavit, potenti virtute concluserat, salutari præsidio subveniret; sed

His arrangement at Paris with prince Edward. antequam de partibus Galliæ recessisset, dominum Edwardum, quem Parisius accersivit, ut ibidem mutuo pertractarent qualiter votum peregrinationis emissum salubrius adimplerent, caute sibi conjunxit; pepigeruntque simul mutuam fœderis colligationem, quod videlicet dominus Edwardus regem præeuntem e vestigio sequeretur, omni crucesignatorum regni Anglorum, tam nobilium quam juniorum, caterva stipandus, et ut eidem cum sua comitiva in toto peregrinationis itinere curaret assistere,[2] septuaginta milia libras Turonensiumque sibi solveret, qui cito loco statuto ad ingressum maris Mediterranei convenirent; in idque conventionis fœdera mutua jurisjurandi cautione præstita vallaverunt. Igitur Francorum rege sicut diximus præeunte, dominus E[dwardus] rediit in Angliam, non solum [ut] transfretationi suæ necessaria præpararet, sed ut do-

f. 57 *b*. mini Romanorum, sicut supra spoponderat, non recu-

---

[1] Bibars Bendokdar. | [2] MS. inserts *eidem*.

ante et post diluvium Noæ tales et tam horribiles visæ non fuerunt, ut dicebatur, nec tam diu durantes, quæ crescendo durabant per xl. dies et amplius. A.D. 1270. *Osney, Tib. A.* 9. floods, March 25.

---

saret, sed potius benignissimæ voluntatis instinctu subiret arbitrium. A.D. 1270. *Wykes, Titus A.*14.

Sane rex Alemanniæ tranquillitatis regni zelator ferventissimus, studiose satagens suscitatas inter dominum Edwardum et comitem supradictum penitus annullare discordias, præcavensque sagaciter ne quid forte reprehensibile in proferendo posset arbitrio reperiri, convocatis discretioribus totius regni, nec puduit nec recusavit eorum invicem consiliis, sed habitis cum eis aliquamdiu tractatibus, die Martis proxima post Ascensionem, videlicet vi. kal. Junii, dictum suum protulit, et redactum in scripturam publicam partibus contradidit observandum, adjectis utrobique pœnis parti rebellanti graviter infligendis; et ne totam dicti sui seriem videamur sub silentio præterire, famosiora ipsius ad posterorum memoriam traducere decrevimus optimum. Decrevit itaque rex supradictus, quod comes juxta votum peregrinationis assumptæ transfretaret in Terram Sanctam in proximo passagio post transfretationem domini E[dwardi], sublata qualibet excusatione, nisi forte per corporis ægritudinem, vel per guerram, vel per aliam causam rationabilem, per quam rex Alemanniæ decerneret eum excusabilem, fuisset legitime præpeditus; et si veniens in Terram Sanctam voluisset cum sua comitiva assistere domino Edwardo et adjutorium suum sibi familiariter impertiri, tunc rex Angliæ daret comiti viii. milia marcarum in adjutorium peregrinationis suæ, et etiam ad transfretationem suam unam navem congruam sibi faceret ministrari; si vero cum suis turmis domino Edwardo recusaret assistere, dominus rex tantummodo sibi duo milia marcarum faceret erogari, hoc adjecto, quod comes sufficientem faceret securitatem, qua rex Alemanniæ contentus esset quod

Terms arranged between prince Edward and the earl of Gloucester by Richard, king of Germany.

A.D. 1270. *Osney, Tib. A. 9.* Prince Edward and G. de Clare

Eodem anno circa festum Sancti Georgii Londoniis longum trahebatur parliamentum inter dominum Edwardum regis filium et dominum Gilbertum comitem

---

A.D. 1270. *Wykes, Titus A.14.*

erogatam pecuniam in obsequio Salvatoris nostri converteret in Terra Sancta totaliter expendendam, et non in alios usus; et quod statuto termino transfretaret supradicta plenarie completurus, quinetiam quod interim, sive transfretarent sive non, guerram seu turbationem in regno Angliæ non moveret; et ad hæc omnia fideliter observanda subiceret se comes jurisdictioni archiepiscoporum et episcoporum Angliæ, quod omnes et singuli, si in aliquo prædictorum articulorum deficeret seu quomodolibet rebellare præsumeret, possent in personam ipsius excommunicationis sententiam fulminare, et omnes terras ipsius supponere interdicto sub pœna xx. milium marcarum solvendarum, ita tamen, quod si contingeret pœnam ipsam comiti, in dispositione domini regis Alemanniæ foret in quos usus fuisset eadem pecunia convertenda; cæterum quod comes ipse duas non ignobiles munitiones suas, videlicet Tonebrige et Henleye, pro majori securitate facienda, certis personis pro dispositione domini regis Alemanniæ traderet cum omnibus pertinentiis et exitibus conservandas, quousque pro certo constaret quod ascensis navibus in mari Mediterraneo fortuitis vela flatibus commisisset, quo facto attornatis ejus in Angliæ commorantibus castra cum pertinentiis et exitibus sine difficultate qualibet redderentur. Tenorem hujus arbitrii compendiose perstrinximus, quia penes infinitos in lingua Gallicana diffusiori stilo contexta ejusdem copia reperitur; prædictarum quoque adjectio triplicata plurimaque [quæ] eodem dicto minus luculenter fuerant explanata, eo quod diversos poterant sortiri intellectus, animum comitis potissime titillabant, præsertim cum ex diversis interpretationibus evidens sibi prospiceret imminere periculum, unamque tamen cau-

f. 58.

The earl's wish that they should be made clearer.

Gloverniæ; ad quod interfuerunt omnes fere prælati et proceres Angliæ. Tandem post multas altercationes et contentiones submiserunt se de alto et de basso et de profectione in Terram Sanctam, ordinationi et dicto A.D. 1270. *Osney, Tib. A.* 9. submit their differences to the arbitration of

tionum adjectarum sufficere decernebat, quamobrem pœnas ipsas instanter petiit mitigari, et ea quæ minus evidenter inserta fuerant luculentius explicari. A.D. 1270. *Wykes, Titus A.*14.

Rex quoque, sagacitatis et prudentiæ non ignarus, studiose satagens contentionibus finem imponere necnon universas enervare calumnias, sano ut assolet fretus consilio, reservatam sibi corrigendi demersium [1] potentiam reassumens, ea quæ fuerant nubila declaravit, pœnas quoque viro fideli et contradicere non curanti non graves et onerosas, sed satis tolerabiles decernebat; factaque fuit declaratio prælibata die Martis in festo Sancti Botulfi, scil. xv. kal. Julii apud Radinges. Sedatis igitur inter prædictos magnates contentionibus prælibatis in forma qua prædiximus, congrua et honesta ac omnimoda simultate sopita, comes Glocestrensis cum complicibus suis, ut assolet, parliamentis et tractatibus domini regis et magnatum confidenter se immiscuit; exultantibus duntaxat universis tranquillitatem zelantibus, econtra quoque saucio corde dolentibus qui rapinis et deprædationibus assueti pro turpi commodo turbationem regni totis desideriis affectabant; nec adhuc passus est *inimicus homo* superseminator zizaniorum [2] diabolus regnum nostrum tantis incommodis conquassatum perfecta pace gaudere, sed ut generalem ipsius tranquillitatem enervaret, inter proceres conatus est singulares discordias suscitare. which is done, and the arrangement settled at Reading, June 17. f. 58 *b.* The earl of Gloucester goes to the parliament. S. Matt. xiii. 28.

Nempe cum inter nobilem virum dominum J[ohannem] comitem Warennæ, et ingenuum procerem domi- Quarrel between John, earl

[1] Sic.

[2] *zizaniorum*] zizanio, MS.

A.D. 1270. *Osney, Tib. A.* 9. Richard, king of Germany.

Ricardi regis Almanniæ. Quod quidem dictum parvum vel nullum postea, ut dicebatur, sortiebatur effectum.

A.D. 1270. *Wykes, Titus A.*14. of Warrenne, and Alan la Zouche.

num Alanum la Zusche super quodam manerio coram justiciario debacc[ati]o quædam verteretur, partibus coram ipsis die Martis proxima ante Nativitatem Sancti Johannis Baptistæ in aula Westmonasteriensi personaliter litigantibus, se invicem instigante diabolo verbis contumeliosis, inverecundius quam decebat, insultare cœperunt; adeo ut a jurgiis devenirent ad prælium; porro domestici comitis, ignorante milite supradicto, qui armis muniti fuissent, extractis concito gladiis, spreta reverentia regis et reginæ, qui tunc in palatio Westmonasteriensi morabantur, et justiciariorum coram quibus litigaverant, in conspectu ejusdem et cancellarii, qui tunc in aula præsens erat, ipsum terribiliter invaserunt, et fugientem præ timore mortis versus cameram regis viriliter persequentes graviter vulneraverunt, et mox inflictis vulneribus, quasi semivivo relicto domus regiæ limina vacuabant, et Tamensem fluvium navigio transeuntes ad loca tutiora festinatis se gressibus transtulerunt. Porro rex et dominus Edwardus audita militis querimonia, et enormitatem tanti sceleris attendentes, ira vehementer accensi dissimulare non poterant nec debebant, ut delictum tam publicum relinquerent impunitum; statimque mandatum est comiti ut veniret ad curiam, super his quæ sibi de jure fuerant obicienda, secundum legem et consuetudinem regni justitiæ pariturus. At comes, præcavendo discrimina captivationis sui corporis et suorum, sano fretus consilio regio mandato distulit obedire: sane dominus Edwardus cum domino Eboracensi et aliis regni proceribus, strenua bellatorum vallatus caterva, comitem supradictum in latibulis commorantem confidenter adiit, et mediantibus comite Gloucestrensi et domino H[enrico] regis Alemanniæ primogenito, confi-

Murder of Alan la Zouche.

f. 59.

Eodem anno obiit quinto nonas Julii Rogerus Bigod marescallus Angliæ. A.D. 1270. *Osney, Tib. A.* 9. Death of Roger Bigod;

Eodem anno obiit Bonefacius archiepiscopus Cantuariæ, xv. kalendas Augusti; post cujus obitum Wil- of archbp. Boniface.

---

denter assecuratum die Dominica proxima post festum Apostolorum Petri et Pauli duxit ad curiam, ut ibidem secundum legem et consuetudinem regni faceret, et susciperet justitiæ complementum; ubi factum est quod comes posuit se in misericordia regis de v. milibus marcarum, et pro injuria facta militi supradicto et filio suo daret eis ii. milia marcarum. Insuper ipse comes cum l. militibus veniret de novo templo Londoniæ usque Westmonasterium pedibus ambulando, et quod omnes jurarent, quod non ex præcogitata malitia factum fuerat quod prædictum est, se[d] ex motu iracundiæ nimis accensæ, et statim cessavit tempestas: veruntamen miles supradictus, ingravescente dolore vulnerum, febrilem incurrens distemperantiam, quia dies caniculares protinus ingruebant, post paucorum dierum curriculum non sine magnis suorum planctibus exspiravit. A.D. 1270. *Wykes, Titus A.*14. July 6. The earl of Warrenne fined for the murder.

His transactis dominus Edwardus se præparavit ad transfretandum in Terram Sanctam, votum, quod emisit ut prædiximus, divino mediante præsidio completurus. Prince Edward prepares for his crusade.

Et cum circa quindenam Nativitatis Sancti Johannis Baptistæ, convocatis universis regnicolis qui secum transfretare disposuerant, classem sibi copiosam congregasset in portu qui dicitur Portesmuta, divulgatum est, quod dominus Bonefacius Cantuariensis archiepiscopus, qui diutius in partibus Sabaudiæ, prout consueverat, moram traxerat longiorem, mole carnis deposita diem clausit extremum, appositus ad patres suos quorum vicem gerere consuevit in terris; erat enim vir miræ simplicitatis, licet minus literatus, sobrie tamen degebat, sapientissimorum consilio se regebat, July 8. Death of archbishop Boniface.

A.D. 1270. *Osney, Tib. A. 9.* lelmus[1] ejusdem ecclesiæ prior fuit electus, sed resignavit, ut inferius patet.

Prince Edward goes to the

Eodem anno dominus Edwardus iter arripuit versus

A.D. 1270. *Wykes, Titus A.14.* humilis, pudicus, modestus, egenorum profusissimus recreator. Cujus morte comperta monachi Cantuarienses de eligendo sibi pastore statim a domino rege licentiam postularunt: obtenta quoque licentia, dominus E[dwardus] satagens dominum Robertum Burnel clericum suum, quem sincerissime diligebat, ad tantæ celsitudinis apicem promovere, relicta classe cum quanta poterat celeritate secessit Cantuariam, ut personæ suæ præsentia supradictos induceret electores, ut in dictum clericum suum vota sua dirigerent;[2] sed hoc frustra, quippe monachi monachum clerico simplici præponentes, priorem proprium concorditer elegerunt. At dominus E[dwardus] suo fraudatus desiderio rediit Portesmutam, et aura sibi gratius arridente ascensis navibus, et velis expansis prospere navigavit in Vasconiam terram, videlicet propriam; ut ante transfretationem suam de ea salubrius ordinaret, porro uxor ejus ipsum jam præcesserat in Vasconiam, etiam secum transfretatura in Terram Sanctam; sed antequam de Anglia recessissent, duos filios suos, quorum senior Johannes et junior vocabatur Henricus, de communi regni concilio domino regi Romanorum custodiendos, et quamdiu foret in partibus transmarinis tradidit nutriendos. Visitata Vasconia, processit ulterius pertransiens provincias Hispaniæ montuosas, sequens e vestigio regem Francorum, ut simul proficiscerentur in Terram Sanctam, prout inter eos condictum fuerat et conventum; et audito quod rex Francorum fuisset apud Aquasmortuas, portum quendam maris Mediterranei, festinatis gressibus illuc ibat. Quippe dominus H[enricus] Romanorum regis primogenitus circa festum Assumptionis beatæ Mariæ recessit de Anglia, dominum

Attempt of prince Edward to have R. Burnel elected archbishop. The monks elect their own prior [Adam de Chillenden].

Prince Edward goes into Gascony. f. 59 *b*.

His two sons placed under the care of Richard, king of Germany.

He goes through Spain,

to Aiguesmortes.

Departure of Henry of Almaine, Aug. 15.

---

[1] Sic for Adam.

[2] *dirigerent*] diligerent, MS.

Terram Sanctam, circa festum Assumptionis Sanctæ Mariæ, et alii magnates Angliæ cum eo. A.D. 1270. *Osney, Tib. A.* 9.

Eodem anno obiit Lodowycus rex Franciæ, vir religiosus et honestæ maturitatis, versus Terram Jero- Holy Land, Aug. 15. f. 75 *b.*

Death of S. Louis.

E[dwardum] similiter cum sua comitiva e vestigio secuturus; idem vero Henricus, uxore sua dimissa in Vasconiam, ex qua provincia originem duxit, filia scilicet Gastonis de Bierna, gressus suos versus Aquas-mortuas dirigebat. A.D. 1270. *Wykes, Titus A.* 14.

Sed antequam dominus E[dwardus] vel dominus H[enricus] pervenissent ad portum, rex Francorum una cum fratre suo domino Karolo rege Siciliæ,[1] qui ei in partibus illis occurrerat, auræ competentis opportunitate illic[2] quamdiu expectata, navibus se credentes, navigando devia pelagi spatiosa, ignorantibus fere cunctis qui cum eis erant, retortis velis, post dies aliquot applicuerunt in terram quandam barbarorum, quæ Tunicum vocabatur. Erat quoque rex Tunicii armis strenuus, præpotens viribus gentium, et thesauro prædives, vir sapientissimus sed gentilis. Idem vero Fretherico imperatori, dum vixerat, subditus fuit, pro regno suo annuum sibi tributum exsolvens; sed imperatore defuncto cessavit a solutione tributi, et successori suo Karolo usque hactenus solvere denegabat; quamobrem idem rex Siciliæ, pro repetitione tributi diutius denegati, ipsum duxit hostiliter impetendum, votum peregrinationis in Terram Sanctam in pejus non in melius commutando. Sane rex gentilis, sano fretus consilio, volens parcere laborantibus et expensis, ut fortuita belli discrimina declinaret, licet viribus et populi numerositate præcelleret Christianis, elegit potius congruæ pacis fœdus amplecti, quam videre mala gentis suæ, vel thesauri sui quantamlibet diminuere portionem; unde concorditer inter illos initum est, quod pactis Advance of S. Louis on Tunis. The king makes peace, f. 60.

[1] *Siciliæ*] Sicilio, MS.

[2] *illic*] illi, MS.

A.D. 1270. *Osney, Tib. A.* 9. solimitanam in quadam insula quæ vocatur Tunicia ut dicitur.

Robert Wick-hampton, Eodem anno obiit Walterus de la Wile, episcopus Saresberiensis, tertio nonas Januarii, cui successit magis-

---

A.D. 1270. *Wykes, Titus A.* 14. utrobique vallatis, Christiani gentilibus in pace relictis redirent ad propria, et rex Tunicorum tributum

and agrees to pay tribute to Charles, king of Sicily. quod Fretherico solvere consuevit, etiam regi Karolo, quamdiu regno Siciliæ incumberet, una cum arreragiis sui temporis quamtotius assignaret, treugis trigenariis inter gentiles regni sui et Christianos solido fœdere commissis.[1] Rex quoque Tunicorum reges Francorum et Siciliæ et magnates qui cum eis venerant, auro, quo satis abundabat, et donariis diversis oneravit.

Prince Edward at Tunis; Porro dominus Edwardus, audiens reges supradictos cum exercitu Christiano in terram Sarracenorum applicuisse, satagens negotium crucis Christi prout voverat totis viribus promovere, habens fiduciam in virtute Dei, cum adhærente sibi licet pauca militum caterva prospere navigando devenit in terram Tunicii. Sed audita pacis et treugarum firmitate quam prædiximus, doluit supra modum. Post paucos vero dies licet animo sauciatus, cum regibus prætaxatis et exercitu Christiano diversorum regnorum et provinciarum, relictis gentilibus, navibus adhuc in portu Tunicorum consistentibus reascensis, cum classe non modica retortis velis usque terram Siciliæ unanimi consilio navigabant, ut intempestivos auræ hyemalis impetus declinantes, in regno fertili commodius hyemarent, quousque vernalis temperies eis gratius arrideret, applicantes in

at Trapani. portu famoso Siciliæ qui dicitur Trapenna.

Et sicut quidam qui fuerant cum domino Edwardo fideliter asserebant, die Veneris proxima post festum Sancti Michaelis, scil. quinto nonas Octobris, recessit de Aquis-mortuis, et Dominica proxima post festum

---

[1] *commissis*] comitis, MS.

ter Robertus [Wickhampton],[1] ejusdem ecclesiæ decanus. Et quia vacabat tunc temporis ecclesia Cantuariensis, confirmatus fuit a capitulo Cantuariensi, quia capitulum omnimodam habet et exercet jurisdictionem

A.D. 1270. *Osney, Tib. A.* 9. bishop of Salisbury, confirmed by the chapter of

---

Sancti Martini, scil. kal. Decembris, applicuit in Tunicium, et post paucos dies inde recedens applicuit in Trapennam in vigilia Sancti Clementis. Cumque naves regis Francorum et fratris sui regis Siciliæ cum victualibus et universa supellectili nec non et thesauro inæstimabili recubarent in portu anchoris inhærentes, ecce ventus turbinis procellosa tempestate mare commovit, et puppes in salo fluctuantes violentis motibus concutiendo confregit, periclitatis custodibus, et subversis victualibus et thesauris, nec unus quidem de comitiva regum prædictorum qui navibus inhærebat a periculo liber evasit; sed Domino protegente naves domini Edwardi in tutiori loco recubantes supradictum penitus evasere periculum.

A.D. 1270. *Wykes, Titus A.* 14. Heavy loss to the fleet of S. Louis by a tempest.

The ships of prince Edward escape.

Post dies aliquot rex Francorum carius tributum exsolvens, voto peregrinationis incompleto, matura satis morte decessit; quippe filius ejus et hæres in regni sibi regimine successurus ossa patris devehi fecit in Galliam apud [Sanctum] Dionysium tumulanda.

f. 60 *b.* Death of S. Louis.

Eodem anno vi. kal. Decembris turris ecclesiæ Sanctæ Mariæ de Arcubus Londoniæ, quæ diu ante fuerat ruinosa, subito corruit, et cadens supra quandam domum, quæ ipsi ecclesiæ contiguabatur, domo solo tenus complanata, plurimos[2] viros et mulieres, proh dolor! interfecit.

Fall of the tower of St. Mary-le-Bow, London.

Cumque dominus Edwardus ingruente hyemali tempore moraretur in Sicilia, caute sibi providens, ne in tanto otio fieret otiosus, cœpit tractare cum domino Henrico filio regis Alemanniæ consanguineo suo, et cum aliis magnatibus, qualiter consultius posset pro-

Prince Edward commits his affairs in Aquitaine and England to Henry of

---

[1] Blank in MS.

[2] MS. inserts *utriusque*, the scribe intending to add *sexus*, and then changing the expression.

A.D. 1270. *Osney, Tib. A.* 9. Canterbury. Opposition of the bishops to

in spiritualibus sede vacante, sicut archiepiscopus sede plena. Postea credens electus consecrari xvi. kalendas Junii apud Cantuariam, fuit præpeditus, tum quia non fuit præsens nisi unus episcopus, tum quia plures

---

A.D. 1270. *Wykes, Titus A.* 14. Almaine during his crusade.

videri de regimine ducatus Aquitanniæ et regni Angliæ, donec negotio crucis Christi, quod assumpserat, adimpleto, contingeret ipsum ad propria remeare; et habitis super hoc tractatibus diuturnis, communi deliberatione, dictum consanguineum suum, qui cæteris sapientia præpollebat, decrevit ad partes occiduas remittendum, ut moderamine regiminis Vasconiæ salubriter ordinato, procederet ulterius in Angliam ipsius regni gubernacula, mediante patris auxilio, dirigenda pro reipublicæ commoditate dispositurus. Sane dominus Edwardus se suamque militiam toto vacationis tempore præparare non desiit, ut succedente verni temporis amœnitate, aura salubriori gratius arridente, maris devia transcurrendo partes Syriæ visitaret.

Prince Edward sails for Syria.

Sane quod pio conceperat in proposito, opere protinus adimplevit, licet rex Siciliæ quanquam ab eo frequenter et assidue pulsatus pariter et rogatus fuisset, ut simul progredientes in Syriam *redderent* Deo *vota sua, quæ distinxerunt labia sua,* quasi desidia con- Ps. lxv. 14.
tabescens ulterius progredi recusaret. Quippe cum paucis cruce signatis tam Anglicis quam aliunde confluentibus, auræ vernalis lenitate gratius aspirante, naves ascendit, prosperis flatibus in Syriam progressurus.

Conduct of Charles, king of Sicily, and Philip III. at Viterbo.

Porro rex Siciliæ cum nepote suo rege Francorum et hærede excusatorias sibi contexuit ratiunculas, ne proficiscerentur in Syriam, causando[1] nepoti suo non modicum imminere periculum, nisi festinatis gressibus remearet; remeantes quoque per Campaniam cardinales, qui tunc in Viterbio morabantur, una cum domino Henrico filio regis Alemanniæ similiter remeante, de-

---

[1] *causando*] causanti, MS.

episcopi de provincia appellaverunt ne consecraretur in eorum præjudicium auctoritate capituli Cantuariensis, dicentes se nolle obedire monachis. Post hæc ad curiam Romanam nunciis sollemniter missis ad creverunt consultum esse et honestum, si forte discordantes in electione futuri pontificis inducere possent ad electionem concorditer faciendam. A.D. 1270. *Osney, Tib. A.* 9. his consecration. The right of the A.D. 1270. *Wykes, Titus A.*14. f. 61.

Dum autem essent Viterbi super prædictis mutuo tractaturi, cardinalium votis jam pæne concorditer adunatis, ut eorum adjuti consilio et assensu, Romanæ sedi, multo tempore pastoris solatio viduatæ, de idoneo præsule providerent, ecce, protinus instigante humani generis inimico, Symon de Monteforti cum Guidone fratre suo necnon comite Rufo [1] cujus filiam [2] duxerat in uxorem, (non sine assensu credi poterit Emerici fratris eorundem), quodam die satis mane, non modica loricatorum stipati caterva, subito ingredientes ecclesiam quandam civitatis ejusdem, ubi dominus Henricus Romanorum primogenitus, eorum ex avunculo cognatus, peractis jam missarum solemniis quas audierat, orationi devotius incubabat, evaginatis gladiis inhumaniter irruerunt in ipsum, proditorem ac patris eorum interfectorem eum, licet mendaciter, proclamantes; at ipse nimirum tam tumultuoso clamore perterritus, velociter ab oratione prosiliens cucurrit ad altare, super quod paulo ante Deo Patri unigenitus Filius Redemptor mundi fuerat immolatus. Sed lictores crudelissimi, consanguinitatis fœdere violato, spreta loci sacri ac temporis reverentia, adhærentem altari mucronibus confodientes, inflictis vulneribus letiferis inhumanissime peremerunt, vulnera vulneribus imprimentes, donec spiritum exhalaret. Facta quidem fuit hæc inaudita sceleris perpetratio die Veneris crastino Sancti Gregorii, videlicet tertio idus Martii, civitate Viterbei, in ecclesia Sancti Blasii, præsentibus tunc in eadem civitate toto Murder of Henry of Almaine by the two de Montforts at Viterbo, March 13.

[1] Aldobrandini Rosso dell' Anguillare.

[2] Margaret.

A.D. 1270. *Osney, Tib. A. 9.* chapter, *sede vacante*, confirmed at Rome.

dominos cardinales, quia non fuit tunc temporis Papa in persona, renuntiatum est prædictis episcopis quod sede vacante pertinet confirmatio et electorum consecrationis procuratio ad prædictum capitulum Cantuari-

A.D. 1270. *Wykes, Titus A.14.*

cœtu cardinalium, rege Siciliæ et nepote suo Philippo in regem Francorum protinus promovendo; quibus ignorantibus vel forte conniventibus, Sathanæ satellites urbe statim egressi, in suis munitionibus se receperunt. Porro cardinales ne nil agere viderentur et ne tam horrendum scelus penitus remaneret inultum, dictos maleficos excommunicationis sententia protinus innodabant. Famosioribus autem hujus anni eventibus exaratis anteriora posteriorare non puduit licet minus notabilia, ne quid relatione dignum videatur sub silentio præteriri.

They are excommunicated.

Robert de Wichampton elected bishop of Salisbury, and confirmed by the Canterbury monks, *vacante sede.* f. 61 *b.*

Eodem siquidem anno obiit Walterus Sarum episcopus, circa festum Circumcisionis Dominicæ, vir miræ simplicitatis et innocentiæ; quo defuncto canonici ejusdem ecclesiæ convocati virum discretum, non minoris simplicitatis et innocentiæ quoad Deum, magistrum Robertum de Wichamton, ejusdem ecclesiæ decanum, in patrem et pastorem concorditer elegerunt; qui cum a domino rege receptus fuisset, statim adiit sedem Cantuariæ cathedralem pro confirmationis munere obtinendo; verum electus Cantuariensis jam mare transierat, ut audita creatione summi Pontificis commodius progrederetur ad curiam confirmationis gratiam petiturus. Monachi quoque Cantuarienses, ad quos sede vacante jurisdictio in aliquibus casibus devolvi consueverat, præcipue in cognitionibus causarum, cupientes suam ampliare jurisdictionem, asserentesque confirmationes electorum tempore vacationis ad eorum capitulum pertinere, licet prius tanta jurisdictione usi non fuissent, dictum Sarum electum solemniter confirmaverunt, et spiritualium administratione sibi commissa denunciaverunt domino regi, quod eidem tanquam canonice confirmato, temporalia concederet dispensanda. Rex quoque sano potitus consilio, præcavens in casu

ense. Eodem anno in crastino Sancti Gregorii Papæ, dominus Henricus, primogenitus domini Ricardi regis Alemanniæ, fuit interfectus apud Witerbium in quadam capella inter missarum sollemnia a dominis Symone et Widone filiis domini Symonis de Monteforti quondam comitis Leicestriæ. A.D. 1270. *Osney, Tib. A.* 9. Murder of Henry of Almaine at Viterbo by the two de Montforts, March 13.

consimili, qui nec forte suo nec prædecessorum suorum tempore visus est contingere, [ne] concessio administrationis temporalium traheretur in consequentiam, mandato capituli Cantuariensis ea vice parere finaliter recusavit. Monachi tamen supradicti in majorem protinus prorumpentes audaciam, publico literarum edicto denunciaverunt universis episcopis Angliæ, suffraganeis et subditis sedis Cantuariensis, quod certo die, quem præfigebant, eisdem convenirent Cantuariam, et munus consecrationis solemniter impensuri. Sed pontifices circumspecti, ne forte quod tunc ageretur posset posteris temporibus generare dispendium, spretis monachorum comminationibus, non contumaciter sed potius sapienter vocationi prædictæ supersederunt, exemplo domini regis animati, qui monachorum denuntiationibus obtemperare non curavit. Episcopi vero plures congregati, evocatis legum et canonum magistris totius regni peritioribus, quæstionem istam difficilem, an mandato capituli parendum[1] fuisset, diligentissime disputari fecerunt; nec inveniebant in canone vel in jure probabiles rationes, quibus compelli poterant ad parendum; quamobrem Sarisberiensis electi consecratio non processit. A.D. 1270. *Wykes, Titus A.* 14. The bishops refuse to consecrate him.

Eodem anno, circa Purificationem beatæ Mariæ, Edmundus filius regis Alemanniæ, licet junioris ætatis, Edmundum consanguineum suum filium regis Angliæ, qui præcesserat profecturus in Syriam in adjutorium fratris sui piæ devotionis instinctu, cum paucis comitibus e vestigio sequebatur; sed audita fratris nece Return of Edmund, son of f. 62. Richard, king of Germany.

[1] *parendum*] per eundem, MS.

A.D. 1271. *Osney, Tib. A.* 9. He is brought home, and buried at Hayles.

MCCLXXI. Duodecimo kalendas Junii delata fuerunt ossa domini Henrici, filii regis Ricardi Alemanniæ,[1] in Angliam, et honorifice sepulta in abbatia de Hayles ante majus altare.

A.D. 1270. *Wykes, Titus A.*14.

quam tetigimus tam crudeli, cum esset in partibus transmarinis, evocatus etiam et prohibitus ne procederet ulterius, progredienti cognato suo in Syriam valedicens rediit in Angliam, patre nimirum multipliciter exultante quod ipsum post fratris sui primogeniti lamentabilem interfectionem divina miseratio reservavit ad propria reversurum. Sileat nunc eventuum Anglicorum paucula recitatio, qui anno septuagesimo contigerunt, ut anni sequentis series explicata posteris elucescat.

The body of Henry of Almaine brought to England, and buried at Hayles.

MCCLXXI. Anno, quo pro redemptione generis humani summi Patris unigenitus servile cinctorium nostræ carnis assumpsit, MCCLXXI. tertio id. Maii, pridie ante Ascensionem Domini, delatum est corpus domini H[enrici] filii regis Alemanniæ apud Londoniam, quod Viterbio sicut supra tetigimus per cognatos proprios crudelissime fuerat jugulatum; corde vero apud Westmonasterium in vase quodam satis prope scrinium, in quo beatissimi regis Edwardi reliquiæ reconduntur, non ignobiliter collocato, corpus ipsius usque Heyles honorifice deportatum, ibidem, jubente patre, traditum est sepulturæ.

Prince Edward at Cyprus.

Sane dominus Edwardus Regis altissimi bellicosus, devia maris naufragia non pavescens, auræ vernalis, sicut supra tetigimus, fortuitis flatibus se credebat, et inopinato, felici tamen, eventu devenit et applicuit in insulam Cyprum, quam quondam prædecessor ejus serenissimus rex Ricardus, singulare militiæ decus et probitatis eximiæ titulis elucescens, cum simili devotionis instinctu progrederetur in Syriam, militariter occupavit; verum dominus Edwardus, cujus pacificus præconizabatur ingressus, a principe simul et a populo ipsius

---

[1] There is a full length portrait of a king in the margin.

Eodem anno obiit dominus Johannes, primogenitus domini Edwardi apud Walingeford circa gulam Augusti, et sepultus honorifice apud Westmonasterium. A.D. 1271. *Osney, Tib. A.* 9. Death of prince Edward's son, John, Aug. 1.

Eodem anno in festo Sancti Egidii abbatis, omnibus cardinalibus in unum convenientibus, solemniter et unanimiter elegerunt in Papam dominum Theardum archidiaconum [de Leges],[1] in Terram Sanctam tunc temporis proficiscentem. Electione facta, missi sunt Pope Gregory X. Sept. 1.

---

insulæ summo cum honore susceptus est. Ille vero in ipsius insulæ diffugio paululum recreatus naves onerarias in Syriam traducturas victualibus muniebat, et navibus reascensis prosperis flatibus navigando applicuit in civitatem Accon, quam pauculæ Christianorum reliquiæ gentilium obsidione vallatam, non sine labore et ærumna, duriuscula [2] concertatione defenderant, tantis utique laboribus fatigati, quod nisi fest[in]um sibi provenisset adjutorium, civitatem ipsam Sarracenis dedere cogitarent. A.D. 1271. *Wykes, Titus A.*14. He lands at Acre. f. 62 *b.*

Quippe tam celebris hospitis adventu præcognito multipliciter exhilarati, cœperunt vires sopitas reassumere, et se ad suam civitatisque diutius desolatæ defensionem fortius animare. At dominus Edwardus cum paucis Christianis quos secum adduxerat in civitate prædicta, quæ sola Christianis ad refugium vix fuerat derelicta, recreationis gratia morabatur, ad tempus expectans, si forte Dominus sibi copiosius dignaretur mittere adjutorium, quo publicum posset cum gentibus acceptare conflictum; non enim tutum sibi fuerat cum tam pauculis Christianorum reliquiis contra Soldanum, cujus exercitus super arenam maris et pluviæ guttas multiplicatus dinumerari non potuit, prælio concertare, se suamque comitivam gentilibus minime comparandam fortuitis belli casibus exponendo. Aliquotiens autem Christiani per exploratores suos cautius præ-

---

[1] Blank in MS. See above p. 219. | [2] *duriuscula*] discula, MS.

A.D. 1271. *Osney, Tib. A.* 9. His return and consecration.

nuncii in Terram Sanctam cum litteris cardinalium nunciantes ei de electione de se facta, et quod cum celeritate veniret ad curiam; qui referens Deo gratias pro honore sibi divinitus, ut creditur, collato, venit ad curiam in festo Purificationis beatæ Mariæ, et cito post in presbyterum ordinatur et in Papam consecratur.

A.D. 1271. *Wykes, Titus A.* 14.

muniti, per clandestinos excursus viriliter egredientes irruerunt in gentiles, et frequenter strage non modica lacessitos ad loca remotiora fugere compellebant.

Death of his eldest son, John, Aug. 1.

Eodem anno circa festum Sancti Petri ad Vincula bonæ indolis puer ingenuus Johannes, domini Edwardi primogenitus, quem, cum in partibus commorari contingeret transmarinis, patruo suo Romanorum regi serenissimo nutriendum commiserat, immatura morte, proh dolor! decessit, avi sui regis Anglorum, et reginæ, nec non regis Alemanniæ, ac universorum regnicolarum planctu lamentabili deploratus; quippe vultus ejus commendabilis elegantia et ætatis jam teneræ virtuosa primordia cunctis cum populis amabilem reddiderunt. Porro rex Alemanniæ corpus ipsius usque Westmonasterium summo cum honore in ecclesia conventuali detulit tumulandum.

Election of pope Gregory X., Sept. 1.

Succedente continuo primo die Septembris, in festo scil. Sancti Ægidii, Romani cardinales non ferentes diutiorem sedis Apostolicæ vacationem convenerunt in unum, et votis concorditer adunatis, virum venerabilem magistrum Theobaldum archidiaconum Leodiensem, quem vulgus consueto vocabulo vocitabat Tyardum, quique tunc temporis cum domino Edwardo peregrinationis gratia morabatur in Syria, in summum Pontificem unanimiter elegerunt. Attendens itaque per celeres nuncios ad tantæ celsitudinis dignitatem se fuisse vocatum, Syriæ valedicens, obtenta tamen a domino Edwardo licentia, maris Mediterranei discrimina non tabescens, partes Viterbii, ubi tunc cœtus cardinalium morabatur, festinanter adiit,

f. 63.

Eodem anno quarto kalendas Novembris obiit dominus Philippus Basset, vir magni consilii et nobilis, et super omnia fidelis, strenuus in armis, et multum diligens Anglicos et terræ communitatem, et super omnia religiosorum promovens negotia. Cujus corpus honorifice traditur sepulturæ apud Stanleyam in Wyltesira; cujus animæ propicietur Deus. A.D. 1271. *Osney, Tib. A.* 9. Death of Philip Basset, Oct. 29. f. 76.

MCCLXXII. Dominus Papa Gregorius decimus præ arduis et variis universalis ecclesiæ negotiis habito cum cardinalibus diligenti tractatu, generale firmiter Council of Lyons summoned by the Pope.

---

consecrationis munus par[vo] tempore recepturus. Dominus Philippus de Eya, die Veneris proxima ante festum Sancti Lucæ Evangelistæ, assumpsit officium thesaurariæ scaccarii domini regis. Circa idem tempus obiit dominus Rogerus de Leyburne. Obiit bonæ memoriæ dominus Philippus Basset circa festum Sancti Andreæ, vir nobilis et discretus, et escarum largitor profusissimus. A.D. 1271. *Wykes, Titus A.* 14. Oct. 16. Deaths of R. de Leyburne, and Philip Basset.

Pridie idus Decembris, scilicet die Sabbati in vigilia Sanctæ Luciæ virginis, Ricardus Romanorum rex illustris apud Berkamstede sibi fecit muniri; nocte sequente invasit eum paralysis acutissima, qua protinus ingruente ad motum membrorum partis dextræ et ad usum linguæ et ratiocinationis, pæne factus est inhabilis, et sic ægritudinis incommodo prævalente languescens, mortis terminum, quæ nulli parcere consuevit, inconsolabiliter lamentatus, heu proh dolor! expectavit. Hujus anni lugubris[1] exaratio jam quiescat, in quo tot nobiles firmissimas regni nostri columnas mors, parcere nescia, de præsentis vitæ sustulit incolatu. Death of Richard, king of Germany.

MCCLXXII. Anno quo visibilium et invisibilium Plasmator almificus, nostræ condolens miseriæ, Filium suum misit in terris propitiatorem pro peccatis nostris MCCLXXII. Ricardus Romanorum rex illustris, ingra- His burial at Hayles.

[1] *anni lugubris*] annis lucubri, MS.

A.D. 1272. *Osney, Tib. A. 9.* statuit celebrare concilium, et præcipue super unitate fidei Græcorum et Latinorum, et de subsidio Terræ Sanctæ, et de Papæ creatione, ne de cætero Papa decedente diu vacaret ecclesia sive sedes Romana. Missis igitur nunciis, fecit vocare generaliter omnes prælatos totius Christianitatis, ut in kal. Maii anno Domini MCCLXXIV. veniant apud Lugdunum ad concilium super præmissis et aliis arduis negotiis universalis ecclesiæ tractaturi, et secundum quod divina concederit clementia ordinaturi.

Death of Richard, king of Germany.

Eodem anno quarto nonas Aprilis apud castrum de Berkamestede obiit Ricardus rex Alemanniæ, et sepultus est in abbatia de Hailes, quam a fundamentis sumptibus suis construxerat.

A.D. 1272. *Wykes, Titus A.14.* vescente morbo, devotissima pœnitudine retroacta deplorans, testamento condito, sacrosancto roboratus viatico, quarto nonas Aprilis, die scil. Sabbati proxima ante mediam Quadragesimam, migravit a sæculo; gloriam mundi transitoriam pro cælesti regno commutans, gleba corporis sui in ecclesia conventuali monasterii sui de Heyles, quod sumptibus suis a fundamentis extruxerat, non ignobiliter collocata.

Strange flood at Canterbury.

Eodem anno æstate media, convalescente fervore simul et ariditate per totum regnum, mirabile prodigium contigit in civitate Cantuariensi; subita siquidem et inopinata inundatio aquarum erumpentium de cavernis terræ partem maximam civitatis operuit, ubi nunquam prius aquæ currere videbantur; ita quod violentia gurgitis impetuose currentis domos plures et
f. 63 *b.* ædificia diruendo in planitiem convertebat, viros et mulieres, tam senes quam parvulos, submergebat. Exaratis igitur eventibus Anglicorum, stilum nostrum ad eos qui morabantur in Syria convertamus.

Prince Edward wounded at Acre by an assassin.

Igitur domino Edwardo in civitate Aconensi sub expectatione, quam prædiximus, commorante, ecce rex Judæorum, qui vulgo vetus de Monte dicitur, insti-

Eodem anno sexto idus Maii obiit advocata nostra de Hibernia domina Basilia de Wigornia, et sepulta est in ecclesia Sanctæ Mariæ Oseneiæ juxta altare Sancti Georgii. A.D. 1272. *Osney, Tib. A.* 9. Death of Basilia of Worcester.

Eodem anno in translatione Sancti Benedicti translata sunt corpora omnium prælatorum Oseneiæ cum sarcophagis, et honorifice recondita ante majus altare, ut plenius patet oculis intuentium. Translation of the remains of the prelates buried at Osney, July 11.

Eodem anno circa festum Sancti Laurentii apud Northwiz miserabile et inauditum accidit infortunium; nam orta contentione inter monachos et cives super The cathedral of Norwich

---

gante humani generis inimico, qui bonis actibus invidere non cessat, nec non ut sane credi poterit cooperante Soldano, unum de sicariis suis, quos vulgo assessinos vocant, misit in Syriam dolosæ machinationis genere subornatum,[1] ut Dei athletam dominum Edwardum insidiis callide præveniret, et præventum nacta temporis opportunitate crudelissime jugularet; qui vulpina sed potius serpentina fretus astutia, nuncia sibi falsa confingens, ut quasi pacis honestæ vel treugarum præco verus existeret, in curia domini Edwardi tanquam familiaris et domesticus aliquamdiu morabatur inter cæteros, nemine suspicante sinistra; una igitur dierum, nacta opportunitate temporis, ut credebat, dixit se velle domino Edwardo, nullo suorum conscio, plurimum sibi placitura secreta quædam nuncia revelare. At dominus Edwardus nihil sibi metuens solus solum in suum secretissime thalamum introduxit, statimque dirus satelles, ostio thalami firmiter obserato, educens cultrum veneno letifero toxicatum irruit truculenter in ipsum, et vulnere duplicato crudelissime sauciabat; sane miles robustissimus plagarum stigmatibus irritatus, potenti virtute subnixus nefandum lictorem projecit ad terram, et cultro quo eum vulneraverat[2] ablato extorsionis violentia, seipsum læsit in A.D. 1272. *Wykes, Titus A.*14.

---

[1] *subornatum*] subornatam, MS. | [2] MS. inserts *in*.

A.D. 1272. *Osney, Tib. A.* 9. quibusdam tallagiis et libertatibus, tandem post multas altercationes et contentiones invaluit civium furor immanis, ita quod, Dei timore postposito, cives spiritu diabolico repleti cum tota communitate totius civitatis totum prioratum cum ecclesia et episcopi palatio igni tradiderunt.[1] His auditis fit per totam provinciam dolor et gemitus et cordium admiratio super tam horrendo scelere perpetrato in Dei contumeliam et universalis ecclesiæ confusionem non modicam. Tandem dominus rex Henricus convocatis comitibus, baronibus,

burnt by the citizens, August 10.

The king goes to Norwich.

A.D. 1272. *Wykes, Titus A.* 14. fronte, statimque inhumanum proditorem telo proprio interfecit. Porro familiares externi cominus expectantes, clamore nimirum quem audierant consternati, ostia thalami confringentes, viso quod acciderat, eventum lamentabilem mente lugubri deplorabant, de salutis remedio desperantes; evocati statim medici in arte peritissimi vulnera sua congruo medicamine fomentabant, quibus mundi Redemptor in se credentium vera salus, qui secundum prophetam *vere languores nostros tulit, et dolores nostros portavit* in corpore suo super lignum, tam efficax et optimum gratiæ suæ concessit antidotum, ut vulnera sua, quæ cunctorum judicio censebantur incurabilia, modico tempore curarentur. Ille vero, cui nimirum vexatio tam periculosa saniorem præstitit intellectum, profligata solitudine, corpus suum in posterum per sibi notos et familiares duxit cautius muniendum. Nec silentio sepelire debemus diem quo dominus Edwardus per carnificem fuerat vulneratus, ipsius siquidem infortunii prodigialis eventus aliquod mirabile potuit præfigurare portentum; actum enim fuit hoc scelus in mane die Veneris in festo Sancti Botulfi, videlicet, xv. kal. Julii, eodem scil. die, per annorum revolutionem, quo de utero genitricis suæ progrediens humanam nativitatem accepit; ætatis vero suæ anno xxxiii., anno ætatis consimili quo Redemptor

Isa. liii. 4.

f. 64.

---

[1] The spire is represented burning in the margin.

et aliis regni proceribus ad prædictam accessit civitatem, et in delinquentes satis crudelem exercuit vindictam, ita quod quidam eorum igni sunt traditi, quidam patibulo suspensi, quidam vero ligatis ad colla equorum pedibus per placeas civitatis trahebantur, ita quod post multas tribulationes vitam finientes expiraverunt. A.D. 1272. *Osney, Tib. A.* 9. Punishment of the rioters.

Eodem anno, circa Nativitatem beatæ Mariæ, obiit Willelmus de Lexintona decanus Lincolniæ; cui successit magister Ricardus de Mapham archidiaconus Oxoniæ, vir consilii et magnæ literaturæ. Richard de Mapham, dean of Lincoln.

---

noster incarnatione sua consimili fratrum pro redemptione humani generis in crucis patibulo vulneratus, cum in divinitatis natura immortalis existeret, non recusavit pro peccatis nostris carnis suæ mortem misericorditer sustinere. Consecratus est Apostolicæ sedis electus magister Tyardus, de quo supra tetigimus, et sortitus cum nova celsitudine nomen novum, et de Theobaldo vocatus est Gregorius decimus. A.D. 1272. *Wykes, Titus A.* 14. Consecration of Pope Gregory X.

Eodem anno circa festum Sancti Laurentii, per contentionem habitam inter priorem et monachos Norwicenses ex parte una, et cives ejusdem civitatis ex altera, instigante humani generis inimico, qui non cessat superseminare zizania, facta est nimium deploranda combustio conventualis ecclesiæ Norwici, cum omnibus ædificiis ejusdem monasterii adjacentibus. Norwich cathedral burnt, Aug. 10.

Eodem anno circa festum Sancti Michaelis, Edmundus filius regis Alemanniæ, cui dominus rex paternam integraliter hæreditatem restituerat, Margaretam sororem nobilis viri Gilberti comitis Gloucestrensis duxit in uxorem, et factus est miles et comes in festo Sancti Edwardi. Eodem die similiter Henricus de Lacy factus est miles, et comes Lincolniæ, cum quibus duobus magnatibus Georgius de Cantalupo, et quamplures alii regni Angliæ nobiles, quidam de domino rege quidam de prædictis comitibus, militiæ cingulum susceperunt. Marriage of Edmund of Cornwall and Margaret de Clare.

A.D. 1272. *Osney, Tib. A.* 9. f. 76 *b.* Robert Kilwarby made abp. of Canterbury by the Pope. His consecration, Feb. 26.

Eodem anno xvi. kalendas Octobris, Willelmus[1] prior et electus Cantuariæ in præsentia domini Papæ Gregorii decimi renunciavit electioni de se factæ. Et dominus Papa contulit fratri Roberto de Kilewardeby provinciali Prædicatorum, viro honestæ vitæ et magnarum litterarum. Hic fuit consecratus apud Cantuariam Dominica prima Quadragesimæ, scilicet quarto kalendas Martii, assistentibus xi. episcopis provinciæ Cantuariensis cum alia cleri et populi multitudine non modica.

Marriage of Edmund, E. of Cornwall, and Margaret de Clare.

Eodem anno in festo Sancti Michaelis, dominus Edmundus, filius regis Ricardi de Alemannia, desponsavit sororem Gilberti comitis Gloverniæ.[2] Et in trans-

---

A.D. 1272. *Wykes, Titus A.* 14. Death of Henry III., Nov. 16.

Die Mercurii in festo Sancti Edmundi quondam Cantuariensis archiepiscopi, videlicet xvi. kal. Decembris, piæ recordationis Henricus rex Anglorum serenissimus, carnis mole deposita, hominem terrenum exuens, momentaneam mundi gloriam cælesti palatio commutavit, cum Rege regum perpetuo regnaturus in cælis; Dominica proxima sequente, videlicet in festo beatissimi regis et martyris Edmundi, in nobilissima basilica Westmonasterii, quam opere sumptuoso et incomparabili a fundamentis extruxerat, regni magnatibus exequias debitas impendentibus, cum ea qua decuit honorificentia tumulatus: sane corpus ipsius pretiosissimis indumentis et diademate regio, prout decuit, adornatum, omni assistentium judicio, cum a nobilioribus regni ad hoc officium præelectis in locello portatili deferretur ad tumulum, ampliori splendore decoris effulgebat mortuum, quam prius dum vixerat appareret; siquidem eventu miro sed notabili contigit, quod in eodem loco quo beatissimus rex et confessor Edwardus sepultus extiterat, et annis plurimis, priusquam ipsius reliquiæ translatæ fuissent in scrinium, requievit corpus regis Henrici, qui eundem Sanctum Edwardum

f. 64 *b.* His burial, Nov. 20.

[1] Sic for Adam, as above, p. 236.

[2] The two are represented clasping hands in the margin.

latione Sancti Edwardi regis et confessoris proximo sequenti cepit arma militaria a domino rege Henrico tertio ejus avunculo, et multi alii magnates facti sunt milites in eodem festo ob ejus reverentiam. A.D. 1272. *Osney, Tib. A.* 9. He is knighted by Henry III., Oct. 13.

Eodem anno xvi. kalendas Decembris, scilicet in die Sancti Edmundi Cantuariensis, obiit bonæ memoriæ Henricus quartus rex Angliæ filius regis Johannis, et sepultus est in ecclesia conventuali Westmonasterii ante altare autenticum; quam quidem ecclesiam construxerat a fundamentis. Iste Henricus regnavit quinquaginta et sex annis viginti diebus, et fecit tam in Death of Henry III.

---

dum vixit præ cunctis sanctis diligere consuevit et ampliori devotione venerari, non ignobiliter collocatum, humanæ traditum est sepulturæ. A.D. 1272. *Wykes, Titus A.*14.

Circa idem tempus dominus Papa, cassata electione facta de priore Cantuariensi, vel ipso priore potius resignante, contulit archiepiscopatum Cantuariensem fratri Roberto de Kyllewardeby, de ordine fratrum Prædicatorum, viro quidem præminentis scientiæ, et vitæ sanctitate, prout ipsius religionis status expostulat, præfulgenti. Robert Kilwarby made abp. of Canterbury by the Pope.

Circa festum Sancti Nicholai dominus Edmundus filius regis Anglorum rediens de Terra Sancta, die Sabbati post ipsum festum, venit Londoniam, occurrentibus et applaudentibus sibi civibus Londoniæ et diversarum conditionum innumerabili comitiva. Return of prince Edmund, Dec. 10.

Sequenti die Nativitatis Dominicæ dominus Edmundus comes Cornubiæ sororem comitis Gloucestriæ, quam ut supra diximus duxerat in uxorem, primo deduci fecit apud Waling[ford], ibique multis regni magnatibus loco nuptiarum festum famosissimum celebravit. Edmund, earl of Cornwall, takes his wife to Wallingford.

Episcopus Londoniæ, qui diutius expectaverat in curia Romana, summi jam Pontificis gratiam assecutus, restitutus ad officium et beneficium, a quibus diu suspensus extiterat; reversus in Angliam congaudentibus et occurrentibus sibi turmis disparium conditionum, Return of Henry de Sandwich, bishop of London.

A.D. 1272. *Osney, Tib. A.* 9. clero quam in populo multa mirabilia. Iste super omnes reges qui fuerunt ante ipsum dilexit decorem domus Dei et obsequium divinum. Iste super omnes Anglicos dilexit alienigenas, et eos innumerabilibus ditavit donariis et possessionibus. Cui successit Edwardus filius suus primogenitus existens in Terra Sancta.

His love for aliens.

Edward I.

Return of Henry de Sandwich,

MCCLXXIII. Magister Henricus de Sandwiz episcopus Londoniensis relegatus sive exulans in curia

---

A.D. 1272. *Wykes, Titus A.* 14. f. 65. ultimo die Januarii civitatem Londoniarum tripudialiter introivit. Circa idem tempus obierunt strenui viri Robertus Walerand, et Johannes de la Hude. Frater Robertus de Kylewardeby prima Dominica Quadragesimæ, quæ eo anno contigit quarto kal. Martii, pluribus suffraganeorum suorum assistentibus, in ecclesia cathedrali Cantuariæ consecrationis munus accepit. Hujus anni sermone licet insipido famosiora gesta perstrinximus ; superest ut anni sequentis seriem pro nostræ paupertatis modulo, sub eo quo poterimus compendio, concludamus.

Consecration of Robert Kilwarby.

Edward I. arrives at Rome, and then at Orvieto.

MCCLXXIII. Anno, quo summi Patris Sapientia divinitatis substantiam fragilitati nostræ redemptionis gratia counivit, MCCLXXIII. serenissimus rex Anglorum Edwardus, qui anno præterito, quod omisimus, Dominica proxima post Purificationem rediens de Syria urbem Romanam, a civibus urbis honorifice receptus, introivit, ac die Martis sequentis, videlicet in festo Sancti Valentini, civitatem Urbis veteris, ubi Papa tunc cum cardinalibus morabatur, occurrentibus sibi non solum cardinalibus sed et universis magnatibus in curia commorantibus, gloriosissima veneratione receptus a Papa, non ignobiliter introivit ; ne vacuus a gratia summi Pontificis existeret, obtinuit quod per tres annos continue sequentes decimas omnium clericorum regni sui perciperet, tam sæcularium quam religiosorum, sine discretione qualibet personarum : obtenta quidem tali

He obtains a tenth of clerical property for three years.

Romana per septennium et ibidem multa adversa perpessus, de licentia domini Papæ Gregorii decimi rediit in Angliam mense Martii, et in episcopatu suo cum honore fuit receptus. Qui postea, valida corporis infirmitate detentus, xvii. kalendas Octobris sanctam

A.D. 1273. *Osney, Tib. A.* 9. bishop of London. His death.

gloria recedens a curia, die Mercurii proxima post festum Sanctæ Trinitatis descendit de monte Cenisii, et in quindena Sanctæ Trinitatis venit apud Sanctum Georgium prope Lugdunum ad duas dietas, in crastino vero Sancti Jacobi intravit civitatem Parisius, et morabatur ibidem usque Dominicam proximam post gulam Augusti, ipsaque vice ibidem fecit regi Franciæ homagium de omnibus terris, quas de eo tenere clamavit, quo facto die Lunæ recessit de Parysius. Et quia Gastonus de Biarre, qui semper quietis impatiens, contentionis et discordiæ fomes, moverat guerram in Vasconia contra regem Angliæ depopulando terras et provincias, rex cupiens provinciæ desolatæ providere subsidium, exercitu quo poterat congregato, versus partes illas cœpit dirigere gressus suos, prædictum Gastonum militariter invasurus; regina tamen, quæ tunc prægnans extiterat, diu ante præmissa in finibus Vasconiæ quo commode parere potuisset.

A.D. 1273. *Wykes, Titus A.*14. Crosses the Mont Cenis on June 7; at S. Georges les Reneins, June 18; at Paris from July 26 to Aug. 6. His homage to Philip III. Expedition into Gascony against Gaston de Bearne.

Porro Gastonus, adventu regis prægnito, viribus imparem se attendens, et metuens, cum pauca, quam congregaverat, comitiva regis potentiam, quæ incomparabilis fuerat, experiri, provinciam quandam montuosam ita collibus circumcinctam, quod fere inaccessibiles habebat ingressus et egressus, adeundam putavit. In ipsa quoque provincia quinque castra extruxerat inexpugnabilia, ne[1] copia deforet defensor[i], cujus satellites frequenter egredientes [et] ingredientes improvisis insultibus in regis exercitum irruentes, dispendia non

f. 65 *b*. After great waste of time and money, he and Gaston de

[1] *ne*] ni, MS.

A.D. 1273. *Osney, Tib. A.* 9. Christo reddidit animam, et in ecclesia sua cathedrali honorifice est sepultus.

A tenth granted to the king by Pope Gregory X.

Eodem anno dedit Anglicana ecclesia per preceptum Gregorii Papæ domino Edwardo regi decimam omnium proventuum tam temporalium quam ecclesiasticorum,

---

A.D. 1273. *Wykes, Titus A.* 14. modica frequentius intulerunt, et præda capta pompatice redeuntes munitionum se tutamine protegebant.

Bearne submit their quarrel to Philip III.

Itaque rex fere per totum annum illum cum exercitu copioso morabatur in Vasconia, solitudines[1] ipsius provinciæ pervagando, nihilque penitus proficiendo, immo potius inæstimabilem pecuniam quam de regno Angliæ importune fecit emungere inutiliter consumendo; quippe in exercitu suo tanta fuit penuria victualium, et eorum inaudita caristia, quod et homines et jumenta famis inedia tabescebant. Tandem nunciis quibusdam intermediis de pace, sed tamen in dolo, ut ex post facto liquebit, subdola machinatione pertractantibus, partes se invicem regis Francorum arbitrio submiserunt.

Robert Kilwarby enthroned, Sept. 17.

Dominica proxima post Exaltationem sanctæ Crucis facta est solemnis inthronizatio fratris Roberti de Killewardeby archiepiscopi Cantuariæ in civitate Cantuariæ; statimque circa festum Sancti Michaelis obiit venerabilis Henricus de Sandewyco Londoniensis episcopus.

Philip of Eye resigns the treasurership.

In eodem festo Sancti Michaelis Dominus Philippus de Eya cessit officio thesaurariæ scaccarii quod per biennium strenue gubernaverat.

Joseph de Chauncy succeeds.

Successit eidem in eodem officio frater Joseph prior hospitalis Ierosolymæ in Anglia; qui quamdiu rex in Syria morabatur, pecuniam sibi sua calliditate mutuo de mercatoribus adquirebat, et eis de proventibus scaccarii, quæ mutuo perceperat, utpote fidelis debitor persolvebat.

Rodolph of Hapsburg crowned king of the Romans.

Quintodecimo die post idem festum Sancti Michaelis, comes Radulphus de Halesberewe, dictus Ruphus, de

---

[1] *solitudines*] solitudinis, MS.

cum anno præcedenti scilicet anno regni sui primo, ad expensas suas et fratris sui Edmundi acquietandas in terra Jerosolimitana factas. A.D. 1273. *Osney, Tib. A.* 9.

MCCLXXIV. Frater Willelmus primus abbas Oseneiæ et cæteri prælati Angliæ nonnulli, tam episcopi quam The abbat of Osney and many others go

provincia Alemanniæ, coronatus fuit in regem Romanorum apud Aquisgranum. A.D. 1273. *Wykes, Titus A.*14.

In crastino Sancti Nicholai canonici Sancti Pauli Londoniæ, obtenta domini regis licentia, convenientes in unum, et votis unanimiter adunatis, venerabilem virum magistrum J[ohannes] de Schyshille, ejusdem ecclesiæ decanum, in patrem et pastorem concorditer elegerunt; qui statim transfretavit in Vasconiam ad regem, ipsius benevolentiam petiturus, qua obtenta rediit in Angliam circa mediam Quadragesimam; et quia dominus Cantuariensis tunc fuerat in partibus transmarinis, impetratis ab eo literis ad officialem suum qui tunc vices suas gerebat in Anglia, confirmationis gratiam meruit obtinere. Dominus Cantuariensis gratiose concessit eidem, quod a quocunque episcoporum Angliæ, quem duceret eligendum, posset in episcopum consecrari. John de Chishull elected bishop of London, Dec. 7.

MCCLXXIV. Anno incarnationis unigeniti Filii Dei MCCLXXIV. venerabilis Londoniensis electus magister Johannes de Chishille, de licentia domini Cantuariensis ut supra tetigimus, a venerabili patre Godefrido tunc Wygorniensi episcopo, assistentibus etiam pluribus aliis episcopis, apud Lameye in capella domini Cantuariensis se fecit in episcopum solemniter consecrari tertio kal. Maii, videlicet Dominica proxima post festum Sancti Marci Evangelistæ. f. 66. His consecration, April 29.

Consequente primo die Maii cœpit venerabilis Papa Gregorius decimus, evocatis totius mundi prælatis, apud Lugdunum super Rodanum solemne pariter et generale concilium celebrare. Porro duo memorabiliora quæ in eodem concilio edita fuerant seu statuta, ad posterorum notitiam transmittere dignum duxi. Council of Lyons.

A.D. 1274. *Osney, Tib. A.* 9. to the Council of Lyons. f. 77.

abbates, mare transierunt versus Lugdunum ad concilium ibidem, in kal. Maii sub Papa Gregorio x. celebraturi. Eodem anno tertio kalendas Maii, consecratus est magister Johannes de Cheshull, decanus Sancti Pauli, in episcopum Londoniensem, qui successit imme-

---

A.D. 1274. *Wykes, Titus A.* 14. Tithes for six years to be given for the Holy Land.

Imprimis statuit dominus Papa, quod a tempore concilii celebrati, omnes religiosi exempti cujuscunque fuissent ordinis vel conditionis, et omnes clerici habentes beneficia ecclesiastica, per sex annos darent decimas beneficiorum in subsidium Terræ Sanctæ, non secundum æstimationem [quam] dari consueverant, [una medietas] ad Natale Domini et alia medietas ad festum Nativitatis Johannis Baptistæ; et quod tota pecunia de dicta decimatione per sex annos continuos collectura [1] integre custodiretur deposita in ærario publico, usque ad finem termini prælibati, distribuenda et eroganda bellatoribus profecturis in Terram Sanctam, ad pugnandum [contra] hostes fidei Christianæ. Alterum memorabile quod in eodem concilio contigit, non decet sub silentio pertransire, videlicet quod Græci, qui licet catholici, in quibusdam ritibus a nobis hactenus discrepaverant, die Lunæ in crastino Nativitatis Johannis Baptistæ sponte venientes Lugdunum, in præsentia domini Papæ, et totius concilii adhuc ibidem congregati, spreta superstitione schismatica, qua usque hactenus utebantur, symbolum Dominicum, quod in missa cantamus, sonoris vocibus inchoantes a principio usque ad finem decantaverunt; clausulam quoque illam, scil. unam sanctam catholicam et apostolicam ecclesiam, ternis vicibus repetebant, et sic sacrosanctæ et apostolicæ Romanæ ecclesiæ spiritalis confœderationis vinculo couniti ad propria repedabant. In eodem concilio Robertus Sarum electus, qui diu ante, sicut supra tetigimus, vacante sede Cantuariensi a monachis Can-

Reconciliation of the Greeks with the Latins, June 25.

Consecration of Robert of Wickhampton,

---

[1] Sic.

diate magistro Henrico de Sandwyz, cujus animæ propitietur Deus. Amen. A.D. 1274. *Osney, Tib. A.* 9.

Eodem anno dominus Walterus de Mertone consecratus est in episcopum Roffensem, vir magnificus et sæcularis sapientiæ admodum eruditus. Hic semper Consecration of Walter de Merton.

---

tuariensibus se fecerat confirmari, propter quod consecrationis gratiam non potuit obtinere, de gratia summi Pontificis consecrationis munus obtinuit, et ad ecclesiam suam redit consecratus. A.D. 1274. *Wykes, Titus A.*14. bishop of Salisbury. f. 66 *b.*

Circa festum Sancti Jacobi obiit Laurentius de Sancto Martino Roffensis episcopus; dominus Walterus de Mertone ad ejusdem dignitatis celsitudinem concorditer est electus.

Die Jovis in crastino Sancti Petri ad Vincula, illustris Anglorum rex Edwardus applicuit in Angliam, expectans in partibus tandem diem coronationis suæ, [cujus] solemnitatis præparamenta prout regiam decebat magnificentiam, non mediocrem sed maximam solicitudinem requirebant. Landing of king Edward, Aug. 2.

Die vero Sabbati proxima post Assumptionem gloriosæ Virginis Dei Genitricis Mariæ, idem rex, occurrentibus sibi nimirum et applaudentibus non solum civibus Londoniarum, sed et universis regni magnatibus, clericis simul et laicis, qui pro tantæ novitatis spectaculo, immo etiam pro sui principis honorificentia fuerant congregati, per evocationem regiam de remotissimis regnorum finibus conglobata turba quidem magna, quam dinumerare nemo poterat, civitatem Londoniarum, quæ ad ejus ingressum multipliciter adornata fuerat, introivit. Nec sufficere posset lingua vel calamus ad ornamenta civitatis et civium enumeranda, quæ sine sumptuum consideratione, multifariis adinventionibus pro regis magnificentia studiose fuerant elaborata. Sequenti quoque Dominica, quæ eo anno contigit xiv. kal. Septembris, in festo scil. Sancti Magni martyris, idem rex a venerabili patre Roberto tunc Cantuariensi archiepiscopo, assistentibus ut dece- He arrives in London, Aug. 18. His coronation, Aug. 19.

A.D. 1274. *Osney, Tib. A. 9.* fuit vir religiosis super omnia in suis negotiis promovendis promptissimus adjutor et promotor.

Council of Lyons. Tithe for six years for the Holy Land.

Eodem anno celebratum est concilium Lugdunense kal. Maii, in quo concessæ sunt decimæ omnium proventuum, tam de temporalibus quam de spiritualibus, in subsidium Terræ Sanctæ per sex annos continuos; unde non modicum gravamen fuit universæ Christianitati et perturbatio.

A.D. 1274. *Wykes, Titus A.* 14. Absence of the archbishop of York.

bat totius regni suffraganeis, excluso tamen Waltero tunc Eboracensi archiepiscopo, qui, propter frivolam inter duos Angliæ metropolitanos discordiam, quæ pro crucis deportatione inutili et sumptuoso labore eos diutissime exercuerat, regiæ coronationi non passus est interesse, sacrosancti crismatis oleo delibutus regni diadema suscepit, et coram regni sui proceribus gloriosus effulsit; nec deerant, una cum civibus Londoniarum et cæterarum civitatum et oppidorum totius regni, quorum quique quasi concertando variis et sumptuosis se vestimentorum generibus adornabant, comitum, baronum, et militum copiosæ catervæ incomparabilibus vestibus adornatæ; quo civitas ipsa, quæ regni nostri capitanea non immerito nominatur, bombicinis et auro textis enituit indumentis; taceo de celebri convivio, quo confluentes undequaque populi non minus admirari poterant, quam lætari, nec silentio prætereundum est, quod serenissima regina Anglorum Alienora simul cum rege regio vernans diademate gloriosa refulsit, ut convenienter eis congrueret illud Davidicum, *Speciosus forma præ filiis hominum, diffusa est gratia in labiis tuis; propterea benedixit te Deus in æternum. Accingere gladio tuo super femur tuum, potentissime. Specie tua et pulchritudine tua intende, prospere procede, et regna;* et paucis interpositis sequitur, *astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato, circumdata varietate.* Circa festum Sancti Michaelis Walterus de Mertone Roffensis electus consecrationis [munus] accepit.

Queen Eleanor.

f. 67.

Ps. xliv. 3, 10.

Consecration of Walter de Merton.

Eodem anno dominus Edwardus rediens a terra Jerosolimitana applicuit in Angliam v. idus Augusti; cui occurrerunt magnates terræ, qui cum magna solemnitate eum Londoniam deducentes,[1] et xiv. kalendas Septembris apud Westmonasterium solemniter est coronatus cum regina Elianora uxore sua a fratre Roberto Cantuariensi archiepiscopo cum cæteris suffraganeis

A.D. 1274. *Osney, Tib. A.* 9. Edward I. lands in England. His coronation.

Circa festum Sancti Calixti Papæ Henricus filius regis Edwardi secundo genitus immatura morte decedens sæculo valedixit, animos parentum non mediocriter dolore perfundens; et sepultus est apud Westmonasterium die Sabbati proxima post festum Sancti Lucæ Evangelistæ, scil. decimo kal. Novembris.

A.D. 1274. *Wykes, Titus A.*14. Death of prince Henry, Oct. 14.

Circa festum Omnium Sanctorum dominus rex Angliæ arripuit iter versus partes Marchiæ, habiturus parliamentum cum Lewelino principe Walliæ; sed idem princeps causando non esse sibi tutum certo die et loco occurrere regi nostro, nisi certis obsidibus pro securitate sibi commissis, venire prorsus et cum eo parliamentare finaliter recusavit. Quamobrem rex noster infecto penitus negotio quod conceperat, sine moræ dispendio repedavit. Circa festum Sancti Martini obiit nobilissima domina uxor domini Edmundi fratris serenissimi regis nostri, cui hæreditaria successione competebat comitatus Albemarliæ, patre[2] videlicet diu ante defuncto, cui sola hæreditario jure successit, et si matrem adhuc superstitem supervixisse potuisset, comitatus Insulæ et Devoniæ ratione sibi simili competisset; cujus interitus, immo etiam privatio tantorum dominatuum, animum mariti non mediocriter contristavit, quia non sine dolore amittitur, quod cum amore possidetur.

Llewellyn refuses an interview with Edward I.

Death of Aveline de Fortibus, wife of Edmund, earl of Lancaster.

Circiter die illo Willelmus Bathoniensis episcopus, vir miræ simplicitatis et innocentiæ, carnis mole de-

[1] Sic.

[2] Thomas de Fortibus.

A.D. 1274. *Osney, Tib. A. 9.* suis præsentibus, abbatibus, prioribus, comitibus, baronibus, militibus, cum multitudine cleri et populi innumerabili. Qui omnes diem illum cum omni jocunditate et lætitia usque ad finem perduxerunt, in crastinum singuli ad propria cum gaudio redeuntes, rege versus nobile castrum de Wyndesovere iter arripiente.

Parliament at Westminster. MCCLXXV. In quindena Paschæ convocatis magnatibus totius regni tam de clericis quam de laicis, celebratum est parliamentum apud Westmonasterium.

A.D. 1274. *Wykes, Titus A.14.* posita hominem terrenum exuit, præsenti sæculo valedicens: statimque electus est ad ejusdem dignitatis celsitudinem vir tunc mirabilis magnificentiæ, dominus Robertus Burnell, annuente potissimum et cooperante rege Anglorum, cujus sibi diutinum inæstimabiliter complacebat obsequium.

Robert Burnel elected bishop of Bath.

Deaths of Margaret, queen of Scotland, and Beatrice, countess of Britanny. Anno eodem pæne elapso, circa mediam Quadragesimam, obiit serenissima Scottorum regina Margareta, et soror ejus Beatricia nobilis Britanniæ comitissa, regis Anglorum germanæ, earum genitrici Anglorum reginæ planctum lugubrem relinquentes; sane utriusque sexus soboles ingenua, quam supradictæ sorores de suis lumbis ediderant, doloris vehementiam temperavit.

Mock suns. Anno ipso pæne revoluto, xviii. kal. Aprilis, circa horam sextam apparuerunt in firmamento in plaga meridionali quasi duo soles, et tres semicirculi circa ipsos soles, quorum duo faciem seu colorem iridis manifestissime prætendebant, tertius autem totaliter candidus erat, et singuli singulos quasi lætando per medium interscindebant; aspicientes itaque signum tam insolitum tanquam attoniti stupuerunt, visione ipsa per dimidiam horam continue apparente.

f. 67 *b.*

Consecration of bishop Burnel, April 7. MCCLXXV. Anno quo per unionem Verbi cum carne veritas de terra orta est MCCLXXV. dominus Robertus Burnell tunc Bathoniensis electus, Dominica in Ramis palmarum quæ anno ipso contigit vii. id. Aprilis, a venerabili patre domino Roberto Cantuariensi archi-

In quo parliamento multa bona statuta sunt ordinata et concessa a domino rege ad status regni reformationem, si bene essent observata et usitata. A.D. 1275. *Osney, Tib. A.* 9.

Eodem anno obiit dominus Johannes le Brutun Herefordensis episcopus, cui successit magister Thomas Thomas de Cantelupe bishop of Hereford.

episcopo in conventuali ecclesia de Mertone consecrationis munus accepit. A.D. 1275. *Wykes, Titus A.*14.

In quindena Paschæ factum est famosum et solemne parliamentum apud Westmonasterium, congregatis ibidem totius regni majoribus, tam sæcularibus quam personis ecclesiasticis; in quo, tanquam in primo parliamento suo, dominus rex cupiens, ut decuit, populo complacere, et leges languidas, quæ per prædecessorum suorum impotentiam, seu per regni turbationem, immo etiam per abusionem male utentium, diutissime dormitaverant, excitare et in statum debitum revocare, fidelium et jurisperitorum regni sui cooperante consilio, nova quædam statuta non solum juri consona, verum etiam toti regno pernecessaria, compilavit, et publice divulgata posteris memoriter observanda contradidit, quo corda plebeiæ multitudinis inæstimabilis sibi dilectionis sinceritate conjunxit. Parliament at Westminster. New statutes.

Obiit Johannes dictus Brito Herefordensis episcopus; succedente quoque die Veneris proxima post festum Sancti Barnabæ Apostoli electioni faciendæ præfixa, magister Thomas de Cantalupo solemniter et concorditer in episcopum a fratribus est electus. Thomas de Cantelupe elected bishop of Hereford, June 14.

Circa idem tempus crepuerunt cicatrices vulnerum domini regis, quæ cultro venenifero, sicut supra tetigimus, pertulit in Syria per satellitem assessinum; rex utique ex vehementia doloris et angustiæ gravissime cœpit febricitare, adeo ut de ipsius convalescentia pæne desperaretur; sed tandem Deo miserante convaluit. The king suffers from his wounds.

Dominica proxima ante festum Sancti Petri ad Vincula dominus rex venit Oxoniam, occurrentibus sibi July 28. The king

A.D. 1275. *Osney, Tib. A. 9.* de Cantelupo, vir nobilis genere sed nobilior moribus et scientiæ præeminentia.

Earthquake. Eodem anno factus est terræmotus tertio idus Septembris circa horam primam, adeo terribilis et horribilis quod domus et ecclesiæ in diversis locis Angliæ subvertebantur et homines interficiebantur.

A.D. 1275. *Wykes, Titus A. 14.* cum inæstimabili solemnitate et lætitia viris religiosis diversorum ordinum, clericis tunc licet paucis in municipio commorantibus, burgensibus ejusdem villæ cum innumerabili multitudine utriusque sexus, mulieres vero pretiosis vestibus adornatæ certatim sibi cereos sumptuosos præparaverant et cum eisdem lucernis accensis ob regiam honorificentiam regi pariter et reginæ extra fores oppidi solemniter occurrebant; et licet oppidum ipsum pro tanti principis honorificentia contra primum ejus ingressum fuisset multipliciter adornatum, rex, nescio quorum ductus consilio, territus, ut credi poterit veteri superstitione derisoria, quod, obtentu precum Sanctæ virginis Fritheswythe, nullus rex oppidum ipsum, patre suo duntaxat excepto, ausus fuit a multis retroactis temporibus introire, cum venisset ad portam Orientalem, spreta villa, reflexis habenis equitans extra mœnia aulam regiam in suburbio positam introivit.

goes to Oxford, f. 68.

but from fear of the old legend, will not enter the city; [v. p. 143].

Gaston de Bearne imprisoned, but afterwards released. In crastino quidem satis mane venit ibidem Gastonus de Biarre cum quibusdam nunciis regis Francorum, idemque Gastonus die Martis sequente venit ad regem cum adhærente sibi familia colloquium habiturus; quem dominus rex continuo captivari præcepit, et in castro suo Oxoniensi domino Stephano de Pevecestre, militi quidem non ignobili, custodiendum commisit; sed nunciorum regis Francorum cooperante subsidio, sufficiente tamen pro eo præstita cautione, statim liberatus ad propriam passus est remeare provinciam, tempore congruo reversurus in Angliam et regi beneplacita completurus.

Eodem anno in parliamento apud Westmonasterium in quindena Sancti Michaelis celebrato, provisum est et concessum per dominum regem et totum barnagium quod in regno Angliæ nulla detur Judæis usura, nec currat annus et usque in sempiternum. In eodem parliamento concessa est domino regi Edwardo decimaquinta pars omnium bonorum temporalium totius regni, pro qua re nimis gravabatur totius terræ communitas.

A.D. 1275. *Osney, Tib. A.* 9. Laws against the Jews. A fifteenth granted to the king.

Dominica in festo Nativitatis gloriosæ Virginis consecratus est magister Thomas de Cantalupo Herefordensis episcopus.

A.D. 1275. *Wykes, Titus A.*14. Sept. 8.

Die Mercurii sequente, scil. tertio id. Septembris, factus est terræmotus per Angliam, qui cum per civitates Londoniæ, Cantuariæ, et Wyntoniæ, partesque maritimas meridionalis plagæ vehementius infestavit, Aquilonares quoque moderatiori turbatione commovit.

Earthquake, Sept. 11.

In quindena Sancti Michaelis proximo sequente convocatis generaliter apud Westmonasterium totius regni magnatibus, habitoque cum ipsis diffusiore tractatu, dominus rex voluntarie vel invite laicos et clericos universos et singulos totius regni sui precum interveniente præcedentia prudenter induxit, quod de omnibus bonis suis temporalibus partem sibi quintamdecimam concesserunt, quo sumptus inæstimabiles quos fecerat in Syria recuperaret et importunas creditorum exactiones soluta pecunia mitigaret; verum quia inhonestum videretur et importunum de beneficiis ecclesiasticis consimilem petere quintam-decimam, præsertim cum universi clerici regni Angliæ tam religiosi quam sæculares, non solum patri suo, sed etiam sibi per multos retroactos annos, ut prætactum est, suas decimas curialiter tribuissent; quinetiam ex ordinatione domini Papæ facta in concilio Lugdunensi, per sex annos continue sequentes decimas suas in subsidium Terræ Sanctæ solvere cogerentur,—volens clericis ipsis necessitatem imponere, sed potius aliquantulam loco

Parliament at Westminster, Oct. 13. A fifteenth granted for the expenses of the crusade. f. 68 *b*.

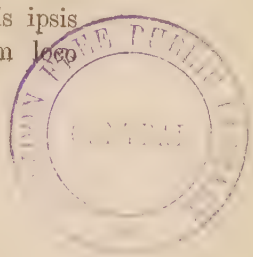

A.D. 1275. *Osney, Tib. A. 9.* Eodem anno obiit dominus Johannes filius Johannis Londoniæ in vigilia Omnium Sanctorum, cujus animæ propitietur Deus. Amen.

Capture of Aimery and Eleanor de Montfort. Eodem anno ante Natale Domini venit dominus Hemericus filius Simonis de Munteforti versus Angliam de Normannia cum sorore sua Elianora, quam duxit nupturam Lewelino principi Walliæ; et captus est

---

A.D. 1275. *Wykes, Titus A.14.* subsidii voluntarie consequi portionem, congregatis in præsentia sua totius regni pontificibus et totius cleri majoribus, supplicabat eisdem, quod aliquod subsidium gratis sibi concedere dignarentur; sane quia pontifices afflictos affligere, vel clericis suis non vocatis nec consultis necessarias contributiones imponere, [non] poterant nec debebant, ne regis supplicatio manifestam seu præcisam videretur pati repulsam, unanimi concordia respondendum duxerunt, quod citra quindenam Paschæ proximo secuturam singuli singulos clericos suarum diœcesium facerent convocari, et eos super hujusmodi subsidio tribuendo consulerent, et quicquid de ipsorum gratuita voluntate possent inquirere seu perpendere, in quindena Paschæ proxime secutura suis domino regi responsionibus intimarent.

Answer of the bishops to the demand for an aid.

New laws against the Jews. In prætaxato parliamento actum est quoddam memorabile, quod turpe foret sub silentio præterire; nempe deliberato nimirum consilio inimicis crucis Christi Judæis in Anglia commorantibus, qui catholicos intolerabilibus aggravabant usuris, legis Moysaicæ professoribus legem novam sancivit, videlicet, ut in posterum nulli pecuniam suam ad usuram commodare præsumerent, sed de labore manuum suarum et negotiatione legitima victualia sibi necessaria propagarent; et super hoc constitutiones quasdam editas Judæis tribuit memoriter observandas. Circa idem tempus obiit dominus Johannes filius Johannis.

Death of John Fitz-John.

Marriage of Edmund, earl Dominus Edmundus frater domini regis Anglorum transfretavit, et sibi potentissimam dominam reginam

Brustollis cum duabus navibus variis apparatibus onustis, quæ omnia in manu regis tenta sunt, et ipse in castro de Corf carceri est mancipatus. Soror vero sua est tradita in custodia regis apud Wyndesovere. A.D. 1275. *Osney, Tib. A.* 9.

Eodem anno xi. die Januarii obiit Gregorius Papa decimus, cui successit frater Petrus Tharentensis, quidam Death of Pope Gregory X.

Naveriæ[1] conjugio copulavit. Anno ipso post transacta Nativitatis Dominicæ solemnia, decimo die mensis Januarii, Gregorius Papa decimus præsenti sæculo valedixit. A.D. 1275. *Wykes, Titus A.*14. of Lancaster, and Blanche of Navarre. Death of Pope Gregory X.

Circa Purificationem Beatæ Mariæ Gastonus de Biarre rediit in Angliam, et sicut ante pepigerat, gratis se reddidit domino regi, submittens seipsum et omnes terras suas ejusdem regis beneplacito; quo statim captivato dominus rex omnium terrarum et castrorum ipsius Gastoni custodes instituit, et eos in Vasconiam mittere non tardavit. Submission of Gaston de Bearne.

Circa idem tempus Emericus de Monteforti cum duobus militibus de Gallia, et duobus fratribus Prædicatoribus maris devia navigando percurrens, et filiam quondam comitis Leycestriæ, sororem suam germanam, secum adducens, et in Walliam applicare proponens, ut ipsam mulierem Lewellino principi Walliæ matrimonio copularet, contigit, ut ex paucis velis ante portum Bristolliæ navigaret; sed cives ejusdem oppidi, rate considerata, perpendentes aliquid insolitum in ea consistere, puppem ipsam cum tota sarcina capientes, invitos intrinsecus perduxerunt ad portum Bristolliæ, et prædam ipsam non ignobilem domino regi cum triumphali lætitia reddiderunt. Rex quoque considerans ex prædicto conjugio, si præcogitatum consequeretur effectum, dispendia sibi minime defutura, captivos ipsos nobiles separatim concludi præcepit in carceres, Capture of Aimery and Eleanor de Montfort. f. 69.

[1] Blanche, daughter of Robert, earl of Artois, third son of Louis VIII., widow of Henry, king of Navarre.—*Dugdale.*

A.D. 1275. *Osney, Tib. A. 9.* frater Prædicatorum, vir magnæ literaturæ, et vocatum est nomen ejus Innocentius quintus.

Innocent V. Translation of S. Richard de la Wyche, Dec. 17.

MCCLXXVI. Quarto decimo kalendas Julii translatum est corpus almificum Sancti Ricardi Cicestrensis, episcopi et confessoris, a venerabili patre fratre Roberto Cantuariensi archiepiscopo et multis aliis episcopis et abbatibus et aliis regni prælatis, in præsentia domini regis Edwardi et reginæ, circumstantibus nonnullis comitibus, baronibus, et aliis regni proceribus, cum multitudine cleri et populi, ac cernentibus tam mirabile et glorio-

f. 77 *b.*

A.D. 1275. *Wykes, Titus A.* 14. singulis singulos assignando custodes. Sane mediantibus nunciis regis Francorum fratres et milites citissime liberati redierunt in Galliam.

Pope Innocent V. Circa principium Quadragesimæ electus est quidam frater de ordine fratrum Prædicatorum Petrus nomine ad Papatus celsitudinem, et assecuto munere consecrationis, mutato Petri nomine cui successit in celsitudinem dignitatis Apostolicæ, vocatus est Innocentius quintus.

MCCLXXVI. Anno, quo Verbum Patri coeternum caro factum mortalitatis nostræ particeps factus est in fine sæculorum, MCCLXXVI., xi kal. Julii, obiit Innocentius Papa quintus, electus est ad Papatus celsitudinem dominus Octobonus, qui nunc ultimo, sicut supra tetigimus, in partibus Angliæ legationis officio fungebatur, et pristino nomine transmutato vocatus est Adrianus; qui, tandem consecrationis munere non obtento, transitoriam mundi gloriam brevi perdidit intervallo; ipsum vero vitæ longioris spes infida fefellit, dum mors parcere nescia, paucorum dierum labente curriculo, temporalis vitæ transitoriam sibi jocunditatem maturius quam credebatur adimeret. Quo defuncto, post modicum temporis fluxum ad eandem celsitudinem electus est quidam cardinalis dictus Hugo Hispanus, et de Hugone vocatus est Johannes. Translatus est Sanctus Ricardus Cicestrensis episcopus in vigilia Sancti Botulfi,

His death. Pope Adrian V. His death. Pope John XXI.

sum spectaculum ad laudem et gloriam Jesu Christi et sancti confessoris sui Ricardi. A.D. 1276. *Osney, Tib. A.* 9.

Eodem anno circa festum Sancti Botulphi obiit Innocentius quintus; cui successit Octobonus qui fuit legatus in Anglia, et vocatum est nomen ejus Adrianus. Death of Pope Innocent V., June 17.

Eodem anno circa festum Sancti Laurentii martyris obiit Papa Adrianus; cui successit Papa Johannes vicesimus primus. Adrian V. His death, Aug. 10. John XXI.

Eodem anno circa festum Sancti Andreæ Apostoli, dominus rex Edwardus misit trecentos milites in tribus Soldiers sent into Wales to

---

videlicet xvi. kal. Julii, contingente eo anno feria tertia. A.D. 1276. *Wykes, Titus A.*14.

Miranda siccitas per totam Angliam, adeo quod a Pascha usque festum Sanctæ Margaretæ fere nihil plueret super terram. Dominus Edmundus regis Angliæ germanus transfretavit, et circa festum Sancti Barnabæ nobilem mulierem reginam Navariæ, quam non minus regni Navariæ, quod eidem reginæ jure hæreditario competebat, ambitione devictus, quam formæ venustioris allectus illecebra, sibi conjugio copulaverat, ut natalis soli, regni videlicet Anglicani jocunditatem, et possessionum suarum in eodem regno sibi copias ostentaret, duxit in Angliam; quam non solum affines et propinqui sed et externi summa cum honorificentia susceperunt. Drought, from April 5 to July 20. Edmund, earl of Lancaster, brings his wife to England. f. 69 *b*.

Circa festum Sancti Jacobi Apostoli, nuncii qui missi fuerant in Vasconiam pro terris domini Gastoni custodiendis, injuncto sibi legationis officio ob resistentiam ministerialium ejusdem Gastoni non adimpleto, vacui redierunt in Angliam. July 25.

Anno eodem rex Hispaniæ vendicans sibi dominium regni Navariæ, copiosum præparavit exercitum, ut ipsum regnum invaderet et suo dominio subjugaret et civitatem Pampilonam et quasdam alias civitates munitas obsidione conclusit, quas demum potestate valida sic arctavit, quod per impotentiam resistendi suo se dominio dedere cogerentur. Rex itaque Fran- War between Alfonso X. and Philip III.

A.D. 1276. *Osney, Tib. A. 9.* partibus Walliæ, ad custodiendas Marchionum terras propter infestationem et destructionem Lewelini et hominum suorum.

protect the marches.

Visitation of Osney by archbp. Kilwarby, Mid-Lent Sunday, March 7.

Eodem anno, visitante fratre Roberto Cantuariensi archiepiscopo provinciam Cantuariensem, tandem venit apud Oseneye, Dominica qua cantatur *Lætare Jerusalem*, hoc est non. Martii, gratia visitandi; cujus procuratio, omnibus computatis, excessit summam viginti quatuor marcarum. Et sciendum quod bonæ memoriæ dominus Bonefacius prædecessor suus non recepit pro

---

A.D. 1276. *Wykes, Titus A.14.* corum asserens e contrario regnum ipsum antiquo jure suo debere subjacere dominio, permissis[1] comminatoriis et exercitu congregato, cui Gastonum de Biarra ducem præfecit, misit eos in Navariam ut vel urbes occupatas ab occupatione defenderent, et regnicolas, adjutorium impendendo, a depopulatione salvarent. Interim rex Francorum, congregatis de diversis mundi partibus stipendiariis, copiosum coadunavit exercitum, ut in manu potenti et brachio extento montuosa provinciarum interjacentium cacumina sine resistentia pertransiret, et regem Hispaniæ, qui in Navariam credebatur adventurus, potenter exciperet, ac terram ipsam suo dominio subjugaret. Ingruente vero protinus temporis hyemalis incommodo, immo potius cibariis hominum et pabulis jumentorum pæne deficientibus, quæ nec etiam venalia poterant inveniri, priusquam montuosæ provinciæ potuissent discrimina transmeare, non sine verecundia coacti sunt in Galliam repedare, stipendiariis omnibus, ne inutiliter nihil commodi faciendo stipendia percepta, simul perceptura consumerent, in patrias suas singillatim remeantibus; Francorum quoque præsumptuosa superbia, quæ de triumphis fatalibus jactitare consueverat, sua cum confusione dispendia deplorabat.

Retreat of Philip III. through want of provisions.

---

[1] *permissis*] Sic MS. Quære, præmissis?

sua procuratione nisi quatuor marcas in denariis secundum concilium generale, exceptis exenniis. A.D. 1276. *Osney, Tib. A.* 9.

MCCLXXVII. Die Sancti Ambrosii obiit dominus Philippus de Eya, quondam domini regis Henrici quarti thesaurarius; cujus corpus jacet honorifice sepultum in ecclesia conventuali Oseneiæ. Death of Philip of Eye, April 4.

Eodem anno in crastino Sancti Dunstani obiit Papa Johannes vicesimus primus. Post hunc vacabat ecclesia Romana usque ad festum Sanctæ Katerinæ propter dissensionem cardinalium, et tunc nutu Dei electus fuit quidam cardinalis nomine Johannes Gaytan et vocatum est nomen ejus Nicholaus tertius. Death of Pope John XXI., May 20. Nicholas III., Nov. 25.

Circa festum Epiphaniæ serenissimus rex Anglorum versus partes Marchiæ copiosum præmisit exercitum, ut provinciam ipsam, quam Leweleinus princeps Wallensium, spreta domini regis fidelitate, crebris incursionibus depopulaverat, suis viribus communiret; et principem antedictum, ne more solito debacchari præsumeret, potentissime coarctaret, quod et factum est; exercitus ipse partes ipsas usque festum Pentecostes proximo sequens continue commorando virtute bellica defendebat. A.D. 1276. *Wykes, Titus A.* 14. f. 70. Edward I. sends an army against Llewellyn.

MCCLXXVII. Anno, quo Verbum Patris sibi coæternum particeps nostræ carnis effectum in tempore voluit incarnari, MCCLXXVII. obiit vir venerabilis magnificentiæ dominus Philippus de Eya apud Oseneye pridie nonas Aprilis, sepultus ibidem in ecclesia conventuali canonicorum ejusdem monasterii; vir sane reddituum et possessionum tam ecclesiasticorum quam sæcularium adeptione præclarus, et non solum profusa elegantia virtutum venustatus in animo, verum etiam sapientia pariter et dapsilitate refulgens, ciborum et potuum famosissimus erogator. Death of Philip of Eye at Osney, April 4.

Circa festum Pentecostes proximo sequens, venerabilis Papa Johannes in præsentis vitæ fallibilitate transitoria concipiendo fiduciam, cum competentem Death of Pope John XXI.

A.D. 1277. *Osney, Tib. A. 9.* Eodem anno circa gulam Augusti dominus rex Edwardus, vocatis regni proceribus, iter arripuit in magno apparatu versus Walliam cum exercitu forti et valido, qui igni tradidit villas et nemora, et cepit castella et munitiones et insulam de Engleseye. Tandem Leulinus cum suis fugit in Snaudoniam ; et ibi sic fuit in arcto positus quod, mediantibus quibusdam magnatibus, venit ad pacem domini regis, ita quod in osculo pacis dominus rex eum suscepit, et facta est pax inter eos die Sancti Martini sicut inferius patet.

Invasion of Wales, Aug. 1.

Flight of Llewellyn to Snowdon.

His submission, Nov. 11.

Terms of peace between Llewellyn and Edward I.

Ceste est la forme de la pes e les peynes entre le Rey e Lewelin. Premerement ad rendu tus les prisuns ke unkes furent emprisonez par enchesun del rey fraunchement e quitement. Apres il deyt doner al Rey pur sa ben voylaunce e son bon gre aver cincaunte mille liveres de esterlinges, les queus il met de tut en tut en la volunte e en la grace e la

---

A.D. 1277. *Wykes, Titus A.14.* sibi cameram construisset, nihil sibi metuens cum in eadem solitarius perstitisset, domus ipsa de qua nihil timebatur inopinate corruit, et solum Papam, qui in ea fuerat, subito conquassavit, quo transitoriam mundi gloriam planctuoso fine conclusit.

Pope Nicholas III.

Quo defuncto, modico temporis elabente curriculo, dominus Johannes dictus Gagytanus Apostolicæ celsitudinis dignitatem, ad quam desideriis sitibundis diutius aspiraverat, a fratribus concorditer electus obtinuit, et de Johanne vocatus est Nicholaus.

Invasion of Wales by Edward I.

Circa idem tempus illustris rex Anglorum volens præmissam ad partes Marchienses militiam corporali præsentia potentius animare, totius regni sui viribus conglobatis personaliter adiit partes ipsas, quas ut prædiximus præmissus protegebat exercitus ; ita quod in festo Nativitatis Sancti Johannis Baptistæ fuit in partibus Cestriæ ; et quia inter Cestriam et terram Lewelini interjacet quædam silva tantæ densitatis et amplitudinis, quod exercitus regis eam nullatenus poterat sine discrimine pertransire ; prostrata seu secata ipsius silvæ portione non modica, progrediendi in

pite del rey. Uncore les quatre canteres deyvent demorer al rey e a ces heyrs a tuz jurs tut quitement saunz nul cuntredyt, taunt avant cum nul de ces auncestres les tindrent a nul tens ou pluys avaunt. Ensement tretutes les teres ke sunt conquises ou purprises par le Rey ou par nul de suns en sun noun li deivent demorer a tuz jurs e a ces heyrs, forpris Angleseye ke il deyt returner. E pur cele deit il doner al Rey chekun an mile mars, e deyt le payement comencer a la Seint Michel ke vendra le an le rey Edward le vii. E pur la entre aver deyt il doner al rey deus mil mars. E si il murge saunz heyr de son cors, le avaunt dit ylle retornera al rey e a ces heyrs e a la corone de Engletere. Etre ce deyt il venir a Londres a Noel pur fere homage al rey. E tus les homages de Guales deyvent demorer al rey, forpris cink baruns ke sunt en le coste de Snaudune pur ceo ke yl ne se purreit mie prince nomer saunz aver acun baroun desouz li. E ke prince deit estre amortiz apres sa vie ici ke nul apres

A.D. 1277. *Osney, Tib. A.* 9.

---

terram principis sibi et complicibus suis latissimum patefecit ingressum, et terram ipsam violentis ausibus occupatam triumphaliter introivit; statimque in ripa cujusdam fluminis, quo maris inundatio cotidie fluit et refluit, duo castra munitissima pro situs aptitudine cœpit ædificare, quo sibi et suis impugnabile præpararet diversorium, quorum unum le Flint et alterum Rothelan appellavit; et in partibus illis usque festum Sancti Martini cum toto consedit exercitu, crebris insultibus impugnando Walenses terras, ipsas cum indigenis sic arctando, ut deficientibus sibi victualibus, ultimum et principale refugium suum, quod Snowdonia vulgariter appellatur, licet inviti repetere cogerentur, et de resistentia seu rebellatione nihil penitus cogitarent. Maritimi quoque Portuenses strenuissime bellatores in pelago cum innumerabili navium multitudine applicuerunt in insulam quandam Snowdoniæ contiguam, quæ Angleseye dicitur, ipsamque potenter et pompatice obtinuerunt, unde princeps nimium stupefactus et perterritus, necessitatem vertens in alacritatem, circa festum Sancti Martini seipsum cum tota terra sua voluntati regiæ subjugavit.

A.D. 1277. *Wykes, Titus A.* 14.

Flint and Rhuddlan castles built.

f. 70 *b.*

Attack on Anglesea.

Submission of Llewellyn,

A.D. 1277. *Osney, Tib. A.* 9. f. 78.

li puse clamer le nun de prince. E les homages des avant dit barons retornerunt al rey apres la mort Lewelin. E pur cet establisement fermement garder, il mettra x. hostages de meillurs ke il purra purchacer, saunz prison e disheritement e saunz nul terme de deliveraunce. E deyvent vint^xx de chekun caunter des meylours de plus prode gent de le pays de Snaudone e de sun cunseyl jurer sur seynz, ke si le avant dit prince enfreint nul point de la peis e ke en la peys seit nome, si il ne le voyle amender, ke yl sen departirunt de ly e li serrunt grevaunt e nusanz a lur poer. Uncore deit il fere le gre a ces deus freres si il se tenent paye.

Death of Beatrice de Falkenstein, Oct. 17.

Eodem anno in vigilia Sancti Lucæ Evangelistæ obiit Beatrix de Falkestan, regina Alemanniæ, uxor regis Ricardi, et sepulta est in ecclesia fratrum Minorum Oxoniæ ante majus altare; cujus animæ propitietur Deus.

A.D. 1277. *Wykes, Titus A.* 14.

Rex illico voluntatis suæ compos rediit in Angliam, et juxta formam pactionis inter eos initæ, adduxit se in Angliam principem memoratum, et fuit cum rege Londoniis in festo Nativitatis Dominicæ; ibique in præsentia regis et multorum regni magnatum fecit regi homagium, corporali præstito sacramento per se et per potentiores provinciæ suæ, quod totam terram suam quamdiu viveret de rege teneret, tanquam de domino, et pro insula Angleseye, quam rex sibi tenendam contradidit, annis singulis certam sibi redderet pecuniæ quantitatem; instrumentis insuper inter eos confectis, quod nullum alium, præter regem, hæredem sibi substitueret[1] successurum; quibus actis sub tutamine regni conductus in Walliam repedavit.

who is taken to London by Edward I.

Terms of his submission.

Scutage, from which those who have served in Wales are freed.

Rex utique reversus de Wallia cepit de quolibet feodo militis per regnum xl. solidos pro scutagio; illis duntaxat quietis a solutione scutagii, qui secum in Wallia personaliter vel per substitutos idoneos militabant.

---

[1] *substituere*[] substitucrat, MS.

Eodem anno in vigilia Apostolorum Simonis et Judæ obiit dominus Walterus de Mertone, episcopus Roffensis, de cujus moribus quidam versificator dixit: A.D. 1277. *Osney, Tib. A.* 9. Death of Walter de Merton, bishop of Rochester, Oct. 27.

" Præsul Walterus Roffensis pontificali
" Culmine sincerus, virtute micans speciali,
" Qui de Mertona vulgari more vocatus,
" Cujus fama bona, gestus super omnia gratus,
" Fidus in alloquio, justus, sermone modestus,
" Cautus consilio, castus, socialis, honestus,
" Dilexit clerum, gratis tribuens alimentum,
" Pro quo Walterum benedicit turma studentum;
" Oxoniæ studium per eum quasi plantula vernat.
" Conferat auxilium sibi Rex qui cuncta gubernat."

His character and foundation at Oxford.

Post hunc Walterum successit quidam monachus Johannes de Ho nomine, Roffensis ecclesiæ celerarius, vir honestæ conversationis et innocentiæ, decenter literatus, et in omnibus bene morigeratus. John de Ho, bp. of Rochester.

Eodem anno in festo Sanctæ Katerinæ obiit Rogerus monachus, Nortwycensis episcopus; et electus est ma- Death of Roger, bishop of Norwich.

Dominus Walterus de Mertone tunc Roffensis episcopus, cum peragrando provincias fluvium quendam minus provide transmearet, vado prorsus incognito, corruens de equo cui insidebat cadensque in fluvium, a domesticis suis de fluvio vix extractus, post modicum temporis intervallum præsenti sæculo valedixit. A.D. 1277. *Wykes, Titus A.*14. Death of bp. Walter de Merton.

Electus est loco ipsius quidam monachus præcentor Roffensis monasterii; cujus confirmatio per impedimenta frivola per aliquantulum temporis prorogata, probato tandem quod electio ipsius canonice fuerat celebrata, ad votivum pervenit effectum. John Bradfield elected bishop of Rochester.

Cito post Natale Rogerus Norwicensis episcopus naturalem resolutus in mortem temporalis vitæ diem clausit extremum; electus est loco ipsius vir præcipue venerandus magister Willelmus de Middilton, archidiaconus Cantuariensis, generis nobilitate præclarus, f. 71.

A.D. 1277. *Osney, Tib. A. 9.* gister Willelmus de Mideltone, Cantuariensis archidiaconus, vir in jure civili et canonico peritissimus et elegantissimus.

A.D. 1277. *Wykes, Titus A. 14.* moribus et literatura conspicuus, cujus confirmatio tanto maturiorem sumpsit effectum, quanto domino Cantuariensi speciali dilectionis fœdere fuerat counitus.

Consecration of William Middleton, bishop of Norwich.

MCCLXXVIII.[1] Anno quo Sapientia Patris increata nostræ mortalitatis induit corruptelam MCCLXXVIII., iv. kal. Junii, viz. Dominica proxima post Ascensionem Domini, dominus Willelmus Norwicensis electus a venerabili patre domino Roberto Cantuariensi archiepiscopo, præsente rege Anglorum illustri et procerum regni sui multitudine copiosa, apud Lameye summa cum honorificentia consecrationis munus accepit. Consecratus est[2] eodem die cum eo ibidem dominus Roffensis electus.

Edward I. goes to the Marches, Aug. 1, in doubt of Llewellyn's fidelity,

Dominus rex Angliæ audito quod Lewelinus a fidelitate, quam sibi fecerat, resilire proposuit, quod super hoc sibi relatum fuerat credibilius opinando, eo quod princeps antedictus ad parliamentum regis, quod in tres septimanas post Pascha Londoniæ fuerat celebratum, venire contemneret, paucissima militum comitiva stipatus, circa festum Sancti Petri ad Vincula versus provinciam Marchiensem se transtulit, ut descenderet et videret, si Lewelinus rupto fœdere, quo paulo ante fuerat obligatus, clamorem opere complevisset; sane

who meets him with due honour.

princeps memoratus ne prævaricationis pactorum vel infidelitatis argui posset, regi Angliæ fines Marchiæ visitanti tanquam domino suo[3] occurrit, ipsumque ut decuit multipliciter honoravit.

Archbp. Kilwarby

Circa idem tempus[4] dominus Papa plenitudinem

---

[1] Here the two MSS. become identical. The text is taken from Titus A. 14 (A.), the variations of Tiberius A. 9 (B.) being given in the margin.

[2] MS. B. adds *etiam*.

[3] B. inserts *devotus*.

[4] *Circa idem tempus*] Eodem anno, B.

potestatis suæ conatus ostendere, venerabilem patrem nostrum dominum Robertum Cantuariensem archiepiscopum volens ad celsiorem provehere dignitatem, ei cardinalatum contulit Portuensem; quippe licet Cantuariensis archiepiscopatus in proventibus temporalium commodorum Portuense fastigium incomparabiliter excedere videretur, tamen ne summo Pontifici videretur inobediens, ditiori sponsæ, venustioris formæ captus illecebra, valedicens temporalibus commodis non[1] recusavit anteponere dignitatem; quippe circa festum Sancti Jacobi Apostoli convocatis suffraganeis suæ metropolis omnibus et singulis, cum ea qua decuit honorificentia valedixit, statimque profecturus ad curiam nacta temporis opportunitate flatibus prosperis transfretavit.

A.D. 1278. *Titus A.* 14. *Tib. A.* 9. made cardinal bp. of Porto.

His farewell to his suffragans, July 25.

Renovato[2] igitur inter regem Angliæ et Lewelinum fœdere, princeps ipse in festo Translationis beati Edwardi, in quindena videlicet Sancti Michaelis, annuente rege Anglorum, desideratissimam sibi sponsam, ad cujus amplexus diutius aspiraverat,[3] filiam Symonis de Monteforti quondam comitis Leycestriæ, in civitate Wygorniensi, procerum regni hujus ibidem multitudine convocata, non sine magno cordis tripudio desponsavit. Quibus actis[4] rex Scottorum monitus et vocatus per regem Anglorûm, ut homagium, quod ipse fecerat regi Henrico pro terris finitimis regno Scotiæ, quas de eo tenere debet,[5] præsentialiter innovaret; idem rex Scottorum, sponte nescio vel invitus, regnum suum egrediens venit in Angliam, et appropians regi nostro suis se beneplacitis per omnia coaptavit; et ut tantæ deditionis triumphus nostros regnicolas non lateret in posterum, rex Scottorum regi nostro fecit homagium, hoc tamen obtento, quod de cætero ubicunque in

Marriage of Llewellyn and Eleanor de Montfort. f. 71 *b*.

Homage paid by Alexander III. of Scotland to Edward I.

[1] *non*] om. A.
[2] B. inserts *eodem anno*.
[3] *aspiraverat*] conspiraverat, A.
[4] *Quibus actis*] Eodem anno, B.
[5] *debet*] om. A.

A.D. 1278. *Titus A.14. Tib. A. 9.* regno Angliæ posset inveniri, ibidem suum et posterorum suorum homagium rex et posteri sui recipere non differrent. Pactis quoque super hoc utrobique firmissime solidatis rex Scottorum ad propria repedavit.

Punishment of Jews and others for clipping the coin. Dominus noster[1] serenissimus rex Anglorum manifeste prospiciens monetam suam per Judæos Angliæ, quibus uti prætactum est fœnerandi lucrum fuerat interdictum, per intolerabilem retonsionem quasi penitus annullari, ut nec ad medietatem debiti ponderis numerus posset attingere; considerans etiam quod mercatores transmarini cum mercimoniis suis regnum Angliæ præ debilitate monetæ minus solito frequentabant, necnon quod omnimoda venalium genera incomparabiliter solito fuerant cariora; ut regni sui dispendia resarciret, sano procerum et consiliariorum suorum fretus consilio, paucis quoque consciis, perfidos Judæos pecuniæ mutilatores per omnes Angliæ civitates et burgos in octabis Sancti Martini uno eodemque die captivari constituit, et carcerali custodiæ mancipatos compedibus oneravit, universisque bonis eorum nequiter adquisitis fisco regio sine disceptatione[2] qualibet applicatis, reservari præcepit judicialiter puniendos; et quia manifestis patebat indiciis, quod sine Christianorum consensu tantum scelus perpetrari non potuit, pauco tempore post elapso fere omnes regni sui aurifabros, necnon et alios quamplures de quibus per indictationem Judæorum vel quamcunque probabilem præsumptionem suspicari poterat, quod retonsioni monetæ coadjutores, fautores, seu coemptores existerent, inopinatius quam credi poterat, captivavit.

Dedication of Norwich cathedral after its restoration. Dominus Willelmus Norwicensis episcopus ecclesiam suam propriam Norwici monachorum conventualem, quæ post sui combustionem strenuissime fuerat repa-

[1] *Dominus noster*] Eodem anno dominus, B.

[2] *disceptatione*] discrepatione, A.

rata, Dominica Adventus Domini, quæ eo anno contigit quinto kal. Decembris, præsente domino [1] rege et regina, pluribus episcopis et [2] regni proceribus, cum ea qua decuit honorificentia dedicavit; et dedicationis solemnia celebri convivio non mediocriter illustravit. A.D. 1278. *Titus A.* 14. *Tib. A.* 9. f. 72.

Transactis quoque Nativitatis Dominicæ solemniis, dominus rex providos et prudentes viros regni sui justitiarios constituit, et ordinavit ad disceptandum [3] cum Judæis et Christianis de retonsione monetæ, ut reos punirent,[4] liberarent insontes; qui quidem innumeram Judæorum multitudinem, quos retonsionis reos compererant, suspendio condemnabant; nonnullos vero de Christianis, ejusdem sceleris perpetratores et fautores [5] licet paucos, simili suspendio puniebant; aurifabri siquidem et alii suspiciosi fere omnes, inquisitionibus factis per visnetum, nescio si juste vel injuste, liberati mortis periculum evaserunt. Justitiarii quoque per totam Quadragesimam, annuente domino rege pro reverentia sacri temporis, a prædicto judiciali strepitu quieverunt, id ipsum statim post Pascha viriliter resumentes, et infinitam fere Judæorum multitudinem suspendentes. Many Jews and others hanged for clipping the coin. The moneyers escape.

Post transfretationem domini Roberti Cantuariensis archiepiscopi, et admissionem cardinalatus, de quo supra meminimus, monachi Cantuarienses obtenta a domino rege eligendi licentia, dominum Robertum Burnell Bathoniensem episcopum in patrem et pastorem concorditer postulabant, qui tunc temporis in Vasconia pro regis Angliæ negotiis morabatur. Ipse quidem nuncios solemnes misit ad curiam pro confirmationis gratia obtinenda, sed frustra; quippe dominus Papa circa festum Purificationis beatæ Mariæ,[6] videlicet in Conversione Sancti Pauli, fratri Johanni de Pecham de Postulation of R. Burnel to Canterbury quashed. John Pecham appointed abp. by the Pope.

[1] *domino*] om. A.
[2] *et*] om. B.
[3] *disceptandum*] deceptandum, A.
[4] *punirent*] provenirent, A.
[5] *et fautores*] om. A.
[6] *quippe . . Mariæ*] Eodem anno dominus Papa, B.

A.D. 1278. *Titus A.* 14. *Tib. A.* 9.

ordine fratrum Minorum, qui tunc personaliter in curia morabatur,[1] viro utique supereminentis literaturæ, alterius[2] postulatione cassata, archiepiscopatum Cantuariensem contulit de plenitudine potestatis, ipsumque[3] diutius rebellantem et contradicentem, licet invitum, ut dicebatur, consecravit Dominica mediæ Quadragesimæ, ad partes Angliæ tempore congruo profecturum.

Death of W. Giffard, archbishop of York.

April 22.

MCCLXXIX. Anno, quo summi Patris Unigenitus inclinavit cælos et descendit in uterum Virginis, MCCLXXIX. obiit dominus Walterus Giffard Eboracensis archiepiscopus cito post Pascha, videlicet in vigilia Sancti Georgii.

Edward I. put into possession of Ponthieu.

f. 72 *b*.

Dominus[4] rex Angliæ circa festum Ascensionis Dominicæ transfretavit in Galliam, recepturus comitatum Pontivensem, qui nuper ante vacavit, et inclitæ reginæ Anglorum uxori suæ jure hæreditario competebat. Negotiisque suis ibidem feliciter expeditis, omnibusque ad votum sibi succedentibus,[5] ante festum Nativitatis Sancti Johannis Baptistæ repedavit in Angliam, quem frater Johannes Cantuariensis archiepiscopus citius transfretando modico tempore præcucurrit.

The clipped money not to pass current. Places appointed for its exchange.

Circa idem tempus[6] dominus rex publico per totum regnum edicto proclamari fecit, quod moneta retonsa amplius non curreret, nec invite ab aliquo caperetur; quinetiam in certis locis regni, civitatibus et burgis, paucis tamen, cambium fecit institui, ita videlicet quod [pro] qualibet libra monetæ impacabilis darentur xvi. denarii de incremento pro cambio, et perciperent unam libram bonæ monetæ non retonsæ; circa festum Pentecostes cœpit regulatio monetæ retonsæ per totum regnum, adeo ut infra tempus modicum nemo penitus ipsam admittere dignaretur.[7]

---

[1] *morabatur*] regebat in divinis, B.

[2] *alterius*] om. B.

[3] B. inserts *licet*.

[4] B. inserts *Eodem anno*.

[5] *omnibusque . . . succedentibus*] om. B.

[6] *Circa idem tempus*] Eodem anno, B.

[7] *quinetiam . . dignaretur*] om. B.

A.D. 1279. *Titus A.* 14. *Tib. A.* 9. Council at Reading, July 28.

Dominus Cantuariensis convocatis universis suffraganeis suis apud Radinges, die Veneris proxima post festum Sancti Jacobi Apostoli[1] celebravit generale concilium, in quo constitutiones concilii generalis quod silentio præterire non convenit, innovavit, videlicet quod singuli rectores ecclesiarum unico tantum beneficio curam animarum habente cogerentur esse contenti, quinetiam omnes ad ordinem sacerdotii infra certum tempus[2] se facerent promoveri.

Quarrel between the archbishops of Canterbury and York.

Loco domini Walteri Eboracensis archiepiscopi electus est[3] magister Willelmus de Wykkewane ejusdem ecclesiæ cancellarius, qui statim arripuit iter ad curiam Romanam,[4] et circa festum Sancti Michaelis rediit in Angliam a summo Pontifice consecratus; cumque reversus applicuisset in Angliam, et per provinciam Cantiæ erecta cruce, quam ante se more prædecessorum suorum fecerat deportari, pompatice pertransisset; quidam de familia domini Cantuariensis crucem ipsam de manibus bajuli violentis ausibus abstulerunt, ipsamque minuatim confringentes in frusta, antiquam et frivolam concertationem, quæ inter duos Angliæ metropolitanos a multis retroactis temporibus pro crucis deportatione tanquam sopita dormitaverat, excitarunt.

Banquet and 'round table' at Kenilworth celebrated by Roger Mortimer.

Dominus[5] Rogerus de Mortuo Mari, innumerabili multitudine militum et dominarum apud Kenillewrthe congregata, famosissimum celebravit convivium profusissimis expensis, inutilibus tamen, quod rotundam tabulam milites vulgari nomine consueverant appellare, armorum exercitio[6] valedicens. Celebratio rotundæ

---

[1] B. has "Eodem anno circa festum Sancti Jacobi Apostoli frater J. Cantuariensis archiepiscopus . . . celebravit concilium," and places this paragraph after the next.

[2] *certum tempus*] annum, B.

[3] *Loco . . est*] Eodem anno circa festum Sancti Johannis Baptistæ electus est in archiepiscopum Eboracensem, B.

[4] *Romanam*] om. A.

[5] B. inserts "Eodem anno circa festum Sancti Mathæi Apostoli."

[6] *exercitio*] exercitiis, B.

A.D. 1279. *Titus A.* 14. *Tib. A.* 9. tabulæ facta est die Jovis in vigilia Sancti Michaelis, et post dies paucos sequentes tanquam ros matutinus evanuit, et

"Versum est in nihilum quod fuit ante nihil." Maximianus, i. 222, where *Et redit* for *Versum est*, as above, p. 66.

Consecration of John de Derlinton, archbishop of Dublin. Circa idem tempus[1] frater Johannes de[2] Derlintone de ordine fratrum Prædicatorum, cui dominus Papa archiepiscopatum contulit Dubliniensem in Hybernia, a domino Cantuariensi apud Sanctum Albanum[3] consecrationis munus accepit. Id. Decembris obiit Ricardus de Graveshende Lincolniensis episcopus.

f. 73. Statute of Mortmain. Circa idem tempus[4] divulgatum est quoddam statutum in regno Angliæ, quod rex[5] de communi consilio et assensu procerum suorum statui procuravit, videlicet quod nullus in posterum posset terras, redditus, possessiones, viris religiosis vendere vel conferre, nec liceret cuiquam religioso de cætero quascunque terras, redditus, seu possessiones de quocunque sæculari recipere vel admittere titulo donationis, collationis, nec emptionis.

Death of Robert Kilwarby. Circa idem tempus[6] obiit in curia Romana venerabilis frater Robertus de Kyllewardeby, qui de archiepiscopo Cantuariensi creatus fuerat dominus Portuensis episcopus cardinalis. [7] Die Mercurii proxima post Purifi-

---

[1] *Circa idem tempus*] Eodem anno, die Dominica proxima post festum Sancti Bartholomæi Apostoli, B.

[2] *de*] om. A.

[3] *Sanctum Albanum*] nobile monasterium de Waltham, B.

[4] *Circa idem tempus*] Eodem anno post festum Sancti Eadwardi regis et confessoris divulgatum est, B.

[5] B. inserts *Eadwardus*. After *consilio* B. inserts *prælatorum, ut dicebatur*.

[6] *Circa idem tempus*] Eodem anno tertio idus Octobris, B. This paragraph in B. comes before the three preceding.

[7] Here MS. A. reads as follows to the end of the year: "Eodem "anno, xv. kal. Januarii, obiit bonæ "memoriæ Ricardus de Graves- "hende, Lincolniensis episcopus, "cui successit magister Oliverus, "ejusdem ecclesiæ decanus. Iste "Ricardus concessit et confirmavit, "et nos fecit habere confirmatio- "nem capituli Lincolniensis eccle- "siæ de omnibus ecclesiis nostris "in diœcesi sua existentibus, et de *Osney, Tib. A.* 9. Death of R. de Gravesend, bishop of Lincoln. His grant to Osney.

cationem Beatæ Virginis, in crastino Sanctorum Vedasti et Amandi, videlicet vii. id. Februarii, obiit magister Johannes de Chishille Londoniensis episcopus. Die Lunæ sequente proxima post festum Sanctæ Scolasticæ, videlicet pridie idus ejusdem mensis, obiit magister Nicholaus de Hely, Wyntoniensis episcopus. Loco domini Ricardi Lincolniensis episcopus electus est dominus Fulco Luvelle archidiaconus Colecestriæ; ipse tamen in electionem de se factam non consensit, sed ei præcise renunciavit: monachi quoque Wyntonienses loco magistri Nicholai de Hely dominum Robertum Burnell, tunc Bathoniensem episcopum et domini regis cancellarium, in patrem et pastorem a sede Apostolica eis præfici postulabant, quorum postulationem dominus Papa admittere recusavit. Monachi quoque Wyntonienses, resumpta sibi eligendi potestate, venerabilem virum et præminentis scientiæ magistrum Ricardum de la More, archidiaconum Wyntoniensem, concorditer elegerunt, quem dominus J[ohannes], Cantuariensis archiepiscopus recusavit admittere, eo quod duo beneficia curam animarum habentia sine dispensatione admisit et tenuit; idem magister respondit se nullum beneficium admisisse nisi mutum, et archidiaconatum quem dignitatem esse dicebat, non beneficium cui cura incumberet animarum; et quia archiepiscopus præcise recusavit admittere, ipse interjecta appellatione adiit sedem Apostolicam domini Papæ gratiam petiturus, ibique aliquantulam licet inu-

A.D. 1279. *Titus A.* 14. *Tib. A.* 9. Deaths of bishops John de Chishull and Nicholas de Ely.

R. Burnel postulated to Winchester, but refused by the Pope.

Richard de la More refused by the archbp. of Canterbury, from his having two benefices without a dispensation.

" ecclesia Sancti Georgii cum omnibus decimis ad dictam ecclesiam pertinentibus et in diœcesi sua existentibus. Eodem anno, septimo idus Februarii, obiit dominus Johannes de Cheshulle, Londoniensis episcopus; cui successit magister Ricardus de Gravesende archidiaconus Northamptoniæ, domino Fulcone Luvelle dignitatem recusante. Eodem anno, pridie idus Februarii, obiit dominus Nicholaus de Ely, Wyntoniensis episcopus. Loco ejus electus est magister Ricardus de la More, quem dominus J[ohannes] Cantuariensis recusavit admittere quia habuit duo beneficia in dispensatione. Ipse vero interjecta appellatione adiit sedem Apostolicam, ubi diutinam et inutilem moram traxit." *Osney, Tib. A.* 9.

A.D. 1279. *Titus A.* 14. *Tib. A.* 9. tilem et inanem sub spe gratiæ moram[1] traxit. Infra octavas Purificationis Johannes de Balhol adolescens ingenuus, paterni nominis simul et patrimonii successor hæreditarius, generosissimam adolescentulam Isabellam filiam comitis Warennæ, annuente rege in cujus custodia tunc idem Johannes extiterat, solemni sibi conjugio copulavit. Magister Ricardus de Graveshend electus est in episcopum Londoniensem.

Marriage of John Balliol and Isabella de Warrenne.

f. 73 *b.* MCCLXXX. Anno, quo Verbum Patris increatum de carne virginea materiam carnis assumpsit, MCCLXXX. in festo Sancti Georgii, quod contigit in hebdomada Paschæ,[2] facta est tam vehemens inundatio aquæ pluvialis apud Oxoniam, quanta vel qualis non est visa eo tempore anni, a triginta retro annis et amplius. Quarto idus Maii consecratus est dominus Oliverus Lincolniensis episcopus a domino J[ohanne] Cantuariensi archiepiscopo, inthronizatus in festo Nativitatis Beatæ Mariæ proximo sequente. In festo Pentecostes fuit generale capitulum totius ordinis fratrum Prædicatorum apud Oxoniam, præsente ibi rege Anglicorum. Obiit Walterus Exoniæ episcopus;[3] electus est loco ejus magister Petrus de Exonia, consecratus apud Cantuariam quarto idus Novembris, non ab archiepiscopo, quia tunc fuit in diœcesi Norwicensi pro visitando, sed a quibusdam suffraganeis suis de mandato ipsius archiepiscopi. Dominica in crastino Sancti Laurentii, consecratus est magister Ricardus de Graveshend Londoniensis episcopus a domino J[ohanne] Cantuariensi archiepiscopo apud Coventre, installatus kal. Octobris. Circa Assumptionem Beatæ Mariæ obiit Nicolaus Papa improvisa morte, ut dicebatur,[4] qui ante papatum dicebatur Johannes Gagitanus,[5]

Floods at Oxford, April 23.

Chapter of Dominicans at Oxford, June 9.

Aug. 11.

Death of Nicholas III.

---

[1] *moram*] more, A.

[2] For this B. has, "Die Martis "in septimana Paschæ, viz. in festo "S. Georgii."

[3] B. inserts "circa festum S. Ma- "riæ Magdalenæ."

[4] B. has *morte præventus.*

[5] From this the MSS., though very similar, differ again from each other, B. (Tiberius A. 9.) being very much fuller than the other.

Non. Octobris, septimo videlicet die ejusdem mensis, dominus J[ohannes] Cantuariensis archiepiscopus, convocatis universis episcopis, abbatibus, prioribus, ac universis prælatis et clericis suæ metropolis, apud Lamheye sollemne concilium celebravit; in quo constitutiones Ottonis et Ottoboni dudum legatorum in Anglia in conciliis per eos celebratis promulgatas, innovavit et in posterum inviolabiliter observandas fore decrevit; quasdam etiam de proprio superaddidit, statuens ut omnes rectores ecclesiarum suæ metropolis, quibus cura animarum annexa fuerit, infra annum ad ordinem sacerdotii se facerent promoveri, et quod nullus in posterum admitteretur ad curam animarum nisi promotus ad sacerdotium, vel infra annum a tempore suæ admissionis ordinandum sub pœna privationis beneficiorum suorum; cujus occasione statuti nonnullis inevitabilem delinquendi laqueum initiebat. Cæterum in eodem concilio proposuerat quasdam libertates ad coronam domini regis spectantes et a multis retroactis temporibus usitatas annullare, videlicet cognitionem juris patronatus, prohibitiones regias in placitis de catallis et hujusmodi quæ spiritualitatem mere contingere videbantur; cui rex per quosdam de suis in eodem con- A.D. 1280. *Osney, Tib. A.* 9. Council at Lambeth.

Non. Octobris J[ohannes] Cantuariensis archiepiscopus solemne concilium celebravit apud Lameye, statuens ut omnes rectores ecclesiarum curam animarum habentes infra annum fierent sacerdotes, aut beneficiis privarentur. Proponebat in eodem concilio libertates quasdam ad coronam regis spectantes annullare, videlicet cognitionem de jure patronatus et prohibitiones de catallis. Rex minis sibi intentatis, si quid in præjudicium regiæ libertatis attemptare præsumeret, viriliter se opposuit; archiepiscopus quoque territus a sua præsumptione cessavit. Translatus est Sanctus Hugo Lincolniensis episcopus in festo Sanctæ Fidis virginis. In quindena Sancti Michaelis conse- A.D. 1280. *Wykes, Titus A.*14. Council at Lambeth, Oct. 7. Translation of S. Hugh, Oct. 6.

A.D. 1280. *Osney, Tib. A.* 9. cilio publice se opposuit, et intentando minas inhibuit, ne quid statuere præsumeret in præjudicium seu depressionem regiæ libertatis. Unde factum est ut territus archiepiscopus a sua præsumptione penitus resiliret.

Translation of S. Hugh. Translatus est Sanctus Hugo Lincolniensis episcopus in festo Sanctæ Fidis virginis. In quindena Sancti Michaelis, videlicet in festo Sancti Edwardi, consecratus est magister Thomas Bek apud Lincolniam in episcopum Menevensem a domino J[ohanne] Cantuariensi archiepiscopo.

A fifteenth demanded from the clergy. f. 80 *b*. In quodam parliamento facto apud Londoniam, circa festum Omnium Sanctorum, rex instanter petiit a clero Angliæ quintamdecimam bonorum suorum in subsidium, quod, uti prætactum est, a populo regni sui nuper extorsit, ut esset *clerus sicut et populus.* Isa. xxiv. 2. Archiepiscopus autem Eboracensis cedens petitioni regiæ pro se et pro clero suæ metropolis quintamdecimam per duos annos primus concessit. Cantuariensis, aliquantulum ut poterat rebellando, responsum suum super hoc usque in parliamentum post Pascha posuit in suspenso, et tunc regis instantia coercitus pro se et clero suo decimam trium annorum domino regi concessit, ut

Conduct of the two archbishops.

A.D. 1280. *Wykes, Titus A.* 14. cratus est magister Thomas Bek apud Lincolniam in episcopum Menevensem a domino J[ohanne] Cantuariensi archiepiscopo. In parliamento quod factum Londoniæ circa festum Omnium Sanctorum, rex instanter petiit a clero quintamdecimam per tres annos. Archiepiscopus Eboracensis statim concessit sibi quintamdecimam suæ metropolis per ii.[1] annos; Cantuariensis archiepiscopus differebat responsum suum usque quindenam Paschæ, et tunc concessit regi decimam duorum annorum; si quis bene consideraverit, totum redit in idem. Per totam illam hyemem facta est mirabilis

A 15th demanded from the clergy.

Answers of the archbishops.

---

[1] Sic, probably for iii.

in aliquo saltem Eboracensibus videretur esse dissimilis. Veruntamen qui bene consideraverit, totum redit in idem. Per totam ipsam hyemem facta est per Angliam mirabilis inundatio aquæ pluvialis usque post Epiphaniam. Circa festum vero Conversionis Sancti Pauli incepit fortissimum gelu, et durabat continue usque principium mensis Martii, fere per sex septimanas; ita quod nullus interim potuit arare nec seminare. Circa festum Sancti Cuthberti in Martio liberatus est dominus Aumaricus de Monte Forti de captivitate qua dominus rex ipsum diu detinuerat compeditum, qui libertati restitutus statim adiit sedem Apostolicam.

A.D. 1280. *Osney, Tib. A.* 9.

Release of Aimery de Montfort.

MCCLXXXI. Circa festum Annunciationis Beatæ Mariæ, Lewelinus prævaricator pacis dudum initæ inter ipsum et regem Angliæ, instigante et cooperante David germano suo, cui rex Angliæ terras et possessiones contulerat in Anglia et inter præcipuos palatii sui familiariter honoravit, congregata vispilionum suorum turba non modica, terras regis Angliæ et Marchiensium sibi finitimas per frequentes excursus prædis, rapinis, et incendiis depopulare non erubuit, invadendo munitiones de Flynt et de Rothelan, quas rex contra im-

Flint and Rhuddlan castles besieged by Llewellyn.

---

inundatio pluviarum usque Epiphaniam. Circa Conversionem Sancti Pauli incepit asperrimum gelu, et duravit usque principium Martii fere per sex septimanas, ita quod nullus interim potuit arare nec seminare. Circa festum Sancti Cuthberti dominus Emericus de Monteforti liberatus est a captivitate, qua rex eum diu detinuerat compeditum, qui statim adiit sedem Apostolicam.

A.D. 1280. *Wykes, Titus A.* 14. f. 74.

Frost from Jan. 24 to March 1.

Aimery de Montfort released, March 20.

MCCLXXXI. Anno, quo Dei Patris Unigenitus de Virgine Maria materiam carnis assumere dignatus erat MCCLXXXI., circa festum Annunciationis, Lewelinus, prævaricator pacis initæ inter ipsum et regem Angliæ, instigante David fratre suo, cœpit oppugnare castra de Flinth et de Rothelan, et vicinas depopulare provincias:

Flint and Rhuddlan castles besieged by Llewellyn.

A.D. 1281. *Osney, Tib. A. 9.* minentes insultus Wallensium in confinio Walliæ cœperat ædificare. Quo audito rex, qui eo tempore apud Divisas festa Paschalia celebravit, præmisit quosdam de suis festinanter, licet paucos, ut impetum Wallensium vel in modico refrænarent, quousque super hoc sibi posset consultius providere. Et convocatis regni magnatibus, statuit parliamentum suum apud Wigorniam in festo Nativitatis Sancti Johannis Baptistæ. Interim David cum complicibus suis dominum Rogerum de Clifford, qui terras suis finitimas a furore dictorum prædonum protegere nitebatur, cepit letaliter vulneratum, plurimis de familia sua crudeliter interfectis. Rex itaque in parliamento prætaxato decrevit mandandum omnibus magnatibus regni ut occurrerent ei eum equis et armis in finibus Walliæ in festo Sancti Petri ad Vincula. Congregato quoque exercitu copioso munitiones, terras, et villas principis Walliæ sibi vicinas prostravit, combussit, et depopulavit. At illi viriliter resistentes, quibusdam de exercitu regis una dierum minus caute progredientibus et ab exercitu regio se nimium elongantibus, ecce Wallensium populus innumerabilis de latibulis sylvarum et paludum in-

Parliament at Worcester, June 24.

Lands of Llewellyn ravaged.

A.D. 1281. *Wykes, Titus A.14.* quo audito rex, qui tunc apud Devisas festa Paschalia celebravit, quosdam de suis licet paucos præmisit ad partes illas, qui miseras Wallensium turmas repellerent, castra defenderent, quousque rex posset sibi consultius providere; tandem convocatis regni sui proceribus statuit parliamentum suum apud Wygorniam in festo Nativitatis Sancti Johannis Baptistæ, ibique provisum est quod omnes regni magnates occurrerent regi cum equis et armis die Sancti Petri ad Vincula circa fines Walliæ. Interim David cum complicibus suis dominum Rogerum de Clifford cepit lethaliter vulneratum, pluribus de familia sua crudeliter interfectis. Rex, congregato exercitu, Lewellino Walliarum principi talionem rependens, terras suas crudelissima depopulatione vastavit;

Parliament at Worcester, June 24.

Lands of Llewellyn ravaged.

opinate egrediens Anglicos nostros, qui respectu eorum paucissimi fuerant, cœperunt invadere. In quo conflictu interfecti fuerunt filius[1] domini Willelmi de Valentia, domini regis ex avunculo nepos, et dominus Ricardus de Argentoein, aliique quamplures, cæteris per fugam vix evadentibus. Rege vero in partibus Rothelani usque circiter festum Omnium Sanctorum continue commorante, missus est dominus J[ohannes] Cantuariensis archiepiscopus ad Lewelinum in Snowdoniam, ut tractaret cum eo de pace; quin potius ut ipsum moneret et induceret ut pacem quam cum rege dudum fecerat, scripto pariter et jurejurando vallatam, factoque quod pepigerant, observaret. Sed hoc frustra. Quippe Lewelinus ad pacem amplectendam induci non poterat. Dum autem archiepiscopus in Snowdonia triduo moraretur, regii proceres clanculo, potius tamen insipienter quam audacter, ingressi sunt Snowdoniam, æstimantes se posse ipsam in dolo suis viribus occupare. Sed Wallenses, eorum ingressu præcognito,

A.D. 1281. *Osney, Tib. A.* 9. Slaughter of the king's troops.

f. 81. Attempt of archbishop Peccham to make peace, which fails.

---

una quoque dierum quidam de regiis egredientes ab exercitu, Lewellino Walliarum principi talionem rependentes,[2] minus sapienter elongati prædis capiendis operam dabant, et ecce Wallenses de latibulis silvarum et paludibus erumpentes Anglicos respectu eorum paucissimos cœperunt invadere, in quo conflictu interfecti fuerunt filius domini Willelmi de Valentia avunculi regis, dominus Ricardus de Argentein, cæteris per fugam vix evadentibus, pluribus tamen inhumaniter interfectis. Rege vero in partibus Rothelan usque festum Omnium Sanctorum commorante, missus est archiepiscopus Cantuariensis in Snowdouniam a[d] Lewelinum, ut moneret eum et induceret ut pacem quam cum rege

A.D. 1281. *Wykes, Titus A.* 14.

Slaughter among the king's troops.

Attempt of the archbp. to make peace, which fails.

---

[1] This was William, the second son. See Rishanger, p. 100. Dugdale calls him lord of Montygnac and Bellac.

[2] *rependentes*] rependens, MS.

A.D. 1281. *Osney, Tib. A.* 9. occurrerunt eis in multitudine copiosa. Initoque cum eis conflictu, paucitati procerum prævalentes, eos fugere compulerunt. Fugientes quoque cum transmeatione cujusdam fluminis crederent se posse salvare, impetum gurgitis ignorantes, quamplures in fluvio sunt submersi, videlicet, dominus Lucas de Tany, Willelmus de Dodingeseles, Willelmus la Zusche, et alii quamplures, ceteris per fugam ægre evadentibus. Acta sunt hæc in festo Sancti Leonardi. Descendens itaque archiepiscopus de Snowdonia, infecto negotio pro quo ascenderat, in Lewelinum ut puta prævaricatorem et perjurum et David fratrem ejus et omnes eorum complices et fautores excommunicationis sententiam fulminavit. Circa idem tempus obiit nobilis vir dominus Rogerus de Mortuo Mari, vir utique quoad sæculum nominatissimus et miles robustissimus. Quo defuncto dominus Edmundus, ejus primogenitus et hæres, una cum fratre[1] suo, forte, ut sane credi poterit, ut regis animum complacaret,

Several of the nobles put to flight and drowned, Nov. 6.

Llewellyn and David excommunicated.

Death of Roger Mortimer.

A.D. 1281. *Wykes, Titus A.* 14. pepigit observaret, quamque princeps ultro facere recusavit; sed nec ad pacem amplectendam induci potuit. Interim dum archiepiscopus in Snowdounia triduo moraretur, regii proceres clam sed tamen insipienter ingressi sunt Snowdouniam, æstimantes se posse in dolo ipsam suis viribus occupare; sed Wallenses præmuniti occurrerunt eis, et inito conflictu eos fugere compulerunt. Fugientes quoque transmeatione cujusdam fluvii se salvare credentes, vadum fluminis ignorantes, quamplures in fluvio sunt submersi; de quibus famosiores fuerunt dominus Lucas de Tany, Willelmus de Dogingeseles, Willelmus la Zuche, cæteris cum maxima difficultate evadentibus. Recedens archiepiscopus et rediens ad regem, Lewelinum prævaricatorem pacis et perjurum, David fratrem suum, et universos complices et fautores eorum excommunicationis vinculo innodavit.

f. 74 *b.* Llewellyn and David excommunicated, Nov. 6.

---

[1] This is probably Roger Mortimer of Chirke.

dicto Lewelino machinatus est insidias; cui nescio quid acturo descendenti de montibus Snowdoniæ et partes inferiores cum paucis sibi cohærentibus pervaganti, notato per exploratores ejus descensu, non modica nec ignobili comitiva stipatus, inopinatius quam credebatur occurrit, ipsumque et complices suos qui fugere non poterant, interfecit in ore gladii. Caput quoque principis, quem inter interfectos recognovit, amputatum domino regi transmisit. Contigit Deo disponente memorabilis iste triumphus interfectionis Lewelini circa festum Sancti Thomæ Apostoli ante Natale. Rex nimirum glorians de triumpho caput ipsum decrevit Londonias deportandum, et super Turrim Londoniarum super hastili in signum victoriæ tam celebris affigendum. A.D. 1281. *Osney, Tib. A.* 9. Llewellyn slain by Edmund Mortimer, Dec. 21.

MCCLXXXII. Rex Angliæ prosperis successibus animatus, patefacto sibi prius ad votum ingressu, ne quid forte pateretur impedimenti quominus votivis frueretur desideriis, tutissimum et speciale refugium Wallensium provinciam Snowdoniam cum adhærente sibi Edward I. at Aberconway.

Acta sunt hæc circa festum Sancti Leonardi. Circa idem tempus obiit dominus Rogerus de Mortuo Mari. Circa festum Sancti Thomæ Apostoli, descendenti Lewelino de Snowdonia cum paucis, nescio quid facturo, occurrit inopinate dominus Edmundus de Mortuo Mari non modica comitiva stipatus, ipsum et etiam complices suos, qui fugere non poterant, interfecit; caput principis, quod inter interfectos recognovit, amputatum regi detulit. Rex glorians de triumpho caput ipsum deferri fecit Londonias, super Turrim Londoniarum hastili infixum in signum victoriæ tam celebris affigendum. Rex Angliæ pro hac guerra Walliæ cepit scutagium de toto regno suo, videlicet xl. solidos ad scutum. A.D. 1281. *Wykes, Titus A.* 14. Llewellyn slain by Edmund Mortimer, Dec. 21.

MCCLXXXII. Anno, quo Verbum Patris increatum trabeam nostræ mortalitatis induere dignatus est, MCCLXXXII. in quindena Paschæ, videlicet xviii. kal. Thomas de Wykes takes the habit at Osney.

A.D. 1282. *Osney, Tib. A. 9.* militia triumphaliter introivit; et in quodam monasterio ordinis Cisterciensis, quod lingua earum Abercunewith nuncupatur et infra prætaxatam provinciam situm est, festa Paschalia celebravit. De castris autem et munitionibus tam infra Snowdoniam quam extra, prout voluit ordinavit, excepto duntaxat quodam castro quod lingua eorum Bere nuncupatur. In quod David frater Lewelini, qui a facie regis ejus adventu præcognito fugiens, frustra tamen præsidium intromisit, et in locis abditis et pæne inaccessibilibus nemorum et paludum causa refugii se recepit, promittens inclusis qui in præsidio morabantur quod eis festinum mitteret adjutorium. Erat itaque castrum ipsum intransmeabili palude circumcinctum, adeo ut nullus ad ipsum præterquam per vias angustissimas contra naturalem loci situm artificiose compositas pateret ingressus. Quo comperto, rex ingressus et egressus provida deliberatione præcludens occupatores ipsos obsidione admota usque adeo coarctavit, ut subsidii sibi proventuri penitus spe fraudati, munitionem ipsam regiæ clementiæ

Surrender of the castle of Bere.

A.D. 1282. *Wykes, Titus A.* 14. Edward I. at Aberconway. Maii, Thomas de Wykes assumpsit habitum canonicorum Oseneyæ.

Rex Angliæ prosperis successibus animatus, patefacto sibi ad votum ingressu, Snowdoniam triumphaliter introivit, et fuit ibidem in Pascha in monasterio quodam ordinis Cisterciensis, quod dicitur Abercunewyth, disponens totum principatum Walliæ ad libitum suum, excepto duntaxat quodam castro, quod lingua eorum Bere dicitur quodque palude quadam intransmeabili circumcinctum difficiles et angustissimos habet ingressus et egressus per viam unicam artificiose compositam; in ipsum quoque Davit, mortuo fratre, præsidium intromiserat, ipse verum[1] sylvis et locis quasi inaccessibilibus latitabat. Rex obsidens castrum obsessos usque

[1] *verum*] veram, MS.

dedere cogerentur, quibus rex vitam et membrum clementer indulsit. Sane rex cum quibusdam indigenis qui vias abditas et latibula cognoscebant, stipendiis et muneribus affluenter impensis, clam collusit; qui David de latibulis violenter extractum domino regi non sine lætitia reddiderunt; quem protinus ut meruit cum uxore sua et filio misit usque Rothelan carcerali custodiæ mancipandum. Acta sunt hæc circa festum Sancti Botulfi. A.D. 1282. *Osney, Tib. A.* 9. f. 81 *b*. David imprisoned at Rhuddlan. June 17.

Res a Vawhan potentissimus et ditissimus capitaneorum Walliæ, qui toto hostilitatis tempore regi adversabatur, et discurrendo per provincias furiosa debacchatione terras domini regis depopulaverat, stragem non modicam frequentius inferendo, comperta morte Lewelini et captivatione David, animo consternatus et a rege fortiter insecutus, tandem se et complices suos reddidit domino Humfredo de Boun, comiti Herefordiæ, qui protinus misit eum ad regem, et rex misit eum Londonias, præcipiens poni eum in Turri et compeditum diligentissime custodiri. Hoc anno obiit ma- Rhys Vychan (the Little) surrenders to H. de Bohun.

---

adeo coarctavit, ut necessitate compulsi castrum sibi dedere cogerentur; quo obtento cum quibusdam Walensibus sic collusit, ut Davit extractum de latibulis regi redderent captivandum, quem rex cum uxore et filio suo misit usque Rothelan, ibique incarceratum compedibus oneravit. Rees a Wauham, audito quod acciderat, seipsum et complices suos reddidit domino Humfrido de Boion, comiti Herefordiæ, quos protinus misit ad regem, et rex misit Londonias, eum præcipiens, quod poneretur in Turri, et ut compeditus diligentissime custodiretur. Hoc anno obiit Thomas de Cantalupo, Herefordensis episcopus, in veniendo de curia Romana; loco ejus electus est magister Ricardus de Winefeld. Dominus Papa, cassata electione magistri Ricardi de la More, contulit episcopatum Wyntoniæ magistro Johanni de Puntese. A.D. 1282. *Wykes, Titus A.*14 Castle of Bere surrendered. David imprisoned at Rhuddlan. Rhys Vychan (the Little) surrenders to H. de Bohun.

A.D. 1282. *Osney, Tib. A.* 9. Death of bishop Thomas de Cantelupe.

gister Thomas de Cantalupo, episcopus Herefordensis, in partibus transmarinis in redeundo de curia. Corpus ejus delatum in Anglia sepultum est Herefordiæ. Electus est in loco ipsius magister Ricardus de Swynesfeld. Eodem anno dominus Papa, cassata electione magistri Ricardi de la More, contulit episcopatum Wyntoniæ magistro Johanni de Punteise. Circa festum Sancti Michaelis rex, convocatis regni sui magnatibus et majoribus civium Angliæ apud Salopesbyriam, tenuit ibi parliamentum suum, et adduci fecit illuc David qui apud Rothelan fuerat captivatus; ibique per considerationem magnatum ibidem congregatorum, pensatis impietatis suæ meritis, judicialiter adjudicatus est morti retroactis temporibus inauditæ. Primo equis distractus, secundo suspensus, tertio capite truncatus, quarto ut cor et viscera extracta comburerentur, quinto corpus in quatuor partes divisum per quatuor Angliæ plagas separatim suspenderetur; caput autem Londonias a civibus qui ibi præsentes intererant deferretur, super Turrim

Trial and execution of David.

A.D. 1282. *Wykes, Titus A.* 14. f. 75. Execution of David.

Circa festum Sancti Michaelis rex convocari fecit apud Salopesberiam majores regni sui et sapientiores tam de civibus quam de magnatibus, et fecit illuc adduci David qui apud Rothelan fuerat captivatus, ut secundum exigentiam delicti sui corporale subiret judicium. Ibique consideratum est quod morte quinaria interiret, primo equis distractus, secundo suspensus, tertio decollatus, quarto ut cor ejus et viscera comburerentur, quinto ut corpus ejus in quatuor partes divisim per quatuor Angliæ plagas separatim suspenderetur; caput ejus a civibus Londoniensibus [1] qui nunc ibi præsentes extiterant delatum est Londonias, super Turrim Londoniarum juxta caput Lewelini fratris sui pro nota spectabili deponendum.

[1] MS. inserts *qui tunc Londoniæ.*

Londoniarum juxta caput Lewelini fratris sui pro notabili spectaculo deponendum. A.D. 1282. *Osney, Tib. A.* 9.

MCCLXXXIII. Obiit Johannes Roffensis episcopus ix. kal. Maii. Electus est loco ipsius magister Thomas de Ingoldthorpe, decanus Sancti Pauli Londoniis. Circa festum Sancti Michaelis obiit Robertus Dunhelmensis episcopus. Electus est loco ipsius dominus Antonius Bek, consecratus apud Dunhelmum Dominica qua cantabatur *In excelso throno*,[1] videlicet xviii. kal. Februarii, a domino Willelmo tunc Eboracensi archiepiscopo, præsente ibi rege et multis regni magnatibus. Consecration of Anthony Bek, bishop of Durham.

MCCLXXXIV. In festo Sancti Marci evangelistæ, regina Angliæ peperit domino regi filium in partibus Walliæ, quem rex nomine suo proprio vocari fecit Eadwardum. Die Paschæ, qui contigit eodem anno v. idus Aprilis, Birth of prince Edward, April 25.

MCCLXXXIII. Quinto kal. Aprilis, Dominica scilicet mediæ Quadragesimæ, Johannes de Wykes votum professionis emisit. A.D. 1283. *Wykes, Titus A.*14. Vow of John de Wykes.

Anno quo Dei Sapientia cooperante Spiritu Sancto de Virgine voluit incarnari MCC. octogesimo tertio, ix. kal. Maii obiit Johannes Roffensis episcopus; loco ipsius electus est magister Johannes de Ingoldthorp, decanus Sancti Pauli Londoniis. Circa idem tempus, scilicet circa festum Sancti Michaelis, obiit Robertus Dunelmensis episcopus; electus est loco ipsius dominus Antonius Bek, consecratus apud Dunelmum Dominica qua cantatur *In excelso throno*,[1] videlicet xviii. kal. Februarii, a domino Willelmo tunc Eboracensi archiepiscopo, præsente ibi rege Anglorum et multis regni magnatibus. John de Ingoldthorp bishop of Rochester. Consecration of Anthony Bek, bishop of Durham.

MCCLXXXIV. Anno quo visibiliter apparuit benignitas et humanitas Salvatoris nostri Dei, MCC. octogesimo quarto, in festo Sancti Marci evangelistæ, regina An- Birth of prince Edward, April 25.

[1] *i.e.* the first Sunday after the Octave of Epiphany.

A.D. 1284. *Osney, Tib. A.* 9. Darkness on Easter-day. Great storm.

anno tunc bissextili, mane circa ortum solis tanta densitas aeris cælum obnubilavit, ut mane quod lucescere debuit in diem, quasi tenebrascere videretur in noctem, et subito tempestas horrenda cœpit ingruere; primo grandinis et pluviæ, secundo vehemens nivis dissolutio, quæ totam terram cooperuit; tertio tam horrenda fulguris et tonitrui concussio, ut animos intuentium pariter et audientium redigeret in stuporem, præsertim cum a modernis in mense Aprili tonitrua vel fulguris coruscatio vix visa fuerint vel audita. Cessante post modicum tempestate aereque rarefacto, consueta cælum serenitas illustravit. Quarto kal. Aprilis obiit frater Johannes de Derlintone, archiepiscopus Dubliniensis; successit ei magister Johannes de Sanforde.

f. 82. In crastino Sancti Georgii obiit Robertus de Wichampton, Saresberiensis episcopus: electus est loco ipsius magister Walterus Scamel, ejusdem ecclesiæ decanus, consecratus in manerio suo de Sunninge a domino J[ohanne] Cantuariensi archiepiscopo, Dominica proxima post festum Sancti Lucæ evangelistæ, videlicet xi. kal. Novembris.

Death of prince Alfonso, Aug. 19; Eodem anno die Sabbati proxima post Assumptionem, videlicet xiv. kal. Septembris, obiit dominus Alfonsus filius domini regis Anglorum, deploranda nimium et

---

A.D. 1284. *Wykes, Titus A.* 14. Darkness on Easter-day. Great storm.

gliæ peperit regi filium in partibus Walliæ cui rex nomen proprium imposuit et vocari fecit Edwardum. Die Paschæ, qui contigit eodem anno quinto idus Aprilis, anno tunc bissextili, mane circa ortum solis tanta densitas aeris cælum obnubilavit ut mane quod lucescere putabatur in diem, quasi tenebrascere videretur in noctem; et subito tempestas horrenda cœpit ingruere, primo grandinis et pluviæ, secundo vehemens nivis dissolutio quæ totam terram cooperuit: tertio tam tremebunda fulguris et tonitrui concussio ut animos intuentium pariter et audientium redigeret in stuporem, præsertim cum a modernis in mense Aprili

immatura morte præventus: sepultus apud Westmonasterium die Sabbati proxima post festum Sancti Bartholomæi, videlicet vii. kal. mensis supradicti. A.D. 1284. *Osney, Tib. A.* 9. his burial, Aug. 26.

In quindena Sancti Michaelis proximo sequenti domini regis et procerum regni interveniente consilio et assensu, cœpit fieri generalis itineratio justiciariorum per regnum, diversis personis ad illud officium exsequendum per comitatus varios ordinatis. Dominica proxima ante festum Omnium Sanctorum, videlicet in crastino Apostolorum Symonis et Judæ, venerabilis pater et dominus frater Johannes de Peccham Cantuariensis archiepiscopus cœpit visitare monasterium Oseneiæ tam in capite quam in membris; procurationem ratione visitationis sibi debitam non in esculentis et poculentis ut assolet exigebat, sed in pecunia numerata juxta consuetudinem pristinam eam sibi petiit ministrari. Consummato visitationis officio idem archiepiscopus convocatis et in sua præsentia constitutis magistris universitatis Oxoniæ, quasdam opiniones erroneas, quas quidam dictorum magistrorum minus sane sapientes, non ratione sed motibus voluntariis agitati, contra regulas et documenta veterum philosophorum impudenter introduxerant; et tanquam ratione subnixas sustinere nitebantur, coram tota multitudine legi fecit in publicum, easque dudum a prædecessore

Visitation of Osney by archbp. Peccham.

The Oxford masters summoned before the archbishop.

---

tonitrua vel fulguris coruscatio vix visa fuerint vel audita. Cessante post modicum tempestate, aereque rarefacto, consueta cælum serenitas illustravit. Quarto kal. Aprilis obiit frater Johannes de Derlintone archiepiscopus Dubliniensis; successit ei magister Johannes de Sanford. In crastino Sancti Georgii obiit Robertus de Wichamtone episcopus Saresberiensis; electus est loco ipsius magister Walterus Scamel ejusdem ecclesiæ decanus, consecratus in manerio suo de Sunninge a domino J[ohanne] Cantuariensi archiepiscopo, Dominica proxima post festum Sancti Lucæ evangelistæ, vide-

A.D. 1284. *Wykes, Titus A.* 14.

April 24.

f. 75 *b.*

A.D. 1284. *Osney, Tib. A.* 9.

suo bonæ memoriæ fratre Roberto de Kylewardeby, Cantuariensi archiepiscopo, reprobatas iterato condemnavit et reprobandas in perpetuum esse decrevit.

Errors condemned by archbp. Peccham at Oxford.

Et ne forte opiniones ipsæ per lapsum temporis a futurorum memoria præ stili penuria seu per oblivionem aliquatenus elabantur, ipsarum tenorem præsenti non piguit interserere memorando. Errores prætaxati

Errors in grammar.

contra regulas artis grammaticæ sunt sex. [i.] *Ego currit* est bonum Latinum. ii. *Currit legit* est perfecta oratio, sicut *curro lego.* iii. *Sum ego,* sicut *ego sum.* iv. *Sortes legere* et *sortis legere* et *sortem legere,* et sic in omni casu. v. Verbum manens verbum potest privari omni accidente. vi. Nullum nomen est tertiæ personæ, et consimilia.

Errors in logick.

In logica sex. i. Contraria possunt esse simul vera sicut in modalibus. ii. Sillogismus peccans in materia non est sillogismus. iii. Non est suppositio in propositione pro suppositis de virtute sermonis magis quam pro significato. iv. Signum non disponit substantiam in comparatione ad prædicatum. v. Hæc est vera, animal est omnis homo. vi. Terminus in universali propositione distribuit pro præsentibus et futuris respectu cujuslibet prædicati.

Errors in natural philosophy.

In naturali philosophia xviii. i. Tot sunt principia quot principiata. ii. Nulla potentia activa seu diminuta

---

A.D. 1284. *Wykes, Titus A.*14.

licet xi. kal. Novembris. Eodem anno die Sabbati post Assumptionem, videlicet xiv. kal. Septembris,

Death of prince Alfonso, Aug. 19; his burial, Aug. 26.

obiit dominus Alfonsus, filius domini regis Angliæ; sepultus apud Westmonasterium die Sabbati proxima post festum Sancti Bartholomæi.

Visitation of Osney by archbp. Peccham, Oct. 29.

In quindena Sancti Michaelis cœpit generalis itineratio justitiariorum per loca diversa in Anglia. Dominica proxima ante festum Omnium Sanctorum, videlicet in crastino Apostolorum Symonis et Judæ, frater J[ohannes] de Pecham Cantuariensis archiepiscopus visitavit canonicos Oseneyæ; et consummato visitationis officio,

est in materia. iii. Forma corrumpitur in pure nihil, scilicet forma substantialis. iv. Privatio est pure non ens, et ipsa est in supracælestibus. v. Conversiva est generatio animalium sicut elementorum. vi. Vegetativa et sensitiva sunt simul in embrione, et nulla prior alia. vii. Omnes formæ priores corrumpuntur per adventum ultimæ. viii. Substantia, quæ est genus generalissimum, nec est simplex nec composita. ix. Minimum in prædicamento substantiæ est species specialissima. x. Tempus non est in prædicamento quantitatis. xi. Non est idem secundum substantiam in toto tempore. xii. Non habetur ab Aristotele quod intellectiva maneat post separationem. xiii. Albedo intensa et remissa differunt secundum speciem. xiv. Vacuum potest esse per aliquod tempus. xv. Corpus vivum et mortuum est equivoce dictum et dimensiones eædem. xvi. Materia non differt a forma per essentiam. xvii. Concretum verius est in genere quam abstractum. xviii. Causa prima est individuum in genere substantiæ. A.D. 1284. *Osney, Tib. A.* 9.

Ante festum Nativitatis Dominicæ rex Angliæ, disposito et, sicut decuit, feliciter ordinato statu principatus Walliæ, quam sumptuosis, uti prætactum est, laboribus Edward I. leaves Wales, and

---

convocatis in præsentia sua omnibus magistris universitatis Oxoniæ, xxx. opiniones erroneas et ridiculosas, quas iidem magistri minus sane sentientes introduxerant contra documenta veterum philosophorum et sustinere nitebantur, quasque prædecessor suus frater Robertus de Kylewardeby dudum reprobaverat, iterato reprobavit, et imperpetuum condemnandas fore decrevit. A.D. 1284. *Wykes, Titus A.*14.

Ante festum Nativitatis Dominicæ rex, ordinatis custodibus de quibus potissime confidebat, qui præessent principatui Walliæ, quam non sine sumptibus et immensis laboribus militariter adquisivit, venit Bristollas et fuit ibi in festo Natalis; celebratisque Edward I. at Bristol.

A.D. 1284. *Osney, Tib. A. 9. f. 82 b.* acquisierat, et in qua multo tempore moram fecerat, ad partes rediit Anglicanas, et fuit Bristollis in eodem festo Natalis. Quo expleto, convocatis quibusdam de magnatibus, singulare non generale tenuit parliamentum. Porro a tempore cujus non extat memoria non est auditum quod aliquis regum Angliæ in aliqua principali festivitate fuit Bristollis, vel quod ibi quod a modernis recoli poterit habitum fuit parliamentum. Rex itaque, relicta Bristollis cancellaria et liberis suis, secessit Londoniam quam a tribus fere annis elapsis non intraverat. In cujus adventu tota civitas exultavit. Mora ibidem facta permodica, secessit inde Dovoriam, paratus cum militaribus copiis in Galliam transfretare, evocatus et monitus a rege Francorum, cui pro ducatu Aquitanniæ, quam nos Vasconiam vulgariter appellamus, ad certum tenetur obsequium, [ut] partes Galliæ personaliter visitaret, cum certo et debito bellatorum numero processurus cum eo versus fines Hyspaniæ ad prælian-dum contra Petrum Arragoniæ; quem dominus Papa cum cardinalibus dudum sententia excommunicationis innodaverat, et per universum orbem suæ ditioni subjectum excommunicatum denunciari præceperat, inhibendo sub pœna excommunicationis ne quis eum regem Arra-

goes to Bristol.

Parliament held there.

He goes to London.

He is summoned by Philip III. to attack Pedro III. of Arragon.

Reason of the excommunication of Pedro III.

A.D. 1284. *Wykes, Titus A. 14.* solemniis et habito ibidem cum quibusdam regni sui magnatibus non universali seu generali sed tanquam particulari et speciali parliamento, relictis ibidem liberis suis quos secum adduxit de Wallia, secessit Londoniam, quam tribus jam fere annis non intraverat; ubi cum maximo tripudio et honore a civibus receptus est. Moraque ibidem facta permodica, vocatus a rege Francorum ut prætextu servitii in quo ei tenetur pro ducatu Vasconiæ, quam de eo tenet, veniret in Galliam, processurus cum eo cum certo numero militum in Arrogoniam ad invadendum Petrum regem Arrogoniæ, quem Papa vinculo excommunicationis

He is summoned by Philip III. to attack Pedro III., king of Arragon,

goniæ, sed Petrum de Arragonia, vocare præsumeret, pro eo quod quasdam civitates et castra regni Appuliæ, Siciliæ, et Calabriæ quæ sibi jure hæreditario competere asserebat, eo quod de filia Conradi filii Fretherici quondam Romani imperatoris, qui dictis provinciis tanquam hæres legitimus multo tempore potenter incubuit, lineali generatione se asseruit propagatum, adhærentibus sibi nonnullis ipsius regni magnatibus violentis ausibus occupavit, et regem Karolum regis Francorum patruum spoliavit, cui dudum Papa et cardinales ejusdem regni dominium concesserant possidendum, asserentibus Papa et cardinalibus ipsius regni collationem, ut puta patrimonium Petri, ad sedem Apostolicam jure perfunctorio pertinere; sed treugis initis inter regem Francorum et dictum Petrum, rex Anglorum, obtento super ipsis treugis regis Francorum mandato circa octabas Sancti Hylarii, reflexis habenis de portu Dovoriæ, quo tunc temporis morabatur, versus fines maritimos Norfolchiæ et Suffolchiæ cœpit dirigere gressus suos, ibidem per Quadragesimam moraturus. Dominica proxima post festum Sancti Hylarii inceperunt justiciarii itinerantes sedere Oxoniæ. Principales, justiciarius dominus Salomon de Rouecestria, collegæ ejus dominus Galfridus de Pycheford, R[icardus] de Boylund, Rogerus Loveday milites, Robertus Fulconis clericus. Ab ipsa Dominica continuabant suam sessionem, ibidem placitantes continue tam de communibus placitis quam de corona,

A.D. 1284. *Osney, Th. A.* 9.

Peace is made, and the king goes into Norfolk and Suffolk.

The justices at Oxford, Jan. 18.

Length of their stay.

---

innodaverat, pro eo quod quasdam civitates Siciliæ et Appuliæ occupaverat in præjudicium ecclesiæ Romanæ; relicta civitate, scilicet Londonia, secessit Dovoriam; sed treugis initis inter regem Franciæ et dictum Petrum, rex Angliæ obtento regis Francorum de ipsis treugis mandato, et quod non ea vice necesse haberet transfretare, transtulit se ad partes Norfolchiæ, ibique per totam Quadragesimam continue morabatur.

A.D. 1284. *Wykes, Titus A.* 14.

but peace is made.

A.D. 1284. *Osney, Tib. A.* 9.

usque diem Lunæ proximam ante Cathedram Sancti Petri, videlicet xi. kalendas Martii, et die Martis in crastino ipsarum kalendarum,[1] placitis ipsius comitatus pæne terminatis, de Oxonia recesserunt. Quinto idus Februarii piæ recordationis dominus Willelmus de Suttone abbas, qui monasterium Oseneiæ per xvii. annos strenuissime gubernaverat, carnis mole deposita, diem clausit extremum, appositus ad patres suos in senectute bona et matura, eorum ut sane credi poterit collegio sociandus in cælis quorum vicem ad horam gerebat in terris. Erat enim vir summe Deo devotus, probatissimæ religionis et honestatis eximiæ, columbinæ simplicitatis et prudentiæ serpentinæ. In exercitio curæ pastoralis animarum zelator ferventissimus, sanctorum patrum non tepidus æmulator. In cura rerum temporalium et earum amministratione providus plurimum et circumspectus; in defensione possessionum monasterii cui præerat contra quoslibet adversarios et invasores robustissimus et inflexibilis propugnator, quas quidem possessiones sollicitudine pariter et industria cooperantibus non solummodo conservavit, quin etiam suo tempore non mediocriter augmentavit; convivator admodum curialis, discretus insuper et modestus, in alloquio affabilis et benignus. Sane priusquam ad pastoralem promoveretur celsitudinem, cum procuratoris

Death of William de Sutton, abbat of Osney, Feb. 9.

His character.

A.D. 1284. *Wykes, Titus A.* 14.

Dominica post festum Sancti Hillarii cœperunt justiciarii itinerantes sedere apud Oxoniam, et die Martis proxima post Cathedram Sancti Petri consummato itinere recesserunt. Quinto idus Februarii obiit Willelmus de Suttone, abbas Oseneiæ; undecimo kal. Martii loco ipsius Willelmi electus est Rogerus de Coventre ejusdem ecclesiæ canonicus, confirmatus a domino Lin-

The justices itinerant at Oxford from Jan. 18 to Feb. 27.

---

[1] *i.e.* on the morrow of *that day* (xi. kal. Mart.), Feb. 20, 1284, as Wykes below.

officio per annos ferme tredecim fungeretur, commissam sibi sollicitudinem strenuissime gubernabat, necessaria conventui satis opulenter et honeste providit, domos necessarias in maneriis in quibus prius non erant sufficienter ædificavit, ædificatas in statu congruo conservavit, dirutas per loca singula reparavit. Die Lunæ proxima ante festum Cathedræ Sancti Petri, scilicet xi. kalendas Martii, fratribus generaliter convocatis, et eorum votis concorditer adunatis, electus est in abbatem Oseneiæ dominus Rogerus de Coventry, ipsius congregationis frater et concanonicus, vir utrinque providus et honestus, nec minus moribus quam ætate maturus; quique die Sabbati proxima ante Dominicam qua cantatur *Lætare Jerusalem*, scilicet v. nonas Martii, ab episcopo Lincolniensi [1] confirmatus, eadem Dominica benedictionis suæ munus obtinuit, die Jovis in Cœna Domini videlicet xi. kalendas Aprilis sollemniter installatus. Hoc etiam anno mirabile quoddam contigit et quoniam a modernis invisum et inauditum, ad posterorum memoriam præsenti memorando non inutiliter inserendum, videlicet quod a festo Sancti Michaelis usque festum Annunciationis Dominicæ nec nivem nec gelu vidimus in partibus Oxoniæ per dimidium diei spatium perseverantia; verum etiam per totum supradictum tempus hiemale continua fere pluviarum distillatio regnum Angliæ profusius solito perfundebat.

A.D. 1284. *Osney, Tib. A.* 9.

Election of Roger de Coventry as abbat, Feb. 19.

f. 83.

His confirmation, March 3;

and installation, March 22.

No snow or frost from Sept. 29 to March 25; but constant rain all the winter.

---

colniensi [1] quinto nonas Martii; in crastino ipsius diei, videlicet Dominica qua cantatur *Lætare Jerusalem*, ab eodem episcopo benedictionis munus solemniter assecutus, undecimo kal. Aprilis, videlicet die Jovis in Cœna Domini, auctoritate ejusdem episcopi honorifice installatus.

A.D. 1284. *Wykes, Titus A.* 14. f. 76.

Mid-Lent Sunday.

[1] Oliver Sutton.

A.D. 1284. *Titus A.* 14. *Tib. A.* 9.

De editione novorum statutorum.

MCCLXXXV.[1] In septimana Paschæ obiit Nicholaus Papa secundus,[2] electus est loco ipsius dominus Jacobus de Sabella, vir sapientissimus, sed ætate decrepitus; consecratus in festo Sanctæ Trinitatis proximo sequenti, et dictus est Honorius IV. In quindena Paschæ convocatis proceribus regni rex cum majoribus et peritioribus de statu regni diffusum cœpit habere tractatum; protractoque parliamento usque ad Nativitatem Sancti Johannis Baptistæ, edidit quædam statuta toti regno pernecessaria, quibus leges antiquas, quæ per regni turbationem tanquam sopitæ dormitaverant, excitabat; quasdam, quæ per abusum corruptæ fuerant, ad statum debitum revocabat; quasdam vero minus evidentes seu perspicuas declarabat; quasdam vero novas utiles et honestas superaddidit; compilationemque ipsorum statutorum, circa festum Apostolorum Petri et Pauli, in aula Westmonasteriensi in præsentia totius populi divulgari fecit et legi in publico, statuens tamen ut nullus eis uteretur usque festum Sancti Michaelis proximo secuturum; a festo quoque Sancti Michaelis in posterum inviolabiliter per totum regnum de præcepto regis jussa sunt observari.

Pope Honorius IV. May 20.

Parliament.

New statutes of Westminster.

De morte regis Franciæ.

Anno eodem, æstivi temporis aura gratius arridente, rex Francorum proponens invadere Petrum de Arragonia, et regnum ipsius de quo superius fecimus mentionem, et ignominiam quam nuper perpessus est[3] resumptis viribus abolere, congregato exercitu bellatorum usque ad quinquaginta milia loricatorum et amplius ut dicebatur, spem ponens in multitudine

Invasion of Arragon by Philip III.

---

[1] Here the MSS. again coincide, except that A. omits the rubricks.

[2] An error for Martin IV. A has iii. for *secundus*.

[3] *est*] om. A.

bellatorum, cœpit cum superbia proficisci ; et minus pro- A.D. 1285. *Titus A.* 14. *Tib. A.* 9.
vide quam oportuit montuosas tortuositates, quæ Galliam Hispaniamque disterminant, [transgrediens,] tanquam nihil sibi metuens, pompatice regnum Arragoniæ, agmine militum supradicto stipatus, ingreditur. Petrus autem rex Arragoniæ regis Hispaniæ [1] subregulus, comperto quod tanta multitudo in terram suam [2] subito devenisset, necessitatem vertens in alacritatem, victualia hominum et pabula jumentorum et eorum commeatum hostibus interdixit ; statimque famis inedia tabescentibus bellum indixit,[3] et conclusis viarum angustiis, ne [4] redire possent aut fugere, ordinatis aciebus prælium instruxit, Gallos invasit, totamque multitudinem in ore gladii vel peremit,[5] vel usque adeo coarctavit, ut in mari quod cominus adjacebat gratis se submergerent. Rex Francorum in prælio lethaliter vulneratus occubuit : ipse etiam Petrus rex Arragoniæ conquassatione prælii fatigatus [6] decidit in dysenteriam, et post dies paucos mortalis vitæ debitum solvit ; filius ejus jam pubes patri defuncto successit in regnum.

Defeat of the French.

Deaths of Philip III., and of Pedro III.

f. 76 *b*.

Succession of Alfonso III.

Eboracensis archiepiscopus.

Circa festum Pentecostes obiit Willelmus de Wykkewane archiepiscopus Eboracensis : loco ipsius electus est magister Johannes dictus Romanus, cancellarius Lincolniensis, qui statim adiit sedem Apostolicam pro gratia confirmationis, quam obtinuit. Eo tempore dominus Bogo de Clara proventibus thesaurariæ Eboracensis potenter se immiscuit ; cui dominus archiepiscopus pro totis viribus se opposuit ; tandem, nescio qualiter, tempestas tota quievit. Obiit etiam Alexander rex Scottorum, de cujus morte diversi diversi-

John Romanus archbishop of York.

Death of Alexander III. of Scotland.

[1] Sancho IV.
[2] *suam*] om. A.
[3] *indixit*] inducit, A.
[4] *ne*] nec, B. ; ut, A.
[5] *peremit*] pervenit, A.
[6] A. inserts *et*.

A.D. 1285. *Titus A.* 14. *Tib. A.* 9. His widow supposed to be pregnant.

mode sentiebant. Idem rex nullum de corpore suo progenitum reliquit hæredem, propter quod diversi diversis rationibus regni successionem vendicabant. Veruntamen quia uxor ejus,[1] quam paulo ante duxerat, prægnans esse videbatur, regni ipsius vendicatio dormitabat.

De transfretatione regis Anglorum in Franciam.

Parliament at London, April 28, respecting the affairs of France and Arragon.

MCCLXXXVI. In quindena Paschæ facta est per regis evocationem congregatio maxima magnatum totius regni, tam sæcularium personarum quam ecclesiasticarum apud Londoniam, ad tractandum de regni regimine, propter causas quas inferius explicare proponimus. Rex Francorum, cujus pater interfectus[2] fuit in prælio per Petrum regem Arragoniæ, prout superius est expressum, nescio qua motus ratione vel quorum consiliis agitatus,[3] volens tractare de pace cum rege Arragoniæ[4] filio Petri cujus supra meminimus, petiit regem Angliæ ut veniret in Galliam processurus secum ad partes finitimas Arragoniæ, et quasi mediator efficeretur, quo citius inter partes pax optata reformaretur. Siquidem rex Arragoniæ nullatenus in pacem consentire voluit, nisi de assensu regis Hispaniæ, cujus dominio tanquam subregulus subjacere dinoscitur. Rex Anglorum regis Francorum precibus gratanter obtemperans, consummato parliamento, committens regni sui custodiam domino E[dmundo] comiti Cornubiæ, circa festum Ascensionis Dominicæ transfretavit in Galliam, nonnullos de majoribus regni sui secum adducens.

Edward I. goes into France at the request of Philip IV., May 23.

De damnatione opinionum fratris R. de Knapwelle.

In eodem parliamento, priusquam rex transfretavit, gestum est quoddam notabile, quod silentio præterire

[1] Joleta, daughter of the Count de Dreux.

[2] *interfectus*] inter sanctos, A.

[3] *agitatus*] aggravatus, A.

[4] Alfonso III.

non decet. Erat in Anglia frater quidam ordinis fratrum Prædicatorum nomine Ricardus de Knapwelle, de quo vulgo dicebatur, quod introduxerat octo opiniones erroneas, quæ fidei catholicæ palam adversari videntur, easque minus sane quam oportuit introductas sustinere non erubuit; quo vocato nec tamen comparere volente, dominus J[ohannes] Cantuariensis archiepiscopus, congregatis et sibi assidentibus quibusdam suffraganeis suis et aliis de fide nostra sane sapientibus, quasi sedens pro tribunali opiniones ipsas recitare fecit in publicum, easque de consilio sibi assidentium damnavit, et perpetue damnandas esse decrevit; introductores, fautores earum, et eas sustinere volentes excommunicationis vinculo innodavit. Prior autem provincialis fratrum Prædicatorum ingerens se congregationi supradictæ, pro fratre supradicto allegans, quod nullus de mundo haberet jurisdictionem in fratres ordinis fratrum Prædicatorum nisi solus Papa, ne quid contra prædictum fratrem vel alium quemlibet ordinis eorum, in præjudicium privilegiorum suorum, statueretur, sedem Apostolicam appellavit.

A.D. 1286. *Titus A.* 14. *Tib. A.* 9. Condemnation of the errors of Richard de Knapwelle (or Clapwell), v. Annal. Dunstap. p. 323.

f. 77.

J. de Kyrkeby.

Circa festum Pentecostes obiit Hugo Elyensis episcopus; loco ejus electus est Johannes de Kyrkeby tunc thesaurarius domini regis.

Regina facta est monialis.

In festo Translationis Sancti Thomæ Martyris, domina Alienora mater domini regis Angliæ assumpsit habitum monialium ordinis Fontis Ebraudi in monasterio Ambresbiriæ, abjecto diademate velo caput suum cooperuit, et pro purpura pretiosa colobio satis contemptibili se contexit; quod utique probabilibus argumentis fuisset potissime commendanda, si mundialibus ultro renuntiasset, ut mundi et ambitionis plantaria de

The queen dowager, Eleanor, takes the veil at Ambresbury, July 7.

A.D. 1286. *Titus A.* 14. *Tib. A.* 9. Sept. 22. profundo pectoris radicitus extirpasset. In crastino Sancti Mathæi Apostoli consecratus est Johannes de Kirkeby in episcopum Eliensem apud Cantuariam a domino Johanne Cantuariensi archiepiscopo.

[1] *H. de Branceston.*

Circa idem tempus obiit Walterus Scamell Sarum episcopus; loco ejus electus est magister Henricus de Brancestone, prius archidiaconus Dorcestrensis.

Inundatio Holandie.

Inundations in Lincolnshire, especially at Boston, and in Essex.

In festo Circumcisionis Dominicæ, ingruente vento[1] fortissimo flante de partibus Orientis, qui et Eurus dicitur, et fluxu maris super provinciam Hollandiæ terribiliter invalescente, prævaluerunt aquæ maris, adeo ut fossata, quæ terram ipsam et mare disterminant, inopinatius quam credi poterant transgrederentur, posuitque terram fructiferam in salsuginem tam repentinus maris impetus; cui per indigenas nullatenus poterat obviari: et maxima pars villæ Sancti Botulfi submersa, hominumque et pecudum inæstimabilis periit multitudo. Consimilis inundatio facta est in Essexia, et in multis aliis provinciis quæ pelago contiguantur, in planis litoribus ex parte Orientali; nec est visa tam horrenda maris alluvio in partibus illis a triginta retro annis et amplius.

De captivitate Judæorum et redemptione eorum.

MCCLXXXVII. Anno, quo summi Patris Sapientia inclinavit cælos, et descendit in uterum Virginis, de qua carnis humanæ fragilitatem assumpsit, MCCLXXXVII., in crastino Apostolorum Philippi et Jacobi, videlicet secundo die Maii, de præcepto regis capti sunt uno eodemque die omnes Judæi, per universam Angliam

The Jews imprisoned and fined.

[1] *vento*] om. A.

ubicunque habitantes in civitatibus, burgis, et villis, utriusque sexus, tam majores quam minores sine discretione personarum, et incarcerati quousque solvissent domino regi xii. milia librarum argenti. Eodem anno in septimana Paschæ obiit Honorius Papa, vacante post mortem ejus sede Apostolica tempore diuturno, prout in sequentibus audietis. In festo Sanctæ Trinitatis consecratus est magister Henricus de Brancestone in episcopum Sarum apud Cantuariam a venerabili patre Johanne Cantuariensi archiepiscopo, et xiv. kal. Novembris solemniter inthronizatus. Obiit Willelmus de Breheus Landavensis episcopus.

A.D. 1287. *Titus A.* 14. *Tib. A.* 9.

Death of Pope Honorius IV.

June 1.

De turbatione orta in Wallia per Res a Mereduth.

Circa festum Pentecostes aura leni succedente, nemoribus undequaque virentibus et folia[1] consueta resumentibus, quidam de potentioribus Walliæ nomine Res a Mereduth, quem dominus rex Angliæ principatu Walliæ pessundato ad gratiam suam et[2] maximam familiaritatem admiserat, adeo ut terras suas et possessiones, quas prius habuerat, obtento ab eo fidelitatis juramento, pacifice sibi possidendas concederet, considerans quod dominus rex in partibus transmarinis moram traheret longiorem, fidelitatis sibi præstitæ impudens prævaricator effectus, ita quietis factus est impatiens, ut coadunatis sibi Wallensium copiis, quorum non erat numerus, unum de castris domini regis suis viribus occuparet, et in nullo præsidio uxorem etiam suam in munitionem ipsam intromitteret fiducialiter moraturam. Ipse vero in quadam silva valde spatiosa, ubi, propter nemoris densitatem et paludes adjacentes, ad eum vel difficilis vel impossibilis erat accessus, cum suis vispilionibus latitabat, et sæpius egrediens et regrediens, prædis et rapinis consueto Wallensium more potenter insistens,

Rising of the Welsh under Rhys-ap-Meredudd.

f. 77 *b*.

[1] *folia*] sola, A.

[2] *et*] om. A.

A.D. 1287. *Titus A.* 14. *Tib. A.* 9. vicinas immisericorditer cœpit depopulare provincias, ea, quæ prædando nequiter adquisierat, in silvam quam sibi pro refugio delegerat transvehendo; ut autem nequitiam suam confictis sibi ratiunculis palliaret, causatus est quod dominus Robertus de Tibetot, cui dominus rex tutelam principatus Walliæ commiserat, ipsum contra libertatem sibi a domino rege concessam compulit et arctavit ad leges et consuetudines Anglicanas observandas, quod nec facere debuit nec consuevit. Cumque tam furiosa debacchatio et ipsius provinciæ deploranda desolatio ad notitiam domini comitis Cornubiensis, cui, rege[1] extra regnum agente, delegata fuit regni custodia, devenisset; provinciæ desolatæ compatiens, innumerabilem de Anglia traducens exercitum, castrum nequiter occupatum obsidione valida circumcinxit; quo comperto supradictus Res a Mereduth uxorem suam et omnes obsessos intempestæ noctis silentio per secretum quoddam posticum ignorantibus obsessoribus clam eduxit, et in locis tutissimis collocavit, ad quem nostri nec accedere poterant nec audebant. Nec multo post cum exercitus Anglicorum aliud castrum,[2] quod idem Res a Mereduth similiter[3] in deditionem acceperat,[4] obsidere cœpissent, et præmeditata calliditate cœpissent suffodere, ita quod magna pars muri ruere putaretur, et pars suffossa appodiamentis suppositis nimis tamen debilibus fulciretur, quidam de Anglicis minus provide una dierum ingressi sunt in foveam, ut structuram specus subterranei considerarent et inspicerent, et ecce moles terræ foveæ supercumbens, deficientibus appodiamentis ipsam supportantibus, subito cecidit, et plurimos interfecit suo pondere conquassatos; de quibus famosissimus fuit dominus Willelmus de Muntchanesy, miles ingenuus, terrarum et possessionum locupletissimus, et alii multi

His complaint against R. de Tibetot.

Edmund, earl of Cornwall, advances against him.

f. 78.

Death of William de Munchensi.

[1] *rege*] lege, A.
[2] Dyryslwyn.
[3] *similiter*] om. B.
[4] *acceperat*] ceperat, A.

milites et nobiles quorum nomina ignoramus. Circa festum Sancti Michaelis comite Gloucestriæ et quibusdam aliis de Marchia, qui partem regis ficte fovere dicebantur, præsertim quia prævaricatori supradicto in facie non resistebant, mediatoribus effectis, initæ sunt treugæ, et rediit comes Cornubiensis in Angliam una cum exercitu quem adduxerat, infinita pecunia inutiliter consumpta; post cujus recessum idem Res a Mereduth circa Natale Domini, spretis treugis et diruptis, iterato cœpit vicinas vastare provincias; quo comperto, dominus Robertus Tybetot castrum quoddam,[1] de quo Res a Mereduth potissime confidebat, militaribus ausibus impugnatum in deditionem recepit, ipsumque proditorem et pacis initæ transgressorem exilio relegandum fore decrevit, et voce præconia publice proclamari constituit, ut quicunque caput ipsius amputatum regi præsentasset, certum ab eo reciperet donativum. Ipse quidem sano fretus consilio, ut fortuita discrimina declinaret, annuente comite Gloucestriæ ut vulgariter dicebatur, partes Hyberniæ adeundas putavit, ut ibidem in terris comitis supradicti tanquam speciali refugio moraretur, quousque dominum regem de partibus Gallicanis in Angliam repedare contingeret.

A.D. 1287. *Titus A.* 14. *Tib. A.* 9.

Truce made by Gilbert de Clare.

Rhys-ap-Meredudd breaks the truce; but his castle is taken, and he flies to Ireland.

Quod mare uno eodemque die bis fluxit et refluxit.

Mense Januarii, una dierum inter Conversionem Sancti Pauli et Purificationem beatæ Virginis, accidit mirabile prodigium, fortasse alicujus eventus secuturi præsagium. Quippe maris inundatio tam vehementer invaluit, ut una die et nocte contra consuetum ordinem et cursum naturæ quatuor vicibus fluere et refluere videretur; quinetiam cadia Londoniarum super ripam fluvii Tamensis adjacentia, quæ maris impetum cohibere consueverant, superundavit, et domos civitatis ultra terminos consuetos longe amplius quam ullus

Inundation of the Thames in London.

[1] Novum Castrum. *Annal. Cambriæ*, p. 110.

A.D. 1287. *Titus A.* 14. *Tib. A.* 9. unquam mortalium viderat, fluctibus æquoreis inopinate cooperuit; villas quoque et agros quamplures partibus maritimis adjacentes absorbuit, homines innumerabiles et jumenta pariter infinita[1] submersit.

Obiit Stephanus Cicestrensis episcopus.

Death of Stephen Berksted, bishop of Chichester. Anno eodem obiit Stephanus Cicestrensis episcopus, vir summæ simplicitatis et innocentiæ, qui per multos retro annos cæcitatis incommodo flagellatus, vitam miserabilem sedens in tenebris actitavit; electus est loco ipsius magister Gilbertus de Sancto Leofardo, tunc domini Cantuariensis officialis.

Obiit H. Saresberiensis episcopus.

Feb. 22. f. 78 *b.* Circa festum Cathedræ Sancti Petri obiit Henricus de Brancestone Saresberiensis episcopus, anno pontificatus sui unico nondum pleno consummato, ut nec de eo saltem dici posset quod erat pontifex anni illius.

The Carmelites change their habit. Eodem anno fratres de Monte Carmeli, nescitur cujus auctoritate muniti vel qua[2] ratione pulsati, quin potius, ut credi poterit,[3] voluntariæ vanitatis[4] instinctu, palliis quadrangulis diversicoloribus impudentius quam deceret abjectis, habitum suum primordialem, quo a primæva ordinis institutione desuper uti consueverant, mutaverunt, et loco palliorum capas clausas candidas induerunt.

Nicholaus quartus Papa.

Cum per frivolam et derisibilem inter cardinales discordiam, pro eo forsitan quod singuli singillatim ad Papatus celsitudinem aspirabant, jam fere per biennium

[1] *infinita*] om. A.
[2] *qua*] quam, A.
[3] *poterit*] poterat, A.
[4] *vanitatis*] om. A.

vacasset sedes Apostolica, tempore vacationis interlabente, prævalente mortis incommodo sic imminutus est numerus cardinalium, ut ad novenarium devenirent; ut saltem paucula grana remanerent in horreo, propter quod pendula nimirum sine capite Catholica vacillabat Ecclesia. Tandem vexatione dante intellectum, convenientes in urbe sex cardinales, nam tres eorum ut dicebatur in legationem missi fuerant, saniora meditantes, votis pariter adunatis, xv. die Feb. hujus anni, scil. xv. kal. Martii, fratrem quendam de ordine fratrum Minorum nomine Jeronimum in patrem et pastorem universalis ecclesiæ concorditer elegerunt; virum, ut fertur, supereminentis literaturæ, et sanctitatis eximiæ, quique disponente Domino in festo Cathedræ Sancti Petri solemniter consecratus, jam Petri successor effectus, eodem die in eadem cathedra, qua princeps Apostolorum Petrus sedere promeruit, summo cum honore collocatus, mutato nomine[1] pristino de Jeronimo vocatus est Nicholaus quartus.

A.D. 1287. *Titus A.* 14. *Tib. A.* 9.

Election of pope Nicholas IV.

Feb. 22.

De diversis incendiis contingentibus in Anglia cum inundatione maris.

Sane præter inauditas maris alluviones quas supra commemoravimus, per diversas regni provincias effrænis pelagi vesania deploranda nimis dispendia parturivit. Quippe impetuosa vorago monasterium monachorum de Spaldinges fluctibus operiendo non mediocriter damnificavit; habitationem quoque fratrum Prædicatorum Gernemuthæ, quæ mari contiguatur, fluctibus cooperuit inopinis; nec pepercit oppido Gernemuthæ, cominus adjacenti, verum etiam nonnulla burgi ipsius ædificia submergendo delevit. Huic insuper accessit incommodo variis in locis ignis immoderata desolatio; ignis quoque fulmineus ex concussione tonitrui gene-

Injury by the floods at Spalding and Yarmouth.

[1] *nomine*] om. B.

A.D. 1287. *Titus A.* 14. *Tib. A.* 9. f. 79.

ratus campanarium monasterii de Bernewelle juxta Cantebrigiam, magnamque partem ædificiorum suorum indiscreto devoravit incendio; ignis etiam fortuitus vehementer accensus monasterium Persoræ cum burgo pæne redegit in cineres; sicque factum est ut quasi damnificando regnum nostrum elementa contraria concertarent. Obiit dominus Thomas de Clara in partibus Hiberniæ circa Purificationem.

The belfry at Barnwell burnt.

Fire at Pershore.

MCCLXXXVIII. Anno quo Verbum summi Patris pro salute generis humani de Virgine voluit incarnari, MCCLXXXVIII. die Veneris in septimana Paschæ, videlicet quarto nonas Aprilis, apparuit eclipsis solis circa horam sextam. Canonici Sarum per mortem Henrici de Brancestone, de quo anno præcedenti fecimus mentionem, pastoris solatio destituti, de substituendo sibi pontifice cogitantes, die Lunæ proxima[1] post Ascensionem Domini, corporibus non animis adunati, ad electionem faciendam pariter convenerunt; habitaque inter electores scissura, major pars et sanior, ut dicebatur, Laurentium de Hakeburne ejusdem ecclesiæ canonicum, quanquam[2] fuisset unus de junioribus, elegit in episcopum; pars altera, quæ minor reputabatur, in magistrum Willelmum de la Cornere, magnæ auctoritatis virum, tunc domini regis consiliarium, vota sua direxit.[3] Laurentius statim ad partes transmarinas, ubi rex tunc temporis morabatur, pro obtinendo regis assensu direxit[3] gressus suos; a quo statim admissus, electione magistri Willelmi repudiata, licet de jure sibi competenti potenter et publice protestaretur nec proficeret, rediit in Angliam a domino Cantuariensi confirmationis gratiam petiturus, et cum esset[4] Cantuariæ, confirmationis beneficio non obtento, gravi morbo correptus carnis debitum solvit, fortunæ fallibilis volubilitatem expertus, quæ ponentes fiduciam in cadu-

Eclipse.

May 10.

Laurence de Hakeburne elected bishop of Salisbury.

His death,

[1] *proxima*] om. A.
[2] *quanquam*] tanquam, A.
[3] *direxit*] duxit, A.
[4] *esset*] om. A.

citate temporalium fortunatis casibus improvise deludit: corpus ejus in eadem civitate, in festo Sancti Laurentii, humanæ traditum est sepulturæ. Canonici Sarum statim transfretaverunt, proficiscentes ad regem petituri licentiam iterum eligendi. A.D. 1288. *Titus A.* 14. *Tib. A.* 9. and burial on Aug. 10.

Siccitas magna in æstate.

Anno eodem, principio Julii, scil. in festo Sanctorum Processi et Martiniani, incœpit [calor] intollerabilis et siccitas magna invaluit, continue perseverans per v. septimanas, scil. usque ad festum Sancti Oswaldi; ita quod interim nihil omnino pluebat. Great drought from July 2 to Aug. 5.

Combustio villæ Sancti Botulfi.

Circa idem tempus, in nundinis Sancti Botulfi, invaluit vehemens et horribile[1] ignis incendium, qui magnam partem oppidi et domos fratrum Prædicatorum, necnon et bona mercatorum venalia non modica redegit in cinerem. Credebatur a multis quod inflammatio supradicta ex inopinato provenisset infortunio; sed tandem compertum est quod quidam malefici gratis ignem supposuerant, ut ingruente incendio, turbis circa bona sua salvanda occupatis, bona mercatorum furtive diriperent, et præda facta recederent; de quibus unus deprehensus et convictus suspensus est in patibulo, cæteris per fugam evadentibus. Primo die mensis Septembris obiit Willelmus de Middeltone, Norwicensis episcopus. In crastino Sancti Clementis convenerunt canonici Sarum futurum sibi pontificem electuri, et votis concorditer adunatis providum virum magistrum Willelmum de la Cornere, qui diu ante ad honorem pontificatus aspiraverat, elegerunt. Monachi quoque Norwicenses virum industrium magistrum Ra- Fire at Boston. f. 79 *b.* Execution of one of the incendiaries. W. de la Cornere elected bishop of Salisbury Nov. 24. R. de Walpole elected

[1] *horribile*] horribilis, A.

A.D. 1288. *Titus A.* 14. *Tib. A.* 9. bishop of Norwich.

dulphum de Walepool, tunc archidiaconum Eliensem, ad pontificatum ecclesiæ Norwicensis unanimiter elegerunt. Celebratis electionibus Norwicensi et Saresberiensi, electi festinatis gressibus transfretabant, regis admissionem, ut moris est,[1] obtenturi; qua obtenta redierunt in Angliam, et confirmationis munere protinus assecuto, consecrationis suæ tempus congruum expectabant.

Petitio auxilii ad opus domini regis.

Subsidy for the king demanded; which is refused till the king returns.

Circa Purificationem Beatæ Virginis convocatis edicto publico apud Londoniam regni magnatibus, episcopus Eliensis domini regis thesaurarius de mandato regis, ut dicebat, petiit a comitibus et baronibus, immo etiam generaliter ab universis incolis regni, subsidium ad opus regis, ad sublevationem expensarum quas, triennio jam elapso, fecerat in partibus Gallicanis. At illi ponentes responsum in ore comitis Gloucestrensis, præcise respondebant se nihil penitus præstituros, nisi prius personaliter viderent in Anglia faciem regis; thesaurarius prospiciens se nihil posse proficere, cœpit talliare civitates et burgos et dominica regis per totum regnum, imponens eis intolerabilem pecuniæ quantitatem, statuto tempore persolvendam.[2] Dominica mediæ Quadragesimæ consecratus est Radulphus Norwicensis electus a domino J[ohanne] Cantuariensi archiepiscopo in civitate Cantuariæ, consecratione Saresberiensis electi, qua de causa nescio, prorogata.

March 20.

Contentio inter dominum Lincolniensem episcopum et magistros universitatis.

Quarrel between bishop O.

Circa idem tempus, finiente jam anno Dominicæ Incarnationis MCCLXXXVIII., orta est gravis contentio

[1] *est*] om. B.

[2] *persolvendam*] per solutionem, A.

inter dominum Lincolniensem episcopum et magistros universitatis Oxoniæ, pro præsentatione et admissione cancellarii universitatis; causa quoque contentionis hæc fuit. Cum essent clerici studentes in municipio Oxoniæ sine cancellario, convenientes in unum magistri elegerunt sibi in cancellarium magistrum Willelmum de Kyngescote, virum industrium; et facta electione, ipsum per interpositas personas, non in propria, domino episcopo præsentabant: episcopus autem præsentationem ipsam [1] præcise recusavit admittere, asserens se nolle aliquo modo personæ absenti et sibi incognitæ tantam auctoritatem et jurisdictionem committere, quæ non solum ad corporalia, verum etiam ad mere spiritualia se extendit; magistris ex adverso proponentibus, quod a tempore cujus non extat memoria, usi sunt talismodi libertatis prærogativa, ut, electis sibi cancellariis,[2] non in personis personaliter comparentibus, sed per nuncios episcopo præsentarent. Episcopus autem non admisit eorum allegationem; magistri vehementer indignati, quasi in ultionem lectionibus suis supersedere cœperunt, pœnam ultionis in semetipsos et præsumptionis proterviam retorquentes, et sic propriæ voluntatis instinctu pendente controversia a legendo suspensi, pretiosi temporis lapsum otiis indulgentes inutiliter consumpserunt, multis duntaxat de municipio[3] recedentibus et ad propria remeantibus, quibus tædium[4] fuit otiis indulgere. Sileat anni præsentis exaratio breviter expedita, ut anni sequentis series ad posterorum memoriam traducatur. A.D. 1288. *Titus A.* 14. *Tib. A.* 9. Sutton and the masters at Oxford. f. 80.

MCCLXXXIX. Anno, quo unigenitus Dei Filius humanæ naturæ divinitatis substantiam counivit, ut fieret Deus et homo, MCCLXXXIX., Dominica quarta post Pascha, videlicet viii. idus Maii, consecratus est Consecration of bishop William de la Cornere, May 8.

[1] *ipsam*] om. B.
[2] Sic A.; *electos sibi cancellarii* o3, B.
[3] *municipio*] manciolis, A.
[4] *tædium*] talium, A.

A.D. 1289. *Titus A.* 14. *Tib. A.* 9. magister Willelmus de la Cornere in episcopum Sarum apud Cantuariam a domino J[ohanne] Cantuariensi archiepiscopo in hebdomade proxima ante Pentecosten.

The quarrel between the bishop of Lincoln and university of Oxford made up. Viris providis et discretis mediatoribus effectis ad pacis reformationem, sopita est contentio quæ aliquandiu duraverat inter dominum Lincolniensem et magistros universitatis Oxoniæ, de qua superius tactum est, et dominus episcopus admisit cancellarium eorum quem prius præsentaverant; et statim magistri cœperunt resumere lectiones suas, et inceperunt solemniter legere in chymeris suis.

Return of Edward I., May 27. Die Veneris proxima ante Pentecosten rex noster Anglorum Edwardus, qui jam tribus annis totidemque mensibus extra regnum suum in partibus steterat transmarinis, rediens in Angliam applicuit Dovoriæ pridie idus Augusti, et spreta civitate Londoniæ, aliorsum se divertens adiit partes Suffolchiæ et Norfolchiæ.

He lands at Dover, Aug. 12.

f. 80 *b.* Translation of S. Frideswide, Sept. 10. Die Sabbati proxima post Nativitatem Beatæ Mariæ, scil. iv. idus Septembris, præsentibus domino Willelmo Saresberiensi episcopo, domino Edmundo comite Cornubiæ, et aliis viris tam religiosis quam sæcularibus, translatum est vetus feretrum Sanctæ Frithes-wythæ Oxoniæ, et cum honore quo decuit collocatum[1] est in novo et pretiosiori feretro in eadem ecclesia, et prope situm[2] quo prius fuerat collocatum, quod quidem feretrum diu ante fuerat præparatum.

Sept. 18. Dominica proxima post Exaltationem Sanctæ Crucis magister W[illelmus] de la Cornere episcopus Saresberiensis in ecclesia sua cathedrali Sarum se fecit solemniter inthronizari, scil. xiv.[3] kal. Octobris.

Chapters held at Oxford of the three orders of Mendicant Friars. Memorandum quod hoc uno eodemque anno celebrata fuerunt Oxoniæ tria capitula provincialia trium ordinum fratrum mendicantium, videlicet fratrum de Monte Carmeli in festo Sanctæ Mariæ Magdalenæ, fratrum ordinis Sancti Augustini in festo Assumptionis Beatæ Mariæ, fratrum Minorum in festo

---

[1] *collocatum*] collatum, B.
[2] *situm*] lectum, B.
[3] *xiv.*] quarto, B.

Nativitatis Beatæ Mariæ. Circa festum Sancti Michaelis rex, qui a tempore quo applicuit in Angliam, prout supra tetigimus, in partibus Suffolchiæ et Norfolchiæ continue morabatur, rediens de partibus illis venit Londoniam prima quidem vice postquam rediit de partibus transmarinis; ubi, sicut decuit, a civibus summo cum honore receptus est; celebratoque ibidem solemniter in quindena Sancti Michaelis festo Translationis Sancti Edwardi, et edicto per totum regnum vulgariter publicato, præcepit quod in festo Sancti Hillarii proximo sequente totius regni magnates convenirent Londoniam, habituri ibidem parliamentum super diversis regis et regni negotiis, quæ ipso extra regnum per triennium commorante, per diversos regni custodes multiformiter voluntariis motibus agitata pendule vacillabant; ipse quoque in festo Nativitatis Dominicæ præsentialiter fuit apud Westmonasterium, et cum eo maxima pars procerum regni, comitum, baronum, et prælatorum ecclesiasticorum. Ipse quidem, vacationis tempore, profectus est videre matrem suam serenissimam monialem Ambresbyriæ.[1]

A.D. 1289. *Titus A.* 14. *Tib. A.* 9.

Edward I. in London.

Continuatio historiæ et eventuum in regno Angliæ anno Domini MCCLXXXIX. *Tib. A.* 9. f. 87.

Rex itaque per totum regnum præcepit publice proclamari, quod omnes et singuli qui de justitiariis, vicecomitibus, seu de quibuscunque ministerialibus et ballivis suis, vel aliorum de injuriis et gravaminibus, quæ sibi contra justitiam, ipso extra regnum existente, per supradictos illata fuerant, conqueri voluissent, in parliamento superius præfixo personaliter interessent, querimonias suas deposituri, et recepturi justitiæ complementum. Sane quidam summus justitiariorum de banco nomine Thomas de Weylande, cujus famuli

Proclamation with respect to the judges.

Flight of Thomas de Weylond,

[1] Here ends MS. A., Cotton Titus A. xiv.

A.D. 1289. *Tib. A.* 9. chief justice of the Common Pleas, to Bury St. Edmund's.

quendam nequiter interfecerunt, ipsos homicidas secundum legem regni non punivit, nec passus est puniri; sed potius in domo sua aliquandiu receptatos impunitos, quo volebant abire permisit, pacem domini regis et regni, quam conservasse et juxta officii sui debitum sustentasse debuerat, impudentius quam decebat temere violando; timens nimirum pelli suæ, præcavere sibi volens, si posset, ne regis judicio super tam enormi delicto sisteretur, contra jus canonicum pariter et civile, spreta conjuge sua contra legem matrimonii temere veniendo, præsertim cum neuter conjugum votum continentiæ solemniter emisisset, confugiens ad ecclesiam fratrum Minorum apud Sanctum Eadmundum, eorum habitum clam assumpsit, et cum eis, licet non regulariter, sub habitu regulari aliquandiu morabatur; sed

He is taken from the monastery, and compelled to abjure the kingdom.

hoc frustra. Quippe dominus rex zelum legis exercens, legis transgressorem extractum de monasterio, licet invitum, suis tribunalibus præsentari præcepit, ut pro qualitate sceleris judicialiter puniretur; veruntamen quia miles erat, honestati militiæ deferendum esse decernens,[1] misericordius quam meruit agens cum eo, ne forte suspendio plecteretur, pœnam tanti sceleris non penitus abstulit, sed mutavit; eumque regnum Angliæ perpetualiter abjurare decrevit, et protinus sine reversione regni sui limina, juxta morem abjurantium, vacuare coegit. Collegas quoque suos justitiarios qui sibi in banco judiciis exercendis assidere consueverant, viz. Johannem de Luvetote et Ricardum de Boyland milites, Willelmum de Bramtone, et Robertum de Litlebyre clericos, quia connivendo pariter et dissimulando, nec arguendo vel contradicendo, tantæ nequitiæ consentire videbantur, licet non æqualiter deliquissent, primo compedibus oneratos et carcerali custodiæ mancipatos, terris et possessionibus eorum in fiscum redactis sic arctavit, ut unusquisque pro quali-

Other judges of the Common Pleas imprisoned and fined.

[1] *decernens*] decanens, MS.

tate delicti et possibilitate personæ inæstimabili pecunia regi data finem facerent, ut mortis periculum declinarent. A.D. 1289. *Tib. A.* 9.

Adam de Stratton imprisoned in the Tower.

Adam quoque de Strattone clericus scaccarii, cui comitissa Insulæ et domina Devoniæ, tunc etiam comitissa Ambermarliæ,[1] ad quam nobile illud monasterium Camerariæ[2] jure hæreditario pertinebat, prærogativam ejusdem monasterii non solum indiscrete sed et inverecunde ad exhæredationem hæredum et omnium posteriorum jure perpetuo conferre non erubuit, convictus coram rege de enormibus transgressionibus, primo conclusus in carcere Turris Londoniæ, miserrimam ibi vitam diutius actitavit.

His possessions seized by the king.

Interim rex innumerabilem pecuniam quam per fas et nefas coacervaverat, usque ad triginta milia marcarum vel amplius, prout vulgo dicebatur, ærario regio totaliter applicabat, domosque suas insignes quas Londoniæ ædificaverat cui voluit erogabat, terrasque suas et possessiones suas de laico feodo quas adquisierat redegit in fiscum. f. 87 *b.*

Punishment of H. de Bray the escheator.

Magistrum Henricum de Bray escheatorem[3] suum, multis sceleribus irretitum, qui cæteros regis ministros insolentia et fastu superbiæ transcendebat, pari discrimine puniebat.

Ralph de Hengham.

Radulphus vero de Hengham justitiarius banci aulæ regis, officio ipso privatus, consimile cæteris non creditur evasisse periculum.

Other justices and officers punished.

Et non solum ministri qui regi familiarius adhæserunt, sed et forinseci, ut puta justitiarii Judæorum, justitiarii forestæ, forestarii tam feodatarii quam temporales, et omnes qui de transgressione venationis convinci poterant, vicecomites et custodes maneriorum quocunque titulo ballivarum fruebantur, quorum excessus per querimonias delatorum vel per inquisitiones poterant patefieri, redemptione pecuniaria pro qualitate seu quantitate scelerum plectebantur. Ex quo domini regis non mediocriter accrevit ærarium, et

---

[1] Isabel de Redvers, widow of William de Fortibus, earl of Albemarle.

[2] *i.e.* Quarreria (Quarr) in the Isle of Wight.

[3] *escheatorem*] escatorem, MS.

A.D. 1289. *Tib. A. 9.* quantum rex ex quæstu hujuscemodi ditescebat, tantum deperiit sceleratis, adeo ut bonis nequiter acquisitis spoliati, et ab amministrationibus suis amoti, vitam solito pejorem[1] actitare cogerentur. Et licet omnes supradicti sapientissimis totius regni præcellere putarentur, non est inventus unus eorum, qui, cum coram regiæ discussionis examine sisteretur, nec sciret nec posset super transgressionibus sibi objectis excusatoriis saltem ratiunculis respondere; sed, ut verissime credi poterit, eorum crimina tam manifeste patuerunt, quod nullus eorum imposita sibi facinora quacunque tergiversatione poterat justiciari. Usque huc de factis regis terreni succincte narravimus; ex nunc ea quæ per dispositionem Regis æterni hoc anno in regno Angliæ provenerunt, pro nostræ paupertatis modulo, ad posterorum memoriam traducamus: verecundum quoque foret præcipue memorabilia tanquam dormitantes vel inertia tabescentes sub silentio præterire.

No frost from Sept. 29 to Feb. 2, but constant rain.

A festo siquidem Sancti Michaelis usque festum Purificationis beatæ Mariæ nihil aut modicum gelavit; sed nec nix visa est quæ terram semel operuit. Continue quidem fere per dies et noctes tanta pluviæ distillavit abundantia, ut ejus densitas sic per dies et terram et aerem obnubilaret, ut vix solaris radius modico saltem momento terræ superficiem illustraret; sed dies potius eo serenitatis modulo, toto supradicti temporis curriculo, contenti labebantur, quæ vel solem præcedit orientem vel sequitur occidentem. Eo ipso anno, una noctium inter festum Sancti Andreæ Apostoli et Natale Domini, audita sunt terribilia valde tonitrua, et visa sunt fulgura vehementia æthere prosilire, quod eo anni tempore non consuevit sæpius accidisse; forte ut æstimari poterit alicujus futuri eventus præsagium.

Thunder storms.

A mild spring.

Post Purificationem quoque toto verno tempore successit aura placabilior, et jocundissima solis serenitas

[1] *pejorem*] pertiorem, MS.

cessante imbrium profusione, adeo ut mense Martio vix modicum plueret super terram. A.D. 1289. *Tib. A.* 9.

MCCXC. Anno, quo Verbum sine principio Patri coæternum per incarnationis ministerium cœpit esse in tempore, millesimo ducentesimo nonagesimo, Johannes de Kirkeby Elyensis episcopus, qui paulo ante per aliquantum temporis curriculum continua et acuta febre graviter ægrotaverat terminatus, a morbo credens se totaliter evasisse, minus provide fortassis quam oportuit se custodiens, post exercitationem recidivavit in morbum pristinum de quo curatum se credidit, vii. kal. Aprilis, quæ dies principium anni Domini supradicti continue sequebatur, [et] inopinata morte raptus migravit ab hac vita. Tertio kal. ejusdem mensis, scilicet die Jovis post Annunciationem beatæ Virginis, in ecclesia cathedrali civitatis Eliensis humanæ traditus est sepulturæ; qui per tres annos tantum et dimidium, sicut per gesta superius annotata plane videri poterit, functus est honore pontificii, magnificentiæ suæ pompam brevi temporis perdidit intervallo; a tempore quidem, quo nactus est præsulatus celsitudinem, rege extra regnum agente, continue, usque ad finem vitæ fallibilis devenisset, officio thesaurariæ scaccarii domini regis non segniter incumbebat; adeo ut de animarum sibi commissarum cura penitus non curaret, quinetiam prætextu officii sui ultra modum prædecessorum suorum sic se extulit supra se, ut nomen thesaurarii nomen pontificis totaliter adumbraret. Sane credebatur a vulgo, quod si tanto tempore supervixisset, ut præsumptuosa factorum suorum insolentia devenisset in discussionem, manus regis ultrices nullatenus evasisset. Death of John de Kirkeby, bishop of Ely and treasurer. f. 88.

Contractu sponsalium, ut assolet, per fidei dationem modicum præcurrente, Gilbertus comes Gloucestrensis summæ et singularis inter regni magnates nobilitatis et præminentiæ et incomparabilis post regem potentiæ, serenissimam domini regis filiam dictam Johannam Marriage of Gilbert de Clare and Joan of Acre, April 23.

A.D. 1290. *Tib. A.* 9. de Acre, pro eo quod eam genitrix sua regina in civitate Acconensi quæ quondam Tholomaida dicebatur, dum rex morabatur in partibus Siriæ, parturivit, Dominica in festo S. Georgii apud Westmonasterium solemni sibi matrimonio[1] copulavit. In festo Pentecostes continue sequente, H[umfrid] de Boun comes Herefordiæ relictam[2] nobilis viri domini Johannis de Vescy similiter duxit in uxorem.

Settlement of the dispute between bishop O. Sutton and the university of Oxford.

Eadem septimana apud Westmonasterium agitata contentione, quæ diu vertebatur inter dominum Lincolniensem et magistros universitatis Oxoniæ, super præsentatione et admissione cancellarii eorum, de quo anno proximo præterito fecimus mentionem; domino rege et discretioribus totius regni mediatoribus effectis, decretum est, ut non obstante consuetudine, quam solummodo pro parte sua magistri allegando proposuerant, quod non consueverant cancellarios suos quos elegerant in personis propriis, sed per interpositas personas, magistros municipii, dicœcesano præsentare, cancellarium quem ducerent eligendum non infra septa municipii, sed et extra personaliter præsentare tenebantur; unde factum est ut magistrum Johannem de Ludelawe, quem tunc elegerant in cancellarium, in persona propria destinarent, usque Nutele, ab eodem episcopo admittendum; sicque a consuetudine pristina, qua diutius se gavisos esse dicebant, hac saltem vice recessum est. Quid autem super hoc ipso negotio futuris temporibus fuerit eventurum, nemo præsentium poterit pernoscitare.

f. 88 *b.* William de Marchia made treasurer.

Defuncto, sicut prædiximus, Johanne Eliensi episcopo, qui officio thesaurariæ quamdiu potuit ferventius incubuerat, rex officium ipsum commisit magistro Willelmo de Marchia, viro utique provido et discreto et plurimum circumspecto; amotisque justitiariis omnibus

New judges.

[1] *matrimonio*] innumero, MS.

[2] Maud, daughter of John de Fienes.

qui banco præsidere consueverant propter manifestos eorum excessus, prout supra tetigimus, alios loco eorum decrevit substituendos, videlicet Johannem de Metingham et Elyam de Bekingham clericos, Willelmum de Giselham et Robertum de Hertford milites. A.D. 1290. *Tib. A.* 9.

William of Louth elected bishop of Ely.

Monachi quoque Elienses, ad quos spectat electio pontificis, de substituendo sibi pastore sollicite cogitantes, obtenta a domino rege eligendi licentia, votis pariter adunatis convenientes in unum, virum magnificum et eminentis scientiæ magistrum Willelmum de Luda in patrem et pastorem concorditer elegerunt, qui diutius thesaurariæ garderobæ domini regis officium gessit ita laudabiliter et honeste, ut et majorum et minorum animos sibi nec immerito redderet complacatos.

Marriage of John of Brabant and princess [Margaret].

Sexto non. Julii, scilicet Dominica in crastino octavarum Sancti Johannis Baptistæ, ingenuus adolescens filius et hæres ducis Braybant, patre volente et præsente, apud Westmonasterium serenissimi regis Anglorum filiam clarissimam nomine Beatricem [1] conjugali sibi fœdere copulavit, et factæ sunt nuptiæ apud Westmonasterium et convivium incomparabile. In crastino vero ipsius Dominicæ comes Gloucestriæ abducta [2] uxore sua quam nuper ante desponsaverat, loco nuptiarum celeberrimum fecit convivium apud Clerkenewelle, celebritati superioris convivii non dissimile nec minus sumptuosum.

Consecration of William of Louth bishop of Ely.

Dominica in festo Sancti Remigii, videlicet primo die Octobris, in civitate Elyensi consecratus est Willelmus Elyensis electus in ecclesia scilicet sua propria a domino J[ohanni] Cantuariensi archiepiscopo, præsentibus et assistentibus pluribus regni pontificibus,

[1] Sic, erroneously for *Margaretam*. The error seems to have arisen from a confusion between Margaret, who married John son of John of Brabant, and her aunt Beatrice, who married John de Dreux, son of John duke of Britanny.

[2] *abducta*] abdicta, MS.

A.D. 1290. *Tib. A.* 9. et aliis ecclesiarum prælatis, et procerum multitudine copiosa, convivio nimirum solemniter celebrato.

A fifteenth exacted by the king. Circa festum Sancti Michaelis congregatis per universum regnum, ut assolet eo anni tempore, terræ frugibus, pessimis et protervis domini regis consiliariis persuadentibus, ipsumque regem ad hoc pertinaciter inducentibus, exiit edictum a rege toti regno perniciosum nimis et deplorabile, videlicet ut universi regnicolæ tam clerici quam laici, sæculares pariter et religiosi, quintam decimam partem omnium bonorum suorum sæcularium mobilium solverent fisco regio, congerendam sub intolerabili taxatione, graviore quidem quam aliquis prædecessorum suorum retroactis temporibus consueverat æstimare; gemuitque populus inconsolabiliter tantalibet afflictione contritus.

Death of queen Eleanor at Grantham, Nov. 28. Her burial at Westminster by bishop O. Sutton, Dec. 17. Quarto kal. Decembris Alianora regina, domini regis Edwardi conjux, apud Graham modicæ febris igniculo contabescens, carcere resoluta, fatale mortis debitum solvit; corpus ejus per dietas delatum sepultum est Londoniæ in ecclesia Westmonasteriensi, domino Lincolniensi vice domini archiepiscopi Cantuariensis exequente officium sepulturæ, Dominica proxima ante festum Sancti Thomæ Apostoli, videlicet xvi. kal. Januarii: quippe dominus Cantuariensis noluit ipsis exequiis interesse, quia in quadam contentione inter ipsum et abbatem[1] locum superposuerat interdicto.

f. 89. Aliud quoque plerumque notabile non sub silentio prætereundum, sed potius perpetuæ commemorandum memoriæ, contigit hoc anno.

Banishment of the Jews. Rex itaque circa Nativitatem Sancti Johannis Baptistæ æstate proxima nunc præterita, procerum suorum sicut sane credi poterit salubri fretus consilio, publice per totum regnum proclamari fecit, ut omnes Judæi, ut puta inimici crucis Christi et blasphematores fidei Christianæ, sparsim per civitates et oppida regni Angliæ commorantes, cujuscunque forent conditionis, ætatis, aut sexus, qui popu-

[1] Walter de Wenlock.

lum catholicum fœneratione pecuniarum suarum ad usuram sic depauperaverant, ut nonnulli terras et possessiones suas vendere cogerentur, hostiatim victualia mendicantes, circa festum Omnium Sanctorum regni sui limina vacuarent, absque spe[1] reversionis perpetua relegatione damnati. Et si quis eorum post terminum supradictum in Anglia fuisset inventus, capitis amputatione vel suspendio plecteretur. Omnes igitur edicto tam terribili comminatione perterriti, qualibet personarum exceptione diducta, maris devia transmeantes ad exteras se regiones cum sarcinulis quas congregare poterant transtulerunt. Quique, sicut a plerisque vulgariter dicebatur, a Quinque Portuensibus deducti navigio, cum essent in medio pelagi, per navigeros suos pecuniis spoliati et inhumanissime trucidati, in mare projecti sunt, nonnulli vero de scaphis ejecti super quoddam sabulum, quod maris alluvione se retrahente discoopertum apparuit, eadem alluvione iterum refluente submersi sunt. Quo audito rex quamplures homicidarum et prædonum suspendio condemnavit. Sane quantum emolumenti regis fisco deperiit per relegationem Judæorum a regno, multo amplius eidem accrevit per deplorabilem quintædecimæ totius regni quam extorsit a catholicis exaggerationem; sic quoque pro inimicis crucis Christi immisericorditer catholici puniuntur. Sextodecimo kal. Martii contigit eclipsis lunæ in noctis conticinio circa horam cubationis. Dominus Oliverus Lincolniensis episcopus in crastino Cathedræ Sancti Petri, scilicet vii. kal. Martii, visitavit canones Oseneiæ tam in capite quam in membris.

A.D. 1290. *Tib. A.* 9.

Ill-usage of them by the people of the Cinque Ports.

Eclipse of the moon.

Visitation of Osney by bishop O. Sutton, Feb. 23.

Edward I. goes towards Scotland.

MCCXCI. Anno, quo Verbum increatum Summo Patri coæternum et consubstantiale de carne Virginea servile cinctorium nostræ carnis assumpsit, in similitudinem factus ut homo, dominus rex Angliæ circa Pascha versus partes Aquilonares cum quibusdam regni sui

[1] *spe*] sue, MS.

A.D. 1291. *Tib. A. 9.* magnatibus, paucis tamen, iter arripuit, proponens, ut vulgo dicebatur, de statu Scotiæ, quod tam diuturno tempore tanquam sine capite pendule fluitaverat, salubrius ordinare, si forte voluntati possibilitas responderet. Rationes utique non minus utiles quam honestæ pulsaverant regem nostrum hoc opus aggredi et prosequi [cum ef]fectu,[1] præcipue cum reges o[mnes qui r]egno Scotiæ præesse consueverant, regibus Anglorum prædecessoribus [suis] universis et singulis fidelitatem *f. 89 b.* et homagium corporaliter præstitissent, propter quod pernecessarium sibi foret totis viribus laborare, ut talis præficeretur in regimine regni, qui sibi et successoribus suis devotus fieret et fidelis; præsertim cum multi nobiles assererent se de progenie regum Scotiæ, qui dudum obierunt, linealiter processisse, diversique diversis rationibus successionem in regno jure hæreditario vendicarent. Præterea quia soror regis nostri germana nomine Margareta ultimo regi Scottorum Alexandro fuerat conjugata, prout superius est expressum, rex noster studiosissime laborare proposuit, ut si forte de posteritate reginæ sororis suæ quisquam masculus aut fœmina propagatus ubicunque reperiretur superstes, suo fretus adjutorio, hæreditario jure sibi competenti nullatenus fraudaretur, bonum et honestum super hoc proposito zelum gerens. Circa decimum diem mensis Maii comitissa Gloucestriæ regis Anglorum germana viro suo primogenitum peperit elegantem; parentes ambo masculæ prolis fœcunditate facti felices pariter applauserunt, inæstimabili lætitia circumfusi; natum puerum vocaverunt [Gilbertum]. Quinto idus Maii obiit Thomas de Ingelethorp Roffensis episcopus; non multo post statuto die electionis faciendæ convenientes monachi Roffenses, ad quos potestas eligendi p[ontifi-

Birth of Gilbert de Clare.

Death of Thomas of Ingoldsthorp, bp. of Rochester.

[1] There is a hole in the MS. here, over which a small piece of parchment was sewn, but which has been removed and lost; it must have been there in Gale's time, as he gives no sign of anything being wanting.

ce]m pertinere dignoscitur, [unanimi][1] voluntate et assen[su monachum] quendam congr[egationis suæ], tunc eorum priorem [nomine Thomam], in futurum pontificem [elegerunt]. A.D. 1291. *Tib. A.* 9.

In crastino Ascensionis [consequenti], videlicet primo die mensis Junii, cœpit fieri tractatus inter dominum regem Angliæ et magnates regni Scotiæ de substituendo Scotis rege futuro, et de statu ejusdem regni salubriter ordinando, quod aliquandiu regio destitutum gubernaculo per regnicolarum inertiam pendule vacillavit. Ad quem vero finem rei gestæ tractatus præcise devenerit, quam cito ad publicam notitiam devenerit et divulgata fuerit,[2] rei seriem præsenti opusculo duximus[3] insèrendam. Transcriptum quære in fine libri, Negotii Scotiæ.[4] In crastino Nativitatis Sancti Johannis Baptistæ Alianora, quondam Angliæ regina serenissima, mater domini nostri regis Edwardi illustris, carnis mole deposita, mortis experta discrimen tenues expiravit in auras; quæ per annos circiter octo in monasterio monialium Ambresbiriæ monacharum, ut vere loquamur, superficialem aut sophisticum habitum gessit; ut congruenter dici posset verbum sed anormalum, præsertim cum non sequeretur regulam aliarum conjugationum, quæ licet cucullam monacharum gestaret umbratilem, possessionibus sæcularibus quibus non mediocriter abundavit renunciare non curavit. Non enim solus habitus sed abdicatio temporalium et propriæ voluntatis monacham facit. Rex utique tunc temporis, pro negotiis quæ supra tetigimus nondum plene consummatis, in partibus Aquilonaribus regno Scotiæ confinibus morabatur, quique morte genitricis

Affairs of the Scottish succession.

Death of the queen dowager, Eleanor, June 25.

---

[1] See note in p. 328.

[2] MS. inserts *divulgata*.

[3] *duximus*] diximus, MS.

[4] This refers to f. 98 *b*, where the ordinary document, giving the submission of the claimants of the Scottish crown to Edward I. is given in Latin. See the note to Bart. Cotton. p. 180.

A.D. 1291. audita, prout plane credi poterit, non potuit non do-
Tib. A. 9. f. 90. lere, ut vice reciproca verificetur illud Ovidii,[1]

" Quis natos nisi mentis inops in funere matris
" Flere vetat ?"

Veruntamen augmentatio fisci de terris et possessionibus, quas mortua reliquit, ad regem revertentibus lacrymarum profluvium saltem vel in modico potuit temperare. Sicque factum est ut infra paulo plus quam dimidii anni curriculum duæ reginæ Angliæ, mater videlicet regis et conjux ipsius, carnis sarcinam exuentes sæculo valedicerent, post mundi gloriam a summo regum Judice prout in carne meruerant æter-
Her burial. naliter percepturæ. Sane moniales Ambresbiriæ non audentes corpus tam magnificum absque regis assensu et ejusdem præsentia sepelire, corpus ipsum conditum aromatibus, et eo modo præparatum, quod non corrumpi poterat nec putrescere, in loco secreto subdivo seorsim[2] clanculo deponentes, usque ad reditum regis de partibus Scotiæ cum ea qua decuit reverentia conservabant. Rex itaque reversus in Angliam edicto publico convocari fecit omnes archiepiscopos et episcopos et abbates et alios ecclesiarum prælatos, comites, barones, ut in festo Nativitatis Beatæ Mariæ apud Ambresbiriam personaliter interessent, officium tumulationis una secum solemniter completuri ; et in crastino ejusdem festi, exequiis summa cum reverentia celebratis, matrem suam in ecclesia conventuali monialium cunctis præsentibus honorifice sepelivit ; cor tamen ejus deferri fecit Londonias, ibidem congruo tempore tumulandum ; congregata igitur iterum Londoniis tota prædicta multitudine, corda duarum reginarum in eorum præsentia, cum ea qua decuit honorificentia,
Dec. 9, 10. Dominica proxima et die Lunæ post festum Sancti

[1] Remedia Amoris, 127, where *Quis matrem . . nati Flere vetet?*

[2] *seorsim*] seorsum, MS.

Nicholai, sepeliri constituit; cor conjugis suæ in ecclesia fratrum Prædicatorum, cor genitricis in ecclesia fratrum Minorum ejusdem civitatis. A.D. 1291. *Tib. A.* 9.

Capture of Acre by Khalil.

Hoc anno invaluit rumor lamentabilis et universali ecclesia maxime deplorandus, videlicet quod Soldanus Babiloniæ in vigilia Pentecostes, congregata secum Turcorum multitudine quam dinumerare nemo poterat, inopinanter irruit super illam munitissimam et opulentissimam civitatem quæ Accon vulgo dicitur, quæque sola in Siriæ finibus catholicis relicta fuerat in refugium, utpote granum unicum in botro; confractisque januis, contritis mœnibus quæ civitatem ipsam inexpugnabiliter cingere credebantur, permittente Domino cujus sunt occulta judicia, urbem ipsam pompatice cum adjacentibus sibi copiis introivit, omnesque Christianos quos in ea reperit, tam sæculares quam religiosos, sine delectu conditionis aut fortunæ in ore gladii inhumaniter interfecit, pauculis eorum per fugam ægre tamen evadentibus, et quibusdam, ne per hostes Christi trucidarentur, gratis se in pelago, quod f. 90 *b*. civitati contiguatur, heu, proh dolor immergentibus;[1] totamque civitatem violenter occupatam ut non relinqueretur lapis super lapidem solo tenus complanavit.

A tenth of ecclesiastical property granted to the king by the Pope.

Circa festum Sancti Michaelis dominus Papa de plenitudine potestatis concessit regi Anglorum decimam omnium possessionum personarum ecclesiasticarum tam religiosarum quam sæcularium, exceptis duntaxat Templariis et Hospitalariis, percipiendam per sex annos continuos, in subsidium futuræ suæ peregrinationis in Terram Sanctam ad debellandum inimicos crucis Christi, non secundum antiquas taxationes, sed secundum verum valorem, ad quem bona ipsa intolerabili æstima-
Isa. xxiv. 2. tione taxari de novo constituit, ut esset *sicut populus sic et sacerdos.* Obierunt Willelmus Saresberiensis et Petrus Exoniensis episcopi; loco Willelmi electus est

[1] *immergentibus*] immerserunt, MS.

A.D. 1291. *Tib. A.* 9. vir progenie nobili, sed annosus, Nicholaus Longaspata, Saresberiensis ecclesiæ canonicus; loco Petri Thomas de Wittone decanus Wellensis; ambo pariter a domino Cantuariensi in civitate Cantuariæ solemniter consecrati, Dominica qua cantatur *Lætare Jerusalem.*

March 16.

Death of pope Nicholas IV.

Anno Domini MCCXCII. Anno, quo unigenitus Dei Filius de sinu Patris procedens, ut nos redimeret ab omni iniquitate, visitare dignatus est mundum, MCC. nonagesimo secundo, invaluit rumor per Angliam quod dominus Papa Nicholaus IV. fatale debitum carnis exsolvens, circa festum Paschæ, quod eo anno contigit sexto die Aprilis, Papatus celsitudinem transitoriamque mundi gloriam cælesti palatio commutavit.

The tenth paid.

Hoc anno primo cœperunt omnes religiosi et clerici regni Angliæ solvere domino regi decimam partem omnium bonorum suorum, tam ecclesiasticorum quam sæcularium, quam prædictus summus Pontifex sibi concesserat in subsidium peregrinationis suæ faciendæ in Terram Sanctam, prout anno proximo præterito superius est expressum; et constituti sunt a domino Papa duo principales collectores, scilicet dominus J[ohannes] Wyntoniensis et O[liverus] Lincolniensis episcopi, ad ipsam pecuniam per totum regnum Angliæ colligendam, quique per singulas regni diœceses singulos sibi substitutos et auxiliarios statuere decreverunt; unde factum est ut in Lincolniensi diœcesi duo tantum constituerentur auxiliarii, videlicet abbas Oseneiæ[1] et prior Sanctæ Katerinæ Lincolniæ, ita scil. quod abbas Oseneiæ de quinque comitatibus ejusdem diœcesis, scil. Oxonia, Bukingham, Norhamtone, Bedford, et Huntigdone, prior autem Lincolniæ totius residui decimarum ipsius episcopatus decimas congregarent, peterent, et reciperent, et suo periculo conservarent, quousque denunciaretur eis ubi pecuniam prædictam facerent deportari; injunctumque est eis sub comminatione

[1] Roger of Coventry.

pœnæ gravissimæ ne ullam ab aliquo pecuniam reciperent retonsam vel adulterinam, sed integram et justi ponderis et regis Anglorum legalis percussuræ pacabilem et omni exceptione majorem; consimili decimarum solutione facienda per quinque annos continue secuturos. Ad majorem siquidem solventium afflictionem, immo potius confusionem, constituti sunt in singulis provinciis novi singuli taxatores, qui, veterum taxatorum proterviam incomparabiliter excedentes, multo gravius solito taxaverunt, nec sic tamen inextinguibilem regii cordis avaritiam extinguere potuerunt. A.D. 1292. *Tib. A.* 9. f. 91.

In quindena Paschæ, circa festum Sancti Georgii, dominus rex reducens ad memoriam qualiter magnates Scotiæ anno præterito compromiserunt in ipsum, ut ipse tanquam dominus regni Scotiæ principalis, consideratis meritis personarum qui in successione regiminis regni ipsius jus variis rationibus vendicabant, necnon propinquitate consanguinitatis qua se de regio semine descendisse quilibet proponebat, judiciarii sententiam, præficeret eis regem tanquam jure regnaturum, versus partes ipsas iter assumpsit, adducens secum de proceribus regni Angliæ quos volebat, paucos tamen, nescio qua de causa, per provincias Suffolchiæ et Norfolchiæ diverticulum faciens, in diversas partes Aquilonares recto tramite procedebat. Ad quem vero calculum negotium Scotiæ finaliter devenit secundum ordinem historiæ suo loco in sequentibus plenius exponetur; magnatibus quidem Scotiæ inter se mutuo discordantibus, rex Angliæ in partibus Scotiæ finitimis usque ad Natale Domini sequens nil faciendo inutilem moram traxit, et dum esset ibidem, dominus Robertus Burnel, Batoniensis episcopus et ejus cancellarius, circa festum Apostolorum Symonis et Judæ hominem terrenum exuit; corpus ejus longo licet itinere delatum est usque Batoniam et Wellas tumulandum. Successit loco ipsius officio cancellarii domini regis magister Willelmus de Luda Helyensis episcopus.

Edward goes into Scotland, April 20.

Death of Robert Burnel, about Oct. 28.

A.D. 1292. *Tib. A.* 9. Sept. 21. Dominus Nicholaus Longespeye Saresberiensis episcopus solemniter inthronizatus est in ecclesia sua Saresbiriæ, Dominica in festo Sancti Mathæi Apostoli, famoso ibidem ut decuit convivio celebrato. Frater Johannes de Peccham Cantuariensis archiepiscopus circa festum Sancti Nicholai migravit a sæculo, die Jovis proxima ante Natale Domini in ecclesia sua Cantuariensi humanæ traditus sepulturæ. Rex in festo Natalis Domini fuit apud Berewyke. Cito post mortem Batoniensis episcopi monachi Batonienses et canonici Wellenses, ad quos pertinet electio pontificis, obtenta[1] a domino rege licentia eligendi, convenientes in unum magistrum Willelmum de Marchia, domini regis thesuararium, in patrem et pastorem concorditer elegerunt. Monachi Cantuarienses simili modo petita licentia magistrum Robertum de Wincheleseye, virum præminentis literaturæ, et multiplici morum venustate dotatum, in archiepiscopum elegerunt, qui statim a domino rege, tunc in partibus Scotiæ commorante, absque qualibet difficultate gratanter admissus, præparatis necessariis ad Romanam curiam, quæ adhuc vacabat Papatus regimine, pro obtinendo confirmationis beneficio sub spe Papæ præficiendi cœpit proficisci. Batoniensis electus appropinquans curiæ monachorum Sanctæ Trinitatis Cantuariæ confirmationis munus obtinuit.

Death of archbishop Peccham, about Dec. 6.

Elections to Bath and Canterbury.

f. 91 *b*. John Balliol king of Scotland.

Anno Domini MCCXCIII. Anno quo unigenitus Dei Filius de carne Virginea carnis trabeam assumpsit MCC. nonagesimo tertio, rex Angliæ diligenter inquisito et comperto quod Johannes de Baylol regi Scotorum qui jam decesserat præ cæteris complicibus suis, qui regni Scotorum regimen vendicabant, consanguinitatis linea propinquius attingebat, cum decreto judiciario ad regiæ dignitatis celsitudinem, Scotis consentientibus nec contradicere valentibus, magnifice sublimavit; eique omnia et singula castra, prædia, et munitiones regias quas ali-

[1] *obtenta*] optata, MS.

quandiu tenuerat, et omnia quæ ad regiam dignitatem pertinere noscuntur, sine diminutione qualibet resignavit; quo facto, cum jam ibi per annum stetisset, versus regnum Angliæ statim post Pascha festinatis gressibus repedavit, veniensque Londonias circa unum mensem post Pascha, invenit ibi congregatos universos episcopos, comites, barones, et aliorum regni sui magnatum multitudinem copiosam, ut colloquio, quod tunc ibi statuerat, personaliter interessent una secum de statu regni sui salubriter provisuri. A.D. 1293. *Tib. A.* 9.

Circa idem tempus invaluit [rumor lamentabilis][1] in Anglia, quod furor Gallicorum, qua de causa certe nescitur, incanduerat super Anglorum in regno Franciæ sparsim conversantes, quorum insania adeo invaluit, ut omnes Anglicos quos reperire poterant crudeli nece perimerent; quinetiam . . . . .[2] classem congregavit, imponentes in eis . . . . . .[3] non modicam, ac si in regnum Angliæ terram ipsam invasuri violentis ausibus proponerent applicare. Quo audito maritimi Anglicorum, videlicet de Hybernia et de Portesmotha, Quinque Portuensibus tanquam dissimulantibus, præcepto domini regis commoniti, classem adversam sibi non modicam præparantes, adversæ multitudini occurrebant in salo, et bellicose congredientes cum Francis, innumeram multitudinem potentissime peremerunt, omnesque naves eorum una[4] cum universa supellectili validissimis manibus abduxerunt; plerique Gallicorum, ut mortem evaderent, se gratis in pelago submerserunt; de qua victoria quantum Anglici lætabantur, Gallici multo amplius doluerunt. Rex Franciæ vehementi furore accensus, omnes principes et magnates regni sui ad quoddam generale parliamentum sine moræ periculo convocavit, et statutum est inter eos, quod nullus mercator transmarinus transiret per reg- Defeat of the French at sea. Philip IV. forbids commerce with the English.

[1] These two words have been erased in the MS.
[2] An erasure of three words.
[3] An erasure of two words.
[4] *una*] qua, MS.

A.D. 1293. *Tib. A.* 9.

num Galliæ cum rebus venalibus, nec mare transfretando venalia quælibet deduceret in Anglia, nec vice versa de partibus Angliæ ad partes transveheret Gallicanas; unde tanta facta est mercimoniorum [caritas] quod nil in Anglia reperiri poterat ademendum; strages ista luctuosa et regno Angliæ valde dispendiosa diuturno nimium tempore perduravit.

Circa festum Pentecostes obiit magister Thomas de Bekes Menevensis; electus est loco ipsius quidem clericus illius provinciæ, nomine magister David de Sancto Eadmundo, et quia, sede Cantuariensi tunc vacante, magister Robertus de Wincheleseya tunc Cantuariensis electus profectus fuit ad curiam Romanam ut electionem summi Pontificis expectaret, dictus Menevensis accedens Cantuariam ad sedem metropolitanam obtinuit a Cantuariensi capitulo confirmari; et circa Nativitatem beatæ Mariæ venit ad regem Angliæ, in obtinendis [1] temporalibus proventibus ejusdem episcopatus plenariam gratiam assecutus. Circa idem tempus venit in Angliam comes de Baro, vir magnæ nobilitatis et potentiæ, et habito tractatu cum rege Anglorum subaravit filiam ejus primogenitam, et Dominica proxima ante festum Sancti Michaelis, convocatis apud Bristolliam Angliæ magnatibus, celebratoque splendidissimo convivio, celebratæ sunt inter eos nuptiæ famosissimæ et solemnes. Et quod non est sub silentio transeundum, ipsa eadem æstate jam præterita dominus comes Gloucestrensis, audiens quod magnates Hyberniæ terras suas quas in Hybernia possidebat amplissimas inhumaniter depopulare cœperant et vastare, assumpta secum comitissa conjuge sua et copia virorum bellatorum innumerabili, transfretavit in Hyberniam, et hostium suorum proterviam et rabiem bellicosam sic edomuit, nonnullos eorum interficiendo plurimosque repellendo, ut sibi ad summum ascriberetur triumphum.

The bishop of St. David's confirmed by the chapter of Canterbury.

Henry III., duke of Bar, marries princess Eleanor, Sept. 27.

Gilbert de Clare goes into Ireland. f. 92.

[2] *obtinendis*] obtinentis, MS.

Higden, ap. Knyghton, Twysden's x. Scriptores, col. 2470.

MCCXCIV. Post[1] obitum Alexandri regis Scotiæ sine liberis decedentis, mota est controversia quis ei succederet in regnum Scotiæ. At quia multi regnum illud ratione propinquitatis vendicabant, nec hoc posset sine præsentia capitalis domini plene decidi, repertum est per scripta auctentica et antiqua quod rex Angliæ sit capitalis dominus Scotiæ, et debeat in tali casu cognoscere. Et ut hoc futuræ constaret posteritati, fecit rex E[dwardus] isto anno omnia monasteria Angliæ, Scotiæ, [et] Walliæ, perscrutari ad dinoscendum quale jus in hac parte sibi posset competere; et repertum est in chronicis Mariani Scoti, Willelmi de Malmisburia, Rogeri de Houdene, Henrici Huntyngdoniensis, Radulphi de Dizeto, quod anno Domini nongentesimo decimo rex Edwardus senior subegit sibi reges Scotorum et Cumbrorum: item ibidem quod anno Domini 921 prædictæ gentes elegerunt sibi E[dwardum] prædictum in patronum et dominum: Item ibidem, anno Domini 926 rex Angliæ Adelstanus devicit regem Scotiæ Constantinum et iterum sub se permisit regnare. Item Edredus frater Adelstani rex Angliæ devicit Scotos et Northymbranos, qui se submiserunt ei et fidelitatem juraverunt. Item ibidem Edgarus rex Angliæ superavit Kynadum filium Alpini regem Scotorum, qui juravit ei fidelitatem. Item ibidem rex Angliæ et Daciæ Canutus anno regni sui xvi° perdomuit regem Scotorum Malcolmum; et ex tunc factus est rex quatuor regnorum, scilicet Angliæ, Scotiæ, Daciæ, Norguegiæ. Item ibidem Sanctus Edwardus dedit regnum Scotiæ Malcolmo filio regis Cumbrorum de se tenendum. Item Willelmus Bastard anno regni sui sexto vicit Malcolmum regem Scotiæ et accepit ab eo sacramentum fidelitatis. Item Willelmus Rufus simile fecit quod pater suus fecerat erga Malcolmum regem Scotiæ, et contra duos filios Malcolmi successive regnantes. Item Alexander successit fratri suo Edgaro in regnum Scotiæ de consensu regis Henrici primi. Item David rex Scotiæ fecit homagium regi Stephano. Item Willelmus rex Scotiæ fecit homagium Henrico tertio filio regis Henrici secundi in coronatione sua, et iterum Henrico patri anno regni sui vicesimo, sicut patet in quadam conventione inter eos inde facta. Item dicit Rogerus de Houdene quod Willelmus rex Scotiæ venit ad dominum suum regem Henricum in Normanniam, et simile fecit regi Ricardo, et etiam

A.D. 1294. The right to the throne of Scotland disputed on the death of Alexander III. Edward I. discovered to be sovereign lord of Scotland. Result of the investigation into the ancient chroniclers.

Hoveden, ff. 377, 461 *b*.

[1] A new hand begins here, and continues to the end of the MS. The remainder, excepting the additions in the year 1318, is taken from Higden's Polychronicon. The scribe has prefixed the words "Repete ut supra anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo primo," implying that the following passage refers to 1291, though it is under 1294 in Higden.

A.D. 1294. Johanni regi apud Lincolniam. Item in chronicis Sancti Albani reperitur, quod Alexander rex Scotiæ apud Eboracum desponsavit Margaretam filiam regis Henrici anno regni sui 35, et fecit ei homagium. Idem reperitur in cartis regum Scotiæ: item repertum est in bullis papalibus Scotiæ directis reges Scotorum excommunicatos fuisse quia noluerunt obedire dominis suis Anglorum regibus. Higden, ap. Knyghton, col. 2470.

f. 92 *b*.

The candidates submit their respective claims to him.

Convenientibus igitur apud Norham in finibus Anglorum versus Scotiam rege Anglorum cum suis peritis ac Scotorum valentioribus cum suis prudentioribus, petivit rex Anglorum in primis ut Scoti pacifice assentirent suæ ordinationi super rege Scotiæ; presertim cum hoc sibi competeret ratione domini sui capitalis. Responderunt Scoti se ignorare quod talis superioritas regi Angliæ competeret, nec posse sine capite rege ad talia respondere, cui incumberet talem denunciationem audire; nec aliud responsum ad præsens debere reddere propter juramentum excommunicatione vallatum, quod post mortem regis Alexandri sibi invicem fecerunt. Unde deliberatione librata, fecit rex E[dwardus] Scotis literas suas patentes quibus recognovit adventum Scotorum in Angliam citra aquam Twede non debere alias illos urgere in præjudicium iterum veniendi in Angliam. Post hoc majores Scotiæ et Angliæ qui vendicabant jus successionis in regnum Scotiæ per literas suas patentes recognoverunt, se velle sponte recipere justitiam coram dicto rege E[dwardo] tanquam coram capitali domino, et firmum tenere quicquid ipse decreverit in præmissis. Verum quia, ut peritis tunc videbatur, rex E[dwardus] non poterat jus successionis in regnum illud unquam tribuere, nisi ipse prius jus et possessionem in regno Scotiæ haberet, idcirco facta Scotis securitate ex parte regis Angliæ de restituendo regno Scotiæ infra duos menses illi cui de jure hoc competeret, sub pœna centum milium librarum sterlingorum, Romæ in subsidium Terræ Sanctæ solvendorum, ac etiam sub pœna excommunicationis et interdicti in regis personam et regnum Angliæ si non restitueret fulminanda, Scoti per cartas suas tradiderunt regi E[dwardo] regnum Scotiæ cum castellis, juribus, et consuetudinibus, posueruntque custodes, qui medio tempore exitus et appropinamenta terræ ad opus illorum quorum intererat conservarent. Quo facto rex Angliæ E[dwardus] post longas disceptationes vendicantium regnum illud, discussis juribus singulorum, prætulit Johannem de Bayllol, qui recognovit regem Angliæ fore Scotiæ capitalem dominum, fecitque ei homagium et fidelitatem juravit.

The kingdom of Scotland placed in his power till the decision is made.

He decides upon John Balliol, who does homage.

Death of archbishop Peccham.

Hoc anno 1294 obiit frater Johannes de Peccham, archiepiscopus Cantuariensis, cui successit magister Robertus de Winchelse. Eodemque anno Madocus quidam Walensis

Higden, ap. Knyghton, col. 2471.

suscitavit guerram in Wallia die Sancti Michaelis: idcirco rex E[dwardus] adveniens Cestriam circa festum Sancti Nicholai, cepit insulam Angleseiam, ædificavitque de novo urbem et castrum de Bello Marisco; quo in tempore succisa sunt nemora in Wallia quæ tempore bellico præstabant indigenis latibula, firmataque sunt castra circa loca maritima; et cito post hoc captus est Madocus prædictus et Londonias adductus; a quo tempore guerræ in Wallia diu quieverunt, Wallenses more Anglorum modo pæne victitant, thesauros congregant, rerum damna formidantes, quod antea non solebant. A.D. 1294. Rebellion of Madoc in Wales. Anglesey taken by Edward I. Beaumaris rebuilt. f. 93.

Hoc in tempore fecit rex E[dwardus] omnia monasteria Angliæ scrutari ac pecuniam inventam Londonias afferri. Fecit quoque lanas et coria arrestari, et subsecuta est magna caristia bladi et vini. Money in the monasteries seized.

Bonefacius octavus post Cælestinum quintum sedit Papa annis xi. Hic quinto pontificatus sui anno, qui Jubilæus erat, uberes indulgentias limina Apostolorum visitantibus concessit, Sextum librum Decretalium edidit, in quo multa dubia decidit, nonnullas extravagantes constitutiones Adriani, ac Honorii, Innocentii, Clementis, et aliorum incorporavit, reprobanda resecavit. De quo prædecessor suus Cælestinus, vir vitæ anachoriticæ, eo quod eum ad cedendum Papatui subdole induxisset, prophetavit prout fertur in hunc modum; *Ascendisti ut vulpes, regnabis ut leo, morieris ut canis.* Et ita sane contigit, nam ipsum Papam Cælestinum ut Papatui cederet, et ut Papa quilibet cedere posset, constitutionem edere fecit; quam quidem postmodo ipsemet Papa effectus revocavit. Deinde rigide regens, generosos quosdam de Columpna cardinales deponens, regi Francorum in multis non solum obstitit, sed eum totis nisibus deponere insudavit. Igitur senescallus Franciæ Willelmus de Nongareto,[1] vir quidem in agibilibus admodum circumspectus, et fratres de Columpna prædicti, fœderatis viribus Bonefacium Papam comprehenderunt, in equo effræno versa facie ad caudam sine fræno posuerunt, quem sic discurrere usque ad novissimum halitum fecerunt, ac fame necaverunt. Pope Boniface VIII. Resignation of Celestine V. Attack on pope Boniface VIII. by William of Nogaret and the Colonnas.

Anno Domini MCCXCV. Johannes de Baillol, Scotiæ rex nuper creatus, consilio quorundam de Scotia et potissime abbatis de Meuros, contra fidem adversus regem Angliæ insurrexit, sed captus est et exhæredatus; unde et anno sequenti Willelmus Waleys, natione Scotus, contra regem E[dwardum] guerram instauravit; sed secundo post hoc anno profugatus est. Rebellion of Balliol against Edward I.

[1] Sic, though Higden has incorrectly *Longareto*, and so Knyghton, col. 2472.

A.D. 1296. Battle of Falkirk, July 22.

Anno Domini MCCXCVI. Rex Edwardus occidit lx. milia Scotorum apud Foukyrke in festo beatæ Mariæ Magdalenæ; veruntamen Scoti paulatim invalescentes per triginta annos usque ad tempora regis E[dwardi] post conquæstum tertii Anglos et Anglorum vicina loca sæpius protriverunt; quod quidem infortunium, dolo et effœminationi Anglorum multi deputarunt, nonnulli vero vindici dextræ Dei hoc ascripserunt, juxta prophetiam illam quæ tempore regis Egelredi prædixit, gentem Anglorum per Dacos, Francos, et Scotos fore exterminandam.[1] De qua re prophetavit quidam Scotus anachorita in hunc modum,[2] "Angli quia proditioni, ebrietati, et ne- f. 93 *b*. "gligentiæ domus Dei dediti sunt, primo per Danos, deinde "per Normannos, tertio per Scotos quos vilissimos reputant, "erunt conterendi, adeoque tunc varium erit sæculum, ut "varietas mentium multimoda vestium variatione designetur." Higden, ap. Knyghton, col. 2476.

The property of the clergy seized.

Anno Domini MCCXCVIII. Rex E[dwardus] fecit saisire omnia temporalia clericorum, eximens eos a protectione sua, pro eo quod anno præcedenti nollent eum respicere de bonis suis contra Scotos; nam Robertus archiepiscopus de consensu cleri procuraverat a Papa inhibitionem, ne quis clericorum regem respiceret de bonis ecclesiæ, unde et plures prælatorum, timore coacti, protectionem regiam quæsierunt. Knyghton, col. 2491.

Edward I. goes into Flanders.

Anno Domini MCCXCIX. Rex E[dwardus] cum parva manu Anglorum et Walensium, neglecto consilio procerum suorum transfretavit in Flandriam tanquam contra regem Francorum bellum ingesturus; ferebat enim fama regem E[dwardum] amore Blaunchiæ filiæ regis Francorum adeo detentum, ut terram Gasconiæ pro Blanchia regi Franciæ libenter resignaret: verum quia rex E[dwardus] tunc senior fuerat, et Blanchia juvencula extiterat, copulata est regi E[dwardo] Margareta soror regis Franciæ, ex qua rex E[dwardus] progenuit duos filios, videlicet Thomam et Edmundum.

His marriage with Margaret, sister of Philip IV.

Bad money condemned.

Anno Domini MCCC. Rex E[dwardus] damnavit subito monetam surreptitiam et illegitimam quam pollardos, crocardos, rosarios nominabant, qui paulatim et latenter loco sterlingorum irrepserant, et primo eos valere obolum fecit, deinde penitus exterminavit. Hoc etiam anno obiit sine prole Edmundus comes Cornubiæ, filius Ricardi comitis Cornubiæ et regis Alemanniæ, qua de causa rediit comitatus ille ad coro-

---

[1] *exterminandam*] exterminandos, MS.

[2] Higden has here, "sicut supra "tactum est in fine primi libri" (*i.e.* Lib. I. cap. lx., fin. vol. ii. pp. 172, 174, ed Babington). To this the present annalist has referred, and copied out the passage. Compare also Knyghton, col. 2476.

Higden, ap. Knyghton, col. 2494.

nam. Iste annus fuit Jubilæus, quo multi peregrinati sunt ad Romam.[1] A.D. 1300 Jubilee at Rome.

Anno Domini MCCCI. Rex E[dwardus] dedit filio suo Edwardo principatum Walliæ et comitatum Cestriæ. Hoc anno Willelmus Waleys dux Scotorum distractus Londoniæ et suspensus, cujus caput amputatum super pontem Londoniæ ponebatur ad spectaculum transeuntium, corpus ejus in quatuor partes divisum ad diversa loca mittebatur. Hoc anno rex E[dwardus] misit Papæ Bonefacio literas declaratrices juris et dominii quod Anglia habet super regnum et reges Scotiæ; nam prius Robertus le Bruz conquestus erat domino Papæ, quod rex E[dwardus] injuste vexasset regnum Scotiæ, unde et Papa scripserat regi Angliæ quod desisteret a tali vexatione, nisi clarius de jure suo posset edocere.

Prince Edward made prince of Wales. Execution of Wallace. Claim of Edward I. to the kingdom of Scotland.

Anno Domini MCCCV. Benedictus tertius de ordine Prædicatorum post Bonefacium VIII. sedit Papa non plene anno uno, de quo quidam sic metrice scripsit,[2] Pope Benedict X.

> " A re nomen habe benedic, benefac, Benedicte
> " Aut rem perverte maledic, malefac, maledicte."

Clemens quintus post Benedictum sedit Papa annis quasi xii. qui circa thesauros colligendos et castra construenda insudavit, ordinem Templariorum damnavit, septimum librum Decretalium quæ constitutiones Clementinianæ vocantur ordinavit; sed cito post in concilio quod apud Viennam celebraverat, eundem librum revocavit, quem tamen successor suus Papa Johannes XXII. innovavit, incorporavit, et publicavit. Hic quoque Clemens primus omnium Papalem sedem de Roma usque ad Avinoniam transtulit. Quod quidem factum an divino nutu seu humano ausu contigerit, in admirationem ducitur. Hoc etiam anno fecit rex E[dwardus] graves inquisitiones contra malefactores et usurpatores coronæ, quæ inquisitio vocatur Traylebastoun. Pope Clement V. f. 94. Council of Vienne. The Pope goes to Avignon. Trailbaston.

Anno Domini MCCCVI. Robertus le Bruz usurpavit regnum Scotiæ, et circa Pascha occidit Johannem le Comyn in eccle- Robert Bruce seizes the

[1] On f. 99, at the end, the MS. inserts: "Anno gratiæ MCCC. Domina Margareta regina Angliæ, soror domini P[hilippi] illustris regis Franciæ, peperit marito suo domino E[dwardo] Dei gratia regi Angliæ illustri, anno ætatis ejusdem regis lxi. et regni sui xxviii., filium suum primogenitum, primo die Junii in parva villula quæ dicitur Brothertone, distans a villa quæ dicitur Pons Fractus per sex leucas, quem puerum dominus rex in honore Sancti Thomæ gloriosi martyris Cantuariæ archiepiscopi Thomam fecit appellari." Birth of P. Thomas at Brotherton.

[2] *scripsit*] ait, Higden.

A.D. 1306. kingdom of Scotland, and murders Comyn.

sia fratrum Minorum de Dounfrez, pro eo quod noluit sibi in dicta factione consentire; sed rex Angliæ superveniens ipsum Robertum fugere compulit, et interfectores dicti Johannis suspendit. Quo quidem anno rex E[dwardus] juxta Carliell perendinans, fecit Petrum de Gavaston familiarem filii sui terram Angliæ abjurare. Higden, ap. Knyghton, col. 2494.

Piers Gaveston banished.

Death of Edw. I. at Burgh on the Sands, July 7.

Anno Domini MCCCVII. Rex E[dwardus] obiit die translationis Sancti Thomæ juxta Caerliell apud Burgum super sabulum, xxxv. regni sui anno; cujus obitum Robertus Cantuariensis archiepiscopus apud curiam Romanam exulans in somnis vidit. Knyghton, col. 2530.

Edward II.

Cui successit E[dwardus] filius suus post conquæstum secundus, qui statim revocavit amasium suum Petrum de Gavastone, cui ducatum[1] Cornubiæ contulit, commisitque custodiam Angliæ dum ipse moraretur circa nuptias suas in partibus transmarinis. Duxit enim Isabellam filiam unicam Philippi regis Francorum apud Bononiam. Qui inde rediens coronatus est in regem apud Westmonasterium ab episcopo Wyntoniensi, auctoritate Clementis Papæ, Dominica Quinquagesimæ, eo quod Robertus Cantuariensis tunc apud Romam exulabat. Erat nempe Edwardus iste vir corpore elegans, viribus præstans, sed moribus, si vulgo creditur, plurimum inconstans; nam parvipenso procerum suorum contubernio, adhæsit scurris, cantoribus, tragœdis, aurigis, fossoribus, remigibus, navigiis, et cæteris artis mechanicæ officiis, potibus indulgens, secreta facile prodens, astantes ex causa levi percutiens, magis alienum quam proprium sequens consilium. In dando prodigus, in convivando splendidus, ore promptus, opere varius, adversus hostes suos infortunatus, in domesticos efferatus, ad unum aliquem familiarium ardenter affectus quem summe coleret, ditaret, præferret, honoraret, ex quo impetu provenit amanti opprobrium, amasio obloquium, plebi scandalum, regno detrimentum. Indignos quoque et ineptos ad gradus promovit ecclesiasticos, quod postmodum *sudes in oculis et lancea in latere* sibi fuit. Tanta etiam in diebus ejus caristia tritici tamque continua mortalitas armenti extitit, quanta a retro sæculis visa vix fuerit. Tunc decimationes juges, assiduæ contributiones temporalium, et spiritualium continuæ expilationes. Et cum ex permissu Papæ multa sub colore Scotos repellendi ad fiscum regium accessissent, per regiam tamen insolentiam cuncta inaniter sunt consumpta. Unum tamen huic regi feliciter obvenit, quod Cambria contra eum minime rebellavit. Cætera sibi satis infausta extiterunt. In suis nempe primordiis Petrum quendam de Gavastone, cujus con-

Marriage of Edw. II. and Isabella of France.

His coronation by bishop H. Woodloke, Feb. 25.

His character.

Num. xxxiii. 55. Jos. xxiii. 13.

Heavy taxations of his reign. f. 94 *b*.

His conduct respecting

[1] Sic MS. and Higden, for *comitatum*.

Higden, ap. Knyghton, col. 2532.

sortium paterno jussu prius abjuraverat, de transmarinis partibus revocavit, ejusque contemplatione Isabellam reginam suam neglexit, proceres suos parvipendit. Quamobrem magnates indignati ipsum Petrum usque in Hyberniam propulerunt, ubi et regii thesauri transmissi petulanter sunt absumpti. Deinde sub spe uberioris pacis consequendæ Petrus revocatus est; sed, regio ut prius thesauro absumpto, proceres insurgunt, Petrum a rege dispergunt, equos et thesauros eorum in partibus Northymbranis capiunt, Petrum sic fugitantem apud castrum de Scardeburgh obsident et comprehendunt, tandemque apud Gaveresiche juxta Warwycum decapitant et occidunt; sed et Petro sic extincto, rex ut prius aliis adhæsit. Qua de causa concilium provinciale per Robertum Cantuariensem cogitur, in quo multa ad regis regnique reformationem salubriter sunt statuta, ad quorum observationem rex ipse præstito juramento subscripsit. Benedictio quoque Roberti Cantuariensis observantibus illa, maledictio vero refragantibus irrogatur; sed rex ut semper et tunc suis adhærens fautoribus astipulata prætermisit. Ob hoc tumultuabantur mediocres, frendebant majores contra regem regisque collaterales; potissime ipse metropolitanus Robertus et Thomas Lancastriæ comes, ipsius Roberti animatus hortatu, cum sibi adhærentibus per plures annos conatus est regiis obsistere ineptiis, donec novissimam sub hoc turbine efflaret auram.

A.D. 1307. Piers Gaveston, who is forced into Ireland, but recalled, and put to death near Warwick. Council under archbishop Robert Winchelsea. Attempts of the archbishop and Thomas earl of Lancaster.

Anno Domini MCCCVIII. Petrus de Gavastone per proceres Angliæ, sed contra regis voluntatem, exulat in Hyberniam circa Nativitatem beatæ Mariæ; sed anno sequenti revocatus est, cui occurrit rex apud Cestriam.

Piers Gaveston exiled to Ireland, but recalled;

Anno Domini MCCCXI. Circa Natale Domini Petrus exulatus est usque in Flandriam per proceres, sed circa Purificationem beatæ Mariæ contra voluntatem eorum revocatus est. Cum quo rex aliquandiu peragrans apud castrum de Scardeburgh dimisit, quem tandem obsessum et captum proceres usque Dadyngtone deduxerunt et juxta Warwycum occiderunt.

to Flanders, but recalled. His capture and execution. June 19.

Anno Domini MCCCXII. Decapitato Petro, die Sanctorum Gervasii et Protasii, apud Gaveresyche, eodem anno, die Sancti Bricii sequenti, natus est Edwardus, regis hujus primogenitus, tertius post conquæstum, apud Wyndeshoveram.

Birth of Edward III., Nov. 13.

Anno Domini MCCCXIII. obiit Robertus de Wynchelse Cantuariensis archiepiscopus; electus est magister Thomas de Cobham probus clericus, quo tamen ad instantiam regis cassato et ad Wygorniam translato, successit Walterus Reygnald regis thesaurarius; et cito postmodum adivit rex Scotiam pompatice cum multa suppellectili, sed apud Strivelyn turpiter cum suis devictus est, die Nativitatis Sancti Johannis, occisis aut captis nobilibus, amissis thesauris; residuique projectis armis, sola sibi

Death of abp. Winchelsea. Walter Reynolds archbishop. Battle of Bannockburn, June 24.

A.D. 1313. f. 95. fuga consuluerunt. Dehinc per continuos xii. annos regnante hoc rege, partes Angliæ boreales per Scotos sunt contritæ. Higden, ap. Knyghton, col. 2533.

Invasion of Ireland by Edward Bruce. Anno Domini MCCCXV. Edwardus le Bruz, frater Roberti le Bruz, intravit Hyberniam ut eam sibi subjugaret; sed quarto post hoc anno die Sancti Kalixti occisus est. Eodemque anno, post festum Sancti Michaelis, miles quidam de comitatu Lancastriæ, Robertus de Houland, movit guerram contra dominum suum Thomam comitem Lancastriæ; sed circa festum Sancti Martini captus est et decollatus.

His death, Oct. 14. Robert de Holland. His execution.

Pope John XXII. Anno Domini MCCCXVI. Johannes XXII. post Clementem quintum sedit Papa annis circiter xviii., qui septimum librum Decretalium innovavit, literatos promovit, disciplinam triplicis [linguæ] Hebraicæ, Græcæ, et Latinæ, apud generalia studia instituit. Ac dum in primis acceptiones munerum exhorrere videretur, damnavit primo pluralitatem beneficiorum, ita ut unico beneficio per curatum quemlibet acceptato, ipse Papa reliquorum vacantium fructus per aliquot annos obtineret; insuper et aliorum beneficiorum per mortem seu resignationem vacantium sive per translationem primos fructus reservavit, ita ut rector institutus taxationem beneficii sui aut residuum taxationis acceptaret, ex qua cautela innumerabiles thesauri ad manus Papæ devenerunt. Bella tamen a duce Bavariæ,[1] qui se pro imperatore gesserat, sæpe sustinuit et semper succubuit. Hoc quoque anno lues magna animalium et hominum maximaque inundatio imbrium æstivalium et autumnalium fuit; ex qua provenit tanta bladi caristia ut quarterium tritici ad quadraginta solidos venderetur.

Floods and consequent scarcity of corn.

A pretender to the throne. Anno Domini MCCCXVIII. Quidam scriptor, Edwardus[2] nomine, habens murilegum sibi familiarem, asserunt publice apud Oxoniam circa festum Pentecostes se esse verum hæredem Angliæ, veniensque ad palatium regium, quod nuper fratribus de Monte Carmeli a rege donatum fuerat, jussit illis a loco illo discedere pro eo quod coronæ regiæ dinoscitur pertinere. Quamobrem captus est, et apud Norhamtonam coram rege et proceribus adductus, et quasi de mendacio convictus, distractus et suspensus est; sed et in morte sua quod antea dixerat publice protestatus est, dicens se filium regis, regem autem aurigæ reginæ filium fuisse. Quod qualiter acciderit fama vulgante compertum est. Accidit enim ut eadem nocte qua peperit regina, pareret uxor prædicti aurigæ. Postea vero nutricibus circa

His execution.

His story of his birth and that of Edward II.

[1] Louis III.

[2] *Edwardus*] Johannes, Higden

filium regis negligenter agentibus, et diligentem non adhibentibus custodiam, contigit puerum de cunis elapsum in ignem prope positum, proh dolor! cecidisse, unde latus ipsius pueri nutricibus adventantibus apparuit exustum. Quod ipsæ, mortem timentes, regi non audebant indicare, sed filium aurigæ prædicti sumentes et pro filio regis supponentes, usque ad ablactationem nutriverunt, et sic juxta Sapientem filius servi natus est ad regnum et ad exaltationem, filius autem regis natus est ad opprobrium et ad damnationem. A.D. 1318.

Eccles. iv. 14.

Higden, ap. Knyghton, col. 2535. Eodem anno duo cardinales[1] Angliam venientes excommunicaverunt Robertum de Bruz cum fautoribus suis et Scotiam sub interdicto posuerunt. Excommunication of Robert Bruce.

Knyghton, col. 2539. Anno Domini MCCCXX. Quia rex E[dwardus] contra commune votum magnatum duos foverat Dispensatores, Hugonem patrem et Hugonem filium, Thomas comes Lancastriæ et alii multi regias vires adeo attenuarunt ut, ejus assensu saltem umbratice adhibito, prædictos Dispensatores exlegarunt, propter quod castra eorum in Wallia prostraverunt, animalia abduxerunt, thesauros recollegerunt, et in hyeme Gloverniam occupaverunt; sed cito postmodum rex ipse cæteris inconsultis utrumque Hugonem revocavit. Exinde succrescunt in dies odia et . . . .[2] The two Despensers outlawed. They are recalled by the king.

Inter hæc duo magnates de Mortuo Mari priusquam comes Lancastriæ parari posset præpropere agentes, urbes aliquas in Marchia capiunt, regisque milites profligunt, donec rex ipse cum insperata peditum multitudine per viam circularem Salopiæ veniret, ubi ob defectum pecuniæ ac comitis Lancastriæ nimiam retardationem, militibus defluentibus, illi duo de Mortuo Mari ad deditionem sunt coacti. Quibus apud Londoniam incarceratis, rex ad Gloverniam rediens revocavit utrumque Dispensatorem. Inde divertit apud Lichfeld circa festum Sancti Ceddæ, ut præoccuparet comites Lancastriæ et et Herefordiæ[3] cum eorum complicibus apud Tutebury et Burtoniam existentes; sed rege aquam Trentæ per vadum transeunte, fugit comes Lancastriæ cum suis a villa Burtona usque ad urbem de Burghburgge, ubi occurrens ex parte regis Andreas de Harkeleye occidit comitem Herefordiæ in f. 95 *b*. The king marches against the barons. The Mortimers surrender to him. The king at Lichfield, March 2. The earl of Lancaster flies to Boroughbridge. The earl of Hereford slain by

[1] Joscelin d' Osset, card. bp. of Albano, and Luca di Fieschi., card. d. of S. Maria in Via Lata.

[2] The two words at the end of the page are illegible. Higden has *schismata*.

[3] Humphrey de Bohun, earl of Hereford and Essex.

A.D. 1320. Andrew de Harcla, March 16. The earl of Lancaster captured and beheaded at Pontefract, March 22. Different opinions as to his sanctity.

ipso ponte xvii. kalendas Aprilis; comitem vero Lancastriæ cepit cum multis aliis nobilibus, qui pro majori parte in diversis locis sunt suspensi, sed ipse comes apud proprium castrum de Pontefracto xi. kalendas Aprilis decapitatus est. De cujus viri meritis, an inter sanctos sit annumerandus, crebra in vulgo disceptatio est; aliis quidem asseverantibus quod sic, eo quod eleemosynis indulserit, quod religiosos honoraverit, quod pro justa querela ut videbatur usque ad mortem certaverit, quod etiam ejus insectatores parvo post tempore duraverint, immo dira morte interierint; aliis vero in contrarium sentientibus hominem videlicet conjugatum, neglecta uxore sua generosa, innumeras mulierculas polluere, offendentes vel leviter in eum morti mandare, ordinum fugitivos legesque transgressores ne lege plecterentur pertinaciter fovere, cuncta denique agenda sua ad nutum unius hominis secretarii sui passim committere, tempore quoque certandi usque ad mortem pro justitia defensanda enerviter fugere, non debere sanctum censeri, præsertim cum invitus comprehensus et passus fuerit; sed profecto oblationum denaria ac miraculorum simulacra quæ in loco suæ decapitationis in præsentiarum celebrantur, qualem in posterum habebunt exitum, sæcula videbunt post futura. Higden, ap. Knyghton, col. 2540.

The fortune of the Despensers stronger.

Anno Domini MCCCXXI. Ab hoc tempore usque in sextum postea annum, cepit Dispensatorum fortuna invalescere et reginæ conditio ancillari, quousque rex Franciæ pro homagio Vasconiæ non exhibito regem Angliæ plurimum infestaret.

Parliament at York, May 20.

Anno Domini MCCCXXII. circa Ascensionem Domini, rex tenuit parliamentum apud Eboracum, ubi erexit Hugonem Dispensatorem seniorem in comitem Wyntoniæ, Andream de Harkeleye in comitem Carliell. Eodem anno circa festum ad Vincula rex adivit Scotiam; et quamvis non haberet obsistentiam, multos de suis fame et morbo amisit. Ipsum tandem regem circa Nativitatem beatæ Mariæ remeantem Scoti a tergo insequentes, ceperunt castrum de Norham. Et postmodum circa festum Sancti Lucæ, prandentem regem apud monasterium de Bella Landa super Blakemor pæne comprehendissent, nisi fuga sibi consuluisset. Verumtamen regiis thesauris amissis comitem Richemundiæ[1] ceperunt. Eodem anno in crastino Sancti Ceddæ, Andreas de Harkeleye tanquam proditor apud Caerliell captus est, distractus, suspensus, et decapitatus, visceribus combustis demembratus est, et caput ejus super pontem Londoniæ positum est.

The king goes to Scotland, Aug. 1. The Scots harass his return, Sept. 8, and take Norham castle. The king nearly taken at Byland, Oct. 18. Execution of Andrew de Harcla, earl of Carlisle, March 3.

Escape of Roger Mortimer the

Anno Domini MCCCXXIII. ad Vincula Sancti Petri, Rogerus de

[1] John de Dreux.

Higden, ap. Knyghton, col. 2543.

Mortuo Mari junior nuper incarceratus, evasit de turri Londoniæ, custodibus suis per potionem somniferam soporatis. A.D. 1323. younger from the Tower, Aug. 1. f. 96.

Anno Domini MCCCXXIV. circa medium Quadragesimæ regina Angliæ Isabella missa est ad fratrem suum Philippum regem Franciæ, qui magna ex parte Vasconiam invaserat, ad pacem procurandam. The queen goes to France to make a peace.

Anno Domini MCCCXXV. circa Nativitatem beatæ Mariæ, rex misit in Franciam filium suum Edwardum ut homagium faceret regi Franciæ pro ducatu Aquitanniæ sibi dato, quem fecit rex Franciæ morari cum matre sua in comitatu Pontivo; sed matre et filio in transmarinis sic demorantibus nec redire volentibus aut certe propter metum Dispensatorum remeare non audentibus, rex Angliæ de consilio duorum Dispensatorum exlegavit et bannivit publice in foro Londoniarum uxorem suam et filium, tanquam regni proditores. Prince Edward sent into France to do homage to Charles IV. The queen and prince outlawed.

Anno Domini MCCCXXVI. regina Angliæ cum primogenito suo E[dwardo] ac Rogero de Mortuo Mari nuper elapso necnon et cum parva manu Hunaldorum[1] circa festum Sancti Michaelis apud Essexiam in Angliam applicuit, versus Londoniam ubi rex tunc erat tetendit, et, quod mirandum fuit, terra undique tranquilla sine sanguine et strepitu regem a Londonia mature fugitantem usque in West Walliam pedetentim insequuntur. They and Mortimer land in Essex, and pursue the king into Wales.

Interim in crastino Sancti Kalixti decollatus est episcopus Exoniensis, thesaurarius regis, de consilio civium Londoniensium extra boriale ostium ecclesiæ Sancti Pauli; et die sequenti capta est Turris Londoniæ per cives ad opus reginæ et filii sui. Et cito post in vigilia Apostolorum Symonis et Judæ, captum est castrum Bristolliæ per reginam et suos, ubi Hugo Dispensator senior distractus et suspensus est, et caput ejus Wyntoniam transmissum est. Walter Stapleton, bishop of Exeter, and treasurer, beheaded, Oct. 15. Capture of the Tower; of Bristol castle, Oct. 27.

Eodem anno die Sancti Hugonis comes de Arundel apud partes Salopiæ captus est, sed apud Herefordiam decollatus est. Eadem ebdomada rex Angliæ captus est apud castrum de Neth in West Wallia, sed apud castrum de Kenelworth custodiendus demandatur. Junior autem Hugo Dispensator, qui cum rege captus fuerat, distractus, suspensus, et decollatus est apud Herefordiam, corpore ejus quadripartito; sed caput illius ad pontem Londoniæ transmissum est. Quo etiam anno in octabis Epiphaniæ factum est parliamentum apud Londoniam, ubi de communi ordinatione missi sunt sollemnes nuncii ad regem incarceratum, scilicet tres episcopi, duo comites, duo barones, duo abbates, duo justiciarii, ut regi detento homagium quondam sibi factum resignarent, ipsumque pro Execution of Hugh Despenser; of Edward Fitz-Alan, earl of Arundel, Aug. 27. The king captured at Neath, and imprisoned at Kenilworth. Execution of the younger Despenser. Parliament at London. The king is required to resign.

[1] *i.e.* men of Hainault.

A.D. 1326. Speech of W. Trussel withdrawing his homage. Proclamation of the king's deposition.

domino ulterius non haberent. E quibus dominus Willelmus Trussel miles et totius parliamenti procurator vice omnium dixit regi ista verba: "Ego Willelmus Trussel vice omnium "de terra Angliæ et totius parliamenti procurator, tibi Ed- "ward reddo homagium prius tibi factum et ex nunc "diffido te et privo omni potestate regia et dignitate, nequa- "quam tibi de cætero tanquam regi pariturus." Istud etiam fuit publice proclamatum apud Londoniam. Higden, ap. Knyghton, col. 2549.

Prince Edward knighted. f. 97.

Eodem anno in vigilia Purificationis beatæ Mariæ E[dwardus] filius regis factus est miles.[1]

Coronation of Edward III., Feb. 2.

Anno Domini MCCCXXVI. Edwardus, filius E[dwardi], post conquæstum tertius, adolescens quindecim circiter annorum, vivente adhuc patre suo sub custodia, in festo Purificationis beatæ Mariæ coronatus est in regem apud Westmonasterium. In cujus primordiis grata suggerebantur auspicia; nam et tunc terra recepit ubertatem, aer temperiem, mare tranquillitatem, ecclesia libertatem.

Edward II. removed to Berkeley castle. His murder, Sept. 21. Different opinions as to his merits.

Anno Domini MCCCXXVII. Tertio nonas Aprilis translatus est rex antiquus de Kenelwurth usque castrum de Berkeleye, ubi tamen cum multi conspirarent ad ejus liberationem, circa festum beati Mathæi Evangelistæ cum veru ignito inter celanda confossus nefarie peremptus est. De cujus meritis, an inter sanctos annumerandus sit, frequens in vulgo, sicut quondam de Thoma comite Lancastriæ, adhuc disceptatio est; sed revera nec carceris fœditas, nec mortis vilitas, cum ista sceleratis debeantur, nec etiam oblationum frequentia aut miraculorum simulacra, cum talia sint indifferentia, quemquam sanctum probant, nisi corresponderet sanctimonia vitæ præcedentis. Bene namque cum unoquoque agitur, si talia cum contritione culpam in eo diluant aut pœnam debitam immuniant, quamvis immediatam avolationem animæ non efficiant; sed præsumptio flagitiosorum impunitatem sibi et sui similibus inaniter sperantium, ambitioque matronarum circumgirare affectantium rumorem talis venerationis multum amplificat et dilatat, donec ædificatio super arena fundata decidat et labescat.

Execution of Edmund of Woodstock, earl of Kent.

Anno Domini MCCCXXIX. In parliamento apud Wintoniam decollatus est Edmundus de Wodestoke, avunculus hujus regis, comes Cantiæ, pro eo quod conjuraverat contra istum regem.

Birth of Edward the Black Prince, May 16.

Anno Domini MCCCXXX. Natus est E[dwardo] regi novo Edwardus primogenitus suus, quartus post conquæstum, apud

[1] Here the scribe has written, "Verte folium, et vide continuatio- "nem in folio proximo." On ff. 96 *b*, 97 *a*, is written Grosseteste's letter to pope Innocent IV.

Higden, ap. Knyghton, col. 2558.

Wodestok ex regina sua Philippa, filia comitis Hanaldiæ,[1] xvii. kalendas Junii. A.D. 1330.

Eodem anno in crastino Sancti Lucæ captus est apud Notyngham Rogerus de Mortuo Mari, qui se comitem Marchiæ fecerat appellari. Indeque Londoniam missus, judicio parliamenti distractus et suspensus est in vigilia Sancti Andreæ. Capture of Roger Mortimer, Oct. 19; his execution, Nov. 29.

Anno Domini MCCCXXXII. Edwardus le Bayllol, filius Johannis le Bayllol quondam regis Scotiæ, cum modica manu Anglorum, id est duobus vix milibus, intravit Scotiam, ut regnum recuperaret, circa Vincula Sancti Petri, et occidit lx. millia Scotorum apud Gledesmor. Invasion of Scotland by Edward Balliol, Aug. 1.

Anno Domini MCCCXXXIII. Venit E[dwardus] rex Angliæ in auxilium regis Scotiæ, et obsedit Berewycum iv. idus Julii; cui miles quidam Scoticus, nomine Willelmus de Keth, promisit quod ad certum diem adduceret exercitum Scotorum ad pugnandum cum eo et ad obsidionem illam removendam. Quod nisi faceret, urbs Berewici regi redderetur. Interim Scoti subdole combusserunt in partibus Northymbranis et obsederunt castrum de Bamburgh, ubi regina Angliæ tunc morabatur, si sic forsan obsidionem Berewici solvere possent. Tandem die præfixa hora nona pelago pleno advenerunt Scoti contra Anglos in tribus aciebus, omnes pedites distincti, xiv. kalendas Augusti prope Berwicum in loco qui dicitur Boothulle juxta Halydoune, qui oppressi sunt a sagittariis Anglorum, et insecuti ab equitibus Anglorum usque ad noctem, ita quidem quod ceciderunt de Scotis octo comites cum mille trecentis equitibus et de plebe viginti quinque milibus. Quo viso oppidani reddiderunt Berwicum regi Angliæ. Et quod mirabile est dictu, non ceciderunt ex parte Anglorum nisi unus miles, unus armiger, et duodecim pedites. Edward III. besieges Berwick. The Scots besiege Bamborough castle. f. 97 *b*. Battle of Halidon Hill. Surrender of Berwick.

Anno Domini MCCCXXXIV. In festo Sanctorum Gervasii et Prochasii Edwardus le Bayllol verus rex Scotiæ fecit homagium E[dwardo] regi Angliæ pro regno Scotiæ, apud Novum Castrum super Tynam, in præsentia trium episcoporum, comitum, baronum, et copiosæ plebis. Et cito post Scoti rebellarunt. Quamobrem rex Angliæ sub gelida hyeme Galwodiam intrans, totam patriam usque ad mare Scoticum devastavit; castrum de Rokesburghe reparavit, ubi se et suos per totam hyemem tutavit. Homage done by Balliol to Edward III., June 19. Edward III. ravages Galloway. He winters at Roxburgh.

Anno Domini MCCCXXXV. Obiit Papa Johannes XXII. in Adventu Domini, et cito post in eadem ebdomada successit Benedictus duodecimus, monachus prius et abbas Cisterciensis ordinis, diu in propria diœcesi episcopus, tandem cardinalis, Death of pope John XXII., Dec. 3. Benedict XII.

[1] William Count of Hainault.

A.D. 1335. et demum Apostolicus; qui mox ad professores diversorum ordinum constitutiones edidit, regulas eorum concernentes. Higden, ap. Knyghton, col. 2565.

Prince Edward made duke of Cornwall and earl of Chester, March 12.

Anno Domini MCCCXXXVII. Circa festum beati Gregorii in Quadragesima rex Edwardus, in pleno parliamento apud Londoniam, de comitatu Cornubiæ fecit ducatum, quem contulit Edwardo primogenito suo una cum comitatu Cestriæ. Ordinavit etiam ibidem quinque comites, scilicet unum ad Derbeyam, alium ad Norhamptonam, tertium ad Huntyngdoniam, quartum ad Salesberiam, quintum ad Gloverniam.

Quarrel between Edward III. and Philip VI.

Orta est grandis discordia inter reges Angliæ et Franciæ ex eo quod rex Franciæ multas terras et oppida in Vasconia improbe usurpaverat. Qua de causa rex Angliæ plures oblationes humiles regi Franciæ fecerat, si saltem sic terras suas recuperare posset; sed cum nil proficeret, collectis undecumque pecuniis, mare transire disposuit.

Edw. III. meets the emperor Louis III. at Cologne. He assumes the arms of France.

Anno Domini MCCCXXXVIII. Circa festum beatæ Margaretæ rex E[dwardus] transiit in Flandriam; inde Coloniam adiit, ubi imperatorem Bavarrum sibi conciliavit, Brabanos et Flandrenses sibi fœderavit, de quorum consilio arma Franciæ suis immiscuit armis, boreales partes Franciæ usque ad Tornacum incendit et vastavit.

His return, leaving his queen at Antwerp. Parliament in London, at which a subsidy is demanded.

Anno Domini MCCCXXXIX. Circa festum Purificationis rex E[dwardus] Angliam rediit, uxorem tamen suam cum liberis in ea parte progenitis apud Andewarp in Selandia dimisit, quasi in assecurationem reditus sui; celebratoque apud Londonias parliamento atque negotiis dispositis, indixit Angligenis tributum quintædecimæ partis bonorum, lanas omnium occupavit, nonamque garbam de omni gleba Angliæ suis expeditionibus deputavit, de quarum proventu dominos villarum vicinarum respondere fecit. Hoc etiam anno tanta fuit rerum copia et æris inopia quod quarterium frumenti Londoniæ ad duos solidos venderetur, et bos pinguis ad dimidiam marcam.

Scarcity of money.

Naval victory of Sluys.

Anno Domini MCCCXL. Rex E[dwardus] in vigilia Sancti Johannis Baptistæ cum ducentis navibus mare ingressus est versus Flandriam, sed juxta maritima Flandriæ classem Francorum copiosam et instructam obviam habuit, qua de causa per totum diem illum cum suis deliberans, in crastino superveniente in ejus auxilium valente milite Roberto de Morleya cum boreali classe Angliæ, commissum est navale bellum fortissimum quale circa oras Angliæ nusquam est visum; ubi, Deo favente, Franci et Normanni acriter sagittati per Anglos, sunt devicti; partim cæsi, partim gratis submersi, partim capti, navibusque eorum, exceptis paucis quæ aufugerant, totaliter occupatis. Inde rex Angliæ Flandriam attingens, adunato exercitu copioso, borealem partem Franciæ

Siege of Tournay.

Higden, ap. Knyghton, col. 2569.

vastavit, urbem munitissimam[1] diuscule obsedit; sed tandem ob defectum pecuniæ, quam sui segnes procuratores ab Anglia non miserant, contractis treugis et induciis inter reges utrimque discessum est. A.D. 1340. A truce concluded.

Higden Contin., MS.

Anno Domini MCCCXLI. Rex Angliæ Edwardus cum navigio suo adivit Britanniam Minorem, ubi per cibos et potus inconvenientes plures de suis amisit. Missi sunt ad eum duo cardinales[2] qui ex parte Papæ treugas triennales inter reges indixerunt, sub quo spatio de jure quod rex Anglia vendicabat in regnum Franciæ ad plenum posset discuti. In redeundo quoque de Britannia rex E[dwardus] maxima incommoda per marinam tempestatem perpessus est, quæ utique per nigromanciam et maleficos Philippi regis Franciæ dicebatur procurari. f. 98. The king in Britanny. Two cardinals sent by the Pope to make peace. Storm on his return.

Anno Domini MCCCXLII. Obiit Papa Benedictus duodecimus; successit cito Rothomagensis archiepiscopus, Clemens sextus vocitatus, vir quidem insignis literaturæ, sed prodigalitatis profusissimæ, adeo ut dignitates ecclesiasticas in Anglia vacantes suis conferret cardinalibus, novosque pro eis in Anglia titulos moliretur imponere. Qua de causa rex Angliæ offensus sub anno gratiæ MCCCXLIV. provisiones per Papam factas cassavit, et ne quis deinceps tales provisiones afferret sub pœna carceris et capitis interdixit. Death of pope Benedict XII. Clement VI. His provisions in England quashed by Edw. III.

Anno Domini MCCCXLVI., in festo Translationis beati Thomæ martyris rex Edwardus ingressus mare, ignorantibus suis omnibus quorsum tenderet, sed tandem ductu cujusdam militis de Harecourt[3] nuper de Francia exlegati, in australi parte Normanniæ apud Hoges juxta Sequanam flumen applicuit, Cadomum et alias urbes spoliavit; unde et sui plurimum sunt ditati. Verum quia Philippus rex Franciæ pontes fluminum undecumque fregerat, ne exercitus adinvicem confligere possent, rex Edwardus Normanniam quaque versum transeundo deprædavit.[4] Et tandem die proxima ante festum Sancti Augustini magistri et doctoris regem Franciæ apud Cresсy in Pikardia gloriose devicit et fugavit; duos reges July 7. f. 208. Edward III. invades Normandy, and lands at La Hogue. Aug. 27. Battle of Crecy.

---

[1] *Tornacum* is inserted in the text of some and the margin of other MSS. of Higden.

[2] Pietro Gomez, card. preb. of S. Prassede and Bertrand de Monte Faventis, card. d. of S. Maria in Aquiro.

[3] Sir Godfrey de Harcourt.

[4] The MSS. of Higden's Continuator differ here. MS. Harl. 3877 has, "Normanniam penetravit, et in suo "transitu Picardiam devastavit." The Cambridge Glastonbury MS., Dd. i. 17, agrees nearly with the text, though the whole of the portion, copied from the Continuator.

A.D. 1346. scilicet Boemyæ[1] et Majoricarum,[2] ducem Lothoringiæ,[3] duos episcopos, octo comites, plures nobiles dominos, duo milia militum, ac vulgus innumerabile cecidit, reliquam plebem dispersit, ubi et Philippus rex Franciæ in femore et in gutture vulneratus, bisque per regem Angliæ decaballatus, vix aufugit. Ex tunc quoque in obsidione urbis Calesiæ, ab olim Angligenis infestissimæ, per annum et eo amplius demoratus est rex Angliæ. Eodem anno, in crastino Sancti Michaelis in Monte Tumba, contriti sunt Scoti per Anglos, et potissime per clerum Eboracensis diœcesis, tam regularem quam sæcularem, qui per instigationem regis Franciæ usque ad Dunelmum processerant, ubi captus est David le Bruiz rex Scotiæ, Willelmus Douglas, et quidam alii magni, cæteris occisis, fugatis, aut dispersis. Higden Contin., MS.

Siege of Calais.

Battle of Neville's Cross, Oct. 17.

Capture of David Bruce, William Douglas, and others.

Anno Domini MCCCXLVII., circa festum Sancti Bartholomæi, Philippus rex Franciæ, qui se quasi ad pugnandum paraverat, et præcipue ad dissolvendum obsidionem urbis Calesiæ propius accesserat, diluculo clam aufugit, relictis tentoriis cum victualibus plurimis; quo viso Calesienses urbem illam regi Edwardo reddiderunt, quam rex Edwardus per mensem disponens, circa festum Sancti Michaelis Angliam rediit, concessis ad instantiam domini Papæ novem mensium treugis; sed in redeundo, sicut quondam de Britannia Minore rediens, maximam tempestatem in mari, qua plures probos milites amisit, perpessus est. Unde et ipse rex E[dwardus] in talem admirativam querimoniam prolapsus est: "O beata "Domina mea, Maria, quid est et quid portendit quod ten- "dendo versus Franciam aura grata potior mare arridet, et "cuncta mihi eveniunt prospere; sed in redeundo versus "Angliam in fortuna nimis adversa perpetior?"[4]

Aug. 24. Flight of Philip VI. Surrender of Calais. Return of Edward III.

Violent Storms.

---

[1] John, count of Luxembourg.
[2] James, king of Majorca.
[3] Rollo, duke of Lorraine.
[4] *perpetior*] perpetor, MS.

ANNALES PRIORATUS DE WIGORNIA.

A.D. 1—1377.

FROM

MS. COTTON. CALIGULA A. x.

ANNALES PRIORATUS DE WIGORNIA.

MS. Cott. Vespas. E. 4.

Considerantes pro multis causis in religione chronicas esse necessarias, istas vobis de vetustis rotulis neglectisque scedulis excerpsimus; et quasi de sub mensa Domini fragmenta collegimus,[1] ne perirent. Non enim debet vestras urbanas aures offendere rudis et inculta Latinitas, qui soletis in scripturis magis sensui quam verbis incumbere, fructui potius quam foliis inhærere. Nec mirandum, si liber annuatim augmentatur, ac per hoc a diversis compositus, in alicujus forte manus inciderit, qui proloquens fecerit barbarismum. Vestri itaque studii erit; ut in libro jugiter scedula dependeat, in qua cum plumbo notentur obitus illustrium virorum et aliquod de regni statu memoriale, cum audiri contigerit. In fine vero anni non quicunque voluerit, sed cui injunctum fuerit, quod verius et melius censuerit ad posteritatis notitiam transmittendum, in corpore libri succincta brevitate describat; et tunc veteri scedula subtracta, nova imponatur.

Preface of the compiler. f. 60.

[1] *collegimus*] collegemus, Calig.

INCIPIUNT CHRONICA.

Ages of the world.

Adam vixit annos DCCCCXXX., Noe DCCCCL., Abraham CLXXV. Prima ætas sæculi est ab Adam usque ad Noe; et fuerunt anni MDCLVI. Secunda ætas a Noe usque ad Abraham, et fuerunt anni CCXXII. Tertia ætas sæculi ab Abraham usque ad David, et fuerunt anni DCCCCXLII. Quarta ætas sæculi a David usque ad transmigrationem Babilonis, et fuerunt anni CCCCLXXIII. Quinta ætas sæculi a transmigratione Babilonis usque ad Christum, et fuerunt anni DLXXXV. Omnes igitur anni sæculi ab Adam usque ad Christum fuerunt anni V^m^CLXXXXIX., ut patet per hos versus: MS. Cott. Vespas. E. 4.

Anni bis centum minus uno milia quinque
Præcessere tuum Natale, Christe Redemptor.

Anno incarnationis Dominicæ I. Octavo kal. Januarii Christus natus est anno XLII. Octoviani Cæsaris. Domina nostra ætate XIV. annorum peperit Christum. Kal. Januarii Christus circumcisus. Octavo idus Januarii a magis adoratus; tertio nonas Februarii templo oblatus, et in Ægyptum delatus; kal. Januarii Innocentes occisi.

Tertio anno Herodes occidit semet ipsum cultello. Archelaus filius ejus successit ei. Johannes evangelista natus. f. 60 *b*.

Anno XII. Philippus et Herodes tetrarchæ facti sunt. Remansit puer Jesus in Jerusalem, et audit doctores et interrogat.

Anno XV. Obiit Octovianus Cæsar; successit Tyberius Liviæ filius.

Anno XXVI. Pontius Pilatus procurator super Judæos factus est.

Anno XXIX. Johannes Baptista prædicavit in deserto baptismum pœnitentiæ.

Anno XXX. Octavo idus Januarii Christus baptizatus. Petrus Apostolus, Andreas, Jacobus, Johannes, et alii Apostoli conversi sunt.

Anno XXXII. Herodes tetrarcha decollavit Johannem Bap-

MS. Cott. Vespas. E. 4.

tistam; puellam quæ saltavit in ejus decollationem vivam viva terra deglutivit. A.D. 32.

Anno XXXIII. Octavo kal. Aprilis Christus crucifixus est. Sexto kal. Aprilis resurrectio Domini; tertio nonas Maii ascensio Domini; idus Maii, descensio Spiritus Sancti super Apostolos; idus Julii, divisio Apostolorum; octavo kal. Januarii Stephanus lapidatus est; Paulus Apostolus conversus.

Anno XXXV. Octavo kal. Martii cathedra Sancti Petri in Antiochia.

Anno XXXIX. Gaius suscepit regnum. Hic Herodem Agrippam a vinculis liberavit regem Judææ.

Anno XL. Herodes vero tetrarcha Romam venit. Accusatur ab Agrippa, tetrarcham perdidit; fugiensque in Hispaniam cum Herodiade mœrore periit. Pilatus vero, infestante se Gaio, propria manu se peremit.

Anno XLIV. Claudius Tyberius imperator, a quo Claudicestria.[1] Origin of Gloucester.

Anno XLVI. Cathedra Sancti Petri Romæ. Hoc anno fames valida facta est quam Lucas refert.

Anno XLVIII. Hoc tempore Herodes Agrippa occiditur ab angelo.

Anno L. Hoc anno assumpta est Domina nostra Maria scilicet mater Christi, anno vitæ suæ lxiii. Quatuordecim annos habuit quando Christus natus est, et cum eo vixit xxxiii. annos, et post Passionem ipsius xvi. annos; qui sunt simul lxiii. anni. Claudius Judæos expellit. f. 61.

Anno LI. "Cælica regna pia conscendit Virgo Maria."

Anno LII. "Conversus Saulus vocitatur nomine "Paulus."

Anno LVI. Mortuo Claudio, successit Nero.

Anno LVIII. Paulus[2] Romam venit factus procurator Judææ, quo Paulus vinctus mittitur Romam, mitius agente Nerone, qui tunc cœpit imperare.

Anno LXIII. Obiit Sancta Maria Magdalena.

Anno LXIV. Jacobus frater Domini a Judæis lapidatus est.[3]

Anno LXIX. Vaspasianus mittitur a Cæsare expugnare Judæam.

Anno LXX. Tertio kal. Julii passio Apostolorum Petri et Pauli. Marcus evangelista martyrium sumpsit. Obiit Nero; successit Galba.

Anno LXXI. "Cum Paulo Petrus passus petit æthera "lætus."

---

[1] Above this word the MS. has in smaller characters "Gloucetre."

[2] Sic both MSS.

[3] Vesp. om. *est*.

A.D. 72. Anno LXXII. Linus Papa. Hic ex præcepto Dei constituit ut mulier velato capite ecclesiam intraret. Jerosolimorum subversio sub Vaspasiano et Tito. MS. Cott. Vespas. E. 4.

Anno LXXIII. Obiit Martialis episcopus ii. kal. Julii. Vaspasiano successit Titus.

f. 61 *b.* Anno LXXXIII. Obiit Titus; successit Domitianus frater ejus. Secunda persecutio.

Anno LXXXIV. Johannes Apostolus in Pathmos insula relegatur.

Anno LXXXV. Cletus Papa. Hic ex præcepto beati Petri quindecim presbyteros ordinavit in urbe Romana.

Anno LXXXVI. Clemens Papa sub Trajano in mari præcipitatus est, qui evangelium epistolamque Pauli in sacrificio publice recitari instituit, dignum esse considerans Ipsius atque mysteria palam recitari, Cujus corpus mactabatur pro salute totius populi.

Anno LXXXVII. Passio Sancti Dionisii, Rustici, et Eleutherii, vii. idus Octobris.

Anno LXXXVIII. Obiit Domitianus; successit Nerva; cujus corpus humana caruit sepultura.

Anno LXXXIX. Johannes Apostolus ab exilio expulsus rediit Ephesim.

Anno C. Obiit Nerva; successit Trajanus, tertius; persecutio tertia.

Anno CI. Symon Jerosolimorum episcopus crucifigitur.

Anno CII. Sexto kal. Maii obiit Johannes evangelista.

Anno CIII. Anacletus Papa. Hic constituit ut clericus comam non nutriat. Hic martyrizatus est clementer, teste Jeronimo.

Anno CIX. Adrianus imperator. Hic urbem Jerosolimam restauravit, et eam sub nomine suo Ælyam vocat.

Anno CXI. Ignatius Antiochiæ episcopus bestiis Romæ traditur.

f. 62. Anno CXIX. Trajano successit Ælius. Hic Jerosolimæ murorum constructionem reparavit, et Ælyam de nomine suo vocari præcepit.

Anno CXX. Idem Judæos secundo rebelles perdomuit ultima cæde, ablata licentia introeundi.

Anno CXXII. Alexander Papa. Hic constituit aquam sponsionis cum sale benedici et in habitaculis hominum spergi, et passionem Domini miscuit in prece sacerdotum quando missæ celebrentur.

Anno CXXXII. Sixtus Papa. Hic constituit ut mysteria sacra non tangerentur nisi a ministris, et ut in missarum celebratione *Sanctus, Sanctus, Sanctus* decantaretur.

Anno CXL. Adriano successit Antonius pius, qui et Titus Silvinus cognominatus est; vir piissimus et natura benignus.

MS. Cott. Vespas. E. 4.

Iste ob hoc tale cognomen accepit, quia in omni regno Romæ, cautionibus incensis, cunctorum debita relaxavit. Unde pater patriæ appellatus est. A.D. 140.

Anno CXLII. Telesforus Papa. Hic constituit in Natali Domini missas noctu celebrari, hymnum angelicum, id est, *Gloria in excelsis* cantari, et per septem ebdomadas ante Pascha jejunium celebrare. Qui[1] etiam sub Antonio et Marco, quarto nonas Januarii, martyrizatus est. f. 62 *b*.

Anno CLIII. Yginus Papa. Hic clerum composuit et gradus instituit.

Anno CLVII. Pius Papa. Hic constituit ut sanctum Pascha die Dominico celebraretur.

Anno CLXIX. Hoc tempore Policarpus Romam adveniens multos ab hæresi liberavit.

Anno CLXXVII. Lucius rex Britonum a Fagano et Dimiano ab Eleutherio Papa missis cum gente sua ad Christum conversus est. Tunc XXVIII. pontifices fanorum, qui dicebantur flamines, episcopi facti sunt, et tres archiflamines facti sunt Christianorum archiepiscopi; Londoniensi subjacuit Loegria et Cornubia, Eboracensi Deira et Albania, Urbi Legionum Kambria. f. 63. Conversion of king Lucius.

Anno CLXXIX. Notherus Papa. Hic constituit ut nulla monacha pallam altaris contingeret, nec in sancta ecclesia incensum poneret.

Anno CLXXXVIII. Eleutherius Papa, a quo Lucius Britannorum rex per epistolam Christianum se fieri impetravit, et mox effectum piæ petitionis consecutus est.

Anno CCIII. Victor Papa. f. 63 *b*.

Anno CCXIII. Zephirus Papa.

Anno CCXV. Aurelius Antoninus Basianus, qui et Caracalla dictus est. Severus filius Lugduni genitus est.

Anno CCXX. " Sponso cum Christo gaudes Cecilia " virgo."

Anno CCXXVII. Alexander Mamineas. Hujus imperatoris mater Maminea Christiana Origenem presbyterum ab Antiochia evocatum audire curavit. Sexta persecutio. f. 64.

Anno CCXXX. Kalixtus Papa. Hic constituit ter in anno jejunium fieri Sabbati.

Anno CCXLIX. Philippus, qui et Marcus dicitur appellatus. Hic Philippum filium suum fecit consortem imperii sui, et primus imperator Romanorum Christianus extitit.

Anno CCLVI. Decius Romanum invasit imperium. Septima persecutio.

[1] *Qui*] Quæ, MSS.

A.D. 257. Anno CCLVII. Cornelius Papa. Gallus Hostilianus cum filio suo Volusiano. MS. Cott. Vespas. E. 4.

f. 64 *b*. Anno CCLIX. Valerianus cum Galieno. Octava persecutio.

Anno CCLX. Lucius Papa. Hic præcepit ut duo presbyteri vel tres diaconi in omni loco episcopum deserviant.

Anno CCLXI. " Astra petit justus Laurentius igne pe-
" rustus."

Anno CCLXIII. Stephanus Papa. Hic constituit vestimenta ecclesiastica, quibus Deo ministratur, sacra debere esse et honesta. Quibus in aliis usibus nemo debet perfrui quam in ecclesiasticis.

Anno CCLXVI. Sixtus Papa; sub quo Sanctus Laurentius archidiaconus martyrizatus est.

Anno CCLXX. Felix Papa. Hic constituit supra memorias martyrum missas celebrari. Claudius imperator.

Anno CCLXXIV. Euticianus Papa. Hic constituit super altare fruges uvæ vel fabæ benedici. Aurelius imperator. Nona persecutio.

Anno CCLXXXII. Caius papa. Hic constituit ut super omnes gradus ascenderet, si quis episcopus fieri mereretur.

f. 65. Anno CCLXXXIX. Dioclitianus et Maximianus. Decima persecutio.

Anno CCCVI. Marcellus Papa. Passio Sancti Albani.

Anno CCCXIII. Eusebius Papa. Hic constituit ut baptizatum lineat presbyter chrismate, levatum de aqua propter occasionem mortis; et ut nullus laicus crimen clerico audeat inferre, et ut sacrificium neque in serico neque in panno tincto celebretur, sed tantum in lino de terra procreato. Hujus temporis inventa est crux Domini, ut in gestis Pontificum legitur.

f. 65 *b*. Anno CCCXIX. Constantinus magnus. Melchiades Papa. Hic constituit ut nulla ratione Dominica aut quinta feria jejunium quis a fidelibus ageret. Quia hos dies pagani quasi[1] sacrum jejunium celebrant.

Anno CCCXXIV. Silvester Papa. Hujus temporis synodus Nicæa celebratur. Hic baptizavit Constantinum magnum.

Anno CCCXXVI. Prima synodus Nicæa de CCCXVIII. episcoporum.

Anno CCCXLI. Sanctus Nicholaus episcopus emigravit ex hoc mundo, octavo id. Decembris.

f. 66. Anno CCCXLIX. Julius Papa. Hic constituit ut nullus clericus pro qualibet causa in publico nisi in ecclesia ageret.

[1] *quasi*] qui, Calig.

MS. Cott. Vespas. E. 4.

Anno cccl. Constantinus Romæ imperavit. Hic angelico A.D. 350.
jussu Cersonam perrexit, et transtulit corpus Sancti Clementis, mari in occursu ejus partito. Constantinus[1] apud Constantinum, Constans apud Antiochiam.

Anno ccclxxi. Damasius Papa. Hic constituit ut in die nocteque canerentur Psalmi per omnes ecclesias. Hujus enim tempore synodus Constantinopolitanus facta est. f. 66 *b*.

Anno ccclxxiii. Julianus apostata ex clerico imperator factus est. Hoc tempore claruit Sanctus Jeronimus. Valentinus cum Valente.

Anno ccclxxxiii. Valentinianus Augustus. Hic de Francorum genere reperitur, expleto decennio, quo contra Alemannos Sicambri ei auxilium misit, qui consueta ab eis exigerent tributa. Quibus Francii proprii sanguinis pretio se tributa solutos respondentes, non se amplius servituros indicaverunt. Qua de re indignatus est Augustus, contra eos exercitum instruxit. Tunc Franci melius arbitrati cendium sibi locum, Marchomene,[2] Symone, et Genebaldo ducibus egressi, pluribus Germannorum oppida secus ripas Reni fluminis pervaserunt. Quorum numerus cum primo suo adventu in Sicambria vix xii. fuisset, in tantam convaluerant gentem, ut esset omnibus formidini et terrori. Unde sic dictum est; pretio sui sanguinis tributo soluti nullum vectigal ulterius solvere voluerunt. Nec quisquam fuit qui eos jure belli posset dirigere sub jugo tributi. Porro Marchemone[2] defuncto, Faramundus præfuit Francis, a quo Francorum inceperunt reges.

Anno ccclxxxvii. Valens, frater Valentini, Deo odibilis.

Anno cccciv. Anastasius Papa. De quo Sanctus Jeronimus f. 67.
venerabili testatur eloquio quod ejus vita diuturna mundus immeritus sit frui. Obiit autem quinto kal. Maii.

Anno cccevii. Innocentius Papa. Hic constituit pacem dari post consecrationem sacramentorum.

Anno ccccx. Inventio Sancti Stephani Prothomartyris.

Anno ccccxii. Tertio idus Novembris Martinus episcopus migravit ad Dominum. Archadius cum Honorio.

Anno ccccxxii. Sosimus Papa. Hic constituit a Levitis f. 67 *b*.
cereum benedici in vigilia Paschæ.

Anno ccccxxiii. Bonefacius Papa. Obiit Sanctus Augustinus.

Anno ccccxxv. Honorius cum Theodosio nepote suo. Hujus ætate regis Franciæ extitit exordium. Primus Faramundus.

Anno ccccxxvi. Cælestinus Papa. Hujus tempore synodus Ephesum fuit. Hic cl. Psalmos David, id est officium, graduale, offertorium, postcommunionem in sacrificio modulari

---

[1] Sic, though Vespas. has Constantius. | [2] Sic, both MSS.

A.D. 426. constituit. Nam antea epistola Pauli et evangelium recitabantur. Extitit autem xliv. a Sancto Petro. MS. Cott. Vespas. E. 4.

Anno cccxxxi. Clodo secundus rex Francorum. Sixtus Papa.

Anno cccxxxiii. Floruit Cassiodorus, qui exposuit Psalterium, et Cronica de Pontificibus et imperatoribus edidit. Item eodem tempore Horosius Hispanus, qui 7 libros adversus gentes de Ormesta et de misericordia mundi edidit.[1]

Anno cccxliii. Leo Papa. Hic constituit in consecratione missæ dicere *Sanctum sacrificium, immaculatam hostiam.* Hujus tempore studio[2] ejusdem synodus Calcedonum facta est.

f. 68. The Saxons in Britain. Anno cccl. Vocati a rege Vortigerno Saxones in Britanniam hanc venerunt de Germaniæ populis, id est, Vitis, quorum progenie sunt Cantuarii et gens quæ Veterem insulam tenent, et Saxonibus quibus meridiani et occidui sunt Saxones et Anglis de quibus Orientales mediterranei sunt et Mercii et gentem[3] Northamhumbrorum. Horum duces fuerunt Horsus et Hengistus.

Anno cccliv. Angli venerunt in Angliam. Leo imperator.

Anno ccclvi. Leo magnus post Martini obitum imperavit.

King Arthur. Anno ccclxviii. Arthurus rex Britonum, Frollone consule Romæ Parisius devicto, dedit cuidam nomine Bedvero Neustriam, Kaio dapifero Andegaviam et Turoniam, Goffario Pictaviam et Bituriam, Odoni Flandriam. Devicto etiam Lucio procuratore Romæ, transcendit Alpes, volens Romam invadere; sed dolo Modredi nepotis sui reversus sauciatus, in insulam Avallonis ad vulnera curanda secessit.

Anno cccclxix. Circa hoc tempus rex Francorum Clodoveus Crotildem Christianissimam et speciosissimam puellam, Childerici quondam Burgundiæ regis filiam, Gundoboldi neptem[4] duxit uxorem. Simplicius Papa.

f. 68 *b*. Anno cccclxxvi. Hoc tempore claruit Sanctus Remigius Remensis, et frater ejus beatus Vedastus; et alii duo fratres, Sanctus Gildardus et beatus Medardus.

Anno cccclxxxviii. Hoc anno baptizatus Clodoveus a beato Remigio. Hoc anno beatus Mamertus Vienensis episcopus constituit solemne jejunium Rogationum.

Anno ccccxciii. Gelasius Papa. Hic fecit tractatus et hymnos sicut beatus Ambrosius, qui etiam orationes, præfatium, et canonem usque *Hanc igitur oblationem servitutis nostræ* in sacrificio adjecit. Extitit quinquagesimus a beato Petro.

---

[1] This is in a different and later hand. It is not in Vesp.

[2] *studio*] studie, MSS.

[3] Sic.

[4] *neptem*] om. Calig.

MS. Cott. Vespas. E. 4.

Anno ccccxcvii. Anastasius Papa secundus. Multi clerici et presbyteri separaverunt se a communione istius, eo quod communicasset Phitono diacono, et quia voluit occulte revocare Achatium nec potuit, quia nutu divino percussus est. A.D. 497. f. 69.

Anno ccccxcviii. Symacus Papa. Hic constituit ut omni die Dominico vel Natalitii martyrum *Gloria in excelsis Deo* diceretur.

Anno d. Rex Clodoveus, longe lateque Francorum regno dilatato[1] obiit, relinquens quatuor filios regni hæredes, qui succedentes patri regnum Francorum inter se diviserunt; et Theodoricus sedem regni sortitus est Metis, Clodomurus Aurelianis, Clotharius Suessionis, Childebertus vero Parisius, quo et pater ejus. Death of Clovis; his four sons.

Anno dx. Justinianus Christianissimus.

Anno dxiii. Hormisda Papa.

Anno dxxii. Johannes Papa.

Anno dxxiv. Felix Papa.

Anno dxxviii. Bonefacius Papa.

Anno dxxx. Justinianus magnus.

Anno dxxxii. Agapitus Papa. f. 69 *b*.

Anno dxxxxii. Obiit sanctus abbas Benedictus, pater monachorum.

Anno dxxxviii. Eclipsis solis et lunæ facta est xiii. kal. Martii, ab hora prima usque ad horam tertiam.

Anno dxl. Eclipsis solis facta est, xii. kal. Julii, et apparuerunt stellæ.

Anno dxliv. Silverius Papa.

Anno dxlv. Vigilius Papa.

Anno dlxi. Adelbertus rex Cantiæ primus Christianus. Ethelbert king of Kent.

Anno dlxii. Obiit Pelagius Papa; successit Gregorius magnus, tertio non. Septembris. Hic adjecit in canonem *Diesque nostros in tua pace disponas, etc.*, numerari cum oratione Dominica et subsequenti cantione. Et constituit ut supra corpus beati Petri missæ celebrarentur, et more Græcorum *Kyrieleyson* instituit. Hic etiam hymnum angelorum, id est, *Alleluia*, et tractum intra sacrificia decantari constituit. Johannes Papa. Justinianus Papa.

Anno dcxiv. Germundus rex Affricarum et Ysembertus nepos regis Francorum Britanniam vastaverunt et Christianitatem adnihilaverunt. Unde Thonus Londoniensis, Radiochenus Eboracensis archiepiscopus, fugerunt ad Walliam. f. 70.

Anno dcxvi. Augustinus a Gregorio Papa missus in Angliam, Adelbertum regem Cantuariæ ad fidem convertit, et Mission of S. Augustine.

[1] *dilatato*] delicato, MSS.

A.D. 616. sedem episcopalem ibi suscepit. Qui et missis nunciis gentem Eboracensem ad Christum convertit, et ibidem tunc temporis archiepiscopus constituitur. Mellitus episcopus Londoniensis, Laurentius archiepiscopus Doroberniæ constituitur. Sicut Cantuaria subicitur Romæ, quia ex ea fidem suscepit, ita Eboracensis Cantuariensi, quia per prædicatores ab ea missos [1] conversa est, et sicut prima fide, sic dignior honore. MS. Cott. Vespas. E. 4.

Death of Ethelbert. Anno DCXVII. Obiit Ethelbertus rex Cantiæ; successit Eadbaldus.

Anno DXCV.[2] Obiit beatus Gregorius Papa; cui successit Fabianus.

Anno DCVII. Bonefacius Papa. Circa hæc tempora Clotarius rex Brunchildem reginam equo indomito alligatam, uno videlicet pede aut brachio cum coma capitis, judicantibus Francis, pro diversis pravitatibus [3] suis dirumpi præcepit. Cujus corpus in ecclesia Sancti Martini quam apud Edvam construxerat, est tumulatum.

Anno DCXXIV. Obiit Mellitus archiepiscopus; successit Justus.

Conversion of Cynegils. Anno DCXXVII. Byrinus ab Honorio Papa missus Kinegilphum regem Occidentalium Saxonum convertit ad fidem et baptizavit, quem rex Sanctus Osuualdus de fonte suscepit.

Anno DCXXXI. Dagobertus rex Francorum. Clodoveus filius ejus regnavit pro eo, Arnulpho et Ansero ejus filio,[2] Aurelia regina procurante. Quorum Arnulphus, spreto postmodum sæculo et terrena sollicitudine palatii, Christi servitio mancipavit; et inde ad Metensis urbis assumptus episcopatum, gloriosa resplenduit vita. Horum tamen soboles in reges crevere, et ad progenies virorum postea Francorum translatum est regnum. f. 70 *b*.

Anno DCXXXIV. Obiit Honorius Papa: cessavit episcopatus anno uno.

Death of S. Oswald. Anno DCXLIII. Obiit Sanctus Osuualdus rex et martyr.

Anno DCXLV. Martinus Papa et martyr.

Anno DCXLVI. Obiit Clodoveus rex Franciæ, et reliquit tres filios successores ex Sancta Batilde regina genitos, scilicet Clotarium, Childericum, et Theodoricum. Clotarius vero regnum obtinuit.

Anno DCXLIX. Obiit Clotarius; successit Theodoricus frater ejus.

Anno DCLIII. Eugenius Papa. Circa hoc tempus expulerunt Theodoricum de regno; et Ebronium, qui erat major domus,

[1] *missos*] missas, MSS.

[2] Sic MSS.

[3] *pravitatibus*] pravitatis, Calig.

MS. Cott. Vespas. E. 4. [in monachum] Luxovionis[1] monasterii, trudunt cum ejus nequitias tolerare nequirent. Deinde assumentes Childericum filium Theodorici esse[2] regem se constituunt. Sed non multo post Childericus interficitur, et Theodoricus in regnum revocatur.[3] Quod audiens Ebronius, monachali veste deposita a monasterio egreditur, et iterum major regiæ domus efficitur. Tunc persequitur Sanctum Leodegarium episcopum, virum sanctitate conspicuum. Quem post genera suppliciorum[4] multa decollari fecit. Sed hunc Deus omnipotens plurimorum decoravit gratia miraculorum, dum adhuc viveret Ebronius. A.D. 653. f. 71.

Flor. Worc. (ed. Thorpe), i. p. 21. Anno DCLIV. Benedictus Biscop sæculo renunciavit. Honorius archiepiscopus obiit.

Anno DCLVI. Deusdedit archiepiscopatum Cantuariæ suscepit.

Vespas. E. 4. F. W. i. p. 36. Anno DCLXXIV. Translatio Sancti Benedicti abbatis.

Anno DCLXXVIII. Sancta Etheldritha regina et Elyensis abbatissa obiit.

Vespas. E. 4. Cf. F. W. i. p. 36. Anno DCLXXIX. Teodorico successit Clodoveus rex Francorum.

Anno DCLXXX. Tempore Athelredi regis Merciorum et Theodori archiepiscopi constituta est sedes episcopalis Wygorniensis ecclesiæ; Boselus episcopus primus; et vixit annis xi. Ostforus. Worcester made a bishop's see. Bishop Bosel.

Vespas. E. 4. Anno DCLXXXIV. Justinianus Papa. Defuncto Ebronio, Pippinus filius Ansegelisi dominari sub regibus cœpit in Austria. Porro iste Ansegilsius Ansises, de nomine Ansise quondam Justiniani principis, est dictus. Cujus memoratus filius Pipinus ex uxore Plectrude duos filios habuit, Drogum et Grinoldum. f. 71 *b*.

F. W. i. p. 40. Anno DCLXXXVII. Sanctus Cuthbertus obiit episcopus.

Id. p. 42. Anno DCLXXXIX. Bosel Wygorniensis episcopus primus obiit; cui successit Ostforus.

Id. pp. 43, 44. Anno DCXCII.[5] Ostforus Wygorniensis episcopus secundus obiit. Ostfor.

---

[1] Luxeu.

[2] *esse*] et, Calig.

[3] *revocatur*] vocatur, Calig.

[4] *suppliciorum*] om. Calig., supplied from Vespas.

[5] This and the following three entries are not in their proper chronological order in the MS.

A.D. 693. S. Egwin. Anno DCXCIII. Sanctus Egwinus tertius episcopus Wygorniensis consecratur, qui abbatiam de Evesham construxit.

Anno DCCXIV. Sanctus Guthlacus primus monachus in Croilande obiit. F. W. i. p. 48.

Wilfrid. Anno DCCXVII. Sanctus Egwinus episcopus Wygorniæ tertius obiit; cui Wilfridus successit. Id. p. 49.

Anno DCCXX. Septimo kal. Junii, obiit Beda presbyter et doctor Sancti Augustini. Vesp. E. 4.

Anno DCCXXVII. Sancta Fretheswida virgo xiv. kal. Novembris, die Dominica, obiit.

Anno DCCXXXVIII. Mortuo Dagoberto, successit filius ejus Karolus Martellus.

Anno DCCXL. Karolus Martellus defunctus est, et apud Sanctum Dionisium non longe a Parisiaca urbe sepultus est.

Anno DCCXLII. Defuncto Theodorico, regnavit Childericus, quem et Hildericum appellant. Pipinus rex efficitur.

Milred. Wilfridus Wygorniensis episcopus obiit, cui Milredus successit. F. W. i. p. 54.

Anno DCCXLVII. Octavo kal. Octobris obiit Pipinus rex Francorum; successit filius ejus Karolus magnus. Sanctus Adrianus Papa. Vespas. E. 4.

Wermund. Anno DCCLXXV. Milredus quintus Wigorniensis episcopus obiit, cui Wermundus successit. F. W. i. p. 59.

Thilher. Anno DCCLXXVIII. Wermundus sextus Wygorniensis episcopus obiit, cui Thilherus abbas de Beorclea[1] successit.

Gifts of Offa to Worcester. Anno DCCLXXX. Offa rex dedit ecclesiæ Wygorniensi Croppethorne et Nethertone, Elmeleye, Clidesho, Chertone, Hamptone, Bengeworthe, et magnam[2] bibliam cum duabus armillis ex auro.

Heathored. Anno DCCLXXXI. Tilherus septimus Wygorniensis episcopus obiit, cui Heathoredus successit.

Karolus Romam vadit, et inde reversus Papiam cepit cum rege Desiderio, captis universis civitatibus provinciæ Romanæ. Vesp. E. 4.

f. 72. Gifts of duke Othred. Anno DCCLXXXII. Othredus dux dedit ecclesiæ Wygorniensi Stoke et Schepstone.

Anno DCCLXXXIII. Karolus magnus ex rege Francorum fac-

[1] *i.e.* Berkeley.

[2] *magnam*] magna, MS.

MS. Cott. Vespas. E. 4.

tus est imperator, et a Romanis appellatus est Augustus; qui illos qui Leonem Papam dehonestati sunt morte damnavit, sed precibus Papæ morte indulta exilio retrusit. Ipse enim Papa Leo eum imperatorem consecravit.[1] A.D. 783.

F. W. i. p. 60.

Anno DCCLXXXV. Cyneuulphus rex West Saxonum occiditur.

Marianus Scotus.

Anno DCCLXXXVII. Signum crucis in vestibus hominum apparuit; sanguis e cælo et terra profluxit. Sanctus Lull Mogontinus archiepiscopus genere Anglus obiit.

Anno DCCCXXXII. Sanctus Kenulfus rex Merciorum obiit; qui dedit ecclesiæ Wygorniensi Hynewike, Hallawe, Bradewas, Humeltone, Lockesleye; cui successit sanctissimus filius suus rex Kenelmus, et in eodem anno martyrizatus. Gifts of Cenwulf to Worcester.

Id. p. 65.

Vespas. E. 4.

Anno DCCCXL. Duodecimo kal. Junii obiit Ludowicus imperator; bellum fit inter fratres Ludowici, videlicet Lotharium, Pipinum, et Karolum, filios Ludowici, haud procul ab urbe Autisidiorensi: victoriam obtinuit Karolus Calvus.

Anno DCCCL. Cenewlfus rex Wessexonum occiditur; cui Brizricus successit.

Anno DCCCLI. Adulphus rex nutricius Sancti Swithuni Sancto Petro dedit tributum quod Romescot vocatur. Hic etiam decimavit Christo terram suam, et a Roma reversus duxit Judith filiam Karoli Calvi uxorem; hujus filium Aluredum Leo Papa unxit in regem. f. 72 b.

Anno DCCCLV.[2] Rex Anglorum Edredus obiit; cui Edwius filius germani sui Edmundi regis successit. Hic rex dedit nobis Fepsintone.

F. W. i. p. 136.

Anno DCCCLVIII. Wlstanus Eboracensis archiepiscopus obiit.

[1] Here three entries from the Vespasian MS. are omitted, in order to make room for the additions in the three following years. See the next note.

[2] The errors in the number of this year, and all down to 903, arise from the years having been regularly numbered on in the MS., and the scribe inserting entries from other sources at random where there was room. These are usually in blue or red ink. The new entries are, from whatever source, printed in ordinary type, so as to show at a glance the additions to the Vespasian MS.

A.D. 859. Cenwald. Anno DCCCLIX. Cenwaldus XV^us. Wygorniensis episcopus obiit.

Dunstan. Anno DCCCLX. Dunstanus Glastoniensis abbas ab Odone Cantuariensi archiepiscopo episcopus Wygorniæ consecratur. F. W. i. p. 137.

Anno DCCCLXII. Sanctus Odo obiit, cui Dunstanus Wygorniensis successit.

Anno DCCCLXIII. Rex Anglorum Edwius obiit; cui Edgarus frater ejus successit.

Oswald. Anno DCCCLXIV. Religiosus monachus Oswaldus, archipræsulis Odonis fratruelis, ad Wygorniensem ecclesiam eligitur episcopus.

Anno DCCCLXVI. Sanctus Ethelwoldus abbas Glastoniensis[1] episcopatum Wintoniæ suscepit, et vetus monasterium cum monachis instituit. Id. p. 140.

Anno DCCCLXVIII. Rex Edgarus in Excestria monachos collocavit, et moniales in Rumeseye constituit. Id. p. 141.

Anno DCCCLXX. Sanctus Edmundus martyrizatus. Vesp. E. 4.

Monks at Worcester. Anno DCCCLXXI. Sanctus Oswaldus Wygorniensis episcopus monachos in Wigornia constituit. F. W. i. p. 141.

Anno DCCCLXXII. Sanctus Swithunus episcopus Wyntoniensis obiit.

Winsin first prior of Worcester. Anno DCCCLXXIII. Winsinus Sanctæ Helenæ presbyter, anno tertio conversionis suæ, monachis Wygorniensis ecclesiæ primus prior instituitur.

Anno DCCCLXXV. Ludowicus rex Francorum a Johanne Papa inungitur imperator Romanus.

Anno DCCCLXXVI. Rollo cum suis Normanniam petiit.

Anno DCCCLXXVIII. Rex Edgarus Novi Monasterii ecclesiam dedicari præcepit. Id. p. 142.

Anno DCCCLXXIX. Oswaldus Wygorniensis episcopus Eboracensem archiepiscopatum suscepit.

Anno DCCCLXXXI. Rex Anglorum Edgarus ab omnibus Angliæ præsulibus Bathoniæ in regem consecratur.

---

[1] An error for *Abbendonensis*. See the *Historia Monasterii de Abingdon* (Stevenson), i. p. 348. The Lambeth MS. of Florence of Worcester has the word *Abbendonensis*.

Anno DCCCLXXXIII. Oswaldus monachos apud Westbure constituit; idem apud Persoram, ubi primus abbas Fulbertus; idem apud Winchelcumbe, ubi primus abbas Germanus. A.D. 883. f. 73.

F. W. i. p. 149. Anno DCCCLXXXVI. Fundata est abbatia de Remesheye ab Oswaldo cum Aylwino comite.[1] Ramsey abbey founded.

Vespas. E. 4. Anno DCCCLXXXVII. Swithelmus Schireburnensis episcopus elemosinam regis Aluredi in Indiam ad Sanctum Thomam detulit, indeque prospere rediit.

Anno DCCCLXXXVIII. Sanctus Oswaldus suis precibus resuscitavit Fulbertum abbatem Persoræ,

Anno DCCCC. Alfleda regina Eduuardi regis peperit Elstanum[2] et Edwinum et sex filias. Edgiva vero regina peperit eidem Edmundum et Edredum et Sanctam Edburgam virginem, quæ jacet Wintoniæ et est domina Persoræ et Colicestriæ.

Hoc tempore fuit Sanctus Frithestanus episcopus Wintoniæ, et Karolus simplex rex Galliæ, et Rollo dux; cujus filius fuit Willelmus[3] Longa Spata. Alstanus successit patri Eduuardo.

Anno DCCCCIII. Sanctus Oswaldus archiepiscopus monasterium de Rameseye in honore Sancti Benedicti abbatis consecravit et monachos de Wigornia ibidem primo instituit.

Anno DCCCCX. Fundatum est Cluniacum cœnobium a Willelmo pio, duce Aquitannorum; et constituit Bernonem[4] abbatem, qui ordinatus est a Sancto Gedeone archiepiscopo Hesontionensi.[5] Foundation of Clugny.

Anno DCCCCXIII. Accepit Rollo Popam uxorem, filiam[6] comitis Silvanectensis; de qua genuit Willelmum.

Anno DCCCCXVI. Obiit Rollo primus dux Normanniæ. f. 73 *b*.

F. W. i. p. 123. Anno DCCCCXVII. Wertherthus duodecimus Wygorniensis episcopus obiit; cui Ethelhunus abbas de Beorclea successit. Ethelhun.

Anno DCCCCXIX. Agelfleda Merciorum domina urbem condidit quæ Warewik nominatur. Warwick built.

---

[1] Earl of the East Angles.

[2] This must be Æthelstan, who was the son of Edward's first wife, Egwyn.

[3] *Willelmus*] om. Calig.

[4] *Bernonem*] Lemonem, Calig.

[5] *i.e.*, of Besançon.

[6] *filiam*] an error for *neptem*.

A.D. 922. Anno [DCCCCXXII.] Adthelhunus xiii^us. Wygorniensis episcopus obiit, cui Wilfertus successit. F. W. i. p. 130.

Wilfert.

Anno DCCCCXXXII. Sanguis Domini venit in Angliam, qui de imagine Christi fluxit, cum secundo in imagine sua a Judæis priora pateretur.

Frithestano Wintoniensi episcopo successit Brinstanus, et Adelstano regi Edmundus, et huic Adelredus frater Adelstani, et huic Edwinus filius Edmundi. Ricardus dux Normanniæ est; Odo archiepiscopus Cantuariæ; et fuit Lotharius rex Francorum. Vesp. E. 4.

Anno DCCCCLI. Edmundus rex occisus; successit Eadredus frater ejus.

Anno DCCCCLIII. "Cælos Edburga scandens nos crimine "purga."

Anno DCCCCLVIII. Obiit Edwinus rex; cui successit Edgarus frater ejus.

Anno DCCCCLX. Ordinatio Sancti Adelwoldi Wintoniensis episcopi.

Anno DCCCCLXI. Ingressus monachorum in Wintoniensem ecclesiam, quando crux refectorii eorum in judicio pro eis ista verba loquatur: *Absit hoc ut fiat, absit hoc ut fiat; judicastis bene, mutaretis non bene.*

Sanctus Alphegus cognomento calvus, Wintoniensis episcopus, obiit. F. W. i. p. 135.

Anno DCCCCLXIII. Sanctus Athelwoldus consecratus est in episcopatum Wintoniensem.

f. 74. Anno DCCCCLXXV. Rex Edgarus filius Edmundi consilio Dunstani et Adeluuoldi a majoribus ecclesiis clericos expulit et monachos induxit. Cui successit Eduuardus filius ejus; Adelredus rex successit Eduuardo, et hujus tempore Hinguar et Hubba Angliam vastaverunt.

Murder of Edward II. Anno DCCCCLXXIX. Eduuardus martyrizatus est consilio novercæ suæ Aelfrithæ; successit Aeldredus frater ejus, filius ejusdem Aelfrithæ.

Anno DCCCCLXXXIV. Obiit Sanctus Adeluuoldus episcopus Wintoniæ.

Anno DCCCCLXXXIX. Obiit Sanctus Dunstanus archiepiscopus Cantuariensis.

Anno DCCCCXCII. "Præsul transivit Oswaldus et astra "petivit;"

Anno DCCCCXCIII. Cui successit venerabilis Aldulfus abbas de Burgo Sancti Petri.

Anno M. Gregorius Papa. Hoc anno rex Ethelredus filius

Vesp. E. 4. Edgari Emmam, Saxonice Elgivam vocatam, ducis[1] Normanniæ Ricardi primi [filiam],[2] duxit in uxorem. Hic Danos omnes in Angliam commorantes occidi præcepit. A.D. 1000.

Anno MXII. Alphegus archiepiscopus a Danis occiditur. f. 74 *b*.

Anno MXIII. Sergius Papa. Hoc tempore tota Anglia Sweno subjugata, rex Ethelredus cum uxore sua et filiis Eduuardo et Eluredo ad fratrem reginæ ducem Normanniæ fugerunt. Qui scilicet dux habuit tres filios, Ricardum, Robertum, Willelmum.

Anno MXV. Obiit Adelredus rex, sepultusque est Londoniis. Cui successit Edmundus Ferreum Latus, qui eodem anno Londoniis peremptus est. Canutus vero in regem[3] coronatus est. Obiit Ricardus dux Normanniæ; successit frater[4] ejus Robertus, qui genuit Willelmum Bastardum. Cnut crowned.

Anno MXXVI. Hoc anno Canutus rex Romam ivit. Qui reversus super Danos Hardecanutum et super Norteganos Swanum filios suos reges constituit. Porro Swanus dicebatur esse filius presbyteri, et Haroldus frater ejus filius sutoris. Hoc tempore præfuit ecclesiæ Wintoniensi Alwinus episcopus; de quo Emma regina extiterat diffamata; pro qua diffamatione dicta Emma regina in ecclesia Wintoniensi purgatione[m] novem vomerum ardentium, præsente filio suo Eduuardo, illæsa in choro sustinuit, et bene purgata remansit. Ipso eodem[5] die E[mma] regina ecclesiam Wintoniensem in signum purgationis suæ de novem maneriis dotavit. Cnut goes to Rome. f. 75.

Anno MXXIX. Mare erupit et tot mala fecit, quod nullus antea nec vidit nec audivit. Item apud Finchamstede stagnum quoddam[6] fluxit sanguine per tres dies.

Anno MXXXV. Obiit Cnut rex, cui successit Haroldus filius ejus. Death of Cnut.

Anno MXXXIX. Obiit Haroldus rex; successit Hardekanutus et regnum suscepit, qui repente inter bibentes[7] secundo anno regni sui miserabili casu obiit; cui successit rex Eduuardus frater ejus. Death of Harold I. Death of Harthacnut.

Anno MXL. Godwinus dux pater Egivæ reginæ ad mensam frusto[8] panis strangulatus est. Death of Godwine.

Anno MLII. [Obiit][9] Emma regina, quæ ecclesiam Wintoniensem super omnes ecclesias dilexerat et ornamentis pretiosis adornabat. f. 75 *b*.

---

[1] *ducis*] duci, MSS.
[2] *filiam*] om. MSS.
[3] Calig. adds *vero*.
[4] *frater*] om. Calig.
[5] *eodem*] eadem, MSS.
[6] *quoddam*] quondam, Calig.
[7] *bibentes*] bidentes, MSS., but Vespas. has *b* in the margin.
[8] *frusto*] frustro, Calig.
[9] *Obiit*] both MSS. omit.

A.D. 1058. Anno MLVIII. Aldredus in civitate Gloverna principalem ecclesiam in honore Sancti Petri dedicavit, et Wlstanum Wygornensem monachum ibidem abbatem constituit; sicque Jerusalem profectus est.[1] F. W. i. p. 217.

Anno MLXVI. Hic apparuit cometa. Obiit Edwardus rex pacificus, qui Londoniis sepultus est; cui successit Haroldus Goduuini ducis filius; et capta est Anglia a Normannis. Dux Normanniæ transit mare et vicit Haroldum. Vesp. E. 4.

Harold.

William I.

Anno MLXVII. Occiso in prælio Haroldo, Willelmus dux Normanniæ in regem Angliæ coronatus est Londoniis. Rex vero Eduuardus juramento et fide dederat ei regnum si absque hærede decederet.

Anno MLXVIII. Obiit Adelredus Eboracensis archiepiscopus. Willelmus rex monasteria thesauris spoliavit. Henricus rex Angliæ senior natus est.

Stigand.

Anno MLXX. Stigandus archiepiscopus, qui fuerat episcopus Wintoniæ, a legato Romano degradatus est, quia simul archiepiscopatum et episcopatum Wintoniæ injuste tenuit, et aliis de causis. Lamfrancus eodem anno eo[2] vivente factus est archiepiscopus Cantuariæ, et Walkelinus episcopus Wintoniæ. Hoc anno translata est sedes episcopatus Schirburnensis apud Sarum et Suthsaxonum ad Cicestriam.

Lanfranc.

Anno MLXXII. Obiit Stigandus archiepiscopus in oppido Wintoniæ. Wlstanus Wygorniæ episcopus[2] claruit. Gelu magnum et glacies valida a kal. Novembris usque in medio Aprilis. f. 76.

Anno MLXXV. Ordinatum est hoc anno quod sedes episcoporum de villulis transirent ad urbes majores.[3]

Anno MLXXIX. Hic incepta est renovari ecclesia cathedralis Wintonia.

Northumbrenses occiderunt Walkerum episcopum Dunelmensem; cui successit Willelmus quondam abbas Sancti Karlilefi, qui monachos apud Dunelmensem [ecclesiam] primo instituit. Comes Salopiæ Warinus construxit cœnobia, unum in suburbio Salopiæ, et alterum apud Wenloc in honore Sanctæ Milburgæ.[3]

Monasteries founded by Warren, earl of Shrewsbury.

Anno MLXXXIII. Obiit Matilda regina, filia Baldeuuini comitis Flandriæ. Rex Willelmus tres habuit filios, Willelmum Rufum, Robertum Curthose, et Henricum. Rex Willelmus solitus

[1] This is in a different and later hand.

[2] Om. Cal.

[3] In a different and later hand.

Vesp. E. 4. fuit coronari ad Natale Wygorniæ, ad Pascha Wintoniæ, et ad Pentecosten Londoniis. A.D. 1083.

Anno MLXXXIV. Inceptio operis Wigorniensis monasterii per Sanctum Wulstanum. New works at Worcester.

Anno MLXXXV. Major Malvernia fundata est per Alwium monachum. Great Malvern founded.

Anno MLXXXVI. Willelmus rex filium suum Henricum armis honoravit, et fecit ei fidelitatem totius Angliæ jurari. Philippus rex Francorum derisit Willelmum regem Angliæ, dicens eum jacere sicut puerperam, quia purgaverat ventrem potione; cui Willelmus respondit, "Cum ad monasterium iero, "centum milia candelas libabo ei." Non multum vero post regnum Franciæ devastavit et Maante combussit. Translatus est Sanctus Nicholaus a Mirrea metropoli ad Barrum civitatem Apulei. Geroldus, qui fuerat monachus Wintoniæ, transtulit abbathiam de Craneburne ad Teukesbyriam. Rex exegit de qualibet hyda terræ sex solidos. Rotulus compilatur.

Anno MLXXXVII. Willelmus rex filio suo Roberto Normanniam, Willelmo Rufo Angliam, Henrico thesauri copiam divisit; et postquam regnaverat xx. annis et mensibus fere undecim, obiit, et Cadomi est sepultus. Hic dux fuit Normanniæ et rex totius Angliæ: Cynomanniam, Britanniam, Scotiam, et Walliam sibi subjugaverat; vir gloriosus sed cupidus; et in tantum feras amabat, tanquam pater esset ferarum. Undecimo kal. Augusti monachi de Bermundeseye venerunt in Angliam. f. 76 *b*. Death of William I. Arrival of the monks of Bermondsey.

Anno MLXXXIX. Willelmus Rufus a Lamfranco archiepiscopo Cantuariæ in regem Angliæ consecratus est. Lamfrancus xxv. maneria ecclesiæ Cantuariensi restituit. Johannes episcopus Wellensem præsulatum transtulit ad Bathoniam; et Willelmus de Dorkcestre ad Lincolniensem episcopatum similiter transtulit. Willelmus rex de ecclesia Wintoniensi maximum thesaurum abstulit. William II. Sees of Bath and Lincoln.

Anno MXCII. Anselmus consecratus est in archiepiscopum Cantuariæ a Thoma archiepiscopo Eboracensi. Tunc primo vocati sunt Cantuarienses, archiepiscopi qui prius totius Angliæ metropolitani vocabantur. Rex Willelmus concessit Anselmo abbathiam Sancti Albani in alodium. Obiit Sanctus Wlustanus episcopus Wigornensis. f. 77. S. Anselm. Death of S. Wulstan.

Anno MC. Tertio nonas Augusti Willelmus Rufus in Nova Foresta dum venaretur, die Sancti Petri ad Vincula, a Waltero Tirello sagitta percussus obiit, et in cathedrali ecclesia Wintoniæ sepultus; cui successit frater ejus Henricus, et a Mauricio Londoniensi episcopo consecratus est. Death of William II., Aug. 1.

A.D. 1101. Marriage of Henry I. and Matilda of Scotland. Vesp. E. 4.

Anno MCI. Rex Henricus duxit filiam regis Scotiæ, Thoma archiepiscopo Eboracensi coronam ei imponente.

Anno MCII. Robertus dux Normanniæ in Angliam venit cum cclx. militibus comitatus sui. Cui rex dedit duo milia libras, promisso sibi tanto singulis annis pro pace habenda. Anselmus Papa in concilio suo plures abbates degradavit. f. 77 *b.*

Quarrel between Henry I. and S. Anselm.

Anno MCIII. Nimia mortalitas in Anglia animalium; fructus et fruges perierunt. Maxima discordia inter regem H[enricum] et A[nselmum] archiepiscopum, eo quod nollet consecrare eos quibus rex dederat ecclesias episcopales. Willelmus vero Giffard,[1] eo quod nollet episcopari a Girardo Eboracensi archiepiscopo, a regno eliminatus est.

Anno MCIV. Quatuor circuli visi sunt circa solem albi coloris, vii. idus Junii. Corpus Sancti Cuthberti cum capite Sancti Oswaldi regis et martyris Sanctique Bedæ et aliorum sanctorum reliquiis, incorruptum inventum est. F. W. ii. p. 53.

Remelinus episcopus Herefordiæ episcopatum regi reddit, eo quod de manu illius investituram receperit.

f. 78. Bayeux burnt, and Caen seized by Henry I.

Anno MCV. Rex Anglorum Henricus mare transiit, et Baius cum ecclesia Sanctæ Mariæ combussit, et Cathum fratri suo Roberto abstulit. F. W. ii. p. 54.

Willelmus Wintoniensis electus cum archiepiscopo A[nselmo] Romæ profectus est.

Anno MCVI. Cometa xiv. kal. Martii apparuit et per viginti quinque dies luxit.

Romanorum [imperator] Henricus obiit, cui filius suus Henricus successit.

Hic constitutus est ordo canonicorum in ecclesia Sanctæ Mariæ de Suwerke. Rex Henricus subjugavit sibi totam Normanniam, capto fratre suo et multis viris illustribus.

Anno MCVII. Rex Scottorum Eadgarus obiit. Philippus rex Franciæ obiit, cui Lodovicus successit. F. W. ii. pp. 55, 59.

Facto[2] conventu omnium fere magnatum Angliæ apud Londonias, rex H[enricus] concessit ut nunquam per donationem baculi pastoralis vel annuli quisquam de episcopatu vel abbathia per regem vel quamlibet laicam manum in Anglia investiretur.

f. 78 *b.* Anno MCVIII. Gundulfus Rofensis episcopus et

[1] Bishop of Winchester.

[2] *Facto*] Factum, Calig.

F. W. ii. pp. 57, 59. Gerardus Eboracensis archiepiscopus obierunt. Ricardus [ecclesiæ] Londoniensi et Rodulfus Saiensis abbas Rofensi electi episcopi, ab Anselmo archiepiscopo consecrantur. A.D. 1108.

Philippus rex Franciæ, suscepto habitu monachali, obiit. Successit Lodowicus filius ejus. Ecclesia Sanctæ Edburgæ Wintoniæ dedicata est.

F. W. ii. p. 59. Anno MCIX. Anselmus archiepiscopus obiit; et Thomas Eboracensi ecclesiæ electus archiepiscopus a Ricardo Londoniensi episcopo consecratur. Rex Anglorum H[enricus] Eliensem abbathiam ad episcopalem mutavit sedem. Death of S. Anselm.

Henricus rex dedit filiam suam Matildem Henrico imperatori.

Anno MCX. Monachi Novi Monasterii Wintoniæ translati sunt ad Hidam, quæ data est eis in escambio. Obiit A[nselmus] Cantuariensis archiepiscopus. Monks of New Minster moved to Hyde.

F. W. ii. p. 60. Fluvius qui Trenta dicitur apud Snotangaham a prima usque ad horam diei tertiam exsiccatus est. f. 79.

Anno MCXI. Henricus imperator Romam venit, Papam cepit, et in custodiam posuit; sed postea pacem cum eo fecit. Boamundus[1] et Rogerus[2] frater ejus comes Flandrensis obierunt. Seizure of Pope Paschal II. by Henry V.

Mortalitas animalium in Anglia. Sanctus Adelwoldus in feretro ponitur.

F. W. ii. p. 66. Anno MCXII. Sampson xxv. Wygornensis episcopus obiit. Death of bishop Sampson.

Mortalitas hominum maxima.

F. W. ii. p. 66. Anno MCXIII. Civitas Wygornia cum principali monasterio et castello igne cremata est, xiii. kal. Julii. Thomas prior Wygorniæ et Colemannus monachus et capellanus beati Wlstani obierunt. Teolfus xxvi^us., regis capellanus, suscepit episcopatum Wygornensem. Fire at Worcester.

Wygorniensis ecclesia cum castello et villa et uno monacho et viginti hominibus combusta est. f. 79 *b*.

Obiit Petrus abbas Gloucestriæ; cui successit domi-

[1] Prince of Antioch.

[2] *Rogerus*] Sic MS. for *Robertus*.

A.D. 1113. William, abbat of Gloucester, blessed at Worcester.

nus Willelmus monachus ejusdem domus, et benedicitur in ecclesia cathedrali Wygorniæ. Sacrista Wygorniæ recepit capam ejus de samer cum vestimento, et honeste procuravit conventum Wygornensem.

Marriage of Matilda and the emperor Henry V.

Anno MCXIV. Matildis, filia regis Anglorum H[enrici], desponsatur Henrico Romanorum imperatori. Thomas Eboracensis pontifex obiit. Radulfus Rofensis episcopus ad Cantuariensem, et Turstanus ad Eboracensem eligitur archiepiscopatum. F. W. ii. p. 67.

Tamisia exsiccata est per duos dies. Vesp. E. 4.

Anno MCXV. Radulfus archiepiscopus pallium suscepit v. kal. Julii, et Teolfum in episcopum Wigornensem consecravit. Wilfridus episcopus Sancti David et Reignelmus Herefordensis obierunt; et pro Wilfrido Bernardus et pro Reignelmo Gaufridus episcopi consecrantur. F. W. ii. p. 68.

Secundo kal. Junii obiit Maria comitissa Boloniæ. Duravit gelu cum nive undecim septimanas.

f. 80. Homage sworn to prince William.

Anno MCXVI. Optimates Angliæ Willelmo regis Henrici filio homagium fecerunt et fidelitatem juraverunt. Owinus rex Walensis occiditur, et rex Henricus mare transiit. Ecclesia Sancti Albani dedicata est, rege Henrico præsente et coronam ibi[1] gestante. F. W. ii. p. 69.

Earthquake.

Anno MCXVII. Tertio nonas Januarii terræmotus factus est magnus, unde ceciderunt turres et monasteria multa et domus, et multi homines perierunt. Tertio idus Decembris luna versa est in sanguinem. Robertus prioratum Mertonii primus suscepit. Radulfus Cantuariensis et Thurstanus Eboracensis Romæ reversi sunt.

Deaths of Robert, bp. of Lichfield, Pope Paschal II., queen Matilda.

Apud Lumbardiam terræmotus factus est: Mediolani turris magna subito cecidit, et omnes qui intus erant oppressit. Robertus Staffordensis episcopus obiit. [P]ascalis Papa obiit, cui Gelasius successit. Matildis regina Anglorum obiit. F. W. ii. p. 70. Cont. F.W. ii. p. 71.

f. 80 *b*.

Anno MCXVIII. Obiit Matilda secunda Anglorum regina.

Dominus Florentius Wigornensis episcopus[2] monachus decessit. Cont. F.W. ii. p. 72.

[1] *ibi*] sibi, Calig. | [2] Sic.

Cont.F.W. ii. 73. Anno MCXIX. Gelasius Papa obiit, cui Calixtus successit, qui concilium [Remis][1] tenuit, et Turstanum ad Eboracensem archipræsulatum invito rege Henrico consecravit. Willelmus filius regis Henrici Normanniam a rege Francorum tenendam accepit. A.D. 1119.

Anno MCXX. Radulfus Cantuariensis archiepiscopus clericum quendam David nomine, Walensem natione, apud Westmonasterium consecravit ad episcopatum Bangorensis ecclesiæ. Rex Anglorum Henricus rediit; quem Willelmus filius ejus secutus navem cum copiosa nobilium multitudine ingreditur; sed navis rupem incurrens eversa est; omnes qui in ea erant mersi sunt. David bishop of Bangor. Prince William drowned.

Anno MCXXI. Rex Anglorum H[enricus] filiam Godefridi ducis Lothringiæ in conjugem accepit. Ricardus ad Herefordensem, Robertus ad Cestrensem, Eoverardus ad Northumcensem,[2] Gregorius ad Dubliensem episcopatum consecrantur. f. 81. Id. p. 76.

Vesp. E. 4. Rex Henricus duxit Adeliciam filiam ducis Lovaniæ uxorem, quæ consecrata est a Radulfo Cantuariensi archiepiscopo. Luna obtenebrata est. Marriage of Henry I. and Adelais of Louvain.

Anno MCXXII. Obiit Radulfus archiepiscopus; cui successit Willelmus de Corboil. Calixtus Papa Gregorium, quem H[enricus] imperator Papam constituit, monachavit.

Anno MCXXIII. Calixtus Papa venit Normanniæ, qui Rennis concilium congregaverat. f. 81 *b*.

Anno MCXXIV. Facta concordia inter Willelmum episcopum Wintoniensem et monachos Wintonienses, episcopus omnia ablata eis restituit. Obiit Calixtus Papa. Successit Honorius.

Anno MCXXV. Monetarii totius Angliæ amerciati sunt.

Conceptio beatæ Mariæ primo celebratur in Anglia.

Anno MCXXVI. Apud Gussith sanguis de fonte manavit per sex dies.

Anno MCXXVII. Obiit Ricardus Londoniensis episcopus; cui successit Gilbertus universalis. f. 82

Anno MCXXVIII. Obiit Willelmus Giffard episcopus Wintoniæ.

Anno MCXXIX. Obiit Honorius Papa. Henricus, Glastoniæ abbas, frater Stephani, potestate regis episcopus Wintoniæ factus est.

---

[1] There is a blank space for this word. | [2] *i.e.*, Norwich.

A.D. 1130. Anno MCXXX. Ventus inauditus. Londonia tota combusta est, excepto i. wardam et dimid. Vesp. E. 4.

f. 82 *b*. Anno MCXXXI. Lodouuicus filius Lodouuici regis Francorum ab Innocentio Papa in concilio Remis habito sacratus est.

Anno MCXXXII. Eclipsis formidabilis hora diei sexta et visæ sunt stellæ.

Anno MCXXXIII. Duabus horis ante meridiem factus est sol similis tertiæ lunæ. Non ergo lumen habuit, nisi quasi lumen xiv. lunæ.

Henricus rex misit Radingiæ manum Sancti Jacobi Apostoli.

f. 83. Death of Robert of Normandy. Anno MCXXXIV. Robertus Curtehose, dux Normaniæ, jussu Henrici fratris sui pelve excæcatus; et postea obiit apud Cardiviam et in abbathia Gloucestriæ sepelitur. Henricus filius imperatricis et Galfridi comitis Andegaviæ isto anno nascitur. Annal. Winton., p. 50. Cont. F.W. ii. p. 95.

Death of Henry I. Anno MCXXXV. Rex Henricus cum regnasset xxx. annis et quatuor mensibus, obiit apud Sanctum Dionisium in Silva Leonum. Eodem anno combusta est ecclesia Sancti Pauli Londoniis.

Succession of Stephen. Obiit Henricus rex primus tertio non. Decembris, et apud Radingiam sepelitur; cui successit Stephanus nepos ejus, contra sacramentum quod majores regni præstiterunt regi Henrico in vita sua et Matildi filiæ suæ.

f. 83 *b*. Anno MCXXXVI. Henricus episcopus Wintoniæ legatus factus est. Obiit Willelmus Cantuariæ archiepiscopus.

Anno MCXXXVII. Obiit Lodowicus rex Francorum; successit Lodowicus filius ejus.

Anno MCXXXVIII. Henricus episcopus Wintoniæ fecit oppida multa, et domos de Wolves'. Comes Gloucestriæ venit in Angliam.

Theobald, archbishop of Canterbury. Factum est concilium apud Londoniam, præsente Alberico legato, in quo Teobaldus electus est in archiepiscopum Cantuariæ. Wendover, ii. p. 225.

f. 84. Anno MCXXXIX. Imperatrix prima filia regis Henrici venit in Angliam cum magno exercitu.

Matilda in England. Obiit Walterus de Lacy abbas Gloucestriæ; cui successit Gilbertus. Item Matildis imperatrix venit in Angliam. Cont. F.W. ii. p. 114. Id. p. 116.

Anno MCXL. Stephanus rex in acie a suis solus dimissus

Vesp. E. 4. captus et ducitur apud Bristolum; sed captus Robertus frater imperatricis datus est pro Stephano rege; et sic uterque liberatur. Facta est eclipsis solis die Sancti Cuthberti. Civitas Wintoniæ comburitur cum ecclesia de Hida et ecclesia Sanctæ Edburgæ. A.D. 1140. Eclipse on March 20.

Anno MCXLI. Stephanus rex obsedit imperatricem[1] apud Oxoniam, quæ clam recessit per Tamisiam apud Lincolniam. f. 84 *b.*

Stephanus rex capitur in bello apud Lincolniam.

Anno CXLII. Stephanus rex cepit Gaufridum de Magna Villa; qui ut liberaretur reddidit ei Turrim Londoniarum et omnia oppida sua. Imperatrix cepit Portlonde et Waram.

Annal. Theok. p. 46. Robertus comes Gloucestriæ captus apud Wintoniam, et Stephanus rex pro eo redditur.

Anno MCXLIII. Gaufridus comes Andegavensis, capta Normannia, dux nominatus est. f. 85.

Anno MCXLIV. Henricus episcopus Wintoniæ Romæ profectus est.

Puer Willelmus crucifixus est a Judæis apud Norham.

Anno MCXLVI.[2] Stephanus rex cepit in curia sua Arnulphum[3] comitem Cestriæ.

Rogerus de Berkeleye dedit ecclesiam Sancti Leonardi de Stanleye monachis Sancti Petri Gloucestriæ. Gift of R. de Berkeley to Gloucester. f. 85 *b.*

Anno MCXLVII. Sanctus Willelmus, qui postea veneno extinctus est, exilio relegatur. Hoc anno facta est motio euntium Jerosolimam.

Obiit Robertus episcopus Herefordiæ; cui successit Gilbertus abbas Gloucestriæ; item successit Gilberto in abbatem Hamelinus.

Anno MCXLVIII. Hoc anno Henricus filius imperatricis accinctus est militaribus.

Anno MCXLIX. Monachi de Hida contra abbatem Thomam Romæ profecti sunt, et Henricum episcopum super dilapidatione accusaverunt. The Hyde monks.

Anno MCL. Henricus dux suscepit ducatum Normanniæ. Reliquiæ Sanctorum Birini, Heddæ, Suuithuni, Brinstani, Frithestani, et Elphegi translatæ sunt. f. 86. Translation of relicks at Winchester.

---

[1] *imperatricem*] imperatorem, Calig.

[2] Sic Calig. for MCXLV. The scribe has omitted the entry given in Vespas. for MCXLVI.

[3] *Arnulphum*] Ranulphum, Vespas.

A.D. 1151. Louis VII. and Eleanor divorced.

Anno MCLI. Celebratum est divortium inter regem Lodowicum et Alienoram reginam, quam dux Normanniæ H[enricus] duxit in uxorem eodem anno. Obiit Matilda regina tertia. Vesp. E. 4.

Anno MCLII. Henricus dux Normanniæ venit in Angliam et obsedit Malmesbyriam. Obiit Sanctus Bernardus Clarevalensis abbas.

f. 86 *b*.

Anno MCLIII. Stephanus rex Angliæ et Henricus dux Normanniæ concordes effecti sunt.

Death of Stephen.

Anno MCLIV. Obiit Stephanus rex Angliæ, et sepultus est apud Faveresham in ecclesia quam fieri fecit.

Anno MCLV. Sex castella Henrici episcopi diruta sunt. Henricus secundus rex duxit exercitum suum ad Tholosam.

f. 87.

Anno MCLVI. Alienora peperit Matildam. Auditur vox sub Ethna monte: "Accendite focum; ecce Johannes cardinalis."

New coinage.

Anno MCLVII. Alienora peperit Galfridum. Nova moneta in Anglia. Rex Henricus Parisius receptus est.

Anno MCLVIII. Rex Scotiæ dedit Henrico regi obsides pro castellis suis.

f. 87 *b*.

Anno MCLIX. Inter filiam regis Francorum triennem et filium regis Angliæ septennem, matrimonium celebratum est.

Anno MCLX. Maria abbatissa, filia regis Stephani, nupsit Mathæo comiti Boloniæ.

Marriage of prince Henry and Margaret.

Henricus filius regis duxit filiam Lodovici regis Franciæ in uxorem. Wendov. ii. p. 289.

Anno MCLXI. Facta est pax inter regem Franciæ et regem Angliæ. Obiit Theobaldus archiepiscopus Cantuariensis; cui successit Sanctus Thomas. Civitates Londonia, Wintonia, Cantuaria, et Oxonia combustæ sunt.

S. Thomas Becket, archbishop of Canterbury, at the Council of Tours.

f. 88.

Anno MCLXII. Thomas cancellarius cognomento Beketh et Cantuariensis archidiaconus, factus est archiepiscopus Cantuariæ et ab Henrico Wintoniensi episcopo consecratus est; et assignato regi sigillo, transfretavit ad concilium Tholonis; quod Papa Alexander congregavit.

Fromund, abbat of Tewkesbury, blessed at Worcester.

Fromundus factus est abbas Theukesburiensis et benedicitur Wigorniæ; sacrista Wigorniæ recepit capam ejus cum vestimento parvi pretii. Visitavit conventum de pitantia competenti.

Translation of Edward the Confessor.

Anno MCLXIII. Sanctus Eduuardus rex et confessor apud Westmonasterium translatus est de tumulo in freretum, cujus corpus inventum est incorruptum, quia obiit virgo.

Item Gilbertus Herfordensis episcopus, quondam abbas Gloucestrensis, permissu domini Papæ translatus Annal. Theok. p. 49.

est ad sedem Londoniensem. Rogerus filius comitis A.D. 1163.
Repeated from above, a. 1133, p. 378. Gloucestriæ ad pontificatum Wigorniæ eligitur. Duabus horis ante meridiem factus est sol similis tertiæ lunæ; non ergo lumen habuit, nisi quasi lumen xiv. lunæ.

Vesp. E. 4. Dominica prima post Pentecosten fulgur cecidit de quo multi homines et jumenta et bestiæ et domus combustæ sunt.

Annal. Theok. p. 49. Anno MCLXIV. Robertus de Melun consecratur in f. 88 *b.* episcopum Herefordensem. Obiit Octobonus imperator.[1] Apud Clarendone ad regni consuetudines observandas coacti sunt. Thomas archiepiscopus ab obligatione quam super hoc fecerat a domino Papa absolutus est. Obiit Willelmus filius Henrici regis. Thomas archiepiscopus apud Norhamptone adversus episcopos appellavit, et nocte sequenti secessit latenter cum tribus sociis. Quoddam[2] stagnum apud Finchamstede versum est in sanguinem, et per tres dies sic mansit. Terræmotus factus est vii. kal. Februarii in Ely et Northfolk et Suthfolk ad nocturnam synaxim; astantes prostravit, campanas pulsavit. Constitutions of Clarendon.

Orta est discordia inter Henricum regem et Sanctum Thomam archiepiscopum, ita quod exivit de Anglia. Exile of Becket.

Annal. Theok. p. 49. Anno MCLXV. Alexander Papa honorifice suscipitur a Romanis in sedem suam. Rogerus Wygornensis episcopus intronizatur iv. nonas Februarii.

Regina Francorum peperit Philippum, regina Anglorum[3] Johannam. Contra Thomam archiepiscopum profecti sunt ad Papam Eboracensis archiepiscopus, Londoniensis episcopus, Cicestrensis, Wygornensis, Exoniensis, Lincolniensis, Saresberiensis, et multi alii. Several bishops go to the Pope against him.

Anno MCLXVI. Thomas archiepiscopus apud Viceliacum so- f. 89.
lemniter excommunicavit omnes observatores consuetudinum quas avitas vocant. Lodowicus rex Franciæ per quatuor annos in expensis providit Thomæ archiepiscopo. The excommunications of Vezelay.

Annal. Theok. p. 49. Henricus rex tenuit concilium apud Oxonefordiam, in quo damnata est hæresis texentium. Robertus Bathoniensis et Robertus Lincolniensis episcopi obierunt; et Robertus abbas Sancti Albani obiit. Elianora regina peperit filium nomine Johannem. Council of Oxford.

Wendover, ii. p. 315. Birth of John.

---

[1] Sic MSS. Apparently a blunder for *Octovianus Papa.*

[2] *quoddam*] quondam, Calig.

[3] *Anglorum*] om. Calig.

A.D. 1167. Anno MCLXVII. Obiit Matilda imperatrix. Comes Patricius[1] a lancea perfossus. Vesp. E. 4.

Simon prior de Sancto Albano factus est ejusdem loci abbas, Rogerus episcopus Wygornensis transfretavit. Robertus episcopus Herefordensis iv. kal. Martii obiit, et G[odefridus] archidiaconus Wygornensis; successit S[ymon] Luvel. Annal. Theok. p. 50.

f. 89 *b*. Anno MCLXVIII. Episcopi et fere omnes magnates Angliæ scripserunt domino Papæ contra Thomam archiepiscopum. Galfridus Foliot, archiepiscopus Eboracensis,[2] ab archiepiscopo Thoma excommunicatus est.

Attempt to make peace between Henry II. and Becket.

Anno MCLXIX. Rege Francorum, Juvano[3] et Gratiano cardinalibus operam dantibus ad pacem reformandam inter Henricum regem et Thomam archiepiscopum, tamen convenire non potuit inter eos, quia noluit rex dare osculum pacis.

Earthquake in Sicily.

Terræmotus magnus factus est in Sicilia, qui Cathiniam et alias quatuor civitates subvertit. Nigellus Helyensis et Hilarius Cicestrensis episcopi obierunt. Annal. Theok. p. 50.

Prince Henry crowned king by the archbishop of York.

Anno MCLXX. Henricus filius regis Henrici in regem consecratus est a Rogero archiepiscopo Eboracensi. Archiepiscopus Thomas suspendit ab omni divino officio archiepiscopum Rogerum et H[ugonem] Dunelmensem, et Saresberiensem, Exoniensem, Cestrensem, et de Sancto Assaph episcopos, quia interfuerunt coronationi Henrici juniori[s]. Vesp. E. 4.

Death of William Beauchamp. f. 90.

Willelmus de Bello Campo obiit, et ad ostium capituli Wigorniæ sepelitur.

Martyrdom of Becket.

Anno MCLXXI. Concordia inter regem Henricum et Thomam archiepiscopum. Item sanctissimus archiepiscopus Thomas martyrizatus est in ecclesia sua Cantuariæ.

Priory of Little Malvern founded.

Item obiit Henricus Wintoniensis episcopus, qui fecit multa bona abbathiæ Gloucestriæ. Item hoc anno fundatus est prioratus Sancti Egidii abbatis Parvæ Malverniæ a duobus fratribus qui nati fuerant apud Beckeforde. Primus enim erat prior, scilicet Jocelinus; secundus prior Edredus. Habitum religionis et regula[m] beati Benedicti et consuetudines a capitulo Wygornensi [acceperunt].

---

[1] Patrick de Evreux, lord of Salisbury.

[2] Sic MSS. for *Gilbertus F. episcopus Londoniensis.*

[3] *i.e.*, Vivian, archdeacon of Orvieto.

Vesp. E. 4. Anno MCLXXII. In nocte Nativitatis Domini tonitruum in Anglia et in Hibernia et in omni regno Francorum auditum est, generale, subitum, et horribile, portendens aliquid magnum et inusitatum; et eadem nocte periit quidam sacerdos fulmine in ecclesia de Andevere. A.D. 1172.

Ann. Theok. p. 50. Magna miracula fecit Deus pro Sancto Thoma martyre Cantuariæ. Rogerus episcopus Wygornensis Romam petiit, regem excusaturus quod nec ejus mandato nec voluntate archiepiscopus occisus sit. Abbathia de Wiggemore fundata isto anno. Miracles at Canterbury. Wigmore abbey founded.

Anno MCLXXIII. Rex pater et rex filius discordes facti sunt. Comes Leycestriæ captus est. Henricus rex junior cœpit inquietare patrem suum; discessit ab eo ad regem Franciæ. Item eodem anno Leycestria destructa est. f. 90 *b.* Capture of Robert Blanchmains, earl of Leicester.

Ann. Waverl. p. 240.

Anno MCLXXIV. Flandrenses vastaverunt Nortwiche. Rex Scotiæ captus est ab H[enrico] rege patre. Secundo non. Novembris circa mediam noctem per unius horæ spatium et eo amplius tota cæli facies ab parte Aquilonari visa est sanguineo rubore subfundi. Bresanzones venerunt in Angliam.

Ann. Theok. p. 51. Ricardus prior de Dovere consecratur in archiepiscopum Cantuariæ a Papa Alexandro. Willelmus episcopus Nortwichensis obiit. Idem dominus Rogerus, abbas Persoræ, obiit. Item obiit Gilbertus Londoniensis episcopus. Item Robertus Foliot consecratur episcopus Herefordensis. Richard, prior of Dover, archbishop.

Anno MCLXXV. Rex Francorum ab Anglis fugatus est de obsidione Rothomagi. Item facta est pax inter regem et filios ejus. Item Henricus primus regis filius diem clausit extremum, et apud Radingiam sepultus est. f. 91.

Legatus Hugelyn tenuit concilium apud Westmonasterium, ubi magna erat dissentio inter Cantuariæ et Eboraci archiepiscopos, quis eorum sedere deberet a dextris legati. Turris nova Wigorniæ corruit. Johannes de Oxonia suscepit episcopatum Norwichensem. Council at Westminster. Fall of the tower at Worcester.

Anno MCLXXVI. Rex Angliæ a kal. Aprilis usque ad Assumptionem Beatæ Mariæ decem hominum egenorum necessaria invenit.

Ann. Theok. p. 51. Willelmus rex Siciliæ filiam regis Angliæ duxit uxorem. Andreas abbas Cirecestriæ obiit. Princess Joanna married to William of Sicily.

Anno MCLXXVII. Canonici Waltanenses sæculares amoti sunt. Visi sunt dracones in Anglia. Ventus vehemens, nix et grando; et sol passus est eclipsim.

A.D. 1177. f. 91 *b.* Item Frethericus imperator venit ad pedes Alexandri Papæ, et schisma inter eos finitur. Vesp. E. 4.

Mathæus archidiaconus Gloucestriæ obiit. Succedit dominus Willelmus de Norhale. Ann. Theok. p. 52.

Anno MCLXXVIII. Alexander Papa celebravit concilium apud Lateranum.

Monasterium Teokesburiæ incendio conflagravit. Fromundus Teukesburiæ abbas obiit. Kalixtus Papa schismaticus veniens ad pedes Alexandri absolutus est.

Westwood in Lesnes (Erith) abbey founded. Ricardus de Lucy construxit ecclesiam de Lines.

Anno MCLXXIX. Alexander Papa concilium tenuit Romæ. Obiit Hamelinus abbas Gloucestriæ, cui succ- cessit G. Carbonel. Rogerus episcopus Wigorniæ obiit. Ann. Theok. p. 52.

[Thomas] Carbonel, abbat of Gloucester, blessed at Worcester. G. benedicitur Wigorniæ die Assumptionis Sanctæ Mariæ in abbatem Gloucestriæ. Sacrista Wigorniæ habuit capam ejus cum vestimento, et misit conventui per capellanum suum pro pitantia lx. solidos.

Lodouuicus rex Francorum venit ad Sanctum Thomam Cantuariæ. Eodem anno coronatus est Philippus filius ejus. Puer quidam martyrizatus apud Wenlak. Synodus cccx. episcoporum habita est Romæ. Obiit Lodowicus rex Francorum; successit filius ejus Philippus.

Death of Louis VII. Philip II. f. 92.

Anno MCLXXX. Translatio Sanctæ Frideswidæ Oxoniæ secundo idus Februarii. Ann. Wav. p. 241.

Baldewinus abbas de Forde consecratur in episcopum Wigorniæ die Sancti Laurentii. Ann. Theok. ii. p. 52.

Aug. 10.

Philippus rex Francorum a Francia Judæos expulit. Wintonia combusta. Vesp. E. 4.

New coinage. Item in isto anno Henricus rex mutavit monetam suam in Anglia. Ann. Wav. p. 242.

Crispin, abbat of Winchcomb, blessed at Worcester, June 7. Anno MCLXXXI. Alexander Papa obiit. Successit Lucius. Henricus abbas Winchcombiæ obiit: successit Crispinus ejusdem loci prior, et benedicitur Wigorniæ in translatione Sancti Wulstani. Sacrista accepit capam cum vestimento, et misit conventui per celerarium suum xl. solidos. Ann. Theok. p. 52.

Obiit Rogerus Eboracensis archiepiscopus.

Fratres de Charthuse primo ingressi sunt habitacula sua in Angliam. Ann. Wav. p. 242.

Ann. Theok. p. 52. Anno MCLXXXII. Corona regni Jerusalem ad regem Angliæ Henricum transfertur. A.D. 1182. f. 92 *b.*

Vesp. E. 4. Henricus rex xlii. milia marcarum misit Jerosolimam. Henricus dux Saxonum exhæredatus est.

Ann. Theok. p. 53. Robertus factus est abbas Teokesburiæ; benedicitur Wigorniæ in festivitate beati Michaelis. Sacrista Wigorniæ accepit capam cum vestimento, et misit conventui per capellanum suum xl. solidos. Ricardus episcopus Cestrensis et Crispinus abbas Winchecombiæ et W[alterus] episcopus Roucestriæ et O[sbertus] abbas Malmesburiæ obierunt. Robert, abbat of Tewkesbury, blessed at Worcester. Obituary of the year.

Id. Anno MCLXXXIII. Translatio Sancti Egwini Eveshamiæ. Orta est discordia inter regem et filios suos.

Henricus filius Henrici regis Angliæ obiit, et sepultus est Rothomagi. Obiit Ricardus Cantuariensis archiepiscopus. Death of the young king Henry.

Ann. Theok. p. 53. W[alterus] de Constantiis factus est episcopus Lincolniæ. W[illelmus] comes Gloucestriæ obiit.

Anno MCLXXXIV. Dux Saxonum venit in Angliam. Baldeuuinus episcopus Wigorniæ electus est in archiepiscopum Cantuariæ. Baldwin, archbishop of Canterbury.

Ann. Theok. p. 53. Ricardus archiepiscopus Cantuariæ et Bartholomæus episcopus Exoniæ obierunt.

Anno MCLXXXV. Patriarcha Jerosolimæ venit in Angliam ad Sanctum Thomam. The patriarch Heraclius in England.

Johannes filius regis Henrici transivit in Hyberniam. Eclipsis solis particularis. Terræmotus factus est magnus apud Lincolniam.

Ann. Theok. p. 53. Lucius Papa obiit; successit Urbanus. Obiit Hugo de Mortuo Mari, fundator abbathiæ de Wiggemore. Death of Hugh Mortimer.

Anno MCLXXXVI. Obiit Gilbertus episcopus Londoniæ. Orta est discordia inter monachos Cantuariæ et Baldewinum archiepiscopum.

Ann. Theok. p. 53. Obiit Robertus Foliot episcopus Herefordiæ; cui successit Willelmus le Ver.

Item obiit Galfridus filius regis Henrici secundi et comes Britanniæ. Willelmus de Norhale factus est episcopus Wygorniæ, et H[ugo] prior Cartusianus Lincolniæ. Death of prince Geoffrey.

Anno MCLXXXVII. Hoc anno crux Domini capta est a paganis: rex quoque captus et episcopus Acon, et multi cum f. 93 *b.*

A.D. 1187. Templariis et Hospitalariis occisi; et civitas Acra capta est; Jerusalem capta est. Mater ecclesia Cicestriæ et tota civitas combusta est. Vesp. E. 4.

Fire at Chichester.

Urbanus Papa obiit; successit Gregorius. Gregorius obiit; successit Clemens. Orta est discordia inter B[aldewinum] archiepiscopum et conventum Cantuariæ. Ann. Theok. p. 53.

Philip II. and Henry II. take the cross.

Anno MCLXXXVIII. Rex Francorum et rex Anglorum et multi alii principes et comites, archiepiscopi, et populus infinitus cum monachis et canonicis per orbem susceperunt crucem eundi Jerusalem. Rex Angliæ transfretavit. Orta est discordia inter regem Angliæ et regem Franciæ. Obiit Ricardus episcopus Wintoniæ.

f. 94.

Anno MCLXXXIX. Coruscatio, tonitruum, grando, die Nativitatis Beati Johannis in mane. Item hoc anno extitit magna fames et mortalitas hominum grandis. Orta est guerra inter regem Philippum Francorum et regem Angliæ. Obiit Henricus rex Angliæ, filius imperatricis, apud Chynun in Normannia, pridie non. Julii; et apud Fontem Ebrardi sepelitur; cui successit Ricardus filius ejus, qui tertio non. Septembris apud Westmonasterium coronatus est die Dominica a Baldiwino archiepiscopo Cantuariæ, et Johanni fratri suo dedit comitatum Gloucestriæ, et honorem de Mortone, et alias terras multas. Godefridus de Lucy electus est in episcopum Wintoniæ. In nocte sequenti coronationis regis Ricardi facta est strages Judæorum in Londoniis, et domus eorum ex magna parte igne consumptæ sunt.

Death of Henry II.

Richard I.

Earldom of Gloucester, &c., given to John.

Frederick I. goes to Jerusalem.

Item imperator Fredericus cum exercitu magno perrexit Jerosolimam.

Senatus prior of Worcester.

Fire.

Radulphus prior obiit; successit magister Senatus monachus ejusdem domus. Tota fere Wigornia igne combusta est. Godefridus Wintoniensis, W[illelmus] Elyensis, Hubertus Walteri Salesberiensis consecrantur episcopi. Willelmus de Stoke monachus Wigorniæ factus est abbas Sireburnensis.

f. 94 b.

Anno MCXC. Ricardus Londoniensis et Willelmus Elyensis electi consecrati sunt. Judæi per Angliam a Christianis interfecti sunt. Baldewinus archiepiscopus concilium celebravit Westmonasterii xi. kal. Maii, ibique valedicens fratribus iter versus Jerosolimam arripuit. Gaufridus frater regis archiepiscopus Eboracensis factus est, et Willelmus Eliensis episcopus legatus et vice regis Angliæ. Ricardus per Angliam

Archbp. Baldwin goes to the Holy Land.

Vesp. E. 4. et Philippus per Franciam, elapso modico tempore post Nativi- A.D. 1190.
tatem beati Johannis Baptistæ, iter aggressi sunt eundi Jerosolimis, et infinitus populorum numerus cum eis, crucis signaculo insignitus. Obiit Willelmus Wigornensis episcopus. Item obiit Fredericus itinerando versus Terram Sanctam: et Radulfus de Glanvile et Baldewinus archiepiscopus obierunt.

Defuncto Willelmo Wigornensi episcopo v. non. Maii,[1] Robertus eligitur i. Julii. Robert Fitz-Ralph bishop of Worcester.

Anno MCXCI. Jacinctus Papa effectus [est] et vocatus est Cælestinus. Ricardus rex Angliæ et Philippus rex Franciæ profecti sunt a Messana ante Dominicam Palmarum. Et post xi. kal. Maii applicuit rex Franciæ ad Acras, et rex Angliæ

Ann. Waverl. p. 247. iv. non. Junii. Acres autem postea capta est a Philippo rege Franciæ et Ricardo rege Angliæ; et rediit Philippus Franciam. Item Ricardus rex Angliæ cepit Cyprum insulam et principem ejus, quarto idus Julii. Capture of Acre.

Ann. Theok. p. 54. Ricardus rex Angliæ cepit Achon in terra Jerusalem. Robertus Wigornensis episcopus consecratur iii. non. Maii. Eclipsis solis. Clemens Papa obiit; successit f. 95.
Cælestinus. Rogerus[2] episcopus Bathoniæ et Johannes Exoniæ consecrantur.[3] Hugo Coventrensis ejectis monachis de Coventria clericos[4] ibi subrogavit. TheCoventry monks expelled.

Vesp. E. 4. Anno MCXCII. Cælestinus episcopus præsidet Romanæ ecclesiæ. Feria secunda Paschæ Henricus imperator coronatus est ab eodem Papa. Item Philippus rex Francorum reversus est Jerosolimis.[5] Galfridus Eboracensis archiepiscopus Turonis consecratus est; in Angliam veniens, Doroberniæ applicuit. Hoc anno Reginaldus Bathoniæ episcopus electus est in archiepiscopum Cantuariæ; nec mora, in fata secessit. Savaricus consecratus est in episcopum Bathoniæ apud curiam Romanam. Hoc anno Ricardus rex Angliæ rediens a Jerosolimis in Alemannia a duce Austricæ interceptus est, et retentus ab imperatore Henrico Alemanniæ; et redemptus est propter cl. milia marcas sterlingorum, ad quam redemptionem perficiendam universi calices per Angliam ecclesiarum confracti et conflati sunt præter[6] eos qui redempti sunt cum aliis thesauris[7] ecclesiarum. Henry VI. crowned emperor. Capture of Richard I.; his ransom.

[1] *Maii*] Aprilis, Ann. Theok.
[2] Sic for *Reginaldus*.
[3] *consecrantur*] Sic MS. for *obierunt*.
[4] *clericos*] canonicos, Ann. Theok.
[5] *Jerosolimis*] Jerosolimam, Calig.; Jherosol', Vespas.
[6] *præter*] propter, MSS.
[7] *thesauris*] thesaurum, MSS.

A.D. 1192. Return and capture of Richard I.

Ricardus rex Angliæ, audito in Syria quod J[ohannes] frater suus Angliam in manu forti sibi subjugasset, treugas cepit cum Saladino pagano in tres annos, et rediens captus est ab imperatore Alemanniæ xii. kal. Decembris. Ann. Theok. p. 55.

f. 95 *b*. Hubert Fitz-Walter archbishop of Canterbury.

Anno MCXCIII. Hoc anno Hubertus Wauteri, Saresberiensis episcopus, factus est archiepiscopus, et Cantuariæ intronizatus est, vii. idus Novembris. Eodem anno ii. idus Decembris abbas H[enricus] Glastoniæ consecratus est in episcopum Wigorniæ. Vesp. E. 4.

Herebertus archidiaconus Cantuariæ eligitur in episcopum Saresberiæ. Robertus Wygornensis episcopus obiit. Facta est redemptio regis Ricardi. Ann. Theok. p. 55.

Ransom and return of Richard I.

Anno MCXCIV. Hoc anno rex Ricardus Angliæ liberatus est a potestate Henrici imperatoris ii. non. Februarii. Item iii. idus Maii apud Sandwich applicuit, et post in octavis Paschæ regni diadema suscipiens apud Londonias cum magno apparatu receptus est. Et postea xv. kal. Maii apud Wintoniam; et postea ii. non. Junii transfretavit in Normanniam contra regem Franciæ cum magno exercitu, et obsidionem quæ erat circa Veronem[1] fugavit; castellum[2] cum his quæ in illo erant cepit. Item Johannes frater ejus reconciliatur ei. Ann. Waverl. p. 249.

f. 96. Archbishop Hubert made legate.

Anno MCXCV. Hoc anno Hubertus Wauteri Cantuariensis archiepiscopus ii. kal. Maii suscepit legationem totius Angliæ, Walliæ, et Scotiæ. Item Alanus prior Hospitalis Jerusalem consecratus est in episcopum de Bangor. Obiit Hugo Dumelensis et Henricus Wigorniæ episcopi.

Slaughter of the Welsh at Castle Maud.

Rex reddidit fratri suo Johanni terras suas. Eodem anno facta est strages Walensium apud castrum Matildis per dominam M[atildam] uxorem Willelmi de Brewosa. Ricardus rex Angliæ totam Britanniam Minorem vastavit igne et gladio. Ann. Theok. p. 55.

John of Coutances bishop of Worcester. Senatus, prior of Worcester resigns.

Anno MCXCVI. Venerabilis vir magister Johannes de Constantiis, decanus Rothomagensis, factus est episcopus Wygornensis, et consecratur xiv. kal. Novembris. Magister Senatus theologus et prior Wygornensis ecclesiæ cessit prioratui die Sancti Edmundi regis; succes-

[1] *i.e.* Vernueil. | [2] *i.e.* Luches, Ann. Waverl.

sit dominus Petrus monachus ejusdem ecclesiæ. Phi- A.D. 1196.
lippus Pictavensis eligitur in episcopum Dunholmiæ. Peter prior.

Vesp. E. 4. Anno MCXCVII. Obiit Willelmus Eliensis episcopus, domini f. 96 *b*.
Ricardi regis cancellarius, et Willelmus comes Sarum, et
Willelmus de Bello Campo. Item Philippus Belvacensis epi- Fire at S.
scopus captus est militaribus indutus. Feria Sancti Egidii Giles's fair,
combusta est cum ecclesia. Winchester.

Ann. Theok. p. 55. Cometa apparuit tota hyeme fere. Terræmotus Comet.
factus est. Willelmus Helyensis et W[illelmus] de Earth-
B[ello] Campo obiit.[1] quake.

Vesp. E. 4. Anno MCXCVIII. Hoc anno Eustachius clericus domini regis
consecratus est in episcopum Eliensem a domino Huberto
archiepiscopo Cantuariæ; et Gaufridus episcopus Cicestrensis
et Anselmus[2] abbas de Persore obierunt. Obiit Hugo de Death of
Nonant episcopus Cestriæ, et Petrus episcopus de Sancto [Simon,]
David, et Ricardus Londoniensis episcopus, et Walterus prior abbat of
Bathoniæ, et Johannes episcopus Wigorniæ. Item Galfridus Pershore.
filius Petri justiciarius Angliæ factus est. Item circa festum
Sancti Michaelis mutantur cartæ quas prius fecerat Ricardus
rex Angliæ suo novo sigillo.

Bonæ memoriæ dominus Johannes de Constantiis et Death of
optimæ conversationis obiit, cujus sanctitatis refulgent bishop
insignia: nam corpus ejus sacrum cum indumentis John of
pontificalibus usque hodie manet integrum et incor- Coutances.
ruptum.

Ann. Theok. p. 56. Monachi de Coventre recuperant ecclesiam suam The Coventry monks
cum omnibus pertinentiis, quibus præficitur Gorbertus restored.
prior de Wenloch. Coventrensis episcopus obiit. Cæ-
lestinus Papa obiit; succedit Innocentius. Symon ab-
bas Persoræ obiit. Anselmus succedit, et benedicitur f. 97.
Wigorniæ die Omnium Sanctorum, Sacrista noster Anselm,
habuit capam ejus de pallio cum vestimento. Misit abbat of
conventui pro pitancia iv. marcas. Pershore, blessed at Worcester.

Vesp. E. 4. Anno MCXCIX. Hoc anno Ricardus rex Angliæ obsidens cas- Death of
tellum de Chaluz, quod Castellum lupi dicitur, vulneratus est Richard I.
jaculo balistæ in sinistro humero; unde vii. idus Aprilis obiit,
et sepultus est apud Fontem Ebrardi ad pedes Henrici patris
sui, anno regni sui decimo: et cor ejus sepelitur Rothomagi
juxta H[enricum] fratrem suum: cui successit in regno Johan- Succession
of John.

---

[1] Sic.

[2] *Anselmus*] an error for *Symon*. See below.

A.D. 1199. nes frater ejus, et coronatus est a domino Huberto Cantuariensi archiepiscopo vi. kal. Junii, in die Ascensionis, apud Westmonasterium. Qui collecta multitudine magna militum et peditum et navium apud Schorham transfretavit. Eodem anno cepit de singulis carucis terræ totius Angliæ tres solidos. Item Galfridus filius Petri factus est comes Essexiæ, et Willelmus Mareschallus comes de Struguil. Item ecclesia Cicestriæ dedicata est. Hoc anno etiam assumptus est Hugo abbas ad regimen monasterii Cluniacensis, qui xiv. annis strenue rexit: cui successit bonæ memoriæ Helias camerarius, vir per omnia laudabilis. Vesp. E. 4. Wend. iii. p. 147. Vesp. E. 4.

Dedication of Chichester.

Mauger elected bishop of Worcester, rejected by the archbishop, but confirmed by the Pope.

Magister Maugerius, archidiaconus Eboracensis[1] eligitur in episcopum Wygornensem, et ab archiepiscopo Cantuariæ quassatur, quia non erat legitimus; unde curiam appellavit. Videns autem Papa elegantiam tanti viri, eum in episcopum Wygornensem confirmavit, et illud pulchrum decretale pro eo composuit, quod sic incipit, *Innotuit*.[2] Egidius de Brewes eligitur in episcopum Herefordensem. Ann. Theok. p. 56.

Anno MCC. Hoc anno facta est pax inter regem Angliæ Johannem et Philippum regem Franciæ. Item Henricus dux Saxonum venit in Angliam. Item Johannes de Gray factus est episcopus de Northwiche, Egidius episcopus Herefordiæ. Item Johannes rex Angliæ Isabellam filiam comitis Angulamiæ duxit in uxorem, et statim postea fecit eam coronari in reginam a domino Huberto Cantuariensi archiepiscopo. Helyas abbas Radingiæ benedicitur. Vesp. E. 4

Marriage of John and Isabella of Angoulême.

f. 97 *b*.

Johannes rex fecit homagium regi Franciæ. Item Arthurus in præsentia regis Franciæ fecit homagium Johanni regi de Britannia et aliis terris; remansit tamen in custodia regis Franciæ. Item obiit Sanctus Hugo Lincolniensis episcopus. Maugerius consecratur Romæ a Papa I[nnocentio], et rediens Wygorniæ intronizatur. W[illelmus] de Verdun factus est archidiaconus Gloucestriæ. Wend. iii. 147, 148.

Death of S. Hugh. Ann. Theok. p. 56.

Earthquake at Montacute.

Anno MCCI. Terræmotus factus est apud Montem Acutum, ita quod chorus monachorum tremere visus est.[3] Vesp. E. 4.

[1] *Eboracensis*] Sic MS., erroneously, for *Ebroicensis*. Vide Ann. Theok., p. 56.

[2] This is tit. iv. of the "Prima collectio decretalium Innocentii "III.," ed. Migne, vol. iii. col. 1193.

[3] This sentence is repeated in a later hand after the next.

Ann. Theok. p. 56.

Miracula de Sancto Wulstano inceperunt xiv. kal. Februarii, quæ per totum annum et amplius adeo crebrescebant, ut nunc xv. nunc xvi. uno die curarentur ab omnibus langoribus. A.D. 1201. f. 98. Miracles of S. Wulstan.

MCCII.[1] Ecclesia cathedralis Wygorniæ cum omnibus adjacentibus ei officinis et magna parte civitatis, xv. kal. Maii, igne conflagravit alieno quarta nocte Paschæ. Fire at Worcester.

Ann. Waverl. p. 254.

Cum Arcturus comes Britanniæ, et Hugo le Brun, et alii usque ad trecentos milites electos obsedissent Aelienor matrem domini regis J[ohannis] apud Mirabel in Pictavia, dominus rex superveniens omnes omnino comprehendit. Capture of Arthur at Mirabeau.

Die Sancti Egidii venerunt Wygorniam ex mandato domini Papæ Hubertus archiepiscopus Cantuariensis, Eustachius Elyensis, et abbates duo de Sancto Edmundo[2] et de Wlburna,[3] inquisituri de miraculis Sancti Wlstani; et oppressi a gloria multitudinis curatorum et eorum testium recesserunt gaudentes. Inquiry at Worcester into the miracles of S. Wulstan, Sept. 1.

Alanus abbas Theokesburiæ obiit, qui fuerat prior ecclesiæ Christi Cantuariensis. Monachi Wygornienses, videlicet, Walterus de Bradewas et Randulfus de Hevesham cum sociis Roma prospere redierunt; qui illuc post Epiphaniam ierant cum literis Huberti Cantuariensis archiepiscopi et omnium episcoporum Angliæ testantium mirabilia quæ Deus per merita beati Wlstani in ecclesia Wygorniensi operatus est; quos in eundo Deus de periculo maris per merita ejusdem patris miseraliter et misericorditer liberavit. Tradidimus totam terram nostram de West ad firmam hominibus villarum illarum a festo Sancti Laurentii in xv. annos. Dominus Thomas de Erdintone miles recepit de nobis ad firmam Alvuston et Schepewestone a Pascha usque ad xvi. annos pro xxx. libris annuis. Return of the Worcester monks from Rome, who had gone for the canonization of S. Wulstan. Lands leased out by the convent. West, Alveston, Shipston.

[1] Here MS. Vesp. E. 4 is deserted by the compiler.

[2] Sampson.

[3] If this is Woburn, the abbat's name was Peter.

A.D. 1203. MCCIII. Beatissimus Wlstanus canonizatus est Romæ ix.[1] kal. Maii cum magna solemnitate. Duellum in curia prioris inter Godefridum de Elsistone et Odonem de Miregros. Maxima caritas temporis, ita ut quarterium venderetur xiv. solidis. Anna. Theok. p. 57.

S. Wulstan canonized.

Duel in the prior's court.

William de Bloie, bishop of Lincoln. Magister W[illelmus] Blesensis, cantor Lincolniæ, consecratur in episcopum Lincolniæ. Rogerus de Mortuo Mari fidelitatem juravit ecclesiæ Wygornensi de xx. solidis de Wurbenli.[2] W[alterus] sacrista de Theokesburia benedicitur in abbatem ejusdem domus. Rex Angliæ J[ohannes], amissa civitate Andegavis cum Andegavia, Turonis cum tota provincia, Cinomannis cum Cinomannia, totaque Britannia, Pictaviæ etiam parte maxima, destructis nihilominus et captis Normanniæ munitionibus, et castris usque ad medietatem, venit in Angliam auxilium petiturus et pecuniam. Deposito Petro priore vigilia Natalis Domini, successit ei Randulphus eadem die. Anselmus abbas Persoræ, Willelmus de Stotevile obierunt. See the Registrum Prioratus Beatæ Mariæ Wigorniensis, p. 20 *b*.

f. 98 *b*.

Losses of John in Anjou, Poitou, and Normandy.

Ralph of Evesham, prior of Worcester.

Capture of Constantinople by the Latins. MCCIV. Comes Flandrensis et dux Venitiæ,[3] Marchisius de Monte Ferrato, et comes de Sancto Paulo profecti Jerusalem, Constantinopolim ceperunt; et incarcerato imperatore, convenientibus viribus in unum, comes Flandrensis in imperatorem eligitur. Normannia, nemine resistente vel defendente, subjugata est regi Franciæ Philippo in universum.

Baldwin I. elected emperor.

Gervasius benedicitur in abbatem Persoræ apud Wygorniam. Symon archidiaconus Wellensis consecratur in episcopum Cicestrensem. Ossa beati Wlstani pridem ab episcopo Johanne de Constantinis noctu et irreverenter levata, noctu etiam reponuntur ab episcopo Malgerio. Hoc anno obierunt Sefredus episcopus Cicestrensis, Alienor regina Angliæ, Godefridus de Luci Wintoniensis, Galfridus[4] comes Leicestrensis, Gualeranus comes Warwici, Petrus quondam prior Wygorniæ.

Relicks of S. Wulstan.

Obituary of the year.

[1] *ix.*] x., Annal. Theok.
[2] *i.e.* Wribbenhall.
[3] Enrico Dandolo.
[4] An error for *Robertus*.

MCCV. Permaximum gelu a festo Sancti Thomæ Apostoli usque ad Annunciationem Sanctæ Mariæ. Rex dedit in escambium comiti Cestriæ terrarum quas ultra mare perdiderat comitatum de Richemund et Duvedele. Egidius episcopus Herefordiæ confirmavit nobis pensionem xl. solidorum in ecclesia de Lindrugge. Episcopo Malgerio adjudicata fuit sententialiter possessio subjectionis abbatiæ de Hevesham; sed adhuc restabat quæstio de proprietate. Petrus de Rupibus eligitur et consecratur Romæ in episcopum Wintoniæ. Circa festum Sancti Johannis Baptistæ cecidit ros minutissimus; cumque exirent homines post nonam ut colligerent herbam, nihil tale arbitrantes, invenerunt quasi mel pluisse, unde ciphus plenus illo melle vel potius illo melleo rore præsentatus fuit R. personæ de Wulewardeleye,[1] qui et hoc narravit.

A.D. 1205. Long frost. f. 99. Earldom of Richmond and Dovedale given to Ranulph Blundevil. Pension in Lindridge church. Evesham subjected to the bp. of Worcester. Singular dew about June 24.

Cf. Ann. Theok. p. 57.

Henricus prior Gloucestriæ succedit Thomæ abbati ejusdem loci defuncto; et benedicitur Wygorniæ die Sancti Michaelis. Magister W[illelmus] subdecanus Lincolniæ, vir bonus et justus, occiditur in ecclesia cathedrali Lincolniæ a quodam subdiacono die Dominica.

Henry, abbat of Gloucester, blessed at Worcester. Murder of W. de Bramford, sub-dean of Lincoln.

Johannes de Grai episcopus Norwicensis eligitur in archiepiscopum Cantuariæ in Decembri. Duæ lunæ plenæ visæ sunt de clara die. Item J[ohannes] rex Angliæ isto anno perdidit Normanniam. Petrus de Rupibus Romæ apud Sanctum Petrum ab Innocentio Papa consecratus est in episcopum Wyntoniæ.

John de Gray elected archbp. Loss of Normandy.

MCCVI. Sententiatum est Romæ pro ecclesia de Hevesham, ut sit exempta in capite, et facta est commissio de Valle.[2] Petrus de Rupibus consecratus Romæ, intronizatus [est] Dominica Palmarum apud Wintoniam. Literæ portatæ fuerunt regi Angliæ a quodam clericello

Exemption of Evesham. March 26.

[1] Wolverley.

[2] *i.e.* the prescriptive right of the abbey to jurisdiction in the vale of Evesham. See the Commission in the Chronicon Abbatiæ de Evesham (Macray), p. 191.

A.D. 1206. John de Ferentino legate in England.

ex parte beatæ Mariæ. Johannes de Florentino, tunc Sanctæ Mariæ in Via Lata diaconus cardinalis, venit legatus in Angliam post Pascha. In Cacumba[1] liberata de manu A. personæ datur ad firmam hominibus ejusdem villæ usque ad xvi. annos pro vi. marcis annuis, excepta dimidia marca de pensione ecclesiæ. Lewelinus desponsavit filiam regis post Ascensionem. Jocelinus consecratur in episcopum Bathoniæ apud Radinges die Trinitatis ab episcopo Londoniæ. Rex transfretavit in Pictaviam post Trinitatem. O. persona de Lindrugge et prior Wygorniæ concordati sunt sub tali forma: quod ecclesia de Lindrugge solvet nobis singulis annis c. solidos ad duos terminos, ad festum Sancti Michaelis l., ad festum Sanctæ Mariæ in Martio l., et ipse habebit omnes decimas de Mora et de Newham, excepto fœno. Hinewich data est ad firmam hominibus villæ usque ad xv. annos pro lii. quarteriis frumenti per annum, et xv. quarteriis avenæ, et una marca argenti, et una carrata fœni, et una straminis.

Marriage of Llewellyn and Joanna. May 28. f. 99 *b.*

Settlement between the prior of Worcester and the parson of Lindridge.

Lease of Henwich.

Montauban taken by John.

Rex Angliæ cepit Montem Albam, castrum munitissimum in Gasconia, et in eo senescallum regis Hispaniæ cum centum et viginti militibus electis et ii. milibus servientium electorum. Legatus celebravit concilium apud Radinges in crastino Sancti Lucæ. Magna altercatio inter Reginaldum suppriorem Cantuariæ, gerentem se electum ex parte conventus Cantuariæ, et inter nuncios J[ohannis] Norwicensis episcopi electi ex parte episcoporum et regis, contendentibus monachis ad se solummodo spectare electionem, episcopis contra allegantibus ipsos debere interesse electioni. Rex, recuperata fere tota Pictaviæ et Gasconiæ, rediit in Angliam circa festum Sancti Nicholai. W[illelmus] Blesensis episcopus Lincolniæ in vigilia Ascensionis, H[enricus] Marescallus in Octobri episcopus Exoniensis, Martinus abbas Certesiensis, Abel sacrista Wigorniæ

Wend. iii. p. 187.

Council at Reading under John de Ferentino, Oct. 19.

The quarrel respecting the succession to Canterbury.

Obituary of the year.

[1] Chacombe.

[die Sancti] Johannis ante Portam Latinam, Rogerus Dod decanus Wigorniæ obierunt. A.D. 1206.

Ann. Waverl. p. 258.

MCCVII. Rex fecit tallagium per Angliam de tertiadecima; episcopos nec ecclesias cathedrales nec eorum feoda talliavit. Defuncto A. persona de Hefortone, dedimus ecclesiam magistro Roberto de Clipstone. Regina Ysabella kal. Octobris peperit regi Angliæ Johanni Henricum filium suum primogenitum. Otho rex Alemanniæ mandatus a rege avunculo suo, venit in Angliam ante Pascha; sed data pecunia a rege post Pascha rediit. Magister Stephanus de Langedone, cardinalis Romanus, consecratus est die Sancti Johannis Romæ in archiepiscopum Cantuariæ, electus a monachis Cantuariæ sine assensu regis et episcoporum, unde rex motus abegit monachos Cantuariæ, et fecit portus observari, et venditis omnibus instauramentis monachorum, terras suas et archiepiscopatus in manus suas seisivit.

Tax of a thirteenth. Harvington church. Birth of prince Henry. Otho IV. in England. Stephen Langton archbishop.

Ann. Theok. p. 58.

Rex Johannes cum circa festum Nativitatis Beatæ Mariæ venisset Wygorniam, et post solemnem processionem, cum qua susceptus fuit, ad tumbam beati Wlstani aliquamdiu orasset, accessit ad eum Randulphus, tunc ejusdem loci prior, rogans quatinus ei libertatem in quatuor maneriis donaret, Lindrugge, Wulewarde, Stoke, et Cliva cum pertinentiis suis. Qua libertate donata et regali signo confirmata, centum etiam marcas, quas ei pro libertate illa reddere tenebamur, ad claustrum et officinas nostras reficiendas condonavit.[1]

f. 100. Charter given by John to the convent relating to the manors of Lindridge, Wolverley, Stoke Prior, and Cleeve.

W[alterus] archiepiscopus Rothomagensis, Symon episcopus Cicestrensis, Senatus quondam prior Wigorniæ, obierunt. Galfridus archiepiscopus Eboracensis, quia noluit dare regi tertiam decimam de archiepiscopatu suo nec finem facere, sicut Cantuariensis ecclesiæ suffraganei fecerunt, dissaisitus est et in exilium pulsus.

Obituary of the year.

[1] See this charter in the *Registrum prioratus beatæ Mariæ Wygorniensis*, p. 11 *a*. (Camden Soc. 1865.)

A.D. 1207. Leases of Harvington and Burston.

Hervortone, quæ diu fuerat ad firmam pro xii. marcis, tradita est ad firmam hominibus ejusdem villæ pro xxiv. marcis et xii. quarteriis avenæ ad xii. annos a festo Sancti Lucæ. Burestone, quæ fuerat ad firmam pro viii. marcis, tradita est ad firmam pro xii.

The interdict.

Isto anno nono kal. Aprilis incepit interdictum generale per Angliam, et episcopi pro depressione ecclesiæ secesserunt in Franciam.

The interdict, beginning on the Monday after Passion Sunday, March 24.

MCCVIII. Omne divinum officium interdictum est per totam Angliam præter baptismum parvulorum et pœnitentias morientium, quia dominus rex noluit recipere Stephanum Cantuariensem archiepiscopum et conventum ejus loci. Incepit autem interdictum a crastino *Isti sunt dies;* unde rex motus disseisivit omnes ecclesiasticas personas ab omnibus rebus et possessionibus suis; sed viris religiosis postea restituit. Ann. Theok. p. 58.

Some bishops go to France.

Eustachius Helyensis, Maugerius Wygornensis, W[illelmus] Londoniensis episcopi, executores interdicti, et Egidius Herefordensis, transfretaverunt in Gallias, grave exilium subeuntes.

Geoffrey Marsh in Ireland. W. de Braose suspected by John.

Galfridus de Mariscis cepit in Hybernia super regem Angliæ nobilem civitatem Limeric et alia plura castella; quod rex suspicatus fuisse per W[illelmum] de Breaus, mandavit eum ut ad curiam veniret; qui venire renuit et castella sua in Wallia munivit. Unde rex magnum exercitum convocans, super eum properavit. Sed W[illelmus] de Breaus, redditis quinque castellis et obsidibus et mille marcis, regem fecit redire. Sed eodem anno cum exercitus regis iterum properaret super eum, relictis terris suis et castellis, fugit in Hiberniam cum tota familia sua, nolens contra dominum suum arma ferre.

f. 100 *b.*

His flight into Ireland.

Murder of Peter de Castelnau.

Quidam monachus Cisterciensis, Petrus nomine de Castro Novo, missus a Papa I[nnocentio] in Provinciam ad hæreses eradicandas, occiditur per comitem, sicut dicitur, Tholosanum. In cujus vindictam multi in partibus transmarinis ad mandatum domini Papæ crucem acceperunt in pectoribus, moturi super eundem

Ann. Theok. pp. 58, 59.

comitem ad proximum Pascha. Philippus dux Suaviæ, adversarius domini Othonis regis Alemanniæ, attracto fere ad se toto imperio, occiditur a quodam comite Palastino, et sic totum imperium suscepit dominum O[thonem] in imperatorem. Episcopus Dumholmensis Philippus et G[alfridus] Coventrensis obierunt. A.D. 1208. Murder of Philip, duke of Swabia, by Otho of Wittlesbach. Otho IV. emperor.

Annis inventis octo cum mille ducentis
Verbigeni pueri, cum nona kalenda videri
Separat Aprilis Anglorum gentis herilis,
Organa suspensa siluerunt et sacra mensa.

Ann. Theok. p. 59.

MCCIX. Regina Ysabella nocte Epiphaniæ peperit Ricardum postea regem Alemanniæ. Rex cum magno exercitu profectus contra Lewelinum, postquam collocuti fuerant, recessit. Dux Saxoniæ, Henricus,[1] nepos regis Angliæ, venit in Angliam, et facto homagio domino regi de quibusdam terris quas petiit, rediit in sua, relicto filio suo primogenito cum rege. Magna tribulatio fuit hoc anno et præterito super omnes ecclesiasticas personas, quia a cura Christianitatis omnes fere laici pedem reflectebant; sed victualium plena fuit abundantia. Birth of prince Richard. Henry of Saxony comes to England, and leaves his eldest son with John.

Ann. Theok. p. 59.

Stoka rediit in manus camerarii. Cuidam propter immane et inauditum scelus quod perpetraverat injunctum est a magistro Petro de Corboil, archiepiscopo Senonensi, ut omnibus diebus Veneris tota vita sua carnibus vesceretur, et aliis diebus abstineret. Hugo archidiaconus Wellensis, signifer domini regis, xiii. kal. Januarii consecratur in episcopum Lincolniæ. Indultum est a domino Papa ut singulæ ecclesiæ conventuales celebrarent semel in hebdomada. Cruce signati Franciæ et terrarum transmarinarum proficiscuntur in Provinciam ad debellandos hæreticos; et prosperatum est bellum Domini in manibus eorum. Stoke. Strange penance enjoined by the archbishop of Sens. f. 102.[2] Crusade against Provence.

Randulphus prior Wigorniæ conquisivit in curia domini regis totam terram Hugonis de Cnihtone; et Lands obtained by the prior.

[1] Elder brother of Otho IV., palatine of the Rhine.

[2] The MS. is wrongly foliated, 101 being omitted.

A.D. 1209. factum est chirographum inter eos in eadem curia. Henricus archidiaconus Stafordiæ eligitur in episcopum Exoniæ. Walterus de Grai, cancellarius domini regis eligitur in episcopum Coventrensem. Episcopi executores causæ Cantuariensis ad mandatum domini regis venerunt in Angliam de pace tract[at]uri; sed infecto negotio redierunt.

John advances against William, king of Scotland, but peace is made.

Rex motus erga regem Scotiæ, quia noluit ei securitatem præstare de non receptandis alienigenis in damnum Angliæ, cum magno exercitu properavit super eum; sed conventum est inter eos, datis obsidibus duabus filiabus[1] regis Scotiæ, maritandis duobus filiis regis Angliæ, et facto homagio ab hærede regis Scotiæ et recognito homagio patris. Debent igitur in perpetuum obsides præstari de Scotia ad voluntatem regum Angliæ. Rex recepit homagium de tota Anglia. Rex O[tho], desponsata sibi filia Philippi quondam ducis Sueviæ, coronatus est Romæ in imperatorem quarta die Octobris. Ann. Theok. p. 59.

Marriage of Otho IV. with Beatrice, daughter of Philip of Suabia.

Severe frost from Jan. 1 to Feb. 14.

MCCX. In vigilia Circumcisionis Domini incepit gelu tam forte quod Sabrina, sicut et alia flumina, congelata[2] fuit usque ad quatuor miliaria ultra Gloucestriam; ita quod et hominibus et equis se præbebat transmeabilem, et duravit usque ad noctem Sancti Valentini; et infra quatuor dies tota glacies dissoluta sine damno disparuit. Ann. Theok. p. 59.

Heavy tax.

Dominus rex grave et inauditum fecit tallagium super omnes ecclesias Angliæ tam parochiales quam conventuales, cujuscunque religionis essent vel conditionis, ita quod nec etiam leprosis parceretur. Unde et ab ecclesia Wigornensi ducentas marcas exegit et unam caretam cum quatuor equis.

Church of Lindridge. f. 102 *b*.

Dedimus ecclesiam de Lindrugge Radulpho fratri prioris Randulphi.

Church of Overbury.

Recepimus in Ascensione Domini ecclesiam de Uverburc ad firmam tota vita magistri Radulphi de Stoke pro xx. marcis annuis.

---

[1] Margaret and Isabella.

[2] *congelata*] congelatus, MS.

Rex cum MCCC. [navibus] et infinito exercitu transit in Hiberniam, ubi dispositis omnibus ad libitum, Walterō de Lasci omnes terras suas abstulit de Hybernia, et Hugonem fratrem ejus comitem Ulvestre expulit in Franciam; et sic rediit in Angliam. Existente rege in Hibernia, custodes regni cum quatuor exercitibus totam Walliam aggrediuntur, et repulsis Walensibus in ulteriores terræ suæ fines, munitiones et castra in firmioribus terræ locis firmaverunt. W[illelmus] de Breaus evadit in Franciam; uxor[1] ejus et hæres[2] capti et incarcerati fame pereunt. Die Sanctæ Mariæ Magdalenæ nata est regi filia Johanna. O[tho] imperator, occupatis quibusdam terris et castris quæ Papa tenebat, excommunicatur. Mauricius nepos episcopi factus est archidiaconus Gloucestrensis. A.D. 1210. John in Ireland. Hugh, earl of Ulster, expelled. Defeat of the Welsh. W. de Braose. Princess Joanna born, July 22. Otho IV. excommunicated.

Ann. Theok. p. 59.

MCCXI. Rex exulavit Walterum de Laci, quia non dimisit uxorem suam,[3] filiam W[illelmi] de Breaus. Rex taillavit in principio Quadragesimæ omnes clericos Angliæ. Wuluardeleye rediit in Annunciatione in manus prioris. S[tephanus] archiepiscopus Cantuariensis cassavit electiones W[alteri] de Gray cancellarii et archidiaconi Stafordensis. Bradewas rediit in manus prioris. Rex J[ohannes] cum magno exercitu profectus super Lewelinum principem Norwalliæ, quatuor castra in terra ejus firmavit. Sed Lewelinus ad pedes regis veniens, cum eo ob gratiam filiæ regis, quam pridem in uxorem acceperat, [pacificatur]; remisit etiam domino regi omnes terras suas præter Snaudone et Anglesiam et aliam parvam terram ultra Snaudone supra mare; et obsides dedit de fidelitate. Dedit etiam decimam vaccarum et xl. dextrarios et xl. chascurs. Prior in festo Sancti Johannis Baptistæ recepit ad firmam ecclesiam de Berga singulis annis pro xviii. marcis. Duo clerici nuntii domini Papæ venerunt in Wolverley. Broadwas. Llewellyn makes peace and submits to John. Church of Berrow. Arrival of Pandulph

[1] Matilda de la Haie.
[2] William.
[3] Margaret.

A.D. 1211. and Durand in England. f. 103. Angliam propter pacem ecclesiæ; sed infecto negotio redierunt. Otho imperator Romanorum totam sibi subjugavit Apuliam. Randulphus prior fecit novam assisam in firmis, et adjecit redditui infirmariæ lx. solidos annuos de terra Hugonis de Cnihtetone. Sarraceni in manu forti applicuerunt in Hyspaniam, et Christianis bellum indixerunt in Maio anni sequentis. Willelmus de Stoke, iii. non. Aprilis, abbas Sireburnensis, Willelmus de Breaus in Augusto, exul, obierunt.

The Saracens in Spain. Obituary of the year.

MCCXII. Otho imperator, subjugatis sibi Apulia et Sicilia, rediit in Alemanniam. Facta est socialis conventio inter ecclesiam Wygorniæ et ecclesiam de Stratflur. Rex Johannes donavit in Pascha cingulo militari filium et hæredem regis Scotiæ.[1] Rogerus de Mortuo Mari finem fecit pro Waltero de Bello Campo et terris ejus pro iii. m. marcis, et maritavit ei filiam suam.[2] Lewelinus et alii principes totius Walliæ, ascitis sibi undecunque copiis militaribus, castra de novo per Walliam constructa capiunt, comburunt, et deiciunt; et crebris irruptionibus marchias nostras inquietant. Othone imperatore per dominum Papam reprobato propter injurias ecclesiæ Romanæ illatas, Fredericus puer Apuliæ eligitur et mittitur cum exercitu magno in partes Cisalpinas contra Othonem. Londonia magna ex parte comburitur cum ponte et ultra et citra pontem, et multa milia hominum combusta et aquis submersa pereunt. Infirmi per Angliam communicantur. Cum rex iret versus Cestriam super Walenses et pervenisset usque ad Notingeham, nunciatum est ei quod magnates Angliæ absoluti a fidelitate ejus ipsum caperent; unde revocato exercitu ipse remansit. Robertus autem filius Walteri fugit in Franciam, Eustachius de Vesci in Scotiam; alii cum rege pacificati remanserunt. In Octobris initio concessum est[3]

Arrangement with the church of Strata-Florida.

Rising of Llewellyn.

Frederick sent against Otho.

Ann. Theok. p. 60.

Fire in London.

John advances against the Welsh, but returns.

[1] Alexander.

[2] Johanna. See her death under 1225.

[3] *concessum est*] concessus, MS.

O. Bolt molendinum de Newehan per cartam conventus usque x. annos pro lx. solidis. Quidam de Hybernia, cui trimo abscisa fuerat lingua, curatur ad tumbam Sancti Wlstani; propter quod miraculum idem ipse dominus cognomento Pippard ædificavit magnam ecclesiam in Hybernia in honore beati Wlstani episcopi et confessoris; dedit ecclesiæ Wygorniæ prædictum locum cum xxx. carucatis terræ. Stephanus Cantuariensis archiepiscopus et coepiscopi exules, Thomas de Erdintone et alii nuncii regis, vadunt Romam. Archiepiscopus misit priori curam officialitatis.

A.D. 1212. Miracle of S. Wulstan. f. 103 *b*. Church built in Ireland in consequence.

Quidam futurorum præsagus aperte prædixit regi quod in proxima Ascensione regnum amitteret. Ventus vehemens qualis antea non fuit auditus. Christiani congredientes in Hyspaniam cum Miramumelin[1] et infinita multitudine Sarracenorum in momento eos in fugam vertunt, et usque ad lx. [milia] virorum et v. milia mulierum occiderunt, et per xv. dietas eos persequentes, urbes et oppida, castra et castella capiunt. G[alfridus] archiepiscopus Eboracensis, Johannes archiepiscopus Dubliniensis, R[obertus] episcopus Bangoriæ, S[ampson] abbas Sancti Edmundi, octavis Sancti Johannis Baptistæ Maugerius episcopus Wygorniæ, obierunt.

Prophecy of Peter of Pontefract. Ann. Theok. p. 60. Battle of Navas de Tolosa. Obituary of the year.

MCCXIII. H[enricus] archidiaconus Staffordiæ eligitur et consecratur in archiepiscopum Dubliniæ. Recepimus ad firmam de W[illelmo] de Mauns tres partes prati de Doddeham usque ad x. annos[2]; sed totum datum est præ manibus. Magnum flumen Waia in tribus locis supra et subtus Herefordiam ita exsiccatum est quod sicco pede transiri posset, aqua[3] hinc et inde stante tanquam solida et fluxus oblita, et hoc duravit per horam unam.

The Wye nearly dried up.

Defuncto W. de Wetemora, rediit Cropthone cum Nedertone in manus prioris et Codestone in manus camerarii.

Cropthorne, Netherton, and Cutsden.

[1] Mohammed Alnassir.

[2] See the Registrum, p. 21 *b*.

[3] *aqua*] aque, MS.

A.D. 1213. Threats of Philip.

Rex Franciæ Philippus, attractis undecunque copiis militaribus et navium multitudine infinita, præstolabatur in Flandriam, comminans se venturum in Angliam et ablaturum regi reprobo regnum et diadema, et ordinaturum de regno, prout secundum Dominum haberet in consilio. Etenim magnates Anglorum, tyrannide regis sui supra modum gravati, et quia, illo causam dante, officio divino erant privati, appensis sigillis suis uni scripto universali, regem Francorum in auxilium et liberationem sui et ecclesiæ asciverant. Rex autem Anglorum Johannes e contra in Cantia extitit, adunans infinitum [exercitum] et navium multitudinem copiosam; tandem subiciens se et regna sua Angliæ et Hyberniæ domino Papæ cum mille marcis annuis nomine feodæ firmæ, promittens etiam se omnia ablata[1] ecclesiæ restiturum et pacem omnimodam cum archiepiscopo et clero facturum, missis satellitibus cum navibus multis, naves regis Franciæ quasdam cepit, quasdam submersit usque ad cccc. Rex autem Franciæ residuum navium suarum comburi vel confringi fecit, ne in direptionem et præsidium venirent Anglorum. Vocatis igitur Cantuariensi cum coexulibus et applicitis illis vii. idus Julii, rex absolutus est xiii. kal. Augusti.

f. 104. The barons ask his aid.

Submission of John to the Pope.

Naval defeat of the French.

Absolution of John.

Radulfus prior ii. die Decembris eligitur in episcopum Wygorniæ, et electioni[2] subscriptum est a toto conventu. Sed postmodum suggestione N[icholai] Tusculani episcopi, legati Angliæ, recessum est ab electione illa.

Ralph the prior elected bishop of Worcester, but the election set aside.

Nicholaus episcopus Tusculanus venit legatus in Angliam, et deposuit abbates de Westmonasterio[3] et de Evesham.[4] Rex Arragoniæ occiditur in bello a Symone de Monti Forti. Johannes rex Angliæ fecit homagium Papæ, solvens ei singulis annis mille libras.

Ann. Theok. p. 61.

Pedro II. of Arragon slain.

End of the interdict.

MCCXIV. Interdictum solutum est iii. die Julii, quod duraverat per sex annos et tres menses. Walterus de

[1] *ablata*] oblata, MS.
[2] *electioni*] electione, MS.
[3] Ralph Papillon.
[4] Roger Norreys.

Grai, cancellarius domini regis, in episcopum Wygorniæ eligitur vicesimo die Januarii, confirmatur quinto die Februarii, consecratur quinto die Octobris, intronizatur decimo nono die Octobris. S[imon] Apuleus, decanus Eboracensis, eligitur et consecratur in episcopum Exoniæ primo die Octobris. Randulphus prior Wygorniæ per consilium legati renuncians electioni de se factæ in episcopum Wygorniæ, xxii. die Januarii eligitur, et benedicitur xxiii. die Februarii Eboraci a legato in abbatem Eveshamiæ. Prædicatio solemnis de crucis signatione ex injunctione domini Papæ. Abbas Selebi[1] transfertur in abbatem Rameseiæ. Imperator Alemanniæ Otho excommunicatus, cum nostratibus et Ferrando comite Flandriæ congreditur cum rege Francorum Philippo, imperatore tamen in prælio[2] non præsente, sed longe retro existente. Ibi capiuntur comes Flandriæ, comes Boloniæ,[3] comes Saresberiæ,[4] et alii multi; multi etiam capiuntur, multi occiduntur. Imperator licet invitus, suasione tamen suorum, fugere compellitur. Cum rex Angliæ obsideret in Pictavia castrum quoddam, quod dicitur Rupis Monachi, superveniente Lodovico juvene rege Franciæ, soluta obsidione recessit. Treugæ tandem firmantur inter reges Franciæ et Angliæ a Pascha sequente in quinque annos.[5] Hugo prior Theokesburiæ, electus in abbatem ejusdem domus, benedicitur in ecclesia Wygorniæ ab Egidio episcopo Herefordiæ ad mandatum W[alteri] Wygornensis episcopi.[6] Silvester factus est prior [Wygorniæ] xii. kal. Februarii. W[alterus] episcopus Wygorniæ dedit nobis ecclesiam de Cliva in proprios usus.[7] Rex Angliæ Johannes cruce signatur.

A.D. 1214.

W. de Gray bishop of Worcester.

Prior Ralph made abbat of Evesham.

Battle of Bovines. f. 104 *b*.

Repulse of John at Roche aux Moines.

Hugh abbat of Tewkesbury.

Church of Cleeve given by bishop Walter de Gray.

Episcopus[8] W[alterus] recuperavit super Fiandum

[1] Richard, abbat of Selby.
[2] *prælio*] prelito, MS.
[3] John.
[4] William de Longuespée.
[5] *annos*] anno, MS.
[6] *episcopi*] clerici, MS.
[7] See the *Registrum*, p. 86 *a*.
[8] *Vacat* is written with a style against this paragraph. It occurs again with variations under 1215.

A.D. 1214. de Wiletone, qui desponsaverat hæredem R. de Over., Estone et Ablintone cum advocatu ecclesiarum et advocatione ecclesiæ de Giate. Radulfo autem remansit manerium de Giate et duæ hidæ et dimidia in Ablintone. Willelmus archidiaconus Huntindoniæ consecratur in episcopum Conventrensem. Johannes de Grai episcopus Norvicensis obiit.

Toulouse destroyed by prince Louis.

MCCXV. Turbatio magna inter regem et barones sub prætextu libertatum Angliæ non observatarum. Tolosa, civitas totius Christianitatis munitissima, præcepto Papæ, quia receptaverat hæreticos, ut dicebatur, a Ludovico hærede Franciæ diruta est. Rex et barones simulata pace concordantur, concessis et confirmatis a rege omnibus et libertatibus et securitatibus petitis. Sed evaso rege de manibus baronum, in brevi itum est in antiquam silvam; et facta sunt posteriora pejora prioribus. Londonienses confœderaverunt se Norensibus, id est inimicis regis. Ann. Theok. p. 61. f. 105.

Dominus Silvester de Evesham, monachus Wygorniæ, factus est prior ejusdem ecclesiæ xii. kal. Februarii. Willelmus archidiaconus Huntindoniæ consecratur in episcopum Coventrensem viii. kal. Februarii. Walterus de Grai episcopus Wygorniæ dedit priori et conventui ecclesiam de Cliva juxta Evesham in proprios usus. Rex Angliæ Johannes cruce signatur die Cinerum. Episcopus Walterus de Grai recuperavit super Radulfum de Weletone, qui desponsaverat hæredem R. de Overci, Estone et Ablintone cum advocationibus ecclesiarum et advocationem ecclesiæ de Giate; Radulfo autem remansit manerium de Giate et duæ hidæ et dimidia in Ablintone. Tradidimus ad firmam Clivam pro xl. marcis, Seggesbere pro xxxviii. marcis, Stoke pro xxvi. libris, dominicum Wluarle et Burestone pro viii. libris usque xii. annos. Martinus abbas Blanch-Landiæ consecratur in episcopum Bangorum xvi. die Junii. Bernardus monachus Teokesburiæ, eligitur in abbatem ejusdem domus. Pandulfus Romæ genere, Ibid.

Churches of Cleeve, Aston, Ablintone, Yate. Churches and demesnes leased.

subdiaconus domini Papæ, eligitur præcepto dominæ Papæ in episcopum Norwicensem. Terminus firmæ de Mora et Neweham prorogatur usque ad xvi. annos. Prior et episcopus cum aliis prælatis omnibus profecti sunt Romæ ad generale concilium. Walterus de Grai episcopus Wygorniæ transfertur in archiepiscopum Eboracensem apud Romam in generali concilio. Reginaldus filius W[illelmi] de Breaus desponsavit filiam Lewelini quondam principis solius Norwalliæ, nunc principis totius Walliæ. Rex Johannes post diutinam obsessionem cepit castrum Roffense super barones; inter quos de captivis fuerunt W[illelmus] de Albaneth, Willelmus de Einesford, et alii plusquam ccccxx. milites præter familiam. A.D. 1215. Marriage of Reginald de Braose and Gladuse, daughter of Llewellyn. Capture of Rochester castle.

Hugo de Mortuomari fecit fidelitatem de Wrbehale in capitulo Wygornensi de xx. solidis annuis, quos antecessores[1] sui ecclesiæ prædictæ contulerant per manus quorundam percipiendos; quibus eo quod redditum suum non redderent et vi ejectis et pretio, ipse prædictam terram suscepit redditum redditurus. Wribben hall.

Generale concilium celebratum est Romæ in ecclesia Lateranensi sub Innocentio III. Papa. Hic Innocentius sedit Papa Romæ annis xxiii., et in sexto anno Papatus sui canonizavit beatissimum Wlstanum Wygornensem episcopum, et composuit orationem ipsius sancti, quæ sic incipit, *Spiritum nobis, Domine, tuæ caritatis.* Fourth Lateran council.

Tempore ejusdem cœperunt duo ordines solemnes, videlicet ordo Prædicatorum et ordo fratrum Minorum. The Dominicans and Franciscans.

Ann. Theok. p. 62.

MCCXVI. Silvester prior Wygorniæ rediit de concilio Romano; iii. die Aprilis eligitur in episcopum Wygorniæ in capitulo Wygorniæ, et consecratur Perusii iii. die Julii a Papa Innocentio III., et intronizatus fuit die Nativitatis Beatæ Mariæ. Petrus benedicitur in abbatem Theokesburiæ eadem die. Silvester bishop of Worcester.

[1] See above p. 492, and the *Registrum*, p. 20 *b*.

A.D. 1216. Landing of prince Louis at Sandwich; he is excommunicated by the legate.

Lodovicus, primogenitus regis Franciæ, vocatus a quibusdam baronibus Angliæ, cum exercitu magno xxi. die Maii applicuit apud Sandwicum, rege existente prope et fugiente ad Dovere et modo versus Corf. Guala legatus domini Papæ applicuit in Anglia, et excommunicavit Lodovicum et omnes complices ejus. Omnes domestici et familiares regis Johannis, excepto comite Cestriæ [1] et paucis baronibus Marchiæ, divertentes ab eo, subdiderunt se Lodovico, et etiam comes Saresberiæ,[2] frater regis. Lodovicus obsedit castrum Dofræ, sed nihil proficiens, acceptis et datis treugis, alias se vertit.

Siege of Dover.

Vineyard of Doddenham.

Consecration of Hugo de Mapenore bishop of Hereford.

Worcester embraces the cause of Louis.

Its capture by the royalists under R. Blundevil and Fawkes de Breanté.

Flight of William Marshal.

Cepimus ad firmam de Thoma de la Mare vineam de Doddeham ad xx. annos. Henricus,[3] decanus Herefordiæ, eligitur in crastino Purificationis, et consecratur xv. kal. Januarii a Silvestro episcopo Wigorniæ, præcipiente legato, in episcopum Herefordiæ, assistentibus de Mide,[4] de Sancto Asaph,[5] de Sancto David,[6] et Landavensi[7] episcopis. Civitas Wygorniæ, malo usa consilio, subdidit se Lodovico, et recepit nomine ejus W[illelmum] filium W[illelmi] Marescalli. Sed die Sancti Kenelmi[8] supervenientibus comite Cestriæ, Faukisio, et aliis regi fidelibus, licet se cives ad stuporem obsidentium viriliter se defenderent; tandem per castrum non usquequaque fideliter observatum irruperunt in urbem, et cives adhuc ad propugnacula se defendentes ex insperato ceperunt; et per exquisita tormenta quicquid habuerunt et amplius eis abstulerunt. Milites etiam ad custodiam civitatis relictos a juvene Marescallo fuga sibi consulente ad præmunitionem patris, ut dicebatur, ab ecclesia cathedrali, ad quam capta civitate fugerunt, violenter abstraxerunt; Ann. Theok. p. 62.

[1] Ralph Blundevil.
[2] William de Longuespée, natural son of Henry II.
[3] Sic. MS. for *Hugo*.
[4] Simon Rochfort, bp. of Meath.
[5] Reiner.
[6] Gervase.
[7] Henry of Abergavenny.
[8] July 17.

et ecclesiam cathedralem deprædaverunt, et ccc. marcas a monachis exegerunt: ita quod oportebat opus feretri Sancti Wlstani fusum in solutionem dictæ pecuniæ tradere; sed et omne instaurum illorum abstulerunt in capite et in membris. Sed et nos ad cumulum malorum tanquam excommunicati, eo quod divina celebravimus inimicis regis existentibus in civitate, suspensi, vix die Assumptionis relaxati fuimus. A.D. 1216. The priory heavily fined, and suspended till Aug. 15.

Johannes rex Angliæ obiit apud Newewerke in crastino Sancti Lucæ; et sepultus est in cathedrali ecclesia Wygorniæ coram magno altari inter Sanctos Oswaldum et Wlstanum: ut verificetur illud quod dictum est in Merelino: *Et inter sanctos collocabitur.* Cui successit Henricus filius ejus primogenitus, qui coronatur Gloucestriæ a Petro Wintoniensi episcopo, præcipiente legato et ipso legato coronam sibi imponente. Death of John, Oct. 19. f. 106. Coronation of Henry III.

S[ymon] camerarius Wygorniæ factus est prior ejusdem loci in Octobri. Willelmus supprior Wygorniæ eligitur in abbatem Alencestriæ; quo non consentiente electioni, M[auricius] ejusdem ecclesiæ monachus eligitur. Willelmus de Bradewas dimisit supprioratum ad preces episcopi, scilicet ut adhæreret ei; sed cito post infirmatus remansit in clavica. Symon Punnie prior of Worcester.

Innocentius Papa obiit iii. Julii. Death of Innocent III.

MCCXVII. Lodovicus primogenitus regis Franciæ, non habens ratas treugas prius a se datas, ivit versus Winchelese propter Quinque Portus, qui diverterant ab eo: et nostri illum interceperunt, et fractis undique pontibus in arcto illum tenuerunt; qui tandem consentientibus nostratibus, ut dicebatur, mare transiit; et nostri interim obsederunt castrum Wintoniæ, et ceperunt Fernham. Comes Saresberiæ et filius Marescalli redierunt ad fidelitatem domini regis. Progress of the war.

Episcopus grave fecit tallagium super clericos totius episcopatus. Castrum Wygorniæ nobis redditum est tanquam jus nostrum usque ad motam turris, vigilia Worcester castle restored to the priory.

Ann. Theok. p. 63.

A.D. 1217. Paschæ [1] per literas regis sub sigillo W[illelmi] Marescalli tutoris ejus; et episcopus S[ilvester] excommunicavit omnes qui venirent contra. Hydagium [ ] [2] exactum est per totam Angliam, et postea ii. marcarum scutagium. In crastino Sancti Marci visi sunt inter cœnam conventus duo soles a Johanne de Gloucestria monacho et aliis monachis. Quinto kal. Maii in vespere factus est sol rubeus sicut sanguis, et sic duravit per multos dies.

Mock suns seen on April 26.

Lodovicus applicuit in Anglia vigilia Sancti Georgii. Castrum Wintoniæ captum est a rege. Barones Norenses et Franci multi venerunt amoturi obsidionem de Montesorel; quorum audito eventu, nostri ab obsidione recesserunt. Barones vero divertentes obsederunt castrum Lincolniæ. Legatus et Marescallus et robur exercitus regii illuc iverunt, et apud Newerk acies ordinaverunt. Quibus absolutis a legato, iverunt Lincolniam, et irrumpentes congressi sunt cum Norensibus, et occiso comite Pertici, capti sunt barones et Franci, e magnatibus circiter xl., de militibus plusquam ccc., de servientibus nesciebatur numerus, et civitas data est in direptionem. Ista facta sunt die Sancti Adthelberti regis, sabbato Pentecostes.

Louis lands, April 23.

Siege of Mountsorel raised.

f. 106 *b*.

Ann. Theok. p. 63.

Battle of Lincoln, May 20.

Ricardus episcopus Cicestriæ transfretur in episcopum Salusburiæ. Ricardus de Maresco consecratur in episcopum Dunholmensem a Waltero de Grai archiepiscopo Eboracensi apud Sanctum Oswaldum Gloucestriæ. Die Sancti Bartholomæi Ricardus filius regis Johannis et Hubertus de Burgo et alii de Quinque Portibus in viginti navibus et quatuor galeis et ii. magnis navibus, exeuntes de Sanwich cum absolutione et benedictione episcopi Saresberiensis, obviaverunt lx. navibus Franciæ venientibus in succursum Lodovici, et durante congressione a mane fere usque vesperam, cecidit

Defeat and death of Eustace the monk, Aug. 24.

[1] *turris vigilia Paschæ*] vigilia Paschæ turris, MS.

[2] Here is a blank space for the sum in the MS.

Eustachius cognomento Monachus, dux eorum, et alii innumerabiles; et xxvi. milites capti, inter quos erant comes de Namurs, Robertus de Tintene, et W. de Barre juvenis; et nostri victores redierunt cum lv. navibus captis, onustis omnibus divitiis. Vigilia Exaltationis sanctæ Crucis Henricus rex Angliæ et Lodovicus concordati sunt, et sic Lodovicus transfretavit vigilia Sancti Michaelis. A.D. 1217. Ann. Theok. p. 63. Peace between Henry III. and Louis, Sept. 13.

Terminus firmæ Hallawe et Ginele et Hynewich prorogatur in xii. annos. Totum regnum pacificatur. Magister Alexander Nequam abbas Cirecestriæ obiit apud Kemeseye, et sepelitur Wygorniæ. Hallow, Grimley, Henwick. Death of Alexander Nequam.

MCCXVIII. Ecclesia cathedralis Wygorniæ dedicata est vii. idus Junii in honore Sanctæ Dei Genitricis Mariæ et beati Petri Apostoli et sanctorum confessorum Oswaldi et Wlstani; scilicet majus altare in honore Sanctæ Mariæ et Sancti Oswaldi, et medium in honore Sancti Petri et Sancti Wlstani, a venerabili episcopo Wygornensi Silvestro, astantibus ei juvene rege Henrico et Petro Wyntoniensi, Ricardo Salusberiensi, Hugone Herefordensi, Radulfo Cicestrensi, Londoniensi, Norwicensi, de Sancto David, de Landaf, de Sancto Assaph, et de Bangoria episcopis; et de Sancto Edmundo, de Sancto Albano, de Westmonasterio, de Radinges, de Habindonia, de Rameseia, de Burgo, de Gloucestria, de Salappia, de Bristollis, de Cirecestria, de Evesham, de Theokesbiria, de Winchecumba, de Persora, de Bordesleia, de Alecestria abbatibus, et aliis abbatibus et prioribus multis de diversis Angliæ partibus: præsentibus etiam nobilibus viris de Estsex et de Hereford comitibus, Waltero de Laci, Waltero de Clifford, Hugone de Mortuomari, Waltero de Bello Campo, Willelmo Briwerre, Johanne Marescallo, Roberto Corbet, Johanne Extraneo, baronibus, et aliorum nobilium multitudine infinita. Eadem die post dedicationem translatum est corpus gloriosi confessoris Sancti Dedication of Worcester cathedral. f. 107. Translation of S. Wulstan.

A.D. 1218. Wlstani in feretrum. Randulphus monachus et prior Norwici consecratur in episcopum Cicestriæ viii. idus Januarii. Episcopus S[ilvester] institit ad deafforas- Ann. Theok. p. 64.
Horewell and Ambresley deforested by bishop Silvester. tationem Horewelle et Ambresle, et obtinuit pro viii. marcis. Obtinuit etiam nundinas Sancto Wlstano, iv. diebus ante festum S. Barnabæ. S[tephanus] archiepiscopus Cantuariæ diu detentus Romæ, cum gratia curiæ Romanæ revertitur Angliam. Abbas quondam
Fair on June 7. Belli Loci datur ecclesiæ de Carduil in episcopum
Hugh bp. of Carlisle. a legato Guala iv. nonas Augusti, etc. Bonæ memoriæ
Death of bishop Silvester. Silvester episcopus Wigorniæ obiit apud Rameseiam xvii. kal. Augusti, et sepultus est Wigorniæ xiii. kal. Augusti. Guala legatus non consentiens conventui Wigorniæ ut eligerent sibi episcopum de capitulo suo, post appellationes emissas et iteratas in concilio Wintoniæ, dedit nobis episcopum invitis et reclamantibus
William of Blois succeeds. Willelmum Blesensem archidiaconum de Bukingham; in quam postea consensimus per consilium et preces domini Cantuariensis. W[illelmus] archidiaconus Bukinghamiæ consecratur in episcopum Wigorniæ, et introrizatur v. kal. Novembris. W[illelmus] de Bradewas factus est sacrista Wigorniæ. Revocato Guala legato,
Pandulph legate. subrogatur ei Pandulphus electus Norwicensis in No-
New seal. vembri. Factum est regi Henrico sigillum auctenti- Ann. Theok. p. 64.
cum, et cœpit currere in Novembri. Magister W[illelmus] Scottus factus est archichiaconus Wygorniæ in
Obituary of the year. Decembri. Thomas de Erdintone sapientissimus et facundissimus obiit Wigorniæ xiii. kal. Aprilis cucullatus, et Adam Amisii et Nicholaus de Powik monachus, et Johannes de Bramcestre archidiaconus Wigorniensis.

Capture of Damietta, Nov. 6. MCCXIX. Damieta castrum munitissimum in terra Ann. Theok. p. 64.
f. 107 *b*. Ægypti, post obsidionem plusquam annalem, capitur a Christianis, die Sancti Leonardi in Novembri, et thesaurus maximus. Hugo Foliot archidiaconus Salopesirensis in Junio eligitur et in Octobri consecratur in

episcopum Herefordiæ. Comes Cestriæ[1] et alii nobiles Angliæ proficiscuntur Jerusalem. A.D. 1219.

Terra matris meæ traditur H. fratri meo libere tenenda pro xx. solidis annuis; et homagium ejus receptum fuit a Simone priore, præsentibus W[illelmo] de Bradewas sacrista, Rogero de Bathonia celerario, Ernaldo de Beverburne, monachis, Radulfo de Knichetone milite, Gervasio de Waltone, Johanne Senati persona de Bradewas, Ricardo de Grimele janitore, Roberto de Waltone chamberlango, qui habuit cappam pro homagio, Johanne Paschali et aliis. Willelmus Blesensis episcopus Wigorniæ celebravit synodum Wigorniæ tertia die post festum Sancti Mathæi; in qua appellatum fuit ab abbate Eveshamiæ,[2] quia non potuit mitratus interesse et primum locum post episcopum obtinere. Prior Goldcliviæ consecratur in episcopum Landavensem in Octobri. Dedimus ecclesiam Sancti Andreæ Simoni de Waltone. Vicesima omnium ecclesiarum tam majorum quam minorum de tribus annis præcedentibus datur in succursum Terræ Sanctæ.

Land belonging to the author's mother let to his brother.

Synod of Worcester.

Appeal of the abbot of Evesham.

William of Goldclive bishop of Llandaff.

Ricardus persona Sancti Martini factus est decanus Wigorniæ, succedens Reginaldo personæ Sancti Andreæ. Albreda de Bradewas, Hugo de Mapenoure episcopus Herefordensis, Willelmus Marescallus custos regis et regni, Robertus de Mortuomari, Ricardus de Brethene monachus Wygorniensis, obierunt. Hoc anno Henricus filius Johannis regis primo habuit sigillum, scilicet tertio regni sui anno, et ætatis suæ anno duodecimo. Vesp. E. 4.

Obituary of the year.

The king's seal.

MCCXX. Episcopus Willelmus fecit hic intus singularem examinationem de statu interiore et exteriore, nitens ut videbatur ad depositionem Simonis prioris per suggestionem ut putabatur aliquorum: sed priore appellante et saniore parte conventus, nihil actum est. Pluit tota hyeme et a crastino Sancti Mathæi

Attempt to remove the prior, which fails.

Heavy rain all the winter.

[1] Ralph Blundevil.

[2] Randulf, formerly prior of Worcester.

A.D. 1220. f. 108. John abbat of Fountains, bishop of Ely. Evangelistæ usque Natale. Abbas Fontanensis factus est episcopus Helyensis, Pandulpho legato et domino Cantuariensi id agentibus auctoritate domini Papæ, cassatis prius Romæ magistro [1] de Eboraco et Willelmo [2] de Burgo archidiacono Norwicensi.

New bells. Treugæ datæ sunt a Pascha in quatuor annos. Magnæ campanæ fusæ sunt sub W[illelmo] de Bradewas sacrista, et a Willelmo episcopo consecratæ in honore Sancti Salvatoris et ejus Genetricis, et hauteclere in honore Sancti Johannis Evangelistæ cum pari suo.

Second coronation of Henry III. Rex Henricus coronatus fuit die Pentecostes apud Westmonasterium a Stephano venerabili archiepiscopo Cantuariensi.

Miracle of S. Wulstan on Easter day. Hoc anno apposuit Deus glorificare sanctum suum Wlstanum in miraculis pluribus, sed præcipue die solemni Paschæ post *Agnus Dei* in curatione surdi et muti qui simul et semel ab utroque curatus est incommodo; quod tanto jocundius quanto inusitatius.

Translation of S. Thomas of Canterbury, July 7. In crastino octabarum Petri et Pauli translatum est corpus sanctissimi martyris Thomæ Cantuariensis in feretrum. S[tephanus] Cantuariensis archiepiscopus Romam vadit.

Marriage of queen Isabella and Hugo le Brun. Ysabella regina Angliæ nubit filio Hugonis Brun comitis Marchiæ in Pictaviam. Prosperatum est bellum in manibus Christianorum in terra Ægypti.

Willelmus de Mandevile comes Essexiæ dedit sacristariæ Wigorniæ redditum c. solidorum per chartam suam.

Obituary of the year. Ricardus de Sancto Martino junior supprior, W. de Eport quondam sacrista, Johannes Poher, Radulphus de Cnihtetone Februario, Robertus de Leth, persona de Stoke, obierunt.

Translation of S. Thomas. Translatio beatissimi archipræsulis Thomæ Cantuariensis hoc anno facta est, ad quam totus mundus invitatus est; et fuit ibi rex Jerusalem [3] cum quatuor

---

[1] Robert.

[2] An error for *Galfrido*. See the *Historia Eliensis* in Wharton's *Anglia Sacra*, i. p. 634.

[3] John de Brienne.

Vesp. E. 4. aliis regibus et populus infinitus. Item ecclesia Novi Loci, a Petro episcopo Wintoniensi fundata, ab eodem dedicata est v. kal. Octobris. A.D. 1220. Church of Newminster dedicated.

MCCXXI. Comes Albemarliæ,[1] malo usus consilio, cepit castrum de Federingeham et occidit duos milites; unde rex universum exercitum movit adversus eum, et obsedit castrum ejus de Biham, et prostratum solo æquavit, cæteris munitionibus ejus in deditionem transeuntibus. Comes autem ad pedes regis rediens, misericordiæ ejus subdidit. Rex igitur egit eum in exilium in terram Jerosolimitanam, ut ibi Crucifixo serviens post sex annos in sua redeat. W[illelmus] de Sanctæ Mariæ ecclesia, episcopus Londoniensis, cessit episcopatui; cui successit Eustachius de Faukeberga. Transitus Sancti Dominici ordinis Prædicatorum. Item hoc anno venerunt fratres Prædicatores primo in Angliam. Siege and capture of Biham castle. f. 108 *b*. The Dominicans in England.

Justiciarii itineraverunt in hoc comitatu in crastino Trinitatis, scilicet Martinus de Pateshulle et socii ejus. Ubi dirationavimus[2] advocationem de Duderhulle contra Willelmum de Stutevile et Margaretam de Say uxorem ejus. Soror[3] regis Henrici primogenita nubit Alexandro regi Scottorum. The judges itinerant at Worcester, June 7. Advowson of Dodderhill.

Ecclesia de Duderhulle dedicatur; et ibidem benedicitur v. idus Julii Thomas prior de Winchecumba in abbatem ejusdem domus; unde portavimus capam ejus et vestimentum; et prædictus abbas respexit capitulum Wygorniæ pro professione sua ecclesiæ facta[4] de pitancia satis abunde. Pandulfus deponit insignia legationis. Walterus prior Leministriæ factus est abbas Salopesbiriæ. Per Sanctum Wlstanum suscitatus fuit puer de Pettone defunctus; et pugil nomine Thomas de Eldesfed exoculatus et ementulatus in duello in prato de Kingesham juxta prioratum Wygorniæ oculos recepit et virilia miraculose per merita gloriosi pontificis Its dedication. Ann. Theok. p. 65. Miracles of S. Wulstan.

[1] William de Fortibus.
[2] See this in the *Registrum*, p. 90 *a*.
[3] Joanna.
[4] *facta*] facte, MS.

A.D. 1221. Wlstani, et postea suscepit habitum in hospitali prædicti sancti, et honorifice ibi diu vixit. Unde versus de eo:

Sexu privatus fit vir; videt exoculatus.

Papal letter of privilege to the convent. Venerunt literæ domini Papæ, quibus indultum fuit priori et successoribus suis non amoveri nisi causa cognita per judices a Papa delegatos, et sepulchrum confirmatum. Sed appellante episcopo et literas accusante, coactus est prior Romam ire; et profectus est die Veneris post festum Omnium Sanctorum, et transfretavit die Sancti Clementis, portans secum literas conventus de mutuandis cccc. marcis, et xl. marcas ad expensas. Magister W. de Lichfeld remansit in servitio conventus pro v. marcis annuis, et profectus est cum priore. Episcopus W[illelmus] contulit personatum ecclesiæ de Duderhulle cuidam nepoti suo auctoritate concilii, cum prior prius appellasset. W[illelmus] de Bradewas deponitur de sacrista, et Osbertus substituitur. Eadem die excommunicantur tres monachi ab episcopo; sed ad mandatum archiepiscopi absolvuntur. Postea contradictum fuit episcopo volenti ingredi capitulum cum clericis, et appellatum est ad archiepiscopum. Magister abbas Robertus Winchecumbiæ obiit. Willelmus episcopus Londoniæ renuntiavit episcopatui; subrogatus est ei Eustachius, et consecratus est a Rofensi episcopo. Petrus episcopus Wyntoniæ profectus est ad Sanctum Jacobum. Crux reddita est Christianis. Quidam presbyter crucifigi se fecit a duabus mulieribus.

The prior goes to Rome. Nov. 23.

Dodderhill church.

Disturbance with the bishop.

Vesp. E. 4. f. 109.

Loss of Damietta. MCCXXII. Damieta ante triennium armis obtenta a Christianis in Ægypto, redditur Sarracenis; in cujus commutatione redditur Christianis vera crux, et captivi utrinque liberantur, datis treugis usque viii.[1] annos.

Ann. Theok. p. 66.

The prior Simon suspended. Prior noster Symon suspenditur ab officio a Papa propter quasdam falsas literas ad opus ejus et con-

[1] *viii.*] vii., Ann. Theok.

ventus impetratas per quendam cursorem. Episcopus etiam Roma reversus eundem deposuit, et Willelmum Normannum substituit, majore parte conventus appellante. Idem etiam episcopus miro modo conventum afflixit, suspendens, excommunicans, injurias et damna plura inferens; donec archiepiscopus prioratum sequestravit. Symon prior suspensus rediens absolvitur; et quia ab iniquo judicio episcopi appellavit, re-excommunicatur, et Romam revertitur; contra quem episcopus misit Michaelem archidiaconum Gloucestriæ. Adeo magna tempestas ventorum, imbrium, et tonitruorum orta est circa festum Sancti Andreæ, ut excepta strage modicarum domarum, magnæ arbores gardinorum et sylvarum evellerentur, et duæ minores turres Wigorniæ corruerunt. Hylarius et Osbertus sacrista obierunt. Stephanus archiepiscopus celebravit concilium apud Oxoniam. Obiit Ranulphus episcopus Cicestriæ.

A.D. 1222.

Cruelty of the bishop.

Great storm on Nov. 30.

Vesp. E. 4.

MCCXXIII. Magna controversia inter conventum Wygorniæ actorem et episcopum super injuriis; item inter Willelmum Normannum et conventum. Electi sunt nepos Willelmi Briwere Willelmus in episcopum Exoniæ, Walterus Malus-Clericus in episcopum de Carduille. Lodovicus factus est rex Franciæ. Abbatia de Persora cum maxima parte villæ xiii. kal. Junii conflagravit. Henricus rex tenuit magnum parliamentum apud Wygorniam cum magnatibus Angliæ, inter quos fuit rex Scotiæ cum baronibus suis. Philippus rex Franciæ, Symon Apuleus episcopus Exoniensis, et Willelmus de Cornhulle episcopus Coventrensis, et Symon prior hujus loci obierunt.

Suit between the convent and the bishop.

f. 109 *b*.

Fire at Pershore.

Obituary of the year.

Johannes rex Saxonum[1] peregrinando venit in Angliam. Item obiit Phillippus rex Franciæ; cui successit Lodovicus filius ejus. Obiit Symon episcopus Londoniensis[2] et W[illelmus] episcopus Cestriæ.

MCCXXIV. Inceptum est novum opus frontis Wygorniensis ecclesiæ, episcopo Willelmo jaciente fundamentum. Soror regis nupsit Willelmum juvenem

New front to the cathedral.

Marriage of P. Eleanor and W. Marshall.

[1] Sic.

[2] Sic for *Exoniensis*.

A.D. 1224. Fawkes de Breauté holds Bedford castle against the king.

Marescallum. Willelmus nepos Willelmi Briwer ii. kal. Maii consecratur in episcopum Exoniensem. Faukisius alienigena et ignobilis, qui sanctam Wygorniæ ecclesiam olim sacrilega invasione deprædaverat, in multis confidens opibus, quas turbato Angliæ regno nequam prædo congesserat, castrum de Bedeford munitissimum, in quo Henricum de Breibrok unum justiciariorum regis captum incluserat, contra regem detinere præsumpsit. Quod rex cum machinis bellicis et grandi post Pentecosten exercitu obsessum post octo septimanas expugnavit et solo tenus diruit. Fratrem etiam ejusdem Faukisii et alios fere centum, qui se regi dederant, suspendit, et Faukisium exulavit. Henricus abbas Gloucestriæ x. kal. Septembris obiit. Fratres Minores isto anno primo venerunt in Angliam. Thomas de Bredone prior Gloucestriæ benedicitur die Sancti Mauri apud Wygorniam in abbatem ejusdem ecclesiæ. Sacrista noster habuit capam ejus cum vestimento de samer, et respexit quidem conventum Wygorniæ de pitancia satis curialiter. Cumanus de Crema suscepit a suppriore et conventu Wygorniæ literas procurationis ad impetrandum et contradicendum, et chartam de dimidia marca annuatim percipienda, donec dederimus ei beneficium ad valentiam x. marcarum, et unam marcam singulis annis quibus steterit pro nobis in curia Romana pro expensis; et profectus est die Sancti Laurentii de Oxonia. Advocatio capellæ de Berge adjudicata est[1] conventui Wigorniæ apud Londonias contra dominum de Berge,[2] et consolidata est matrici suæ[3] de Uverburi, et data est domino Martino de Pateshulle.

Siege of Bedford castle.

William de Breauté hanged and Fawkes exiled.

Thomas de Bredone, abbat of Gloucester, blessed at Worcester on Jan. 15.

Pension to C. de Crema.

f. 110.

Aug. 10. Chapel of Berrow consolidated with Overbury.

Meeting in the chapter house on Oct. 3 to settle the differences

In crastino Sancti Leodegarii convenientibus in capitulo Wigornensi domino Stephano Cantuariensi archiepiscopo et dominis J[ocelino] de Bathonia et Hugone[4] Lincolniensi episcopis, et R[andulpho] de

[1] See this in the *Registrum*, p. 76 *b*.
[2] *i.e.* Roger de Berge.
[3] MS. repeats *suæ*.
[4] *Hugone*] Henrico, MS.

Evesham et Symone de Radingis abbatibus, et magistro Stephano de Ekentone cancellario domini Cantuariensis, et aliis multis, pro reformanda pace inter dominum Willelmum Wigorniæ episcopum et conventum ejusdem ecclesiæ, item inter Willelmum quondam priorem Malverniæ et conventum prædictum; tandem a promissione facta a partibus in prænominatis personis sex personas sub juramento standi eorum provisioni super omnibus quæstionibus motis, pax reformata est mediante pacis osculo secundum tenorem autentici dictorum provisorum.[1] In crastino Sancti Edmundi præfecit nobis episcopus in priorem, secundum formam provisionis, venerabilem virum magistrum W[illelmum] de Bedeforde, priorem de Tinemutha.

A.D. 1224. between the bishop and the convent.

W. de Bedford prior Nov. 17.

Vesp. E. 4. Item Henricus rex obsedit castrum de Bedeforde et omnes in ipso inventos suspendi fecit.[2]

Ann. Theok. 68. MCCXXV. Confraternitas hujus ecclesiæ incepit in Januario die Sancti Wlstani, duratura per septennium. Magnum concilium tenuit rex apud Londonias in Purificatione, ubi accinxit gladio militari Ricardum fratrem suum uterinum, et concessit et confirmavit omnes antiquas libertates et liberas consuetudines regni; et dominus Cantuariensis cum coepiscopis suis et aliis prælatis sententiam tulit in omnes qui venirent contra, domino rege id petente et præcipiente; et concessa fuit regi quindecima de omnibus mobilibus sæcularium et religiosorum ad defensionem terrarum suarum transmarinarum. Ricardus frater regis cum avunculo suo comite Saresberiensi et exercitu magno electæ juventutis transfretavit in Gasconiam, et circa festum Sancti Andreæ cepit Riole castrum fortissimum.

Confraternity of the church, June 7.

Confirmation of Magna Charta.

f. 110 *b*.

P. Richard goes into Gascony and takes La Réole.

Humbertone, Fepsintone, Tibertone, Hervortone, et Lippard, et omnes aliæ novæ forestæ per Angliam sunt deforestatæ. Galfridus de Burgo consecratur in episcopum Helyensem, et Abraham in episcopum Sancti Asaph. Facta est concordia personalis inter Willelmum

Forests deforested.

[1] Sic.

[2] In a different and later hand.

A.D. 1225. Arrangement between the prior and the rector of Bredon. The prior builds a new house. Tibberton church. S. Martin's, Worcester. Tournament. Gold chalice given by W. Briwere. Obituary of the year.

priorem Wygorniæ et Walterum rectorem ecclesiæ de Bredone super decimis agnorum et vellerum et omnibus aliis minutis decimis curiæ de Codestone pro viii. solidis annuis, salvo jure utriusque. Prior ædificavit in Augusto novam domum suam cum appendiciis, et consummavit in Decembri. Dedimus ecclesiam de Tibertone Roberto capellano, decano Wigorniæ, et ecclesiam Sancti Martini Cumano Lombardo procuratori nostro. Nobile torniamentum factum fuit apud Wygorniam; sed episcopus excommunicavit omnes torniatores. Willelmus Briwerre dedit nobis calicem aureum ad pondus quatuor marcarum, nisi propter combustionem vel famem vel necessariam redemptionem non amovendum. Episcopus de Hely quondam abbas Fontanensis, Johanna de Mortuo Mari uxor Willelmi de Bello Campo, Johannes de Newentone monachus Wygornensis, Ricardus decanus Wygorniæ obierunt.

f. 111. Attempt at a composition for the sums paid in the Roman court, which fails. Stoke. Siege of Avignon by Louis VIII. and the legate Romanus.

MCCXXVI. Ex provisione domini Papæ Honorii et curiæ Romanæ missum est per universa regna Christianitatis, ut ab episcopis, abbatibus, prioribus, et ecclesiis cathedralibus conferretur commune cardinalium competens beneficium ecclesiasticum et perpetuum, ad tollendam infamiam cupiditatis ab ecclesia Romana, ita ut deinceps nihil daretur vel acciperetur in curia Romana pro quovis negotio; sed appellantibus regibus contradictum est in Francia et Anglia. Mortuo Reginaldo de Scortegrave firmario, revertitur Stoka in manus camerarii in Martio. Ludovicus rex Franciæ cruce signatur super comitem Tholosanum, et cum legato et infinito exercitu proficiscitur post Pascha obsessurus Aveniun; at[1] frustra consumptis et opibus et opera, detritis etiam copiis suis militaribus, confusus revertitur in Galliam, Civitas autem Aveniun subdidit se domino Papæ sub spe misericordiæ, qui præcepit mœnia dirui. Filius Ludovici coronatur in regem Franciæ die Sancti Andreæ.

Ann. Theok. pp. 68, 69.

[1] *at*] ut, MS.

Ann. Theok. p. 69.

Prior Leministriæ[1] benedicitur in abbatem Radingis. A.D. 1226.
Magister Willelmus Scotus, archidiaconus Wigornensis, eligitur in episcopum Dunholmiæ, sed rex non consensit.
Dedimus ecclesiam de Seggebere Heliæ de Bradewas. Churches of Sedgeberrow and Stoke.
Suscepto Petro de Eport inter fratres Minores, dedimus ecclesiam de Stoke Anketil de Parco. Justiciarii itinerantes venerunt Wygorniam die Veneris ante festum Sancti Nicholai. The justices itinerant at Worcester, Dec. 4.
T[homas] nepos Huberti[2] de Burgo consecratur in episcopum Norwicensem Dominica proxima ante Natale Domini. Willelmus Blesensis episcopus Wigorniæ reddidit nobis situm sartrini nostri ad occidentem ecclesiæ. Ludovicus rex Franciæ, Symon abbas Radingis, Willelmus comes Saresberiæ, Ricardus de Marisco episcopus Dunholmiæ, Bartholomæus monachus Wigorniæ, Teobaldus persona de Seggesbere, Pandulphus episcopus Norwicensis, obierunt. Obituary of the year.

Ann. Theok. p. 69.

MCCXXVII. Hugelinus episcopus Hostiensis cathedram Romanæ ecclesiæ in Quadragesima ascendit, dictus Gregorius. f. 111 *b*. Pope Gregory IX.
Magister Henricus de Saltford, archidiaconus Cantuariensis, die Sancti Marci consecratur in episcopum Rofensem. April 25.
Rex Angliæ Henricus jam adultus tutelam exuit Sabbato post Epiphaniam. Heavy taxation.
Rex grave tallagium fecit super singulos divites cives et burgenses. De viris etiam religiosis concessa fuit ei quintadecima et de clericis sextadecima. Losses to the Crusade by the emperor's delays.
Cruce signati proficiscuntur post Pascha in subsidium Terræ Sanctæ; sed diu et frustra expectata transfretatione imperatoris Alemanniæ Friderici, in tribus portibus fame et intemperie aeris usque ad xl. milia probæ juventutis mortui sunt. Return of P. Richard and Savary deMauleon.
Ricardus frater regis revertitur de Gasconia post Pascha cum Savarico de Malliaco.
Homines de Scepewe, finito termino firmæ suæ in Annunciatione beatæ Mariæ, prorogaverunt firmam suam usque ad octo annos per incrementum xx. solidorum et medietatis proventuum. Lease of Shipston.
Radulfus de Wylentone consummavit capellam beatæ Mariæ in abbathia Sancti S. Mary's chapel, Gloucester, finished.

[1] Adam de Latebar.

[2] *Huberti*] Henrici, MS.

A.D. 1227. Petri Gloucestriæ, et dedit redditum ad sustentationem duorum sacerdotum ibidem in perpetuum divina celebrantium.[1] Willelmus de Maundevile comes Essexiæ obiit in Januario, qui dederat in dotalitium ecclesiæ Wygorniæ redditum c. solidorum.

Truce with France. Rex, datis ii. milibus marcis regi Franciæ, impetravit treugas usque in annum revolutum. Fames magna ita ut quarterium venderetur viii. solidis.

Thunder storms. Item [factum] est tonitruum maguum per totam Angliam in fine Julii, et cecidit grando instar ovi, et

Great floods. fulmine multi perierunt. Inundatio facta fluminum in Decembri et Januario et Februario qualis antea visa non fuit temporibus tunc viventium. Walterus[2] archie-

Various embassies to obtain a wife for the king. piscopus Eboracensis et Walterus[2] episcopus Cardulien-sis profecti sunt in Britanniam Minorem pro filia[3] comitis ducenda regi in uxorem. Item alii missi sunt in Austriam, ut peterent filiam[4] ducis in uxorem. Item missi sunt alii ad regem Galatiæ[5] pro assumenda filia ejus regi in uxorem. Sed omnes infecto negotio redierunt. Honorius Papa in Quadragesima, Hugo de Mortuomari obierunt.

See Shirley's Letters illustrative of the reign of Henry III., i. pp. 295, 252.

f. 112. MCCXXVIII. Ricardus episcopus Saresberiensis trans-

Excommunication of the emperor. fertur in episcopum Dounholmiæ. Gravis discordia orta est inter dominum Papam et imperatorem F[rederi-cum], ita ut dominus Papa excommunicaret imperatorem, quia erat cruce signatus et noluit perficere peregrinationem suam.

Obituary of the year. Stephanus Cantuariensis archiepiscopus, Henricus Dubliniensis, Eustachius Londoniensis, Thomas[6] Elyensis, Thomas abbas Gloucestriæ [obierunt].

Richard Grant archbishop of Canterbury. MCCXXIX. Jerusalem reddita Fretherico imperatori. Magister Ricardus magnus consecratur in archiepi-

Ann. Theok. pp. 72, 73.

[1] See the *Historia Monasterii S. Petri Gloucestriæ* (Hart), i. 27, iii. 279.

[2] *Walterus*] Willelmus, MS.

[3] Iolenta, daughter of Peter Mauclerc.

[4] Margaret, daughter of Leopold VI. of Austria.

[5] Probably intended for Premislas II., king of Bohemia.

[6] Sic for *Galfridus*.

scopum Cantuariensem. Dominus Papa cepit decimam omnium possessionum ecclesiasticarum. Imperator F[rethericus] desponsavit filiam regis Jerusalem et coronatus in Jerusalem. Radulfus abbas Eveshamiæ, Martinus de Pateshulle obierunt. A.D. 1229. Marriage of Frederick II. and Yolande de Brienne.

MCCXXX. Maxima inundatio nivis in Januario. Maxima tempestas inundationis Romæ, unde cives perterriti timore revocaverunt dominum Papam a Perusio. Floods.

Lewelinus, vocato Willelmo de Breusa ad festum Paschale in dolo, suspicans eum adulteratum fuisse cum uxore sua, membris succisis fecit eum suspendi in patibulo, innocentem ut dicebatur et inculpabilem; et castrum suum munitissimum de Boeld solo tenus diruit. William de Braose put f. 112 *b.* to death by Llewellyn, and Builth castle destroyed.

Henricus rex vocatus a comite Britanniæ applicuit in Britanniam exercitu magno in Aprili; et acceptis homagiis a quibusdam magnatibus Pictaviæ, ivit in Gasconiam, et acceptis ibi homagiis rediit in Angliam die Sabbati ante festum Sancti Marci. Radulphus de Mortuomari duxit in uxorem filiam[1] Lewelini, conjugem quondam Reginaldi de Breusa. Henry III. in Britanny; his return, April 20. Marriage of Ralph Mortimer.

Quidam liberæ conditionis de manerio de Kyderminster recuperavit communem pasturam apud Witfeld pertinentem ad manerium de Wluardele coram justiciariis itinerantibus apud Wigorniam in crastino Trinitatis. Composuimus cum quadam femina petente jus in quadam portione terræ Henrici de Knitetone singulis annis quoad vixerit pro iii. cronnis frumenti, et cyrographum inde confectum est coram dictis justiciariis. Imperator reversus a Terra Sancta movit guerram contra dominum Papam, et postea concordati sunt. Pasturage belonging to Wolverley manor.

Thomas prior Eveshamiæ benedicitur in abbatem ejusdem domus ab episcopo Conventrensi. E[lias] thesaurarius Herefordiæ consecratur in episcopum de Landavia. Henricus[2] de Bamton celerarius Cirincestriæ benedicitur apud Wygorniam in abbatem ejusdem do-

[1] Gladuse Duy. (Dugdale's *Baronage*, p. 141.)

[2] *Henricus*] Hugo, Annal. Theok., p. 77.

A.D. 1230. Payment towards the war, and to the Pope. Obituary of the year.

mus die Natalis Domini. Prior dedit domino regi in subsidium guerræ suæ xxiv. marcas. Solvimus itidem domino Papæ pro decima nostra xx. libras. Gilbertus comes Gloucestriæ, Gilbertus de Lacy, Mauricius de Gaunt, Reimundus de Burgo, Walterus[1] abbas Cirincestriæ, Margerie de Say,[2] et alii nobiles obierunt.

Gilbertus de Clare comes Gloucestriæ obiit.

f. 113. Church of Newport assigned to Gloucester for providing wine. Marriage of prince Richard and Isabella of Gloucester. Brecknock and Radnor burnt by the Welsh. Castle Maud fortified.

MCCXXXI. Anselmus nepos Marescalli consecratur apud Cantuariam in episcopum Menevensem. Ecclesia de Novo Burgo assignatur ad inveniendum vinum conventui Gloucestriæ.[3] Item rediit rex de Britannia in Angliam. Ricardus frater regis duxit in uxorem comitissam quondam Gloucestriæ sororem Marescalli. Conflagratis Brewen et Radenovere cum ecclesiis, et facta magna strage laicorum et clericorum a Walensibus, scilicet a Lewelino et complicibus suis, et ob hoc communi consilio episcoporum Angliæ et officialium domini Cantuariensis excommunicatis, et terris eorum ecclesiastico interdicto suppositis, rex firmavit castrum Matildis, quod mutato nomine vocatur Maugre Lewelini. Dicta vero sententia confirmata a domino Papa, denuntiabatur per totam Angliam singulis Dominicis et festis. Episcopus Wintoniæ, comes Cestriæ redierunt in Angliam, captis treugis inter reges Franciæ et[4] Angliæ in tres annos. Mortuo Willelmo Marescallo juniore, rex cinxit R[icardum] Marescallum fratrem ipsius cingulo comitatus Penbrok. Cinxit etiam scilicet filium S[imonis] comitis Montis Fortis cingulo comitatus Leycestriæ.

Truce with France. Richard Marshall made earl of Pembroke. S. de Montfort, earl of Leicester. Harvington and other manors leased.

Tradidimus Herfertone ad firmam hominibus ejusdem villæ usque ad x. annos, Fepsinton hominibus villæ usque ad viii. annos, et dominicum de Pensex[5] Edwino

[1] *Walterus*] Ricardus, Annal. Theok., p. 77.

[2] Daughter of Hugh de Say, widow of Robert Mortimer. *Registrum*, p. 9 *b*.

[3] *Gloucestriæ* is inserted in a different hand. See the *Historia Monasterii S. Petri Gloucestriæ* (Hart), i. p. 28.

[4] MS. inserts *reges*.

[5] See the *Registrum*, pp. 19 *a*–20 *a*.

rotario tantum in vita sua pro tertia garba. Invenie- A.D. 1231.
mus autem ei singulis annis xviii. homines ad metendum. Emimus redditum xv. solidorum apud Penhulle de Thoma de Moniele pro xiv. marcis, et terram quæ fuit Hugonis filii Siwardi apud Bradewas pro xxx. marcis,[1] et dimidiam virgatam terræ apud Wittintone de Ricardo Marmiun pro x. marcis.[2] Defuncto R[icardo] Cantuariensi archiepiscopo prope Reatum, R[adulphus] de Neville episcopus Cicestriæ, cancellarius, postulatur in archiepiscopum. Death of archbishop Richard Grant.

MCCXXXII. Reprobata postulatione cancellarii in archiepiscopum, conventus Cantuariensis elegerunt priorem suum in Martio; et profectus Romam, ad voluntatem et instantiam domini Papæ cessit dictæ electioni. Postea obtenta libera electione, elegerunt magistrum J[ohannem] Blundum theologum; et profectus est Romam. Firma de Alvestone rediit in manus nostras, et tradita fuit custodia domino Eru'.[3] Firma de Seggesbere rediit in manus nostras in inventione Sanctæ Crucis, et tradita fuit custodia Petro celerario. Die Sancti Vitalis facta fuit confœderatio inter abbatem[4] et conventum Westmonasterii et nos, secundum quod continetur in chartis hinc inde confectis. Emimus molendinum de Doddeham[5] cum homagio et servitio cujusdam hominis. Item emimus terram Willelmi de Mauns apud Doddeham.[6] Henricus rex confirmavit nobis situm castri.[7] Item dedit nobis advocationem ecclesiæ de Bremesgrave.[8] Justiciarii itinerantes sederunt apud Conventriam circa festum Sancti Johannis. Justiciarii itinerantes de foresta sederunt apud Wygorniam in crastino Translationis Sancti Thomæ. Rex cepit quadragesimum per totam Angliam tam de viris ecclesiasticis quam sæcularibus. Hubertus[9] de Burgo

f. 113 *b.*
John, prior of Canterbury, elected archbp.
John Blund elected.
Alston and Sedgeberrow.
May 3.
April 28.
A mill and lands at Doddenham bought.
Advowson of Bromsgrove given.
Justices itinerant at Coventry; at Worcester, July 8.
Disgrace

[1] See the *Registrum*, p. 32 *b*.
[2] Ib., p. 53 *b*.
[3] Possibly Richard de Ereuce. *Registrum*, p. 38 *b*.
[4] Richard de Barking.
[5] See the *Registrum*, p. 21 *a*.
[6] Ib., p. 21 *b*.
[7] Ib., pp. 172 *b*, 173 *b*.
[8] Ib., p. 88 *b*.
[9] *Hubertus*] Henricus, MS.

A.D. 1232. of Hubert de Burgh. Abbats of Tewkesbury, justiciarius ignominiose privatus omnibus suis, mancipatur carceri apud Divisas. Rex tenuit Natale apud Wygorniam. Mortuo Petro Teokesburiæ abbate, successit ei R[obertus] prior ejusdem ecclesiæ, et benedicitur Wigorniæ a Willelmo de Bleys episcopo[1] die Pentecostes. Sacrista noster habuit capam ejus de baudeke cum vestimento parvi pretii; et misit conventui xl. solidos pro procuratione sua. Translato abbate de Hayles, Hales ad abbatiam de Wolbek, successit ei R. canonicus ejusdem ecclesiæ, et benedicitur in abbatem apud Wygorniam. Fecit redemptionem pro vestimentis suis, et respexit conventum Wigorniæ pro pitantia xx. solidis. Winchcomb, Mortuo Thoma abbate Winchelcumbæ, successit ei Henricus ejusdem ecclesiæ sacrista, et benedicitur Wygorniæ Dominica *Lætare Jerusalem*. Sacrista habuit capam ejus de pallo cum vestimento; et misit conventui pro procuratione sua xl. solidos. Mortuo M[auricio][2] abbate Alincestriæ, successit ei B[artholomæus] ejusdem ecclesiæ celerarius, et benedicitur Wygorniæ die S. Oswaldi archiepiscopi. Sacrista habuit capam ejus cum vestimento parvi pretii; misit conventui per celerarium suum pro procuratione sua dimidiam marcam.

Alcester, blessed at Worcester. April 15.

f. 114. Reception of the bishop at Great Malvern. MCCXXXIII. Dominica Quinquagesimæ dominus episcopus, sopita controversia inter ipsum et priorem Majoris Malverniæ super subjectione et visitatione, admissus fuit solemniter cum processione apud Malverniam et procuratus. In crastino intravit capitulum et prædicavit causa visitationis.

Solar phenomenon. Die Veneris ebdomadæ Paschæ visa fuerunt signa circa solem ab hora prima usque ad horam nonam, videlicet circuli, unus major et unus minor, procedentes ex circumferentia solis et iris separatim ex utraque parte.

Willelmus de Mapenostere petens jus in terra Willelmi de Mauns, quietum nobis clamavit totum jus quod

---

[1] *de Bleys episcopo*] episcopo de Bleys, MS.

[2] *Mauricio*] Vide Ann. Theok., p. 89.

se habere dicebat. Dominus de Doddeham [1] confirmavit nobis quicquid habemus in Doddeham. xvi. kal. Junii episcopus celebravit synodum. Rex cinxit cingulo militari die Pentecostes comitem Saresberiensem, comitem Bigod, et comitem de Warewico.[2] Maxima inundatio aquarum die Pentecostes. A.D. 1233. Doddenham. Synod at Worcester. Floods on May 22.

Mortuo Willelmo Normanno, manerium de Cliva rediit in usus nostros ante festum Sancti Johannis, et traditur ad firmam hominibus illius villæ, excepto molendino, a festo Sancti Johannis in quinque annos. Cassata electione magistri Johannis Blundi, conventus Cantuariensis elegit magistrum Eadmundum de Abendone. Orta est guerra inter dominum regem et R[icardum] Marescallum propter W[alterum] de Clifford et G[ilbertum] Basset. Mortuo Ricardo abbate Sancti Edmundi, successit ei ejusdem loci prior.[3] Hubertus [4] de Burgo evasit de castello de Divisis et recepit se prope in quandam capellam, a qua extractus censura ecclesiæ restituitur, et inde vi armata per G[ilbertum] Basset ducitur ad Marescallum. Manor of Cleeve let. Edmund of Abingdon abp. of Canterbury. Quarrel of R. Marshall with the king. Escape of Hubert de Burgh.

MCCXXXIV. Permaximum gelu a die Natalis usque post festum Sancti Wlstani, ita quod bladum seminatum pro majori parte deperiit, et subsecuta est caritas magna. Dominica Quadragesimæ dominus episcopus procuratus fuit causa visitationis apud Majorem Malverniam. Dominica *Lætare* magister Eadmundus de Abendone consecratus fuit in archiepiscopum Cantuariæ et insignitus pallio apud Cantuariam. R[icardus] Marescallus comes Penbroc oppressus in bello in Hybernia [5] vigilia Annunciationis a fidelibus regis cui infestus erat, cito post decessit. Mortuo Gilberto abbate de Persora, successit ei Rogerus ejusdem ecclesiæ monachus, et benedicitur in abbatem apud Wygorniam ; f. 114 *b*. Frost to Jan. 19. The bishop at Great Malvern. Consecration of abp. Edmund on Mid-Lent Sunday, April 2. Death of Richard Marshall. Roger abbat of Pershore.

[1] Giles de Berkeley. See the *Registrum*, pp. 21 *a*, 108 a.
[2] Thomas de Newburgh.
[3] Henry.
[4] *Hubertus*] Henricus, MS.
[5] *Hybernia*] hyeme, MS.

A.D. 1234. The king reconciled with H. de Burgh and the brothers of R. Marshall, &c.

sacrista habuit capam et albam; satisfecerunt conventui pro procuratione, scilicet xl. solidis. Rex, procurante archiepiscopo, accepit ad pacem suam Hubertum[1] de Burgo et fratres Marescalli et G[ilbertum] Basset et R[icardum] Suard; et die Pentecostes cinxit G[ilbertum] Marescallum cingulo militari et comitatu de Penbroc apud Wygorniam. Mora rediit in manus nostras.

Removal of Peter des Roches and other of the king's counsellors.

Episcopus Wintoniæ consiliarius, et S[tephanus] de Segrave justiciarius, et P[etrus] de Rivallis thesaurarius amoti valefecerunt curiæ regis. Cedente D[avid] abbate de Bristollis, Willelmus ejusdem ecclesiæ prior ei[2] successit, et benedicitur in abbatem apud Wygorniam: satisfecit sacristæ de alba et capa et conventui de procuratione, scilicet xl. solidis. Emimus residuum terræ Aluredi de Penhulle.[3] De consensu domini episcopi et nostro[4] et magistri Michaelis, salvo jure suo, facta fuit provisio per magistrum Michaelem Grimele et Willelmum de Tintone rectorem ecclesiæ de Kemeseia

S. Helen's, Worcester.

super ecclesia Sanctæ Helenæ; videlicet quod cassata pensione septem marcarum quam præcipere consuevimus, tota jurisdictio dictæ ecclesiæ et capellæ de Cleines, scilicet, citra Sabrinam, residebit in perpetuum penes episcopum; et tota jurisdictio capellæ de Wike et de Wichenforde cum pertinentiis residebit in perpetuum

f. 115.

penes conventum in proprios usus, salvis honestis vicariis.[5] Henricus Foliot Herefordensis episcopus obiit.

MCCXXXV. Emimus partem terræ Aluredi de Penhulle de R. de Sodintone. Willelmus de Cirincestria factus est monachus vigilia Sancti Wlstani. Cepimus molendinum de Sepestone ad firmam usque ad xvi. annos, cyrographo inde confecto. Confirmavimus conventui Alincestriæ possessiones ecclesiæ suæ secundum chartam R[oberti] episcopi, et conventui Winchecumbiæ

Confirmations to the abbeys of Alcester,

---

[1] *Hubertum*] Henricum, MS.
[2] *ei*] et, MS.
[3] See the *Registrum*, p. 81 *b*.
[4] *nostro*] nostra, MS.
[5] See this in the *Registrum*, pp. 36 *b*, 37 *a*.

possessionem viginti solidorum de ecclesia de Blad[in-ton] secundum chartam W[illelmi] episcopi, et conventui de Bordesleia ecclesiam de Terd[ebige] [1] secundum chartam W[illelmi] episcopi. Ysabella soror regis nupsit imperatori Fritherico. Episcopus de consensu capituli contulit sacristariæ ecclesiam de Sudbure, salva vicaria et de eadem per sacristam conventui die anniversario unam marcam. Facta provisione super ecclesiam Sanctæ Helenæ, remansit in usus nostros portio in occidentali parte Sabrinæ et jus præsentandi vicarios ad capellas de Wike et de Wichenforde, et episcopo portio apud Cleines facto ibi vicario, salva decima de dominico albarum sororum, et jus instituendi vicarium apud Sanctam Helenam, excepto redditu civitatis quem assignavit capitulo apud Carnar', cassatis octo marcis quas percipere consuevimus. Justiciarii itinerantes de omnibus placitis sederunt apud Wygorniam circa festum Sancti Kenelmi. Henricus Drugel cepit de nobis molendinum de Doddeham ad feodofirmam pro xxxvii. solidis et ii. denariis annuis. Mortuo Philippo de Muttune, uxor ejus fecit finem priori pro hærede, scilicet pro relevio, garda, et maritagio, pro x. marcis. Dedimus regi xxx. marcas. Henricus de Sauford episcopus Roucestriæ, abbas Sancti Albani,[2] magister Michael rector ecclesiæ Sanctæ Helenæ, obierunt.

A.D. 1235. Winchcomb, and Bordesley. Marriage of princess Isabella to Frederick II. S. Helen's, Worcester. The justices itinerant at Worcester, June 17. f. 115 *b*. Obituary of the year.

MCCXXXVI. Henricus rex duxit in uxorem Alienor filiam comitis Provinciæ, sororem reginæ Franciæ, et eam coronari fecit die depositionis Sancti Wlstani. Mortuo Willelmo de Furnellis,[3] obtenta gratia domini regis super advocatione ecclesiæ de Bremesgrave, Willelmus de Bleys episcopus contulit nobis ecclesiam illam in proprios usus, salva sacristariæ capella de Graftone, et ordinata vicaria admisit vicarium ad præsentationem nostram. Confirmavimus canonicis de Keynesham c.

Marriage of Henry III. and Eleanor of Provence. Her coronation, Jan. 19. Bromsgrove church. Confirmations to

[1] Tardebigge.
[2] William de Trumpington.
[3] Parson of Bromsgrove; see the *Registrum*, p. 88 *b*.

A.D. 1236. solidos de ecclesia Sanctæ Wereburgæ Bristollis. Confirmavimus monialibus de Uske capellam. Confirmavimus monachis de Malvernia Majori decimas de dominico suo apud Malverniam et apud Poywik. Walterus de Bello Campo obiit die Sancti Guthlaci. Mortuo Willelmo de Bleys episcopo xv. kal. Septembris, impetrata licentia a domino rege, elegimus nobis in episcopum magistrum Walterum de Cantulupo iii. kal. Septembris; confirmatur xii. kal. Octobris. Thomas de Blunville episcopus Norwicensis obiit. Mortuo Thoma abbate Eveshamiæ, successit ei Ricardus prior de Hurlege. Comes Gloucestriæ duxit in uxorem filiam Huberti de Burgo comitis Cantiæ. Contulimus ecclesiam Sancti Andreæ Ricardo de Coventre clerico electi.[1] Willelmus de Bello Campo fecit homagium episcopo; et tenebatur ei pro relevio in lxxv. libris, quas legavit fabricæ ecclesiæ. Legavit insuper cc. libras.

Keynsham, Usk, Great Malvern.

Death of W. Beauchamp April 11, and Bp. W. de Bleys.

Walter de Cantelupe bishop of Worcester.

f. 116.

Marriage of R. de Clare and Margaret de Burgh.

MCCXXXVII. Henricus rex communi decreto regni obtinuit quod vicesima de tota Anglia, scilicet de instauris et blado, confereretur ei in festo Sancti Michaelis. Confirmavimus abbati et conventui Radingis ecclesiam de Rugintune. Emimus molendinum de Sepwestone, item medietatem prati de Doddeham; item virgatam apud Clivam. Tradidimus molendinum de Cliva filio Thomæ molendinarii, tantum in vita sua, pro quatuor marcis annuis. Walterus de Cantilupo Wygornensis electus ordinatur a domino Papa in diaconum Viterbii ii. non. Aprilis, et in presbyterum xiv. kal. Maii, et consecratur ab eodem v. non. Maii, et, præsentibus rege et regina Angliæ, et regina Scotiæ, et legato[2] et domino Cantuariensi et cæteris regni magnatibus, intronizatur iii. id. Octobris. Contulimus Mathæo de Cantilupo ecclesiam de Croppethorne, et magistro G. de Persora ecclesiam de Herfertone, et magistro Thomæ

Grant of a twentieth to the king.

Church of Rowington.

Cleeve mill leased out.

Consecration, &c., of W. de Cantelupe.

[1] *i.e.*, clerk of Walter de Cantelupe. [2] Otho.

de Johannestone ecclesiam de Stoke. Legatus celebravit concilium in octabis Sancti Martini, in quo privavit beneficiis ecclesiasticis eos qui successerunt patribus immediate. Esus carnium interdictus est monachis, salva constitutione regulæ. A.D. 1237. Council held in S. Paul's by the legate. f. 116 *b*.

Episcopus visitavit Majorem Malverniam et cæteras domos religiosas episcopatus, et correxit corrigenda. Concessimus magistro Hamelino singulis annis xii. marcas, donec provisum ei fuerit in ecclesiastico beneficio. Ricardus episcopus Dunholmiæ et Ricardus [1] comes Cestriæ et Robertus de Bathonia obierunt. Visitation of Great Malvern. Obituary of the year.

MCCXXXVIII. Ex mandato domini Papæ unanimi consensu domini Walteri [de] Cantilupo episcopi Wygorniæ et domini A[lexandri] Conventriæ et Lichesfeldiæ episcopi, facta fuit limitatio inter episcopatus, scilicet Wygornensem et Conventrensem; ita quod tota villa de Duddeleia cum ecclesiis et earum pertinentiis lege diœcesana pertinebit ad episcopum Wygorniæ; situs vero castri ejusdem villæ et cella monachorum cum pertinentiis, scilicet in comitatu Staffordiæ, pertinebit ad episcopum Conventrensem. Emimus pratum de Hamptone prope Alvestone de domino R[oberto] de Cloptone pro xii. marcis et pro annuo redditu quatuor solidorum.[2] Solvimus domino regi pro tricesima prioratus. Dominus legatus legitimavit clericos illegitimos. Magna dissentio inter dominum legatum et clerum Oxoniæ. Conventus Roffecestrensis obtinuit nomine possessionis in causa electionis contra dominum Cantuariensem.[3] Eminus boscum de Croule pro xxxi. marcis.[4] Dominus Walterus de Cantilupo episcopus movit placitum contra Petrum de Salso Marisco de villa de Uptone, et contra Johannem de Ruhale de tenemento de Ruhale, et contra R. de Colewike et contra G. de Hambyre de tenemento suo apud Hambyre, et contra dominum R[obertum] Gurnay de villa Arrangement with respect to Dudley. Hampton meadow. Disturbance between the legate and the Oxford clergy. Crowle wood. Actions of the bishop against P. Saltmarsh and others.

[1] Sic, an error for *Johannes*.

[2] See the *Registrum*, p. 80 *b*.

[3] See the Annal. Eccl. Roffensis. *Anglia Sacra*, i. pp. 348, 349.

[4] See the *Registrum*, p. 55 *b*.

A.D. 1238. f. 117. de Redewich. Et dominus episcopus iterum visitavit Majorem Malverniam, et correxit corrigenda. Dominus Symon de Monte Forti duxit in uxorem sororem domini regis, quæ peperit ei filium. Dedimus ecclesiam de Alvithchirche magistro A. P[etrus] Wintoniensis et A[lexander] Conventrensis episcopi obierunt.

Marriage of S. de Montfort.

Church of Alvechurch.

S. Clement's, Worcester.

MCCXXXIX. Dedimus ecclesiam Sancti Clementis magistro R. de Coderuge. Willelmus de Raleger consecratur in episcopum Norwicensem. Eclipsis solis apparuit iii. non Junii. Magistro Mathæo de Grimeleye privato beneficio, auctoritate concilii,[1] contulimus capellas de Grimeleye et de Hallawe R. tunc decano Wygorniæ. Episcopus dedicavit conventuales ecclesias de Majori Malvernia, de Winchecumba, de Alencestria, de Theokesburia, de Glovernia, et de Persora. Emimus molendinum de Alveston.

Eclipse.

Dedication of several conventual churches.

Birth of prince Edward.

Himbledon church.

Regina peperit Edwardum filium suum primogenitum xv. kal. Julii. Contulimus ecclesiam de Humeltone R. nepoti magistri G. de Glovernia.

Visitation of Glouces-ter.

Dominus episcopus visitavit conventum Gloucestriæ; et mota quæstione super visitatione singulari, recognitum fuit a conventu in capitulo coram sæcularibus, quod ex officio suo singularem potuit facere inquisitionem. Mota quæstione versus dominum Petrum de Salso Marisco super manerio de Uptone, dominus episcopus obtinuit coram justiciariis de Banco compositione amicabili annuum redditum c. solidorum, et advocationem ecclesiæ, et quoddam pratum et duas mansuras apud Uptone, et servitium dimidii militis de residuo incremento de Uptone remanente domino P[etro]. R[adulphus] de Maydenestone, episcopus Herefordiæ, transtulit se ad ordinem fratrum Minorum. Dominus W[illelmus] de Cantilupo, pater domini episcopi, obiit.

The bishop's suit with P. Saltmarsh.

Death of the bishop's father.

Henricus de Hastinges.[2] Eo quoque anno venit Otto legatus in Angliam, qui statuit multa salu-

[1] *i.e.*, of London. See p. 429. He was deprived as succeeding his father immediately.

[2] Sic. The whole of this, to the end of the year, is in a different and smaller hand.

bria [ad] ecclesiæ utilitatem. Quo per Oxoniam transeunte, magnus conflictus factus est inter scholares et quosdam de familia sua; ita ut uno suorum interfecto, ipse Ottobonus[1] in turri ecclesiæ de Oseneye usque ad vesperam obsessus sit, et vix per multos de regiis ministris ab Abendone venientes liberari posset. A.D. 1239. Riots of the Oxford scholars against the legate Otho.

Matt. Par. p. 470. Iccirco usque Walinforde adductus malefactores illos excommunicavit, studium Universitatis suspendit, donec abbas et canonici de Oseneya una cum magistris Oxoniæ regentibus, discalciati et discincti per mediam Londoniam incedentes ad hospitium legati, veniam vix haberent. At Wallingford he excommunicates the offenders. Their pardon.

Eodem anno quidam pseudo-clericus infatuatum se simulans, secreta regiæ curiæ exploravit, cameram regis Henrici apud Wodestoke per fenestram ingressus est ut regem interficeret, sed ad clamorem cujusdam sanctæ mulieris[2] interceptus est et apud Conventriam distractus. Attempt to murder the king at Woodstock.

MCCXL. Dominus episcopus obtinuit nundinas a domino rege apud Blockele per v. dies, et apud Stratford per iv., et apud Alvicherche per iii., et mercatum apud Alvichirche feria quarta. Cometa visa est in Februario. Justiciarii de foresta sederunt apud Wygorniam per xv. posteriores dies Februarii. Perambulatio facta est de communi consensu prioris et conventus et Johannis Biset, et limitatio circa facta super bruera inter Wluardele et Kedermenistre. Cepimus Horsleye ad firmam usque ad viginti annos, pacatis quinquaginta marcis præ manibus. Rex fecit omnes liberos a xii. annis et supra jurare fidelitatem Edwardo filio suo, salva sibi fidelitate. Mortuo Lewelino principe Walliæ, David filius ejus et majores Walliæ fecerunt homagium regi. Comes Ricardus frater regis, mortua comitissa quondam Gloucestriæ uxore sua, profectus est Jerusalem cum multitudine cruce-signatorum. Fairs and market obtained by the bishop of Worcester. Boundary between Wolverley and Kidderminster. Homage sworn to prince Edward. Crusade of Richard of Cornwall.

Dedimus ecclesiam Sancti Andreæ Sampsoni, et eccle-

---

[1] Sic.

[2] Margaret Biseth. Matt. Par. p. 474.

A.D. 1240. siam Sancti Swithuni Johanni capellano. Episcopus celebravit synodum die Sanctæ Annæ. Dedimus ecclesiam de Yccumbe W. de Scordiche. Episcopus contulit eleemosynariæ Wygorniæ de eadem ecclesia annuum redditum trium marcarum, sicut charta ipsius testatur.[1] Confirmavit etiam decimas et pensiones nostras et decimas sacristariæ. Regina peperit filiam Margaretam. Dedimus Papæ septies viginti marcas. Item solvimus pro pœna expensas. Henricus de Pateshulle consecratur in episcopum Conventrensem. Tam conventuales quam parochiales ecclesiæ dederunt subsidium Papæ. Dominus Wigornensis consecravit episcopum Herefordensem. E[dmundus] Cantuariensis archiepiscopus, et de Landaf episcopus,[2] et Warrennæ[3] et Lincolniæ[4] comites, obierunt.

Synod in Worcester, July 26. Icomb.

Birth of princess Margaret. f. 118.

Obituary of the year.

Celestine IV. Cælestinus[5] quartus post Gregorium nonum sedit Papa mense uno, et vacavit sedes per annum, post quem successit Innocentius quartus, qui se[dit] annis xi., mensibus sex. Ablata est in Franciam corona spinea Salvatoris. Ottobonus[6] recedens ab Anglia captus est in mari ab hominibus imperatoris.

Innocent IV.

The crown of thorns.

The bishop and R. de Gurnay reconciled. MCCXLI. Pacificati sunt episcopus [et] R[obertus] de Gurnay, ita quod molendinum de Redwik remanet episcopo et præterea annuus redditus x. librarum. Hæredes R[adulphi] de Wiletune pacem fecerunt cum episcopo, solvendo ei annuatim quinque marcas. Legatus et Wigornensis episcopus et alii, vocati ad concilium Romanum, transfretaverunt. Magnificavit Dominus Sanctum Edmundum archiepiscopum Cantuariæ in miraculis tam apud Katebi quam apud Pontiniacum. Magister N[icolas] de Farneham consecratur in episcopum Dunholmensem. Justiciarii itinerantes sederunt apud Wygorniam post octabas Paschæ. Fecimus pacem

The legate and bishop go to Rome.

Miracles of S. Edmund.

Justices itinerant at Worcester.

[1] See the *Registrum*, p. 104 *b*.
[2] Elias de Radnor.
[3] William de Warren.
[4] John de Laci.
[5] From this word to the end of the year is in a different hand.
[6] Sic.

cum persona et liberis de Neweham de assarto Cornwode; item cum fratribus Sancti Wlstani super decimis de Cheddeswich, ita quod solvent inde nobis annuatim [ ].[1] Emimus tertiam partem terræ Thomæ Ruppe de Herfertone[2] pro xliv. marcis. Tres legati et multi alii prælati capti incarcerantur ab imperatore. Ricardus frater regis cepit treugas cum Sarracenis ad decem annos, redditis ei omnibus esclavis et omnibus terris qui fuerunt Christianorum. Rex duxit exercitum apud Ruthelanum, cui majores Walenses se subdiderunt; et David nepos ejus exclusus ab exercitu regis a Snaudonia subdidit se misericordiæ regis de vita et membris et de terreno honore. Reddidit etiam regi Griffinum fratrem suum, qui subdidit se misericordiæ regis. Omnes marchiones recuperaverunt terras suas in Wallia. Die Sanctæ Fidis circa horam sextam apparuit eclipsis solis.

A.D. 1241. Arrangement with S. Wulstan's hospital, Worcester. Truce for ten years with the Saracens by Richard of Cornwall. Submission of the Welsh. Eclipse on Oct. 6. f. 118 *b*.

Comes Marescallus,[3] soror Arthuris,[4] comitissa Herefordiæ,[5] G[ilbertus] Basset, J[ohannes] Biset, obierunt. In octavis Assumptionis mortuo G[regorio] Papa, successit Cælestinus, et elapsis xvii. diebus, obiit.

Obituary of the year.

MCCXLII. Comes Ricardus et dominus episcopus applicuerunt in Angliam. Dedimus domino regi in subsidium transfretationis in Gasconiam xx. libras argenti. Episcopus visitavit conventum Gloucestriæ; et facta singulari examinatione, correxit corrigenda; unde prior et quidam alii amoti fuerunt. Visitavit etiam conventum Sancti Augustini Bristollis; et Willelmo abbate cedente, successit camerarius de Keynesham,[6] benedictus apud Wygorniam; satisfecit conventui de procuratione et sacristæ de capa cum vestimento. Visitavit et alias domos religiosas. Mortuo Hugone

Return of Richard of Cornwall and Bishop W. de Cantelupe. Visitation of the abbeys of St. Peter's, Gloucester, and St. Augustine's, Bristol.

[1] There is a blank left for the amount.

[2] See the *Registrum*, pp. 63*a*, 63*b*.

[3] Gilbert Marshall, earl of Pembroke.

[4] *i.e.*, Eleanor of Britanny, daughter of Geoffrey.

[5] Maud, wife of Humphrey de Bohun, earl of Hereford.

[6] William Long.

A.D. 1242. de Cliva, recepimus herietum ejus; cepimus ad firmam de uxore[1] ejus dimidiam virgatam terræ cum pertinentiis usque ad xiv. annos. Mortuo Ricardo de Sanford, Henricus hæres ejus fecit homagium priori, et solvit de relevio xvii. solidos et xxx. stikas anguillarum.[2]

Ordination at S. Oswald's, Gloucester.

Episcopus celebravit ordines apud Sanctum Oswaldum Gloucestriæ. Contulimus Michaeli ecclesiam de Croppethorne, et D. vicariam ejusdem, et R. de Coderugge capellas de Grimeleye et de Hallawe, et A. ecclesiam Sancti Clementis. Mortuo Thoma priore Malverniæ Majoris, episcopus vacante prioratu habuit inde custodiam; et facta examinatione super electione J[ohannis] succedentis coram abbate[3] et conventu Winchecumbæ, confirmavit eum; et per officialem episcopi installatur, facta episcopo canonica obedientia, abbate Westmonasterii[4] se opponente. Tradidimus ad firmam villanis dominicum de Codestone usque ad xv. annos.[5] Mortuo W[illelmo] priore successit R[icardus] sacrista vigilia Sancti Edmundi. Jocelinus[6] episcopus Bathoniæ et Thomas comes Warewike obierunt.

John de Worcester prior of Great Malvern.

f. 119.

Richard de Condicote made prior of Worcester, Nov. 19.

Innocentius[7] quartus post Cælestinum sedit Papa annis ix. mensibus vi., qui vacuas cardinalium sedes honestis replevit personis, fratrem Hugonem de ordine Prædicatorum instituit cardinalem, qui totam Bibliam postillavit et magnas super Bibliam concordantias compilavit. Iste Papa apud Lugdunum Galliæ concilium celebravit, in quo Sanctum Edmundum Cantuariensem septimo defunctionis sui anno canonizavit, rebellem imperatorem Fredericum deponendum decrevit.

Innocent IV.

Hugh of S. Caro.

Canonization of S. Edmund at Lyons.

MCCXLIII. Auditum est tonitruum prima die Martii ante prandium. Luna existente xv., apparuit eclipsis circa mediam noctem. Emimus terram Willelmi de

Eclipse of the moon.

---

[1] Olive de Clive. See the *Registrum*, p. 158 *a* seqq.

[2] Id., p. 87 *b*.

[3] Henry de Tudintone.

[4] Richard de Barking.

[5] See the *Registrum*, pp. 103 *a*, 103 *b*.

[6] *Jocelinus*] Johannes, MS.

[7] From here to the end of the year is in a different and later hand.

Bodeham apud Wluardele. Emimus virgatam de magistro J. apud Alvestone. Dedimus R. vicariam de Cliva et P. capellano capellam Sancti Clementis. Treugæ captæ fuerunt inter reges in quinque annos. Mortuo W[illelmo] archidiacono Wigornensi, successit Vincentius, installatus per suppriorem vice prioris. Regina peperit filiam in Gasconia. Cum sedes Romana vacasset per annum et circiter per octo menses, Senebaldus dictus Innocentius quartus Papatum suscepit, Dominica post festum Sancti Johannis Baptistæ. Rex rediit de Gasconia circa [festum] Sancti Michaelis.

A.D. 1243. Cleeve and S. Clement's, Worcester. Birth of princess Beatrice. Pope Innocent IV.

Mortuo H[enrico] abbate Gloucestriæ, successit W[alterus] prior ejusdem loci, qui die quo installari debuit, morte præventus decessit; cui successit Johannes præcentor ejusdem loci. Sacrista percepit albam et capam, tam pro W[altero] non installato quam pro Johanne installato; satisfactum fuit conventui de procurationibus. W[illelmus] de Raleger episcopus Norwicensis transfertur per dominum Papam in episcopum Wintoniensem. Bonefacius avunculus reginæ confirmatur in archiepiscopum Cantuariæ. Eleemosinarius cepit terram de Tymberdene ad firmam usque ad quinquaginta annos.[1] Comes Ricardus frater regis duxit in uxorem sororem reginæ. Prior dedit regi unam cuppam et reginæ alteram. Thomas monachus Eveshamiæ eligitur in abbatem ejusdem domus.

Abbats of Gloucester. W. de Raleigh bp. of Winchester. Boniface archbishop of Canterbury. Marriage of Richard of Cornwall and Sanchia. f. 119 *b*.

MCCXLIV. Emimus terram Symonis de Solers apud Doddeham;[2] concessimus W. Bidun ad petitionem domini regis annuam pensionem ii. marcarum, donec providerimus ei in ecclesiastico beneficio. Confirmavimus compositionem inter episcopum et J[ohannem] Poer, super escambio terrarum apud Fladebure et Wicheneford. Dedimus W. capellano vicariam de Wicheneford. Emimus de Alexandro Dabetoht brueram juxta Tibertone pro x. marcis. Dominus Papa

Land in Doddenham bought. Exchange in Fladbury and Wichenford.

[1] See the *Registrum*, p. 105 *a*.

[2] Id. p. 21 *b*.

A.D. 1244. dedit magistrum R[ogerum] de Sarum in episcopum Bathoniæ propter dissensionem inter capitula Bathoniæ et Wellarum. Magister W[alterus] eligitur in episcopum Northwicensem. [Fulco][1] Basset consecratur in episcopum Londoniensem. Thomas monachus Eveshamiæ benedicitur in abbatem ejusdem loci. Electus Cantuariensis ordinatur in presbyterum ab episcopo. Cantuariensis electus dedit magistro Ricardo de Wichio auctoritate concilii episcopatum Cicestriæ, rege contra appellante. Gravis guerra inter Walenses et Marchisos. R[adulphus] de Nevile cancellarius, episcopus Cicestriæ, obiit.

New bishops.

Boniface ordained by bishop W. de Cantelupe.

Death of Ralph Nevile.

f. 120. MCCXLV. Bonefacius avunculus reginæ consecratur a domino Papa in archiepiscopum Cantuariensem, Dominica post Epiphaniam. Magister Ricardus de Wichio, cui dominus Cantuariensis contulerat episcopatum Cicestriæ rege reclamante, cassata vitiosa electione R[oberti] Passelewe, consecratur a domino Papa, Dominica post Cineres. Dominus rex petiit auxilium a domibus religiosis per Angliam ad maritandam filiam suam primogenitam,[2] cui dedimus c. solidos et cuppam argenteam pretii. In crastino Sancti Augustini Cantuariensis, M[auricius] archidiaconus Gloucestriæ sententialiter, culpis suis exigentibus, auctoritate domini episcopi privatus est omni officio et beneficio. Tum[3] archidiaconatus collatus est ab episcopo magistro W[illelmo] Lupo, et ecclesia de Stratford magistro N. de Widebroc. Dominus episcopus iturus ad concilium transfretavit in vigilia Ascensionis. Dominus Papa celebravit concilium apud Lugdunum, et die Sancti Kenelmi degradavit imperatorem, præsentibus episcopis. Dominus Papa consecravit et dedit magistrum R[ogerum] decanum Lincolniæ in episcopum Conventrensem. Dominus rex duxit exercitum in Walliam, et firmavit castrum apud Gannon, et vastavit penitus Angleseyam,

Consecration of Boniface and R. de la Wyche.

The archdeacon of Gloucester deprived, May 27.

Council of Lyons, and degradation of the emperor, July 17.

Welsh expedition.

[1] *Fulco*] G., MS.
[2] Margaret.
[3] *tum*] tam, MS.

et rediit circa festum Omnium Sanctorum. Walterus Marescallus, comes de Penbroc, obiit ante Adventum, et Ansel frater ejus, antequam in saisina esset dicti honoris, ante Natale. Aernalis camerarius obiit. Emimus terram Feliciæ filiabus Feliciæ apud Thedintone. Regina peperit Edmundum in Januario. A.D. 1245. Deaths of Walter and Anselm Marshall. Birth of prince Edmund.

Apud Theoletum Hispaniæ dum quidam Judæus in horto suo pro vinea amplianda foderet, lapidem invenit ex omni parte integrum, in cujus medio reperit librum ad quantitatem Psalterii cum foliis ligneis, Hebraice, Latine, conscriptum, de triplici mundo ab Adam usque ad Antichristum loquentem, proprietates hominum exprimentem, principiumque tertii mundi in Christo ponentem in hunc modum: *In tertio mundo Filius Dei nascetur ex Virgine Maria, qui pro salute hominum mortem patietur.* Hoc legens Judæus statim baptizatus est.[1] Legend of a Jew at Toledo.

MCCXLVI. David princeps Walliæ obiit prima die Quadragesimæ; successerunt ei filii[2] Griffini primogeniti fratris sui. Rex tenuit magnum Parliamentum Londoniis, in crastino Dominicæ *Lætare Jerusalem*, super multis articulis regnum contingentibus; et post Annunciationem concessit episcopo Conventrensi maneria episcopatus, et missum est ad curiam Papæ pro dictis articulis. Dominus rex admisit in gratiam suam episcopum Cicestrensem, et restituit ei temporalia. Facta est distributio divisionis hæredibus Marescalli in octavis Sancti Johannis Baptistæ. Dominus W[alterus] rediit a transmarinis apud Wigorniam die Sancti Jacobi. Dominus Carleonensis transtulit se ad ordinem Prædicatorum. Incepta est abbatia apud Hayles. Comitatus Wygorniæ amerciatus fuit super xl. marcis pro falso judicio, et judicatum fuit a justitiariis de Banco quod hundredum de Oswaldeslawe non debet adjuvare ad hujusmodi amerciamentum. f. 120 *b*. Death of David of Wales. Parliament in London on March 19. Return of the bishop. The county of Worcester fined.

[1] This paragraph is in a different hand.

[2] Owen and Llewellyn. Ann. Camb., p. 85.

A.D 1247. f. 121. Earthquake, and subsequent famine.

MCCXLVII. Molendinum de Mulderham[1] cessit perpetuo in usus nostros in Purificationem. Terræmotus factus est generalis decima die Martii contra horam diei nonam, et subsecuta est fames magna. Duo fratres filii Griffini Walensis pacificati sunt cum rege, tota Wallia citra Abercunwey cedente in usus regis, Snaudonia et Angleseia in usus eorum.

f. 121. Division of Wales between Henry III. and Owen and Llewellyn.

Mortuo R[oberto] episcopo Saresberiensi, successit ei W[illelmus] de Eboraco. Cedente H[enrico] de Winchecumba, successit J[ohannes] celerarius ejusdem domus, et benedicitur in abbatem apud Wygorniam a domino episcopo Herefordensi ad mandatum domini episcopi Wygornensis; sacrista recepit albam et capam cum vestimento. Abbas solvit conventui xl. solidos pro procuratione. Dedimus capellas de Doddeham et Knithwike W. clerico. Dedimus in subsidium domini Papæ. Patriarcha Jerosolimitanus[2] misit domino regi de sanguine quem Christus effundit in cruce. Nova moneta circa festum Omnium Sanctorum. Justiciarii itinerantes de foresta sederunt apud Wygorniam a die Sancti Martini usque ad festum Sancti Nicholai. Jus patronatus ecclesiæ de Haleford cessit in perpetuam jurisdictionem Wygornensis episcopi de consensu prioris[3] et conventus de Kenilworth. Episcopus Menevensis, de Sancto Asaph, et Robertus de Bathonia obierunt.

Chapels of Doddenham and Knightwick.

Justices itinerant at Worcester from Nov. 11 to Dec. 6.

Patronage of Halford church.

Obituary of the year.

MCCXLVIII. Dedimus in subsidium domini Papæ. Dominus Cantuariensis ex indulgentia domini Papæ suscepit fructus primi anni cujuslibet ecclesiæ vacantis. Cum Frethericus imperator degradatus obsedisset civitatem Parmum, proditorie debellatus est a civibus ipso absente, et villa Victoria dicta, quam ædificaverat, solo tenus diruta, et bulla imperii et signa Siciliæ et Apuliæ regnorum auctentica capta sunt, et strages

Defeat of Frederick II., and destruction of Victoria.

f. 121 *b*.

[1] See the *Registrum*, pp. 152 *a*, 152 *b*.

[2] Robert, previously bishop of Nantes.

[3] David.

exercitus sui facta est magna. Rex Francorum iter arripuit versus Terram Sanctam. Dedimus capellam de Tyburtone Willelmo de Lega, et capellas de Doddeham et de Knithintone[1] W. capellano, ita quod singulis capellis singulos inveniet capellanos. Formata est pax inter episcopum et abbatem Eveshamiæ et ejusdem loci conventum post Conceptionem Sanctæ Mariæ. Decimo kal. Januarii, luna quarta, factus est terræmotus circa horam sextam. Magister Thomas Walensis factus est episcopus Menevensis. Magister Willelmus de Buttone factus est episcopus Bathoniensis.

A.D. 1248. Crusade of S. Louis. Presentations. Peace between the abbat (Thomas) and convent of Evesham and the bishop.

MCCXLIX. Damieta civitas in Ægypto munitissima capta est a rege Franciæ cum exercitu Christiano gratia divina Dominica post octabas Pentecostes. Justiciarii itinerantes sederunt apud Wigorniam ab octavis Epiphaniæ usque ad festum Sanctæ Scolasticæ, scilicet Rogerus de Thurkilby, Gilebertus de Prestone, magister Symon de Waltone, Johannes de Cobeham. Dedimus in subsidium domini regis xv. marcas. Dominus Wigornensis consecravit episcopum de Sancto Asaph,[2] assistentibus sibi de Bangor[3] et de Mithe[4] episcopis. W. de Braci quietam clamavit communam de Tiburtone; terra Chiturling de Hynewike[5] et terra Rugge de Bradewas[6] et terra Thomæ de Tyburtone cesserunt in perpetuos usus nostros. Contulimus ecclesiam de Seggesbere W. clerico, et capellam de Tyburtone W[illelmo] capellano. Orta est discordia inter dominum episcopum et W[illelmum] de Bello Campo propter vetitum namium et captionem carrucarum et averiorum ejusdem episcopi contra libertates ecclesiæ.

Capture of Damietta by S. Louis, June 6. Justices itinerant at Worcester from Jan. 13 to Feb. 10. Quarrel between the bishop and Beauchamp f. 122.

MCCL. Dominica *Lætare Jerusalem* rex cruce signatus fuit. Dedimus capellam de Tibritone Willelmo capellano. Dissentio inter episcopum et nos super

March 6.

---

[1] *i.e.* Knightwick.
[2] Anian.
[3] Richard.
[4] Richard de la Corner.
[5] See the *Registrum*, p. 52 *a*.
[6] Id. p. 33 *a*.

A.D. 1250. quibusdam articulis hundredi de Oswaldeslawe. xv. kal. Junii episcopus transfretavit iturus Lugdunum[1] contra W[illelmum] de Bello Campo. Magister W. de Poywike remansit de consilio nostro pro x. marcis. Secundo kal. Julii mane factus fuit terræ motus. Circa quindenam Paschæ cum rex Franciæ cum exercitu Christiano strenue debellasset Saracenos, in crastino invaluerunt Sarraceni, ita quod vix aliqui de exercitu Christiano remanserunt, excepto rege et qui cum eo remanserant. In quo conflictu cecidit comes Salesburiensis,[2] qui viriliter se habuit in illo congressu, et submerso fratre regis Franciæ[3] præ timore cum multis aliis, rex Franciæ qui ab tunc erat[4] vere captivus cum suis reddidit se Sarracenis captivum, pro quo reddita fuit Damieta, datis insuper pro ipsius redemptione lx. milibus librarum auri. Mare circa festum Sancti Michaelis adeo superabundavit quod ædificia diruit et asportavit, et homines et bestias submersit.

The bishop goes to Lyons against W. de Beauchamp.

Earthquake.

Defeat and captivity of S. Louis.

Loss of Damietta.

Inundation on Sept. 29.

Sentence against W. de Beauchamp. f. 122 *b.*

Sententia lata fuit pro episcopo in curia Romana apud Lugdunum contra Willelmum de Bello Campo super excommunicatione, quam dictus episcopus in ipsum tulit pro violentia ab illo illata contra libertatem hundredi de Oswaldeslawe. Fredericus imperator degradatus obiit die Sanctæ Luciæ.

Death of Frederick II., Dec. 13.

MCCLI. Mortuo R[ogero] abbate Persoræ, successit ei Eler monachus de Feskam. Willelmus de Cantilupo frater domini episcopi obiit. Dominus episcopus rediit a curia Romana, susceptus cum processione die Sancti Dunstani. Horribilis tempestas tonitrui et fulguris fuit nocte sequente diem Assumptionis. Willelmus de Bello Campo [et] excommunicati sui absoluti fuerant ab episcopo in forma ecclesiæ, rege et magnatibus regni præsentibus, die Sancti Edwardi. Rex admisit episcopum in gratiam suam. Ecclesia de Heyles dedicata fuit ab episcopo et aliis, quarta die

Return of the bishop, May 19.

Storm on Aug. 15.

Absolution of W. Beauchamp.

Dedication of Hayles, Nov. 5.

---

[1] *Lugdunum*] Londoñ., MS.

[2] William Longuespée.

[3] Robert, count of Artois.

[4] *ab tunc erat*] tunc ab erat, MS.

post festum Omnium Sanctorum. Margareta filia regis Henrici nupsit filio regis Scotiæ apud Eboracum in crastino Natalis Domini cum solemnitate maxima. A.D. 1252. Marriage of princess Margaret and Alexander of Scotland, Dec. 26.

MCCLII. Dominus Cantuariensis obtinuit a domino Papa, quod possit visitare singula capitula tam religiosorum quam canonicorum sæcularium cum procurationibus. Postea impetratum fuit a domino Papa de communi consilio prælatorum et cleri, quod procurationes taxatæ fuerunt. Dominus rex dedit Edwardo primogenito suo Gasconiam, recepto inde homagio suo. Archiepiscopus Burdegalensis[1] et plures magnatum Gasconiæ fecerunt inde homagium Edwardo. Maxima siccitas et diutina fuit hoc anno, et pro defectu fere cujuslibet annonæ et herbagii subsecuta est caritas et præcipue de tramesio. f. 123. Right of visitation of the archbishop of Canterbury. Gascony given to prince Edward.

Dedimus vicariam capellæ de Wicheneforde Petro capellano, et capellam Sancti Clementis de Wygornia J. capellano. Mortuo Ricardo de Condicote priore die Sancti Michaelis, successit ei Thomas, installatus die Omnium Sanctorum, qui officio supprioris xxxii. annis et amplius functus fuit. Custodia prioratus medio tempore remansit integre et absolute tam in interioribus quam exterioribus in manus supprioris et cellerarii; rege Henrico proferente sententiam, quod custodia prioratus non ad ipsum pertinet in tempore vacationis. Dedimus capellam de Herfertone Sampsoni de Bremesgrave. Death of prior R. de Condicote. Thomas prior.

Quidam dictus prior Campaniæ, procurator domini Herfordensis, occisus fuit in capella beatæ Mariæ Magdalenæ Herfordiæ prope altare inter celebrationem missæ post *Sanctus*. Dedimus capellas de Dodeham et Knithwyke G. capellano. Murder in Hereford cathedral.

MCCLIII. Dominus episcopus recuperavit a domino rege seisinam de vetito namio.[2] Dedimus pro taxatione carucarum et reddituum nostrorum in subsidium tallagii domini Papæ, sicut cæteri religiosi et clerici, Taxes paid to the Pope by the priory.

[1] Gerald de Mulemort.

[2] See this in the *Registrum*, p. 162*b*.

A.D. 1253. plusquam xvii. marcas. Maximus defectus annonæ hoc anno. Dedimus domino regi in subsidium transfreta-
f. 123 *b*. tionis in Gasconiam xl. marcas, Dominica ante festum Sancti Johannis Baptistæ, qui transfretavit in Augusto.
Mills let on lease. Tradidimus ad perpetuam firmam molendinum de Muldeham et molendinum fullonum apud Wluardele et molendinum fullonum apud Bradewas. Schepestone, Cliva, Fepsintone, transacta firma, cesserunt in usus
Stoke church. nostros. Mortuo Thoma archidiacono Gloucestriæ, rectore ecclesiæ de Stoke, dedimus eandem magistro
Deaths of S. Richard and Grosseteste. Symoni de Waltone. Ricardus episcopus Cicestriæ, pro quo Dominus miracula operatus est, et R[obertus] episcopus Lincolniæ, decesserunt. Confœderatio inter nos et conventum de Wenlaco, et inter nos et conven-
Birth of princess Katharine, Nov. 22. tum Abendoniæ. Regina peperit filiam nocte [Sanctæ] Ceciliæ, et vocata est Katerina. Emimus quandam [peciam] prati de W. de Schirnake pro v. marcis usque ad xii. annos.

Obiit domina Blanchia regina Franciæ. Obiit Sanctus Rober- Vesp. E. 4.
Council of black monks at Oxford, Sept. 22. tus Groceteste episcopus Lincolniæ. Item congregatio omnium abbatum et priorum nigri ordinis apud Oxoniam in crastino Sancti Mathæi Apostoli propter quoddam privilegium a domino Papa omnibus episcopis Angliæ transmissum in gravamen monastici ordinis. Item obiit Hugo de Rupibus archidiaconus Wintoniensis. Alienora regina peperit filiam nomine Katerinam.

Manor of Harvington leased to S. de Walton. MCCLIV. Tradidimus magistro Symoni de Waltone manerium nostrum de Herfertone ad firmam in Annunciatione beatæ Mariæ, anni incarnationis Domini MCCLIV. usque ad viginti annos sequentes completos, pro centum libris in quibus ei tenebamur, et pro novies viginti et sexdecim marcis ad liberandum nos de Caurcinis, salvis nobis inde decimis, homagiis medietate primi legati, et hundredo, et denario beati Petri. Liberavimus nos erga Sampsonem de Bremes-
f. 124. grave pro firma duorum annorum de Bremesgrave
Capture of La Réole. sequentium. Rex capta Ryola et aliis quibusdam castris, subjugavit sibi Gasconiam. Regina, Edwardus,
Marriage of P. Edward and Eleanor of Castile. et dominus episcopus transfretaverunt in Gasconiam. Edwardus primogenitus domini regis duxit in uxorem filiam regis Castelli. Rex et regina et dominus epi-

scopus redierunt infra octavas Natalis. Mortuo Papa Innocentio, successit Alexander. A.D. 1254. Pope Alexander IV.

Taxatio generalis tam de temporalibus quam de spiritualibus facta fuit per Angliam exceptis baroniis. General taxation.

MCCLV. Contulimus ecclesiam de Seggesberege Willelmo nepoti prioris. Justiciarii itinerantes sederunt apud Wygorniam iv. nonas Julii per xv. dies, et iterum sederunt post festum Sancti Michaelis per xv. dies. Church of Sedgeberrow.

Confirmavinus monialibus de Wystan situm loci earum et cætera eis collata. Dedicata fuit ecclesia earum apud Wystan ii. idus Julii. Puer quidam crucifixus fuit a Judæis apud Lincolniam. Piæ memoriæ dominus W[alterus] de Grey archiepiscopus Eboracensis, qui legavit nobis insignia capellæ pretiosa,[1] decessit. Thomas Eveshamiæ abbas decessit. Dedimus domini regi pro taxatione spiritualium vii. libras xiii. den. ob., et pro taxatione temporalium xix. libras x. den. ob. Confœderatio inter nos et conventum de Burgo. Dedimus domino regi pro warrenna unam marcam auri, et cancellario[2] et clericis ii. marcas et ix. solidos, et reginæ unam marcam argenti. Obtinuimus coram justiciariis duas virgatas terræ apud Canctetone quas emimus de Thoma de Cliva.[3] Church of Whiston nunnery (Worcester) dedicated. Death of archbp. W. de Gray. Taxes. Payments for warren.

MCCLVI. Die Paschæ installatus fuit per priorem magister H[ugo] de Cantulupo archidiaconus Gloucestriæ. Obtinuimus a domino rege custodiam boscorum nostrorum infra forestas de Fekham et Kinfare, datis ei l. marcis, et reginæ v. marcis, et cancellario ii. marcis, et clericis vii. solidis. Contulimus ecclesiam de Wluardeleye magistro J. de Wyntonia. Solvimus magistro A. de Sabaudia pro taxatione spiritualium vii. libras xiii. denarios et obolum, et pro taxatione temporalium xix. libras et x. denarios et obolum. Ricardus comes Cornubiæ electus est in regem Alemanniæ in crastino Natalis. S[ewallus] archiepiscopus f. 124 *b*. Church of Wolverley. Richard of Cornwall elected king of Germany, Dec. 26.

[1] *pretiosa*] pretiose, MS.

[2] Henry de Wengham.

[3] See the *Registrum*, p. 158 *a*.

A.D. 1256. Archbp. Sewall. Dec. 30. Eboracensis consecratus fuit ab episcopo Wygorniæ ad mandatum domini Papæ. Item Willelmus episcopus Saresberiensis obiit; cui successit Egidius de Brideport. Hugo prior Eveshamiæ installatur in abbatem Eveshamiæ die Sancti Egwini. Dedimus magistro J. ecclesiam Sancti Andreæ. Dominus episcopus obtinuit a domino rege [jus] habendi extractas a vicario de verbo ad verbum signo suo signatas. Emimus terram A[dami] de Oncredham apud Bradewas,[1] et

Raid of the Welsh. terram J. le Scot apud Contetone. Walenses invaserunt Marchiam et maxima ex parte devastaverunt eam cum grandi occisione. Cedente V[incentio][2] archidiacono Wygorniæ, successit ei [Robertus de Esthall].[3]

f. 125. Coronation of Richard, king of Germany, May 17. Simon de Walton, bishop of Norwich, confirmed, Aug. 3. MCCLVII. Ricardus comes Cornubiæ, frater domini regis, electus in regem Alemanniæ, transfretavit in Alemanniam, et applicuit die Apostolorum Philippi et Jacobi, et die Ascensionis coronatus fuit in regem Alemanniæ, et uxor ejus in reginam. Magister S[imon] de Waltone confirmatur in episcopum Norwicensem feria sexta post festum Sancti Petri ad Vincula; quo confirmato, dedimus ecclesiam de Stoke domino M. de Cantulupo. Consecratur Dominica qua cantatur *Isti sunt dies.*[4] Intronizatur in octabis, scilicet die Palmarum. Episcopi de Coventria[5] et de Exestria[6] consecrati fuerunt cum domino Norwycensi. Rex duxit exercitum in Walliam et rediit circa festum

Excommunication of archbishop Sewall. Sancti Michaelis. Dominus Eboracensis excommunicatur ab archiepiscopo Cantuariensi ad mandatum domini Papæ.

Solvimus magistro A. de Sabaudia pro taxatione spiritualium xix. libras x. denarios obolum. Magna occisio in Wallia hinc inde. Dominus episcopus recu-

Settlement of the

[1] See the *Registrum*, p. 21 *b*.
[2] *V*] W., MS.
[3] No name is given in the MS.
[4] *i.e.* Passion Sunday, in the year 1258, (which is the true date,) March 10.
[5] Roger Longespeé.
[6] Walter Bronscomb.

peravit placitum vetiti namii et returnum brevium a domino rege, domino W[illelmi] de Bello Campo assentiente pro se et hæredibus suis, scriptis autenticis inde confectis de omnibus tenementis ad ecclesiam spectantibus.[1] A.D. 1257. quarrel between the bishop and W. Beauchamp.

MCCLVIII. Perambulatio facta fuit et limitata ad mandatum domini regis inter manerium de Nortone et de Alvechirche. Magister Harlotus nuncius domini Papæ venit in Angliam; solvimus ei pro procuratione xl. solidos. Convenit inter nos et abbatem Radingis super tenementis apud Tydintone, et inter nos et Rogerum de Wasseburne super quæstionibus motis apud Tedintone, scriptis inde confectis. S[ewallus] archiepiscopus Eboracensis obiit. Tradidimus partem terræ A[dami] de Oncredam apud Bradewas hæreditariæ E. fulloneo pro una marca annua. Inaudita inundatio aquarum in vigilia Sancti Albani; subsecuta est magna caristia bladi. Convocato parliamento baronum apud Oxoniam, quatuor fratres regis exulati sunt, et alii et alienigenæ. Bonæ leges constitutæ sunt et chartæ libertatum præcipiebantur custodiri. Mortuo Henrico[2] episcopo Lincolniæ, successit Ricardus decanus. Ricardus rex Alemanniæ venit in Angliam circa festum Purificationis beatæ Mariæ.

Arrival of the nuncio Herlot.

f. 125 *b*.

Death of archbishop Sewall.

Floods on June 21.

Parliament at Oxford.

Provisions of Oxford.

Return of Richard, king of Germany.

MCCLIX. Finito termino firmæ de Hallawe et de Grimeleye, redierunt in manus nostras cum warecto, fœno, et blado autumni sequentis, et aliis pertinentiis. Rotunda tabula sedit apud Warewike circa festum Assumptionis beatæ Mariæ. Novæ constitutiones regni vulgatæ fuerunt[3] post festum Omnium Sanctorum. Rex et regina transfretaverunt in Franciam circa Purificationem. Filius comitis Britanniæ duxit in uxorem filiam regis Angliæ. Normannia cessit in dominium regis Franciæ, et cæteræ terræ vicissim commutatæ

Round table at Warwick, Aug. 15.

Marriage of princess Beatrice and John of Britanny.

---

[1] See these in the *Registrum*, pp. 160 *b*–163 *a*.

[2] *Henrico*] Ricardo, MS.

[3] *fuerunt*] fuerint, MS.

A.D. 1259. sunt. Mortuo F[ulcone] episcopo Londoniensi, successit H[enricus] de Wyngham cancellarius. Quidam Romani missi in Angliam a domino Papa interfecti sunt Londoniæ in conspectu totius populi. Terra et tenementa W. de Credyntone cum molendino cesserunt in usus nostros.

f. 126. Visitation of Worcester, Sept. 12. MCCLX. Dominus Cantuariensis Dominica proxima ante festum Exaltationis sanctæ Crucis visitavit cum clericis suis dominum episcopum et conventum. Solvimus pro procuratione sua quatuor marcas. Emimus terram Nicholai With apud Nethertone. Maxima caristia hoc anno. Mortuo Thoma priore, successit ei R[icardus] de Dumbeltone cellarius, et installatur vigilia Natalis Domini. Custodia prioratus medio tempore remansit integre et absolute tam interioribus quam exterioribus in manu supprioris et cellerarii.

Richard de Dumbeltone prior.

Churches of Stoke and Himbledon. Mortuo M. de Cantulupo, rectore [1] ecclesiæ de Stoke, contulimus ecclesiam Sampsoni de Bremesgrave. Dedimus ecclesiam de Humeltone R. de Canthtebruge, clerico domini Wygornensis. Capitulum generale fratrum Minorum sedit Wygorniæ.

Pope Urban IV. MCCLXI. Alexander Papa obiit; successit ei Urbanus patriarcha Jerusalem.

Justices itinerant at Worcester, July 1. Justiciarii itinerantes venerunt apud Wygorniam in octabis Sancti Johannis Baptistæ, scilicet G[ilbertus] de Prestone, M[artinus] de Lutlebire, G[alfridus] de Leuknore, W[illelmus] de Englesfeld; et totus comitatus eos admittere recusavit, quia septem anni nondum erant elapsi, postquam justiciarii ibidem ultimo sederunt.

Refusal of the county to admit them.

The belfry of Evesham struck by lightning. f. 126 *b*. Summitas clocherii ecclesiæ Eveshamiæ conflagravit fulgure. Obtinuimus decimas de Monewode [1] spectantes ad ecclesiam de Bremesgrave a magistro H. de Langleia rectore [2] ecclesiæ de Uptone juxta Wichenforde.

Death of Sanchia of Provence. Schenchia regina Alemanniæ obiit. Emimus a do-

---

[1] See the *Registrum*, p. 158 *a*. | [2] *rectore*] rectoris, MS.

mino W[illelmo] de Bello Campo dimidiam virgatam terræ et medietatem duorum molendinorum apud Croppethorne, et a domino H[ugoni] de Mortuomari terram de Alewesheye. Contulimus ecclesiam de Bradewas magistro G. de Doverdale, et H. decano Wygorniæ ecclesiam Sancti Andreæ. A.D. 1261. Purchase from W. Beauchamp and H. Mortimer.

Vesp. E. 4. Hoc[1] anno Andreas prior Sancti Swithuni per quandam submissionem coram B[onefacio][2] archiepiscopo confectam prioratu se privavit. Item ad dominum Papam tam pro hac submissione quam pro negotio electionis appellavit, et curiæ Romæ nuncios destinavit. Delatum est cor Adomari episcopi apud Wyntoniam, et in parte boreali magni altaris humatum est; ubi plura coruscant miracula. Resignation of Andrew, prior of Winchester. His appeal. The heart of bishop Aymer brought to Winchester.

MCCLXII. Justiciarii itinerantes de foresta sederunt apud Wygorniam in octabis Paschæ, scilicet dominus A[lanus] La Zuche, N[icholas] de Romesi, et magister W[illelmus] de Poywike. Adeo magna et horribilis tempestas tonitruorum et fulguris orta est circa festum Sancti Johannis Baptistæ, ut granciæ de Grimeleye et Hinewyke corruerunt, et magnæ arbores crescentes cum totis radicibus evellerentur, et blada nostra ultra modum perierunt. Justices itinerant at Worcester, April 16. Violent storm, June 24.

Ricardus comes Gloverniæ obiit. Homines R[ogeri] et H[ugonis] de Mortuomari et aliorum marchisiorum reddiderunt se Leulino, et ceperunt castra de Kenefles et Blethefou et Conglas et alia, qui ea in terram devastaverunt. Maxima occisio Walensium per dominum Rogerum de Mortuomari et alios marchisos hoc anno. Rex gravi infirmitate detentus cum regina et Eadwardo rediit in Angliam. Dedimus ecclesiam de Lyndrugge Emerico de Breaute, et dominus Herefordensis[3] confirmavit nobis x. marcas percipiendas annuatim de eadem. Contulimus ecclesiam de Humeltone magistro J. de Scheldesleye. Death of R. de Clare. Cefn Llys, Bleddfa, and Cnwglas castles taken. Lindridge church. f. 127. Himbledon.

[1] Here Vespas. E. 4 is again copied for a portion of the entries in each year.

[2] *B.*] R., Calig.

[3] Peter d'Acquablanca. Bishop Giles de Bruce had previously given a confirmatory charter on this arrangement. See the *Registrum*, p. 11 *b*.

A.D. 1262. Illness of the king. Election to the see of Winchester. Imprisonment and fraud of Andrew, prior of Winchester. Obiit Ricardus de Clare comes Gloverniæ, et apud Teokesbyre sepultus est. Anno eodem Henricus rex transfretavit in Franciam, ubi fere usque ad mortem infirmatus est; et multi de suis mortui sunt. Orta dissentione coram summo Pontifice super electione episcopi Wyntoniæ, dominus Papa contulit dictum episcopatum magistro Johanni de Exonia cancellario Eboracensi, cassata prius electione facta de W[illelmo] de Tantone, tamen non vitio personæ, sed aliunde quæsita occasione. Item obiit Egidius Saresberiensis. Andreas prior Wintoniæ male grace cedens prioratui, culpis suis ut dicitur exigentibus, per Johannem episcopum apud Hidam mittitur incarcerandus. Unde exiens per cautelam et fraudem, talia adinvenit falsitatis commenta, quod meritis beati Thomæ martyris sic a compedibus et carcere liberatus est. Item obiit Schenchia regina Alemanniæ. Vesp. E. 4.

Church of Bromesgrove. Beginning of the barons' war. The differences submitted to S. Louis, who annuls the provisions of Oxford. f. 127 *b*. The barons refuse to comply. Siege and capture of Worcester by certain of the barons.

MCCLXIII. Ecclesia de Bremesgrave cum suis pertinentiis, quam Sampson habuit de nobis ad firmam, rediit in manus nostras, facta obligatione super cccc. marcis ei solvendis infra quatuor annos proxime sequentes. Simon comes Leycestriæ et barones parti suæ adhærentes volentes promissiones Oxoniæ a domino rege eis concessas in omnibus observari, insurrexerunt contra dictum dominum regem et suos fautores, discurrentes cum vi armata per Angliam subjugando sibi castella, civitates, et burgos. Dominus rex et barones compromiserunt in dominum regem Franciæ; quod dictis suis starent et ejus arbitrio de provisionibus Angliæ observandis; qui, ut dicebatur, ob favorem dominæ reginæ et domini Edwardi dictas provisiones quassavit omnino, et chartam libertatis Angliæ, unde provisiones prædictæ fuerant extractæ, adjudicavit bonam, et in tantum erravit. Dicti barones audientes contrarietatem dicti domini regis, et ipsius corruptionem intelligentes, contra sententiam suam appellaverunt, et dictis suis renunciarunt de plano. Dominus R[obertus] comes de Ferrariis, dominus P[etrus] de Monteforti et H[enricus] filius comitis Simonis Leycestriæ, et alii magnates venerunt apud civitatem Wygorniæ cum exercitu magno, et obsederunt eam; et post plurimos insultus eam ceperunt ii. kal. Martii; et quicquid extra

ecclesiam poterant invenire, deprædaverunt una cum toto Judaismo;[1] quosdam autem Judæos ceperunt et imprisonaverunt, et quosdam occiderunt. A.D. 1263.

Vesp. E. 4. Symon de Monteforti et Gilbertus filius et hæres Ricardi comitis Gloverniæ et alii multi barones Angliæ instabant quod novæ provisiones et constitutiones apud Oxonias editæ per regnum Angliæ essent divulgatæ et in singulis comitatibus recitatæ. Dominus autem rex et Eduuardus primogenitus ejus, et Ricardus rex Alemanniæ et comes Cornubiæ, et multi alii nobiles domino regi consentientes voluntati et instantiæ, dicti comitis Leicestriæ et aliorum dictas provisiones nolentes, contra dicebant. Unde inter dominum regem et S[ymonem] comitem Leicestriæ et G[ilbertum] de Glovernia nondum militem et multos alios regiæ voluntati resistentes, lamentabilis et miserabilis orta est discordia. Andreas prior Wintoniæ curiam Romanam adiit. Omnes regis consiliarii et ballivi contra provisiones Oxoniæ venientes, alienigenæ[2] insuper tam ecclesiasticæ quam sæculares personæ prædæ patuerunt. Capto episcopo Herfordensi, Petro de Egeblaunche, et præ timore magno Johanne Maunsel, archiepiscopo Cantuariensi Bonefacio, et Petro de Sebaudia in partibus transmarinis delitescentibus, Edwardus primogenitus regis alienigenas duxit in Angliam sub specie congrediendi cum Walensibus; quos proceres, comperta nequitia adventus sui, procurante S[imone] de Monteforti obsidentes in castro Windelesorum, accepto prius jusjurando ab eis, quod contra pacem regni non sunt ingressi, remeare ad propria coegerunt. Orta est discordia inter clericos et burgenses Oxoniæ; sed prævalentibus clericis tam [per] congrediendum quam per incendium vexillo burgensium lacerato, datisque obsidibus, pax est oppido reformata. Verum præcepto regis sub pœna captionis, universitas Oxoniæ dispersa est, non hujus occasione dissidii, sed quia dominus rex ibi parliamentare disposuit. Item dominus rex intravit civitatem Oxoniæ, quod nullus rex a tempore Sanctæ Fritheswidæ facere præsumpsit.

Item circa festum Nativitatis Sancti Johannis Baptistæ ceperunt milites qui ex parte regis erant terras et possessiones militum cum comitibus Leycestriæ et Gloverniæ tenentium invadere et penitus pro posse suo devastare. Similiter econtra milites dictis comitibus consentientes terras et possessiones ipsorum partes regis foventium destruxerunt. Unde inter regem et comites et barones super occasione prædictarum

Demand of the barons respecting the provisions of Oxford.

Opposition of the king and prince Edward, and Richard, king of Germany.

Breaking out of the war.

The aliens introduced by P. Edw. besieged in Windsor, and forced to leave the country.

Disturbance at Oxford between the clerks and townsmen.

The University dispersed. f. 128.

Entry of Henry III. into Oxford.

The royalist soldiers lay waste the barons' lands, June 24, and *vice versâ*.

[1] *Judaismo*] Judaissimo, MS.

[2] *alienigenæ*] alienigenas, MSS.

A.D. 1263. Slaughter and plunder of the Jews in London. novarum constitutionum orta est guerra lamentabilis et detes- Vesp. E. 4.
tabilis. Item occisi sunt aliqui Judæorum manentium Londoniæ usque ad numerum DCC. et amplius, et reliqui spoliati sunt et deprædati.

S. Peter martyr. Passio beati Petri martyris de ordine Prædicatorum.

MCCLXIV. Exiit edictum a domino rege per regnum Angliæ, ut omnes comites et barones, milites et libere tenentes qui domino regi militaria servitia debebant, cum equis et armis ad dominum regem venirent. Quibus auditis, Symon de Monteforti et Gilbertus de Clara, et Robertus de Ferariis, et multi alii nobiles Angliæ, inter quos erant præcipui prædictis comitibus consentientes, Hugo le Despenser, justiciarius Angliæ, Thomas de Clare, Humfridus de Boun filius comitis Herfordiæ, Johannes de Burgo, Johannes filius Johannis, Petrus de Monteforti, Radulphus de Kameis, Adam de Novo Mercato, Egidius de Archemdem, Rogerus de Sancto Johanne, Nicholaus de Segrave, Willelmus de Monchenesi, Johannes de Vesci, Willelmus Marmiun, Walterus de Creinpinge, Robertus de Insula, et Radulphus de Sandwiche, et alii multi,[1] omnes a rege et ipsius consilio recesserunt, et contra suum sacramentum dictam providentiam relinquere noluerunt. Rex igitur, congregato suo exercitu citra mediam Quadragesimam iter arripuit versus Norhamptone. Quo cum exercitu suo venisset, murale dictæ villæ prostravit, et primo dictam villam et postea castrum intravit,[2] et quos ibi invenit rebelles cepit et custodiæ mancipavit. Inter quos erant nobiliores, Symon de Monteforti, filius comitis Leicestriæ, Petrus de Monteforti, Willelmus de Ferers, Baldewinus Wake, Adam de Novo Mercato, Willelmus de Formual, et Rogerus Bertram. Omnes hos cepit regius exercitus in dicto castro. His ita peractis, dominus rex commisit dictum castrum in custodia suorum militum; et cum suo exercitu profectus est versus Notingham. Interea communitas Wintoniæ in se et suos vicinos circumquaque insurgentes, portam prioratus Wintoniæ cum redditibus suis prope portam et ecclesiam Sancti Swithuni ultra portam de Kingate combusserunt, et homines prioratus quos attingere potuerunt infra septa monasterii interfecerunt. Item cum dominus rex apud Notingham per aliquot dies moram fecisset, nunciatum est domino regi quod quidam barones qui contra eum tenuerunt, castrum de Rouecestre obsederunt. Quibus auditis, dominus rex cum exercitu suo versus Rouecestre iter arripuit, et per Waldias[3] transiens

Names of the confederate barons.

f. 128 *b.* Entry of the king into Northampton.

The priory gate and S. Swithin's church at Winchester burnt.

Siege of Rochester by the barons.

[1] MSS. insert *qui*.
[2] *et . . intravit*] om. Calig.
[3] *Waldias*] Walidas, Calig.

Vesp. E. 4. regius exercitus fere ccc. viros occidit. Dominus autem rex veniens ad castrum de Tunebrigge, eum cepit et custodiæ suorum mancipavit. Milites vero obsidentes castrum Roueecestriæ, audito adventu regis, fugerunt. Rex autem cum suo exercitu ad villam de Winchelse[1] perrexit, et de baronibus Quinque Portuum maris obsides cepit, quod dicti barones eidem fideliter obtemperarent. His auditis, barones cum suo exercitu ad portus accelerare non omittebant. Rex autem cum suo exercitu[2] venit apud Lewes vi. idus Maii. Barones autem cum suo exercitu ad dictam villam properantes, intra silvam quæ vocatur Flechinge[3] tentoria sua figebant. Miserunt autem dicti barones domino regi nuntios, literas harum seriem continentes deferentes:

A.D. 1264. The king takes Tunbridge, and relieves Rochester castles. At Winchelsea. The barons at Lewes. Letters between the parties.

" Excellentissimo domino suo H[enrico] illustri," etc.

His literis coram rege lectis et intellectis, rex cum ingenti indignatione baronibus sub hac forma rescripsit:

" Henricus Dei gratia rex Angliæ, etc. S[ymoni] de Monte-
" forti et G[ilberto] de Clare," etc.

Item Ricardus rex Romanorum et Edwardus primogenitus regis scripserunt baronibus in hæc verba:

" Ricardus Dei gratia rex Romanorum et E[dwardus] primo-
" genitus," etc.

His igitur literis coram baronibus recitatis, graviter animo vulnerabantur, secum invicem auxilium divinum sperantes sibi affuturum, verbis consolabantur. Cives vero Londoniarum ad bella verbis expediti, non tamen in arte bellica periti, baronibus sunt associati. Constituto autem die certaminis, videlicet pridie idus Maii, in exercitu regis numerantur lx. milia pugnatorum et ad bella discretorum; in exercitu vero baronum cum civibus Londoniensibus numerantur xl. milia pugnatorum, non tamen ad pugnam discretorum. Die autem prænotato et ad bellandum assignato, valde mane diluculo, comes Leycestriæ cum exercitu suo et civibus Londoniensibus ad locum certaminis iter arripuit. Moram autem faciente domino rege cum exercitu suo, prædictus comes Leycestriæ novos fecit milites de filiis magnatum terræ qui ei adhærebant ad expeditionem pugnæ. G[ilbertum] vero de Clare eodem die militem fecit et comitem, Thomæ etiam fratri ejusdem arma militaria contulit, et cæteris. Præstolantibus autem eis circa diei horam primam de villa de Lewes exivit regius exercitus cum magno apparatu, cui obviam venerunt Symon de Monteforti et G[ilbertus] de Clare cum suo exercitu. Videns autem Edwardus primogenitus regis

f. 129.

Battle of Lewes, May 14.

Slaughter of the

[1] Calig. inserts *et.*

[2] *ad . . exercitu*] om. Calig.

[3] *Flechinge*] Calig. repeats this word.

A.D. 1264. cives Londonienses cum magno apparatu ad bellum venisse, Vesp. E. 4.
Londoners by prince Edward. cum magna turba militiæ in eos irruit, et quamplurimos ex eis occidit. Cum igitur dictus E[dwardus] in cæde civium Londoniensium occupatur, equus regis sub rege a G[ilberto] comite Gloverniæ subnervatur, et rex cum reverentia custodiæ mancipatur. Comiti Leycestriæ se reddidit rex Romanorum, et alii quamplurimi de nobilioribus; Johannes filius Johannis in bello strenue pugnavit, et calibeas galeas conquassavit et multos de adversariis cepit et incarceravit. Hugo de Despenser Philippum Basset studuit salvare, et eum ab adversariis voluit liberare; sed ille quamdiu stare potuit, alicui se reddere noluit. Multi autem ex utraque parte eodem die ibi ceciderunt; et de exercitu regis quamplures fugerunt. Quidam autem castrum de Peveneseie intraverunt. Comes de Warenna et Willelmus de Valencia, Guido de Lisinam, Hugo Bigod, et eorum sequaces mare transierunt, et reginæ Angliæ de bello de Lewes placentia minime nunciaverunt. Dominus autem Edwardus nulli se reddidit; sed consilio patris sui baronibus se subdidit. Regis autem exercitus a baronibus dissipatur, et belli victoria eisdem cælitus donatur. Quidam autem de exercitu regis per pontem ex parte orientali villæ fugerunt, et nimio timore perterriti[1] fugiendo se constrinxerunt, et sic se in aquam submerserunt et diem vitæ suæ clauserunt. Ceciderunt, ut dicitur, eodem die ibidem ex utraque parte duo milia septingenti viri, per manus sepelientium numerati; exceptis submersis et exceptis ibidem vulneratis, et exceptis his qui per viam versus Londonias fugerunt præ timore, quos dominus E[dwardus] cum quinque vexillis hostiliter persequebatur, et ex eis non modicum numerum occidit. Dominus tamen rex remansit in consortio duorum comitum, scilicet Leicestrie et Gloverniæ, licet tamen invitus; et eorum communi consilio omnia regni negotia ordinata et expedita. Rex vero Romanorum et alii quamplurimi in bello capti diversis in locis custodiis sunt mancipati. Item domina regina Angliæ in transmarinis partibus existens, auditu belli de Lewes nimio mœrore affligitur et non parum sollicita efficitur, quomodo domino suo citius succurratur. Missis denique[2] nuntiis principibus et magnatibus Hyberniæ et Aquitanniæ, monendo, rogando, et præcipiendo, mandat quatinus domino suo in tali necessitate posito nullo modo succurrere omittant. Ipsa etiam omnes milites et juvenes ad expeditionem pugnæ paratos et expeditos quos in partibus transmarinis potuit invenire stipendarios conduxit, quatinus cum magnatibus Hy-

The news borne to the queen.
Surrender of prince Edward.
129 *b*.
Number of the slain.
The earls of Leicester and Gloucester rule the kingdom.
Sorrow and exertions of the queen.
Her attempts to send foreign

[1] *perterriti*] præterriti, Calig. | [2] *denique*] de, Calig.

Vesp. E. 4. berniæ et Aquitanniæ dicti stipendiarii fines Angliæ adirent, et Angliam pro posse devastarent. Regina igitur Angliæ in partibus Flandriæ, in portu quod dicitur Swenesmuthe, copiam multitudinum navium adunavit et fortem exercitum congregavit. Sed Dominus omnium[1] Cui obediunt venti et mare, non permisit dictum exercitum in Angliam transfretare. Nunciatis utique hujusmodi rumoribus Angliæ principibus, omnis populus terræ omnimodis prævideruntinter se qualiter adversariis possent resistere, et patriam suam de alienigenis defendere. Comes vero Leycestriæ tradidit Symoni filio suo in custodiam castrum de Dovere, Porcestre, et Corf. Populus etiam terræ diversæ conditionis et ætatis ex edicto comitum et baronum ad portus maris ad littora ideo venire non distulit, et se pro patria totis viribus contra adventum alienigenarum ad bella paravit. His reginæ et suo exercitu nunciatis, Angliam[2] invadere valde formidavit. Item celebratum est episcoporum concilium Angliæ apud Radingas, ubi data fuit sententia in genere super omnes contradicentes provisionem Oxoniæ.

A.D. 1264. troops into England; which are prevented. f. 130. Council at Reading.

MCCLXV. Pridie idus Februarii obiit piæ memoriæ venerabilis Walterus de Cantulupo, episcopus Wygorniæ, apud manerium suum de Blockeleye; et sepultus est cum magno honore in ecclesia sua cathedrali Wygorniæ juxta magnum altare.

Death of bishop Walter de Cantelupe.

Vesp. E. 4. Hoc anno circa Pascha orta est discordia inter G[ilbertum] comitem de Clare et Symonem de Monteforti, ita quod divisi sunt ab invicem. Comes enim de Clare indignanter tulit quod dictus comes Leicestriæ tradiderat S[ymoni] filio suo in custodia castra de Dovere, Porcestre, et Corf; et quod dictus comes Leicestriæ omnes obsides magnatum Angliæ qui capti fuerunt in bello de Lewes in custodia habuit. His et quibusdam aliis causis ipsi duo comites, quibus credebatur erat cor unum et anima una, divisi sunt alterutrum. In Pentecoste vero dominus Edwardus, qui cum rege patre suo fuit in custodia comitis Leicestriæ, evasit, et adiit comitem Gloverniæ, sequecum suis eidem copulavit. Quamplures vero qui cum domino rege et E[dwardo] filio suo steterant, antequam essent in custodia dicti comitis, audita evasione ipsius E[dwardi], læti effecti sunt, ipsumque cum armis et magno apparatu adeunt, partes ejus pro posse suo fovere cupientes. Crevit ergo numerus adversariorum comitis Leicestriæ, et eo maxime illi gravius adversabantur complices domini E[dwardi] quia facti

Quarrel between S. de Montfort and G. de Clare. Escape of P. Edward, who joins G. de Clare. The opposition to de Montfort gains strength.

[1] *Dominus omnium*] om. Calig. | [2] MSS. insert *que*.

A.D. 1265. S. Matt. x. 36. July 16. f. 130 *b.* Entry of S. de Montfort the younger into Winchester, July 16. He is surprised by prince Edward in Kenilworth. Battle of Evesham. Aug. 3. f. 131. Death of Simon de Montfort and his son Henry, and others.

fuerant *inimici domestici ejus.* Obiit Radulphus prior Wintoniæ. Item in crastino Translationis Sancti Swithuni, venit dominus Symon de Monteforti filius comitis apud Wintoniam, eamque obsedit; nec mora, dictam civitatem per prioratum Wintoniæ ingreditur, et bona ejus pro magna parte diripiens, eam deprædatus est. Item vero ad patrem suum properans versus castrum de Kenileworthe, cum suo exercitu profectus est. Et exercitus ejus fatigatus ex itinere ultra progrediendi laborem recusavit, et in quarto fere miliario castra metati sunt. Dominus igitur Edwardus per exploratores suos cognoscens ubi dictus Symon dilataverat loca tentorii sui, cum manu valida venit, et intempestæ noctis silentio irruens super castra ipsius S[ymonis] cunctum exercitum ejus dissipavit. Ipse vero Symon relictis tentoriis et armis bellicis ad castrum de Kenileworth vix cum paucis evasit. Multi enim magnates qui cum eo fuerant, ibidem capti sunt. Dominus vero Edwardus ad comitem Gloverniæ reversus est. Comes autem Gloverniæ sciens exercitum dicti S[ymonis] ita fuisse dissipatum, congregavit exercitum suum cum domino E[dwardo], ipsum patrem dicti S[ymonis] moliti sunt debellare; profectique sunt ipsi comes Gloverniæ et Edwardus cum exercitibus eorum versus Evesham, ubi erat comes Leicestriæ et exercitus ejus, et dominus rex, in custodia tamen ipsius comitis Leicestriæ. Comes autem Gloverniæ et dominus Edwardus dicto loco appropiantes ordinaverunt acies suas ad prælium statim progressuri. Comes vero Leicestriæ et complices sui cernentes terribilem castrorum aciem ordinatam ex adverso, armavit se et suos quos secum habebant, adversum hostes suos conflictum habituri. Die igitur Inventionis Sancti Stephani martyris, ascenderunt acies ex adverso. Sed ut in prœliis Machabæorum non *refulsit sol in clipeos eorum aureos, nec splenduerunt montes ab eis;* sed a mane usque ad horam fere sextam tenebræ factæ sunt super terram, illuxeruntque fulgura et coruscationes orbi terræ, et maxime per regnum Angliæ. Prædictus vero comes Leicestriæ Symon induit se lorica[1] sicut gigas, et ascendit ex adverso cum paucis respectu aliorum exercituum. Nondum enim congregaverat exercitum suum, gravem tamen ipse et sui cum adversa parte iniere conflictum; sed casu belli subito fortitudo eorum dissipata est. Cecidit enim comes Leicestriæ princeps et dux militiæ, cum Henrico filio suo primogenito, et cum aliis quampluribus. Erant tamen inter eos præcipui domini Hugo le Despenser, Radulphus Basset, Petrus de Monteforti, et alii plures,[2] quorum nomina sunt in

Russel Vesp. E. 4.

1 Macc. vi. 39.

[1] *lorica*] loricam, MSS. | [2] *plures*] pluri, MSS.

Vesp. E. 4. libro vitæ. Capti etiam fuerunt ibidem multi[1] nobiles, inter quos erant Johannes de Vescy, Johannes filius Johannis, Humfridus Boun, filius comitis de Herforde, Nicholaus Segrave, Henricus de Hastinges, Willelmus de Monchensi, Guido de Monteforti, Normanderti, et alii plurimi. Dominus autem Symon de Monteforti filius prædicti comitis Leicestriæ, die quo hæc facta sunt, erat apud Kenilworthe, ignorans tamen quid de patre suo et fratribus et eorum complicibus ageretur; et volens ad patrem suum accedere, quosdam obviam habuit qui venerant de campo et nuntiabant ei quid acciderat. Ipse vero dolore effectus vehementi in castrum de quo exierat reversus est. Obiit Agnes abbatissa Sanctæ Mariæ Wintoniæ. Circa vero festum Nativitatis beatæ Mariæ dominus rex tenuit parliamentum suum apud Wintoniam, ubi judicatum est quod omnes qui contra dominum regem tenuerunt in bello de Evesham, exhæreditarentur, domino Roberto Walerand judicium pronunciante. Et inde rex[2] profectus est ad castrum de Windlesore, et mandavit civibus Londoniarum, qui civitatem suam adversus hostes suos fortiter munierant, ut in pace ad eum venirent; qui æstimantes pacem ubi non erat pax, venerunt ad regem; ipsisque in castrum ingressis de Windlesore clausa est janua, et accepti sunt majores natu dictæ civitatis et carceri mancipantur. Quidam autem ex eis non longe postea morti condemnantur. Dominus igitur rex domos et possessiones eorum et uxores dedit alienigenis; et non solum eorum, sed et aliorum exhæredatorum, prout libuit dignitati suæ. Barones vero Quinque Portuum videntes judicium sine misericordia Londoniensibus exhæredatis factum, præparaverunt naves suas; et armis et cibariis eas munientes et in altum maris ducentes, nationem suam et dedecus gentis suæ cupiebant vindicare. Item dominus rex venit Cantuariam obviam Alienoræ reginæ et Ottobono Sancti Adriani diacono et cardinali ab Apostolica sede[3] misso legato, qui venerat a latere ipsius reginæ, qui applicuerunt apud Dovere iii. kal. Novembris; qui legatus etiam in Angliam missus est ad confirmandam Anglicanæ ecclesiæ pacem, et discordiæ lolium quod inter barones et regios complices inimicus homo seminarat evellendum et destruendum. Legatus vero quasi ex præcellenti regi favens, episcopos Londoniæ, Wygorniæ, et Cicestriæ, quia comiti Leycestriæ in quibusdam favorabiles extiterant, ab officio suspendit et beneficio. Episcopum vero Wintoniæ eadem sententia innodavit, aliis tamen de causis; et ipsis episcopis auctoritate Papali, qua fungebatur, injunxit, ut summum Pontificem in propriis personis adirent, super objectis et

A.D. 1265.

The younger S. de Montfort returns to Kenilworth castle.

Parliament at Winchester, Sept. 8.

London citizens imprisoned at Windsor.

Conduct of the barons of the Cinque Ports.

Arrival of the queen and the legate Ottobonus. f. 131 *b*.

The bps. who had sided with S. de Montfort suspended by the legate.

[1] *multi*] om. Calig.

[2] *rex*] om. Calig.

[3] *Apostolica sede*] Apostolice sedis, MSS.

A.D. 1265. obiciendis coram eo responsuri, et pro meritis accepturi quod Apostolica dictaret auctoritas. Vesp. E. 4.

Attack on Portsmouth by the barons of the Cinque Ports, Nov. 22.

Circa festum Sanctæ Ceciliæ virginis venerunt barones Quinque Portuum apud Portesmouthe, et ibi applicantes gentem multam quæ ibidem convenerant ad dicti portus tuitionem effugarunt in ore gladii, et quosdam ex eis occiderunt, et tandem dictam villam incenderunt. Ægre enim ferebant quod regina quosdam de complicibus suis apud Dovere laqueo fecit suspendi, cogitantes quod si ipsi inciderent in manus illius, simile judicium essent accepturi. Item dominus rex H[enricus] tenuit Natale suum apud Norhamptone, et ibi mandavit S[ymoni] filio comitis Leicestriæ ut in pace ad se veniret, hæreditatem suam et ea quæ jure hæreditario sibi acciderat, acceptu-

The king summons S. de Montfort the younger to go to him.

His alliance with Llewellyn.

rus. Fuit enim ipse S[ymon] et complices sui in insula quæ dicitur Axiholme, et inierat fœdus cum Leulino principe Walliæ, qui congregato exercitu magno ut in ipsius S[ymonis] et aliorum exhæredatorum veniret auxilium, et omnia quæ regis fuerant et complicium suorum in finibus Walliæ dissipavit. Venerant ad eum fere omnes exhæredati, veruntamen acceptis regiis mandatis ad dominum regem cum Baldewino Wake, Johanne de Evyle, Adam de Everingeham, Hugone de Nuvyle,

He goes to the king;

et eorum sequacibus profectus est. Sed cum ad ipsum regem provenissent, prædicto S[ymoni] tanquam cohortis duci paraverunt regales complices insidias; ipsumque solum ex magnatibus ibidem acceperunt et custodiæ velut hostem regis mancipaverunt. Et paulo post ad civitatem Londoniarum, quasi ad tutiorem custodiam destinaverunt. Qui tamen in prima ebdomada Quadragesimæ de dicta regis custodia noctu evasit, et regalibus nescientibus, mare transfretavit. Non longe postea Guido de Monteforti de custodia domini Edwardi de castro de Dovere evasit et modo simili, custodibus ignorantibus, evasit et transfretavit.

f. 132.

is taken to London, but escapes and goes beyond sea.

Nicholas, archd. of Ely, bp. of Worcester.

MCCLXVI. Hoc anno magister Nicholaus archidiaconus Elyensis eligitur in episcopum Wygorniæ vii. idus Maii; confirmatur xiii. kal. Julii; consecratur xiii. kal. Octobris, et intronizatur vi. kal. ejusdem.

Item Londoniensis, Wintoniensis, et Cicestrensis episcopi per Ottobonum[1] legatum ab officio et beneficio sunt suspensi, ratione cujusdam concilii apud Radinges editi, et Romæ profecti sunt. Obiit Margareta comitissa Lincolniæ. Item apud Bovencum Manfredus filius Fretherici a Carolo fratre regis Franciæ in congressu interfectus est, ubi ceciderunt in campo lx. milia homines et amplius, numerati per manus sepelien-

Vesp. E. 4. Compare Annal. Wint. p. 103; Annal. Waverl. p. 373.

Manfred killed by Charles of Anjou at Benevento.

[1] *Ottobonum*] Ottonem, MSS.

Vesp. E. 4. tium, præter vulneratos qui inde vivi evadebant. Item exhæredati castrum de Kenilleworth sunt ingressi, et a domino rege ibidem obsessi; ubi dominus rex cum exercitu suo tenuit obsidionem per xix. septimanas, donec exhæredati dictum castrum domino regi in quadam forma pacis reddiderunt. Unde ibidem formatum fuit dictum de Kenilleworthe, prædictis exhæredatis necessarium. Item vi. idus Julii natus est domino Edwardo filius primogenitus vocatus Johannes apud Windlesore. A.D. 1266. The dictum of Kenilworth. Birth of prince John.

Item exhæredati insulam de Ely ingressi sunt, et non paulo post civitatem Norwici ceperunt et prædaverunt. Item decima cleri et omnium ecclesiarum Angliæ a domino Papa Clemente IV. domino regi concessa est, percipienda per tres annos sequentes. Obiit Petrus de Sebaudia comes Richemundiæ. Item dominus Henricus rex contulit Edmundo filio suo comitatum Richemundiæ[1] et Leicestriæ et custodiam comitis de Ferrariis. Norwich plundered by the disinherited barons. Death of Peter of Savoy.

MCCLXVII. Sexto idus Martii G[ilbertus] comes Gloverniæ cum magno exercitu per cautelam [intravit] civitatem Londoniæ, domino O[ttobono] legato existente in turri Londoniæ, ubi comes tenuit Pascha suum contra voluntatem domini regis. Cum autem dominus rex hoc intellexisset, duxit exercitum suum Londonias, et apud Stratford[2] fixit tentoria sua, ubi moram fecit per decem septimanas. Unde ibidem de pace reformanda multum elaboratum est, ita quod quodammodo pax est reformata, et multi de exhæredatis versus dominum regem sunt pacificati. Item ibidem obiit Robertus de Sancto Johanne. Item pridie nonas Augusti dominus Otto[bonus] legatus visitavit ecclesiam Wintoniæ, et ipsam invenit indebitam de decem milibus marcis et amplius. Item dominus Henricus rex et Leulinus princeps Walliæ pacificati sunt apud Salesbiriam, præsente O[ttobono] legato; ubi dominus rex recepit homagium suum, et reddidit ei omnes terras suas quas prius ab eo abstulerat. Item dominus Edwardus cepit insulam Vectem, et eam custodiæ suæ mancipavit. Item dominus rex tenuit Natale suum apud Wintoniam cum O[ttobono] legato, qui in recessu suo abbatem[3] et conventum de Hida interdixit, ratione cujusdam contentionis inter homines eorum habitæ. Item pridie idus Januarii magnum tonitruum auditum est. Item ventus vehemens in crastino Sancti Hyllarii, per quem cecidit turris Sanctæ Katerinæ. Item obiit Johannes episcopus Wintoniæ in curia Romana xiv. kal. Februarii, et Viterbii sepultus est; cui successit magister Nicolaus de Ely, qui-a f. 132 *b*. G. de Clare in London. The king encamps at Stratford. Peace made with the disinherited barons. Visitation of Winchester by the legate. Peace between the king and Llewellyn. The Isle of Wight taken by P. Edward. The abbey of Hyde put under an interdict. Storms at Winchester.

[1] See note[2] to the Winchester Annals, vol. ii. p. 106.

[2] *Stratford*] Stafford, Calig.

[3] William of Worcester.

A.D. 1267. Bishop Nicholas of Worcester translated to Winchester.

sede Wigorniæ usque ad sedem Wintoniæ translatus est, et ab Otto[bo]no legato est confirmatus. Vesp. E. 4.

Council of the legate in London.

MCCLXVIII. Nono kal. Maii dominus O[ttobonus] legatus celebravit concilium suum Londoniis. Item congregatio magnatum Angliæ apud Norhamptoniam, præsente O[ttobono] legato, ubi dominus Edwardus primogenitus regis, et Edmundus frater ejus, et G[ilbertus] comes Gloverniæ, et multi alii magnates terræ crucem ceperunt. Item in crastino depositionis Sancti Swithuni Valentinus prior Wintoniæ per dominum N[icolaum] episcopum prioratui est restitutus. Item magister Godefridus Giffard, domini regis cancellarius, in episcopum Wigorniæ electus est. Item Ottobonus legatus iter arripuit repatriandi, et quarto idus Julii misit se in mare. Item dominus H[enricus] rex tenuit Natale suum Wintoniæ. Item obiit Petrus de Eggeblanche episcopus Herefordiæ; cui successit Johannes le Bretun, et a B[onefacio] Cantuariæ archiepiscopo confirmatus, et ab N[icolao] Wintoniæ episcopo consecratus apud Waverleye.

Parliament at Northampton.

Valentine, prior of Winchester, restored, July 3.

Departure of the legate Ottobonus.

John le Breton bishop of Hereford.

Godfrey Giffard bishop of Worcester.

Nicolaus de Hely, episcopus Wygorniæ, postulatur ad ecclesiam Wintoniensem; cui successit Godefridus Giffard, qui appropriavit nobis tunc ecclesiam de Grimeleye cum capella de Hallawe.

Parliament in London, April 7.

MCCLXIX. Obiit Warinus de Bassingeburne, miles probus et fidelis. Item statim post Hockedai dominus rex tenuit magnum parliamentum Londoniis. Item dominus rex perendinavit Wintoniæ per xi. septimanas, sic per totum autumnum. Item Sanctus Edwardus a veteri feretro in novum translatus est; præsente domino Henrico rege, qui secundum edictum suum coronam portare disposuit, sed non portavit. Unde vendicantibus sibi jus et consuetudinem de pincernaria Wintoniæ et Londoniæ civibus, noluit dominus rex ut quis eorum serviret propter discordiam et periculum quod posset immineré; sed jussit utramque partem discumbere. Unde Londonienses indignantes recesserunt. Wintonienses vero remanserunt, comedentes et bibentes in curia, et cum licentia domini regis recedentes remearunt ad propria. Item dominus rex tenuit Natale suum apud Wintoniam. Item justiciarii de debitis domini regis inquirendis et levandis sederunt Wintoniæ. Item Lodowicus rex Franciæ iter suum versus Terram Sanctam profectus est.

Translation of S. Edward.

Difference of the behaviour of the citizens of Winchester and London.

f. 133 *b*.

Justices at Winchester.

Second crusade of S. Louis.

Obtinuimus jurisdictionem officialitatis vacante sede episcopali Wygornensis ecclesiæ, facta compositione super hoc inter archiepiscopum Cantuariæ et capitulum Wygornense.

Jurisdiction of the chapter of Worcester, *sede vacante.*

Vesp. E. 4. MCCLXX. Hoc anno tenuit dominus rex festum Sancti Edwardi in vigilia Epiphaniæ apud Westmonasterium. Item parliamentum omnium magnatum Angliæ in quindena Paschæ ad tractandum de vicesima et de itinere cruce signatorum, scilicet domini [Edwardi] et aliorum magnatum regni. Quod cum diu tractandum esset, tandem compromiserunt omnes se posituros in ordinatione domini Ricardi regis Alemanniæ, ut quod ille pronunciaret omnes tenerent, cujus pronunciationi non consentiebant G[ilbertus] comes Gloverniæ et multi alii. Unde prolongatum fuit illud negotium usque post octavas Sancti Johannis Baptistæ. Item xviii. kal. Julii audita sunt tonitrua, coruscationes, et fulgura, a mane usque ad noctem sine cessatione. Post octabas Sancti Johannis convenerunt omnes fere magnates apud Londonias ad tractandum de præmissis.

A.D. 1270. Parliament on April 27 respecting the crusade. Matters referred to Richard, king of Germany. Objections of G. de Clare to this. Great storms.

Interim orta est discordia inter J[ohannem] comitem de Warenna et Alanum de la Chuche coram justiciariis de Banco Londoniis, ubi dictus Alanus letaliter fuit vulneratus, unde postea obiit. Dictus etiam comes de Warenna die Dominica post festum Sancti Petri ad Vincula apud Wintoniam, juramento xxv. militum præstito quod ex præcogitata malitia non perpetravit dictum facinus nec in contemptu domini regis, per mille et ducentas marcas pacificatus est domino regi.

Murder of Alan la Zouche. Fine paid for the murder by J. earl of Warrenne.

Item dominus Edwardus in castello Wintoniæ, petita a domino rege licentia transfretandi versus Terram Sanctam, venit in capitulo Wintoniæ non. Augusti, et accepit licentiam a conventu, rogans humiliter ut pro se [1] orarent; et sic iter suum versus Portesmouthe, ubi transfretare proposuerat, arripuit; et cum eo W[illelmus] de Valentia, dominus Thomas de Clare, dominus Rogerus de Clifford et multi alii. Qui mutato proposito Cantuariam adierunt, et apud Doroberniam [2] transfretaverunt xiv. kal. Septembris. Item xv. kal. Augusti obiit Bonefacius archiepiscopus Cantuariæ. Et venerunt monachi Cantuarienses apud Wintoniam ipsius mortem nuntiantes domino regi, et petentes licentiam eligendi; quam circa festum Assumptionis beatæ Virginis [3] apud Clarendone obtinuerunt; et eligentes suum priorem in archiepiscopum, præsentaverunt eum domino regi apud Wodestoke in crastino Nativitatis beatæ Mariæ Virginis.[4] Quod negotium dominus rex distulit usque ad festum Translationis Sancti Edwardi.[5] Obiit Lodovicus rex Franciæ versus Terram Sanctam in insula quæ vocatur Tunice, cujus corpus delatum est Parisius et ibidem sepultum. Et statim coronatus est Philippus filius ejus

P. Edward at Winchester before his crusade. f. 134.

Death of archbishop Boniface. Election of Adam de Chillenden, prior of Canterbury. Death of S. Louis.

[1] *pro se*] om. Calig.
[2] Sic MSS. for *Doveriam*.
[3] Aug. 15.
[4] Sept. 9.
[5] Oct 13.

A.D. 1270. Abbesses of S. Mary's, Winchester.

in regem. Obiit Eufemia abbatissa Sanctæ Mariæ Wintoniæ xii. kal. Decembris; cui successit Lucia priorissa ejusdem monasterii, quam dominus rex in vigilia Sancti Nicholai sibi præsentatam in castro Wintoniæ gratanter recepit. Item dominus rex festum Natalis Domini celebravit ibidem, et in crastino beati Thomæ martyris inde recessit versus Londonias. Vesp. E. 4.

Justices itinerant at Worcester.

Justiciarii itinerantes de foresta sederunt apud Wygorniam.

Murder of Henry of Almaine at Viterbo.

Dominus Henricus filius regis Alemanniæ interfectus fuit Viterbii ad missam suam a Guidone de Monteforti, cujus ossa delata sunt in Angliam, et sepulta apud Hayles juxta Senchiam reginam matrem suam.

R. de Wichampton bishop of Salisbury.

Their lands restored to the disinherited barons. f. 134 *b*.

Murder of Henry of Almaine at Viterbo.

MCCLXXI. Hoc anno iii. non. Januarii obiit Walterus de la Wyle episcopus Saresbyriæ, et electus est magister [Robertus] de Weychamtone decanus Sarum vii. kal. Martii. Post octabas Epiphaniæ magnates regni parliamentum suum tenuerunt Londoniis, ubi per communem assensum domini R[icardi] regis Alemanniæ, G[ilberti] comitis Gloverniæ, Philippi Basset, et aliorum, exhæredatis concessæ sunt terræ eorum. Auditum est tonitruum Wintoniæ ix. kal. Martii in aurora. Interfectus est dominus Henricus filius regis Alemanniæ apud Viterbe in ecclesia Sancti Silvestri ante altare, iv. idus Martii, per Symonem et Guidonem de Monteforti, cujus corpus delatum est in Anglia et sepultum[1] apud Hayles xii. kal. Junii. Item iv. non. Julii ventus[2] vehemens et pluvia, ita ut arbores prosterneret et fructus evelleret. Item in secunda ebdomada Quadragesimæ fecit dominus episcopus N[icolaus] Wintoniensis suam visitationem in ecclesia Wintoniæ feria secunda, et apud Hydam feria tertia, et in abbatia de Sancta Maria feria quarta, et postea per episcopatum. Item feria secunda Quadragesimæ convocatio episcoporum apud Radinges ad tractandum de jurisdictione Cantuariensis ecclesiæ, utrum ipsi episcopi deberent obedire capitulo Cantuariensi an non. Et factis interlocutoriis appellatum est a monachis Cantuariensibus ad sedem Apostolicam, ne aliquid attemptetur in præjudicium ecclesiæ suæ. Item convocatio abbatum et priorum nigri ordinis apud Oxeneford post clausum Pascha, ubi præsidentes fuerunt de Evesham et de Winchecumbe abbates. Item v. kal. Augusti sederunt apud Wintoniam justitiarii ad deliberandum carcerem et ad inquirendum super aliis, scilicet dominus W. de Wintereshulle et alii. Obiit Johannes filius

Visitation of the bp. of Winchester.

Meeting of the bishops at Reading on the jurisdiction of the chapter of Canterbury.

Meeting of Black Monks at Oxford.

Justices itinerant at Winchester.

[1] *et sepultum*] om. Cal. | [2] MSS. insert *et*.

Vesp. E. 4. domini Edwardi primogenitus, qui in custodia domini Ricardi regis Alemanniæ existebat, et sepultus apud Westmonasterium. Item obiit dominus Philippus Basset in fine mensis Octobris, et sepultus est apud Stanleye. A.D. 1271. Deaths of prince John, and of Philip Basset.

Justitiarii itinerantes de foresta sederunt apud Wygorniam. Justices itinerant at Worcester.

Hoc anno tenuit dominus rex Natale suum apud Wintoniam in castello, et moram traxit ibidem causa infirmitatis suæ usque post Epiphaniam Domini. The king at Winchester for Christmas.

MCCLXXII. Hoc anno recessit dominus Henricus rex de Wintonia post Epiphaniam, quia justitiarii itinerantes, scilicet magister Rogerus de Seytone et socii sui sedere debebant ibidem. Item archidiaconus de Leges, Apostolicæ sedis electus, rediens de Terra Sancta, venit Romam in vigilia Sancti Gregorii Papæ, et in media Quadragesima consecratus in Papam, Gregorius decimus vocatus est. Item obiit rex Ricardus Alemanniæ apud Berchamstede, et sepultus apud Hayles. Cui successit Edmundus filius ejus in hæreditatem comitatus Cornubiæ, et suum fecit homagium domino regi. f. 135. The king and the justices at Winchester. Pope Gregory X. Death of Richard, king of Germany.

Item orta est dissensio inter cives Norwicenses et monachos ejusdem loci; unde per cives combustum fuit monasterium cum omnibus fere domibus prioratus. Quare dominus rex non multo post partes illas adivit, et facta diligenti inquisitione de malefactoribus, quosdam fecit equis trahi, alios vero igne cremari, et alios suspendi, et alios incarcerari. Riots at Norwich. Punishment of the rioters.

Item Edmundus, filius regis Alemanniæ, qui jam duxit uxorem sororem[1] G[ilberti] comitis Gloverniæ in uxorem, una cum Henrico de Lacy comite Lincolniæ, factus est miles a domino rege Henrico iii. idus Octobris, scilicet in festo Sancti Edwardi regis et confessoris, apud Westmonasterium, ex quibus ipso die multi alii milites facti erant. Item inundatio maxima pluviarum, quæ duravit a tempore nundinarum Sancti Egidii usque post festum Sanctæ Ceciliæ virginis fere cum continuatione. Edmund of Cornwall and H. de Lacy knighted. Rain from Aug. 31 to Nov. 22.

Item hoc anno, scilicet xvi. kal. Decembris, obiit Henricus rex Angliæ tertius apud Westmonasterium; et die Dominica sequenti, scilicet die Sancti Edmundi regis et martyris, sepultus est in monasterio novo Westmonasterii ante magnum altare. Item reversus [est] Edmundus de Terra Sancta, et applicuit in Angliam circa festum Sancti Nicholai, et die Lunæ in vigilia Sanctæ Luciæ virginis et martyris, se dominæ reginæ matri suæ apud Windesore repræsentavit. Death of Henry III., Nov. 16. His burial, Nov. 20. Return of prince Edmund, Dec. 6. Dec. 12.

Item antequam corpus regis Henrici traditum esset sepul-

[1] Margaret de Clare.

A.D. 1272. Allegiance sworn to prince Edward by G. de Clare. f. 135 *b*. The same by archbp. Giffard, H. de Bohun, J. de Warrenne, and others. Election of Robert Kilwardby to Canterbury.

turæ, G[ilbertus] comes Gloverniæ in præsentia domini archiepiscopi Eboracensis et aliorum episcoporum, comitum, et baronum ibidem existentium, nullius cohertione, sed propria voluntate ductus, tactis sacrosanctis corporale præstitit juramentum, quod pacem regni pro viribus custodiret, et fidelitatem domino Edwardo tanquam domino suo per omnia observaret. Similiter dictus archiepiscopus Eboracensis et etiam Herefordiæ et Warenniæ comites, et multi alii qui tunc præsentes erant ibidem. Item cum dominus Papa, vacante sede Cantuariensi per resignationem prioris[1] Cantuariæ, qui electus fuerat in archiepiscopum, quam apud sedem Apostolicam fecerat, ecclesiæ Cantuariensi providisset de fratre Roberto de Kilwardeby de ordine Prædicatorum, idem R[obertus] die Dominica proxima ante festum beatæ Luciæ virginis et martyris, scilicet iii. idus Decembris, per episcopum Exoniensem spiritualia ecclesiæ Cantuariensis recepit apud Londonias, et feria secunda temporalia archiepiscopatus; et feria tertia sequente traditum fuit sibi sigillum officialitatis ejusdem. Vesp. E. 4.

Death of prior R. de Dumbeltone.

Piæ memoriæ dominus Ricardus de Dumbeltone, Deo et hominibus amabilis, prior Wygornensis ecclesiæ obiit, et sepultus est a Godefrido episcopo in claustro cum prædecessoribus suis: cui successit dominus Willelmus de Cirencestre sacrista ejusdem ecclesiæ.

Prior William of Cirencester.

Parliament at Westminster to arrange matters till prince Edward's return.

MCCLXXIII. Hoc anno post festum Sancti Hillarii facta convocatione omnium prælatorum Angliæ et aliorum magnatum regni apud Westmonasterium post mortem illustris viri regis Henrici tertii, convenerunt archiepiscopi et episcopi, comites et barones, abbates et priores, et de quolibet comitatu quatuor milites et de qualibet civitate quatuor, qui omnes in præsentia dominorum Walteri archiepiscopi Eboracensis, Rogeri de Mortuomari, Roberti Burnel tunc Bathoniensis ecclesiæ electi, qui in loco domini Edwardi regis Angliæ præfuerunt,[2] sacramentum eidem domino Edwardo tanquam terræ principi præstiterunt, et de pace regni fideliter et firmiter custodienda præceptum susceperunt. Ubi dominus Walterus de Mertone cancellarius constitutus est; et ut moram trahat apud Westmonasterium tanquam in loco publico usque adventum principis, injunctum est eidem. Et ibidem provisum est quod nulli sint justitiarii itinerantes usque adventum principis, sed tantum[3] in Banco. In eadem convocatione venerunt duo nuntii domini Papæ Londonias, qui supplicationem ipsius clero regni

Walter de Merton chancellor.

The justices only f. 136. to be in the King's Bench till his return.

[1] Adam de Chillenden.

[2] MSS. insert *et*.

[3] *tantum*] totum, MSS.

Vesp. E. 4. destinatam, scilicet ut decimam omnium bonorum ecclesiasticorum per biennium domino Edwardo et ejus germano pro eorum damnis et expensis in Terra Sancta factis concederent, ostenderunt; super hoc deferentes et ostendentes quosdam articulos Apostolicæ potestatis super quibus inquirerent, prout inferius continentur, videlicet: A.D. 1273. Papal nuncios in London respecting the expenses of P. Edward and his brother at the crusade. Other articles of enquiry brought by them.

De infringentibus jura ecclesiastica et libertates.
De indistincte legatis.
De pecunia ecclesiæ Romanæ debita de quacunque causa.
De ecclesiis vacantibus ex quacunque causa.
De indispensative tenentibus ecclesias.
De clericis homicidis tenentibus ecclesias.
De clericis uxoratis beneficiatis.
De clericis intrusoribus.
De votis Terræ Sanctæ factis.
De administrationibus executorum.
De assequentibus ecclesias per symoniam.
De bonis cruce signatorum defunctorum.
De bonis ecclesiasticis invasis et per quos.
De bigamis promotis in prælatos.
De prælatis mercatoribus et negotiatoribus.
De clericis perjuris et sacrilegis.
De admittentibus ecclesias in manus laicorum.
De appellantibus ab archiepiscopis tuendis.
De excommunicatis per judices delegatos capiendis.[1]
De exeuntibus religionem post habitum sumptum professionis.
De clericis beneficiatis sæcularibus negotiis se immiscentibus.
De clericis justitiariis et advocatis curiæ sæcularis beneficiatis.
De bonis ecclesiarum sequestratis in usus quorum sunt conversa.
De prælatis et aliis ecclesiarum rectoribus infamibus et excommunicatis.
De fructibus vacantium ecclesiarum de jure ex quacunque causa.
De bonis episcoporum aliorumque prælatorum defunctorum ab intestato.
De legatis ecclesiæ Romanæ.
De percussoribus clericorum. f. 136 *b*.
De clericis portantibus arma illicite.
De clericis incendiariis.
De clericis publice fornicariis.
De falsariis et falso convictis.
De promissis Terræ Sanctæ retentis.

[1] *capiendis*] capiendos, MSS.

Vesp. E. 4.

A.D. 1273. De pluralitate beneficiorum.

De excommunicatis beneficiatis.

De impugnantibus ecclesiam Romanam.

De causis cruce signatorum.

De incontinentia prælatorum aliorumque episcoporum.

De contemnentibus mandatum Apostolicum.

De prælatis aliisque clericis usuariis.

De monasteriis ad ecclesiam Romanam spectantibus visitandis.

De ecclesiis in proprios usus tentis et ab episcopis prece vel pretio concessis.

De ecclesiis divisis per episcopos ut partem habeant portionum earundem.

De filiis episcoporum aliorumque prælatorum promotis ad sacros ordines et beneficia, et promotoribus eorundem.

De episcopis et aliis prælatis insufficientis literaturæ.

De episcopis[1] aliisque clericis irregularibus ex quacunque causa.

De episcopis aliisque prælatis post excommunicationem in eos latam divina celebrantibus.

De bonis et fructibus ecclesiarum in [quibus] rectores non resident.

De mulctis pœnitentibus et condemnatis inflictis per ordinarios.

Return and death of Henry de Sandwich, bishop of London.

Item eodem anno Henricus de Sandwiz, episcopus Londinensis, qui per Ottobonum legatum, ut supradictum est, suspensus fuerat et ad curiam Romanam destinatus, de ipsa curia est reversus circa Purificationem Beatæ Mariæ, gratia domini Papæ adepta; qui obiit eodem anno mense Augusti, et sepultus est in ecclesia Sancti Pauli Londoniæ.

Consecration of archbishop Kilwardby.

Dominica prima Quadragesimæ, scilicet iv. kal. Martii, consecratus fuit frater Robertus de Kylewardebi in archiepiscopum Cantuariæ apud Cantuariam; non tamen intronizatus, quia pallium dignitatis a curia Romana nondum susceperat. Quo postmodum, scilicet viii. idus Maii, suscepto et sibi imposito per manus N[icholai] Wintoniensis et W[alteri] Exoniensis episcoporum apud Tenham, incathedratus fuit mense Septembris circa Nativitatem Beatæ Mariæ.

f. 137. A tenth granted for the expenses of P. Edward and his brother.

Item concessa est decima ecclesiarum et religiosorum domino Edwardo et ejus germano ad supplicationem domini Papæ, et soluta pro duobus annis fere hoc anno.

Three bps. cross to meet prince Edward on his return.

Item vi. idus Maii transfretaverunt Wintoniæ, Wygorniæ, et Exoniæ episcopi in occursu domino Edwardo, qui ipso anno de Terra Sancta reversus Parisius venit, et inde reversus est in Wasconiam.

---

[1] Calig. inserts *et*.

Vesp. E. 4. Hoc anno frater Robertus archiepiscopus Cantuariensis xiv. kal. Januarii visitavit episcopum Wygorniensem, et in crastino cum clericis suis [a] conventu[1] procuratus fuit in refectorio. A.D. 1273. Visitation of Worcester by abp. Kilwarby.

MCCLXXIV. Hoc anno magister Johannes de Chushulle consecratus est in episcopum Londoniensem iii. kal. Julii.[2] Item in principio mensis Maii Gregorius Papa decimus celebravit magnum concilium Lugduni, ubi fecit multas constitutiones quarum quædam redactæ sunt in decretalibus, quædam vero non. Item eodem anno obiit Robertus de Stichulle episcopus Dunelmensis in sua reversione de prædicto concilio; cui successit Robertus de Halilande monachus Dunelmensis, et consecratus est a Waltero Eboracensi archiepiscopo. Item in prædicto concilio concessa est domino Papæ decima omnium bonorum ecclesiasticorum per totam Christianitatem, in subsidium Terræ Sanctæ, per sex annos continuos subsequentes persolvendum ad duos anni terminos, scilicet ad Natale medietatem et ad festum Sancti Johannis Baptistæ aliam medietatem; et hoc secundum verum valorem. Council of Lyons. A tenth granted to the Pope for the crusade for six years.

Item Edwardus rex Angliæ de Terra Sancta et de Vasconia reversus, secunda die mensis Augusti in Angliam applicuit apud Doroberniam; et die Dominica proxima post Assumptionem Beatæ Mariæ, scilicet die Sancti Magni martyris, per impositionem manuum R[oberti] archiepiscopi Cantuariensis de ordine Prædicatorum unctus est in regem, et coronatus apud Westmonasterium, præsente domino rege Scotiæ et illustrium virorum copiosa multitudine. Return and coronation of Edward I., Aug. 19. f. 137 *b*.

Item magister Robertus de Wychamtone electus Saresberiensis in concilio Lugdonensi consecratus est per dictum archiepiscopum Cantuariæ, et die Dominica[3] proxima post Exaltationem sanctæ Crucis est intronizatus apud Sarum. Item eodem anno dictus R[obertus] archiepiscopus Cantuariæ visitavit episcopatum Wintoniensem, et celebravit Natale suum apud Biterne, et dominus rex Natale suum apud Wodestoke. Item Andreas quondam prior Wintoniæ de curia Romana reversus venit Wintoniam vi. kal. Februarii in manu forti cum multitudine armatorum; et positis per episcopum Wintoniæ custodibus in ecclesia Sancti Swithuni ne ingrederetur, tertia die sequenti insultum fecerunt qui secum venerunt, ut in possessionem dicti prioratus per vim induceretur. Unde Robert de Wychampton consecrated. Visitation of Winchester by the archbp. Attempt of Andrew, the late prior of Winchester, to enter the cathedral by force;

[1] *conventu*] conventum, MS.

[2] An error for *Maii*. See the Winchester Annals, p. 117; Waverley Ann., p. 383.

[3] Sept. 16.

A.D. 1274. dominus episcopus per fratres Prædicatores petito respectu usque in crastinum ut sibi melius consuleret, vocatis undique fidelibus suis, munivit ecclesiam. Quo facto videns præfatus Andreas quod non potuit propositum suum complere, recessit ii. kal. Februarii mane. Episcopus vero convocatis omnibus sacerdotibus de civitate in capitulum Sancti Swithuni, excommunicavit et excommunicare fecit dictum Andream et omnes monachos ejusdem monasterii, qui dicto Andreæ in facto tam præsumptuoso consilium vel auxilium præstiterunt, et civitatem Wintoniæ ipso die posuit sub interdicto. Septima die sequente, quæ fuit vii. idus Februarii, facta inquisitione per illos de civitate de his qui dicto Andreæ consilium et auxilium impenderunt quando prædictum insultum fecit, dictus episcopus ad instantiam multorum fide dignorum interdictum relaxavit. Cum autem hujusmodi contentio hinc inde mota ad audientiam domini regis pervenit per xxiv. juratos de civitate, quod non poterant ipsam civitatem regere et pacem custodire ob tales et tantos pacis perturbatores; missi sunt a domino rege dominus Rogerus de Mortuomari et Nicholaus de Stapeltone justitiarii Wintoniam, qui diligentem fecerunt inquisitionem super omnibus supradictis. Unde plures culpabiles inventi capti et incarcerati fuerunt; quidam autem latenter fugam inierunt. f. 138.

Vesp. E. 4.

which fails.

He and his abettors excommunicated by the bishop, Nicholas of Ely.

Inquiry into all the disturbances by the justices itinerant.

Archidiaconus quidem Rofensis, qui ob causam præfati Andreæ tanquam judex ipsius venerat Wintoniam et moram per aliquod tempus faceret ibidem, cum ad septem articulos sibi per prædictum Rogerum de Mortuomari objectos, in quibus dicebatur se egisse contra pacem regni, noluisset respondere, tanquam pacis perturbator et regiæ majestatis contemptor ductus est in castrum Wintoniæ, et ibidem retentus per plures dies. Tandem liberatus per literas domini regis, mediante interventu episcoporum et multorum clericorum, ad propria remeavit, et post paucos dies defunctus est. Non multo quidem post obiit frater ejus Laurentius de Sancto Martino episcopus Rofensis; cui successit Walterus de Mertona, per conventum Rofensem canonice electus et a domino R[oberto] Cantuariensi archiepiscopo confirmatus xii. kal. Novembris.

Punishment of William of St. Martin, archdeacon of Rochester, for siding with Andrew.

Death of bishop Laurence of St. Martin.

Walter de Merton.

Item eodem anno confectum est sacrum crisma die Cœnæ apud Waverle a venerabili patre domino Nicholao de Ely loci diœcesano, qui die eodem cum clericis suis majoribus comedit in refectorio monachorum, propriis tamen sumptibus. Item anno eodem, scilicet xviii. kal. Aprilis, peperit A[lienora] regina domino Edwardo regi Angliæ filiam, et vocavit eam Ysabellam.

The bishop of Winchester at Waverley.

Birth of princess Isabella.

Willelmus de Cirencestre prior Wygorniæ obiit; cui

Death of prior W. de Cirencester.

successit dominus Ricardus de Feckeham camerarius in festivitate Sancti Mathæi Apostoli. A.D. 1274. R. de Feckenham prior, Sept. 21.

Vesp. E. 4. f. 199 *b*. In ecclesia Westmonasterii Edwardus in regem, et Alienora soror regis Hispaniæ in reginam, a venerabili Roberto archiepiscopo Cantuariæ xiv. kal. Septembris pariter coronantur. Huic coronationi intererant rex Scotiæ[1] et Johannes comes Britanniæ cum suis uxoribus, sororibus quidem regis Edwardi, quæ per breve spatium temporis postmodum obierunt. Sicque post magnum gaudium coronationis magnam tristitiam nobilibus reliquerunt. Erant enim dominæ multum famosæ et pulcherrimæ juventutis. In vigilia Sancti Nicholai terræmotus, fulgura, et tonitrua; draco igneus et cometa Anglicos terruerunt. Justitiarii itinerantes ad crucem lapideam Westmonasterii consederunt. Coronation of Edward I. and Eleanor. Deaths of the princesses Margaret and Beatrice. Earthquake. Justices at Westminster.

Ib. f. 191 *b*. MCCLXXV. Hoc anno Robertus Burnel in episcopum Bathoniensem est electus, et a Roberto Cantuariensi archiepiscopo confirmatus et consecratus apud Londoniam vii. idus Aprilis, qui tunc dies Palmarum habebatur. Item eodem anno obiit Johannes le Breton, Herfordensis episcopus; cui successit magister Thomas de Cantulupo canonice electus, et a sæpedicto R[oberto] Cantuariensi archiepiscopo confirmatus. Item in quindena Paschæ facta convocatione[2] omnium magnatum regni Londoniis, ubi dominus Edwardus parliamentum suum tenuit. In quo quidem parliamento quasdam novas leges constituit ad communem utilitatem totius regni. Item anno eodem iii. idus Septembris factus est terræmotus magnus in omnibus finibus Angliæ, et in multis finibus transmarinis, ut a pluribus relatum est. Item mense Octobris circa festum Sancti Lucæ Evangelistæ Edwardus rex Angliæ tenuit aliud magnum parliamentum apud Westmonasterium, in quo quasdam leges alias constituit inter Judæos observandas; ubi de communi assensu archiepiscoporum, comitum, baronum, et omnium magnatum totius regni concessum fuit dicto domino regi quintum decimum omnium laicarum possessionum regni in subsidium, causa suæ novitatis et etiam causa expensarum factarum in Terra Sancta. R. Burnel bishop of Bath. f. 138 *b*. Thomas de Cantelupe bishop of Hereford. Parliament in London. Earthquake. Parliament on Oct. 18. Laws against the Jews. A fifteenth granted.

Septimo kal. Julii fuit duellum in pastura de Hardewik pro ecclesia de Temedebyre, sed facta pace remansit ecclesia cum abbate de Lyre.[3] Septimo idus Julii fuit duellum pro balliva de Hembure, et pugil episcopi Duel for the church of Tenbury. Duel for the bailiwick of Henbury.

[1] Alexander III.

[2] .

[3] Ralph II., abbat of Lyre in Evreux.

A.D. 1275. vicit pugilem Philippi de Stoke. Item obiit Humfridus de Boun comes Herfordiæ, et apud Lantoniam juxta Gloucestriam sepelitur. Per idem tempus datis a nobis xxx. marcis domino Roberto de Mortuomari, remansit nobiscum advocatio ecclesiæ de Duderhulle.

Advowson of Dodderhill.

Justices at Worcester. f. 139. Hoc anno justiciarii itinerantes sederunt Wygorniæ.[1]

Birth of prince Alphonso. Item eodem anno peperit domina Alienora regina Angliæ filium apud Baionam in Vasconia in vigilia Sanctæ Katerinæ virginis, et baptizatus [est] a Waltero Exoniæ episcopo, et vocatum est nomen ejus Alfonsus post regem Hyspaniæ, qui eum ibidem de sacro fonte levavit; et confirmatus fuit ab archiepiscopo Auxicano.[2] Vesp. E. 4, f. 192.

Disturbance in Gascony. The Saracens in Spain. Item orta est magna dissentio inter dominum regem Edwardum et Gastonem de Bierna in Vasconia. Item Sarraceni de Hyspania, absente rege Castellæ,[3] qui occasione regni Alemanniæ, qui suum per electionem de se aliquando factam esse dicebat, et extra regnum suum tunc agebat apud Belkare[4] cum Papa Gregorio rem de pace tractaturus, portum transeuntes magnam Christianorum stragem fecerunt, ubi archiepiscopus Arroganensis, filius regis Arroganiæ,[5] interfectus est: at postmodum prævalentibus Christianis, succubuerunt usque ad quinque milia Sarracenorum et amplius.

Laws respecting the Jews. Rex ad parliamentum Westmonasterii omnes nobiles regni sui jusserat congregari; in quo statuta multa ad utilitatem regni fuerunt publicata; inter quæ Judæis interdicta fuit effrænata licentia usurandi. Et ut possint a Christianis discerni, præcepit dominus rex quod ad instar tabularum ad unius palmæ longitudinem signa ferrent in exterioribus indumentis. Vesp. E. 4, f. 199 *b*. Matt. of West. p. 407, (ed. Francofurt. 1601).

Gaston de Bearne. Gasto de Bierna, vir potens et nobilis de Vasconia, regis consanguineus, sed ejus adversarius capitalis, per regem Franciæ ad regem Angliæ mittebatur: qui in carcere diutius tenebatur, remissus ad propria post pristinam cautionem. Circa Nativitatem beatæ Mariæ Virginis dominus rex in partibus Cestriæ moram traxit, qui Leulinum principem Walliæ personaliter ad se nolentem accedere citari jussit ad parliamentum suum Westmonasterii, ad quod accedere[6] recusavit, dicens se ad memoriam revocasse mortem patris sui Griffini, qui de Turri Londoniarum cecidit, et fractis cervicibus expiravit. Tertio idus Septembris, factus est generalis inter horam diei primam

Llewellyn cited to the parliament at Westminster, refuses to appear.

---

[1] This sentence is in the margin.

[2] Amanevus de Armagnac, archbishop of Ausch.

[3] Alphonso X.

[4] Belcaire in Languedoc.

[5] Sancho, archbishop of Toledo.

[6] *citari . . . accedere*] om. MS. Calig.

Vesp. E. 4, f. 199 *b*.

et tertiam terræmotus, cujus impetu ecclesia Sancti Michaelis quæ dicitur de Monte extra Glastoniam solo cecidit complanata. De famosis etiam ecclesiis per Angliam constitutis per violentiam terræmotus multa fragmina ceciderunt. Undecimo kal. Januarii obiit Gregorius Papa decimus apud Arescium Tusciæ civitatem. Post cujus transitum Petrus de Tarentesia de ordine fratrum Prædicatorum, quondam Lugdunensis electus cardinalis, postea Ostiensis, in summum Pontificem est electus, et appellatus est Innocentius Papa quintus.

A.D 1275. Earthquake at S. Michael's Mount, Glastonbury. f. 139 *b*. Death of Gregory X. at Arezzo. Pope Innocent V.

Almoricius filius Symonis de Monteforti quondam comitis Leycestriæ, et soror sua, juvencula elegantissima, quæ Leulino principi Walliæ matrimonialiter debuerat copulari, juxta Bristolliam in mari sunt capti et ad regem perducti dicentem, hoc ex Dei providentia accidisse, qui noluit consanguineam suam adversario suo maritari. Christiani a Sarracenis multa damna in Hispania pertulerunt, et multos de Christianorum numero occiderunt. Inter hos Sanerius archiepiscopus Toletanus, filius illustris regis Arragoniæ, membratim fuit a perfidis Sarracenis discerptus.

Capture of Aimery and Eleanor de Montfort. The Saracens in Spain. Death of Sancho, archbishop of Toledo.

Ib. f. 192. Annal. Winton. p. 120.

MCCLXXVI. Hoc anno iii. idus Januarii hora vespertina venit dominus Edwardus rex primo post reversionem suam a Terra Sancta, et Alienora regina, ad castrum Wintoniæ, et die sequenti causa orationis et reverentiæ Sanctorum adivit monasterium Sancti Swithuni,[1] ubi ab episcopo loci et conventu cum solemni processione receptus est. Et cum per plures dies ob parliamentum suum traxisset moram ibidem, venit Gace de Bierna in conductu domini Rogeri de Clifford xii. kal. Februarii, qui sequenti die juxta ordinationem regis Franciæ domino Edwardo regi se repræsentans, et ipsius gratiæ se submittens de omnibus transgressionibus quas contra dominum regem se fecisse dicitur, detentus est in dicto castro quasi incarceratus, sub custodia tamen honorifice; qui postmodum ad mandatum domini regis ductus est Londoniam, et ibidem in pleno parliamento liberatus sub tali forma, videlicet quod adiret curiam domini regis Franciæ, ibidem pro meritis recepturus prout idem rex duxerit ordinandum. Item in eodem parliamento concessit dominus rex et demandavit per totam Angliam quod chartæ de communibus libertatibus, quæ tempore Henrici regis avi regis H[enrici] patris sui factæ fuerunt, et etiam de forestis, in suo robore per omnia permanentes observentur. Item inter hæc contigit quod cum Alienora filia quondam Symonis de Monteforti comitis Leycestriæ, quæ vivente patre affidata fuit Leulino principi Walliæ, conducenda esset a par-

Edward I. and Eleanor at Winchester castle. Imprisonment and subsequent liberation of Gaston de Bearne. f. 140. Magna Charta. Capture of Aimery and Eleanor de Montfort.

[1] *Swithuni*] Stephani, MSS.

A.D. 1276. Their imprisonment.

tibus Gallicanis per mare usque ad Walliam, ut dictus Leulinus eam secundum formam ecclesiæ duceret in uxorem; capta fuit prope Bristoud, et Almericus frater ejus cum ea, et duo fratres Prædicatores de Wallia, et quidam miles de Francia et eorum familia. Quæ captio [cum][1] domino regi constaret, ex ejus mandato ab invicem separati et ad varia castra sunt transmissi custodiendi.[2] Vesp. E. 4, f. 192 *b*.

Death of cardinal John Tolet.

Innocent V.

Adrian V.

John XXI.

Item anno eodem obiit Johannes tunc Sancti Laurentii Albet[3] cardinalis Portuensis de ordine Cistercienis. Item obiit Gregorius Papa decimus mense Januarii: cui [successit] Petrus Tarentensis cardinalis Hostiensis, de ordine Prædicatorum, et consecratus in Papam vii. kal. Martii, et vocatus est Innocentius quintus; qui anno eodem in fata decessit: videlicet, xi. kal. Julii. Successit eidem Ottobonus Sancti Adriani diaconus Cardinalis, et vocatus est Adrianus: qui per xxxv. dies tantum superstes fuit, non tamen consecratus viam universæ carnis ingressus est: cui successit Petrus de Hyspania, episcopus Tusculanensis cardinalis, de ordine Prædicatorum; et vocatum est nomen ejus Johannes xxi^us^; qui non multo post quadam domo obrutus interiit mense Maii. Item xvi. kal. Julii celebrata est translatio Sancti Ricardi quondam Cycestrensis episcopi a venerabili patre domino R[oberto] archiepiscopo, præsente domino rege cum multitudine nobilium; in qua translatione et etiam post, plurima coruscarunt miracula.

Translation of S. Richard de la Wyche.

f. 140 *b*. Quarrel between the bishop and monks of Winchester. Valentine appointed prior and deposed, Dec. 3. John Durville prior.

Item orta dissentione inter monachos Sancti Swithuni et dominum N[icholaum] de Ely Wintoniensem episcopum, eo quod fere omnes de conventu parti Andreæ quondam prioris adhærebant, nitentes ipsum habere priorem, sed dominus episcopus ipsorum propositum revocans in irritum quendam nomine Valentinum ejusdem domus monachum in priorem promovit; quem die Sancti Birini episcopi proximo sequenti prioratu suo totaliter privavit, et Johannem de Urvulla monachum ejusdem ecclesiæ, natione Normannum, priorem instituit.

A fifteenth extorted.

Llewellyn refuses to attend the parliament.

Post Pascha ad parliamentum Westmonasterii multis nobilibus congregatis, pacem suam quondam pacis perturbatoribus dominus rex concessit. Quintamdecimam omnium bonorum temporalium tam clericorum quam laicorum inaudito more ad unguem taxatam rex jusserat confiscari. In hoc parliamento sicut et in aliis, Leulinus princeps Walliæ vocatus personaliter noluit comparere. Misit tamen nuncios pro pace habenda et pro filia comitis Leycestriæ, quam ducere voluit in uxorem, Vesp. E. 4, f. 200. Also in Matt. West. f. 408.

---

[1] *cum*] om. MSS.

[2] *custodiendi*] custodienda, MSS.

[3] Sic MSS. (*Albȝ*). It may be a blunder for *in Lucina*.

esp. E. 4, f. 200.

non modicam offerens pecuniæ quantitatem. Dominus rex matrimonio noluit consentire, sed nec pecuniam oblatam recipere, nisi terras quas invaserat Leulinus, singulas dominis singulis justis restitueret; et quod castra Angliæ quæ destruxerat repararet. A.D. 1276.

Gloriosus confessor Christi Sanctus Ricardus quondam episcopus Cycestriæ, post multa miraculorum insignia, in vigilia Sancti Botulfi abbatis in ecclesia sua cathedrali Cycestriæ est translatus, præsentibus rege Edwardo et majoribus natu totius Angliæ cum multitudine prælatorum. June 17.

Die Sancti Albani in urbe apud Lateranum obiit Innocentius Papa quintus; cui successit in crastino Translationis beati Benedicti Adrianus Papa quintus, qui quondam in Angliam legationis officio fungebatur, vocatusque fuerat Ottobonus, Sancti Adriani diaconus cardinalis. Iste octavo decimo kal. Augusti diem clausit extremum; cui successit Johannes xxi^us., qui similiter obiit in hoc anno; cui successit Nicholaus tertius vi. kal. Decembris. Tempore igitur supradicto, mortuo Henrico rege Navariæ, pro dominio regni ejusdem inter regem Franciæ et regem Hyspaniæ dissentio fuit orta. Pro rege ergo Angliæ sollemnes nuncios rex Franciæ destinavit, mandans quod personaliter cum servitio debito properaret et contra regem Hyspaniæ dimicaret. Qui nimirum mirabiliter turbabatur eo quod a rege Hyspaniæ fuerat cinctus baltheo[1] militari, et sororem ipsius Alienoram duxerat in uxorem. Et quia regem Franciæ consanguineum suum et dominum offendere non audebat, se orationibus ecclesiæ commendavit et finaliter regi Franciæ respondebat se nolle servitium debitum denegare. Sed ad sedandam discordiam inter ipsum et regem Hyspaniæ jam inceptam, se velle omnem diligentiam adhibere. Rex igitur Franciæ cum innumerabili exercitu versus partes Hyspaniæ est profectus. His temporibus ad refrænandum irruptiones Walensium in partibus Bristolliæ, Montis Gomeri, et Cestriæ misit rex ccc. equites loricatos.

Death of Innocent V., June 22. Adrian V., July 11. John XXI. Nicholas III. f. 141. Edward I. summoned by Philip III. to assist in the war against Alphonso X. 300 knights sent against the Welsh.

Decimo septimo kal. Augusti Willelmus de Bello Campo comes Warewike venit Wygorniam hora completorii, quia falsus rumor venit ad eum quod pater ejus Willelmus projectus fuit de sepulchro; sed aperto sepulchro ipse et alii filii ejus cognoverunt eum certis signis; et sic excommunicatus recessit. Quarto kal. Octobris rex Edwardus venit Wygorniam; kal. Octobris discessit

Rumour respecting the exhumation of William Beauchamp. Edward I. at Worcester and Evesham.

[1] *baltheo*] om. MS. Calig.

A.D. 1276. Peace between W. Beauchamp and the convent of Worcester.

versus Evesham. Post festum Sancti Michaelis facta fuit concordia inter W[illelmum] comitem de Warewyke et priorem Ricardum Wygorniæ de placito curiæ, datis eidem comiti centum libris; et cyrografum in curia regis levatum fuit.

Death of John XXI. Nicholas III.

MCCLXXVII. Hoc anno v. mensis Maii obiit Johannes Papa XXI^us., cui successit Johannes Gaitanus, Sancti Nicholai in carcere Tulliano diaconus cardinalis, et vocatum est nomen ejus Nicholaus. Item obiit Walterus de Mertona episcopus Rofensis; cui successit Johannes de Bradefeud monachus et præcentor Rofensis monasterii. Item dominus Edwardus rex Angliæ duxit exercitum magnum in Walliam et scaccarium suum residere fecit apud Salopesbyriam. Cum enim Leulinus princeps Walliæ comperisset adventum regis cum tanto exercitu, timens se tanto exercitui posse resistere, per internuntios misit ad dominum regem ad tractandum de pace. Circa festum Sancti Martini descendit dictus Leulinus de montibus Walliæ, et submisit voluntati et gratiæ domini regis; et pro transgressionibus, damnis, et injuriis domino regi et suis illatis, obtulit dictus princeps pro pace finaliter habenda l. milia librarum sterlingorum. Concessit etiam dictus princeps et confirmavit pro se et hæredibus suis plenarie et sine aliqua retentione quatuor candreda in finibus et terminis suis, sicut piæ memoriæ dominus H[enricus] quondam rex Angliæ vel prædictus Edwardus filius ejus ea[1] unquam plenius tenuerunt, simul cum omnibus terris quas idem dominus rex cepit et saisire fecit in manum suam vel alio modo acquisivit, excepta terra de Engleseye; quam dictus dominus rex de gratia speciali concessit et confirmavit dicto Leulino et hæredibus suis de se et uxore sua legitime procreandis, quod ipsi habeant et teneant dictum Engleseye eo modo quo prius tenuit dictus Leulinus; reddendo pro ea singulis annis ad scaccarium domini regis in festo Sancti Michaelis mille marcas sterlingorum. Concessit etiam et[2] confirmavit eidem L[eulino] dominus rex de mera gratia sua ad vitam suam totam terram illam, quæ David fratri suo jure hæreditario debetur. Quia dominus rex eidem David alibi fecit recompensationem competentem. Quæ terræ tam dicto David quam Leulino post mortem ipsorum ad dominum regem et hæredes suos integraliter revertentur. Tamen dictus Leulinus antequam ad præsentiam domini regis pervenit, beneficium absolutionis impetravit, et interdictum

Vesp. E. 4, f. 193.

The king in Wales.

Llewellyn treats for peace.

His submission, Nov. 11.

Terms of peace.

f. 142.

[1] MSS. insert *plenius*. | [2] *et*] om. Cal.

Vesp. E. 4, f. 193 *b*. terræ suæ relaxabatur, et omnes prisones quos occasione domini regis captos et incarceratos tenuit, liberavit; et sacramentum fidelitatis dicto domino regi fecit. Et sic omnes transgressiones, injuriæ, et excessus hinc inde facti, penitus remittebantur usque ad ipsum diem. A.D. 1277.

Ann. Waverl. p. 388. Post hæc venit dictus Leulinus princeps salvo conductu Londonias, et ibidem cum domino rege festum Natalis Domini celebravit. Et sic accepta licentia a domino rege reversus est in patriam suam. Non multum vero postea Alienora uxor, et quæ in custodia domini regis apud Wyndleshore extiterat, ad ipsum in Walliam est transmissa. Item hoc anno invaluit generalis scabies ovium in terra Angliæ quæ a vulgo dicebatur Cloufik, per quam consumptæ sunt fere omnes oves terræ. Sed tandem adinventa est quædam medicina ex uncto porcino et vivo argento et quibusdam herbis: quæ confectio plenius patet alibi. Llewellyn in London with the king. Eleanor de Montfort sent to him. Murrain among the sheep.

Item hoc anno fratres Johannes de Wikes et Johannes de Harleye habitum monachalem in ecclesia Wygorniæ in vigilia Omnium Sanctorum a domino Ricardo de Feckeham tunc priore susceperunt. John de Wikes becomes a monk at Worcester.

Vesp. E. 4, f. 201. Matt. West. p. 409. Tartari, qui Moalli [dicuntur], Terram Sanctam acquisierunt, soldano Babiloniæ cum multis Sarracenorum milibus interfecto.

Vesp. E. 4, f. 194. MCCLXXVIII. Hoc anno mense Januarii obiit Rogerus episcopus Norwicensis, qui monachus extiterat dicti monasterii; cui successit magister Willelmus de Middletone tunc archidiaconus Cantuariensis, a conventu Norwicensi electus, a R[oberto] archiepiscopo confirmatus et consecratus apud Lameie quarto non. Junii. Item durante adhuc dissentione inter N[icholaum] episcopum Wintoniæ et conventum Sancti Swithuni, venerunt de Glastingebyre[1] et Radingis[2] abbates, ordinis ipsorum anno eodem præsidentes; quorum instantia et consilio dictus episcopus conventui remisit omnem rancorem quem versus eum habuit, et ad pacis osculum singulos monachos admisit xi. kal. [Maii],[3] exceptis tamen his qui in curia Romana tunc agebant. Item viii. kal. Martii declinavit dominus R[obertus] archiepiscopus Cantuariensis apud Sarum causa visitandi ibidem; ubi a domino R[oberto] episcopo loci et canonicis illius honorifice receptus est. Qui eodem anno a domino Papa Nicholao in cardinalem Portuensem vocatus, et circa festum Nativitatis beati Johannis Baptistæ resignato archiepiscopatu versus curiam Romanam transfretavit. W. de Middeltone bishop of Norwich. The quarrel between the bishop and monks of Winchester settled. The archbishop visits Salisbury; is made a cardinal, and resigns his see.

[1] John de Taunton.
[2] Robert de Burghate.
[3] Omitted in both MSS. See the Waverley Annals, p. 389.

A.D. 1278. Edward I. at Glastonbury; Arthur's tomb opened.

Item in solemnitate Paschali fuit dominus Edwardus rex apud Glastoniam cum abbate loci;[1] ubi dominus rex tumbam Arturi fecit aperire. Tamen causa a pluribus ignoratur; et ossa ipsius regis inventa collegit, et in thesauraria ipsius monasterii decenter deponi fecit, quousque ea possit honorificentius collocare. Item in medio mensis Octobris dominus Edwardus rex tenuit magnum parliamentum apud Westmonasterium Londoniis; ubi fuit rex Scociæ, et fecit domino regi Angliæ homagium suum de terris quas tenet in Tinedale et Westmerlonde, salvo tamen regi Angliæ jure suo quod se habere dicit in terra Scotiæ et Lowenesce. Item dedicata est ecclesia cathedralis Norwicensis pridie kal. Decembris a venerabili patre domino Willelmo de Middletone episcopo loci, præsente domino rege et cleri et populi infinita multitudine. Item xiv. kal. Decembris de consilio et prudentia domini regis una die et una hora diei per totum regnum Angliæ capti sunt et incarcerati omnes Judæi de regno pro retunsione monetæ; quorum domus et diversoria diligenti scrutinio fuerant inquisita per investigatores circumspectos, et reperta infinita pars retonsionis, quæ totaliter cedebat ad fiscum regium ad magnum damnum terræ. Et dicti Judæi ad turrim Londoniæ detenti, et anno sequenti magna pars illorum suspensi, et multi de Christianis qui de malitiis ipsorum complices inventi sunt.

Vesp. E. 4, f. 194.

Parliament at Westminster. Alexander III. of Scotland does homage. Dedication of Norwich cathedral. f. 143. The Jews imprisoned for clipping the coin.

Id. f. 194 *b*.

Dedication of Waverley, Sept. 21. Great banquet given by bishop Nicholas of Winchester.

Item hoc anno, die Sancti Matthæi Apostoli et Evangelistæ, quæ tunc feria quarta erat, dedicata est basilica de Waverle in honore gloriosæ Virginis Mariæ a venerabili patre domino Nicholao Wintoniensi episcopo, qui universis eadem die præsentibus pia devotione annum relaxationis indulsit, et xl. dies omnibus præmissum locum visitantibus et frequentantibus de injuncta sibi pœnitentia; anniversarios[2] per octavas dictæ dedicationis concessit perpetuo duraturos. Volens igitur dictus pontifex ex abundanti gratia et devotione[3] universa cum summa laude quæ tantæ solemnitati congruunt adimplere, cunctis eodem die ad dictam solemnitatem advenientibus propriis sumptibus victualia splendide ac copiose usque ad quadrantem novissimum ministravit; et hoc non solum prima die, sed etiam fere per novem dies solemnitatis continuos locum dictum adeuntes in victualibus sustentavit. Suis etiam omnibus clericis et laicis inhibuit districte, ne de his quæ sibi in dedicationibus jure feodali debebantur, modicum quid vendicarent, sed

Id. f. 194.

---

[1] John de Taunton.

[2] *anniversarios*] anniversarium, Calig.

[3] MSS. insert *ut*. See the Waverley Annals, p. 390.

Vesp. E. 4, f. 194 *b*. ab eo retributionem omnium horum expectarent. Erant autem in dicta celebritate abbates sex et alii prælati, quamplures milites et matronæ, plebis etiam promiscui sexus tanta multitudo quod ad plenum dinumerari non potuit. Numerus tamen discumbentium prima die vii. m. lxvi.[1] utriusque sexus æstimabatur secundum distributionem et computationem ferculorum; præfati pontificis diffusa largitate opulenter refecti, glorificantes et laudantes Deum omnes ad propria remearunt. A.D. 1278. f. 143 *b*.

Item circa festum beatæ Margaretæ virginis facta fuit quædam ordinatio inter dominum Nicholaum Wintoniæ episcopum et conventum Sancti Swithuni; de consensu domini regis cepit prioratum in manu sua, et custodem dicti prioratus constituit dominum Willelmum de Breybeof, et per eundem dictum conventum fecit ministrari. Item obiit Robertus de Kynewarbi cardinalis Portuensis. Death of R. Kilwarby.

Id. f. 201. Matt. West. p. 409. Rex Edwardus regiam dignitatem cupiens ampliare, multa famosa monasteria per Angliam constituta judicialiter libertatibus usitatis et antiquis privavit. Abbas[2] igitur et conventus monasterii Westmonasteriensis, in quo idem rex sacramenta baptismatis, confirmationis, et coronationis susceperat, in quo etiam patris sui, bonæ memoriæ regis Henrici, liberorumque eorum corpora sunt sepulta, libertatem de retorno brevium, quam specialiter per chartas dicti patris sui Henrici obtinuerant multis temporibus retroactis, post defensiones legitimas, insistentibus civibus Londoniensibus, ordinationi regiæ submiserunt, quam tempore[3] subsequenti ecclesiæ supradictæ de speciali gratia rex concessit. Item Rogerus Norwicensis et Walterus de Mertone Rofensis, episcopi, ex hoc sæculo transierunt; quibus in ecclesia Norwicensi magister Willelmus de Middeltone archidiaconus Cantuariensis, in ecclesia Roffensi quidam monachus[4] ejusdem ecclesiæ, successerunt. Archiepiscopus Cantuariensis Robertus per Nicholaum Papam tertium ab archiepiscopatus onere absolutus, vocabatur ad cardinalatus honorem. Post cujus vocationem, monachi Cantuarienses dominum Robertum Burnel, Bathoniensem et Wellensem episcopum, regis cancellarium, postularunt; cujus postulatio per summum Pontificem quassabatur, et frater Johannes de Pecham, ordinis fratrum Minorum, vir perfectissimus in doctrina, per Romanam curiam præfigebatur ecclesiæ Christi Cantuariensis in pastorem. Mense Augusti rex Alemanniæ Radulfus in bello campestri regem Boemiæ, suum adversarium capitalem, cum multis milibus hominum interfecit, regnum prædictum

Many monasteries deprived of their ancient liberties. Westminster excepted.

Postulation of R. Burnel to Canterbury, which is quashed by the Pope, and John Pecham made Abp.

Premislas II., king of Bohemia, slain by Rodolph of Hapsburg.

---

[1] MSS. vii. lxvi.
[2] Richard de Ware.
[3] *tempore*] om. Calig.
[4] John de Bradfield. See above, p. 472.

A.D. 1278. f 144. Marriage of Llewellyn and Eleanor de Montfort.

suæ subiciens ditioni. Princeps Walliæ Leolinus duxit in uxorem A[lienoram] filiam Symonis Montis Fortis, quondam comitis Leycestriæ, et sororis[1] bonæ memoriæ regis Henrici tertii. Vesp. E. 4, f. 201.

Question as to the right of chace over the Malvern hills.

Item secundo idus Aprilis assisa fuit super montem Malverniæ inter episcopum Herefordensem, Thomam de Cantilupo, et comitem Gloucestriæ Gilbertum, quæ dixit chaciam esse solius episcopi usque ad cacumen montis. Tertio idus Octobris rex Edwardus venit Wygorniam, cui occurrit Lewelinus; et in crastino, videlicet die Sancti Edwardi, rex dedit ei Elianoram filiam Symonis de Monteforti in uxorem.

Birth of princess Maria.

MCCLXXIX. Hoc anno quarto idus Martii regina Angliæ peperit filiam apud Wodestok; et vocata est [Maria].[2] Vesp. E. 4, f. 195.

The prior of Winchester appointed.

Item dominus rex custodiam prioratus Sancti Swithuni domino N[icholao] loci episcopo integre resignavit; qui Adam de Farham ejusdem ecclesiæ monachum in priorem promovit, et alios quamplures suæ parti adhærentes constituit obedientiales pro suo libito voluntatis.

Statutes of archbishop Peccham at Reading.

Item circa festum beati Johannis Baptistæ applicuit in Angliam frater Johannes de Peccham de ordine fratrum Minorum, a domino N[icholao] Papa Cantuariæ archiepiscopus præfectus et consecratus; et tertio kal. Augusti facta convocatione episcoporum provincialium apud Radingas quædam generalia statuta promulgavit, et octavo idus Octobris habuit ingressum suum apud Cantuariam, præsente domino rege et episcopis et aliis quamplurimis magnatibus terræ.

Abbeys of Bruerne and Combe.

Item hoc anno in crastino Apostolorum Philippi et Jacobi depositus fuit frater Rogerus de regimine abbatiæ de Bruere; cui successit Robertus de Estal monachus ejusdem loci. Item frater Warinus abbas de Cumba ulterius abbatizare noluit; cujus cessionem admisit pater abbas,[3] quibusdam abbatibus sibi assidentibus; et successit eidem frater Jordanus de Twangham tunc prior Waverleyæ.

W. Wikwane abp. of York. f. 144 *b*.

Item obiit Walterus Giffard Eboracensis archiepiscopus; cui successit magister Willelmus Wikewane thesaurarius ecclesiæ Eboracensis, qui curiam Romanam adiit, et ibidem a domino Papa admissus et confirmatus est.

John de Derlington made [abp. of Dublin].

Item sexto idus Septembris frater Johannes de Derlingtone de ordine Prædicatorum a domino Papa[4] admissus est, et confirmatus apud Waltham in diœcesi Londoniensi ab archiepiscopo Cantuariensi. Item obiit Ricardus de Graveshende

---

[1] *sororis*] sororem, MSS.

[2] Blank in both MSS.

[3] *cessione a priore abbatiæ admissa*, Ann. Wav. p. 392.

[4] *Papa*] om. Calig.

Vesp. E. 4, f. 195.

episcopus Lincolniensis; cui successit magister Oliverus de Lexintone decanus Lincolniensis, [qui] a conventu unanimiter electus est, et ab archiepiscopo Cantuariæ confirmatus apud Lamheth in quindena Paschæ. Item hoc anno tenuit dominus rex Natale suum apud Wintoniam; et moram traxit ibidem usque post Epiphaniam. A.D. 1279. O. de Lexinton bishop of Lincoln. Edward I. at Winchester.

Vesp. E. 4, f. 201 *b.*; also in Matt. West. p. 409.

Qui est[1] annus regis Edwardi septimus; circa Ascensionem Domini mare transit rex Edwardus una cum regina; cujus mater, comitissa Pontivi, quondam regina Hyspaniæ, transierat ex hoc mundo. Igitur rex Angliæ veniens Ambianum, a Philippo rege Franciæ cognato suo, qui eum ibidem expectaverat cum potentioribus regni sui, honorifice est susceptus. Qui regi Angliæ Agennam, Lemovicum, Petagoricum, Sanctonas, comitatumque Pontivi, qui reginæ Angliæ jure hæreditario competebat, aliasque terras, receptis homagiis a dictis[2] rege Angliæ et regina, tradidit perpetuo possidendas. Sicque inter reges Franciæ et Angliæ fuit omnis controversia ex insperato sopita. Death of Joanna, countess of Ponthieu. Edward I. at Amiens. He does homage for the lands in France belonging to the queen.

Circa festum beati Petri ad Vincula moneta in melius mutabatur; quia denarius[3] findi in duas partes pro obolis et in quatuor partes[4] pro quadrantibus consuevit, ordinatum fuit ad tollendam occasionem defalcationis monetæ, quod rotundi essent denarii, oboli, et quadrantes. Ad rotundam tabulam Warewici multi nobiles et potentes de partibus transmarinis et indigenis convenerunt. Change in the coinage, Aug. 1. Round table at Warwick.

Vesp. E. 4, f. 195 *b.*

MCCLXXX. Hoc anno in crastino Epiphaniæ recedente rege a castro Wintoniæ versus novam forestam, reversus est cancellarius ejus Londoniam; ut apud Westmonasterium quasi in loco certo omnes indigentes et brevia petentes et jura sua prosequentes remedium invenirent ibidem. Item in crastino Sancti Hillarii sederunt justitiarii de foresta apud Wintoniam, et ibidem placitantes de his quæ forestam tangebant. Item pridie idus Februarii obiit felicis recordationis dominus Nicholaus Wintoniæ episcopus; et in basilica gloriosæ Virginis Mariæ de Waverleye quam nuper dedicaverat, cum summa devotione et a venerabilibus patribus dominis Willelmo Norwicensi et Roberto Bathoniensi episcopis xiv. kal. Martii traditur sepulturæ. Qui Dei misericordia et beatæ Virginis gloriosæ f. 145. Return of the chancellor, R. Burnel, to London. Forest justices at Winchester. Death of bishop Nicholas of Winchester.

---

[1] *est*] om. Calig. This sentence is preceded by the repetition of the number of the year in Vesp., as it occurs at the end of that MS., and is copied by the scribe of Caligula like all the rest.

[2] Calig. inserts *a*.

[3] *quia denarios findi*] qui denarios infundi, Calig.; quia denarios qui findi, Vesp.; quia denarius findi. Matt. West.

[4] *partes*] partibus, Calig.

A.D. 1280. beatorumque Apostolorum Petri et Pauli omniumque Sanctorum meritis confidentes, universis fidelibus vere pœnitentibus, qui pro anima dicti pontificis hic vel alibi orationes fecerint speciales, quorumque diœcesani ratum hoc habuerint, quater viginti dies de injuncta sibi pœnitentia relaxarunt. Item obiit Johannes de Chushulle episcopus Londoniensis; post quem electus est Fulco Lovel in episcopum Londoniensem, qui electioni de se factæ nulla ratione voluit acquiescere. Quod videntes canonici ecclesiæ Sancti Pauli iterato postulabant licentiam eligendi; qui vocatis vocandis et qui interesse debuerant, elegerunt magistrum Ricardum de Graveshende per modum compromissi; qui a domino rege admissus et a venerabili patre domino J[ohanne] archiepiscopo consecratus apud Coventrey. Item in cathedrali ecclesia Wintoniæ vocatis vocandis et qui interesse debuerunt, die Sancti Benedicti abbatis in mense Martii communiter totus conventus per modum compromissi postularunt Robertum Burnel episcopum Bathoniæ in episcopum Wintoniæ. Pro qua postulatione missi sunt ad curiam Romanam nuntii solemnes; sed dominum Papam ad hoc flectere non potuerunt: dicente dicto domino Papa ipsum Robertum Burnel sufficiens habere beneficium; et ideo electionem de eo factam totaliter cassavit. Sed idem dominus Papa de gratia sua speciali conventui Wintoniæ concessit, quod iterato eligerent, et de tali episcopo et pastore sibi providerent, qui tam clero quam populo meritis fieret necessarius. Interim obiit Walterus episcopus Exoniensis, mense Junii; cui successit magister Petrus de Exonia, et a domino J[ohanne] Cantuariæ archiepiscopo confirmatus et consecratus apud Cantuariam. Item post reversionem nuntiorum ecclesiæ Wintoniensis de curia Romana, iterum convenit in unum conventus Sancti Swithuni cum duobus archidiaconis Wintoniensi et Surriensi[1] die Sancti Leonardi; qui eodem die unanimi consensu elegerunt magistrum Ricardum de la More professorem theologum in episcopum suum et pastorem. Qui statim ad dominum regem transmissus et ab eo benigne admissus, et postea ad archiepiscopum per compromissores præsentatus est, qui dictam electionem confirmare recusavit. Et ideo tam electus quam conventus ad sedem Apostolicam appellarunt. Item pridie non. Septembris obiit Nicholaus Papa tertius. Item magister Thomas de Bek, thesaurarius domini regis, electus in episcopum Carduliensem, et a domino Willelmo archiepiscopo Eboracensi confirmatus et consecratus. Item justitiarii itine-

Vesp. E. 4, f. 195 *b.*

Fulk Lovel refuses the bishoprick of London.

Richard de Gravesend elected.

Postulation of R. Burnel to Winchester, July 11,

which is quashed by the Pope.

f. 145 *b.*

Peter bishop of Exeter.

R. de la More elected bp. of Winchester, Nov. 6.

Refused by the archbishop.

Death of Nicholas III.

---

[1] *Surriensi*] Sar', MSS. These were Richard de la More and Peter de S. Mauro. See the Waverley Annals, p. 394.

Vesp. E. 4, f. 196. rantes sederunt Wintoniæ, scilicet Salomon de Rouecestre, dominus Ricardus de Boylande, Robertus Fulco, et Willelmus de Breybeof. Item obiit Dionisius abbas Belli-loci Regis. A.D. 1280. Justices itinerant at Winchester.

Id. f. 201*b*.; also in Matt. West. p. 409. Rex, pontifices, et principes Anglicani, convenerunt in unum, statuentes quod religiosæ personæ in ampliationibus terrarum non crescerent, dicentes quod ad detrimentum regni et obsequii militaris feoda militaria et aliæ possessiones ad religiosorum manum mortuam devenerunt, intelligere forte nolentes quod potius orationibus Moysi, quam pugna filiorum Israel, Amalechitarum[1] exercitus vincebatur. Mense Februarii apparuerunt octo semicirculi circa solem dorsatim conjuncti. Statute of Mortmain. Exod. xvii. 11. Solar phenomenon.

Vesp. E. 4, f. 196. MCCLXXXI. Hoc anno Ricardus de la More Wintoniensis electus, cum suis compromissoribus, ratione suæ appellationis factæ coram domino J[ohanne] archiepiscopo versus curiam Romanam profecti sunt; et v. kal. Martii mare ingressi et in quadam scapha prospero vento transierunt. Item ix. kal. Maii frater Willelmus de Gisors, tunc celerarius Belli-loci Regis, electus est in abbatem illius loci, de Waverle,[2] de Gratia Dei,[3] [et] de Thame[4] abbatibus tunc præsentibus. Item die Sancti Petri in cathedra electus est dominus Symon de Turribus tunc Sanctæ Sabinæ cardinalis, et die Dominica in media Quadragesima proxima sequente intronizatus, et vocatus est Martinus tertius. R. de la More goes to Rome. Abbey of Beau-lieu. Pope Martin IV.

Tertio kal. Aprilis dedimus ecclesiam de Stokeprioris magistro Willelmo de Chirintone. Quinto kal. Maii dedimus ecclesiam de Seggesberuue Roberto capellano de Dudrehulle. Sexto kal. Maii Godefridus episcopus Wygorniensis ejusdem civitatis primum lapidem pavimenti [posuit]. Item memorandum quod anno regni regis Edwardi septimo Templarii implacitaverunt nos de ecclesia de Bremesgrave coram justiariis de Banco in octavis Trinitatis. Et prior venit, et dixit quod non potuit respondere sine rege; et protulit chartam regis Henrici patris prædicti Edwardi, quæ statim fuit ibidem inrotulata de verbo ad verbum. Et fuit alius dies datus partibus, et interim loquendum cum rege; et sic continuati sunt dies de termino in terminum usque ad parliamentum post Pascha anno regni regis Edwardi nono. In quo parliamento fuit charta adjudicata bona, et allocata in termino de oc- Churches of Stoke-Prior and Sedgeberrow. Church of Bromsgrove. f. 146 *b*.

[1] MSS. insert *et*.
[2] Hugh de Lewknore.
[3] Grace-Dieu in Monmouthshire.
[4] Richard Bartone.

A.D. 1281. tabis Trinitatis proximo sequenti sic. Postea consideratum est per dominum regem et ejus concilium quod prior eat inde sine die, etc. Et est hoc scriptum statim post chartam in anno regis prædicti septimo in octabis Trinitatis.

Rewley abbey founded by Edmund, earl of Cornwall.

Edmundus comes Cornubiæ fundavit Oxoniæ monasterium Cisterciensium monachorum ea intentione, ut pro tribus sacerdotibus sæcularibus, quos pater ejus Ricardus pro anima sua divina voluit celebrare, sex monachi, de quibus magis confidebat, Deum devotius exorarent. Obiit Henricus dominus de Harleye, qui habuit sex filios monachos ex conjuge sua Johanna; unum apud Wygorniam nomine Johannem, qui impetravit indulgentiam m.c.lxxxv. dierum pro animabus prædictorum Henrici et Johannæ; alium apud Bellumlocum Regis juxta Southamtone nomine Ricardum; tertium apud Hayles nomine Willelmum; quartum apud Bordesleye nomine Walterum; quintum apud Rouforde in Schirwode nomine Nicholaum; sextum apud Netteleye supra mare nomine Rogerum; quorum animabus propitietur Deus. Eodem tempore recepimus ab executoribus bonæ memoriæ domini Nicholai de Ely Wintoniensis episcopi xxx. marcas ad pitanciam et unam bibliam, præter l. marcas, quas prius nobis liberaliter donavit. Et sacrista N. de Nortone cepit ab eisdem executoribus lx. marcas ad turrim ecclesiæ reædificandam. Quarto non. Decembris fuit inquisitio de novis domibus apud Bremesgrave coram Willelmo de Clone tunc senescallo; quæ dixit exteriores parietes stare super feodum ecclesiæ et feodum ecclesiæ totaliter esse usque ad regalem viam. Quinto idus Januarii Walterus de Helyun per visum villæ de Bremesgrave combussit sepem quam ædificavit malitiose W. filius H. coram ostiis tenentium novarum domorum.

Leland Collect. i. p. 247.

Death of Henry, lord of Harleye: his six sons monks.

Legacy from the bishop of Winchester.

New houses at Bromsgrove.

Edward I. at Worcester and Kempsey. Severe fall of snow.

Vigilia Natalis Domini rex E[dwardus] venit Wygorniam; et die Sancti Stephani discessit versus Kemeseiam. Tunc cecidit nix alta, et superveniente gelu duravit per mensem. Et sequebatur maxima inun-

datio aquarum quæ confregit gurgites et pontes. Cum falsa assisa adjudicasset Johanni de Graftone advocationem capellæ de eadem villa, quæ ordinata fuit ad luminaria circa regem Johannem invenienda,[1] Ricardus prior Wygorniæ impetravit atinctam in curia domini regis, et placitavit per sex annos propter varias et fraudulentas adversariorum dilationes: tandem rex jussit ut omni modo pax fieret aut atincta procederet, et sic die Sancti Vincentii, rege existente apud Cyrincestre, Johannes de Graftone recognovit advocationem capellæ de Graftone pertinere ad priorem, datis eidem J[ohanni] xxxv. marcis et Johanni de Cave v. marcis annuatim, qui ibidem habebatur pro persona. Quidam miles Petrus de Maule nomine implacitavit abbatem de Witebi per breve regis; contra quod abbas proposuit rationabiles exceptiones, quas justitiarii nolebant admittere, sed coegerunt illum respondere ad principale; et ita ventum est ad assisam, quæ dixit contra abbatem. Unde perdidit tunc xxxvi. carucatas terræ et medietatem villæ illius et medietatem portus et duo molendina xx. marcarum. Quod cum rex certissime cognovisset, jussit abbatem iterum habere seisinam omnium perditorum; salvo jure militis, si per melius breve vellet iterum placitare. Tertio kal. Martii dedimus ecclesiam Sancti Swithuni magistro Petro de la Flager. Undecimo kal. Aprilis David frater Lewelini venit cum multis subito apud Haworthin, et cepit Rogerum de Clifford vivum, et milites ejus occidit, et omnes Anglicos quos capere potuit.

A.D. 1281. and consequent floods. f. 147. Question as to the advowson of the chapel at Grafton. Loss of a cause by William Kirkham, abbat of Whitby. Church of S. Swithin, Worcester. Raid of David at Hawarden.

Vesp. E. 4, f. 196 *b*, under 1281; also in Matt. of West. p. 410, under 1281;

MCCLXXXII. Hoc anno post festum beati Michaelis frater Johannes de Peccham archiepiscopus Cantuariensis apud Lameth provinciale concilium celebravit, qui contra exemptos ibidem venire nolentes libellum famosum edidit sub hac forma.

" Frater Johannes, permissione divina Cantuariensis archi-
" episcopus, totius Angliæ primas, venerabili fratri domino
" episcopo Londoniensi, salutem et sinceram in Domino
" caritatem.

Council held by archbishop Peccham at Lambeth. His sentence f. 147 *b*.

[1] See the *Registrum*, pp. 88 *b*, 109 *a*.

A.D. 1282. against the exempti who refuse to attend it.

" Celebraturi nuper, ut scitis, apud Lameth provinciale concilium cum coepiscoporum nostrorum venerando collegio, universos nostræ provinciæ prælatos inferiores, quos conciliorum tractatibus interesse jubent sancti canones, vocandos decrevimus, ac religiosæ sanctimoniæ personas præpuas, abbates scilicet et priores, non solum episcopali gradui subjectos juxta ordinem ecclesiasticæ hierarchiæ, verum etiam alios ab episcopali obedientia exemptos, ratione saltem ecclesiarum non exemptarum, quas in proprios usus permittente Domino detinent occupatas, sperantes nos solius[1] Dei honori ac communi ecclesiæ Anglicanæ commodis servientes, eorum juvandos potentia, dirigendos consiliis, et sanctitatis suæ meritis promovendos. Exempti vero, *tanquam pullos onagri, liberos se putantes*, minime vel modice condolentes suæ sanctæ matris angustiis, cujus viscera multi ex eis plus onerant quam honorant, quasi per effectum, vel defectum verius, de se dictum illud Johannis propheticum allegarent: *Atrium quod foris est templum, eice foras, et ne metiaris illud*, nec [patiaris] *parturientium cervarum* audire *rugitus;* nec[2] ad ipsum concilium in anxietate matris consilium et solatium venire dignati sunt, utpote filii alieni a semitis claudicantes, quin potius ne in aliquo detumesceret eorum nimis elatio, nec procuratores ad suæ excusationem absentiæ mittere curaverunt, tam reverendum collegium contemnentes, Agar ex parte similes, quæ illustrem despexit dominam, videns se divisionis concepisse filium; sic agonizante olim Dei militia et se laudabiliter periculis exponente, divisi a præliantibus Rubenitæ, inter terminos proprios quieverunt, gregum sibilis delectati. Nos autem tam ingratæ præsumptionis audaciam, secundum juris regulas corrigere cupientes, scientes quia, juxta Salvatoris sententiam contra nos esse qui nobiscum esse despiciunt, severitati tamen plurimum detrahentes, quam possemus in contemptores hujusmodi, si vellemus, canonice exercere, in virtute obedientiæ qua sedi Cantuariensi tenemini firmiter injungendo mandamus, quatinus omnes ecclesias non exemptas in diœcesi, exemptis monasteriis appropriatas, quorum nomina sub sigillo nostro præsentibus sunt appensa, cujuscunque ordinis existant, auctoritate nostra sine moræ dispendio sequestrantes, eas faciatis sub arcto sequestro nihilominus custodiri, donec super hoc aliud receperitis in mandatis. Non exemptos quidem quorum nomina in schedula annexa præsentibus continentur, quos nos propter

in the Waverley Annals, p. 395; and in Wilkins. Concil. ii. p. 63.

Job xi. 12. Apoc. xi. 2. Job xxxix. 1, 3. Gen. xvi. 4. Num. xxxii. 17. S. Matt. xii. 30. f. 148.

[1] *solius*] So Matt. West., Ann. Wav.; salvis, MSS.

[2] *nec*] ut, MSS.

Vesp. E. 4, f. 197. "corum contumaciam ab ingressu ecclesiæ suspendimus, jus- A.D. 1282.
"titia exigente, sic suspensos faciatis[1] publice denunciari."

Ab hac sententia per dominos abbates de Westmonasterio,[2] de Sancto Edmundo,[3] de Sancto Albano,[4] et de Wautham,[5] fuerat principaliter appellatum. Alii etiam appellaverunt exempti, suam appellationem tepide prosequentes, pro eo quod archiepiscopus dissimulavit, quoad quosdam, executioni suam sententiam demandare. Appeal from this by various abbats.

A festo Nativitatis Domini fere usque ad Purificationem, gelu frigoris atque nivis abundantia tanta fuit, quantam senes et decrepiti illius temporis antea in Angliam non senserunt. Quinque namque arcus pontis Londoniarum et multi pontes alii corruerunt per violentiam glaciei, quæ in tantum spissabatur quod[6] a Lamhuthe usque ad palatium regis Westmonasterii quidam ultra Tamisiam siccis vestigiis transierunt, pisces in stagnis moriebantur, aves in sylvis et campis pro fame nimia defecerunt. Severe frost and snow.

Item hoc anno venerabilis Thomas de Cantilupo Romam proficiscitur pro injuria sibi illata ab archiepiscopo Johanne de Peccham; et a summo Pontifice cum magno honore suscipitur; et ibi infirmatus secessit ad abbathiam Sancti Severi extra Urbem Veterem, ibique octavo kal. Septembris diem clausit [extremum] et transivit ad æternum. Cujus corpus ibidem coctum fuit; et aqua illa projecta in quodam secreto loco, statim, ut dicunt, fons vivus emanavit, ibique multa miracula postea evenerunt. Ossa ejus delata sunt et sepulta apud Herefordiam; cor suum legavit domino E[dmundo] comiti Cornubiæ, et est in prioratu de Asserugge. Simon de Wyre cantor Wygorniæ versus Romam iter arripuit octavo idus Aprilis. xviii. kal. Maii Ricardus abbas Teukesburiæ obiit. Papa Martino jubente, archiepiscopus Cantuariæ et suffraganei sui x. kal. Maii Emericum de Monteforti de custodia eduxerunt. Id. Martii, præsentibus priore ordinis Sancti Augustini de Lodelawe, domino Brienno de

Bishop Thomas de Cantelupe goes to Rome, and dies at Orvieto.

Miracle.

His remains brought to England. f. 148 *b*.

Aimery de Montfort released.

[1] *faciatis*] faciant, MSS.
[2] Richard de Ware.
[3] John de Norwold.
[4] Roger de Norton.
[5] Reginald de Maidenhead.
[6] *quod*] quo, Calig.

A.D. 1282. Bromtone et aliis militibus et multis aliis, apud Kinlet apparuerunt tres soles, unus in Oriente, alius in Occidente, tertius in Meridie. xviii. kal. Junii rex E[dwardus] venit Wygorniam, et ibi cum magnatibus tenuit parliamentum, qualiter Lewelinum principem Walliæ expugnaret, qui pacem regni Angliæ homicidiis et incendiis pessime perturbavit. Nono kal. Junii Thomas de Kemeseia benedicitur in abbatem Teukesburiæ apud Wigorniam. Sacrista Wigorniæ accepit capam cum vestimento, et misit conventui per celerarium suum xl. solidos. Kalendis Augusti Willelmus abbas Eveshamiæ obiit. Episcopus G[odefridus] visitavit monachos Majoris Malverniæ, qui accusaverunt priorem suum [1] crimine pessimo. Unde postea contigit, quod quinto kal. Octobris cum episcopus sederet ad mensam apud Kemeseiam, quatuor monachi de eadem domo prostraverunt se ante episcopum, iterato conquerentes de priore; qui in crastino rediit et priorem deposuit: ille depositus fugam init, et scandalo addidit apostasiam. Kalendis Octobris episcopus visitavit conventum Wigorniæ et recepit procurationem. Septimo kal. Novembris Rogerus de Mortuomari obiit. Octavo kal. Septembris Thomas episcopus Herefordiæ, scilicet Thomas de Cantilupo, obiit. Octavo idus Novembris apud pontem de Angleseya xv. milites et xxxii. armigeri nobiles et nominati, et mille pedites cum eis territi a Walensibus, cum vellent fugere a facie arcus, impediebantur a mari fluctuante, et fere omnes submersi sunt quasi plumbum in aquis vehementibus.

Mock suns seen at Kinlet.

Parliament at Worcester against Llewellyn.

Thomas de Kempsey, abbat of Tewkesbury.

Episcopal visitation of Great Malvern.

Complaints of the monks of Malvern against the prior, who is deposed and flies.

Loss of the English at the bridge of Anglesey.

Walterus de Wykwone monachus Winchecumbiæ benedicitur in abbatem ejusdem domus apud Wygorniam, et sacrista Wygorniæ accepit capam suam cum vestimento parvi pretii, et pro pitancia misit conventui per capellanum suum xl. solidos. Tertio idus Decembris Edmundus de Mortuomari nondum miles, cum

Walter de Wikewane, abbat of Winchcomb.

Llewellyn slain by Edmund Mortimer

[1] William de Ledbury.

fratribus suis militibus Rogero, Willelmo, et Galfrido, et aliis amicis quorum nomina novit Deus, et Robertus[1] de Mortuomari, nepos ejus, scilicet dominus castelli Ricardi, Leulinum principem Walliæ[2] . . . . A.D. 1282. and others.

Nono[3] kal. Junii dominus Thomas de Kemeseye benedicitur in abbatem Theokesburiæ apud Wygorniam die Sanctæ Trinitatis a Godefrido episcopo loci ejusdem. Sacrista habuit capam ejus de baudekyn cum floribus de liz et vestimentum cum stola [et] maniplo cum griffonibus; et curialissime conventum procuravit, mittens unum dolium vini Philippo priori et aliud dolium conventui. Item dominus Johannes de Zaneworthe abbas Wynchecumbiæ, qui multa bona domui suæ adquisierat, cessit curæ pastorali; cui successit dominus Walterus de Wykewone celerarius domus ejusdem, et benedicitur a G[odefrido] episcopo Wygorniæ. Sacrista habuit capam ejus de burello pal et vestimentum rubeum cum leonibus, et misit conventui unum dolium vini pro exhibitione sua. f. 149. Thomas de Kempsey blessed as abbat of Tewkesbury on May 24. John of Yanworth, abbat of Winchcomb, resigns.

Vesp. E. 4, f. 197, under 1282; also in Matt. West. p. 410.

MCCLXXXIII. Qui est annus regni Edwardi decimus, intempesta[4] noctis hora Dominicæ in Ramis Palmarum, princeps Walliæ Leulinus et David frater ejus cum magno exercitu castra de Rothelaunde et de Flint circumdederunt, aliaque castra regis ad quæ ingressum habere poterant destruentes, nobilemque illum militem et famosum, dominum Rogerum de Clifford, captum, vulneratum, et vinctum, prius ipsius familiaribus interfectis, ad montem Snoudone transmiserunt subito et ex insperato, juvenes et senes, mulieres et parvulos in lectulis occidentes, postmodum cædibus et incendiis magnam partem Marchiæ devastantes. Rex vero hæc audiens, sed vix credens, barones de scaccario et justitiarios de Banco misit apud Salopiam pro regni sui juribus observandis; et exercitu congregato, Walliam citra montes Snoudone suæ subdidit ditioni, comitibus et baronibus suis, necnon et aliis sibi fideliter adhærentibus, terrarum adquisitarum multas tribuit portiones, eis et eorum hæredibus perpetuo possidendas. Ad f. 150. Roger de Clifford seized by Llewellyn and David. The king reduces Wales.

[1] *Robertus*] Roberto, MS.

[2] Sic, the leaf ending without the verb.

[3] This to the end of the year is on a separate leaf.

[4] *intempesta*] in tempestate, Calig.

A.D. 1283. His loss at Anglesey by the tide.

regis igitur auxilium[1] de Wasconiensibus atque Basclis multa de partibus transmarinis milia sunt transmissa. Rex igitur volens ulterius procedere, navibus sustentantibus, fecit erigi pontem magnum in aquis de Conewey, quæ fluunt et refluunt juxta montes de Snoudone; quem quidam nobiles de regis exercitu transeuntes, gratia spatiandi, a multitudine et clamore Wallensium supervenientium territi, volentes sed non valentes ad insulam de Angleseye de qua venerant repedare, in aquis miserabiliter sunt submersi. Hoc igitur Wallenses non infortunio sed miraculo ascribentes, suo principi suggesserunt quod viriliter ageret, nec timeret, eo quod in brevi secundum prophetiam Merlini diademate Bruti debuit coronari. Princeps igitur Walliæ Leulinus, assumpto exercitu copioso, ad campestria descendebat, fratri suo David montana relinquens. Edmundus ergo hæres famosi militis, jam defuncti, Rogeri de Mortuomari, cum quibusdam Marchionibus irruit in exercitum Leulini, et sine detrimento suorum magna multitudo Wallensium perempta est; in quo conflictu caput principis fuerat amputatum, et apud civitatem Londoniarum deportatum, paloque superpositum, et hedera coronatum, per multa tempora super Turrim Londoniarum fuit erectum, de qua prius pater suus Griffinus cecidit, et fractis cervicibus expiravit. Wallenses vero pro morte sui principis territi et turbati, regi Angliæ omnia castra de Snoudone reddiderunt. His diebus clerus et populus primo quintamdecimam et postmodum tricesimam bonorum suorum regi suo in subsidium concesserunt. Rex Apuliæ, Calabriæ, et Siciliæ, Carolus, die Ascensionis Domini, regnum Ciciliæ pro majori parte amisit, de suis ex insperato multis milibus interfectis. Rex Aragonum regna prædicta pro suis hæredibus jure hæreditario vendicavit, eo quod filiam[2] Memfredi, prædictis regnis per Romanam ecclesiam spoliati, duxerat in uxorem. Non obstantibus igitur inhibitionibus Apostolicis, condixerunt[3] præfati reges, quod pro jure utrorumque ducenti milites dimicarent in quadam planitie juxta Burdegalim, diem partibus assignantes. Quo die adveniente, evanuit condictum[4] principum prædictorum, quia rex Carolus cum centum milibus occurrit regi Aragonum cum milibus[5] venienti.

Vesp. E. 4, f. 197 *b*.

Llewellyn slain by Edmund Mortimer. f. 150 *b*.

A fifteenth and then a thirtieth granted.

Loss of Sicily by Charles of Anjou.

Challenge of Peter III. of Arragon to Charles of Anjou at Bourdeaux.

The tenth collected for the Holy Land seized.

Per totam Angliam, ubicunque regis ministri æstimabant esse pecuniam de decima collecta in subsidium Terræ Sanctæ, eodem tempore quinto kal. Aprilis

[1] *auxilium*] om. Calig.
[2] Constance.
[3] *condixerunt*] conduxerunt, Calig.
[4] *condictum*] conductum, Calig.
[5] *milibus*] centum militibus, Vesp.

venerunt cum equis et armis, et quæ invenerunt asportabant. Sed in prioratu Wygorniæ nullum depositum invenerunt. Ad instantiam Johannis de Kirkebi gratis dedimus regi ad guerram suam in Wallia xxx. marcas. Rex cepit tricesimam ab omnibus his qui nihil ei gratis dederunt, secundum æstimationem omnium bonorum a termino Sancti Michaelis præteriti habitorum usque ad eundem terminum iterum habendorum; tertio kal. Maii exiit hoc edictum. Sexto kal. Maii Johannes episcopus Roucestriæ obiit. Septimo idus Maii facta convocatione Londoniæ omnium prælatorum provinciæ Cantuariensis, archiepiscopus et suffraganei sui promiserunt regi existenti in Wallia quandam summam pecuniæ inter se communiter providendam. Sed religiosi et clerici multis modis prius gravati huic consilio non adquieverunt, sed usque ad quindenam post festum Sancti Michaelis distulerunt ad talia respondere. Sexto idus Maii dedimus ecclesiam Sancti Andreæ Willelmo de Winchecumbe. Decimo septimo kal. Julii dedimus ecclesiam de Humeltone Roberto Paet de Wygornia. Decimo quarto kal. Julii vicecomes Wygorniæ cepit W[illelmum] de Ledebure et complices suos per præceptum regis; qui per multum tempus sententia majoris excommunicationis fuerant innodati, quia idem W[illelmus] apud Majorem Malverniam nomen prioris contra justitiam usurpavit. Quarto non. Augusti quidam Willelmus, prius frater de Wenlac, postea princeps latronum, captus cum equo ducebatur ad judicium de Oswaldeslawe cum equis et armis, ne ab aliis latronibus eriperetur; et ibi prout meruit accepit. Eodem anno Robertus le Ster dedit priori et conventui pratum in Dudleya ad sustentationem trium equorum, qui specialiter intitulantur claustralibus spatiaturis. Rex E[dwardus] tenuit parliamentum apud Actone ad instantiam Roberti Burnel episcopi Bathoniæ. Tradidimus magistro Waltero de Lodeford heremitagium de Pakintone ad terminum vitæ, tamen

A.D. 1283.

A thirtieth seized from all who had given nothing gratis.

Sum promised from the clergy,

but refused by them. f. 151.

Churches of S. Andrew's Worcester, and Himbleton.

Seizure of the late prior of Malvern by the sheriff of Worcester.

A robber, formerly a monk of Wenlock, executed.

A meadow at Dudley given to the priory.

Parliament at Acton.

Hermitage of Packinton.

A.D. 1283. reddendo inde annuatim ad opus pitantiæ v. marcas; sed modus traditionis in cyrographo plane patet.

A thirtieth granted by the clergy.

Post festum Sancti Michaelis J[ohannes] archiepiscopus et clerus tricesimam regi omnium spiritualium per biennium concesserunt; ita quod ante festum Omnium Sanctorum anni sequentis ista pecunia non exigatur. Item datis xxxvii. libris magistro Guidoni de Foliano, recepimus sigillum nostrum per quod eidem tenebamur in vi. marcis annuæ pensionis. Episcopus G[odefridus] admisit terram de Knithewyk, ne Majorem Malverniam visitaret, sicut ipse aliquando fecit, et sui prædecessores episcopi Wygornienses fecerant ab antiquo. Septimo kal. Decembris rex E[dwardus] subjugata totaliter Wallia, venit Wygorniam gratia visitandi Sanctum Wlstanum, erga quem amorem habuit specialem. Rex E[dwardus] per totam Angliam cepit tricesimam omnium temporalium; sed allocavit pecuniam eidem liberaliter prius datam. Quidam nobilis nomine Johannes Giffard providit locum Oxoniæ extra muros, et possessiones dedit ad sustentationem xiii. monachorum, quos de conventu Gloucestriæ elegit,[1] volens animam suam et animam Matildis de Longespeye quondam uxoris suæ a professoribus Sancti Benedicti in perpetuum benedici. Kalendis Januarii dedimus ecclesiam de Seggesbere magistro Johanni de Buterle tunc existenti in curia Romana.

Land given to the bishop not to visit Great Malvern.

Edward I. at Worcester.

He takes a thirtieth through the kingdom.

Foundation of Gloucester college Oxford by John Giffard.

Church of Sedgeberrow.

Leland, Collect. i. p. 247

f. 151 *b*. MCCLXXXIV. Rex Edwardus apud Abercowey ad pedes montis Snowdoniæ fecit erigi castrum forte. David frater principis Walliæ Leulini, ut supradicitur decollati, malorum incentor, Anglorum sævissimus persecutor, propriæ nationis impostor, ingratissimus proditor, guerræ auctor, cum uxore, duobus filiis, una cum septem filiabus, a regis fidelibus fuit captus, postmodum per potentiores Angliæ judicatus. O mors misera proditoris! Ad caudas equorum per municipium Salopiæ fuit tractus, dein suspensus, postea decollatus; postmodum truncus corporis in quatuor partes fuit divisus, et finaliter cor ejus cum intestinis fuit combustum. Caput Londonias portabatur,

Capture of David.

His execution.

Vesp. E. 4, f. 198, (a. 1283,) also in Matt. West. p. 411 (a. 1283).

[1] Vide Histor. Mon. S. Petri Gloucestriæ (Hart), i. p. 32.

Vesp. E. 4, f. 198.

quod super Turrim Londoniarum erigebatur super palum, e regione capitis fratris sui. Quatuor partes corporis ipsius acephali apud Bristolliam, Norhamptoniam, Eboracum, Wintoniam, mittebantur. Portio Dominicæ crucis magna, quæ lingua Wallensium dicebatur Croizneth, domino Edwardo regi Angliæ cum multis famosis reliquiis tradebatur. Apud Kaernervan, corpus magni principis, patris[1] imperatoris nobilis Constantini, erat inventum, et rege jubente in ecclesia honorifice collocatum. Corona quondam famosi regis Britonum Arturi regi Angliæ cum aliis jocalibus reddebatur. Sic ad Anglicos gloria Wallensium, invite Anglorum legibus subditorum, per Dei providentiam est translata. Circa festum Sancti Andreæ Apostoli obiit Ricardus de Ware, abbas Westmonasterii, thesaurarius domini regis; post cujus obitum in vigilia Circumcisionis per viam compromissi frater W[alterus] de Wenlac concorditer est electus. A.D. 1283. A portion of the Cross given to Edward I. The body of Constantine's father found near Carnarvon. Arthur's crown. W. de Wenlock abbat of Westminster.

Item obiit dominus Reginaldus de Hamme abbas Gloucestriæ; cui successit nobilissimus vir morum elegantia et parentum nobilitate, dominus videlicet Johannes de Gamages prior Herefordensis, et benedicitur a Godefrido episcopo Wygorniæ. Sacrista habuit capam ejus de baudekin cum vestimento; misit conventui ad pitantiam c. solidos per fratrem Johannem de Harleye monachum Wygorniæ. John de Gamages, abbat of Gloucester.

Anno MCCLXXXIV. Regina peperit filium apud Kaernervan, quem vocavit nomine patris sui Edwardum, octavo kal. Maii. Sexto idus Julii episcopus visitavit apud Wygorniam. Torniamento apud Kaernarven existente, multi nobiles cum in quodam solario tripudiarent impudice, corruente domo miserabiliter corruerunt. Decimo quarto kal. Septembris Alfunsus filius regis obiit. Magna pluvia fuit per totam æstatem et in autumno. Aurifaber Londoniensis[2] vulnerans clericum,[3] fugit ad ecclesiam beatæ Mariæ de Arcubus; propter quod amici ipsius vulnerati et ejus concubina[4] f. 152. Birth of prince Edward. Accident at a tournament at Carnarvon. Death of prince Alfonso. Murder in the church of St. Mary Bow, London.

[1] In the Waverley Annals, p. 401, *patris* is omitted.

[2] Laurence Duket.

[3] Ralph Crepin. See the Dunstable Annals, p. 314.

[4] Alice Atte Bowe. Aungier's French Chronicle of London (Camd. Soc.), p. 19.

A.D. 1284. custodem prædictæ ecclesiæ, ut absentaret se quadam nocte, pecunia corruperunt; et eadem nocte illum aurifabrum in eadem ecclesia ferro occiderunt, obturantes vulnus bombace, et in ecclesia fune suspenderunt, facientes famam quod ipse seipsum interfecit. Sed postea cognita veritate, custos qui absentavit se, perpetuo carcere damnatur; interfectores equis trahebantur, et ejus concubina comburebatur. Undecimo kal. Novembris magister Walterus Scamail consecratus fuit apud Sunninges in episcopum Salesberiæ. Post octavas Epiphaniæ justitiarii itinerantes sederunt apud Warewik. Rex Edwardus præcepit, ut collectores quindecimæ omnium spiritualium essent Londoniis in crastino clausi Paschæ cum omnibus rotulis et areragiis trium annorum præcedentium, et cum prima solutione vicesimæ anni intrantis ab episcopis ei concessæ. Karolus rex Ciciliæ expulsus obiit.

W. Scamail bishop of Salisbury.

Justices itinerant at Warwick.

The collection of the fifteenth.

Death of Charles of Anjou.

MCCLXXXV. Die Sancti Marci Evangelistæ apud Kaernervan Snoudoniæ natus est regi filius cui nomen Edwardus, in cujus nativitate multi et maxime Londonienses gaudebant. Circa idem tempus Alphonsus, regis primogenitus, veniens ad Westmonasterium, quandam aureolam, quæ fuerat quondam principis Walliæ Leulini, cum aliis jocalibus offerebat, quibus beati regis Edwardi feretrum ornabatur. Iste Alphonsus fere duodenus obiit in hoc anno, xiv. kal. Septembris, viz. die Sancti Magni martyris; cujus corpus in ecclesia Westmonasterii juxta feretrum Sancti Edwardi honorifice collocatur. Anno gratiæ supradicto in Alemannia apparuit Fredericus, quondam imperator Romanus, secundum opiniones diversas[1] sophisticus, sive [ut alii sentiunt][2] verus. Antea namque secundum quosdam per triginta et duos annos mortuus dicebatur; secundum vero relationem ipsius per tempus prædictum mundo incognitus latuit in habitu peregrino: nunc se imperatorem fuisse ostendens, argumento visibili et indiciis manifestis, imperialem vendicans[3] dignitatem. Fredericus itaque, dum imperio fungeretur et ecclesiæ adversaretur Romanæ, per ipsam privabatur imperiali honore et nomine, per universalem ecclesiam

Vesp. E. 4, f. 198, (a. 1284;) also in Matt. West. (1284), pp. 411, 412.

Birth of prince Edward, April 25.

Offering of prince Alfonso at the shrine of S. Edward.

His death.

Apparition of Frederick II. in Germany.

Frederick's excommunication,

[1] *diversas*] om. Calig.

[2] Om. MSS., inserted from Matt. of West.

[3] *vendicans*] om. Calig.

Vesp. E. 4, f. 198 *b*.

excommunicationis vinculo innodatus, per Innocentium Papam quartum in concilio Lugdunensi. Post cujus dejectionem in regno Alemanniæ per electionem regnabant tres comites successive, videlicet Willelmus Hoylandiæ, Ricardus Cornubiæ, et Radulphus, qui in ista apparitione Frederici possessioni regni Alemanniæ incumbebat, vocationem suam ad diadema imperii expectando. Petrus rex Aragonum per Papam sententia majoris excommunicationis ligatur, præcipiturque sub pœna prædicta, ne quis eum scienter et prudenter regem audeat nominare, pro eo quod, inconsulta Romana[1] ecclesia, regnum invasit Ciciliæ. Militia Anglicana et multi nobiles transmarini circa festum beati Petri ad Vincula apud Nevin in Snoudonie in choreis et hastiludiis rotundam tabulam celebraverunt.

A.D. 1285. and his successors.

Excommunication of Peter III. ofArragon.

Round table at Nefyn.

Quinto kalendas Aprilis Martinus Papa obiit; cui successit Honorius. Tertio idus Aprilis dedimus vicariam de Hallawe Ricardo capellano de Bradewas. Tertio non. Julii J[ohannes] archiepiscopus apud Malverniam Majorem visitavit, et conventum ibidem absolvit a sententia excommunicationis. Rex die Assumptionis fecit filiam suam nomine Mariam velari apud Ambrebure cum xiii. puellis filiabus nobilium. Item dedit arma xliv. militibus apud Wintoniam die Nativitatis beatæ Mariæ. Item rex Edwardus statuta sua per totum regnum Angliæ jussit firmiter observari. Item rex Edwardus cepit scutagium per totam Angliam. Item Willelmus de Wykewone archiepiscopus Eboracensis obiit, et sepultus fuit apud Pontiniacum. Philippus rex Franciæ obiit, et sepultus fuit apud Sanctum Dionisium. Item eodem tempore fuit rumor quod Franci venientes contra Petrum regem Arogonum ab Apostolico excommunicatum amiserunt xv. milia virorum fortium ut putabatur. Secundo non. Novembris dedimus ecclesiam de Iccumbe magistro Radulfo de Withile. Octavo idus Januarii cecidit nix alta, per quam pontes confracti fuerant et plures homines perierunt. Saturnus et Jupiter eodem anno erant in conjunctione in Aquario, quod non contigit post Incarnationem, nec multo tempore secundum astronomicos iterum eveniet ut æstimatur.

f. 153.

Pope Honorius IV.

Vicarage of Hallow.

Archbp. Peccham visits Great Malvern.

Princess Mary takes the veil, August 15

Deaths of archbishop Wikewane, and of Philip III. of France.

Defeat of the French [by Roger Loria].

Church of Icomb.

Saturn and Jupiter in conjunction in Aquarius.

Vesp. E. 4, f. 198 *b*, (a. 1285;)

MCCLXXXVI. De terra sua Franciæ rex Philippus egrediens cum innumerabili exercitu bellatorum, Arogoniam properavit,

f. 153 *b*.

Invasion of Arragon by Philip III.

[1] *Romana*] om. Calig.

A.D. 1286. illam proponens suo imperio subjugare. Ad quam veniens regionem, quædam castra et villas, fultus auxilio summi Pontificis, qui contra Petrum quondam principem terræ illius, nomine regis privatum, legatum[1] transmisit, ibidem obtinuit; et occidit omnes tam ecclesiasticas quam sæculares personas quæ sententiam ecclesiasticam multotiens repetitam nullatenus formidabant. Captus fuit prius per Petrum Arogonum [regem] Karolus, princeps nobilis Salertanus, cujus pater Karolus, magni nominis et honoris, obiit in hoc anno. Obiit autem Martinus Papa quartus quarto kal. Aprilis; cui post triduum successit Honorius Papa quartus. Pridie kal. Maii, post Walliam subjugatam, ad Westmonasterium veniens rex Edwardus, præcedentibus archiepiscopo Cantuariæ et suffraganeis suis episcopis revestitis, cum turmis nobilium et popularium comitivis, portionem Dominicæ crucis non modicam, ornatam auro et argento et lapidibus pretiosis, quam de Wallia secum tulit, super magnum altare Westmonasterii obtulit et resumpsit. His temporibus, convocatis potentioribus terræ suæ apud Westmonasterium, condidit rex statuta, inter quæ jurisdictionem ecclesiasticorum judicum[2] defalcavit; et quia antea statuerat ne religiosæ personæ crescerent in possessione terrena, ne decrescerent nunc sibi placuit ordinare. Apud Wintoniam postmodum, circa festum Nativitatis beatæ Mariæ, quædam statuta fecerat publicari ad refrænandum prædonum et latronum rabiem truculentam. Hoc anno obiit Alexander rex Scotiæ xv. kal. Aprilis.[3]

also in Matt. West. (a. 1285), p. 412.

Capture of Charles prince of Salerno, son of Charles of Anjou.

Death of Martin IV.

Honorius IV.

The portion of the Cross brought from Wales offered on the high altar of Westminster.

Statutes there; and at Winchester against thieves.

Death of Alexander III. of Scotland.

Kalendis Maii circa mediam noctem tribus horis vel quatuor quidam sonus audiebatur a multis; sed a nullo discerni potuit si sonus vox, vel sonus non vox dici debuisset. Sexto nonas Maii venit spiritus procellæ cum fulgure et tonitru et grandine magnitudinis quantam habent lapides qui fundis jaciuntur; et fruges prostravit, domos penetravit, ramos arborum confregit, folia et flores excussit, et in multis locis monstra varia videbantur. xviii. kal. Julii dedimus ecclesiam de Stoke Willelmo de Hengam. Nonis Julii Elianora mater regis suscepit habitum sanctimonialis apud Ambrebure, rege interim in Gallia existente. Secundo non. Augusti dedimus ecclesiam Sancti Swithuni magistro Roberto Peet. Quarto kal. Januarii obiit Ricardus de Fecke-

Mysterious sound heard on the night of May 1. Great storm. f. 155.

Church of Stoke.

The queen dowager, Eleanor, takes the veil.

Church of S. Swithun, Worcester.

[1] Probably cardinal Gerard of S. Sabina.

[2] *judicum*] judicium, MSS.

[3] Here ends MS. Vesp. E. 4.

ham prior Wygorniæ; et in die Circumcisionis a Godefrido episcopo in ecclesia fuit sepultus; cui successit Philippus Aubin subprior ejusdem domus, in crastino Epiphaniæ prior creatus, et in die Sancti Wlstani fuit installatus. Die Purificationis beatæ Mariæ dedimus ecclesiam de Lindruge magistro Johanni de Buterleya. Quinto idus Februarii dedimus ecclesiam de Seggesberue Nicholao de Dumbeltone subdiacono, quam noluit accipere, quia audivit quod magister Johannes de Buterleya eam resignavit in manus episcopi tempore vacationis prioratus, conventu ignorante. Nono kal. Martii G[odefridus] episcopus intravit capitulum cum sæcularibus, quædam dura propositurus. Sexto kal. Martii episcopus et prior litem distulerunt. Kalendis Januarii mare subvertit Minorem Gernemue cum castello, et plusquam duo milia hominum submersit, et terram canonicorum de Castellacra et horrea dissipavit. xiv. kal. Aprilis Willelmus episcopus Landavensis obiit. Per idem tempus misimus procuratorium cum certo procuratore ad curiam Romanam.

A.D. 1286. Death of prior R. de Feckeham. Philip Aubin succeeds. Churches of Lindridge and Sedgeberrow. Entry of the bishop into the chapter house. Injuries done by the sea at Yarmouth.

MCCLXXXVII. Quinto kal. Aprilis primo ostendit Deus mundo sanctitatem Thomæ de Cantilupo episcopi Herefordensis per miracula manifesta. Sexto idus Aprilis episcopus G[odefridus] sepelivit Robertum de Mortuomari coram altari Sanctorum Symonis et Judæ in ecclesia Wigorniæ cathedrali. Tertio nonas Aprilis Papa Honorius diem clausit extremum. Justitiarii itinerantes sederunt apud Gloucestriam a festo clausi Paschæ usque ad festum Sancti Johannis Baptistæ; ubi Willelmus Perleben fecit recognitionem et quietam clamationem de terra de Merstone, datis eidem duabus marcis. Eodem tempore quædam assisa dixit contra dominum Nicholaum de Muttone pro Willelmo de Bello Campo, quod quicquid est inter Avenam et Eseburne et Tarente est warenna ejus; sed dictum istud a ministro regis fuit calengiatum. Quinto idus Junii Res Ab-Meraduc, non ferens injurias a ministris

Miracles of the late bishop of Hereford. Burial of R. Mortimer. Death of Honorius IV. Justices itinerant at Gloucester. Case of land at Marston. Decision for W. Beauchamp as to his right of warren. Rising of Rees ap-Meredith.

A.D. 1287. regis sibi et aliis illatas, tria castra prostravit et constabularios cum omnibus aliis interfecit. Quidam pestilentes venenum vino miscuerunt; quo potu magister Hugo de Evesham cardinalis sexto kal. Augusti vitam finivit temporalem. Quarto non. Septembris prior recepit saisinam de tenemento Walteri de Bosco apud Overebure et Tedintone, et apud molendinum illa nocte pacifice dormivit. Willelmum de Munchanesy cum militibus aliis et armigeris multis suffodiendo castrum de Thristlan murus oppressit. Res Ab-Meraduc se subdidit voluntati regis tunc in Gallia existentis. Illis diebus rumor ferebatur, quod Guido de Monteforti navigans versus Ciciliam, navali bello superatus a rege Aroganum, xv. milibus interemptis, captus fuit. Decimo octavo kal. Octobris per periculosum ignem amota fuit camera juxta capellam infirmariæ; quam qui iterum reædificat, hoc eveniat ei quod reædificanti Jericho legitur[1] Josue versus finem imprecatum.

Cardinal Hugh de Evesham poisoned.

The prior obtains seisin of a tenement at Overbury and Teddington.

Death of W. de Munchensi at Drosslan castle.

Submission of Rees ap-Meredith.

Rumour of the capture of Guy de Montfort.

Septimo kal. Octobris episcopus G[odefridus] visitavit curialiter. Decimo sexto kal. Decembris Philippus prior recepit saisinam apud Bradewas de terra Alani et Johannis filii ejus. Sexto kal. Decembris abbas Westmonasterii[2] Willelmum de Ledebure priorem Majoris Malverniæ deposuit; cui successit Ricardus de Estone, qui erga Willelmum de Wykewone[3] aliquando extitit ingratus. Septimo kal. Februarii dedimus vicariam de Grimele Symoni de la Frithe capellano. Eodem tempore concessimus quandam placiam versus Sabrinam Ricardo de la Linde suis sumptibus ædificandam, et quædam alia secundum quod in scripto sibi aliquando confecto plenius continetur. Quia bestiæ sylvæ transeuntes terminos Herefordenses frequenter ibant, et non revertebantur, G[ilbertus] comes Gloucestriæ super Malverniæ montes fossatum fecit. Quarto idus Martii

f. 155 *b.* Room in the priory removed from fear of fire.

Episcopal visitation.

The prior of Malvern deposed.

Vicarage of Grimley.

Foss made by G. de Clare against the wild beasts.

[1] Jos. vi. 26. There is a blank after this word in the MS.

[2] Walter de Wenlock.

[3] Abbat of Winchcomb.

præsentavimus ad ecclesiam Omnium Sanctorum Wil- A.D. 1287.
lelmum de Werministre. Secundo non. Martii magis- Church of All Saints, Worcester.
ter Robertus de Fangef[oss] archidiaconus Gloucestriæ obiit apud Voxhole; et xvi. kal. Aprilis sepultus fuit Death of the archdeacon of Gloucester.
Wygorniæ ante altare Sanctæ Crucis in ecclesia cathedrali. xv. kal. Martii Jeronimus de ordine fratrum Pope Nicholas IV.
Minorum electus fuit in Papam, qui Nicholaus IV. postea dicebatur. Illis diebus juxta Wroccestre, in loco Incantation at Wroxeter.
quidem Bilebure, per quendam incantatorem diabolus coactus cuidam puero apparuit, et urnas et navem et domum cum immenso auro ostendit. Juxta Gernemue Floods at Yarmouth and Lynn.
et Len mare præter consuetudinem transivit terminos consuetos, unde contigit multos homines submergi et Barnwell church struck by lightning.
villas deleri. Ecclesia de Bernwelle ictu fulguris cremabatur. Septimo kal. Aprilis monasterium de Fire at Middleton.
Middeltone in Wiltechire ignis consumpsit.

Anno Domini MCCLXXXVIII. Octavo kal. Maii ignis f. 156.
veniens de incendio pistrini et bracini ecclesiæ Per- Fire at Pershore.
sorensis clocherium primo invasit, et totam fere cremavit ecclesiam, et de villa amplius quam xl. mansiones. Tanta fuit copia frumenti et raritas monetæ, Abundance of corn.
quod quarterium vendebatur pro xviii. denariis. Magna fuit siccitas ante dies caniculares et infra. Die Sancti Drought.
Jacobi in nundinis Sancti Botulfi ignis multorum Fire at Boston fair.
mercatorum bona consumpsit.

Pluribus expensis est facta domus Beverensis,
Ante fuit camera, sic parva capella coquina.

xiv. kal. Octobris episcopo G[odefrido] celebrante Scene at the ordination at Westbury.
ordines apud Westbure, Thomas de Wiche cantor Wigorniæ secundum consuetudinem antiquam vocavit
vocandos. Sed Johannes Ebroicensis, archidiaconus Appeal by the precentor on behalf of the convent.
Gloucestriæ, nepos episcopi, asserebat idem officium ad se pertinere: unde innuente episcopo cantor violenter expulsus a cancello fuerat, et statim appellavit pro
statu ecclesiæ Wigorniensis. Undecimo kal. Octobris Chapter of monks at Oxford.
apud Oxoniam in prioratu Sancti Benedicti generale

A.D. 1288. Surrender by queen Eleanor of her cities, &c.

capitulum extitit monachorum. Mater regis dimisit custodibus regni Angliæ urbes et alia a filio suo sibi assignata. Per idem tempus [episcopus][1] nitebatur ecclesias maneriorum suorum annectere ad præbendas de Westbure. Id. Octobris in mari versus partes Aquilonares maxima multitudo periit piscatorum; nam vi ventorum naves naves[2] collidebantur, et sic universaliter mergebantur; quod non erat qui gauderet se de illo periculo evasisse. Decimo kal. Januarii quibusdam fratribus profitentibus, sicut mos est, in præsentia domini Godefridi episcopi, post missam Stephanus de Wittone commonachus noster porrexit episcopo literas inhibitorias, ne, pendente in curia Cantuariensi hujus tintorio[2] appellationis negotio, quicquam in partis præjudicium appellantis attemptaret. Et statim appellavit idem S[tephanus] sedem Apostolicam, et pro tuitione curiam Cantuariæ. Post hæc mox episcopus intravit capitulum et sic incepit; "Ego huc veni, ut corrige-
"rem excessus cotidianos." Cui respondit prior;
"Non pertinet ad vos, pater." Et episcopus, "Nonne
"facitis mihi professionem?" Et prior, "Non; sed
"Deo et ecclesiæ." Et iterum idem S[tephanus]
f. 156 *b.* appellavit, ne episcopus tractando seu etiam aliqualiter faciendo contra ipsorum consuetudines et compositionis vim, seriem, vel effectum [habeat]. Deinde donationem factam de archidiaconatu Wygorniæ,[3] sede Romana vacante, revocavit, quia illam dominus Papa infirmavit. Quinto idus Novembris dedimus ecclesiam de Bradewas domino Waltero le Ster. Sexto idus Januarii procurator domini Francisci archidiaconi Wygorniæ installatus fuit post vesperas per Nigellum le Waleys. Tertio idus Januarii prior et sui, non obtenta pace et quiete, coram episcopo renovaverunt provocationes et

Attempt of the bishop to join the churches of his manors to the prebends of Westbury.

Stephen de Wittone opposes the bishop's receiving the profession of the monks during the appeal to Canterbury.

Archdeaconry of Worcester.

Church of Broadwas.

---

[1] *episcopus*] supplied by Wharton.

[2] Sic, probably for *tuitore*.

[3] Ralph de Hengham resigned this year, and Francis, a cardinal, was appointed.

appellationes. xix. kal. Februarii venit episcopus cum suis ad ostium capituli, petens ingressum ad corrigendum excessus cotidianos. Cui prior respondit; "Domine pater, ingredere secundum compositionem in "nomine Domini, et secundum quod vos hactenus fecis- "tis et antecessores vestri." Sed episcopus noluit. Propterea appellavimus, et copiam ei dedimus. Post hæc episcopus appellavit; sed nobis copiam negavit. Decimo septimo kal. Februarii misit episcopus clericos suos cum sigillo suo, et concessit omnia spiritualia esse in eo statu in quo fuerunt xv. kal. Octobris, hoc est pridie antequam expulsus esset cantor apud Westbure, et compositionem antiquam stare in robore suo, et omnia mota causa litis suo perpetuo non moveri, et mediantibus xl. marcis temporalia de Alvestone suo tempore dimittebat, et per suum sigillum manifeste testabatur se ibi de amerciamentis tenentium prioris nihil unquam per ministros suos recepisse. A.D. 1288. Progress of the appeal against the bishop.

Quarto kal. Novembris liberatio principis Salernitani facta fuit, ita quod infra annum suus primogenitus pro ipso poneretur. Et princeps prædictus loco primogeniti sui lx. nobiles de comitatu Provenciæ obsides constituit; quibus tamen obsidibus tunc non paratis, E[dwardus] rex noster lx. et x. nobiles obsides posuit, quousque obsides Provenciæ venirent; et princeps infra annum treugam trium annorum procurabit concedi a curia Romana et rege [1] Franciæ ac Karolo [2] fratre suo, domino Alfonso [3] regi Aroganum et Jacobo [4] fratri suo tenenti regnum Siciliæ; ita quod nisi præmissa fecerit, viginti quatuor milia marcarum quæ sunt in potestate regis Arroganum sint incursa. Item durante triennio inter regem Franciæ et fratrem regis et regem Arroganum et fratrem ejus pacem et concordiam fieri Ransom of Charles de la Morée. f. 157.

[1] Philip IV.
[2] Charles of Valois.
[3] Alfonso III.
[4] Afterwards James II. of Arragon.

A.D. 1288. procurabit. Et si præmissa per principem nequeant deduci ad effectum, tunc princeps ad custodiam regis Arroganum protinus revertetur. Post principis liberationem rex noster contulit eidem omnia necessaria de quibus ccc. milites poterunt honorifice ministrari, et duo milia marcarum ad expensas.

Ordination at Bromsgrove.

Anno Domini MCCLXXXIX. tertio nonas Junii obiit Johannes de Fernleye officialis Wygorniensis. Secundo non. Junii apud Bremesgrave, episcopo ibidem celebrante ordines, non permisit cantorem exercere officium suum; immemor pacis factæ, quam credimus esse Wallicam et inanem. Ante Pascha apud Bredone thesaurus episcopi diminuebatur per fures usque ad valorem cc. marcarum. Circa Pentecosten extitit bellum inter regem Arroganum et regem Castellorum, et emissis per æstimationem xxv. milibus Judæorum et paganorum, rex Castellorum vix evasit. Die Sancti Jacobi magister Galfridus de Norwicho consilio nostro adhæsit. Tertio non. Augusti episcopus Godefridus extorsit a nobis ad sacristariam capellam de Graftone, quam recuperavimus in curia regis, non allocatis nobis laboribus et expensis, quæ per veram computationem ad cc. libras ascendunt per septem annos placitando. Secundo idus Augusti post continuam moram trium annorum in transmarinis partibus rex Edwardus et regina applicuerunt apud Dovram. A sexto non. Julii usque ad quartum kal. Augusti pro majori parte tempus pluviosum extitit et ventosum. Die Sancti Egidii contra adnexionem ecclesiarum ad præbendas de Westbure bulla venit. Secundo non. Octobris ad placandum iram Ricardi de la Linde scriptum quod habebat de quadam liberatione filio suo idem nomen habenti fuit concessum. Sexto idus Novembris apud Radingas bulla contra adnexionem ecclesiarum ad præbendas de Westbure coram judice[1] fuit audita.

The bishop robbed of 200 marks at Bredon.

War between Alfonso III. and Sancho IV.

The bishop extorts the chapel of Grafton, which is recovered by the priory.

Return of the king and queen. f. 157 *b*.

Rainy weather.

Sept. 1.

Bull against the junction of the churches and the prebends of Westbury.

[1] There is an erasure after this word.

Secundo idus Decembris Willelmus de Poer, habens tres filias suas suspectas de veneno accepto, illis totaliter a gratia paterna amotis, uxorem interventu G[odefridi] episcopi ad gratiam suscepit aliqualem. Decimo octavo kal. Januarii Willelmus de Braci fuit sepultus apud Malverniam Majorem. Miracula multa Deus ostendit in capella de Abindone; quam Edmundus comes Cornubiæ præcedenti anno admonitus in somnis ædificavit in loco ubi beatus Edmundus Confessor communem accepit nativitatem. A.D. 1289. W. de Poer suspects his daughters of poisoning him, and marries a second wife. Miracles at Abingdon.

Post Natale Edwardus rex tenuit parliamentum Londoniis, ubi venerunt ad eum nuncii Tarsenses, promittentes quod rex eorum primam aciem in Terra Sancta duceret contra paganos, si rex Anglorum ibidem vellet personaliter advenire. Hoc audito promisit rex peregrinationem suam post duos annos et dimidium, videlicet ad festum beati Johannis Baptistæ, anno Domini MCCXC. secundo; et Papa concessit ei decimam ecclesiasticam de tribus annis collectam et de tribus colligendam. In illo parliamento justitiarii de Banco convicti [sunt] coram rege de nequitia; propter injustitias enim suas humiliati sunt et carcerali custodiæ mancipati. Et fuit unus ex his Adam de Stretone clericus, habens in deposito xl. milia marcarum et amplius; sed tota illa pecunia a regiis ministris est recepta; ubi inventa fuit cista cum variis membris animalium, hominum, et mulierum, de quibus aliquid scribere fœdum est vel cogitare. Decimo kal. Martii Thomas de Weylande miles et aliquando justitiarius domini regis publice Londoniis abjuravit. Ambassadors from the Tartars promising aid if king Edward will himself lead a fresh crusade. Conviction and punishment of the judges. Adam de Stratton. Thomas de Weylond.

Compare Bartholom. Cotton. p. 172.

Tertio non. Februarii recepimus scriptum factum Ricardo de la Linde de corredio monachali, dato ei obligatorio c. marcarum infra duos annos solvendarum. Tertio idus Februarii habuimus diem apud Radingas; sed decanus Eveshamiæ, qui fuit judex delegatus, non venit, sed literam excusatoriam illuc misit. Kal. Martii corpus cujusdam civis Wygorniæ nomine H. Poche, f. 158. The body of H. Poche buried in

A.D. 1289. the cemetery in spite of the Franciscans. Death of the abbat of Pershore. His successor. Royal and other letters respecting the prebends of Westbury. Death of J. de Mortimer. The king at Offenham, Feckenham, Worcester, Himbleton. Certain foresters, &c., imprisoned. The conventfalsely accused by the Franciscans. f. 158 *b.* Question of sepulture.

resistentibus fratribus Minoribus multis, sacrista vi prævaluit et in cœmiterio nostro tradidit sepulturæ. Sexto non. Martii Henricus de Caldewelle abbas Persoræ obiit in manerio suo quod Leye ab incolis nuncupatur. xiv. kal. Aprilis eidem successit dominus Willelmus de Leya celerarius ejusdem domus, et fuit benedictus in abbatem apud Withindone; sacrista noster habuit capam ejus de baudekin et vestimentum de serico cum arboribus. Remisimus ei exhibitionem conventus propter combustionem ecclesiæ illius. Nonis Martii G[odefridus episcopus] portavit literas regis et reginæ et aliorum magnatum, ut nos confirmaremus adnexionem ecclesiarum ad præbendas de Westbure. Et tunc coram omnibus legit confirmationem regis Edwardi de sex carucatis terræ adquisitis apud Wasthulle et Cooctone ad episcopatum in perpetuum remanendis.

Tertio idus Martii Joiosa uxor Roberti de Mortuomari juxta eundem ad altare SS. Symonis et Judæ traditur sepulturæ. Decimo quinto kal. Aprilis rex Edwardus declinans monachos Eveshamiæ tanquam immunditias apud Offenham fecit moram. Et xiii. kal. Aprilis rex venit ad Feckeham, et xi. kal. Aprilis venit Wygorniam, cum processione ab episcopo et conventu susceptus. Et in crastino missa solemni de Sancto Wlstano audita, apud Humeltone comedit et ad Feckeham rediit. Item vigilia Annunciationis inquisitionem cepit de toto comitatu, et forestarios et quosdam alios de venatione indictatos incarceravit. Memorandum quod fratres Minores mendaciter nos ad archiepiscopum accusabant, quod a nobis fuerunt graviter cæsi et vulnerati; et ad aures regis pervenit hujusmodi rumor falsus. Per idem tempus de sepultura taliter fuit ordinatum. In cathedrali ecclesia post missam dictam pro mortuo, proviso quod ecclesia nihil perdat, si fratres Minores possunt legitime probare quod corpora sibi sint legata, ea libere ad suam efferant sepultu-

ram. Archiepiscopus accusantibus fratribus pro eis nostro episcopo inter alia hæc verba scripsit; quod " monachi spoliis et plagis cum alii[s] injuriis in facto " cujusdam funeris ab eis contra justitiam ablati " ipsos nequiter et crudeliter gravaverunt." Et addidit; " nos non intendimus istam nequitiam dimittere " incorrectam; qui plagas fratrum nec debemus nec " possumus sine lacrymis tolerare." A.D. 1289. Archbp. Peccham writes strongly to the bishop of Worcester on behalf of the friars.

Anno Domini MCCXC. Quarto kal. Aprilis unusquisque indictatorum de venatione invenit sex plegios coram Hugone de Turbervile, qui eum manucaperent in periculo corporum suorum et omnium rerum, veniendi coram rege nonis Aprilis apud Wodestoke, quæ dies fuit tunc feria quarta in hebdomada Paschæ, regis judicium vel misericordiam audituri. Sed quia non fuit alia judicii æquitas nisi regis voluntas, taxata fuit episcopi redemptio ad quingentas marcas et prioris ad ducentas. The foresters, &c., find sureties for their appearance at Woodstock.

Die Martis in hebdomada Pentecosten, decimo kal. Junii, nuntii nostri amicis procurantibus convocati fuerunt coram concilio regis, ubi viva voce exposuerunt damna et pericula quæ possent contingere ecclesiæ Wygornensi, si ecclesiæ pertinentes ad donationem episcopi in ecclesia de Westbure essent præbendales; et lecta charta Sancti Wlstani, ubi jacta[1] fuit ejus maledictio qua innodantur qui a monachis auferunt illum locum. Rex personaliter ad concilium venit, nuntiis interim recedentibus. Rex[2] audito negotio et intellecto, nuntii revocantur. Tunc cœpit cancellarius[3] tepide exponere regis voluntatem. Sed rex hoc intelligens proprio ore nuntiis sic respondit: " Bene " vellem, si vos velletis, ecclesias fieri præbendales; sed " damnum ecclesiæ vestræ nolo: facite quod nobis " videbitur expedire." Præterea concilium regis intelligens omnes præbendas Lincolnienses præter quinque Arguments of the convent against the junction of the bishop's churches to the Westbury prebends. f. 159. Sentence of the king,

[1] *jacta*] tacta, MS.
[2] Sic.
[3] Robert Burnel.

A.D. 1290. in manibus esse Romanorum et archidiaconatum Wygorniæ similiter, et sic quæ possent ad regem forte spectare tempore vacationis ad Papam devolvi,[1] non adquievit, quod ecclesiæ, quæ quoquam modo ad regis donationem possent venire, fierent præbendales. Et G[ilbertus] comes Gloucestriæ ait; "Ecclesiæ pertinent "ad baroniam; ideo status ecclesiarum non potest "mutari plusquam baroniæ." Conventione facta cum comite Gloucestriæ rex cepit saysinam de terris et de omnibus quæ ad eum pertinere poterat quoquo modo.

and of Gilbert de Clare.

Marriage of G. de Clare and princess Joanna.

Pridie kal. Maii G[ilbertus] comes Gloucestriæ Johannam filiam regis duxit uxorem. Octavo idus Junii venerunt nobis literæ de curia Romana de archidiaconatu tenendo ad firmam per annum pro quater viginti marcis et x.; et in festo Sancti Johannis Baptistæ incepimus, et ad festum Sancti Martini pacabimus xl. marcas, et ad festum Sanctorum Philippi et Jacobi l. marcas in anno sequenti. Rex habens custodiam H[ugonis] de Mortuomari, præsentavit priori Johannem Gunni ad ecclesiam Omnium Sanctorum, et prior episcopo; et decimo kal. Julii accepit administrationem. Decimo quarto kal. Julii tonitruus et ventus vehemens simul extiterunt. Septimo idus Julii Johannes filius ducis Bra[ba]nciæ duxit uxorem Margaretam filiam regis Angliæ. Sexto idus Julii de facto, non de jure, installati fuerunt apud Westbure Nigellus Walensis, Johannes de Redberne, Johannes de Bereford. Quinto idus Julii apud Abindone monachorum fuit capitulum generale. Literæ archiepiscopi venerunt ad episcopum, jubentes eum corpus H. Poche exhumatum fratribus Minoribus reddi sepeliendum; aut priorem et conventum citare, quod proximo die juridico ante ad Vincula Sancti Petri coram archiepiscopo ubicunque esset comparerent; et eos qui manus violentas in fratres injece-

Letters from Rome respecting the archdeaconry.

Presentation to All Saints, Worcester, during H. Mortimer's minority.

Marriage of John of Brabant and princess Margaret.

The Westbury prebends filled up.

Chapter of monks at Abingdon.

Order of the archbp. respecting the body of H. Poche.

[1] *devolvi*] divolvi, MS.

runt. Vigilia Sancti Jacobi G[odefridus] episcopus personaliter cepit inquisitionem; et per clericos et laicos juratos invenit, quod ultima voluntas defuncti fuit in cœmeterio beatæ Mariæ sepeliri; et quod nullus fratres per malum tetigit, sed turba comprimente ad cumulos fimi offenderunt et ceciderunt. In crastino Sancti Jacobi in via publica juxta Herefortone priore transeunte, forestarii a garcionibus ejus arcus et sagittas abstulerunt, et ex utraque parte cornibus ululabant, et ad hanc injuriam patria convenit. A.D. 1290. Inquisition on the wish of the deceased, and on the supposed injury to the friars. f. 159 *b*. Insult to the prior.

Quædam mulier Parisius ante Pascha, more Judæ traditoris, languore simulato, Corpus Domini quod accepit in ore tenuit, et accepto præmio Judæo tradidit, quod ille clavis parieti affixit, et statim sanguis exivit; et post in caldarium bulliens projecit; sed alia tunc mulier ibi sedit, in cujus gremium corpus per se exilivit; quod illa statim sacerdoti nunciavit, et ille episcopo et clero. At illi invenerunt caldarium sanguinolentum. Sed et Judæus totum hoc fatebatur, et impœnitens comburebatur; sed mulierem imitatricem Judæ nulla pœna cogente voluit manifestare. Jussit rex E[dwardus] omnes Judæos a regno Angliæ emigrare. Tertio kal. Septembris ignis exiliens de carbonibus negligenter extinctis ecclesiam Sancti Andreæ de Wichio et majorem partem villæ incendio conflagravit. Insult done to the Sacrament by a Jew. Consequent miracle. The Jew burnt. All the Jews banished. Fire at Wick.

Est flammæ causa cur tangere sancta sit ausa
Rectoris vita, plebs putat omnis ita.

Kalendis Octobris magister Willelmus de Luda apud Ely consecratur in episcopum Elyensem. Rex indixit quintamdecimam secundum quod bona uniuscujusque inter gulam Augusti et festum Omnium Sanctorum plus valebant, et in die Animarum ad hoc inquirendum de singulis hundredis xii. sunt jurati. Septimo idus Novembris episcopus G[odefridus] cum A fifteenth claimed by the king. Episcopal visitation

A.D. 1290. septies viginti equis venit; et per tres dies visitavit cum magna multitudine, procuratus primo die tantum. In camera prioris cubavit. Secundo die pro statu suo et conventus prior appellavit. Quarta die episcopus iratus discessit; quia injustis præbendis de Westbure majores ecclesias episcopatus per sigillum nostrum nolimus adnectere[1] et confirmare. Quarto kal. Decembris Elyanora regina obiit, et Londoniis xvi. kal. Januarii sepulta fuit. Die Sanctæ Luciæ officialis archidiaconi priorem monuit per literam archiepiscopi ut infra xv. dies funus H. Poche fratribus redderetur, aut ex tunc prior et majores de domo suspenderentur. Hinc fuit provisum et per fratres mendaces[2] firmiter promissum, quod clam cum qua possent modestia cadaver asportarent. Sed vice versa in crastino Sancti Thomæ Apostoli cum magna pompa et tumultu, privilegium suum populo materna lingua exponentes, et omnes quos poterant ad spectaculum invitantes, ad confusionem nostram per magnam plateam cum cantu tumultuose illud efferebant. Nonis Martii[3] W. pœnitentiarius et H. de Carnera per præceptum G[odefridi] episcopi cineres populo dederunt, et pœnitentes emiserunt; priore interim in capitulo conventui prædicante. Sed postea cineres prior benedixit et conventui dedit, nec de officio episcopo se intromisit. Tertio idus Martii E[dwardus] rex pro anima reginæ nuper mortuæ c. marcas nobis misericorditer perdonavit; et cogitans Scotiam subjugare, in antiquis chronicis de jure regum Angliæ quæsitum et inventum est. Decimo kal. Aprilis litera episcopi patens venit, in qua nobis multa inusitata et præjudicialia patuerunt; contra quam per tabellionem statim fuerat appellatum.

with 140 horses.

The convent refuses to join his churches to the Westbury prebends.

Death of queen Eleanor.

The prior admonished to f. 160. give up the body of H. Poche to the friars.

In spite of their promise, they carry it off in great triumph, to the confusion of the monks.

Intentions of the king with respect to Scotland.

[1] *adnectere*] advertere, MS.

[2] *mendaces*] altered to this from *veraces*.

[3] That year, 1291, Ash Wednesday.

Anno Domini MCCXCI., regis Edwardi xix., G[odefridi] xxiii., tertio kal. Maii contra gravamina G[odefridi] episcopi eidem literam misimus inhibitionis. A.D. 1291.

Villam et ecclesias de Lichfeld et habitationem fratrum Minorum, excepto clauso et ecclesia canonicorum, ignis combussit. Fire at Lichfield.

Die Sancti Johannis ante portam Latinam scripsit nobis G[odefridus] episcopus nescio quid cogitans, quod in crastino veniret ad nos, de arduis negotiis statum nostrum et ordinem tangentibus tractaturus; et venit. May 6. Visitation of the bishop.

Sed mediante Roberto Burnel Bathoniensi episcopo, tunc cancellario, episcopus noster statuta, quæ nos sub pœna excommunicationis observare jusserat, per sententiam revocavit. He revokes his statutes.

Et ut omnes lites hinc inde usque ad finem mensis Octobris sub spe pacis quiescerent, est provisum. Tunc confirmavimus scriptum inter episcopum Wygorniæ et comitem G[ilbertum] Gloucestriæ de fossato Malverniæ, in quo dicitur quod vigilia Assumptionis duo dami, et vigilia Nativitatis Domini duæ damæ dabuntur episcopo annuatim, et nobis idem dabitur sede vacante. The foss at Malvern. f. 160 *b*.

Quinto idus Maii Johanna comitissa Gloucestriæ peperit filium, a Bathoniense baptizatum; cui nomen imponitur Gilebertus. Birth of Gilbert de Clare, who is baptized by bishop R. Burnel.

Secundo idus Maii apud Kemeseiam coram episcopo Bathoniæ, episcopus Wygorniæ statuta malitiosa quassavit, adnullavit, et revocavit; et concessit quod prior et conventus ab exactione scutagii de Cotestone et de Lawerne sint immunes; et super hoc ipsis faciet omnem securitatem quam sciverunt providere. Concessions of the bishop.

Magna fuit siccitas in æstate.

Nono die Junii Edwardo regi Angliæ redditum fuit dominicum Scotiæ et castra et universa ad regium jus pertinentia, donec per xii. Anglicos et totidem Scotos super eos rex idoneus eligatur. Submission of Scotland to the king till their king is elected.

Quarto idus Junii in Hybernia apud Corc, fratrum Minorum fuit capitulum generale; ubi fratres Hybernenses venerunt armati cum quadam bulla; pro qua orta contentione contra Anglicos pugnaverunt, et multis mortuis et Chapter of Franciscans at Cork.

A.D. 1291. vulneratis hinc inde, Anglici tandem urbis auxilio cum ordinis scandalo superabant.

Riot in consequence of a Papal Bull.

Bullæ papales sunt fratribus exitiales;
Qui quondam mites, faciunt nunc prælia, lites.

Death of the queen dowager Eleanor. Quinto kal. Julii regina Elianora mater regis apud Ambrebure obiit sanctimonialis; et quarto idus Septembris rege præsente et multis prælatis Angliæ ibidem sepulta fuerat cum honore. Nonis Augusti præsentavimus ad ecclesiam de Humeltone magistrum H. de Raggeleye. Prædones effrænati patriam vexabant. Colligentes fœnum et messem pluvia impedivit. Rex personaliter apud Bergeveni inquisivit per xxiv. veritatem de castro quod, rebellante comite Herefordiæ, comes Gloucestriæ per vim construxit. Cito post hoc rege transeunte per Herefordiam, justitiarii illius de majoribus Herefordiæ fecerunt judicium; sed justitiam Deus novit. Quinto idus Novembris rex Edwardus venit Wygorniam. In crastino Sancti Martini rex discessit versus Fladebure. Eodem die scriptum episcopi de immunitate scutagii de Cotestone et de Lawerne per literam regis confirmabatur. Robertus Malet, Thomas Belhus, Johannes Butecurte, ea quæ pertinent ad coronam, et Gilebertus de Torintone et Rogerus Brabasun quasi justitiarii itinerantes querelas alias placitabant. Dedimus ad petitionem regis cuidam servienti suo per nostras literas victum et vestitum. Papa concessit regi decimam omnium spiritualium secundum verum valorem per sex annos in subsidium Terræ Sanctæ. Die Sanctæ Luciæ innotuit nobis, quod episcopus G[odefridus] contra statum capituli nostri bullam pessimam impetravit. Fatigatio prælatorum Londonias venientium diem anniversarium reginæ faciet memorabilem multis annis. Ad festum beatæ Katerinæ aquæ præter consuetudinem inundaverunt. Decimo nono kal. Januarii dedimus ecclesiam de Pakintone cuidam, cujus nomen et mores et faciem

Church of Himbleton.

The king at Abergavenny,

Hereford,

Worcester, Fladbury.

f. 161.

A tenth granted for 6 years for the Holy Land by the Pope.

Papal Bull against the convent.

Anniversary of the queen's funeral.

Floods on Nov. 25.

Church of Packington.

ignoramus. Prior factus fuit custos obventionum col- A.D. 1291.
lectarum ad Terram Sanctam a concilio Lugdunensi usque nunc et per sex annos qui sequuntur in episcopatu Cestriæ et Wygorniæ. Sexto idus Januarii

Fraude capellani caput asportatur Alani.

Council held by the archbp. to discuss the recovery of the Holy Land, and the union of the Templars and Hospitallers.

Decimo tertio die Februarii archiepiscopus celebravit concilium provinciale, qualiter Terra Sancta recuperari valeat, et recuperata in posterum conservari; et si fratres Hospitalis Sancti Johannis et fratres militiæ Templi Jerosolimitani ad unius ordinis unitatem seu religionis unionem auctoritate Apostolica sint reducendi. Et decrevit quod quilibet episcopus quod melius et efficacius sibi videbitur, in scriptis mittat auditoribus assignatis, et ipsi de omnibus consiliis inter se eliciant quid archiepiscopus domino Papæ potuerit pro consilio destinare. Tunc quæ in diversis locis præter statutum regis de feodo nostro sunt adquisita, sigillo regio confirmabantur. Rex actor et judex libertates decrevit suas esse, quas Marchienses et patres eorum habuerant ab antiquo.

Liberties claimed by the king.

Submission of the claimants of the Scottish crown to Edw. I.

Edwardus Dei rex gratia Angliæ, dux Hiberniæ, et dux Aquitaniæ, dilectis sibi in Christo priori et conventui Wygorniæ salutem. Mittimus vobis sub sigillo scaccarii nostri præsentibus appenso transcripta quorundam literarum quæ in thesauraria nostra resident, tenorem qui sequitur continentes.

f. 161 *b*. [See the Dunstable Annals, p. 368; Bartholomew Cotton. p. 180, and the notes.]

A tuz iceaus ki ceste lettre verrount ou orrunt: Florenz, counte de Horlaunde; Robert de Bruiz, seignur du Val Danaunt; Johan de Bailloil, seignur de Gaweye; Johan de Hastinges, seignur de Bergeveni; Johan Comyn, seignur de Banenoughe; Paterik de Dumbar, cunte de la Marche; Johan de Vesci pur sun pere; Nichol de Soules; Willame de Ros, saluz en Deu.

Come nous entendoums aver droyt en la reaume de Esoce, e cel dreit mustrer, chalanger, et averrer devaunt celuy, ki plus de poer, jurisdiction, e resun eust de trier nostre dreit; e le noble prince, sire Edward, par la grace de Deu rey de Engletere, nus eyt enformez par bones e suffisauntes resuns, ke a luy apent et aver dreit la sovereyne seignurie du dit reaume de Escoce e la conisaunce de oyr, trier, e terminer nostre dreit. Nous de nostre propre volente, saunz nule manere de force ou destresce, voloms, otrioums,

A.D. 1291. e grauntoums de receyvere dreit devaunt luy, come sovereyn seignur de la terre. E voloums ja le meyns e promettoums, ke sun fet averoums et tendroums ferm et estable, e ki celuy enportera le reaume a ki dreit le dorra devaunt luy. En testmoyne de ceste chose nus avoums mys nos seals a cest escrit. Fet e done a Norham le Mardy procheyn apres le Ascenciun, le an de Grace MCC. nonaunte premereyn.

A tuz iceaus ki ceste presente lettre verrunt ou orrunt; Florenz, counte de Hoylaunde; Robert du Bruz, seignur du Val Denaunt; Johan Bayloil, seignur de Gaweye; Johan de Hastinges, seignur de Rergeveni; Johan Comyn, seignur de Badenoughe; Paterik de Dumbar, cunte de la Marche; Johan de Vescy pur sun pere; Nicol de Soules; e Willame de Ros, saluz en Deu.

Come nus eoms otreye e grante de nostre bone volunte e commun assent, sanz nul destresce, a noble prince sire Edward par la grace de Deu rey de Engletere, kil come sovereyn seignur dEscoce puse oyr, trier, e terminer nos chalanges et nos demaundes, ke nus entendoums mustrer e
f. 162. averrer pur nostre dreit en la reaume de Escoce, e dreit receivere devaunt luy, come sovereyn seignur de la terre, promettanz ja le meyns ke sun fet averoms ferm e estable, et ke celuy enportera le reaume a ki dreit le dorra devant luy. Mes pur ceo ke avaunt dit rey de Engleterre ne pust teu manere de conisaunce fere ne acomplir sanz jugement, ne jugement sanz execution, ne execution ne pust il fere duement, sanz la possession e seysine de mesmes la terre e des chastes; nus voloms, otreioms, et grantoms ke il come sovereyn seignur, a parfere les choses avant dites, e[it] la seysine de tote la terre e des chausteus dEscoce, taunt ke dreit seit fet e parforny as demaundans; en teu manere, ke avant ceo ke il eyt la seysine avant dite, face bone seurte e suffisaunte as demandanz, et as gardeyns e a la commune du reaume dEscoce, a fere la reversion de memes le reaume, et des chausteaus, ou tote la reaute, dignete, seignurie, franchises, costumes, dreytures, leys, usages, e possessiouns, e tote maneres de apurtenaunces, en meme le estat kil estoient kant la seysine luy fust baile e livere, a celuy ke le dreit enportera par jugement de la reaute; sauve au rey de Engleterre le homage de celuy ke serra rey. Issint ke la reversiun seit fete dedeynz les deus moys, apres le jour ke le dreit serra trie e ferme. E ke les issues de meme la terre en le meen tens seient resevez, sauvement mys en depos e ben gardez, par mayn le chamberleyn dEscoce ke ore est, e de celuy ki serra asigne a luy de part le rey de Engleterre, e de ceus lur seaus; sauve renable sostenaunce de la terre e de

chausteus e des ministres du reaume. En testmoyne de cestes choses avant dites, nus avoms mys nos seals a cest escrit. A.D. 1291.

Fet et done a Norham, le Mekredi apres la Ascenciun, le an de Grace MCC. nonaunte premereyn.

Unde vobis mandamus quod eadem faciatis in chronicis vestris ad perpetuam rei gestæ memoriam annotari. Teste magistro W[illelmo] de Marchia, thesaurario nostro, apud Westmonasterium, nono die Julii, anno regni nostri decimo nono. Per breve de privato sigillo. f. 162 *b.*

Inquiry by papal messengers into the true value of the convent property.

Sexto idus Martii, rege procurante, Papa misit quosdam, qui inquirerent verum valorem nostrorum temporalium undecunque. Liberiores nobis fuerunt Pharaonis Ægyptii sacerdotes. Gen. [xlvii. 20, 22.] *Joseph subjecit omnem terram Pharaoni præter terram sacerdotum.* En ut cernitis, et nos et terram nostram Pharao possidet.

March 25, Gifts of William of the Mills.

Anno Domini MCCXCII., Edwardi regis xx., et G[odefridi] episcopi xxiv. In die Annunciationis Beatæ Mariæ, Willelmus de Molendinis intelligens quod sicut aqua extinguit ignem, ita eleemosyna extinguit peccatum, dedit eleemosynariæ Sirnac cum Tymberdene et redditum in Wygornia, ut distributio inchoata per diem Sabbati de cætero valeat continuari; sed modus in ejus scripto clarius elucescit.

Burial on the north side of the high altar.

Duodecimo kal. Maii in parte aquilonari principalis altaris ad detrimentum fundamenti ecclesiæ magister Johannes habuit sepulturam.

Capture of Rees ap-Meredith.

Res ap Meriaduc per suos in Wallia captus, catenatus ad regem Angliæ missus fuit.

Death of Pope Nicholas IV.

Fratres de Papa Nicholao et de archiepiscopo Johanne Cantuariensi sic dicebant: "Solem et lunam sub nostro habitu "nos habemus." Sed quarto non. Aprilis sol cognovit occasum suum.

Obstacle to navigation in the river at Tewkesbury removed.

Quinto non. Maii obstaculum navium cum serura in gurgite de Teukesburia patria delevit.

Bloodshed in the church on June 1.

Die Sanctæ Trinitatis per violentiam processionum compugnantium sanguis in ecclesia fundebatur; et tamen ut creditur non tetigit pavimentum; quod demum[1] octavo idus Junii nobis innotuit manifeste;

[1] *quod demum*] q̄ dū, MS.

A.D. 1292. qui post hoc simplici corde in ecclesia celebrabant, a celebratione abstinuerunt, donec cum eis episcopus dis-

The church purified on June 11. pensasset. Et ecclesiasticum officium totaliter in capitulo dicebatur usque ad vigiliam beati Barnabæ, quando

Additional income for spices given by William of the Mills. episcopus pollutam ecclesiam purificavit. Qui eleemosynam prius auxit pauperum, die Sanctorum Petri et Pauli ad species cujuslibet monachi addidit annuum redditum xii. denariorum. Quinto idus Junii, scilicet in Translatione Sancti Benedicti, per Nicholaum sacristam templi facies adornatur, ponendo tabulas ex utraque parte imaginis Matris Dei, continentes multarum imaginum pulcherrimam comitivam :

f. 163.

New pictures in the church.

Lux magis est clara, quo major ponitur ara,
Et stat in altari frons sine fronte pari.

Miracles at the tomb of a monk of Gloucester. Miracula inchoata die Sanctæ Trinitatis ad tumbam Adæ monachi Gloucestrensis, ad honorem nominis Christi fidelium excitant devotionem. Prædicatores et

Warning to the two orders of friars. Minores mali interpretatores caveant, ne in hoc facto jure dici debeant antichristi. Die Assumptionis Beatæ Mariæ obiit magister Radulfus de Pirie. Decimo quinto

Church of Wolverley. kal. Septembris dedimus ecclesiam de Wlvardele magistro G. de Norwys. Decimo quarto kal. ejusdem mutuo

100 marks borrowed. cepimus de Laurentio de Lodelawe Londoniis c. marcas, quas obligamur eidem xiv. kal. Junii sequenti anno proximo solvere.

Quinto kal. Septembris capitulum concessit magistro Thomæ de Lughore pensionem xl. solidorum, donec pro-

Chapter of monks at Norham, Sept. 21. viderimus in beneficio competenti. Ad festum Sancti Mathæi apud Norham capitulum generale monachorum fuerat celebratum; et iterum erit Oxoniæ anni circulo

Storm and floods. evoluto. Octavo kal. Novembris circa mediam noctem fulgura et tonitruus pro admiratione pluribus extiterunt; aquarum, ventorum vehementia sequebatur.

Death of R. Burnel, the chancellor. Septimo kal. ejusdem Robertus Burnel episcopus Bathoniæ obiit, cancellarius, regi tam utilis, plebi tam affabilis, omnibus amabilis, vix nostris temporibus illi

similis invenietur. Quarto kal. ejusdem dedimus ecclesiam Sancti Martini Waltero de Kemeseia clerico episcopi. Tertio kal. ejusdem Jacobus Aubin obiit, qui communitatem nostram de xii. solidis annui redditus ampliavit. Die Sancti Clementis fuit R[obertus] episcopus Bathoniæ in ecclesia Wellensi tumulatus; et Johanna comitissa Gloucestriæ in castro de Kaerfili post partum filiæ purificata. Edwardus rex a Pentecoste usque ad Natale in Scotia morabatur, a quo Johannes de Bailol suscepit dominium illius terræ, et die Sancti Andreæ ad regni solium sublimatur. In crastino Sancti Nicholai Johannes de Peccham archiepiscopus Cantuariæ apud Mortelake mortem invenerat temporalem, et xiv. kal. Januarii cum suis antecessoribus habuit sepulturam:

A.D. 1292. Church of S. Martin, Worcester. Nov. 23. The king in Scotland. Baliol king of Scotland. Death of archbishop Peccham, Dec. 7.

> Sol obscuratur, sub terra luna moratur;
> Ordo turbatur, stellarum lux hebetatur.

Die Sancti Johannis Apostoli apud Theokesburiam venit spiritus procellæ cum tonitruo et fulgure vehementi, ex quibus ignis comburens et non illuminans exiit et combussit clocherii summitatem.

The belfry at Tewkesbury struck by lightning, Dec. 27.

" Mun seignur sire Edward rey de Engleterre e sovereyn f. 163 *b.*
" seignur du reaume de Escoce, jeo Johan de Baillol reys de
" Escoce devenke vostre homme lyge de tot le reaume de
" Escoce ove les aportenaunses, e od kant ki apent le quel
" jeo tenke e dey e dreyt e cleym pur moy e pur mes heyrs
" reys de Escoce tenyr heritablement de vus e de vos heyrs
" reys de Engleterre de vie e de membre e de terrien honur
" countre totes gens ki poent vivere ou morir." E le reys le receit en la furme sauve seon dreyt e le dreit autri; id est, cest homage fu fet au Neof Chastel sur Tyne en Engleterre le jour Seint Estene, lan de Grace MCC. nonante et deus, e du regne le reys Edward xxi.

Homage done by Baliol to king Edward at Newcastle, Dec. 26.

Hoc anno justitiarii itinerantes natione aquilonares, scilicet Johannes de Berewyke et alii, in æstate apud Herefordiam, et in hyeme apud Salopesberiam placitabant; et post Natale Domini apud Lichfield incepe-runt: sed ad Staffordiam fuerant revocati. Eo tem-

Justices itinerant at Hereford, Shrewsbury, Lichfield, and Stafford.

A.D. 1292. pore Hugo de Crasingham et Willelmus de Mortuomari clericus et alii natione occidentales in partibus Aquilonari[bu]s justitiarii extiterunt. Id. Februarii magister Robertus de Winchelseye, archidiaconus Estsexiæ, in Cantuariensem archiepiscopum fuerat electus.

Robert Winchelsey archbishop of Canterbury.

f. 164. Anno Domini MCCXCIII. et regni regis [Edwardi] xxi. et episcopatus domini G[odefridi] xxv. kal. Aprilis magister Willelmus de Lodeford suscepit unam obligationem rite factam pro multis improvide conceptis et sigillatis de c. marcis et x.; hoc anno et secundo et tertio sibi solvendis, et quolibet anno diem Sancti Johannis Baptistæ constituit terminum solutionis.

Great storms. xvii. kal. Maii tempus non temporaliter se habuit, jam vehemens ventus Aquilonaris cum nive ædificia concussit, arbores evulsit, et aeris asperitas hyemalem faciem prætendebat. Terror fulguris et tremor tonitrui qui sequebantur, et pluvia inundans per totum mensem Maii continuata non videntur plebi prospera prænunciare. Decimo sexto kal. Junii magister Willelmus de Marchia in Bathoniensem episcopum consecratur.

W. de Marchia bishop of Bath.

Barones Quinque Portuum dolentes socios suos a Normannis truncatos, inter canes suspensos, et excoriatos, id. Maii cum homicidis navale prælium commiserunt, et interfectis bellatoribus et nautis navium ducentarum et xlvi., cum præda maxima victores Anglici redierunt; per multitudinem navium numerositas interfectorum poterit cogitari.

Naval victory of the Cinque Ports over the Normans.

Londonienses per cædem civium et direptionem rerum et libertatum se offendisse quondam regem vel propinquos ejus possunt infallibiliter æstimare. Nam Daviticam offensam contra Joab et Semei Salomonis sapientia vindicavit.

Punishment of the Londoners.

iii. Reg. 2.

Cum Thomas monachus in curia Romana sex annos et amplius continuasset, sexto decimo kal. Julii rediit debilitatus, et gravatus quia sede Romana vacante ejus mora inutilis videbatur.

Return of the monk Thomas from Rome.

Viri de portu Genuensi præmuniti de classe paganorum veniente obviaverunt eis in fide, et de infidelibus xv. milia peremerunt, et

Victory of the Genoese.

reliquos ad reges Christianorum sub custodia transmiserunt, quos rex noster nec aspicere dignabatur. Item septimo kal. Augusti A.D. 1293.

Est in Sabrina puerorum flenda ruina,
Per vada dum ludunt tres subito pereunt.

Three boys drowned in the Severn.

Tertio non. Septembris altare splendidum splendidius efficitur per appositionem tabulæ Passionis. Decimo quinto kal. Octobris, quia in arenti terra stat ecclesia de Wlvardele, dedimus magistro G. de Norwiko ecclesiam de Overebure, quæ irriguam terram habet. Duodecimo kal. Octobris apud Bristolliam Edwardus rex Henrico comiti de Barres Elianoram filiam suam primogenitam dederat in uxorem; et archiepiscopus Dublinensis[1] ecclesiasticum officium adimplevit.

New picture over the altar.

f. 164 *b*. Marriage of Henry III., count of Bar, and princess Eleanor.

Secundo idus Octobris prædones venerunt ad prioratum de Derhurste et ea quæ invenerant abstulerunt, et præcipue cc. marcas vel amplius de argento. Tertio kal. Novembris

Robbery at Deerhurst priory.

Crux exaltatur quæ major in urbe vocatur;
Per quem formatur, ab eo Crucifixus amatur,
Vim tenet albarum festiva dies Animarum,
Festum converti noscas bonitate Roberti,
Ex certis rebus dedit augmentum speciebus,
Si possit pulchrum quem sanctifica[nte] sepulchrum
Sanctum confido venturum de Godefrido.

New cross set up.

Nuntii portaverunt nobis in festo Sancti Andreæ c. libras de Londoniis de Willelmo de Hameltone mutuatas, et in quindena post festum Sancti Johannis Baptistæ ibidem eidem fideliter reportandas, et de Laurentio de Lodelawe c. marcas, quas in octavis Pentecostes eidem promisimus solvere bona fide.

The 100*l.* borrowed of W. de Hameltone received.

Mos hujus terræ non est confessa referre;
Funus Walteri super hoc vult testis haberi,

Betrayal of a confession by a Franciscan, who

qui existens lector fratrum Minorum Herefordiæ, cujus-

[1] John de Saunford.

A.D. 1293. is killed in consequence.

dam viri confessionem audivit et eam detexit. Unde postea confitens erubuit, et in ira fratrem illum cum secure in capite percussit, et ei imposuit silentium sempiternum.

A priest convicted of theft.

Presbyter convictus de latrocinio coram rege multos se habere complices in Anglia dicebat, ex quibus exierunt alii accusatores, quorum unus ad patriam Wygorniæ kal. Januarii cum ministris regiis divertebat, et viros et mulieres de provincia illum mensem coegit flebiliter inchoare.

Church of Wolverley.

Quinto idus Januarii dedimus ecclesiam de Wlvardele magistro Willelmo Hondsum de Gloucestria.

Rent-charge sold by John Lovet.

Decimo sexto kal. Februarii Johannes Lovet tradidit nobis annuum redditum xxxvi. solidorum a la Lawe ad terminum xx. annorum pro xxix. marcis præ manibus, sed quibus conditionibus in ejus exponitur cirographo.

Decimo quarto die Februarii

New vessel on the Severn.

Flumen Sabrinæ premitur novitate carinæ.

In crastino fecimus obligationem Roberto de Belewe de xl. marcis eidem pacandis infra quindenam Paschæ sub conditionibus satis duris, et aliam de x. marcis eidem pacandis annuatim omni tempore vitæ suæ.

Tenement in Prior's Cleeve.

Eodem die Petrus de Traci accepit saisinam de toto tenemento in Cliva Prioris, quod fuerat Roberti supradicti.

f. 165.

Offering to S. Wulstan by the king, before his expedition to France.

Decimo sexto die Februarii venit clericus regis cum oblatione regali, et obtulit beato Wlstano monile aureum et ad magnum altare duos pannos aureos; quia tunc rex cogitavit quod transiret in Franciam festinanter. Eodem die capitulum ordinavit, quod qualibet hebdomada pro rege tres missæ celebrentur de Sancto Wlstano, donec rex ad Angliam prospere rediret.

Prophecies.

Gallorum [1] levitas Germanos justificabit.
Italiæ gravitas Gallos confisa [2] necabit.

---

[1] These verses are also given by Bartholomew Cotton, p. 239, who states them to have been found in a tomb at Rome. The order of the lines varies considerably.

[2] *confisa*] confusa, B. Cotton.

Gallus succumbet aquilæ victricia signa : A.D. 1293.
Mundus adorabit ;[1] erit urbs vix præsule digna.
Constantine, cades et equi de marmore facti
Et lapis erectus [et] multa palatia Romæ.
Terræmotus erit. Quæ non procul[2] auguror esse.
Mille ducentenis et nonaginta sub annis
Et tribus adjunctis, consurget aquila grandis.
Papa cito moritur ; Cæsar regnabit ubique ;
Sub quo cessabit tunc vana gloria cleri.

Love of the king for Blanche, sister of Philip IV.

Anno Domini MCCXCIV., et regni regis Edwardi xxii., et episcopatus domini G[odefridi] xxvi., regem Angliæ absorbuit immoderatus amor mulieris Gallicæ et neptis propriæ ;[3] cui incauti internuncii promittebant, quod si regem Franciæ cum Gasconia feofaret, illam mulierem cum Gasconia feofatam reciperet, ut optavit. Sed rex Anglorum fraudem Gallicam non advertens, contra consilium suorum fidelium et præcipue Johannis de Langeton cancellarii, his diebus per cartam sigillo suo signatam de Gasconia regem Franciæ feofavit. Sed non multo post rex Franciæ omnia quæ rex Angliæ in transmarinis partibus habuit proprio judicio abstulit violenter. Hæc est causa, quare rex Angliæ indignabatur, scilicet a muliere se contemni et Francorum fraudibus se decipi vel deludi. Circa Pentecosten habito consilio cum suis militiam electam cum multitudine peditum et classe terribili [congregavit], ut Francorum superbiam flamma et ferro mediantibus edomaret. Sed erat eis ventus contrarius ; et fere usque ad Assumptionem in partibus de Portesmouthe exercitus morabatur. Et hæc interim contigerunt.

Gascony to be surrendered to Philip IV., and then restored as Blanche's dower. f. 165 *b.*

Edward's foreign possessions seized by Philip IV.

A fleet collected at Portsmouth, but hindered by the wind.

See this edict in Bartholomew Cotton, p. 235.

Decimo nono die Junii edictum, quod indictati de latrocinio vel de morte hominis vel de foresta et de felonia qualicunque vel proscripti, qui possent salvos

Pardon granted to outlaws, &c., who will serve

[1] *adorabit*] aborrebit, B.C.
[2] *procul*] prius, B.C.
[3] *i.e.* Blanche (see Bart. Cott., p. 232), daughter of Philip III., and therefore *first cousin once removed* to Edward I.

A.D. 1294. in the wars in Gascony. manucaptores per se vel per amicos invenire, qui regis exercitum versus Vasconiam vellent sequi, rex quantum in se est concedit omnibus talibus pacem suam.

Tax on wool. Cito per ministros regis summa saccorum lanæ diligenter scrutata in Anglia et inventa, rex decrevit, quod de singulis saccis lanæ approbatæ quinque marcas et de sacco communis lanæ tres marcas regi redderent venditores. Quarto die regii scrutatores in omnibus locis suspectis scrinia signabant, ubi maximum depositum putabatur.

Cælestine V. elected Pope. Quinto die Julii in civitate Perusina frater Petrus de Murone, qui longo tempore in regno Apuliæ vitam heremiticam sanctam et honestam duxit, vocatus extitit ad papatum; et est natione Parmensis et vocatur Cælestinus. Rex Angliæ sciens quod victoria de cælo est, per literas petiit quatinus ab omnibus sic oretur, ut Regis regum dextera assumptum negotium sic disponat, quatinus Deo cedat ad gloriam, et ad regni Angliæ commodum et honorem.

Treaty of Edward with Adolf of Nassau. Rex noster per nuncios solemnes misit regi Alemanniæ lx. milia librarum, ut ejus esset amicus et inimicis ejus totaliter inimicus. Et eundo his rebus prospere peractis, redeundo cum essent naves Angliæ septies viginti, Gallici cum navibus undecies viginti cum eis navale prælium commiserunt. Et decimo nono die Julii Gallicis illis interfectis, et quadraginta navibus submersis, cum novies viginti navibus captis, victores Anglici redierunt. Sed quia quosdam socios optimos amiserant, non fuit victoria sine luctu. Frequens pluvia maturitatem messis in tanto impedivit, ut[1] quarterium frumenti pro xx. solidis Londoniis venderetur.[2]

See the treaty in Bart. Cotton, p. 240.

Naval victory over the French.

f. 166.

The king at Worcester. Prima die Septembris rex venit sero ad Sanctum Wlstanum, et a conventu audivit solemnes versus de ipso sancto, et missam in crastino, episcopo celebrante. Et obtulit ad tumbas tria firmacula aurea cum sex

---

[1] *ut*] per, MS.

[2] *venderetur*] vendebatur, MS.

marcis, et versus vesperam rediit ad Persoram. Tunc licuit nobis ingredi terram Roberti de Beleewe, a rege licentia impetrata. Vicesimo primo die Septembris rex habuit colloquium Londoniis cum omnibus episcopis et archidiaconibus et abbatibus; et clerus ibi similiter habuit procuratores. Ubi licet inviti omnium bonorum suorum medietatem regi publice concesserunt. Et tale edictum fuit propositum, quod quicunque huic exactioni contradicerent, a regno [et] regis gratia fierent alieni. Vicesimo secundo die magister Willelmus de Monteforti, intrando ad regem, subito cecidit et expiravit.

A.D. 1294.

The clergy grant half their property to the king.

His threats.

Sudden death of William de Montfort [dean of St. Paul's].

Wallicis videbatur quod nimis opprimebantur custodibus Anglicanis; convenerunt xxix. die, simul et omnes Anglicos quos apprehendere poterant cum mulieribus et parvulis peremerunt. Id. Octobris convenientibus nobis in unum, omnia onera portabilia et importabilia libenter suscepimus; quod novem fratres cum priore de subtractione provide providebant, præter diminutionem panis cotidiani, quem nobis beati Wlstani sanctitas dereliquit, quia communiter dicitur quod hoc non fieret anathemate interdixisse.[1] Ante festum Omnium Sanctorum subita mors Bogonem de Clara rapuit de hoc mundo; si ejus vita laudabilis fuerat, Deus novit, quia nulli imitabilis videbatur. Vigilia Omnium Sanctorum pactum inter nos et Robertum de Arnleye sigillo communitatis fuerat confirmatum, et xl. marcas postea suscepimus ab eodem. Vicesimo primo die Novembris, rex E[dwardus] venit Wygorniam, et die Sanctæ Katerinæ missam audivit de Sancto Wlstano, priore celebrante; et in crastino versus Cestriam iter sumpsit. Octavo die Decembris Walenses cum igne et armis undique hostiliter rex invasit. Circa idem tempus rex cepit decimam bonorum omnium liberorum, et sextam partem ecclesiarum infra

Rising of the Welsh, who massacre the English.

Burdens on the convent.

Sudden death of Bogo de Clare.

The king at Worcester.

He advances against the Welsh.

His exactions.

[1] *interdixisse*] interdixit, MS.

A.D. 1294. Drowning of a merchant at sea.

decem marcas æstimatarum, et de propriis maneriis et de civibus et mercatoribus idem fecit. Laurentius[1] mercator nominatissimus periit in mari, et corpus ejus delatum fuit apud Lodelawe, et ibi vicesimo Decembris die traditum fuerat sepulturæ. Decimo kal. Januarii

Church of Wolverley.

magister Willelmus de Gloucestria ecclesiam de Wlvardeleye resignavit, et tertio kal. ejusdem repræsentatus fuerat ad eandem.

f. 166 *b*. Resignation of Cælestine V.

Cælestinus Papa quintus resignavit papatum ut liberius possit contemplationi vacare; et dominus Papa, cardinalibus constitutionem domini Papæ Gregorii decimi factam super electione papali approbatam et

Pope Boniface VIII.

roboratam per ipsum Cælestinum observantibus, electus fuit Neapoli in vigilia Nativitatis Domini reverendus pater dominus Benedictus, titulo Sancti Martini pres-

Robert of Winchelsey consecrated abp. of Canterbury.

byteri cardinalis, qui vocatur Bonefacius VIII. Magister Robertus electus Cantuariensis a domino Papa invitis fratribus minoribus consecratur, et applicuit apud Gernemue prima die Januarii, ut audivi. Sexto

Illness of the bishop of Worcester.

idus Januarii episcopo in grabato apud Hertelburi decumbente, Thomas de Hindelep et Thomas de Wiche

The Westbury prebends.

provocationes et citationem curiæ Cantuariensis super prebendationibus et aliis gravaminibus coram eo publice innovabant. Die Sancti Johannis Apostoli Papa

Boniface VIII. annuls the provisions of his predecessors.

revocavit omnes provisiones de vacaturis factas tempore Cælestini Papæ et Nicholai prædecessorum suorum, et etiam per ipsum et dominum Gerardum[2] in Francia; suspendit omnes episcopos et archiepiscopos et alios habentes dignitates per Papam Cælestinum, sive consilio cardinalium, sive non factas in consistorio ut fieri consuevit. Et xxiii. die Januarii fuit Romæ coronatus; scripsit etiam regibus Franciæ, Angliæ, Alemanniæ, Hispaniæ, et aliis magnatibus transmarinis, quod nullus eorum contra alium insurgat hostiliter, et quod com-

See these letters in Bartholomew Cotton, pp. 265, seq.

He writes to the chief sovereigns to exhort them to peace, and

[1] Laurentius de Lodelowe. Annal. Dunstap., p. 389.

[2] *Gerardum*] so also Bart. Cott. p. 258. The Dunstable Annals, p. 383, have *Geronimum de Parmania*.

pareant per procuratores sufficientes coram eo ad certos dies, ut vicinum tempus generalis passagii versus Terram Sanctam communi consilio maturetur, quia proponit in persona propria transfretare. A.D. 1294. to prepare for a crusade.

Decimo tertio die Februarii comes Herefordiæ [1] cum aliis nobilibus et patriæ comitiva amovit obsidionem Wallensium circa castrum de Bergeveni, et terram eorum combussit, et maximam prædam adduxit, et populum sine numero interfecit. Quinto die Martii Willelmus de Bello Campo comes Warewik commisit bellum cum Wallensibus in loco quod dicitur lingua eorum Meismeidoc; et prostravit ex illis de nobilioribus septingentos viros præter submersos et letaliter vulneratos. Sed Madocus ap Lewelin eorum princeps cum dedecore vix evasit. A festo Sancti Johannis Baptistæ usque ad festum beatæ Mariæ in Martio, in autumno metere vel in hyeme serere sicut oportuit, frequens pluvia non permisit. Siege of Abergavenny raised, and the Welsh lands ravaged. Defeat of the Welsh by the earl of Warwick. Heavy rains. f. 167.

De Vasconia.

Decimo die Octobris arripuerunt iter versus Vasconiam septingenti loricati cum quatuor milibus peditum; qui in insula quæ vocatur Huys combusserunt duas villas; deinde deviantes venerunt ad Re aliam insulam ad sinistram, ubi incendebant villas et abbathiam pulcherrimam deprædabantur ordinis Cisterciensium, sed a combustione fuerat vix defensa. Inde venerunt ad Chastilun et inde ad Makau.[2] Die Omnium Sanctorum armati venerunt ad Burges supra mare, ubi villa repulit castellanos; et die tertio redditum fuit castrum, ubi dimiserunt Helyam de Hawile cum quadraginta armatis et peditibus qui sufficere videbantur. Postea redditum fuit eis castrum de Bleynes: et dimittebant ibi Rogerum de Mortuomari et armatos et pedites sicut prius. Inde venerunt ad Expedition into Gascony. The islands of Huys [Aix ?] and Rhé ravaged. Castles of Bourg and Blaye taken.

[1] Humphrey de Bohun.

[2] Macau.

A.D. 1294. Loremund[1] et sic ad Burdeus, ubi adversarii repugnabant, et navem Johannis de Sudleye lapide penetrabant. Inde venerunt ad Riuns, ubi fuit Johannes de Sancto Johanne, cui gratis villa se subdidit et castellum. Et Podensac et Vilennade duo castra se ei similiter subdiderunt. Domina Constantia[2] liberum transitum per villas suas eis concessit; sed obvia postea eis veniens dixit burgenses suos illud nolle[3] concedere ullo modo. Deinde recepti [sunt] in villa de Baiuns cum magno gaudio die Circumcisionis, quia castellani eodem die a villa repulsi et post undecim dies expugnati castrum Anglicis reddiderunt.

Rions submits to John of S. John.

Podensac and Villenave castles submit.

Opposition of Béarn.

Castle of Bayonne.

f. 167 *b.* Anno Domini MCCXCV., et regni regis Edwardi xxiii., et pontificatus domini Godefridi xxvii., rex post Pascha cum septies [viginti] navibus bellicis [navigavit] et intravit Angleseyam; et eodem tempore cum his qui oderunt pacem erat pacificus, recipiendo undecim milia Wallensium ad pacem suam. Sed voluntas regis indeterminata Wallensium pax fuerat illa vice. Tunc fundato castro quod vocatur Beumareys, et deputatis ibi custodibus, superiores partes Snoudoniæ pertransivit. Deinde mandavit domino W[illelmo] comiti Warwike, quod in partibus Meronnith sibi occurrat. Et comes in manu valida xiii. die Maii de Mungomeri movit castra. Transeunte rege ad partes Walliæ meridionales, abbas de Stratflur stulte promisit regi quod certo die et loco comitatum de Cardigan adduceret ad pacem regis. Sed rege cum exercitu armato diutissime expectante ibidem, de Walensibus nullus venit. Ideo iratus dixit, "Accendite, accendite." Et sic ignis qui nunquam dicit "Sufficit," simul abbathiam et patriam involvebat. Postea Morgan, qui illius patriæ princeps dicebatur, comite Warwike du-

Invasion of Anglesey.

Beaumaris castle built.

Foolish promise of the abbat of Strata Florida.

Consequent fury of the king, who burns the abbey.

Submission of Morgan.

---

[1] Lormont.

[2] Constance, widow of Henry of Almaine, daughter of Gaston de Monçade, count of Bearn. See Wykes, p. 222.

[3] *nolle*] nollet, MS.

cente, venit cum septingentis viris ad pacem regis. A.D. 1295.
Vicesimo nono die Maii, qui tunc fuit dies Trinitatis, ignis negligenter ad vesperas deportatus habitaculum fratrum Minorum Staffordiæ totum crudeliter examinavit. Et sequenti nocte lumen lunæ defuit per eclipsim. Octavo die Junii Walterus persona de Tredintone obiit. Quinto kal. Julii venerunt Londonias Prænestinus[1] et Albanensis,[2] episcopi cardinales cum multa comitiva ; sed signa papalia non habebant.

Fire in the Franciscan dwelling at Stafford.

Lunar eclipse.

The cardinal bishops of Palestrina and Albano sent into England to make peace with France.

Bonefacius Papa VIII. monachos de Monte [Casini] ad statum pristinum revocavit, quos prædecessor ejus Cælestinus expulit ab illo loco quia nolebant canonicas observantias beati Benedicti deserere, et indiscreta statuta[3] quæ de corde suo finxerat observare. Quarto die Julii rex misit Johannem Buteturte versus Vasconiam ducentem xiii. milia peditum electorum. Vicesimo die Julii rex et sui mane ad Wygorniam navigio venerunt, et die eodem vesperas et in crastino missam de Sancto Wlstano fecit solemniter decantari, et obtulit firmaculum undecim marcarum beato Wlstano et unum c. solidorum beato Oswaldo, et duos pannos nobiles ad altare. Deinde post missam rex flexis genibus coram Sancto Wlstano, astante priore et cantore, dixit, "Quid retribuam beato Wlstano pro omnibus " quæ suis sanctis precibus retribuit mihi? Hoc ex- " iguum voveo coram Deo et Sanctis ejus, sustentatio- " nem trium monachorum et duorum cereorum coram " Sancto ardentium, cum providebitur, meis sumptibus " acquietabo." Eodem die dominus Henricus de Bluntesdone ignotus nobis tunc communitati tradidit c. libras, quas in festo Sancti Michaelis post biennium in ecclesia Sarum deferenti obligatorium nostrum, sicut nobis mos est, fideliter persolvemus. Duo nuncii[4] domini Papæ

John de Butetourte sent into Gascony.

f. 168.

The king at Worcester.

His offerings to S. Wulstan and S. Oswald.

Loan of H. de Bluntesdone to the priory.

[1] Simon.
[2] Beraldus.
[3] *statuta*] statua, MS.
[4] *i.e.* the above two cardinals.

A.D. 1295. duplicem procurationem, scilicet sex marcas, ubicunque Ottobonus procurationem habuit, exigebant. See this demand in Bartholomew Cotton, p. 289.

Dover attacked and burnt by the French. Gallici portum de Dovere invaserunt, et partem combusserunt, multa asportaverunt, fœminas rapuerunt, monachum infirmum[1] occiderunt, et recesserunt. Sed iterum redierunt, ut facinus ampliarent; et sic cc. de sociis suis amiserunt, præter eos quos absorbuit aqua maris. Ultimo die Julii Madocus ab Lewelin, ducente domino Johanne de Haveringe, venit cum sua familia ad pacem regis. Eodem tempore Conan apud Brekenoc, fingens se esse leprosum, capitur et regi mittitur; qui reclusit eum, non tantum septem diebus, sed donec possit inter lepram et lepram discernere secundum legem. Ad vincula Sancti Petri rex tenuit parliamentum Londoniis; ubi uterque cardinalis pro guerra [quæ] orta est inter regem Angliæ et regem Franciæ, de pace publice prædicavit. Quibus rex respondit, quod adquiesceret paci quæ idonea sibi et suo esset regno; sed quia confœderatus fuit regi Alemanniæ,[2] ideo sine ejus assensu contra suum honorem esset pacem concedere sive treugam. Deinde auditis gravaminibus regis Angliæ, cardinales cum clericis Angliæ ad regem Franciæ redierunt, et alii nuncii regi Alemanniæ mittebantur. Versus finem Augusti rex misit suis morantibus in Gasconia xxv. milia librarum et cc. equos coopertos cum pertinentiis, et decem milia peditum Anglicorum.

Submission of Madoc Ap Llewellyn. Seizure of Conan at Brecknock, who feigns himself a leper. Parliament in London, Aug. 1.

Aid sent to the army in Gascony. f. 168 *b*.

Decimo quarto die Septembris apud Hereford Conan, unus ex quatuor ducibus Wallicorum qui infideliter portabant arma contra regem, equis ad suspendium trahitur sub crathem. Thomas de Turbevile, miles de familia regis, convictus fatebatur, quod rex Franciæ promisit ei Walliæ principatum, si regem et regnum perderet Anglicorum, et spopondit; et quod quærebat opportunitatem sæpissime quomodo regem interficeret;

Execution of Conan.

Treason and execution of Thomas Turbevile.

[1] nomine Thomam, innocentis et puræ conversationis ab infantia, pro quo Deus miracula . . . *margin*, the last word being cut off.

[2] Adolf of Nassau.

quod non permisit Deus. Ideo octavo die Octobris Londoniis per larvales homines teterrimos coram judicibus ductus, dixit judicandus ; " In hoc negotio non sum " solus." Et super corium bovinum tractus, ne concito moreretur, nec Deum, nec Sanctum aliquem invocavit, sed sine devotione et impœnitens suspendebatur. A.D. 1295.

In festo Sancti Michaelis suscepimus Strettone super Fos de Ricardo de la Linde ad terminum xvii. annorum, reddendo eidem xx. marcas durante illo tempore annuatim ; et pro blado, bobus, et aliis necessariis ibi inventis quinquaginta libras G. celerarius illi dabit. Tertio nonas Octobris dedimus ecclesiam de Dodeham cum capella de Knithwik Roberto de Barnebi, petente priore, postpositis omnibus parentibus monachorum. Vicesimo tertio die Julii episcopus G[odefridus] contulit magistro Thomæ de Stoke ecclesiam de Kemeseie, et magistro Johanni de Evereus ecclesiam de Tredintone, et magistro Waltero Burdun archidiaconatum Gloucestriæ. Papa B[onefacius] contulit ecclesiam de Blokele Bartholomæo de Ferentino vacantem per mortem Petri de Escote, qui obiit Ananiæ septimo idus Augusti, procurando ecclesias episcopi fieri præbendales contra commodum ecclesiæ Wygorniensis. Duodecimo kal. Novembris Johannes Loveth donando nobis per chartam suam a la Lawe redditum xxxvi. solidorum, cum Willelmo de Bello Campo in missa memoriam promeruit specialem, et diem anniversarii sui obitus perpetuavit. Decimo tertio die Novembris Robertus de Clifford duxit uxorem filiam Thomæ de Clara neptem comitis Geleberti. Post diem Animarum quatuor monachi cum Ricardo de la Linde clerico testes fuerunt recepti et examinati Londoniis in ecclesia beatæ Mariæ de Arcubus, ad probandum quod episcopus ecclesias de patronatu suo in ecclesia de Westbure præbendavit. Et ad festum beatæ Katerinæ idem fuit factum de septem senibus et valetudinariis per magistrum W. Brun rectorem ecclesiæ de

Stretton-on-the-Foss.

Churches of Doddenham-cum-Knightwick, Kempsey, Tredington, and Blockley.

The Westbury prebends.

Gift of John Lovet.

Marriage of R. de Clifford and [Maud] de Clare. f. 169.

The Westbury prebends.

A.D. 1295. Death of Gilbert de Clare. Lac in ecclesia Wygorniensi. Septimo die Decembris Gilebertus comes de Clara et Herefordia obiit, et vicesimo secundo die apud Teukebure cum patribus suis eum Godefridus episcopus sepelivit. Vicesimo octavo die Novembris rex ad archiepiscopum Robertum et clerum sic personaliter loquebatur: "Vos regratior "de curialitate anno præterito mihi facta. Sed quod "vestro adjutorio plus indigeo nunc quam tunc, ideo "peto quod, sicut promisistis, idem adjutorium ad "guerram meam ulterius impendatis." Tunc archiepiscopus habito consilio cum clero bonorum ecclesiæ regi decimam offerebat. Sed rex hoc pro nihilo reputavit, et suos justiciarios ad eos misit, qui minando consulebant ut regi facerent voluntatem, et contradictorum nomina eis traderent. Tunc archiepiscopus: "Absit ut inter caput et membra divisio fiat ulla; "ad unum et idem voluntas omnium inclinatur." Item archiepiscopus dixit prælatis ecclesiæ: "Consulite "de his; sed noscite quod sine adjutorio se et vos "rex non potest defendere contra hostes." Responderunt, "Juvabimus de periculo, quia forte Papa dicet, "'Clerus fovet illos qui contra jura destruunt Chris-"'tianos.'" Et illi, "Regem nostrum sustinemus qui "repetit suum quod regi tradidit infideli, sed regnum "non appetit alienum." De difficultate quia per multas præstationes, scilicet decimæ, vicesimæ, tricesimæ, et hujusmodi, rex thesauros ecclesiæ exhausit; et illi, "Ideo clerus minus præstare poterit ista vice." Tunc archiepiscopus de consilio cleri regi obtulit illud idem, scilicet decimam; hoc tamen addito, quod si in sequenti anno bona pax non fuerit vel treuga de qua spes pacis concipi non potuerit, regem secundum quod potuerint adjuvabant. Quam conditionem vultu placido rex accepit. Rex constituit certos custodes super omnes possessiones ad transmarinos monachos vel canonicos pertinentes; et unicuique per hebdomadam xviii. denarios jussit dare. Et si in propria custodia res suas volue-

Demands of the king on the clergy.

Advice of the archbishop.

Amount granted by the clergy, which is accepted by the king.

f. 169 b.

rint retinere, unusquisque vi. manucaptores, quorum quilibet xx. libratas terræ habuerit, regi inveniet; quod de extenta rebus imposita ad regis scaccarium fideliter respondebit. Decimo quinto die Januarii apud Plumhuthe in Cornubia Edmundus germanus regis, et Henricus comes Lincolniæ cum xxv. baronibus et mille equis coopertis et x. milibus peditum transfretabant. Tertio die Januarii Rogerus episcopus Cestriæ sepultus fuit apud Lichfeld; et plures ibi fuerunt, qui ad exequias illius funeris transactis xxx. annis libentius venissent. Nono die Januarii magister Reginaldus de Heitone familiares clericos episcopi juratos examinavit de præbendationibus factis in ecclesia de Westbure, reclamante capitulo Wygorniensi. Undecimo die Januarii obiit Nicholaus de Dumbeltone, pro quo tenemur solvere annis singulis quinquaginta solidos sacerdoti sæculari celebranti pro anima ejus, dum duraverint quinquaginta marcæ, in quibus eis communitas tenebatur; et elemosinariæ xii. libræ remittebantur, ut fiat pro mortuo partitio secundum conscientiam distribuentis.

A.D. 1295.

Expedition of Edmund, earl of Lancaster.

Funeral of Roger Longespée, bishop of Lichfield.

Case of the Westbury prebends.

Death of Nicholas of Dumbleton.

Die Annunciationis Karolus venit ad Riuns, et post hoc nono die Aprilis vi cepit civitatem, et plures de Gasconicis suspendebat; et captos sub custodia duxit xv. milites Anglicanos. In crastino Sancti Marci Karolus frater regis Franciæ obsidebat Sanctum Severum, et infra novem septimanas perdidit morbo et gladio sexcentos armatos et mille pedites et quingentos. Sed infra de Anglicis nullus mortuus fuit nec vulneratus nisi Stephanus Filius Walteri, quem oppresserat gravis morbus; sed esca deficiente et auxilio non veniente, cum equis et armis assensu partium libere Anglici exierunt, civibus tenentibus civitatem, donec constet eis quis de jure eorum debeat dominus nominari. Edmundus frater regis nostri, ducens exercitum versus Vasconiam, cum appropinquaret ad fines Britanniæ, præmisit nuncios qui peterent quod exer-

Capture of Rions by Charles of Valois, March 25.

He besieges St. Sever, April 26.

Its surrender.

Request of earl of Lancaster to pass

A.D. 1295. through Britanny. f. 170. His messengers murdered. He ravages Britanny. The king goes against the Scots. Rees-ap-Morgan made captain of the Welsh of Glamorganshire. They seize the castles of Morlais and Cefn Llys. The king returns from Wales to meet the cardinals. Their return to France. The king goes to Scotland.

citus possit ibi paucis diebus quiescere, et sibi de victualibus providere. At illi captos nuncios mox in litore suspendebant. Ideo dux tanta immanitate provocatus, patriam quam non proposuit devastavit. Ante Pascha rex venit contra Scotos cum duobus milibus et quingentis equis coopertis et quadraginta milibus peditum electorum. Tota lingua Walensium de Glamorgan elegerunt sibi capitalem, videlicet Rees ap Morgan; qui subito cœperunt expugnare comitem Gloucestriæ, et castra de Morlers et Kenles et alia plura ceperunt et prostraverunt; et sic mota est guerra inter comitem et homines suos. Item rex penetravit totam Walliam juxta castrum de Morlers; omnes Walenses de dominio comitis Gloucestriæ rex suscepit ad pacem suam contra voluntatem dicti comitis; et dedit eis custodem, videlicet, dominum Walterum Hackelute. Item rex rediit de Suthwallia versus Northwalliam, et a Northwallia iter arripuit versus Londoniam pro adventu duorum cardinalium qui missi fuerant ad tractandum de pace inter reges Franciæ et Angliæ; et responso accepto redierunt in Franciam. Item rex Angliæ cum maximo exercitu iter arripuit versus Scotiam, quia rex Scotiæ contra homagium suum quod fecerat regi Angliæ, adhærebat regi Franciæ, volens prodere dominum suum regem Angliæ de dominio regni Scotiæ. Item cardinalis Albanensis rediit de Francia in Angliam, et venit ad regem apud Berewike in Scotia ad tractandum de pace.

Cardinal bishop of Albano at Berwick.

f. 170 *b*. Guy de Beauchamp knighted.

Anno Domini MCCXCVI., et regni regis Edwardi xxiv., et pontificatus Godefridi xxviii., in die Paschæ qui tunc contigit die Annunciationis Domini, Wydonem filium Willelmi comitis Warewyk cum multis aliis filiis nobilium rex accinxit gladio militari. Penultimo die Martii rex civitatem Berewyk vi et armis superatam ante vesperam expugnavit; et iratus exercitus pro morte Ricardi fratris comitis de Cornubia et pro quibusdam nautis interfectis, multos de civibus truci-

Berwick stormed. Richard, brother of Edmund of Cornwall, slain.

davit. Cum audisset comes Patricius, quod uxor ejus et filii in castro suo de Donbar obsidebantur, cum cccexxxvi. equis coopertis et vi. milibus peditum acceptis a rege venit ut obsidionem Scoticam amoveret. Et obiter audivit quod adversariis suis redditum esset castrum. Sed nihilominus castrum circumdedit obsidione. Et vicesimo septimo die Aprilis comes de Marinon[1] et Alexander de Bailol cum mille equis, ex quibus quingenti ferro fuerant cooperti, et quadraginta milibus peditum super nostros de Scotia venerunt. Cum quibus commiserunt Johannes comes de Warenna et Willelmus comes Warewik cum aliis nobilibus Anglicanis, dimissis pueris regis ad custodiam castri; ad quos Ricardus Syward et Willelmus de Seint-Cler exierunt, sed non redierunt. Et commisso prælio Ingremium de Bailol et episcopum de Aberden[2] et Patricium de Graham cum multis nobilibus et tribus milibus peditum per agros mortuos reliquerunt; et nullus de nostris cecidit, sed tantum fuerunt duo milites vulnerati. Et obsessi regi castrum in crastino reddiderunt; quod rex comiti Patricio redonavit, et nobiliores infra inventos suis fidelibus tradidit custodiendos, ut comiti Warewik comitem de Aseles,[3] et sic de aliis. Septimo idus Junii obiit Willelmus de Poer, et jacet in claustro juxta ostium capituli. Edmundus frater regis in Gasconia obiit, ducendo exercitum Anglicorum. Vir magnæ perfectionis et eximiæ sanctitatis dominus Philippus cognomento Aubin, prior ecclesiæ cathedralis Wygorniæ,

A.D. 1296

Dunbar taken by the Scots.

Defeat of the Scots.

Surrender of the castle of Dunbar.

Deaths of William de Poer, Edmund, earl of Lancaster, and prior Philip Aubin.

Hac in luce sacra Philippus transit ad astra.

Nonis Julii obiit Philippus prior Wygorniæ; et eum abbas[4] Eveshamiæ sexto idus postea sepelivit. Cui successit Symon de Wyre subprior ejusdem domus, quem tertio idus ejusdem mensis præfecit episcopus in priorem.

f. 171.

Symon de Wyre prior.

[1] Walter Stewart, earl of Menteth (?).

[2] Henry Cheyne.

[3] *i.e.* John, earl of Athol.

[4] John de Broxehamton.

A.D. 1296. Liberty allowed to John Baliol in London.

In mense Augusti Johannes quondam rex Scotiæ ductus Londoniis a rege deputatam recepit comitivam, cum qua ab urbe potuit egredi et per spatia viginti leucarum per patriam spatiari. Thomas de Seggesberue commonachus noster, habens de pitancia nostra viginti libras anni præteriti, xv. kal. Octobris iter arripuit versus Romam. Nono kal. Octobris Symon prior fuit installatus per officialem archidiaconi, cui Godefridus loci ejusdem episcopus et W[illelmus] comes Warewyk et Edmundus de Mortuomari per suam præsentiam honorem maximum in convivio faciebant.

Installation of the new prior.

Death of J. de Beauchamp.

Jacobus de Bello Campo miles, defunctus in senectute bona, amicus ecclesiæ Wygorniæ, non. Octobris in eadem meruit sepulturam.

Death and benefactions of William of the Mills.

Willelmus de Molendinis tertio kal. Novembris morte præventus, partem Orientalem ecclesiæ Sancti Oswaldi, quam de terra levaverat, non perfecit. Ad altare Sanctæ Crucis, ubi nunc jacet, vasa sufficientia providebat, et annuum redditum xii. solidorum ad luminaria sustinenda, et quatuor solidos ministranti ibidem clerico, et quia ad species nostras per manus elemosinarii unicuique xii. denarios adjecerit, et ad hoc sufficientem redditum providerit, et quia terram de Scirnach ad elemosinariam emit, et terram de Tymberdene perpetuavit, inter benefactores nostros ei memoriam faciunt sempiternam.

Tax.

Convocation of the clergy respecting it.

Circa Natale rex cepit octavum decimum infra burgum, et duodecimum extra burgum. Decimo nono kal. Februarii convenientibus in unum apud Londoniam Roberto archiepiscopo et clero, non videbant viam per quam regi quicquam[1] possent promittere aut donare propter quædam verba in constitutione Papæ Bonefacii VIII. sic inserta;

From the Bull *Clericis laicos.*

" De fratrum nostrorum consilio Apostolica auctoritate
" statuimus, quod quicunque prælati ecclesiasticæque personæ
" religiosæ vel sæculares quorumcunque ordinum, conditionis,
" seu statuum, collectas vel tallias, decimam, vicesimam, seu

Fœdera, i. p. 836.

[1] *regi quicquam*] The MS. repeats these words.

" centesimam suorum et ecclesiarum proventuum vel bonorum A.D. 1296.
" laicis solverint vel promiserint vel se soluturos consenserint, f. 171 *b*.
" aut quamvis aliam quantitatem, portionem, aut quotam
" ipsorum proventuum vel bonorum, æstimationis vel valoris
" ipsorum, subadjutorii, mutui, subjectionis, subsidii, vel
" doni nomine seu quovis alio titulo, modo, vel quæsito colore,
" absque auctoritate sedis Apostolicæ; necnon imperatores,
" reges seu principes, duces, comites seu barones, potestates,
" capitanei, officiales vel rectores, quocunque nomine cen-
" seantur, civitatum, castrorum, seu quorumcunque locorum
" constitutorum ubilibet; et quivis alius cujuscunque præ-
" eminentiæ, conditionis, et status, qui talia imposuerint, exe-
" gerint, vel receperint, aut apud ædes sacras deposita eccle-
" siarum vel ecclesiasticarum personarum ubilibet aresta-
" verint, saisiaverint, seu occupare præsumpserint; vel arestari,
" saisiri, aut occupari mandaverint; aut occupata, saisita, seu
" arestata receperint; necnon omnes qui scienter in prædictis
" dederint auxilium, consilium, vel favorem, publice vel
" occulte; eo ipso sententiam excommunicationis incurrant."

Floods in France.

Aqua nimium prævalente, de civitate Parisius Secana secuit magnam partem, et ibi et per Galliam alibi hominum et animalium periit maxima multitudo.

Treaty with the count of Flanders, Feb. 2.

Die Purificationis beatæ Mariæ in capella de Walsingham juraverunt pro rege de pactis tenendis Hugo le Despenser et dominus Walterus de Bello Campo, et pro comite Flandrensi [1] dominus de Bomund [2] et dominus de Cuc [3] de certis articulis.

The earl of Cornwall's treasure brought to London.

Et maritagium inter Edwardum filium regis et filiam comitis factum est, et habebit centum milia marcarum, ut ducat filiam [4] comitis Flandriæ in uxorem. Thesaurum comitis Cornubiæ sumptibus comitis ad Londoniam rex adduxit de castro quod Berchamstude Anglice nominatur.

Anger of the king against the clergy for not bringing their treasures to him on Aug. 10.

Clerus cum beato Laurentio regis voluntati thesauros ecclesiæ non exponens, sicut prius frequenter fecerat, iram regiam sic accendit, ut contra clerum ita scriberet universum. Sed caveat unusquisque, ne Papalis dignitas offendatur.

---

[1] Guy de Dampierre.
[2] Henri seignur de Beaumont.
[3] Jehan seignur de Kuc. See the terms of the treaty in the Fœdera, ed. nov., i. p. 850.
[4] Philippa.

A.D. 1296. Writ to the sheriff of Worcester f. 172. to seize the property of the clergy.

" Edwardus, Dei gratia, etc., vicecomiti Wygorniæ salutem. " Propter aliquas certas causas tibi præcipimus, quod omnia " laica feoda totius cleri in balliva tua tam archiepiscoporum, " episcoporum, et religiosorum quam aliorum clericorum quo- " rumcunque, cujuscunque status existant, una cum bonis et " catellis in eisdem inventis, sine dilatione capiatis in manum " vestram, et ea salvo custodire faciatis; ita quod nec ipsi " nec aliquis per ipsos ad ea manum imponant, donec aliquid " inde præceperimus; et hoc nullo modo omittatis. Teste " meipso apud Ely, xii. die Februarii."

The clergy put out of protection.

Et in aula regis Johannes de Metingham publice proclamavit, ne quis causas in curia regis religiosorum defenderet vel clericorum, sed laicorum causæ procederent sicut prius; et quod religiosi et clerici fuerunt extra pacem et defensionem regiam, pronunciavit; et quod nullum breve transgressionis de cancellaria exiet pro religioso vel clerico qualicunque, quocunque modo gravati fuerint contra pacem. Tertio kal. Februarii tale fuit regis consilium, quod præciperet præscriptam duritiam fieri contra clerum. Sed dies illa dies iræ, quia eadem die meliores et nobiliores de exercitu regis in Vasconia oppressi Gallica multitudine ceciderunt. Item contra religiosos et clericos fuit propositum hoc edictum:

Defeat of the English in Gascony.

Edict against the clergy.

Omnia mobilia sua perdent, nisi regis voluntatem fecerunt citra Pascha; et feoda annexa ecclesiis vel hæreditate contingenda per annum in suis manibus rex tenebit; post hoc per breve eschaetæ capitales domini feodum recuperabunt. Extunc tales nec ement nec vendent; nec præsumat aliquis talibus deservire, seu alias communicet quoquomodo. Et si resistant spoliatoribus, incarcerentur.

Church of S. Swithin's, Worcester.

Sexto idus Martii dedimus ecclesiam beati Swithuni magistro Henrico de la Lee. Decimo quinto die Aprilis dedimus Henrico de Bluntesdone quinque marcas annuæ pensionis. Item dominus Papa Bonefacius in favorem ecclesiasticæ libertatis auctoritate Apostolica sub majoris excommunicationis sententia districte inhibuit, ne prælati et ecclesiasticæ personæ, cujuscunque dignitatis, status, aut conditionis existant, sub adjutorii, mutui, aut doni nomine, imperatoribus, regibus, seu principibus, absque sedis Apostolicæ auctoritate et licentia aliqua de cætero conferant subsidia.

Letter of Boniface VIII. forbidding the clergy to give aids to princes without the Pope's authority.

Anno Domini MCCXCVII., et regni regis Edwardi xxv., et pontificatus Godefridi xxix., in vigilia Annunciationis Londoniis in convocatione prælatorum coram archiepiscopo, tres milites et tres clerici nuntii domini regis schedulas Gallice scriptas prætendebant; ne ipsi vel per eos aliqui contra dominum regem vel aliquem suorum vel sibi adhærentium vel protectionem habentium aliquid consulere vel agere attemptarent. In fine concilii dixit archiepiscopus; "Universos et singulos " propriis conscientiis vos dimitto. Sed mea conscientia " pro regis protectione vel alio colore dare pecuniam " non permittit." A.D. 1297. f. 172 *b*. Decision of the archbishop respecting the contributions of the clergy.

Papa Bonefacius VIII. clero Franciæ ita scripsit; Letter of Boniface VIII. to the French clergy.

" Licet constitutionem ediderimus pro ecclesiastica libertate,
" non tamen fuit nostræ mentis intentio ipsi regi aliisve
" principibus sæcularibus in tam arcto necessitatis articulo,
" præcipue ubi ab extrinsecis injusta timetur invasio, et ab
" intrinsecis ejusdem regni subversio formidatur, ac etiam præ-
" latorum, ecclesiarum, personarum ecclesiasticarum evidens
" periculum imminet, viam subventionis excludere, quominus
" ipsi prælati ecclesiæ ecclesiasticæque personæ libero arbitrio
" atque sponte de nostra licentia pro communi defensionis
" auxilio, in quo proprium cujuslibet interesse conspicitur,
" principibus ac sibi ipsis provideant juxta suarum modum
" facultatum."

Decimo kal. Junii dedimus quintam partem bonorum nostrorum, scilicet sexaginta libras, ut regis protectio defenderet nos et nostra. Duodecimo kal. Maii Johannes Chainel missus a rege cepit lanam et pelles lanceas et salita coria, cujuscunque fuerant, ad opus regis. Et simpliciores facientes de lana propria sibi vestes, comprehendebantur ut majestatis regiæ contemptores. Item rex præcepit, quod vicecomes c. boves crassas et cc. arietes in comitatu suo ante Pentecosten modis omnibus provideret. Papa Bonefacius octavus deposuit duos cardinales de Columpna, Jacobum videlicet et Petrum, qui fuerunt viri nobiles et famosi; et beneficiis ecclesiasticis cum suis nepotibus et consanguineis clericis ac omni dignitatis honore Contribution paid by the priory of Worcester. Wool and leather seized for the king's use. Quarrel of Boniface VIII. with the Colonnas.

A.D. 1297. privavit; et ne ulterius in perpetuum ad Papatum vel cardinalatum[1] ascendant, vel ad aliam quamlibet
f. 173. dignitatem assumantur, firmissime statuit et decrevit; domus ipsorum et palatia quæ habebant in urbe pulcherrima non sine multorum nece destruxit; et bona omnia confiscari præcepit, castris eorum, civitatibus, et villis usibus ecclesiæ deinceps applicatis. A cujus sententiis et processibus dicti quondam cardinales pro se et sibi adhærentibus solemniter et in scriptis ad futurum verum Papam et concilium generale, tanquam a non suo judice provocantes, appellarunt, nihilominus cardinalatus insignia portantes: et ipsum non pastorem sed mercenarium protestantes, symoniaca et aliis criminibus quæ non licet homini loqui miserabiliter irretitum. Quæ omnia contra ipsum se offerunt prolaturos locis et temporibus opportunis sub pœna certe capitali. Et ipse eos publice schismaticos et hæreticos pronunciando, omnes consilio vel auxilio vel favore sibi adhærentes excommunicavit; et ad ipsorum totalem destructionem multos faciens apparatus et exercitus armatorum. Papa monachos non diligit nec quoscunque alios religiosos; quia, his depositis, in ecclesiis nobilibus plantat contra statuta evangelica sæculares.

Dislike of the Pope for monks.

Archdeaconry of Worcester farmed for five years.

Suscepimus firmam archidiaconatus Wygorniæ ad quinquennium, solvendo xc. marcas Londoniis annuatim, videlicet in kal. Februarii xl., in Nativitate Sancti Johannis Baptistæ residuas quinquaginta; in Nativitate Sancti Johannis firma tunc inceperat quinquennalis.

Questions respecting the tax put by the archbishop to the clergy.

Die Sancti Laurentii Robertus archiepiscopus in convocatione prælatorum Londoniis dixit clero; "Cum "depressionem ecclesiæ coram rege tangerem, respondit "rex; 'Si clerus dederit mihi bonorum suorum con-"'gruam portionem ad guerram meam, antiquas char-"'tas libertatum et chartas de foresta faciam firmiter "'observari.' Ideo consulatis, primo, utrum liceat nobis

[1] *cardinalatum*] cardinalium, MS.

" regi contribuere; secundo, de contributionis quanti- A.D. 1297.
" tate; tertio, quid petendum de libertate; quarto, de Answers of the clergy.
" regis magna necessitate." Ad primum articulum dicunt, quod videtur eis quod non; et hoc propter pœnam statuti, nisi prius[1] petita licentia summi Pontificis fuerit et obtenta, quia in tali redemptione esset titulus et color quæsitus; nec decet nec expedit prælatis absque proceribus tam communia negotia pertractare. Ad secundum articulum et tertium dicunt, f. 173 *b*.
quod pendent de primo. Ad quartum dicunt, quod principis instans indigentia ipso non excusaret de pœna statuti. Veruntamen cum dominus rex de beneplacito suo decreverit statum ecclesiæ depressum relevare, ipsum eo libentius de bonis suis per aliquam viam licitam liberaliter, specialiter respicient et gratanter. Cum quidam prælati conscientiam habeant de protectione regia quam de bonis ecclesiarum suarum redemerant licet inviti, et ideo se abstinent a divinis, petunt quod via aliqua ordinetur, per quam hujusmodi scrupulo conscientiæ subveniatur. Multitudo est in causa, et ideo tali periculo citius esset subveniendum. Archiepiscopus Directions of the archbishop to the bishops.
mandavit episcopis, quod per quemlibet episcopum personaliter in sua cathedrali ecclesia denunciarentur omnes illi kal. Septembris excommunicati, qui bona ecclesiæ et ecclesiasticarum personarum præter voluntatem et gratam permissionem eorundem consumpserint vel abstulerint. Sed accepta prohibitione domini regis G[odefridus] noster episcopus scripsit nobis; Letter of bishop Godfrey of Worcester to stop the publication of the sentence of excommunication.
" Expedit ut executionem publicationis quorundam
" articulorum, quos pridie vobis transmisimus, super-
" sedere curetis." Sed tamen post decimum kal. Octobris per decanum et alium illa executio publice pronunciatur. Contra quam rex evidenter coram testibus publicis notariis appellavit in qualibet ecclesia cathedrali.

Rex in vigilia Sancti Bartholomæi cum ccc. et l. The king crosses from Win-
navibus portantibus mille equites et multa milia

[1] MS. inserts *nisi*.

A.D. 1297. Walensium a Wynchelese navigavit, et in portu Flandrensi applicavit qui Shuyne ab incolis nominatur. Cito post comes de Holvestene cum mille armatis et c. et l. [navibus] navigavit versus Flandriam in regis nostri adjutorium et succursum.

Chelsea, Aug. 23, and lands at Sluys. He is joined by [Henry I.], count of Holstein.

Sexto kal. Octobris cum ministri regis exigerent sextam partem infra burgum bonorum omnium et octavam extra burgum, responsum fuit eis per comitatum; "Rex H[enricus] aliquando promisit communitati "regni, quod libertates magnæ chartæ et forestæ con-' "cederet et confirmaret, si daretur ei quinta decima "quam tunc petebat; sed pecunia accepta libertates "tradidit oblivioni. Ideo quando habuerimus liberta-"tum saisinam, gratis dabimus pecuniam nominatam."

Answer of the county to the demand of a tax.

Decimo tertio kal. Septembris sepulta fuit in ecclesia cathedrali Matildis de Evereus[1] juxta locum ubi episcopus frater ejus disposuit sublimius sepeliri. Die Sancti Lucæ, Symon prior per commissionem Godefridi episcopi suscepit professionem quatuor monachorum, et ex illis junior extitit Marmeducus. Vicesimo die Octobris E[dwardus] filius regis secundum quod a patre acceperat, ita scripsit pro ducatu Aquitanniæ et pro comitatu Flandriæ et aliquibus locis aliis; "Reges "concesserunt et ceperunt sufferentiam, id est, treu-"gam, de regno ad regnum, de terra ad terram, de "gente ad gentem, per terram et per mare usque ad "festum Epiphaniæ Domini proximo futurum, quan-"tum ad ducatum Aquitanniæ, et quantum ad alias "terras usque ad octabas festi Sancti Andreæ." Scoti effrænati per xl. leucas in Anglia fuderunt multum sanguinem innocentem. Ideo archiepiscopus R[obertus] in crastino Sancti Nicholai ut paster bonus, motus de Christi ovibus non defensis, in convocatione clerici providit, quod quisque diœcesanus per clericos colligeret

Burial of Matilda of f. 174. Evreux, sister of the bishop.

Profession of four monks.

Letter of prince Edward respecting Aquitaine and Flanders.

Fœdera, i. p. 880.

Ravages of the Scots.

Contribution ordered by the archbishop against them.

[1] Widow of William of Evreux, who was killed at Evesham. See Leland's Collect., i. p. 175, where he is called Gul. de *Eboraco*. See also Raine's Archbishops of York, i. p. 316, note *t*.

decimam episcoporum et religiosorum secundum verum valorem ad stipendia bellatorum, qui possent vim vi repellere in hac parte. Rex de omni populo cepit nonam. Et secundum taxationem Northwycensem decimam clericorum clerici, ut decuit, colligebant. A.D. 1297.

Declaratio excerpta: "Ad eum qui condidit, interpre- Declaration respecting the taxing of the clergy.
"tatio noscitur pertinere. Declaramus, quod consti-
"tutio ipsa vel ejus inhibitio ad donaria vel mutua
"ecclesiasticarum personarum omni coactione vel exac-
"tione cessante se aliquatenus non extendat; feuda
"censualia sive jura, servitia debita præfata constitutio
"non includit. Et quod compositionis vel transacti-
"onis titulo cum rege et aliis dominis temporalibus,
"ut ante constitutionem poterant, libere valeant con-
"venire. Addicimus insuper, si pro universali vel
"particulari defensione necessitas immineret, se nequa-
"quam extendit constitutio memorata, quin rex a per-
"sonis ecclesiasticis petere et recipere subsidium vel
"contributionem possit, inconsulto etiam Romano
"pontifice. Clericos non clericaliter viventes eadem
"constitutio non defendit."

Rex Edwardus ducens exercitum in Flandria inutiliter contra hostes, chartam de foresta et chartam magnam de libertatibus sigillo regio confirmavit, et petitiones baronum per suas literas approbavit; ut sunt la male toute[1] ad dimidiam marcam ut fuit antiquitus, revocare; et quod decimæ, vicesimæ, tricesimæ, et hujusmodi de cætero non exigantur nisi per commune consilium provideatur. Magna Charta, &c. confirmed. f. 174 *b*.

Ante Purificationem facta fuit perambulatio de foresta de Kynefare per Henricum Mauvesyn et per Robertum Pipe, qui fuerunt milites, cum patria; et dividebant nemus prioris apud Wlvardele totaliter a foresta, et Malcolmo de Harele sigillatum veredictum hujus negotii tradiderunt. Decimo die Februarii Malcolmus de Harlega, Johannes de Crokeslega cum Johanne de Bello Campo et Willelmo senescallo, militibus, quasi justiciarii, elegerunt milites et Perambulation of the forests of Kinfare,

[1] See the Statutes of the Realm, vol. i. p. 125.

A.D. 1297. and Feckenham.

alios ad faciendum perambulationem circa forestam de Feckeham, et dividere boscos per vim regiam additos ad forestam in tempore regis Henrici qui cognominabatur filius imperatricis, vel postea aliorum temporibus qui regnabant; et hæc nomina militum: dominus Adam de Elmruge, dominus Thomas de Botele, dominus Robertus Bracy, dominus Willelmus de Fokerham: nomina libere tenentium, Edmundus de Graftone, Willelmus de Doveredale, Thomas de Stone, Osbertus Dabetot, Alexander de Besforde, Thomas de Codele, Willelmus de Puplintone, Thomas de Poywyk, Willelmus de Wichebaud, Ricardus de Reveneshulle, Robertus de Someri, Walterus Brulli, Ricardus de Branesford.

Names of the knights and others chosen for the perambulations.

Truce with Philip IV.

Edwardus rex Angliæ et Philippus rex Franciæ ceperunt treugam per biennium de Gasconia restituenda, et causam suam domini Papæ arbitrio commiserunt.

The king lands at Dover. His offerings.

Secundo idus Martii rex applicuit apud Doveram, et quinto non. Maii misit oblationem Sanctis, scilicet monile aureum et novem candelas ad tumbas et xiv. solidos in argento.

f. 175. Death of W. de Louth, bishop of Ely. Fire in Westminster abbey.

Anno Domini MCCXCVIII., et regni regis Edwardi xxvi., et pontificatus G[odefridi] xxx., sexto kal. Aprilis obiit magister W[illelmus] de Luda episcopus Elyensis. Quarto kal. Aprilis cum rex Edwardus veniret versus Londoniam, caminum regis ignem pestiferum eructavit qui combussit aulam minorem et cameras circumstantes, et ecclesiam Westmonasterii invasit; sed gratia divina per manus fortium ignis impetum reprimebat. Et occulto Dei judicio omnia alia ædificia monachorum præter capitulum in carbones et cineres convertebat. Milites et alii Anglici de Gasconia redierunt. Nono kal. Junii Walterus, præceptor fratrum Sancti Wlstani, spiritum Deo reddidit; qui primus de habitu illorum illius loci præceptor extitit et promotor. In hebdomada Pentecostes apud Eboracum omnia quæ prius baronibus et communitati terræ rex concessit, non timore territus, sed mera voluntate et sine pretio confirmavit. Et ideo in præsenti meruit amari, et futuris temporibus

Liberties confirmed by the king.

Praise of him.

benedici. Nonis Junii Willelmus de Beor, monachus Gloucestriæ, incepit de theologia, et talentum a Deo sibi traditum non abscondit. Doctrina divina congrue committitur his qui habent habitum beati Augustini, qui cum suis commonachis Christianæ fidei extitit primus doctor. Willelmus de Bello Campo comes Warewike graviter infirmatus, in absentia omnium amicorum per consilium fratris Johannis de Olneye condidit testamentum; qui avertit voluntatem ejus, ne cum prædecessoribus suis in cathedrali ecclesia Wygorniæ, sed inter fratres Minores sibi eligeret sepulturam; qui quinto idus Junii obiit. Deinde habuit solemnes vigilias in conventu Persorensi et in ecclesia Wygorniensi. Tandem fratres cum corpore tanti viri, quasi victores capta præda, decimo kal. Julii per plateas et vicos civitatis circuibant, et spectaculum civibus faciebant; et sic in loco sepelierunt, ubi nondum quisquam positus fuerat, in quo tempore hyemali mersus dicetur melius quam sepultus, ubi olera crescere quondam vidi. Secundo idus Julii exercitus regis impugnabat castrum de Drillintone, et qui intus fuerant se in crastino reddiderunt. Et xvii. kal. Augusti ad templum de Lystone, ubi rex fuit, exercitus remeavit. Et xii. kal. hora nona rex intelligens inimicos subito venientes, usque ad Lynescu, frænis equorum non depositis, cum exercitu processit, et in armis pernoctavit. Et in crastino, scilicet die Magdalenæ, rex cum exercitu usque ad horam tertiam equitavit. Et tunc vidit inimicos in montibus et vallibus quasi cc. milia peditum; et mille fuerunt equites æstimati. Et cum rex festinanter appropinquaret, inimici se infra loca suæ defensioni congrua retraxerunt. Sed rex per acies bene ordinatas ibi eos jusserat expugnare. Et primus congressus talis fuit quod nunquam inter Christicolas bellum fortius videbatur. Et ultima acies primitus obviavit; et ex illis per æstimationem l. milia ceciderunt præter eos qui in pelago perierunt.

A.D. 1298.
W. le Beor incepts in theology.
Death of W. de Beauchamp, earl of Warwick.
His burial by the Franciscans.
f. 175 *b.*
Capture of Drillington castle.
The army at Kirkliston;
at Linlithgow.
July 22.
Battle of Falkirk.

A.D. 1298. Quinto kal. Augusti sol mane et vespere similitudinem ignis vel sanguis prætendebat.

Arbitrium Domini Papæ Bonefacii VIII. et Benedicti Gaytani inter Edwardum regem Angliæ et Philippum regem Franciæ.

This is apparently abridged carelessly from the document in the Fœdera, i. pp. 894, 895.

The arbitration of Pope Boniface VIII. between Edward I. and Philip IV.

" Infra tempus quod duximus moderandum, rex Angliæ " sororem regis Franciæ ducere cum dotalicio x. milium " librarum Turonensium in uxorem cum dispensatione sedis " Apostolicæ teneatur. Et filia regis Franciæ infra annum " septennem constituta suo tempore regis Angliæ filio, qui " jam tertium decimum annum ætatis exigit, matrimonialiter " cum dotalicio xviii. milium librarum Turonensium copuletur. " Discernimus auctoritate Apostolica quod terra regis illius " cujus culpa steterit quominus contrahantur prædicta spon- " salia, ecclesiastico subjaceat interdicto. Item diffinimus " quod de bonis ablatis quæ extant, præsertim de navibus et " aliis quibuscunque in mari vel in terra, quod rex Angliæ " ad requisitionem regis Franciæ faciat ad plenum restitui. " Et rex Franciæ similiter, cum a rege Angliæ fuerit re- " quisitus. De ablatis vero non exstantibus arbitramur f. 176. " quod rex Angliæ [ad requisitionem regis Franciæ satisfieri " faciat,] taxatione nobis ubi negotium sopitum non esset " plenarie reservata. Item arbitramur quod rex Angliæ " de omnibus terris vassallis et bonis quæ in regno Franciæ " tenebat ante guerram, habeat illam quantitatem bonorum " quam ex virtute compromissorum mandaverimus assignari et " sub illis modis et conditionibus sub quibus ipse et pater " suus hactenus tenuisse noscuntur, modis per nos adhibendis " in abusu. Diffinimus etiam nunc quod omnes terræ vassalli " et bona quæ tenebat rex Angliæ in regno Franciæ libere " in manibus nostris ac posse ponantur et assignentur tenenda " de nobis nomine regis Franciæ quæ ex parte sua, et ex " nomine regis Angliæ quæ ex parte nominis ejusdem nobis " fuerint assignata. Ita tamen quod per hoc in possessione " vel proprietate nihil juris accrescat alteri partium vel de- " crescat. Si qua fuerit exorta dubitatio inter partes, illam " nostræ declarationi et arbitrio reservamus. Quod si reges " de ipsis terris ad invicem concordaverint, volumus id in " quod concordaverint perpetuo ac inviolabiliter observari. " Per hujusmodi assignationem ipsis regibus vel eorum alteri " nullum præjudicium generetur. Terminum peremptorium " ex nunc ipsis regibus assignamus."

Die quo sol rubeus videbatur, rex Alemanniæ et dux Ostrifii cum suis exercitibus ceciderunt. Et ex utraque parte ita acriter fuit pugnatum, quod de tribus milibus militum cum sequela vivi non evaserunt nominati milites nisi . . .[1] Clerus Oxoniæ injuriis burgensium provocatus, sine reversione de illa recedere disponebat. Sed tandem per communes arbitros inter eos pax læsa fuit taliter reformata: Duo majores suo perpetuo ab illo officio removeantur; duodecim discordiæ amatores in illo municipio amplius non manebunt; et sex magis rei voluntatem regiam expectabunt. Et communitas villæ pacabit clero cc. marcas infra annum pro laboribus et expensis. A.D. 1298. Battle [at Gelheim] between Adolph of Nassau and Albert of Hapsburg. Quarrel and subsequent peace between the clergy and townsmen of Oxford.

Die Sancti Clementis magister Johannes de Grenewelle restituit nobis literam per quam tenebamur domino Henrico de Bluntesdone in quinque marcis annuæ pensionis; et sub eodem tenore nomine suo apposito, aliam literam sigillo communi signatam coram omnibus in capitulo sibi tradita[m] reportavit. Nov. 23.

In crastino beati Clementis venerunt ad Oxoniam tres monachi de conventu Malmesbiriæ suo perpetuo ibidem moraturi; quorum unus in festo beatæ Katerinæ prior perpetuus per dominum Johannem Giffard fuerat institutus. Tertio idus Novembris A. et A. et R. coram Johanne episcopo Landavensi susceperunt habitum professionis. N. abbas de Hales primum diem novi anni habuit novissimum vitæ suæ. Vigilia Epiphaniæ ante auroram terræmotus terruit vigilantes. Decimo quarto kal. Novembris dedimus ecclesiam de Croppethorn magistro Petro de Piritone, cui specialiter tenebamur. f. 176 *b*. Three Malmesbury monks at Oxford. Profession of three monks. Death of N. abbat of Hayles. Earthquake. Church of Cropthorne.

Die beati Andreæ Apostoli in civitate Reatina dum Apostolicus indueretur papalibus ut missarum solemnia celebraret, supervenit terræmotus; quæ tempestas ultra quadriduum perseverans usque Romam inclusive per Earthquake at Reate on Nov. 30.

[1] Sic.

A.D. 1298. adjacentes provincias se extendit, saxa dirupit durissima, evertit habitantes et tecta, columnas concussit, palatia dissipavit, turres contrivit et mœnia, castra contrivit fortissima, et omnes utriusque sexus loca campestria quærere coegit, excepto Papa et quibusdam potentibus quibus pavilionum provisio solatium aliqualiter promittebat. Tunc Papa curiam transferri decreverat usque ad Romam. Et dum Romam tenderet, imbres quasi diluvium proruperunt; aer tenebrosus apparuit, coruscationes et terribilia tonitrua miscebantur.

The Pope enters Rome, Dec. 14. Fall of the cross in S. John Lateran. In crastino Sanctæ Luciæ Romam venit; et dum ingrederetur ecclesiam Beati Johannis et turbam coram se incurvatam benediceret, crux magna corruit in eadem. Et plurimos admiratio non immerito stupefecit.

Death of H. de Bohun, earl of Hereford. Secundo kal. Januarii obiit Umfredus comes Herefordiæ, et in monasterio de Waledene sepelitur. Octavo [kal.] Februarii Johannes canonicus de Hales in abbatem ejusdem domus a Ricardo Herefordensi episcopo fuit apud Bosebure benedictus. Kal. Februarii stella

Comet. comata et rubea versus Austrum in vespere videbatur,

Baptism of the king and queen of the Tartars. quæ versus Orientem claros radios prætendebat. Rex Tharsis et regina fuerunt cum sibi subditis baptizati,

Miracle, and victory over the infidels. et regi non habenti nisi unum oculum Deus alium contulit post baptismum, unde gaudens et sperans de fide noviter accepta, contra paganos exercitum educebat. Frater Minor coram eo pro vexillo regio crucem Domini præferebat. Et eodem die victoriam de incredulis reportavit.

Robbery and murder of the miserly parson of Martley. Anno Domini MCCXCIX., et regni regis Edwardi xxvii., et pontificatus G[odefridi] episcopi xxxi., magister Robertus de Lech persona de Martle per fas et nefas ab adolescentia sua nummorum numerum augmentavit; et ille avarus quarto idus Aprilis a prædonibus peremptus pecuniam perdidit atque vitam.

Defuncti funus patriæ [non] vir dolet unus.

Tertio idus Maii magister Petrus de Piritone ad

ecclesiam de Cropethorne fuit iterum præsentatus. Quarto kal. Junii Johannes Giffard obiit, qui monachis ordinis Sancti Benedicti Oxoniæ studentibus locum contulit spatiosum, et apud Malmesburiam habuit sepulturam. Sexto kal. Julii Johannes episcopus Landavensis reconciliavit ecclesiam Persorensem, quia custos ecclesiæ, muliebri consilio infatuatus, in loco sacrato ignem obtulit alienum. Quarto kal. Julii Ricardo de Stoctone capellano Wycheneforde vacantem contulimus vicariam. Eo die concessimus magistro Roberto de Dovebrige annuatim duas marcas, dum in Romana curia nostra negotia procurabit. Et eo dié litera absolutionis a Roberto archiepiscopo portabatur. Rex promisit communitati terræ per literas sigillo suo signatas, quod in quindena post festum Sancti Michaelis nova perambulatio forestas regis ab aliis nemoribus separabit, et ex tunc libertates Angliæ erunt in omnibus observatæ; et hoc regis mandatum fuit in urbe Wygorniæ materna lingua quarto non. Julii publice proclamatum. In suburbio Wygorniæ quidam accendentes ignem immoderatum die Sancti Laurentii circa opera cupiditatis, unde flamma exiit et plateam versus Sanctum Johannem ex utraque parte circa mediam noctem totaliter devoravit.

A.D. 1299. Church of Cropthorne. Death of John Giffard. Reconciliation of the church of Pershore. Church of Wichenford. New perambulation of the forests promised by the king. The edict published in English at Worcester. Fire at Worcester, Aug. 10. f. 177 *b*.

Duodecimo kal. Septembris coram Willelmo Ynge et Adam Crokedeac justiciariis assignatis jurati dixerunt per sacramentum suum quod P. et R. et H. injuste disseysiaverunt priorem Wygorniæ de quadam placia quæ continet sex perticas terræ longitudine, et tres in latitudine cum pertinentiis; et quod prædictum tenementum est in Stoke et non in Bremesgrave; et quod dominus rex non fuit seysitus prædictis die et anno. In crastino prior venit in villam coram prædictis justiciariis contra Johannem de Bishamtone, presbyterum qui malitiose in domo sua impediverat aquæductum; et cum presbyter pronunciaret se suam patentem perdi-

Suits gained by the prior against certain persons.

A.D. 1299. disse, prior judicio judicum statim discessit sine die, et presbyter et sui plegii in misericordia remanserunt.

Attack on James Barry, abbat of S. Augustine's, Bristol, at Almondsbury.

Ea tempestate abbas Sancti Augustini Bristollis, veniens ad Eilmundesbure, et inclinata jam die multi armati intraverunt subito super eum, inter quos noti milites et alii de patria videbantur; et ea quæ abbas pro domus suæ utilitate secum habuit, rapuerunt, et senescallum suum propter veritatem et justitiam peremerunt.

Margaret, sister of Philip IV., lands at Dover. Her marriage at Canterbury with Edward I. Grants to various persons.

Sexto idus Septembris Margareta soror Philippi regis Franciæ in Angliam applicuit apud Dovere; per cujus adventum captivi nostri libere redierunt de custodia Gallicana; quam Edwardus rex quarto idus ejusdem valde mane in ecclesia Cantuariensi cepit in conjugem et consortem; et Robertus archiepiscopus quod ad officium ecclesiasticum pertinet, adimplevit. Duodecimo kal. Octobris dedimus ecclesiam Sancti Clementis Henrico de Hereford capellano. Tertio idus Octobris concessimus magistro Radulfo de Wyvile per sigillum commune quod eum cum duobus equis recipiemus, et xl. solidos eidem dabimus annuatim. Eodem die Adam de Hertlebure habuit sigillum nostrum quod ad terminum vitæ apud Muldeham magister molendinarius permanebit.

Burial of S. de Clifford at Worcester.

Septimo kal. Novembris Symon de Clifford miles in ecclesia cathedrali Wygorniæ coram altari Sancti Johannis Baptistæ habuit sepulturam.

Escape of the Scotch prisoners from Gloucester. f. 178.

Tertio kal. Novembris, absente custode castri Gloucestriæ, omnes Scoti de vinculis carceralibus evaserunt, et multam armaturam quam invenerant asportabant.

Secundo nonas Novembris G[odefridus] episcopus imposuit nomen prioris Minoris Malverniæ Johanni de Dumbeltone, qui prius fuit monachus Wygorniensis.

[John Salmon,] prior of Ely, elected bishop. John de Langton elected. Both elections

Monachi ecclesiæ Eliensis *in caritate radicati et fundati* priorem proprium in episcopum elegerunt. Sed quidam conspexerunt sub eo sibi illicita non licere, et [cum] se dolerent assueta relinquere, Johannem de Langetone nominabant. Tandem ambo electi coram Papa constituti, neuter

Eph. iii. 17.

corum obtinuit hunc honorem. Sciens vero Papa scientiam et virtutes quæ pontifici conveniunt in priore, contulit ei Norwycensis ecclesiæ præsulatum ; qui decimo septimo kal. Septembris a Roberto archiepiscopo apud Cantuariam consecratus, et intronizatus in cathedra fuit, ut decuit, ad Natale. In crastino Animarum archiepiscopus prælatis et procuratoribus provinciæ Cantuariensis apud Novum Templum arcanum consilium demonstravit. Et dicebatur tunc omnibus quod quicunque ostenderet alicui alteri hoc secretum, majoris excommunicationis fulmine feriretur. Et episcopi ibi non præsentes si audire noluerint quid sit dictum, pœna eis comminata quæ sic hoc secretum revelantibus exponatur. Præterea ibi per bullam Lodovici regis sanctitatem papalis auctoritas approbavit, et diem solemnitatis ejus viii. kal. Septembris Papa statuit celebrandum. Septimo idus Decembris magister Henricus de Newyntone suscepit procuratorium nostrum ad exigendum libros et alia omnia, quæ Thomas de Seggesbure monachus Wygorniensis possidebat ; qui in Romana curia octavo kal. Octobris obiit, et inter fratres Prædicatores Ananiæ sepelitur. A die Natalis Domini pollardi et crocardi denarii cum aliqui[bu]s leonibus atque rosis et hujusmodi per prohibitionem regis vim denarii perdiderunt ; tamen per defectum monetæ pro obolis interim habebantur. Sexto idus Januarii Johannes de Bradenestok in capitulo a priore coram pluribus absolutus, cereum septem librarum obtulit in ecclesia cathedrali, qui ardebit inter horas canonicas atque missas, et per septennium eum quolibet anno semel secundum pondus pristinum renovabit. Decimo tertio kal. Februarii

A.D. 1299. quashed by the Pope, who makes the former bishop of Norwich.

Secret advice by the archbishop to his suffragans, Nov. 3.

Louis IX. canonized.

Bad pennies to have the value of a halfpenny.

Ventus ut insanus perflavit meridianus, Great storm.
Quercus prostravit, ædes magnas violavit,
Radices flamen confregerat ut leve stramen, f. 178 *b*.
Sunt exstirpata vento pomeria lata,
Ferro firmata sunt campanaria strata.

A.D. 1299. Promise of aid to the king by the nobles when they have seisin of their woods and liberties.

Secundo idus Martii ad parliamentum regis Londoniis archiepiscopus et prælati cæteri convenerunt; et audita regis voluntate, majores regni communi consilio responderunt; "Cum acceperimus securam seisinam de "boscis nostris et libertatibus sæpius promissis, ad "reprimendam Scotorum insaniam vicesimam libenter "dabimus nostro regi." Sed archiepiscopus cum clero regi dare decimam non promisit neque vicesimam illa vice. Iste annus exstitit jubileus.

Jubilee year.

Edict respecting the pollards.

Ab incarnatione Domini anno MCCC., et regni regis Edwardi xxviii., et pontificatus G[odefridi] episcopi xxxii., id. Aprilis voce præconia clamabatur, ne de cætero quis pollardum suscipiat pro moneta nisi sterlingum ubi regis descriptio fuerit et imago. Kalendis Maii Johannes de Bello Campo in ecclesia Wygorniæ habuit cum suis antecessoribus sepulturam. Quinto non. Maii Hugo le Despenser justiciarius forestæ ad hospitale Sancti Wlstani omnes forestarios de Feckeham cum patria convocavit, et illis qui culpabiles de viridi vel venatione dicebantur pecuniam imposuit moderatam, ut quod factum est differatur usque ad adventum justiciariorum itinerantium de foresta; et pronuntiavit publice ex parte regis, quod antiqua charta de foresta erit in omnibus articulis observata. Quarto non. Maii regis oblatio talis erat; ad majus altare baudekinus et septem solidi cum candela; Sancto Wlstano firmaculum aureum specialiter mittebatur et octo candelæ illuminandæ coram Sanctorum capitibus atque tumbis. Nonis Maii cum obligaremur domino Henrico de Blundestone in cc. libris, petiit per literam ut mitteremus ei ad urgens negotium quinquaginta; sed cum prior et conventus tantam pecuniam non haberent, susceperunt de Petro capellano de Cotestone c. marcas, et concesserunt ei duas liberationes scilicet monachi et garcionis, et infra sartariam camera[m] assignatam; et licet iste modis omnibus vero non placuerit, tamen tolerabilior videbatur.

J. de Beauchamp buried at Worcester.

The foresters of Feckenham fined.

Offerings of the king to Worcester cathedral.

f. 179.

Money paid by the convent to H. de Blundestone.

Bonefacius Papa statuit de consilio fratrum, quod Prædicatores et Minores in ecclesiis parochialibus non prædicabunt nisi prius petita licentia et obtenta, et quod de legatis quocunque modo ipsis fratribus rectores ecclesiarum possunt petere quartam partem. Undecimo kal. Junii ad petitionem magistri Willelmi de Hondsum dedimus ecclesiam de Wlvardele cuidam scolari Stephano fratri suo. Tertio kal. Junii Willelmus Ynge et Nicholaus Fermbaud et Willelmus de Bereford et Johannes de Cobeham cum militibus et aliis de patria, forestam de Feckeham per certos terminos solem sequentes circuibant, et quod in dextera equitantium remanebat, nomen forestæ retinebat. Octavo idus Junii magister Reginaldus de Heydone per præceptum archiepiscopi fidelem fecit examinationem de Symone le Chamberleng, utrum infra annum probationis an post apud Minorem Malverniam habitum projecerit monachalem. Eodem tempore albi monachi de Oxonia hoc infortunium pertulerunt; nimis elevantes locum habitationis suæ, propter cursum aquæ impeditum prata patriæ perierunt. Hinc kal. Junii patria gravata divertit fluminis impetum super illos, ita quod fuerunt domus eorum aqua fluminis adimpletæ. Octavo idus Junii omnia nemora prioris apud Wlvardele a foresta regis jurata patria separavit coram Rogero Brabasun et aliis justiciariis nostri regis. Dicebatur quod quarto non. Junii Margareta regina in manerio de Brothertone peperit filium, qui Thomas in baptismate vocabatur. Secundo idus Junii apud Cantuariam magister Johannes de Aldrebi fuit in episcopum Lincolniæ consecratus. Tertio idus Junii G[odefridus] episcopus misit officialem magistrum Robertum de Gloucestria et Johannem de Rodeberue priorem et capitulum visitare, coram quibus venientibus magister Galfridus et duo monachi extra ostium capituli provocando dixerunt; "Non estis aliqualiter admittendi, nec debetis visita-
" tionis officium exercere; quia hoc esset contra com-
" positionem hactenus observatam."

A.D. 1300.

The friars not to preach in the churches without licence from the rectors.

Church of Wolverley.

Perambulation of the forest of Feckenham; its limits defined.

Examination into the conduct of a monk of Little Malvern.

The dwellings of the White monks at Oxford flooded.

The prior's groves at Wolverley separated from the royal forest.

Birth of prince Thomas de Brotherton.

J. d'Alderby bishop of Lincoln.

Attempt of the bishop f. 179 *b.* to visit the prior and chapter of Worcester.

A.D. 1300. Army of Cazan, Khan of the Tartars. Capture of Damascus. Defeat of the Sultan Naser-Mohammed [near Emessa]. Armenia restored. The Holy Land restored to Christianity.

Hoc anno rex Tarsorum ducens in exercitum decies c. milia, præmisit xl. milia equitum, ut aquas frigidas occuparent; quas dum transirent, obviam habuerunt xvi. milia paganorum, ut regis transitum impedirent, quos omnes protinus peremerunt; Damascum exercitus subjugavit, quod audiens Soldanus cum c. et lxx. milibus equitum regi Tarsensi reputat occurrendum; qui omnes occubuerunt in prælio exceptis duobus milibus quos fuga salvaverat cum Soldano. Deinde Soldanus xl. milia adunavit, quos rex Tarsorum peremit circa mediam noctem in tentoriis dormientes. Postea Babiloniam expugnavit et Armeniæ regnum reddidit regi suo. Et Terram Sanctam restituit cultui Christiano. Tartari uxores et filios secum adduxerunt; rusticos paganorum, ut terram colerent, illæsos interim conservabant.

Licences given to 16 friars by the archbishop to preach. The Worcester citizens fined for buying tin, wool, &c., with pollards.

Archiepiscopus nolens *arare in bove et asino* in dicœcesi sua, octo Prædicatoribus et octo Minoribus tantum dedit licentiam prædicandi et confessiones audiendi, cum per rectores vel sacerdotes ecclesiarum ad hoc officium sint vocati. Decimo octavo kal. Septembris coram Willelmo Inge et Nicholao Fermbaud cives Wygorniæ jurati fatebantur quod emebant et vendebant cum pollardis stagnum, lanam, coria, sive plumbum, pro quo delicto eos pecunialiter puniebant; sed non secundum quod deliquerunt, sed secundum quod ditiores et magnates perdere potuerunt. Decimo quarto kal. Septembris G[odefridus] episcopus emisit hujusmodi commissionem, invalitudine corporis impeditus,[1] magistro Roberto de Gloucestria officiali et fratri Nicolao de Nortone sacristæ ad visitandum priorem et capitulum: "Vobis committimus vices nostras, hoc "modo videlicet, ut vos, sacrista, quatenus contingit "spiritualia, soli visitetis, defectus et excessus quos "inveneritis corrigatis; quoad temporalia vos, officialis "et sacrista prædicti, simul hujusmodi visitationis

Deut. xxii. 10.

Commission given by the bishop of Worcester to visit the prior and chapter.

[1] *impeditus*] impediti, MS.

" et correctionis officium et ea qualitercunque con- A.D. 1300.
" tingentia sub forma debita impleatis."

Capitulum communiter ordinavit, quod ad Nativi- Order of the chapter. f. 180.
tatem beatæ Mariæ cuilibet monacho xviii. denarios infirmarius providebit, ut singuli sibi provideant species quas cognoverint suis qualitatibus convenire. Quarto idus Septembris domina Agnes de Someri san- Death of Roger de Someri.
guinem minuens cognovit Rogerum filium suum ve- The army retreats from Scotland.
nando per armigerum interfectum. In fine Augusti in exercitu peditum paucita[s], victualium raritas, frigidi aeris asperitas, regem redire de Scotia coegerunt. Defeat of the Scots by the sailors of the Cinque Ports.
Et cito post nautæ Quinque Portuum classem xxviii. navium expugnabant; et Scotorum xv. milia peremerunt, et insequebantur eorum principem fugientem. Chapter of Benedictines at Oxford.
Undecimo kal. Octobris Oxoniæ monachi ordinis Sancti Benedicti generale capitulum celebrabant, ubi Walterus abbas Westmonasterii præsidebat; qui decrevit quod de esu carnium quilibet prælatus, sicut viderit expedire, potest cum suis subditis dispensare; et decrevit preces prolixas omittere inter horas hactenus observatas; et dubito quod futuris temporibus superfluum videbitur *Pater noster*.

Rumor vulgaris fuit quod kal. Octobris Edmundus Death of Edmund, earl of Cornwall.
comes Cornubiæ raptus fuit subito de hac vita, relinquens regem hæredem suum; qui dictum comitatum contulit Thomæ suo filio juniori. Ad præceptum archiepiscopi Contribution from the clergy ordered by the archbishop.
in provincia Cantuariæ clerus contribuit de qualibet marca quatuor denarios ad reformandum statum ecclesiæ variis oppressionibus fatigatæ, inter quas regis protectio nos contra Papæ sententiam non protexit. Secundo non. Novembris obitus Wlstani cum cantore et solemni classico celebretur, per cujus manus conventus suscepit redditum xi. solidorum, et deinceps procurator eorum eodem die idem faciet annuatim. Circa Nativitatem beatæ Mariæ convenit inter nos et inter magistrum Gilebertum de Middeltone, quod recipiet sex marcas de communa annuatim, quamdiu in arcubus Londoniæ

A.D. 1300. Church of Himbleton.

facit moram. Kal. Januarii dedimus ecclesiam de Humeltone Johanni de Bradewas, quam Henricus de Raghele rector negligens multo tempore tenuit contra jura. Eodem tempore ecclesia dedit decimam, sed invite. Ad Natale Domini Johannes de Dumbeltone dimisit Parvæ Malverniæ prioratum; sed a capitulo Wygorniæ ad statum pristinum reversionis gratiam non accepit, et xvi. kal. Februarii Willelmo de Molendinis monacho ejusdem domus episcopus imposuit illud onus.

Priors of Little Malvern.

f. 180 *b*. Letter of the khan of Tartary to the Pope.

Rex Tharsis scripsit Papæ: "Cam filius Dei altis-
" simi magno sacerdoti salutem. Audivimus tuos
" loquentes magnifice; si de tua conscientia vel igno-
" rantia sit, ignoramus: unde si vis comedere panem
" et aquam pacifice, veni ad nos; alioquin veniemus
" ad te, et quid inde evenerit Altissimus judicabit."

P. Edward named prince of Wales, and made earl of Chester.

Septimo idus Februarii rex Edwardus filium suum principem Walliæ nominavit, et per idem tempus ei Cestriæ contulit comitatum. Decimo quinto kal. Januarii obiit Walterus de Wygornia abbas Alincestriæ; cui successit Robertus de Oudebi, ejusdem dum viveret capellanus. Tertio non. Martii obiit Ricardus de Estone, Majoris Malverniæ dictus prior; cujus bonitatem plures sentient non habendo. Secundo idus Martii Robertus de Wynchelse archiepiscopus Cantuariæ venit ad Wygorniam, et in capitulo prædicavit; deinde eodem die apud Wyke G[odefridum] episcopum infirmum et debilem visitavit; et ut decuit extitit procuratus. Id. Martii archiepiscopus priorem personaliter et cæteros monachos per suos clericos visitavit; et exiens ad aulam prioris cum sua familia sè convertit quia magna aula hospitum et domus aliæ fuerunt occupatæ per multos hospites non vocatos. Quin charta regia, quam prior habet in custodia, confirmans ultimam perambulationem, eo die in castro comitatu[i] fuit publice recitata, et saisinam diu desideratam patria cum canibus mox accepit. Decimus tertius kal. Aprilis,

Abbats of Alcester and Great Malvern.

The archbishop at Worcester; his visit to the bishop,

and to the prior and convent.

Royal charter respecting the last forest perambulation read in public.

quando archiepiscopus intravit capitulum, dies tribulationis et increpationis dies iste. Quia deposuit tunc subpriorem, præcentorem, camerarium; sed sacristam et tertium priorem et pitanciarium, septa monasterii per annum ne exeant, suspendebat. Decimo kal. Aprilis rex E[dwardus] et archiepiscopus cum multis aliis nobilibus fuerunt apud Hayles, quando Edmundus comes Cornubiæ ibi suscepit debitam sepulturam. A.D. 1300. Deposition of various officers of the priory by the archbishop. He and the king at the funeral of Edmund earl of Cornwall at Hayles. f. 181.

Anno ab origine mundi v. milia DV., anno ab incarnatione Domini MCCCI.

Anno ab incarnatione Domini MCCC. primo, et regni regis Edwardi xxix., et pontificatus Godefridi episcopi xxxiii., kalendis Aprilis gaudium Paschale in ecclesia Lantoniæ juxta Gloucestriam turbabatur, quando Paschalem cereum reformando, ecclesiam et quatuor campanaria cum campanis incendium devoravit. Decimo sexto kal. Maii rex venit Wygorniam, in cujus comitatu regina prægnans extitit illa vice. Decimo tertio kal. ejusdem rex, memor voti sui antiqui, advocationem ecclesiæ de Wrhfeld priori et conventui contulit ad sustentationem trium monachorum et duorum cereorum in festis beati Wlstani et octavis jugiter ardentium, et [ut] ad majorem missam cotidie sint accensi; et præcepit istud negotium per chartam regiam roborari; deinde versus Kemeseyam navigavit. Nonis Maii annuente archiepiscopo, Wydo comes Warewyk sepelivit matrem suam[1] in ecclesia fratrum Minorum Wygorniæ juxta comitem patrem suum; licet ipsa vivens alibi disposuerit sepeliri. Octavo idus Maii Jacobus de Wycheneforde accepit a nobis xii. marcas, et remisit nobis communam pasturæ suæ de Monekewode, et de campis de Grimele et Hallawe, quod per chartam suam planius et melius manifestat. Nono kal. Junii viri sanguinum et dolosi lucente sole vicinos nostros de patria in strata publica peremerunt. Nonis Junii Lau-

Fire at Lanthony abbey.

The king and queen at Worcester. His gift of the church of Worfield.

Burial of Maud, countess of Warwick, among the Franciscans at Worcester.

[1] Maud, daughter of John Fitz-Geoffrey, chief justice in Ireland.

A.D. 1301. Laurence, monk of Gloucester, a doctor in theology. f. 181 *b.*

rentius monachus Gloucestrensis inter doctores theologiæ sedem meruit et honorem. Tertio idus Julii Symon prior prioratum cum suis pertinentiis in manibus archiepiscopi similiter resignavit. Decimo sexto kal. Augusti Johannes de Wyke subprior tunc feria tertia nobis præfectus fuerat in priorem; et decimo quarto kal. Augusti archiepiscopum visitavit, et xiii. kal. ejusdem installatus vicinos de patria convocavit. Decimo quarto kal. Augusti dum archiepiscopus conventum Majoris Malverniæ visitaret, magister Willelmus de Gloucestria de multis articulis[1] contra nostrum episcopum confectis stricte sub anathemate seniores monachos Wygorniæ requisivit. Nonis Augusti apud Wodestok regina peperit;

Resignation of prior Symon. John de Wyke elected prior. Charges brought against the bishop by William of Gloucester. Birth of P. Edmund of Woodstock.

Nominat Edmundum partum regina secundum.

Undecimo kal. Octobris apud Norhamtone monachi Sancti Benedicti tenebant capitulum generale. Nono kal. Octobris in Occidente cometa manifestissime videbatur, et radios ad Orientem clarissimos extendebat. Quarto non. Octobris Johanna comitissa Gloucestriæ peperit filium, quem octavo idus ejusdem Johannes episcopus Landavensis Thomam in baptismate nominavit. Ad festum Omnium Sanctorum innotuit[2] nobis quod duplicem decimam et quintam decimam dabimus nostro regi; et per decretum Papæ per tres annos Romæ nos decimam persolvemus.

Chapter of Benedictines at Northampton. Comet. Birth of Thomas de Monthermer. Tax on the convent.

Tertio kal. Decembris domina de Clifford[3] dicta comitissa sepulturam habuit Wygorniæ in dextera parte altaris in ecclesia cathedrali. Secundo non. Aprilis in Cantia quidam Robertus cognomine Le Porsare fuit nequiter interfectus, cujus vitam Deo fuisse placidam multis miraculis declaratur. Godefridus episcopus accepta resignatione Willelmi de Dovera, appropriavit

Countess of Clifford buried at Worcester. Murder of R. le Porsare.

[1] See these articles (36) and the bishop's answers in Thomas's *Survey of the Cathedral Church of Worcester*, Appendix No. 67, pp. 63–73.

[2] Sic. Perhaps *episcopus* is to be supplied.

[3] Isabella, daughter of Robert de Vipont. Dugdale i. p. 338.

cette & Wynchekumbie & canonici Cicestrie cū januis clausis primāter restiterunt & cō corr fuit q̄ vis in illo anno primū fuerant usitata.

Anno ab incarnatione dñi. āō. cc. lj.

Anno ab origine mundi. v. ō. vl. & ab incarnatione dñi. āō. cc. lj. Et regni regis Edwardi. xxv. anō. Iohēs de cō Germano monach Wygorn. electus fuit in epm Wygornensem. viij. kl. apl. & vij. id. Iul. apl' a rege receptꝰ fuerat cū honore.

Cap. vij. de instructoribz examinatus dixit. q̄ electus Wygornie regulas a corpe missarū inutilis & ecclē cū lacrimis consensit electioni de se facte de uoluit diuine resistere uoluntati. & ideo Archiepc dictum gubernare.

Cap. vj. Iul. Iunii. epi & plati p̄uincie cantuarie apd nouū templum lond' unanimiter fuerant congregati.

Cap. Immense Iunii. Scoti fracta treuga castrū de Edenburga vj. ceperunt. & omēs infra ni uentos gladio preter pueros & mulieres. Cap. v. kl. Iulii. Gratissimꝰ magr Radulfo de la le. xl. solidos p annatam nro & Curia Romana. & si eidem in ecclesiastico beneficio sit prouisū illa pensio statim cessat. Cap. vj. Iō. Iulii. inter Gurth aye & Ille ista nobiles fuere cū multis alijs corruerūt. Comes de Arthoys. Comes de Ew. Comes de Aumarle. dñs Iohēs de Henaud. dñs Godefridus de Brahan. Iohēs filius comitis Habilardi fuit. & Marescall fuit & dñs W. Ale.

Vincent Brooks Day & Son. lith.

CHETHAM PUBLIC LIBRARY CENTRAL

Annales de Wygoenia.

Ms. Cotton. Caligula, A. X. fol. 182

nobis ecclesiam de Duderhulle; et Johannes prior xi. kal. Februarii introductus fuit in eam per magistrum Symonem de Wynetone, clericum episcopi specialem, coram vicinis de patria et majoribus de Wychenford qui tunc erant. Expletis xxxiii. annis et iv. mensibus cum xiv. diebus pontificatus episcopi Godefridi, septimo kal. Februarii die Veneris[1] circa completorium spiritum reddidit Creatori, et secundo non. Februarii sepultus fuit in ecclesia cathedrali Wygorniæ per Johannem episcopum Landavensem. A.D. 1301. Church of Dodderhill. Death of Godfrey Giffard, bishop of Worcester.

Hyems erat tepida, et rex et filius ejus in Scotia cum exercitibus hyemabant, et rex acceptis obsidibus treugam usque ad festum Sancti Andreæ hostibus concedebat, quod multis displicuit illa vice. Johannes prior tempore vacationis cathedræ Wygorniensis veniens,[2] ut debuit, visitare; cui conventus Teukesbiriæ et monachi Gloucestriæ et Wynchekumbiæ et canonici Cirecestriæ cum januis clausis pertinaciter restiterunt; et ratio eorum fuit, quod bis in illo anno prius fuerant visitati. The king and prince Edward in Scotland. Opposition of Tewkesbury, Gloucester, &c., to the visitation of f. 182. the prior of Worcester.

Anno ab incarnatione Domini MCCCII. Anno ab origine mundi v. milia DVI., et ab incarnatione Domini MCCCII., et regni regis Edwardi xxx., magister Johannes de Sancto Germano, monachus Wygorniæ, electus fuit in episcopum Wygorniensem octavo kal. Aprilis die Dominica,[1] et septimo idus Aprilis a rege receptus fuerat cum honore.[3] Unus de instructoribus examinatus dixit, quod electus Wygorniæ requisitus a compromissariis invitus et etiam cum lacrymis consensit electioni de se faciendæ, nolens divinæ resistere voluntati; et ideo archiepiscopus distulit confirmare. Sexto idus Junii episcopi et prælati provinciæ Cantuariæ apud Novum Templum Londoniis universaliter fuerant congregati. In mense Junii Scoti fracta treuga castrum John de S. Germano elected bishop of Worcester. Convocation of the province of Canterbury in London.

[1] *die Veneris, die Dominica*] Inserted in a different hand.

[2] Sic.

[3] See the documents in Thomas's *Worcester*, Append., Nos. 70–73, pp. 82, 83.

A.D. 1302. Edinburgh castle captured by the Scotch.

de Edeneburga vi ceperunt, et omnes infra inventos gladio pariter peremerunt. Quinto non. Julii concessimus magistro Radulfo de la Le xl. solidos, procuratori nostro in curia Romana; et si eidem in ecclesiastico beneficio sit provisum, illa pensio statim cesset.

Defeat of the French near Courtrai: persons of note slain.

Sexto idus Julii inter Curthay et Lile isti nobiles Franciæ cum multis aliis corruerunt; comes de Arthoys,[1] comes de Ew,[2] comes de Aumarle,[3] dominus Johannes de Henaud, dominus Godefridus de Braban, Johannes filius constabularii Franciæ et marescallus Franciæ,[4] et dominus Wale Payel, dominus Petrus de

f. 182 *b*.

Flote, dominus Johannes[5] de Seint Pol, et dominus de Fens.

Fall of part of the dormitory of the convent.

Secundo idus Julii magna pars ruens in dormitorio nostro, quæ multo tempore ruinam minabatur, nostram negligentiam manifestat.

The election to Ely objected to by the archbishop.

Decimo septimo kal. Augusti electionem Elyensem archiepiscopus reprobavit.

Defeat of the French in Flanders.

Quarto idus Augusti rex Franciæ misit mille et quingentos armigeros versus castrum de Lile, quibus Flandrenses obviantes omnes pariter peremerunt.

Calais burnt by the Flemings.

Decimo quinto kal. Septembris exierunt Flandrenses cum triginta milibus loricatis, et urbem quæ vocatur Caleys cum omnibus habitantibus in ea concremarunt, et patriam similiter per septem leucas funditus destruxerunt.

Story of a young monk cured by S. Wulstan.

Kalendis Septembris quidam juvenis monachus contra consilium prioris et magistri sui indiscrete a cibo et potu et somno abstinens, ut cantum melius memoriæ imprimeret, circa mediam noctem turbato cerebro fratrum requiem perturbavit; cui petenti caput Sancti Wlstani fuit allatum; et Sanctus ei in somnis dixit; "Caput meum super tuum positum fuit; ecce ego "venio cum capite meo, et sanus factus es." Et amovit cedulam de vertice ejus, dicens, "Nisi ego

[1] Robert II.

[2] John de Brienne II.

[3] John.

[4] This seems to be a blunder for Raoul de Nesle, the constable, and his brother Guy de Nesle, marshal of France.

[5] An error for *Jacobus*, i.e. Jacques de Châtillon, brother of the Count of S. Paul.

" intervenissem, usque ad festum Sancti Oswaldi in " ista debilitate perdurasses." A.D. 1302.

Undecimo kal. Octobris rex Franciæ cum multa populositate venit contra Flandrenses, quia a xii. annis et supra usque ad sexaginta annos habuit exercitum congregatum, et Anglos habitantes in illa terra esse in prima fronte ante alios Franci coegerunt. Et Angli quærebant a Flandrensibus, si contra Francos se verterent, si eos reciperent; at illi promiserunt, si Angli hoc facerent, eos reciperent ut amicos. Et Angli vice versa contra Francos pugnaverunt, et regem Franciæ cum suis usque ad Aras fugaverunt. Advance of Philip IV. against the Flemings; conduct of the English; he is compelled to fly to Arras.

In crastino Sancti Michaelis tradidimus ad firmam hermitagium quod vocatur Hemeryeschirche in Parva Pakintona magistro Johanni de Hinkeleye ad xvi. annos pro quinque marcis annuis, salva nobis advocatione ecclesiæ et ejus pensione et clauso in eo statu in quo nunc est vel meliori, et præter hæc xxxii. marcas præ manibus dedit nobis. Hoc anno obiit magister Willelmus de Marchia episcopus Bathoniæ; cui successit magister Walterus de Haselesaue decanus Wellensis, confirmatus a Roberto Cantuariensi archiepiscopo; est consecratus in die Sanctorum Symonis et Judæ, et intronizatus die Natalis apud Wellis, die Epiphaniæ, apud Bathoniam. Die Circumcisionis vendidimus unam liberationem Adæ de Pirie, civi Wygorniæ, et Gunnildæ uxori ejus, ad vitam eorum tantum, pro quinquaginta libris, videlicet, unum panem monachalem et duas lagenas melioris cervisiæ et unum ferculum de carne vel pisce. Lease of the hermitage in Packington Parva. f. 183. Death of W. de March, bishop of Bath. Succession of Walter de Haselshaw.

" Sciant præsentes et futuri, quod ego Ricardus de The- " medebury et Johannes de Boreforde receperunt in crastino " Animarum terram Willelmi le Fremon in Borastone per " chartam communi sigillo signatam, sibi et hæredibus suis " vel assignatis, reddendo inde annuatim dimidiam marcam " ad quatuor terminos in charta assignatos, pro qua idem R. " et J. dederunt xxii. marcas præ manibus." Deed respecting certain land in Burston [or Buraston].

" Bonefacius episcopus, servus servorum Dei, karissimo in " Christo filio nostro Philippo regi Franciæ illustri salutem Letter of Boniface VIII. to

A.D. 1302. Philip IV. against his appointing to benefices.

" et apostolicam benedictionem. Scire te volumus quod in " spiritualibus et temporalibus nobis subes; beneficiorum vel " præbendarum ad te collatio nulla spectat. Et si aliquarum " vacantium custodiam habeas, usufructus earum successori- " bus reserves. Si autem contulisti collationem hujusmodi " irritam et quantum de facto processeris, revocamus. Cre- " dentes aliud hæreticos reputamus. Dat. Laterani,[1] secundo " non. Decembris pontificatus nostri anno septimo."

Resignation of John de S. Germano. William of Gainsborough appointed by the Pope. Marriage of Humphrey de Bohun to princess Isabella. Breach of the right of sanctuary at Worcester. f. 183 *b.*

Decimo sexto kal. Novembris Johannes de Sancto Germano, electus Wygorniæ, coram domino Papa cessit juri suo; et nono kal. Novembris Papa fratrem Willelmum de Geynesburhu de ordine Minorum creavit in episcopum Wygorniæ. Septimo kal. Decembris apud Caveresham Humfredus comes Herefordiæ accepit Ysabellam filiam regis Angliæ in uxorem. Infra Natale quidam defamatus et in villa Wygorniæ incarceratus fugit ad ecclesiam cathedralem, quem viri sanguinum et dolosi ad exteriores domus cœmiterii vocaverunt, et ne rediret ad ecclesiam, ostium vergens ad cœmiterium firmaverunt; quos trina admonitione præmissa sacrista cum tribus sociis, nisi ab hac stultitia desisterent, excommunicari publice denuntiavit. Post hæc pedes ejus vinculis ferreis constrinxerunt, et custodiam multorum adhibuerunt, qui vicissim cæderent et ne effugeret custodirent; quem ita afflictum terram regis abjurare in eodem loco coegerunt. Tunc ballivi civitatis Ricardus Colys et Adam de Pirie extiterunt, qui pro hoc delicto cum suis ministris venientes, stare mandatis ecclesiæ juraverunt, et tertio non. Februarii post processionem ad ostium ecclesiæ publice pœnituerunt. Secundo non. Februarii coram Johanne priore, sede vacante, Henricus Fouke cum suis sociis ad altare beatæ Mariæ fecerunt solemniter professionem. Decimo quarto kal. Martii dominus Walterus de Bello Campo, senescallus regis, obiit apud Chalefonte, et sexto kal. Martii inter fratres Minores Londoniis habuit sepulturam. Magister Johannes de Sancto Germano, mo-

Death of W. de Beauchamp.

[1] *Laterani*] Latranē, MS.

nachus ecclesiæ Wygorniæ, in episcopum et pastorem ecclesiæ supradictæ die Annuntiationis Dominicæ[1] canonice electus, et a domino rege septimo idus Aprilis honorifice susceptus, metropolitano cum debita reverentia præsentatur; a quo ne munus consecrationis inconsulto Papa obtinere posset, ob instructorum depositionem impeditus, appellatione interposita impecuniosus ac absque procuratore capituli et comite monacho curiam Romanam inconsultius adiens, ibidem jure suo per apostolica mandata in manibus ejusdem resignato, sedes Wygorniensis fratri Willelmo de Gaynesborhu de ordine Minorum gratiose confertur; quique per manum [ ][2] in episcopum et pastorem sæpedictæ ecclesiæ consecratur, et apud Wygorniam quinto idus Junii juxta consuetudinem ecclesiæ Anglicanæ reverenter intronizatur. Et sic ecclesia Wygorniæ non personæ electi defectu aliquo nec electionis aliquali vitio, sed inopia solummodo pecuniæ, tam nobili thesauro ea vice miserabiliter vacuatur.[3]

A.D. 1302. Account of the expedition of the bishop elect of Worcester to Rome, and his resignation.

Consecration and enthronization of W. de Gainsborough.

Loss to the church of Worcester.

Anno ab incarnatione Domini MCCCIII. Anno ab origine mundi v. milia DVII., et ab incarnatione Domini MCCCIII., et regni regis Edwardi xxxi., et Willelmi de Gaynesburhu primo, pridie nonas Aprilis apud Sanctum Omerum inter Flandriam et Franciam venit maximus exercitus Franciæ contra Flandrenses, et de illis magnam partem prostravit de prima acie, sed duæ acies supervenientes Francigenas totaliter incluserunt et eos pariter peremerunt. Septimo idus Aprilis et in nocte Paschæ apud Beoleye de candela negligenter portata exiit ignis immoderatus et combussit curiam

Defeat of the French in Flanders.

f. 184.

Fire at Bearley.

[1] *die Annuntiationis Dominicæ*] Inserted in a later hand above the line.

[2] Blank in MS. The consecrator was Leonard, cardinal bishop of Albano. Stubbs's *Episcopal Succession*, p. 50.

[3] See the letter to the prior from Richard de Bromwyke, enclosing one written to the Ely monks, 9 kal. Nov., 1302. Thomas's *Worcester*, Appendix No. 75, p. 84.

A.D. 1303. Wydonis de Warewyke cum equis et curribus et omni apparatu quem ibi habebat;

Pluribus infestum fuit hoc terribile festum.

Offerings of the king to the cathedral. Sexto kal. Maii misit rex solemnem oblationem, scilicet ad magnum altare pannum auro textum, et ad feretrum beati Wlstani monile aureum centum et amplius solidorum, et novem candelas maximas, et xxviii. solidos de argento. Sexto idus Maii Robertus archiepiscopus Cantuariæ, motus nescio qua voluntate, privavit monachos Wygorniæ de ecclesia de Doderhulle, quam Godefridus episcopus eis contulit gratiose. Abbatem Gloucestriæ et abbatem Teukesburiæ rebelles tempore vacationis sententia judicum de Arcubus condemnavit. Ultimo die Aprilis venit exercitus Franciæ cum magna multitudine contra Flandrenses, quorum multitudinem non timebant; sed susceperunt eos sicut leo paratus ad prædam, et divisi in tres partes Francorum exercitum includebant, et ut *lutum platearum* deleverunt. Isaiah x. 6.

The priory deprived by the abp. of Dodderhill church.

The abbats of Gloucester and Tewkesbury condemned.

Defeat of the French by the Flemings.

Peace between England and France. Quarto non. Junii inter regem Franciæ et regem Angliæ fuerunt fœdera pacis publice Londoniis proclamata. Quinto idus Junii fuit intronizatio[1] episcopi W[illelmi] de Gaynesborhu; sed expensas intronizationis conventus noluit super se assumere illa vice, ne postea in consuetudinem verteretur.

The bp. of Worcester enthroned.

Assertion of Boniface VIII. of the superiority of the king of the Romans above all other kings. Hæc sunt verba Bonefacii Papæ quæ inter alia protulit in confirmatione Alberti regis Romanorum, anno papatus sui nono, mense Aprili.

"Rex Romanorum omnes universaliter reges præ-
" cellit, et hoc dicimus signanter, non obstante super-
" bia Gallicana, qui dicunt quod non debent subici
" Romano imperio; sed mentiuntur per gulam, quia
" subesse debent, sicut omnia alia regna; et nos pro-
" mittimus quod cum omni auxilio et consilio juvabimus

[1] See the account of this in the document given in Thomas's *Worcester*, Appendix No. 76, p. 85.

" regem Romanorum ad tollendam superbiam Galli- A.D. 1303.
" canam, et ipsum Albertum approbamus et ex nunc
" confirmamus in regem Romanorum et in imperatorem
" promovendum secundum tamen gradus suos."

Eodem anno reformata est concordia finalis inter f. 184 *b.* regem Franciæ et regem Angliæ; et terra Gasconiæ Gascony restored to dicto regi Angliæ totaliter restituta est. Eodem anno Edward I. circa festum Pentecostes dominus Edwardus rex An- He goes to Scotland. gliæ profectus in Scotiam cum exercitu magno eques- Quarrel tri. Item [orta] est controversia inter Bonifacium between Boniface Papam et regem Franciæ; et in die Nativitatis beati VIII. and Philip IV. Johannis Baptistæ idem rex, convocatis episcopis et clero Franciæ, publice fecit prædicare contra dominum Papam apud Parisium, denuncians eum esse hæreticum et multis criminibus enormibus irretitum. Item electus Albert of Hapsburg est rex Alemanniæ in imperatorem. emperor.

Anno Domini MCCCIV. Obiit Bonefacius Papa VIII., f. 185. qui fecit sextum librum decretalium, cui statim suc- Death of Boniface cessit Benedictus XI., de ordine Prædicatorum, qui VIII. sedit mensibus octo, diebus xvi.; cui successit Clemens Benedict XI. V.; hic ante Papatum archiepiscopus Burdegalensis Clement V. extitit. Item die Sancti Kenelmi regis obiit dominus Death of Edmund Edmundus de Mortuomari, et sepultus est in abba- Mortimer, July 17. thia de Wiggemor. Et circa festum beatæ Mariæ Surrender Magdalenæ redditum est castrum de Strillinge regi of Stirling castle, and Angliæ; et sic sedata est tota guerra Scotiæ, quæ submission totaliter restat pro voluntate regis disponenda. Item of Scotland. die Sanctæ Annæ matris Sanctæ Mariæ obiit frater Ricardus Frend, coquinarius Wygorniæ.

Anno MCCCV. Insurrexerunt iterum Scoti contra f. 185 *b.* Rising of dominum regem Angliæ per abettum Roberti Bruys the Scots under R. comitis de Karrik, qui interficere fecit nobilem virum Bruce. dominum Johannem dictum le Redecomyn fraudulenter His murder of Comyn. in ecclesia fratrum Minorum apud Donfres, eo quod eidem contra dominum regem Angliæ in sua rebellione renuit consentire, et primum vulnus mortale eidem inflixit ante altare. Hoc anno justiciarii domini regis

A.D. 1305. Justices of Trailbaston at Worcester, Hereford, Shrewsbury.

qui vocantur Trailbastun, primo itineraverunt per Angliam, et sederunt apud Wygorniam [ ][1] et apud Herefordiam post festum Sancti Johannis Baptistæ et apud Schlopiam post festum Sancti Michaelis.

Pope Clement V. Nov. 14. Accident after his coronation.

Electus est archiepiscopus Burdigalensis in Papam, et vocatus est Clemens, et coronatus est apud Lugdunum Galliæ die Dominica proxima post festum Sancti Martini; qui statim post coronationem suam exiens[2] civitatem in quadam[3] stricta venella inter duos muros veteres hominibus nimis onustos, quorum unus cecidit et prostravit palefridum Papæ usque ad terram, quo etiam ictu evulsæ[4] sunt a corona sua quædam gemmæ pretiosissimæ, et mortuus est per dictum casum dux Britanniæ et quidam alii nobiles. Et Carolus frater regis Franciæ coopertus est lapidibus usque ad zonam, et læsus est valde.

Death of John II., duke of Britanny, and injury to Charles of Valois.

Capture and execution of Wallace.

Eodem anno captus est dominus Willelmus dictus le Waleis, qui fuerat capitaneus gentis Scotorum contra dominum regem Angliæ multo tempore; qui ob merita sua morti additus apud Londonias primo ad colla equorum trahebatur ad patibulum, postea suspensus, deinde decollatus, postea evisceratus et viscera igne concremata; postremo corpus ejus divisum est in quatuor partes, quæ ad quatuor partes Scotiæ missæ fuerant suspendendæ.

f. 186. Robert Bruce crowned king of Scotland. Prince Edward and others knighted.

Anno MCCCVI. Die Annuntiationis Dominicæ memoratus Robertus le Bruys fecit se coronari in regem Scotiæ. Item die Pentecostes accepit dominus Edwardus filius regis Angliæ cingulum militiæ a patre suo apud Westmonasterium; ubi et facti fuerunt milites Rogerus de Mortuomari filius Edmundi de Mortuomari, et Edmundus de Arundel, una cum aliis bachilariis numero circiter ccc., quorum pars maxima profecti

---

[1] Blank in MS.

[2] Sic, the sentence being unfinished.

[3] *quadam*] quandam, MS.

[4] *evulsæ*] evulsi, MS.

sunt in Scotiam cum domino E[dwardo] filio regis prædicti. A.D. 1306.

MCCCVII. Obiit dominus Johannes de Gamages abbas Sancti Petri Gloucestriæ xv. kal. Maii, et fuit vir eximiæ religionis et magnæ perfectionis, et die Dominica qua cantatur *Misericordia Domini*[2] mane transivit ad Dominum, et fuit litera Dominicalis B. Hic fuerat monachus in eadem ecclesia per lxii. annos; abbas fuit xxi. annis; et fuit sepultus feria tertia a domino Willelmo de Geynesburhu episcopo Wygorniæ et a multis abbatibus[3] in eadem ecclesia cum magno honore juxta ostium claustri; cujus facies adeo læta apparuit et rubea, ac si eum nulla infirmitas tetigisset. Cui successit dominus Johannes Thoky, subprior ejusdem loci; et benedicitur apud Hertulbure feria quarta in hebdomada Pentecostes. Sacrista noster habuit capam ejus [de] baudekyn cum vestimento secundum antiquam consuetudinem ecclesiæ nostræ; et fuit installatus die Apostolorum Petri et Pauli. Item obiit dominus Nicholaus abbas de Habendone; cui successit dominus Ricardus de Clive-episcopi[4] Wygorniensis, bachilarius in theologia et monachus ejusdem ecclesiæ. Hoc anno venit quidam cardinalis in Angliam, tractaturus cum magnatibus regni de maritagio inter dominum Edwardum filium regis E[dwardi] et Ysabellam filiam regis Franciæ. Eodem anno missi sunt apud Herefordiam episcopus Londoniensis Radulfus de Baldac, et Mimatensis[5] per dominum Papam ad inquirendum districte de miraculis per merita venerabilis Thomæ de Cantulupo perpetratis; et traxerunt moram ibidem fere per dimidium annum. Item comes Assoles et dominus Symon Frisel proditores Scotiæ suspensi

f. 187.[1] Death of John de Gamages, abbat of Gloucester, April 9.

His successor, J. Thoky.

Arrival in England of cardinal Peter of Spain, respecting the marriage of P. Edward.

The bps. of London and Mende sent to inquire into the miracles of Thomas de Cantelupe, formerly bishop of Hereford.

John, E. of Athol, and Simon Fraser, hanged.

[1] f. 186 *b*, which was originally blank, has a list of kings of England, and the lengths of their reigns, down to Henry VIII., in a hand of his reign.

[2] Second Sunday after Easter.

[3] See the Historia Mon. S. Petri Gloucestr. (Hart), i. p. 41.

[4] *i.e.* Richard of Bishop's Cleeve.

[5] William VI.

A.D. 1307. sunt apud Londoniam, diversis pœnis afflicti. Item hoc anno obiit nobilissimus rex Angliæ dominus Edwardus apud Karlel in Translatione Sancti Thomæ martyris, qui regnaverat annis xxxiv., mensibus viii., diebus v.; et sepultus est apud Westmonasterium in vigilia Apostolorum Symonis et Judæ. Item hoc anno coronatus est dominus Edwardus filius Edwardi in festo Sancti Mathiæ Apostoli apud Westmonasterium. Item capti sunt omnes Templarii per totam Angliam quarto idus Januarii. Item dominus Edwardus dedit cuidam simplici bachilario de Gasconia, nomine Petro de Gavellestone, comitatum Cornubiæ et neptem suam in uxorem, filiam comitis Gloverniæ. Item dominus Walterus de Langetone episcopus Cestriæ detentus est in custodia domini regis.

Death of Edward I., July 7.

Coronation of Edward II., Feb. 24.

The Templars seized.

Marriage of Piers Gaveston and Margaret de Clare.

f. 187 *b*. MCCCVIII. Eodem anno in crastino Nativitatis beati Johannis Baptistæ dominus Petrus de Gavarstone memoratus in exilium relegatus est ab Anglia per providentiam comitum et baronum, et per assensum domini regis certis de causis, nunquam in Angliam iterum reversurus, et per sententiam majoris latam solemniter per archiepiscopum Cantuariæ et alios episcopos nonnullos, in[1] omnes et singulos qui ejus reversionem ab exilio in Angliam unquam consilio, auxilio procurarent, vel favore. Item post festum Sancti Michaelis dominus Rogerus de Mortuomari iter arripuit versus Hyberniam; et ibi dominus Galfridus de Genevilla feofavit eundem et dominam Johannam[2] uxorem suam de omnibus terris et tenementis quas habuerant vel habere poterant in tota Hybernia; et postea intravit ordinem fratrum Prædicatorum in festo Sancti Andreæ Apostoli.

Banishment of Piers Gaveston, June 25.

Roger Mortimer goes to Ireland, and receives his lands.

Geoffrey de Genevill becomes a Dominican.

Item[3] Petrus de Gavarstone fuit decapitatus juxta Warrewyk.

Execution of Gaveston.

[1] *in*] et MS.

[2] Joan, daughter of Peter de Genevill.

[3] From this to the end the entries are scattered.

Anno Domini MCCLXXXX. Judæorum XXX. milia exulata sunt ab Anglia. A.D. 1290. f. 188.

Anno Domini MCCCXIV. Rex Edwardus Karnarvan habuit bellum cum Scotis apud Strivelyn. Comes Gloucestriæ fuit ibi interfectus, comes Herefordiæ fuit captus; rex fugit et ejus exercitus fuit interemptus. Battle of Bannockburn.

Anno Domini MCCCXV fuit fames magna; quarterium frumenti pro xl. solidis vendebatur. Famine.

Anno Domini MCCCXXI fuit baronum guerra. Thomas comes Lancastriæ fuit decapitatus; multi alii domini tracti fuerunt et suspensi. Execution of Thomas, earl of Lancaster.

Anno Domini MCCCXXXIII rex Edwardus tertius habuit bellum cum Scotis apud Berwyk; de Scotis ceciderunt XXX. milia et omnes fere magnates Scotiæ. Battle of Berwick.

Anno Domini MCCCXL fuit bellum in mari juxta Exclus inter regem Angliæ et Franciæ; cc. Francorum naves erant capti; XXX. milia Francorum interempta. Naval battle at Sluys.

Anno Domini MCCCXLVI fuit grande bellum de Creci, in quo bello reges Franciæ et Marjoricarum fugerunt; rex vero Boemiæ cum mille c. militibus fuit interfectus præter vulgus. Battle of Crecy.

Rex Scotiæ David cum grandi exercitu intravit Angliam, et apud Dunelmum fuit exercitus ejus in parte interemptus. Rex David, Dogolas,[1] et alii capti et ducti ad Turrim Londoniarum. f. 188 *b*. Capture of David II. at Neville's Cross.

Anno Domini MCCCXLVII. Rex Angliæ Calesium cepit per obsidionem. Calais taken.

Anno Domini MCCCXLVIII fuit maxima hominum pestilentia. Pestilence.

Anno Domini MCCCLV multi homines amentes facti sunt in aspectu demonum.

Anno Domini MCCCLVI. Edwardus princeps Walliæ, filius domini Edwardi tertii, cum quatuor comitibus, scilicet Warewici,[2] Sarum,[3] Oxoniæ,[4] et Suffolchiæ,[5] Battle of Poitiers, Sept. 19.

[1] *i.e.* William de Douglas, knight of Lidderdale.
[2] Thomas de Beauchamp.
[3] William de Montacute.
[4] John de Vere.
[5] Robert de Ufford.

A.D. 1356. intravit regnum Franciæ, et juxta Peyters in vigilia vigiliæ Sancti Matthæi accepit regem Franciæ, exercitumque ejus in parte magna interfecerunt.

Second pestilence. Anno Domini MCCCLXI. Iterata fuit pestilentia et magnates obierunt.

Great storm. Ventus adeo vehemens fuit ut cruces, arbores, campanilia, et molendina ad terram complanaret.

Third pestilence. Anno Domini MCCCLXIX. et LXXV. Iteratæ fuerunt pestilentiæ; quæ[1] quidem pestilentiæ dies multorum abbreviaverunt, et loca vacua remanserunt.

Death of Edward the Black prince. Anno Domini MCCCLXXVI. Edwardus filius Edwardi tertii princeps variis langoribus diu fatigatus vitam et langores in Junii mense terminavit.

Death of Edward III. Coronation of Richard II. Anno Domini MCCCLXXVII. rex Edwardus tertius viam universæ carnis est ingressus. Anno eodem Ricardus filius Edwardi principis coronatus fuit apud Westmonasterium.

[1] MS. repeats *quæ*.

APPENDIX.[1]

Anno DCCXCVIII. Heathoredus octavus Wygorniæ episcopus obiit, qui dedit nobis Yccacumbe;[2] cui successit Denebertus. f. 191. Succession and gifts of the bishops of Worcester to the priory.

Anno DCCCXXII. Denebertus nonus Wygorniæ episcopus obiit, qui dedit nobis de patrimonio suo manerium de Herfortone;[3] cui successit Heabertus.

Anno DCCCXLVI. Heabertus decimus Wygorniæ episcopus obiit, qui dedit nobis Crohleye;[4] cui Alheunus successit.

Anno DCCCL. Sanctus Wistanus, Wiglafi regis Merciorum nepos ex filio, martyrizatur. f. 191 *b*.

Anno DCCCLII. Berwilfus rex Merciorum obiit, qui dedit ecclesiæ Wigorniæ Muttone[5] et Grimeleye; cui successit Burhedus rex, qui dedit nobis Wlvardeleye.[6]

Anno DCCCLXXII. Halheunus undecimus Wygorniæ episcopus obiit; cui Werefridus successit. Hic unus magistrorum Ælfredi regis exstitit, et jussu illius libros Dialogorum beati Papæ Gregorii de Latina in Anglicam linguam transtulit.

Anno DCCCCI. Angul-Saxonum rex Ælfredus obiit; cui filius suus Eadwardus senior successit.

Anno DCCCCXV. Werfertus duodecimus Wigorniæ episcopus obiit, qui dedit nobis Mernanclive; cui Æthelhunus abbas de Beorclea successit.

---

[1] These entries are on the folios indicated, at the end of the Annals. There are large spaces between each. Almost the whole is in rubric.

[2] Icomb.

[3] Harvington.

[4] Crowle.

[5] Mitton.

[6] Wolverley.

A.D. 922. f. 192. Anno DCCCCXXII. Ætelhunus decimus tertius Wigorniæ episcopus obiit; cui Willferthus successit.

Anno DCCCCXXIX. Wilferthus decimus quartus Wigorniæ episcopus obiit; cui Kenewoldus successit.

Anno DCCCCLVII. Kenewaldus decimus quintus Wigorniæ episcopus obiit, qui dedit nobis Oddingleye et Lawarne.

COLLATION OF THE PAGES

IN

GALE'S AND WHARTON'S, AND THE PRESENT EDITION.

Chronicon vulgo dictum Chronicon Thomæ Wykes.

Ed. Gale.	Ed. nov.	Ed. Gale.	Ed. nov.	Ed. Gale.	Ed. nov.
21	6	57	135	93	237
22	8	58	137	94	239
23	10	59	140	95	242
24	12	60	142	96	244
25	14	61	145	97	247
26	17	62	149	98	250
27	20	63	151	99	253
28	22	64	154	100	256
29	26	65	157	101	259
30	29	66	159	102	262
31	32	67	162	103	264
32	35	63	165	104	267
33	38	69	168	105	270
34	42	70	170	106	273
35	46	71	173	107	277
36	51	72	176	108	279
37	55	73	179	109	282
38	58	74	182	110	285
39	61	75	185	111	291
40	64	76	188	112	296
41	70	77	191	113	304
42	74	78	194	114	307
43	82	79	197	115	309
44	85	80	200	116	312
45	89	81	203	117	314
46	93	82	206	118	317
47	95	83	209	119	320
48	99	84	211	120	322
49	102	85	214	121	324
50	104	86	218	122	326
51	111	87	221	123	329
52	116	88	224	124	331
53	120	89	226	125	333
54	123	90	229	126	335
55	126	91	232	127	339
56	132	92	234	128	341

Annales de Wigornia.

Ed. Wharton.	Ed. nov.	Ed. Wharton.	Ed. nov.	Ed. Wharton.	Ed. nov.
469	355	489	424	510	497
470	365	490	427	511	501
471	366	491	430	512	504
472	563	492	434	513	506
	369	493	438	514	510
473	369	494	442	515	513
474	372	495	446	516	516
475	375	496	448	517	521
476	380	497	456	518	524
477	384	498	458	519	526
478	387	499	461	520	529
479	390	500	464	521	531
480	394	501	466	522	534
481	398	502	470	523	537
482	401	503	474	524	541
483	405	504	476	525	544
484	409	505	478	526	548
485	411	506	481	527	550
486	414	507	487	528	554
487	417	508	490	529	557
488	421	509	494	530	560

END OF VOL. IV.

LONDON :
Printed by George E. Eyre and William Spottiswoode,
Printers to the Queen's most Excellent Majesty.
For Her Majesty's Stationery Office.
[.—750.—10/68.]

CATALOGUE

OF

RECORD PUBLICATIONS

ON SALE

BY

Messrs. Longman & Co., London;
Messrs. James Parker & Co., Oxford and London;
Messrs. Macmillan & Co., Cambridge and London;
Messrs. A. & C. Black, Edinburgh;
and Mr. A. Thom, Dublin.

CONTENTS.

	Page
Calendars of State Papers, &c. - - - - -	3
Chronicles and Memorials of Great Britain and Ireland during the Middle Ages - - - - -	9
Publications of the Record Commissioners, &c. - -	25
Works Published in Photozincography - - - - -	30

CALENDARS OF STATE PAPERS, &c.

[Imperial 8vo., cloth. *Price* 15*s.* each Volume or Part.]

As far back as the year 1800, a Committee of the House of Commons recommended that Indexes and Calendars should be made to the Public Records, and thirty-six years afterwards another Committee of the House of Commons reiterated that recommendation in more forcible words; but it was not until the incorporation of the State Paper Office with the Public Record Office that the present Master of the Rolls found himself in a position to take the necessary steps for carrying out the wishes of the House of Commons.

On 7 December 1855, he stated to the Lords of the Treasury that although "the Records, State Papers, and Documents in his charge constitute the most "complete and perfect series of their kind in the civilized world," and although "they are of the greatest value in a historical and constitutional "point of view, yet they are comparatively useless to the public, from the "want of proper Calendars and Indexes."

Acting upon the recommendations of the Committees of the House of Commons above referred to, he suggested to the Lords of the Treasury that to effect the object he had in view it would be necessary for him to employ a few persons fully qualified to perform the work which he contemplated.

Their Lordships assented to the necessity of having Calendars prepared and printed, and empowered the Master of the Rolls to take such steps as might be necessary for this purpose.

The following Works have been already published under the direction of the Master of the Rolls :—

Calendarium Genealogicum; for the Reigns of Henry III. and Edward I. *Edited by* Charles Roberts, Esq., Secretary of the Public Record Office. 2 Vols. 1865.

This is a work of great value for elucidating the early history of our nobility and landed gentry.

CALENDAR OF STATE PAPERS, DOMESTIC SERIES, OF THE REIGNS OF EDWARD VI., MARY, and ELIZABETH, preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* ROBERT LEMON, Esq., F.S.A. 1856–1865.

Vol. I.—1547–1580. | Vol. II.—1581–1590.

CALENDAR OF STATE PAPERS, DOMESTIC SERIES, OF THE REIGN OF ELIZABETH (continued), preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* MARY ANNE EVERETT GREEN. 1867–1869.

Vol. III.—1591–1594. | Vol. IV.—1595–1597.

The first, second, third, and fourth volumes are published, extending from 1547 to 1597.

CALENDAR OF STATE PAPERS, DOMESTIC SERIES, OF THE REIGN OF JAMES I., preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* MARY ANNE EVERETT GREEN. 1857–1859.

Vol. I.—1603–1610. | Vol. III.—1619–1623.
Vol. II.—1611–1618. | Vol. IV.—1623–1625, with Addenda.

Mrs. Everett Green has completed a Calendar of the Domestic State Papers of the reign of James I. in four volumes. The mass of historical matter thus rendered accessible to investigation is large and important. It throws new light on the Gunpowder-plot; the rise and fall of Somerset; the particulars connected with the Overbury murder; the disgrace of Sir Edward Coke; and other matters connected with the reign.

CALENDAR OF STATE PAPERS, DOMESTIC SERIES, OF THE REIGN OF CHARLES I., preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* JOHN BRUCE, Esq., F.S.A. 1858–1868.

Vol. I.—1625–1626. | Vol. VII.—1634–1635.
Vol. II.—1627–1628. | Vol. VIII.—1635.
Vol. III.—1628–1629. | Vol. IX.—1635–1636.
Vol. IV.—1629–1631. | Vol. X.—1636–1637.
Vol. V.—1631–1633. | Vol. XI.—1637.
Vol. VI.—1633–1634.

This Calendar is in continuation of that of the Domestic State Papers of the reign of James I., and will extend to the Restoration of Charles II. At present it comprises the first thirteen years of the reign of Charles I., but is in active progress towards completion. It presents notices of a large number of original documents of great value to all inquirers into the history of the period to which it relates. Many of these documents have been hitherto unknown.

CALENDAR OF STATE PAPERS, DOMESTIC SERIES, OF THE REIGN OF CHARLES II., preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* MARY ANNE EVERETT GREEN. 1860–1866.

Vol. I.—1660–1661. | Vol. V.—1665–1666.
Vol. II.—1661–1662. | Vol. VI.—1666–1667.
Vol. III.—1663–1664. | Vol. VII.—1667.
Vol. IV.—1664–1665.

Seven volumes, of the period between 1660 and 1667, have been published.

CALENDAR OF STATE PAPERS relating to SCOTLAND, preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* MARKHAM JOHN THORPE, Esq., of St. Edmund Hall, Oxford. 1858.

Vol. I., the Scottish Series, of the Reigns of Henry VIII., Edward VI., Mary, and Elizabeth, 1509–1589.

Vol. II., the Scottish Series, of the Reign of Elizabeth, 1589–1603; an Appendix to the Scottish Series, 1543–1592; and the State Papers relating to Mary Queen of Scots during her Detention in England, 1568–1587.

The above two volumes of State Papers relate to Scotland, and embrace the period between 1509 and 1603. In the second volume are notices of the State Papers relating to Mary Queen of Scots.

CALENDAR OF STATE PAPERS relating to IRELAND, preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* HANS CLAUDE HAMILTON, Esq., F.S.A. 1860–1867.

Vol. I.—1509–1573. | Vol. II.—1574–1585.

The above two volumes of Irish State Papers, between 1509 and 1585, have been published under the editorship of Mr. Hans Claude Hamilton; and another volume is in progress.

CALENDAR OF STATE PAPERS, COLONIAL SERIES, preserved in Her Majesty's Public Record Office, and elsewhere. *Edited by* W. NOEL SAINSBURY, Esq. 1860–1862.

Vol. I.—America and West Indies, 1574–1660.

Vol. II.—East Indies, China, and Japan, 1513–1616.

The first volume is a Calendar of Colonial Papers relating to America and the West Indies, from 1574 to 1660. The second volume relates to the East Indies, China, and Japan, from 1513 to 1616. They include an analysis of all Papers from the three great archives of the Public Record Office, the India Office, and the British Museum. The third volume is in the press. The regular series of the East India Papers in the Public Record Office are calendared to the year 1623; those relating to the same subject in the Domestic Correspondence to 1625; and in the Foreign Correspondence to 1621; the Court Minutes of the East India Company to 1621; and the Original Correspondence in the India Office to 1621. Many undated Papers have been dated and arranged.

CALENDAR OF LETTERS AND PAPERS, FOREIGN AND DOMESTIC, OF THE REIGN OF HENRY VIII., preserved in Her Majesty's Public Record Office, the British Museum, &c. *Edited by* J. S. BREWER, M.A., Professor of English Literature, King's College, London. 1862–1867.

Vol. I.—1509–1514.

Vol. II. (in Two Parts)—1515–1518.

Vol. III. (in Two Parts)—1519–1523.

These volumes contain summaries of all State Papers and Correspondence relating to the reign of Henry VIII., in the Public Record Office, of those formerly in the State Paper Office, in the British Museum, the Libraries of Oxford and Cambridge, and other Public Libraries; and of all letters that have appeared in print in the works of Burnet, Strype, and others. Whatever authentic original material exists in England relative to the religious, political, parliamentary, or social history of the country during the reign of Henry VIII., whether despatches of ambassadors, or proceedings of the army, navy, treasury, or ordnance, or records of Parliament, appointments of officers, grants from the Crown, &c., will be found calendared in these volumes.

CALENDAR OF STATE PAPERS, FOREIGN SERIES, OF THE REIGN OF EDWARD VI., preserved in Her Majesty's Public Record Office. 1547–1553. *Edited by* W. B. TURNBULL, Esq., of Lincoln's Inn, Barrister-at-Law, and Correspondant du Comité Impérial des Travaux Historiques et des Sociétés Savantes de France. 1861.

CALENDAR OF STATE PAPERS, FOREIGN SERIES, OF THE REIGN OF MARY, preserved in Her Majesty's Public Record Office. 1553–1558. *Edited by* W. B. TURNBULL, Esq., of Lincoln's Inn, Barrister-at-Law, and Correspondant du Comité Impérial des Travaux Historiques et des Sociétés Savantes de France. 1861.

The two preceding volumes exhibit the negotiations of the English ambassadors with the courts of the Emperor Charles V. of Germany, of Henry II. of France, and of Philip II. of Spain. The affairs of several of the minor continental states also find various incidental illustrations of much interest.

A valuable series of Papers descriptive of the circumstances which attended the loss of Calais merits a special notice; while the progress of the wars in the north of France, into which England was dragged by her union with Spain, is narrated at some length. The domestic affairs of England are of course passed over in these volumes, which treat only of its relations with foreign powers.

CALENDAR OF STATE PAPERS, FOREIGN SERIES, OF THE REIGN OF ELIZABETH, preserved in Her Majesty's Public Record Office, &c. *Edited by* the Rev. JOSEPH STEVENSON, M.A., of University College, Durham. 1863–1867.

Vol. I.—1558–1559.
Vol. II.—1559–1560.
Vol. III.—1560–1561.
Vol. IV.—1561–1562.
Vol. V.—1562.

These five volumes contain a calendar of the Foreign Correspondence of Queen Elizabeth, from her accession in 1558, to 1562, of which the originals, drafts, or contemporary copies, are deposited in the Public Record Office, &c. These documents are of the greatest value as exhibiting the position of England at one of the most interesting periods of history, in regard to its relations with France, Scotland, Spain, and Germany. They are of especial importance as illustrating not only the external but also the domestic affairs of France during the period which immediately preceded the outbreak of the first great war of religion under the Prince of Condé and the Duke of Guise.

CALENDAR OF TREASURY PAPERS, preserved in Her Majesty's Public Record Office. 1557–1696. *Edited by* JOSEPH REDINGTON, Esq. 1868.

The Papers connected with the administration of the affairs of the Treasury, from 1556–7 to 1696, comprising petitions, reports, and other documents relating to services rendered to the State, grants of money and pensions, appointments to offices, remissions of fines and duties, &c., are calendared in this volume. They illustrate civil and military events, financial and other matters, the administration in Ireland and the Colonies, &c., and afford information nowhere else recorded.

CALENDAR OF THE CAREW PAPERS, preserved in Lambeth Library. *Edited by* J. S. BREWER, M.A., Professor of English Literature, King's College, London; and WILLIAM BULLEN, Esq. 1867–1869.

Vol. I.—1515–1574.
Vol. II.—1575–1588.
Vol. III.—1589–1600.

The Carew Papers relating to Ireland deposited in the Lambeth Library are not only unique in themselves, but are of great importance. Three volumes of the Calendar of these valuable Papers have been published, extending from 1515 to 1600, which cannot fail to be welcome to all students of Irish history. Another volume is in the press.

CALENDAR OF LETTERS, DESPATCHES, AND STATE PAPERS, relating to the Negotiations between England and Spain, preserved in the Archives at Simancas, and elsewhere. *Edited by* G. A. BERGENROTH. 1862–1868.

Vol. I.—Hen. VII.—1485–1509.
Vol. II.—Hen. VIII.—1509–1525.
Supplement to Vol. I. and Vol. II.

Mr. Bergenroth was engaged in compiling a Calendar of the Papers relating to England preserved in the archives of Simancas in Spain, and the corresponding portion removed from Simancas to Paris. It was deemed essential that Mr. Bergenroth should also visit Madrid, and examine the Papers there, bearing on the reign of Henry VIII. The first volume contains the Spanish Papers of the reign of Henry VII.; the second volume, those of the first portion of the reign of Henry VIII. The Supplement to Vols. I. and II. contains new information relating to the private life of Queen Katharine of England; and to the projected marriage of Henry VII. with Queen Juana, widow of King Philip of Castile, and mother of the Emperor Charles V.

CALENDAR OF STATE PAPERS AND MANUSCRIPTS, relating to ENGLISH AFFAIRS, preserved in the Archives of Venice, &c. *Edited by* RAWDON BROWN, Esq. 1864–1867.

Vol. I.—1202–1509.
Vol. II.—1509–1519.

Of the Papers in the Venetian archives, Mr. Rawdon Brown has published two volumes of his Calendar, extending from 1202 to 1519, and has made considerable progress in the third volume. Mr. Brown's researches have brought to light a number of important documents relating to the various periods of English history, and his contributions to historical literature are of the most interesting and important character.

REPORT OF THE DEPUTY KEEPER OF THE PUBLIC RECORDS AND THE REV. J. S. BREWER TO THE MASTER OF THE ROLLS, upon the Carte and Carew Papers in the Bodleian and Lambeth Libraries. 1864. *Price* 2*s.* 6*d.*

REPORT OF THE DEPUTY KEEPER OF THE PUBLIC RECORDS TO THE MASTER OF THE ROLLS, upon the Documents in the Archives and Public Libraries of Venice. 1866. *Price* 2*s.* 6*d.*

In the Press.

CALENDAR OF STATE PAPERS, COLONIAL SERIES, preserved in Her Majesty's Public Record Office, and elsewhere. *Edited by* W. NOEL SAINSBURY, Esq. Vol. III.—East Indies, China, and Japan. 1617, &c.

CALENDAR OF STATE PAPERS, FOREIGN SERIES, OF THE REIGN OF ELIZABETH, preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* the Rev. JOSEPH STEVENSON, M.A., of University College, Durham. Vol. VI.—1563.

CALENDAR OF LETTERS AND PAPERS, FOREIGN AND DOMESTIC, OF THE REIGN OF HENRY VIII., preserved in Her Majesty's Public Record Office, the British Museum, &c. *Edited by* J. S. BREWER, M.A., Professor of English Literature, King's College, London. Vol. IV.—1524, &c.

CALENDAR OF STATE PAPERS AND MANUSCRIPTS, relating to ENGLISH AFFAIRS, preserved in the Archives of Venice, &c. *Edited by* RAWDON BROWN, Esq. Vol. III.—1520–1526.

CALENDAR OF STATE PAPERS, DOMESTIC SERIES, OF THE REIGN OF CHARLES I., preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* JOHN BRUCE, Esq., F.S.A. Vol. XII.—1637–1638.

CALENDAR OF STATE PAPERS, DOMESTIC SERIES, OF THE REIGN OF ELIZABETH (continued), preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* MARY ANNE EVERETT GREEN. Vol. V.—1598–1600.

CALENDAR OF THE CAREW PAPERS, preserved in Lambeth Library. *Edited by* J. S. BREWER, M.A., Professor of English Literature, King's College, London; and WILLIAM BULLEN, Esq. Vol. IV.—1601, &c.

SYLLABUS, IN ENGLISH, OF RYMER'S FŒDERA; with Index. Vol. I.

In Progress.

CALENDAR OF STATE PAPERS relating to IRELAND, preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* HANS CLAUDE HAMILTON, Esq., F.S.A. Vol. III.—1586, &c.

THE CHRONICLES AND MEMORIALS OF GREAT BRITAIN AND IRELAND DURING THE MIDDLE AGES.

[Royal 8vo., half-bound. *Price* 10*s.* each Volume or Part.]

On 25 July 1822, the House of Commons presented an address to the Crown, stating that the editions of the works of our ancient historians were inconvenient and defective; that many of their writings still remained in manuscript, and, in some cases, in a single copy only. They added, "that an "uniform and convenient edition of the whole, published under His Majesty's "royal sanction, would be an undertaking honourable to His Majesty's reign, "and conducive to the advancement of historical and constitutional know- "ledge; that the House therefore humbly besought His Majesty, that He "would be graciously pleased to give such directions as His Majesty, in His "wisdom, might think fit, for the publication of a complete edition of the "ancient historians of this realm, and assured His Majesty that whatever "expense might be necessary for this purpose would be made good."

The Master of the Rolls, being very desirous that effect should be given to the resolution of the House of Commons, submitted to Her Majesty's Treasury in 1857 a plan for the publication of the ancient chronicles and memorials of the United Kingdom, and it was adopted accordingly. In selecting these works, it was considered right, in the first instance, to give preference to those of which the manuscripts were unique, or the materials of which would help to fill up blanks in English history for which no satisfactory and authentic information hitherto existed in any accessible form. One great object the Master of the Rolls had in view was to form a *corpus historicum* within reasonable limits, and which should be as complete as possible. In a subject of so vast a range, it was important that the historical student should be able to select such volumes as conformed with his own peculiar tastes and studies, and not be put to the expense of purchasing the whole collection; an inconvenience inseparable from any other plan than that which has been in this instance adopted.

Of the Chronicles and Memorials, the following volumes have been published. They embrace the period from the earliest time of British history down to the end of the reign of Henry VII.

1. The Chronicle of England, by John Capgrave. *Edited by* the Rev. F. C. Hingeston, M.A., of Exeter College, Oxford. 1858.

   Capgrave was prior of Lynn, in Norfolk, and provincial of the order of the Friars Hermits of England shortly before the year 1464. His Chronicle extends from the creation of the world to the year 1417. As a record of the language spoken in Norfolk (being written in English), it is of considerable value.

2. Chronicon Monasterii de Abingdon. Vols. I. and II. *Edited by* the Rev. Joseph Stevenson, M.A., of University College, Durham, and Vicar of Leighton Buzzard. 1858.

   This Chronicle traces the history of the great Benedictine monastery of Abingdon in Berkshire, from its foundation by King Ina of Wessex, to the reign of Richard I., shortly after which period the present narrative was drawn up by an inmate of the establishment. The author had access to the title-deeds of the house ; and incorporates into his history various charters of the Saxon kings, of great importance as illustrating not only the history of the locality but that of the kingdom. The work is now printed for the first time.

3. Lives of Edward the Confessor. I.—La Estoire de Seint Aedward le Rei. II.—Vita Beati Edvardi Regis et Confessoris. III.—Vita Æduuardi Regis qui apud Westmonasterium requiescit. *Edited by* Henry Richards Luard, M.A., Fellow and Assistant Tutor of Trinity College, Cambridge. 1858.

   The first is a poem in Norman French, containing 4,686 lines. It is addressed to Alianor, Queen of Henry III., and was probably written in the year 1245, on the occasion of the restoration of the church of Westminster. Nothing is known of the author. The second is an anonymous poem, containing 536 lines, written between the years 1440 and 1450, by command of Henry VI., to whom it is dedicated. Though it does not throw any new light on the reign of Edward the Confessor, yet it is valuable as a specimen of the Latin poetry of the time. The third, also by an anonymous author, was apparently written for Queen Edith, between the years 1066 and 1074, during the pressure of the suffering brought on the Saxons by the Norman conquest. It notices many facts not found in other writers, and some which differ considerably from the usual accounts.

4. Monumenta Franciscana ; scilicet, I.—Thomas de Eccleston de Adventu Fratrum Minorum in Angliam. II.—Adæ de Marisco Epistolæ. III.—Registrum Fratrum Minorum Londoniæ. *Edited by* J. S. Brewer, M.A., Professor of English Literature, King's College, London. 1858.

   This volume contains original materials for the history of the settlement of the order of Saint Francis in England, the letters of Adam de Marisco, and other papers connected with the foundation and diffusion of this great body. It has been the aim of the editor to collect whatever historical information could be found in this country, towards illustrating a period of the national history for which only scanty materials exist. None of these have been before printed.

5. Fasciculi Zizaniorum Magistri Johannis Wyclif cum Tritico. Ascribed to Thomas Netter, of Walden, Provincial of the Carmelite Order in England, and Confessor to King Henry the Fifth. *Edited by* the Rev. W. W. Shirley, M.A., Tutor and late Fellow of Wadham College, Oxford. 1858.

This work derives its principal value from the fact that it is the only contemporaneous account of the rise of the Lollards. At the time when it was written, the disputes of the schoolmen had been extended to the field of theology, and they appear both in the writings of Wycliff and in those of his adversaries.

Wycliff's little bundles of tares are not less metaphysical than theological, and the conflict between Nominalists and Realists rages side by side with the conflict between the different interpreters of Scripture. The "Fasciculi Zizaniorum" gives a good idea of the controversies which were carried on at the end of the 14th and the beginning of the 15th centuries.

6. The Buik of the Croniclis of Scotland; or, A Metrical Version of the History of Hector Boece; by William Stewart. Vols. I., II., and III. *Edited by* W. B. Turnbull, Esq., of Lincoln's Inn, Barrister-at-Law. 1858.

This is a metrical translation of a Latin Prose Chronicle, and was written in the first half of the 16th century. The narrative begins with the earliest legends, and ends with the death of James I. of Scotland, and the "evil ending of the traitors that slew him." Strict accuracy of statement is not to be looked for in such a work as this; but the stories of the colonization of Spain, Ireland, and Scotland are interesting if not true; and the chronicle is valuable as a reflection of the manners, sentiments, and character of the age in which it was composed.

The peculiarities of the Scottish dialect are well illustrated in this metrical version of Boece's work, and the student of language will here find ample materials for comparison with the English dialects of the same period, and with modern lowland Scotch.

7. Johannis Capgrave Liber de Illustribus Henricis. *Edited by* the Rev. F. C. Hingeston, M.A., of Exeter College, Oxford. 1858.

This work is dedicated to Henry VI. of England, who appears to have been, in the author's estimation, the greatest of all the Henries. It is divided into three distinct parts, each having its own separate dedication. The first part relates only to the history of the Empire, and extends from the election of Henry I., the Fowler, to the end of the reign of the Emperor Henry VI. The second part is devoted to English history, and extends from the accession of Henry I. in the year 1100, to the year 1446 which was the twenty-fourth year of the reign of King Henry VI. The third part contains the lives of illustrious men who have borne the name of Henry in various parts of the world.

Capgrave was born in 1393, in the reign of Richard II., and lived during the Wars of the Roses, for the history of which period his work is of some value.

8. Historia Monasterii S. Augustini Cantuariensis, by Thomas of Elmham, formerly Monk and Treasurer of that Foundation. *Edited by* Charles Hardwick, M.A., Fellow of St. Catharine's Hall, and Christian Advocate in the University of Cambridge. 1858.

This history extends from the arrival of St. Augustine in Kent until 1191. Prefixed is a chronology as far as 1418, which shows in outline what was to have been the character of the work when completed. The only copy known is in the possession of Trinity Hall, Cambridge. The author was connected with Norfolk, and most probably with Elmham, whence he derived his name.

9. Eulogium (Historiarum sive Temporis): Chronicon ab Orbe condito usque ad Annum Domini 1366; a Monacho quodam Malmesbiriensi exaratum. Vols. I., II., and III. *Edited by* F. S. Haydon, Esq., B.A. 1858–1863.

This is a Latin Chronicle extending from the Creation to the latter part of the reign of Edward III., and written by a monk of the Abbey of Malmesbury, in Wiltshire, about the year 1367. A continuation, carrying the history of England

down to the year 1413, was added in the former half of the fifteenth century by an author whose name is not known. The original Chronicle is divided into five books, and contains a history of the world generally, but more especially of England to the year 1366. The continuation extends the history down to the coronation of Henry V. The Eulogium itself is chiefly valuable as containing a history, by a contemporary, of the period between 1356 and 1366. The notices of events appear to have been written very soon after their occurrence. Among other interesting matter, the Chronicle contains a diary of the Poitiers campaign, evidently furnished by some person who accompanied the army of the Black Prince. The continuation of the Chronicle is also the work of a contemporary, and gives a very interesting account of the reigns of Richard II. and Henry IV. It is believed to be the earliest authority for the statement that the latter monarch died in the Jerusalem Chamber at Westminster.

10. Memorials of Henry the Seventh: Bernardi Andreæ Tholosatis Vita Regis Henrici Septimi; necnon alia quædam ad eundem Regem spectantia. *Edited by* James Gairdner, Esq. 1858.

The contents of these volumes are—(1) a life of Henry VII., by his poet laureate and historiographer, Bernard André, of Toulouse, with some compositions in verse, of which he is supposed to have been the author; (2) the journals of Roger Machado during certain embassies on which he was sent by Henry VII. to Spain and Brittany, the first of which had reference to the marriage of the King's son, Arthur, with Catharine of Arragon; (3) two curious reports by envoys sent to Spain in the year 1505 touching the succession to the Crown of Castile, and a project of marriage between Henry VII. and the Queen of Naples; and (4) an account of Philip of Castile's reception in England in 1506. Other documents of interest in connexion with the period are given in an appendix.

11. Memorials of Henry the Fifth. I.—Vita Henrici Quinti, Roberto Redmanno auctore. II.—Versus Rhythmici in laudem Regis Henrici Quinti. III.—Elmhami Liber Metricus de Henrico V. *Edited by* Charles A. Cole, Esq. 1858.

This volume contains three treatises which more or less illustrate the history of the reign of Henry V., viz.: A Life by Robert Redman; a Metrical Chronicle by Thomas Elmham, prior of Lenton, a contemporary author; Versus Rhythmici, written apparently by a monk of Westminster Abbey, who was also a contemporary of Henry V. These works are printed for the first time.

12. Munimenta Gildhallæ Londoniensis; Liber Albus, Liber Custumarum, et Liber Horn, in archivis Gildhallæ asservati. Vol. I., Liber Albus. Vol. II. (in Two Parts), Liber Custumarum. Vol. III., Translation of the Anglo-Norman Passages in Liber Albus, Glossaries, Appendices, and Index. *Edited by* Henry Thomas Riley, Esq., M.A., Barrister-at-Law. 1859–1862.

The manuscript of the *Liber Albus*, compiled by John Carpenter, Common Clerk of the City of London in the year 1419, a large folio volume, is preserved in the Record Room of the City of London. It gives an account of the laws, regulations, and institutions of that City in the twelfth, thirteenth, fourteenth, and early part of the fifteenth centuries.

The *Liber Custumarum* was compiled probably by various hands in the early part of the fourteenth century during the reign of Edward II. The manuscript, a folio volume, is also preserved in the Record Room of the City of London, though some portion in its original state, borrowed from the City in the reign of Queen Elizabeth and never returned, forms part of the Cottonian MS. Claudius D. II. in the British Museum. It also gives an account of the laws, regulations, and institutions of the City of London in the twelfth, thirteenth, and early part of the fourteenth centuries.

13. Chronica Johannis de Oxenedes. *Edited by* Sir Henry Ellis, K.H. 1859.

Although this Chronicle tells of the arrival of Hengist and Horsa in England in the year 449, yet it substantially begins with the reign of King Alfred, and comes down to the year 1292, where it ends abruptly. The history is particularly valuable for notices of events in the eastern portions of the kingdom, which are not to be elsewhere obtained, and some curious facts are mentioned relative to the floods in that part of England, which are confirmed in the Friesland Chronicle of Anthony Heinrich, pastor of the Island of Mohr.

14. A Collection of Political Poems and Songs relating to English History, from the Accession of Edward III. to the Reign of Henry VIII. Vols. I. and II. *Edited by* Thomas Wright, Esq., M.A. 1859–1861.

These Poems are perhaps the most interesting of all the historical writings of the period, though they cannot be relied on for accuracy of statement. They are various in character; some of them are upon religious subjects, some may be called satires, and some give no more than a court scandal; but as a whole they present a very fair picture of society, and of the relations of the different classes to one another.

The period comprised is in itself interesting, and brings us, through the decline of the feudal system, to what may be considered the beginning of our modern history. The songs in old English are of considerable interest to the philologist.

15. The "Opus Tertium," "Opus Minus," &c., of Roger Bacon. *Edited by* J. S. Brewer, M.A., Professor of English Literature, King's College, London. 1859.

This is the celebrated treatise—which, up to this time, had never been printed —so frequently referred to by the great philosopher in his works. It contains the fullest details we possess of the life and labours of Roger Bacon. The volume also contains a fragment by the same author, supposed to be unique, the "*Compendium Studii Theologiæ.*"

16. Bartholomæi de Cotton, Monachi Norwicensis, Historia Anglicana; 449–1298: necnon ejusdem Liber de Archiepiscopis et Episcopis Angliæ. *Edited by* Henry Richards Luard, M.A., Fellow and Assistant Tutor of Trinity College, Cambridge. 1859.

The author, a monk of Norwich, has here given us a Chronicle of England from the arrival of the Saxons in 449 to the year 1298, in or about which year it appears that he died. The latter portion of this history (the whole of the reign of Edward I. more especially) is of great value, as the writer was contemporary with the events which he records. An Appendix contains several illustrative documents connected with the previous narrative.

17. Brut y Tywysogion; or, The Chronicle of the Princes of Wales. *Edited by* the Rev. John Williams ab Ithel, M.A. 1860.

This work, also known as "The Chronicle of the Princes of Wales," has been attributed to Caradoc of Llancarvan, who flourished about the middle of the twelfth century. It is written in the ancient Welsh language, begins with the abdication and death of Caedwala at Rome, in the year 681, and continues the history down to the subjugation of Wales by Edward I., about the year 1282.

18. A Collection of Royal and Historical Letters during the Reign of Henry IV. *Edited by* the Rev. F. C. Hingeston, M.A., of Exeter College, Oxford. 1860.

This volume, like all the others in the series containing a miscellaneous selection of letters, is valuable on account of the light it throws upon biographical history, and the familiar view it presents of characters, manners, and events of the time. The period (1399 to 1404) required much elucidation; to which the volume will materially contribute.

19. The Repressor of over much Blaming of the Clergy. By Reginald Pecock, sometime Bishop of Chichester. Vols. I. and II. *Edited by* Churchill Babington, B.D., Fellow of St. John's College, Cambridge. 1860.

The "Repressor" may be considered the earliest piece of good theological disquisition of which our English prose literature can boast. The author was born about the end of the fourteenth century, consecrated Bishop of St. Asaph in the year 1444, and translated to the see of Chichester in 1450. While Bishop of St. Asaph, he zealously defended his brother prelates from the attacks of those who censured the bishops for their neglect of duty. He maintained that it was no part of a bishop's functions to appear in the pulpit, and that his time might be more profitably spent, and his dignity better maintained, in the performance of works of a higher character. Among those who thought differently were the Lollards, and against their general doctrines the "Repressor" is directed. Pecock took up a position midway between that of the Roman Church and that of the modern Anglican Church; but his work is interesting chiefly because it gives a full account of the views of the Lollards and of the arguments by which they were supported, and because it assists us to ascertain the state of feeling which ultimately led to the Reformation. Apart from religious matters, the light thrown upon contemporaneous history is very small, but the "Repressor" has great value for the philologist, as it tells us what were the characteristics of the language in use among the cultivated Englishmen of the fifteenth century. Pecock, though an opponent of the Lollards, showed a certain spirit of toleration, for which he received, towards the end of his life, the usual mediæval reward—persecution.

20. Annales Cambriæ. *Edited by* the Rev. John Williams ab Ithel, M.A. 1860.

These annals, which are in Latin, commence in the year 447, and come down to the year 1288. The earlier portion appears to be taken from an Irish Chronicle, which was also used by Tigernach, and by the compiler of the Annals of Ulster. During its first century it contains scarcely anything relating to Britain, the earliest direct concurrence with English history is relative to the mission of Augustine. Its notices throughout though brief, are valuable. The annals were probably written at St. Davids, by Blegewryd, Archdeacon of Llandaff, the most learned man in his day in all Cymru.

21. The Works of Giraldus Cambrensis. Vols. I., II., and III. *Edited by* J. S. Brewer, M.A., Professor of English Literature, King's College, London. Vols. V. and VI. *Edited by* the Rev. James F. Dimock, M.A., Rector of Barnburgh, Yorkshire. 1861–1868.

The first three volumes contain the historical works of Gerald du Barry, who lived in the reigns of Henry II., Richard I., and John, and attempted to re-establish the independence of Wales by restoring the see of St. Davids to its ancient primacy. His works are of a very miscellaneous nature, both in prose and verse, and are remarkable chiefly for the racy and original anecdotes which they contain relating to contemporaries. He is the only Welsh writer of any importance who has contributed so much to the mediæval literature of this country, or assumed, in consequence of his nationality, so free and independent a tone. His frequent travels in Italy, in France, in Ireland, and in Wales, gave him opportunities for observation which did not generally fall to the lot of mediæval writers in the twelfth and thirteenth centuries, and of these observations Giraldus has made due use.

Only extracts from these treatises have been printed before, and almost all of them are taken from unique manuscripts.

The Topographia Hibernica (in Vol. V.) is the result of Giraldus' two visits to Ireland. The first in the year 1183, the second in 1185–6, when he accompanied Prince John into that country. Curious as this treatise is, Mr. Dimock is of opinion that it ought not to be accepted as sober truthful history, for Giraldus himself states that truth was not his main object, and that he compiled the work for the purpose of sounding the praises of Henry the Second. Elsewhere, however, he declares that he had stated nothing in the Topographia of the truth of which he was not well assured, either by his own eyesight or by the testimony,

with all diligence elicited, of the most trustworthy and authentic men in the country; that though he did not put just the same full faith in their reports as in what he had himself seen, yet, as they only related what they had themselves seen, he could not but believe such credible witnesses. A very interesting portion of this treatise is devoted to the animals of Ireland. It shows that he was a very accurate and acute observer, and his descriptions are given in a way that a scientific naturalist of the present day could hardly improve upon. The Expugnatio Hibernica was written about the year 1188, and may be regarded rather as a great epic than a sober relation of facts occurring in his own days. No one can peruse it without coming to the conclusion that it is rather a poetical fiction than a prosaic truthful history.

Vol. VI. contains the Itinerarium Kambriæ et Descriptio Kambriæ.

22. Letters and Papers illustrative of the Wars of the English in France during the Reign of Henry the Sixth, King of England. Vol. I., and Vol. II. (in Two Parts). *Edited by* the Rev. Joseph Stevenson, M.A., of University College, Durham, and Vicar of Leighton Buzzard. 1861–1864.

The letters and papers contained in these volumes are derived chiefly from originals or contemporary copies extant in the Bibliothèque Impérial, and the Depôt des Archives, in Paris. They illustrate the line of policy adopted by John Duke of Bedford and his successors during their government of Normandy, and such other provinces of France as had been acquired by Henry V. We may here trace, step by step, the gradual declension of the English power, until we are prepared to read of its final overthrow.

23. The Anglo-Saxon Chronicle, according to the several Original Authorities. Vol. I., Original Texts. Vol. II., Translation. *Edited and translated by* Benjamin Thorpe, Esq., Member of the Royal Academy of Sciences at Munich, and of the Society of Netherlandish Literature at Leyden. 1861.

This Chronicle, extending from the earliest history of Britain to the year 1154, is justly the boast of England; for no other nation can produce any history, written in its own vernacular, at all approaching it, either in antiquity, truthfulness, or extent, the historical books of the Bible alone excepted. There are at present six independent manuscripts of the Saxon Chronicle, ending in different years, and written in different parts of the country. In the present edition, the text of each manuscript is printed in columns on the same page, so that the student may see at a glance the various changes which occur in orthography, whether arising from locality or age.

24. Letters and Papers illustrative of the Reigns of Richard III. and Henry VII. Vols. I. and II. *Edited by* James Gairdner, Esq. 1861–1863.

The Papers are derived from MSS. in the Public Record Office, the British Museum, and other repositories. The period to which they refer is unusually destitute of chronicles and other sources of historical information, so that the light obtained from these documents is of special importance. The principal contents of the volumes are some diplomatic Papers of Richard III.; correspondence between Henry VII. and Ferdinand and Isabella of Spain; documents relating to Edmund de la Pole, Earl of Suffolk; and a portion of the correspondence of James IV. of Scotland.

25. Letters of Bishop Grosseteste, illustrative of the Social Condition of his Time. *Edited by* Henry Richards Luard, M.A., Fellow and Assistant Tutor of Trinity College, Cambridge. 1861.

The Letters of Robert Grosseteste (131 in number) are here collected from various sources, and a large portion of them is printed for the first time. They range in date from about 1210 to 1253, and relate to various matters connected not only with the political history of England during the reign of Henry III., but with its ecclesiastical condition. They refer especially to the diocese of Lincoln, of which Grosseteste was bishop.

26. Descriptive Catalogue of Manuscripts relating to the History of Great Britain and Ireland. Vol. I. (in Two Parts); Anterior to the Norman Invasion. Vol. II.; 1066–1200. *By* Thomas Duffus Hardy, Esq., Deputy Keeper of the Public Records. 1862–1865.

The object of this work is to publish notices of all known sources of British history, both printed and unprinted, in one continued sequence. The materials, when historical (as distinguished from biographical), are arranged under the year in which the latest event is recorded in the chronicle or history, and not under the period in which its author, real or supposed, flourished. Biographies are enumerated under the year in which the person commemorated died, and not under the year in which the life was written. This arrangement has two advantages: the materials for any given period may be seen at a glance; and if the reader knows the time when an author wrote, and the number of years that had elapsed between the date of the events and the time the writer flourished, he will generally be enabled to form a fair estimate of the comparative value of the narrative itself. A brief analysis of each work has been added when deserving it, in which the original portions are distinguished from those which are mere compilations. When possible, the sources are indicated from which such compilations have been derived. A biographical sketch of the author of each piece has been added, and a brief notice has also been given of such British authors as have written on historical subjects.

27. Royal and other Historical Letters illustrative of the Reign of Henry III. From the Originals in the Public Record Office. Vol. I., 1216–1235. Vol. II., 1236–1272. *Selected and edited by* the Rev. W. W. Shirley, D.D., Regius Professor in Ecclesiastical History, and Canon of Christ Church, Oxford. 1862–1866.

The letters contained in these volumes are derived chiefly from the ancient correspondence formerly preserved in the Tower of London, and now in the Public Record Office. They illustrate the political history of England during the growth of its liberties, and throw considerable light upon the personal history of Simon de Montfort. The affairs of France form the subject of many of these letters, more especially in regard to the province of Gascony. The entire collection consists of nearly 700 documents, the greater portion of which is printed for the first time.

28. Chronica Monasterii S. Albani. — 1. Thomæ Walsingham Historia Anglicana; Vol. I., 1272–1381: Vol. II., 1381–1422. 2. Willelmi Rishanger Chronica et Annales, 1259–1307. 3. Johannis de Trokelowe et Henrici de Blaneforde Chronica et Annales, 1259–1296; 1307–1324; 1392–1406. 4. Gesta Abbatum Monasterii S. Albani, a Thoma Walsingham, regnante Ricardo Secundo, ejusdem Ecclesiæ Præcentore, compilata; Vol. I., 793–1290: Vol. II., 1290–1349. *Edited by* Henry Thomas Riley, Esq., M.A., of Corpus Christi College, Cambridge; and of the Inner Temple, Barrister-at-Law. 1863–1867.

In the first two volumes is a history of England, from the death of Henry III. to the death of Henry V., written by Thomas Walsingham, precentor of St. Albans and prior of the Cell of Wymundham, belonging to that abbey. Walsingham's work is printed from MS. VII. in the Arundel Collection in the College of Arms, London, a manuscript of the fifteenth century, collated with MS. 13 E. IX. in the King's Library in the British Museum, and MS. VII. in the Parker Collection of Manuscripts at Corpus Christi College, Cambridge.

In the third volume is a Chronicle of English History, from 1259 to 1306, attributed to William Rishanger, monk of Saint Albans, who lived in the reign of Edward I., printed from the Cottonian Manuscript, Faustina B. IX. (of the fourteenth century) in the British Museum, collated with MS. 14 C. VII. (fols. 219–231) in the King's Library, British Museum, and the Cottonian Manuscript Claudius E. III., fols. 306–331: Also an account of transactions attending the award of the kingdom of Scotland to John Balliol by King Edward I., 1291–1292,

from MS. Cotton. Claudius, D. VI., attributed to William Rishanger above mentioned, but on no sufficient ground: A short Chronicle of English History, from 1292 to 1300, by an unknown hand, from MS. Cotton. Claudius D. VI.: A short Chronicle from 1297 to 1307, Willelmi Rishanger Gesta Edwardi Primi Regis Angliæ, from MS. 14 C. I. in the Royal Library, and MS. Cotton. Claudius D. VI., with an addition of Annales Regum Angliæ, probably by the same hand: A fragment of a Chronicle of English History, 1299, 1300, from MS. Cotton. Claudius D. VI.: A fragment of a Chronicle of English History, 1295 to 1300, from MS. Cotton. Claudius D. VI.: and a fragment of a Chronicle of English History, 1285 to 1307, from MS. 14 C. I. in the Royal Library.

In the fourth volume is a Chronicle of English History, by an anonymous writer, 1259 to 1296, from MS. Cotton. Claudius D. VI.: Also Annals of King Edward II., 1307 to 1323, by John de Trokelowe, a monk of St. Albans, from MS. Cotton. Claudius D. VI.: A continuation of Trokelowe's Annals, 1323, 1324, by Henricus de Blaneforde, from MS. Cotton. Claudius D. VI.: Also a full Chronicle of English History, by an anonymous writer of St. Albans, 1392 to 1406, from MS. VII. in the Library of Corpus Christi College, Cambridge: and an account of the past benefactors of St. Albans, written in the early part of the fifteenth century, from MS. VI. in the Library of Corpus Christi College, Cambridge.

In the fifth volume begins a history of the abbots of St. Albans, from 793 to the close of the fourteenth century, compiled by Thomas Walsingham, præcentor of St. Albans, from MS. Cotton. Claudius E. IV., in the British Museum. This is continued in the sixth volume.

29. Chronicon Abbatiæ Eveshamensis, Auctoribus Dominico Priore Eveshamiæ et Thoma de Marleberge Abbate, a Fundatione ad Annum 1213, una cum Continuatione ad Annum 1418. *Edited by* the Rev. W. D. Macray, M.A., Bodleian Library, Oxford. 1863.

The Chronicle of Evesham illustrates the history of that important monastery from its foundation by Egwin, about 690, to the year 1418. Its chief feature is an autobiography, which makes us acquainted with the inner daily life of a great abbey, such as but rarely has been recorded. Interspersed are many notices of general, personal, and local history which will be read with much interest. This work exists in a single MS., and is for the first time printed.

30. Ricardi de Cirencestria Speculum Historiale de Gestis Regum Angliæ. Vol. I., 447–871. *Edited by* John E. B. Mayor, M.A., Fellow of St. John's College, Cambridge. 1863.

Of the compiler of this work, which is in four parts, very little is known. In the prologue he calls himself Richard, a monk of Westminster, and at the end of the first part, Richard of Cirencester, a monk of St. Peter's, Westminster. One volume only, containing the first three books, has been published, the remainder is in the press, and will shortly appear. There is a continuation of the work down to the year 1348, which in due time will also be printed.

31. Year Books of the Reign of Edward the First. Years 20–21, 30–31, and 32–33. *Edited and translated by* Alfred John Horwood, Esq., of the Middle Temple, Barrister-at-Law. 1863–1866.

The volumes known as the "Year Books" contain reports in Norman-French of cases argued and decided in the Courts of Common Law. They may be considered to a great extent as the "lex non scripta" of England, and have been held in the highest veneration by the ancient sages of the law, and were received by them as the repositories of the first recorded judgments and dicta of the great legal luminaries of past ages. They are also worthy of the attention of the general reader on account of the historical information and the notices of public and private persons which they contain, as well as the light which they throw on ancient manners and customs.

32. Narratives of the Expulsion of the English from Normandy; 1449–1450.—Robertus Blondelli de Reductione Normanniæ: Le Recouvrement de Normendie, par Berry, Hérault du Roy: Conferences between the Ambassadors of France and England. *Edited, from MSS. in the Imperial Library at Paris, by* the Rev. Joseph Stevenson, M.A., of University College, Durham. 1863.

This volume contains the narrative of an eye-witness who details with considerable power and minuteness the circumstances which attended the final expulsion of the English from Normandy in the year 1450. The history commences with the infringement of the truce by the capture of Fougères, and ends with the battle of Formigny and the embarkation of the Duke of Somerset. The whole period embraced is less than two years.

33. Historia et Cartularium Monasterii S. Petri Gloucestriæ. Vols. I., II., and III. *Edited by* W. H. Hart, Esq., F.S.A., Membre correspondant de la Société des Antiquaires de Normandie. 1863–1867.

This work consists of two parts, the History and the Cartulary of the Monastery of St. Peter, Gloucester.

The history furnishes an account of the monastery from its foundation, in the year 681, to the early part of the reign of Richard II., together with a calendar of donations and benefactions. It treats principally of the affairs of the monastery, but occasionally matters of general history are introduced. Its authorship has generally been assigned to Walter Froucester, the twentieth abbot, but without any foundation.

34. Alexandri Neckam de Naturis Rerum libri duo; with Neckam's Poem, De Laudibus Divinæ Sapientiæ. *Edited by* Thomas Wright, Esq., M.A. 1863.

Neckam was a man who devoted himself to science, such as it was in the twelfth century.

In the "De Naturis Rerum" are to be found what may be called the rudiments of many sciences mixed up with much error and ignorance. Neckam was not thought infallible, even by his contemporaries, for Roger Bacon remarks of him, "this Alexander in many things wrote what was true and useful; but he neither "can nor ought by just title to be reckoned among authorities."

Neckam, however, had sufficient independence of thought to differ from some of the schoolmen who in his time considered themselves the only judges of literature. He had his own views in morals, and in giving us a glimpse of them, as well as of his other opinions, he throws much light upon the manners, customs, and general tone of thought prevalent in the twelfth century.

The poem entitled "De Laudibus Divinæ Sapientiæ" appears to be a metrical paraphrase or abridgment of the "De Naturis Rerum." It is written in the elegiac metre; and though there are in it many lines which violate classical rules, it is, as a whole, above the ordinary standard of mediæval Latin.

35. Leechdoms, Wortcunning, and Starcraft of Early England; being a Collection of Documents illustrating the History of Science in this Country before the Norman Conquest. Vols. I., II., and III. *Collected and edited by* the Rev. T. Oswald Cockayne, M.A., of St. John's College, Cambridge. 1864–1866.

This work illustrates not only the history of science, but the history of superstition. In addition to the information bearing directly upon the medical skill and medical faith of the times, there are many passages which incidentally throw light upon the general mode of life and ordinary diet. The volumes are interesting not only in their scientific, but also in their social aspect. The manuscripts from which they have been printed are valuable to the Anglo-Saxon scholar for the illustrations they afford of Anglo-Saxon orthography.

36. Annales Monastici. Vol. I. :—Annales de Margan, 1066–1232 ; Annales de Theokesberia, 1066–1263 ; Annales de Burton, 1004–1263. Vol. II. :—Annales Monasterii de Wintonia, 519–1277 ; Annales Monasterii de Waverleia, 1–1291. Vol. III. :—Annales Prioratus de Dunstaplia, 1–1297 ; Annales Monasterii de Bermundeseia, 1042–1432. Vol. IV. :—Annales Monasterii de Osencia, 1016–1347 ; Chronicon vulgo dictum Chronicon Thomæ Wykes, 1066–1289 ; Annales Prioratus de Wigornia, 1–1377. Vol. V. :—Index and Glossary. *Edited by* Henry Richards Luard, M.A., Fellow and Assistant Tutor of Trinity College, and Registrary of the University, Cambridge. 1864–1869.

The present collection of Monastic Annals embraces all the more important chronicles compiled in religious houses in England during the thirteenth century. These distinct works are seven in number. The extreme period which they embrace ranges from the year 1 to 1432, although they refer more especially to the reigns of John, Henry III., and Edward I. Some of these narratives have already appeared in print, but others are printed for the first time.

37. Magna Vita S. Hugonis Episcopi Lincolniensis. From Manuscripts in the Bodleian Library, Oxford, and the Imperial Library, Paris. *Edited by* the Rev. James F. Dimock, M.A., Rector of Barnburgh, Yorkshire. 1864.

This work contains a number of very curious and interesting incidents, and, being the work of a contemporary, is very valuable, not only as a truthful biography of a celebrated ecclesiastic, but as the work of a man, who, from personal knowledge, gives notices of passing events, as well as of individuals who were then taking active part in public affairs.

The author, in all probability, was Adam Abbot of Evesham. He was domestic chaplain and private confessor of Bishop Hugh, and in these capacities he was admitted to the closest intimacy. Bishop Hugh was Prior of Witham for 11 years before he became Bishop of Lincoln. His consecration took place on the 21st September 1186 ; he died on the 16th of November 1200 ; and was canonized in 1220.

38. Chronicles and Memorials of the Reign of Richard the First. Vol. I. :—Itinerarium Peregrinorum et Gesta Regis Ricardi. Vol. II. :—Epistolæ Cantuarienses ; the Letters of the Prior and Convent of Christ Church, Canterbury ; 1187 to 1199. *Edited by* William Stubbs, M.A., Vicar of Navestock, Essex, and Lambeth Librarian. 1864–1865.

The authorship of the Chronicle in Vol. I., hitherto ascribed to Geoffrey Vinesauf, is now more correctly ascribed to Richard, Canon of the Holy Trinity of London. The narrative extends from 1187 to 1199 ; but its chief interest consists in the minute and authentic narrative which it furnishes of the exploits of Richard I., from his departure from England in December 1189 to his death in 1199. The author states in his prologue that he was an eye-witness of much that he records ; and various incidental circumstances which occur in the course of the narrative confirm this assertion.

The letters in Vol. II., written between 1187 and 1199, are of value as furnishing authentic materials for the history of the ecclesiastical condition of England during the reign of Richard I. They had their origin in a dispute which arose from the attempts of Baldwin and Hubert, archbishops of Canterbury, to found a college of secular canons, a project which gave great umbrage to the monks of Canterbury, who saw in it a design to supplant them in their function of metropolitan chapter. These letters are printed, for the first time, from a MS. belonging to the archiepiscopal library at Lambeth.

39. Recueil des Croniques et anchiennes Istories de la Grant Bretaigne a present nomme Engleterre, par Jehan de Waurin. Vol. I., Albina to 688. Vol. II., 1399–1422. *Edited by* William Hardy, Esq., F.S.A. 1864–1868.

40. A Collection of the Chronicles and ancient Histories of Great Britain, now called England, by John de Wavrin. Albina to 688. (Translation of the preceding Vol. I.) *Edited and translated by* William Hardy, Esq., F.S.A. 1864.

This curious chronicle extends from the fabulous period of history down to the return of Edward IV. to England in the year 1471, after the second deposition of Henry VI. The manuscript from which the text of the work is taken is preserved in the Imperial Library at Paris, and is believed to be the only complete and nearly contemporary copy in existence. The work, as originally bound, was comprised in six volumes, since rebound in morocco in 12 volumes, folio maximo, vellum, and is illustrated with exquisite miniatures, vignettes, and initial letters. It was written towards the end of the fifteenth century, having been expressly executed for Louis de Bruges, Seigneur de la Gruthuyse and Earl of Winchester, from whose cabinet it passed into the library of Louis XII. at Blois.

41. Polychronicon Ranulphi Higden, with Trevisa's Translation. Vol. I. *Edited by* Churchill Babington, B.D., Senior Fellow of St. John's College, Cambridge. 1865.

This is one of the many mediæval chronicles which assume the character of a history of the world. It begins with the creation and is brought down to the author's own time, the reign of Edward III. Prefixed to the historical portion of the work is a chapter devoted to geography, in which is given a description of every known land.

To say that the Polychronicon was written in the fourteenth century is to say that it is not free from inaccuracies. It has, however, a value apart from its intrinsic merits. It enables us to form a very fair estimate of the knowledge of history and geography which well-informed readers of the fourteenth and fifteenth centuries possessed, for it was then the standard work on general history.

The two English translations, which are printed with the original Latin, afford interesting illustrations of the gradual change of our language, for one was made in the fourteenth century, the other in the fifteenth. The differences between Trevisa's version and that of the unknown writer are often considerable.

42. Le Livere de Reis de Brittanie e Le Livere de Reis de Engletere. *Edited by* John Glover, M.A., Vicar of Brading, Isle of Wight, formerly Librarian of Trinity College, Cambridge. 1865.

These two treatises, though they cannot rank as independent narratives, are nevertheless valuable as careful abstracts of previous historians, especially "Le Livere de Reis de Engletere." Some various readings are given which are interesting to the philologist as instances of semi-Saxonized French.

It is supposed that Peter of Ickham must have been the author, but no certain conclusion on that point has been arrived at.

43. Chronica Monasterii de Melsa, ab Anno 1150 usque ad Annum 1406. Vols. I., II., and III. *Edited by* Edward Augustus Bond, Esq., Assistant Keeper of the Manuscripts, and Egerton Librarian, British Museum. 1866–1868.

The Abbey of Meaux was a Cistercian house, and the work of its abbot is both curious and valuable. It is a faithful and often minute record of the establishment of a religious community, of its progress in forming an ample revenue, of its struggles to maintain its acquisitions, and of its relations to the governing institutions of the country. In addition to the private affairs of the monastery, some light is thrown upon the public events of the time, which are however kept distinct, and appear at the end of the history of each abbot's administration. The text has been printed from what is said to be the autograph of the original compiler, Thomas de Burton, the nineteenth abbot.

44. MATTHÆI PARISIENSIS HISTORIA ANGLORUM, SIVE, UT VULGO DICITUR, HISTORIA MINOR. Vols. I., II., and III. 1067–1245. *Edited by* Sir FREDERIC MADDEN, K.H., Keeper of the Department of Manuscripts, British Museum. 1866–1869.

The exact date at which this work was written is, according to the chronicler, 1250. The history is of considerable value as an illustration of the period during which the author lived, and contains a good summary of the events which followed the Conquest. This minor chronicle is, however, based on another work (also written by Matthew Paris) giving fuller details, which has been called the 'Historia Major.' The chronicle here published, nevertheless, gives some information not to be found in the greater history.

45. LIBER MONASTERII DE HYDA: A CHRONICLE AND CHARTULARY OF HYDE ABBEY, WINCHESTER, 455–1023. *Edited, from a Manuscript in the Library of the Earl of Macclesfield, by* EDWARD EDWARDS, Esq. 1866.

The "Book of Hyde" is a compilation from much earlier sources, which are usually indicated with considerable care and precision. In many cases, however, the Hyde chronicler appears to correct, to qualify, or to amplify—either from tradition or from sources of information not now discoverable—the statements which, in substance, he adopts. He also mentions, and frequently quotes from, writers whose works are either entirely lost or at present known only by fragments.

There is to be found, in the "Book of Hyde," much information relating to the reign of King Alfred which is not known to exist elsewhere. The volume contains some curious specimens of Anglo-Saxon and Mediæval English.

46. CHRONICON SCOTORUM: A CHRONICLE OF IRISH AFFAIRS, from the EARLIEST TIMES to 1135; with a SUPPLEMENT, containing the Events from 1141 to 1150. *Edited, with a Translation, by* WILLIAM MAUNSELL HENNESSY, Esq., M.R.I.A. 1866.

There is, in this volume, a legendary account of the peopling of Ireland and of the adventures which befell the various heroes who are said to have been connected with Irish history. The details are, however, very meagre both for this period and for the time when history becomes more authentic. The plan adopted in the chronicle gives the appearance of an accuracy to which the earlier portions of the work cannot have any claim. The succession of events is marked, year by year, from A.M. 1599 to A.D. 1150. The principal events narrated in the later portion of the work are the invasions of foreigners and the wars of the Irish among themselves. The text has been printed from a MS. preserved in the library of Trinity College, Dublin, written partly in Latin, partly in Irish.

47. THE CHRONICLE OF PIERRE DE LANGTOFT, IN FRENCH VERSE, FROM THE EARLIEST PERIOD TO THE DEATH OF EDWARD I. Vols. I. and II. *Edited by* THOMAS WRIGHT, Esq., M.A. 1866–1868.

It is probable that Pierre de Langtoft was a canon of Bridlington, in Yorkshire, and that he lived in the reign of Edward I., and during a portion of the reign of Edward II. This chronicle is divided into three parts; in the first is an abridgment of Geoffrey of Monmouth's "Historia Britonum," in the second, a history of the Anglo-Saxon and Norman kings, down to the death of Henry III., and in the third a history of the reign of Edward I. The principal object of the work was apparently to show the justice of Edward's Scottish wars.

The language of the chronicle is singularly corrupt, and a curious specimen of the French of Yorkshire.

48. THE WAR OF THE GAEDHIL WITH THE GAILL, or, THE INVASIONS OF IRELAND BY THE DANES AND OTHER NORSEMEN. *Edited, with a Translation, by* JAMES HENTHORN TODD, D.D., Senior Fellow of Trinity College, and Regius Professor of Hebrew in the University, Dublin. 1867.

The work in its present form, in the editor's opinion, is a comparatively modern version of an undoubtedly ancient original. That it was compiled from contemporary materials has been proved by curious incidental evidence. It is stated in the account given of the battle of Clontarf that the full tide in Dublin Bay on the day of the battle (23 April 1014) coincided with sunrise; and that the returning tide in the evening aided considerably in the defeat of the Danes. The fact has been verified by astronomical calculations, and the inference is that the author of the chronicle, if not himself an eye-witness, must have derived his information from those who were eye-witnesses.

The contents of the work are sufficiently described in its title. The story is told after the manner of the Scandinavian Sagas, with poems and fragments of poems introduced into the prose narrative.

49. Gesta Regis Henrici Secundi Benedicti Abbatis. The Chronicle of the Reigns of Henry II. and Richard I., 1169–1192; known under the name of Benedict of Peterborough. Vols. I. and II. *Edited by* William Stubbs, M.A., Regius Professor of Modern History, Oxford, and Lambeth Librarian. 1867.

This is a chronicle of the reigns of Henry II. and Richard I., known commonly under the name of Benedict of Peterborough, and is one of the best existing specimens of a class of historical compositions of the first importance to the genuine student.

50. Munimenta Academica, or, Documents illustrative of Academical Life and Studies at Oxford (in Two Parts). *Edited by* the Rev. Henry Anstey, M.A., Vicar of St. Wendron, Cornwall, and lately Vice-Principal of St. Mary Hall, Oxford. 1868.

The purpose of this work is to supply materials for a History of Academical Life and Studies in the University of Oxford during the 13th, 14th, and 15th centuries.

51. Chronica Magistri Rogeri de Houedene. Vol. I. *Edited by* William Stubbs, M.A., Regius Professor of Modern History, and Fellow of Oriel College, Oxford. 1868.

This work has long been justly celebrated, but not thoroughly understood until Mr. Stubbs' edition. The earlier portion, extending from 732 to 1148, appears to be a copy of a compilation made in Northumbria about 1161, to which Hoveden added little. From 1148 to 1169—a very valuable portion of this work—the matter is derived from another source, to which Hoveden appears to have supplied little, and not always judiciously.

From 1170 to 1192 is the portion of the work which corresponds with the Chronicle known under the name of Benedict of Peterborough (*see* No. 49); but it is not a copy, being sometimes an abridgment, at others a paraphrase of it; occasionally the two works entirely agree, showing that both writers had access to the same materials, but dealt with them differently. From 1192 to 1201 may be said to be wholly Hoveden's work; it is extremely valuable, and an authority of the first importance.

In the Press.

A Collection of Sagas and other Historical Documents relating to the Settlements and Descents of the Northmen on the British Isles. *Edited by* George Webbe Dasent, Esq., D.C.L., Oxon.

Official Correspondence of Thomas Bekynton, Secretary to Henry VI., with other Letters and Documents. *Edited by* the Rev. George Williams, B.D., Senior Fellow of King's College, Cambridge.

Roll of the Privy Council of Ireland, 16 Richard II. *Edited by* the Rev. James Graves, A.B., Treasurer of St. Canice, Ireland.

Ricardi de Cirencestria Speculum Historiale de Gestis Regum Angliæ. Vol. II., 872–1066. *Edited by* John E. B. Mayor, M.A., Fellow of St. John's College, Cambridge.

The Works of Giraldus Cambrensis. Vol. IV. *Edited by* J. S. Brewer, M.A., Professor of English Literature, King's College, London.

Chronicon Radulphi Abbatis Coggeshalensis Majus; and, Chronicon Terræ Sanctæ et de Captis a Saladino Hierosolymis. *Edited by* the Rev. Joseph Stevenson, M.A., of University College, Durham.

Polychronicon Ranulphi Higden, with Trevisa's Translation. Vol. II. *Edited by* Churchill Babington, B.D., Senior Fellow of St. John's College, Cambridge.

Iter Britanniarum: the Portion of the Antonine Itinerary of the Roman Empire relating to Great Britain. *Edited by* William Henry Black, Esq., F.S.A.

Willelmi Malmesbiriensis de Gestis Pontificum Anglorum Libri V. *Edited, from William of Malmesbury's Autograph MS., by* N. E. S. A. Hamilton, Esq., of the Department of Manuscripts, British Museum.

Year Books of the Reign of Edward the First. Years 21–22. *Edited and translated by* Alfred John Horwood, Esq., of the Middle Temple, Barrister-at-Law.

Historical Muniments in the Archives of the City of Dublin. *Edited by* John T. Gilbert, Esq., M.R.I.A., Secretary of the Public Record Office of Ireland.

The Annals of Loch Cé. *Edited by* William Maunsell Hennessy, Esq., M.R.I.A.

Chronicle of Robert of Brunne. *Edited by* Frederick James Furnivall, Esq., M.A., of Trinity Hall, Cambridge, Barrister-at-Law.

Chronica Magistri Rogeri de Houedene. Vol. II. *Edited by* William Stubbs, M.A., Regius Professor of Modern History, and Fellow of Oriel College, Oxford.

Chronica Monasterii S. Albani.—4. Gesta Abbatum Monasterii S. Albani, a Thoma Walsingham, regnante Ricardo Secundo, ejusdem Ecclesiæ Præcentore, compilata. Vol. III. *Edited by* Henry Thomas Riley, Esq., M.A., of Corpus Christi College, Cambridge ; and of the Inner Temple, Barrister-at-Law.

Descriptive Catalogue of Manuscripts relating to the History of Great Britain and Ireland. Vol. III. ; 1201, &c. *By* Thomas Duffus Hardy, Esq., Deputy Keeper of the Public Records.

In Progress.

Documents relating to England and Scotland, from the Northern Registers. *Edited by* the Rev. James Raine, M.A., Canon of York, and late Fellow of the University, Durham.

Liber Niger Admiralitatis. *Edited by* Sir Travers Twiss, D.C.L., Queen's Advocate-General.

The Metrical Chronicle of Robert of Gloucester. *Edited by* William Aldis Wright, Esq., M.A., Librarian of Trinity College, Cambridge.

Original Letters and Documents illustrative of General and Domestic History. *Edited by* the Rev. William Campbell, M.A.

Recueil des Croniques et anchiennes Istories de la Grant Bretaigne a present nomme Engleterre, par Jehan de Waurin. Vol. III. *Edited by* William Hardy, Esq., F.S.A.

PUBLICATIONS

OF

THE RECORD COMMISSIONERS, &c.

Rotulorum Originalium in Curiâ Scaccarii Abbreviatio. Henry III. —Edward III. *Edited by* Henry Playford, Esq. 2 vols. folio (1805—1810). *Price* 25*s.* boards, or 12*s.* 6*d.* each.

Calendarium Inquisitionum post Mortem sive Escaetarum. Henry III. —Richard III. *Edited by* John Caley and John Bayley, Esqrs. Vols. 3 and 4, folio (1821—1828), boards: vol. 3, *price* 21*s.*; vol. 4, *price* 24*s.*

Librorum Manuscriptorum Bibliothecæ Harleianæ Catalogus. Vol. 4. *Edited by* the Rev. T. Hartwell Horne. Folio (1812), boards. *Price* 18*s.*

Abbreviatio Placitorum. Richard I.—Edward II. *Edited by* the Right Hon. George Rose and W. Illingworth, Esq. 1 vol. folio (1811), boards. *Price* 18*s.*

Libri Censualis vocati Domesday-Book, Indices. *Edited by* Sir Henry Ellis. Folio (1816), boards, (Domesday-Book, vol. 3). *Price* 21*s.*

Libri Censualis vocati Domesday-Book, Additamenta ex Codic. Antiquiss. *Edited by* Sir Henry Ellis. Folio (1816), boards, (Domesday-Book, vol. 4). *Price* 21*s.*

Statutes of the Realm. *Edited by* Sir T. E. Tomlins, John Raithby, John Caley, and Wm. Elliott, Esqrs. Vols. 4 (in 2 parts), 7, 8, 9, 10, and 11, including 2 vols. of Indices, large folio (1819—1828). *Price* 31*s.* 6*d.* each; except the Alphabetical and Chronological Indices, *price* 30*s.* each.

Valor Ecclesiasticus, temp. Hen. VIII., Auctoritate Regia institutus. *Edited by* John Caley, Esq., and the Rev. Joseph Hunter. Vols. 3 to 6, folio (1817–1834), boards. *Price* 25*s.* each.

*** The Introduction, separately, 8vo., cloth. *Price* 2*s.* 6*d.*

Rotuli Scotiæ in Turri Londinensi et in Domo Capitulari Westmonasteriensi asservati. 19 Edward I.—Henry VIII. *Edited by* David Macpherson, John Caley, and W. Illingworth, Esqrs., and the Rev. T. Hartwell Horne. 2 vols. folio (1814—1819), boards. *Price* 42*s.*

Fœdera, Conventiones, Litteræ, &c.; or, Rymer's Fœdera, New Edition, 1066—1377. Vol. 3, Parts 1 and 2, folio (1825—1830). *Edited by* John Caley and Fred. Holbrooke, Esqrs. *Price* 21*s.* each Part.

Ducatus Lancastriæ Calendarium Inquisitionum post Mortem, &c. Part 3, Calendar to the Pleadings, &c., Henry VII.—Ph. and Mary; and Calendar to the Pleadings, 1—13 Elizabeth. Part 4, Calendar to the Pleadings to end of Elizabeth. (1827—1834.) *Edited by* R. J. Harper, John Caley, and Wm. Minchin, Esqrs. Folio, boards, Part 3 (or Vol. 2), *price* 31*s.* 6*d.*; and Part 4 (or Vol. 3), *price* 21*s.*

Calendars of the Proceedings in Chancery, in the Reign of Queen Elizabeth; to which are prefixed, Examples of earlier Proceedings in that Court from Richard II. to Elizabeth, from the Originals in the Tower. *Edited by* John Bayley, Esq. Vols. 2 and 3 (1830—1832), folio, boards, *price* 21*s.* each.

Parliamentary Writs and Writs of Military Summons, together with the Records and Muniments relating to the Suit and Service due and performed to the King's High Court of Parliament and the Councils of the Realm. *Edited by* Sir Francis Palgrave. (1830—1834.) Folio, boards, Vol. 2, Division 1, Edward II., *price* 21*s.*; Vol. 2, Division 2, *price* 21*s.*; Vol. 2, Division 3, *price* 42*s.*

Rotuli Litterarum Clausarum in Turri Londinensi asservati. 2 vols. folio (1833, 1844). Vol. 1, 1204—1224. Vol. 2, 1224—1227. *Edited by* Thomas Duffus Hardy, Esq. *Price* 81*s.*, cloth; or separately, Vol. 1, *price* 63*s.*; Vol. 2, *price* 18*s.*

Proceedings and Ordinances of the Privy Council of England. 10 Richard II.—33 Henry VIII. *Edited by* Sir Nicholas Harris Nicolas. 7 vols. royal 8vo. (1834—1837), cloth. *Price* 98*s.*; or separately, 14*s.* each.

Rotuli Litterarum Patentium in Turri Londinensi asservati. 1201—1216. *Edited by* Thomas Duffus Hardy, Esq. 1 vol. folio (1835), cloth. *Price* 31*s.* 6*d.*

*** The Introduction, separately, 8vo., cloth. *Price* 9*s.*

Rotuli Curiæ Regis. Rolls and Records of the Court held before the King's Justiciars or Justices. 6 Richard I.—1 John. *Edited by* Sir Francis Palgrave. 2 vols. royal 8vo. (1835), cloth. *Price* 28*s.*

Rotuli Normanniæ in Turri Londinensi asservati. 1200—1205; also, 1417 to 1418. *Edited by* Thomas Duffus Hardy, Esq. 1 vol. royal 8vo. (1835), cloth. *Price* 12*s.* 6*d.*

Rotuli de Oblatis et Finibus in Turri Londinensi asservati, tempore Regis Johannis. *Edited by* Thomas Duffus Hardy, Esq. 1 vol. royal 8vo. (1835), cloth. *Price* 18*s.*

Excerpta e Rotulis Finium in Turri Londinensi asservatis. Henry III., 1216—1272. *Edited by* Charles Roberts, Esq. 2 vols. royal 8vo. (1835, 1836), cloth, *price* 32*s.*; or separately, Vol. 1, *price* 14*s.*; Vol. 2, *price* 18*s.*

Fines, sive Pedes Finium; sive Finales Concordiæ in Curiâ Domini Regis. 7 Richard I.—16 John, 1195—1214. *Edited by* the Rev. Joseph Hunter. In Counties. 2 vols. royal 8vo. (1835—1844), cloth, *price* 11*s.*; or separately, Vol. 1, *price* 8*s.* 6*d.*; Vol. 2, *price* 2*s.* 6*d.*

Ancient Kalendars and Inventories of the Treasury of His Majesty's Exchequer; together with Documents illustrating the History of that Repository. *Edited by* Sir Francis Palgrave. 3 vols. royal 8vo. (1836), cloth. *Price* 42*s.*

Documents and Records illustrating the History of Scotland, and the Transactions between the Crowns of Scotland and England; preserved in the Treasury of Her Majesty's Exchequer. *Edited by* Sir Francis Palgrave. 1 vol. royal 8vo. (1837), cloth. *Price* 18*s.*

Rotuli Chartarum in Turri Londinensi asservati. 1199—1216. *Edited by* Thomas Duffus Hardy, Esq. 1 vol. folio (1837), cloth. *Price* 30*s.*

Report of the Proceedings of the Record Commissioners, 1831—1837. 1 vol. folio (1837), boards. *Price* 8*s.*

Registrum vulgariter nuncupatum "The Record of Caernarvon," e codice MS. Harleiano, 696, descriptum. *Edited by* Sir Henry Ellis. 1 vol. folio (1838), cloth. *Price* 31*s.* 6*d.*

Ancient Laws and Institutes of England; comprising Laws enacted under the Anglo-Saxon Kings, from Æthelbirht to Cnut, with an English Translation of the Saxon; the Laws called Edward the Confessor's; the Laws of William the Conqueror, and those ascribed to Henry the First; also, Monumenta Ecclesiastica Anglicana, from the 7th to the 10th century; and the Ancient Latin Version of the Anglo-Saxon Laws; with a compendious Glossary, &c. *Edited by* Benjamin Thorpe, Esq. 1 vol. folio (1840), cloth. *Price* 40*s.* Or, 2 vols. royal 8vo. cloth. *Price* 30*s.*

Ancient Laws and Institutes of Wales; comprising Laws supposed to be enacted by Howel the Good; modified by subsequent Regulations under the Native Princes, prior to the Conquest by Edward the First; and anomalous Laws, consisting principally of Institutions which, by the Statute of Ruddlan, were admitted to continue in force. With an English Translation of the Welsh Text. To which are added, a few Latin Transcripts, containing Digests of the Welsh Laws, principally of the Dimetian Code. With Indices and Glossary. *Edited by* Aneurin Owen, Esq. 1 vol. folio (1841), cloth. *Price* 44*s.* Or, 2 vols. royal 8vo. cloth. *Price* 36*s.*

Rotuli de Liberate ac de Misis et Præstitis, Regnante Johanne. *Edited by* Thomas Duffus Hardy, Esq. 1 vol. royal 8vo. (1844), cloth. *Price* 6*s.*

The Great Rolls of the Pipe for the Second, Third, and Fourth Years of the Reign of King Henry the Second, 1155—1158. *Edited by* the Rev. Joseph Hunter. 1 vol. royal 8vo. (1844), cloth. *Price* 4*s.* 6*d.*

The Great Roll of the Pipe for the First Year of the Reign of King Richard the First, 1189—1190. *Edited by* the Rev. Joseph Hunter. 1 vol. royal 8vo. (1844), cloth. *Price* 6*s.*

Documents Illustrative of English History in the 13th and 14th centuries, selected from the Records of the Department of the Queen's Remembrancer in the Exchequer. *Edited by* Henry Cole, Esq. 1 vol. fcp. folio (1844), cloth. *Price* 45*s.* 6*d.*

Modus Tenendi Parliamentum. An Ancient Treatise on the Mode of holding the Parliament in England. *Edited by* Thomas Duffus Hardy, Esq. 1 vol. 8vo. (1846), cloth. *Price* 2*s.* 6*d.*

Monumenta Historica Britannica, or, Materials for the History of Britain from the earliest period. Vol. 1, extending to the Norman Conquest. Prepared, and illustrated with Notes, by the late Henry Petrie, Esq., F.S.A., Keeper of the Records in the Tower of London, assisted by the Rev. John Sharpe, Rector of Castle Eaton, Wilts. Finally completed for publication, and with an Introduction, by Thomas Duffus Hardy, Esq., Assistant Keeper of Records. (Printed by command of Her Majesty.) Folio (1848). *Price* 42*s.*

Registrum Magni Sigilli Regum Scotorum in Archivis Publicis asservatum. 1306—1424. *Edited by* Thomas Thomson, Esq. Folio (1814). *Price* 15*s.*

The Acts of the Parliaments of Scotland. 11 vols. folio (1814—1844). Vol. I. *Edited by* Thomas Thomson and Cosmo Innes, Esqrs. *Price* 42*s.* Also, Vols. 4, 7, 8, 9, 10, and 11 ; *price* 10*s.* 6*d.* each.

The Acts of the Lords Auditors of Causes and Complaints (Acta Dominorum Auditorum). 1466—1494. *Edited by* Thomas Thomson, Esq. Folio (1839). *Price* 10*s.* 6*d.*

The Acts of the Lords of Council in Civil Causes (Acta Dominorum Concilii). 1478—1495. *Edited by* Thomas Thomson, Esq. Folio (1839). *Price* 10*s.* 6*d.*

Issue Roll of Thomas de Brantingham, Bishop of Exeter, Lord High Treasurer of England, containing Payments out of His Majesty's Revenue, 44 Edward III., 1370. *Edited by* Frederick Devon, Esq. 1 vol. 4to. (1835), cloth. *Price* 35*s.* Or, royal 8vo. cloth. *Price* 25*s.*

Issues of the Exchequer, containing similar matter to the above ; James I. ; extracted from the Pell Records. *Edited by* Frederick Devon, Esq. 1 vol. 4to. (1836), cloth. *Price* 30*s.* Or, royal 8vo. cloth. *Price* 21*s.*

Issues of the Exchequer, containing similar matter to the above; Henry III.—Henry VI. ; extracted from the Pell Records. *Edited by* Frederick Devon, Esq. 1 vol. 4to. (1837), cloth. *Price* 40*s.* Or, royal 8vo. cloth. *Price* 30*s.*

Handbook to the Public Records. *By* F. S. Thomas, Esq., Secretary of the Public Record Office. 1 vol. royal 8vo. (1853), cloth. *Price* 12*s.*

Historical Notes relative to the History of England ; from the Accession of Henry VIII. to the Death of Queen Anne (1509—1714). Designed as a Book of instant Reference for ascertaining the Dates of Events mentioned in History and Manuscripts. The Name of every Person and Event mentioned in History within the above period is

placed in Alphabetical and Chronological Order, and the Authority whence taken is given in each case, whether from Printed History or from Manuscripts. *By* F. S. Thomas, Esq. 3 vols. 8vo. (1856), cloth. *Price* 40*s.*

State Papers, during the Reign of Henry the Eighth: with Indices of Persons and Places. 11 vols., 4to. (1830—1852), cloth. *Price* 5*l.* 15*s.* 6*d.* ; or separately, *price* 10*s.* 6*d.* each.

Vol. I.—Domestic Correspondence.
Vols. II. & III.—Correspondence relating to Ireland.
Vols. IV. & V.—Correspondence relating to Scotland.
Vols. VI. to XI.—Correspondence between England and Foreign Courts.

WORKS PUBLISHED IN PHOTOZINCOGRAPHY.

DOMESDAY BOOK, or the GREAT SURVEY OF ENGLAND OF WILLIAM THE CONQUEROR, 1086; fac-simile of the part relating to each county, separately (with a few exceptions of double counties). Photozincographed, by Her Majesty's Command, at the Ordnance Survey Office, Southampton, Colonel SIR HENRY JAMES, R.E., F.R.S., &c., Director. 35 parts, imperial quarto and demy quarto (1861–1863) boards. *Price* 4*s.* 6*d.* to 1*l.* 1*s.* each part, according to size; or, bound in 2 vols., 18*l.*

This important and unique survey of the greater portion of England* is the oldest and most valuable record in the national archives. It was commenced about the year 1084 and finished in 1086. Its compilation was determined upon at Gloucester by William the Conqueror, in council, in order that he might know what was due to him, in the way of tax, from his subjects, and that each at the same time might know what he had to pay. It was compiled as much for their protection as for the benefit of the sovereign. The nobility and people had been grievously distressed at the time by the king bringing over large numbers of French and Bretons, and quartering them on his subjects, "each according to the measure of his land," for the purpose of resisting the invasion of Cnut, King of Denmark, which was apprehended. The commissioners appointed to make the survey were to inquire the name of each place; who held it in the time of King Edward the Confessor; the present possessor; how many hides were in the manor; how many ploughs were in demesne; how many homagers; how many villeins; how many cottars; how many serving men; how many free tenants; how many tenants in soccage; how much wood, meadow, and pasture; the number of mills and fish-ponds; what had been added or taken away from the place; what was the gross value in the time of Edward the Confessor; the present value; and how much each free man or soc-man had, and whether any advance could be made in the value. Thus could be ascertained who held the estate in the time of King Edward; who then held it; its value in the time of the late king; and its value as it stood at the formation of the survey. So minute was the survey, that the writer of the contemporary portion of the Saxon Chronicle records, with some asperity—"So very narrowly he caused it to be traced out, that there was not a single hide, nor one virgate of land, nor even, it is shame to tell, though it seemed to him no shame to do, an ox, nor a cow, nor a swine was left, that was not set down."

Domesday Survey is in two parts or volumes. The first, in folio, contains the counties of Bedford, Berks, Bucks, Cambridge, Chester and Lancaster, Cornwall, Derby, Devon, Dorset, Gloucester, Hants, Hereford, Herts, Huntingdon, Kent, Leicester and Rutland, Lincoln, Middlesex, Northampton, Nottingham, Oxford, Salop, Somerset, Stafford, Surrey, Sussex, Warwick, Wilts, Worcester, and York. The second volume, in quarto, contains the counties of Essex, Norfolk, and Suffolk.

Domesday Book was printed *verbatim et literatim* during the last century, in consequence of an address of the House of Lords to King George III. in 1767. It was not, however, commenced until 1773, and was completed early in 1783. In 1860, Her Majesty's Government, with the concurrence of the Master of the Rolls, determined to apply the art of photozincography to the production of a fac-simile of Domesday Book, under the superintendence of Colonel Sir Henry James, R.E., director of the Ordnance Survey, Southampton. The fac-simile was completed in 1863.

*For some reason left unexplained, many parts were left unsurveyed; Northumberland, Cumberland, Westmoreland, and Durham, are not described in the survey; nor does Lancashire appear under its proper name; but Furness, and the northern part of Lancashire, as well as the south of Westmoreland, with a part of Cumberland, are included within the West Riding of Yorkshire. That part of Lancashire which lies between the Ribble and Mersey, and which at the time of the survey comprehended 688 manors, is joined to Cheshire. Part of Rutland is described in the counties of Northampton and Lincoln.

FAC-SIMILES of NATIONAL MANUSCRIPTS, from WILLIAM THE CONQUEROR to QUEEN ANNE, selected under the direction of the Master of the Rolls, and Photozincographed, by Command of Her Majesty, by Colonel SIR HENRY JAMES, R.E., Director of the Ordnance Survey. Price, each part, double foolscap folio, 1*l.* 1*s.*

Part I., with translations and notes (William the Conqueror to Henry VII.), 1865.
Part II. (Henry VIII. and Edward VI.), 1866.
Part III. (Mary and Elizabeth), 1867.

The first Part extends from William the Conqueror to Henry VII., and contains autographs of the kings of England, as well as of many other illustrious personages famous in history, and some interesting charters, letters patent, and state papers. The second Part, for the reigns of Henry VIII. and Edward VI., consists principally of holograph letters and autographs of kings, princes, statesmen, and other persons of great historical interest, who lived during those reigns. The third Part contains similar documents for the reigns of Mary and Elizabeth, including a signed bill of Lady Jane Grey.

Public Record Office,
March 1869.